

20 września 1945, Kijów. Informacja N. Wołkowa o przebiegu przesiedlania Polaków z zachodnich obwodów USRS. Stan na 15 września 1945 r.

ŚCIŚLE TAJNE

INFORMACJA

o przebiegu przesiedlenia Polaków z zachodnich obwodów Ukrainy
stan na 15.9.45 r.

Obwody	Liczba Polaków podlegających przesiedleniu	Liczba zarejestrowanych na wyjazd	Faktycznie wyjechało	UWAGI
Tarnopolski	226.481	192.843	126.735	
Lwowski	215.636	189.270	85.771	
Drohobycki	124.000	84.840	40.119	
Stanisławski	82.039	79.207	50.369	
Rówieński	69.837	69.713	64.745	
Wołyński	67.500	65.666	62.496	
Czerniowiecki	11.539	10.205	5.192	
RAZEM:	797.032	691.744	435.427	

NACZ[ELNIK] WYDZIAŁU 6 ODDZIAŁU 2 ZARZĄDU
NKGB USRS – Kapitan

(—) WOŁKOW

„20” września 1945 roku

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 4, ark. 44.
Kopia, maszynopis.

Wpisano odręcznie.

**22 вересня 1945, Любачів. Повідомлення А. Беднажа про диверсійні акти
УПА у Любачівському повіті**

Копія

Повітове староство в Любачеві
Щоденне повідомлення

Любачів, 22.9.45 р.

Для службового користування

До Воєводського управління
Громадсько-політичне відділення
у Ряшеві

21.9.1945 р. близько 3-ї год[ини] диверсійні українські банди спалили до-
щенту фільварок у Щуткові (винокурня) і фільварок у Кам'янній ад Опака.
Крім того, спалено міст на річці Любачівці в селищі Щутків. Диверсанти
також намагалися замінювати залізничну станцію в Любачеві, але завдяки
діяльності органів безпеки, які після короткого бою відбили диверсантів,
жертв не було.

Повідомляю також, що диверсійні українські банди мінують дороги
і залізницю з метою протидії кампанії по переселенню українців з території
повіту до СРСР.

Беднаж¹
Повітовий староста

*А МВСіА РП, ф. МАР 301, арк. 24.
Копія, машинопис. *

¹ Беднаж Анджей – Любачівський староста у 1945–1947, водночас заступник голови По-
вітового управління ПСЛ; заарештований УБ у 1947, ув'язнений у таборі в Явожні.

**22 września 1945, Lubaczów. Meldunek dzienny A. Bednarza o aktach
dywersji UPA w powiecie lubaczowskim**

Odpis

Starostwo Powiatowe w Lubaczowie
Meldunek dzienny

Lubaczów, dnia 22.9.45 r.

Poufne

Do

Urzędu Wojewódzkiego Wydział Społeczno-Polityczny
w Rzeszowie

Dnia 21.9.1945 r. około godz. 3-ciej bandy dywersyjne ukraińskie spaliły doszczętnie folwark w Szczutkowie (gorzelnia) i folwark w Kamiennej ad Opaka. Oprócz tego został spalony most na rzece Lubaczówce w osiedlu Szczutków. Ponadto dywersanci usiłowali podminować stację kolejową w Lubaczowie, lecz [udaremniono to] dzięki czujności organów bezpieczeństwa, które po stoczeniu krótkiej walki odparły dywersantów. Ofiar w ludziach nie było.

W końcu zgłaszam, że dywersyjne bandy ukraińskie minują drogi kołowe i żelazne w tym celu, by przeciwdziałać akcji przesiedleńczej ukraińców z terenu powiatu do Z.S.R.R.

Bednarz¹

Starosta powiatowy:

A MSWiA, MAP 301, k. 24.

Odpis, maszynopis.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Bednarz Andrzej, starosta lubaczowski w l. 1945–1947, wiceprezes Zarządu Powiatowego PSL; aresztowany przez UB w 1947, został osadzony w obozie w Jaworznie.

**22 вересня 1945, Ряшів. Звіт Я. Мірека МАП про хід і результати переселення
українського населення в окремих повітах Ряшівського воєводства
станом на 22 вересня 1945 р. та опір УПА**

РЯШІВСЬКИЙ ВОЄВОДА

№: II/а-121-а/Тйн/45.

Виселення українців

Ряшів, 22 вересня 1945 р.

ТАЄМНО!

До

Міністерства громадської адміністрації

Політичний департамент

у Варшаві

Слідом за моїм рапортом від 4.9.1945 р. №: II/2438/45 у справі переселення українського населення і слідом за депешами від 12.9.1945 р. СВ 668/а/45 та від 17.9.1945 СВ 674/45 представляю нижче, на основі повідомлень з теренів, попередній хід і результати кампанії:

Повіт Перемишль

З міста Перемишля евакуйовано 1500 осіб.

Гміна Бірча: евакуйовано з громад Бірчі 217 сімей, Березка 200, Стара Бірча 60, Корінець 90, Нова Весь 49, Сівчина 130, разом 746 сімей + Рудавка 568 осіб.

Гміна Дубецько: евакуйовано з громади Ісканя 247 сімей.

Гміна Красичин: евакуйовано з громади Холовиці 139 сімей, Мільнів 36, разом 175 сімей, + Тисова 328 осіб та Кречкова 945 осіб.

Гміна Кривча: евакуйовано з громад Бахів 145 сімей, Хирина 120, Купна 36, разом 301 сім'я.

Гміна Стібно: евакуйовано з громад Стібно 116 сімей, Стібенко 120, разом 236 сімей.

Гміна Жогатин: евакуйовано з громад Котів 72 сім'ї, Жогатин 82, разом 154 сім'ї.

Гміна Журавиця: евакуйовано з громад Болестрашичі 258 сімей, Вишатиці 148, Бушковички 112, Бушковичі 213, Валява 78, Дусовці 420, разом 1229 сімей.

Всього евакуйовано 25 громад.

На залишених господарствах поселено:

Гміна Стібно: 280 сімей.

22 września 1945, Rzeszów. Sprawozdanie J. Mirka dla MAP o przebiegu i rezultatach przesiedleń ludności ukraińskiej w poszczególnych powiatach województwa rzeszowskiego i kontrakcjach UPA. Stan na 22 września 1945 r.

WOJEWODA RZESZOWSKI

L: II/a-121-a/Tjn/45.

Wysiedlenie Ukraińców.

Rzeszów, dnia 22 września 1945 r.

TAJNE!

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej

Departament Polityczny

w Warszawie

W ślad za pismem moim z dnia 4.9.1945 r. L: II/2438/45 w sprawie przesiedlenia ludności ukraińskiej oraz w ślad za depeşami z 12.9.1945 r. S.W. 668/a/45 i z dnia 17.9.1945 S.W. 674/45 przedstawiam poniżej, na podstawie meldunków terenowych, dotychczasowy przebieg i wyniki akcji:

Powiat Przemyśl

Z miasta Przemyśla ewakuowano 1.500 osób.

Gmina Bircza: ewakuowano z gromad Birczy 217 rodzin, Brzoška [Brzuska] 200, Stara Bircza [Bircza Stara] 60, Korzeniec 90, Nowa Wieś 49, Sufczyzna 130, razem 746 rodzin + Rudawka 568 osób.

Gmina Dubiecko: ewakuowano z gromady Iskań 247 rodzin.

Gmina Krasieczyn: ewakuowano z gromady Chołowiec [Chołowice] 139 rodzin, Mielnów 36, razem 175 rodzin + Cisowa 328 osób i Krzeczkowa 945 osób.

Gmina Krzywca: ewakuowano z gromad Bachów 145 rodzin, Chyżyna [Chyrzyna] 120, Kupna 36, razem 301 rodzin.

Gmina Stubno: ewakuowano z gromad Stubno 116 rodzin, Stubienko 120, razem 236 rodzin.

Gmina Zochatyn [Żohatyn]: ewakuowano z gromad Kotów 72 rodziny, Zichatyn [Żohatyn] 82, razem 154 rodzin[y].

Gmina Żurawica: ewakuowano z gromad Bolestraszyce 258 rodzin, Wyszatycze 148, Buszkowiczek 112, Buszkowic 213, Walawy 78, Dusowiec 420, razem 1229 rodzin.

Łącznie ewakuowano 25 gromad.

Na opuszczonych gospodarstwach osadzono:

Gmina Stubno: 280 rodzin.

Гміна Журавиця: 349 сімей, з яких у громаді Бушковичі 74 сім'ї, Бушковички 45, Валява 160, і в Дусовцях 70. У громадах Бушковички і Бушковичі поселено здебільшого сім'ї залізничних та поштових службовців. У громадах Валява і Дусовці – землеробів.

Гміна Куньківці: 20 сімей, з яких у громаді Острів 12 сімей державних службовців і дрібних землеробів, в громаді Куньківці 8 сімей землеробів.

Зведення про кількість сільських господарств, спалених українськими бандами.

Гміна Красичин: в громаді Тисова з 236 будинків – 219 під час боїв, в громаді Кречкова з 173 – 62, в громаді Мільнів з 36 – 33, в громаді Холовиці з 78 – 74.

Гміна Кривча: в громаді Купна з 74 – 30, в громаді Хирина з 73 – 42, громада Хиринка і Бахів частково спалені.

Гміна Жогатин: в громаді Котів спалено всі будинки (118), громада Боровниця – спалена, в громаді Жогатин 7 будинків.

Гміна Бірча: в громаді Рудава 170, в громаді Березка всі будинки (225), крім того повністю спалено громади Сівчина і Стара Бірча.

Гміна Журавиця: дощенту спалені громади Валява і Дусовці. У цих громадах українські банди, спалюючи села, не випускали присутніх у селах жителів – поляків. Винуватці втекли за Сян. Втрати людей у спалених селах поки що не встановлено.

Гміна Оріхівці: в громаді Мацьковичі дощенту спалене село.

Гміна Дубецько: громада Ісканя спалена дощенту.

Із загальної кількості 14 гмін кампанією охоплено 9 гмін та місто Перемишль частково. З 3 до 20 вересня ц.р. евакуйовано близько 10 000 осіб, у тому числі з міста Перемишль близько 1500 осіб. Із збірного пункту Журавиця виїхало 17 числа ц[ього] м[ісяця] 50 вагонів з 15 658 особами, підготовленими раніше до виїзду.

Хочу зазначити, що з метою підвищення ефективності кампанії на території Перемиського повіту, я провів 15.9.1945 р. нараду за участю Перемиського старости, війтів, представників несполучених влад¹ і Війська Польського, представника Уряду УРСР у справах евакуації українського населення Гр. Тищенка, Уповноваженого у справах евакуації з польського боку Гр. Крайцарека та начальника Громадсько-політичного відділення Ряшівського воєводського управління.

Повіт Ярослав

З громади Сосниця відправлено 150 вагонів, 420 сімей.

Gmina Żurawica: 349 rodzin, z czego w gromadzie Buszkowice 74 rodzin[y], Buszkowiczki 45, Walawie 160 i w Dusowcach 70. W gromadach Buszkowiczki i Buszkowice osadzono przeważnie rodziny funkcjonariuszów kolejowych i pocztowych. W gromadach Walawa i Dusowce – rolników.

Gmina Kuńkowce: 20 rodzin, z czego w gromadzie Ostrów 12 rodzin funkcjonariuszów państwowych i drobnych rolników, w gromadzie Kuńkowce 8 rodzin rolników.

Zestawienie cyfrowe spalonych gospodarstw rolnych przez bandy ukraińskie.

Gmina Krasieczyn: w gromadzie Cisowa na 236 budynków – 219 w czasie walk, w gromadzie Krzeczkowa na 173 – 62, w gromadzie Mielnów na 36 – 33, w gromadzie Hołowice [Chołowice] na 78 – 74.

Gmina Krzywca: w gromadzie Kupna na 74 – 30, w gromadzie Hyżyna [Chyrzyna] na 73 – 42, gromada Hyzynka [Chyrzynka] i Bachów częściowo spalone. Gmina Żohatyn: w gromadzie Kotów spalono wszystkie budynki (118), gromada Borownica – spalona, w gromadzie Żohatyn 7 budynków.

Gmina Bircza: w gromadzie Rudawka 170, w gromadzie Brzóska wszystkie budynki (225), ponadto spalone całkowicie gromady Sufczyzna i Stara Bircza.

Gmina Żurawica: doszczętnie spalone gromady Walawa i Dusowce. W tych gromadach, bandy ukraińskie pałac wsie nie wypuszczali obecnych we wsiach mieszkańców – Polaków. Sprawcy zbiegli za San. Straty w ludziach w spalonych wsiach narazie nie ustalone.

Gmina Orzechowce: w gromadzie Maćkowice doszczętnie spalona wieś.

Gmina Dubiecko: gromada Iskań doszczętnie spalona.

Na ogólną ilość 14 gmin, akcja objęła 9 gmin i miasto Przemyśl częściowo. Od dnia 3 do 20 września br. ewakuowano około 10.000 osób, z czego na miasto Przemyśl przypada około 1.500 osób. Z punktu zbornego Żurawica wyjechało 50 wagonów w dniu 17 bm. z cyfry 15.658 osób przygotowanych poprzednio do wyjazdu.

Zaznaczam, iż celem usprawnienia akcji na terenie powiatu Przemyskiego odbyłem w dniu 15.9.1945 r. konferencję w Przemyśle przy udziale Starosty przemyskiego, wójtów, przedstawicieli władz niezespolonych¹ i Wojska Polskiego, przedstawiciela Rządu U.S.R.R. do spraw ewakuacji ludności ukraińskiej Ob. Tiszchenko, Pełnomocnika do spraw ewakuacji ze strony polskiej Ob. Krajcarka i Naczelnika Wydziału Społeczno-Politycznego Urzędu Wojewódzkiego Rzeszowskiego.

Powiat Jarosław

Z gromady Sośnica wyjechało 150 wagonów, 420 rodzin.

Повіт Любачів

Кампанія почалася також у Любачівському повіті 6 числа ц[ього] м[ісяця], евакуйовано 450 сімей, зареєстровано на виїзд 1450 сімей. 18 числа ц[ього] м[ісяця] українські диверсійні банди спалили дощенту село Старе Село (280 господарств), з якого напередодні виселено українські сім'ї.

Повіт Ліско

Згідно з встановленим заздалегідь планом кампанія у Ліському повіті мала розпочатися дещо пізніше, з огляду на те, що йшлося, головним чином, про ліквідацію центру, тобто передусім осередків диверсії, якими є Перемиський та Любачівський повіти, а тільки потім у Ліському повіті так, щоб не привернути увагу банд одночасно в усьому районі, охопленому кампанією. Тепер кампанія охопила вже і Ліський повіт.

Хід кампанії викликав передусім реакцію з боку українців, а особливо бойових організацій бандерівців. Наслідком є жертви серед Війська Польського. 5.9 ц.р. у Тисовій Перемиського повіту – 5 солдатів ВП вбитих, 12 поранених, 10.9. ц.р. у цьому ж повіті на лінії Брилинці–Рокшиці, 4 солдатів убитих, 6 поранених. Бандерівські банди нараховують до 400 осіб, останнім часом з'явилися в них також жінки, їхня злочинна діяльність – це вбивства польського населення, яке одержує залишені українцями господарства (багато жертв у селах Валява і Дусовці, повністю виселених та заселених поляками, перед тим ще у селах Валява та Брижава вбито сільських старост – поляків), також ще підпалення. До того ж, у Перемиському повіті знищено мости по дорозі між Крайною і Лімною та підрізано 20 телефонних стовпів між Бірчою і Риботичами. В Ярославському повіті спалено міст довжиною 48 метрів на річці Любачівка. На трасі Ярослав–Монастир пошкоджено вибухівкою паром на ріці Сян у Монастирі.

⁶ Кампанія по евакуації внаслідок відсутності достатніх резервів можливостей МО по охороні та недоброзичливої позиції Советів спричиняє в деяких випадках великі матеріальні збитки. Траплялися випадки, що Совети не пускали до українського села Народну міліцію, заявляючи, коли лише вони покликані обороняти свій народ, а після евакуації забирали решту залишеного майна, поширюючи реквізицію також на майно польських репатріантів, які займали залишені господарства. Евакуйовані українці повертаються іноді під охороною Советів (Валява, Дусовці) і забирають додатково залишене майно або знищують його дощенту. Слабо організовано охорону залишеного майна і негайне заселення поляками залишених після українців господарств, а якщо таке заселення відбувається, немає охорони польського населення і село невдовзі спалюють українці (Мацьковичі, Валява, Дусовці). Трапляються окремі

Powiat Lubaczów

Akcję wszczęto również w powiecie Lubaczowskim w dniu 6 bm. doprowadzając do ewakuacji 450 rodzin, a zarejestrowano na wyjazd 1.450 rodzin. W dniu 18 bm. bandy dywersyjne ukraińskie spaliły doszczętnie wieś Stare Sioło (280 gospodarstw), z której poprzedniego dnia wysiedlono rodziny ukraińskie.

Powiat Lesko

Stosownie do ustalonego z góry planu, akcja w powiecie leskim miała rozpocząć się nieco później, a to z uwagi na to, iż chodziło głównie o zlikwidowanie centra t.j. przedewszystkiem ośrodków dywersji jakimi są powiaty przemyski i lubaczowski, a następnie dopiero w powiecie leskim – tak, by nie budzić równocześnie czujności band na całym odcinku akcji. Obecnie akcja objęła już i powiat leski.

Przebieg akcji wywołał przedewszystkiem reakcję ze strony Ukraińców, a zwłaszcza bojowych organizacji banderowców. Rezultatem są ofiary wśród Wojska Polskiego. W dniach 5.9 br. w Cisowej powiat Przemyśl – 5 żołnierzy W.P. zabitych, 12 rannych, 10.9. br. w tymże powiecie na linii Brylinka [Brylińce] – Rekszyce [Rokszycy], 4 żołnierzy zabitych, 6 rannych. Bandy banderowców dochodzą w sile do 400 ludzi, ostatnio pojawiły się w nich także kobiety, działalność zbrodnicza wyraża się w mordach ludności polskiej, obejmującej gospodarstwa poukraińskie (wiele ofiar we wsiach Walawa i Dusowce całkowicie wysiedlonych i obsadzonych przez Polaków, uprzednio jeszcze we wsiach Walawa i Brzezawa [Brzezawa] pomordowani sołtysi Polacy), a następnie w podpaleniach. Ponadto w powiecie przemyskim zniszczono mosty na drodze między Krajną i Łomną i poderżnięto 20 słupów telefonicznych między Birczą a Rybotyczami. W powiecie jarosławskim spalono most długości 48 metrów na rzece Lubaczówka. Na trasie Jarosław Monasterz [Manasterz] uszkodzono materiałem wybuchowym prom na Sanie w Monasterzu.

^bAkcja ewakuacyjna wskutek braku większych rezerw M.O. do zabezpieczenia oraz nieżyczliwego stanowiska Sowietów, łączy się w niektórych wypadkach z dużymi stratami materialnymi. Były wypadki, że Sowieci niewpuścili do wsi ukraińskiej Milicji Obywatelskiej oświadczając, iż jedynie oni są powołani do ochrony swego narodu, po ewakuacji zaś zabierali sobie resztę pozostawionego mienia, rozciągając rekwizycje także na mienie polskich repatriantów, obejmujących opróżnione gospodarstwa. Ewakuowani Ukraińcy wracają niekiedy pod osłoną Sowietów (Walacha [Walawa], Dusowce) i zabierają dodatkowo pozostawione mienie lub doszczętnie je niszczą. Szwankuje zabezpieczenie pozostawionego mienia i natychmiastowe obsadzenie poukraińskich gospodarstw Polakami, a jeżeli obsadzenie takie nastąpi, brak jest ochrony ludności polskiej i wioska niebawem zostaje przez Ukraińców spalona (Maćkowice, Walawa, Dusowce). Zdarzają się spora-

випадки пограбування залишеного майна місцевим польським населенням та солдатами ВП.⁻⁶

В цілому слід відзначити, що кампанія поки що доволі міцна та результативна у справі вигнання українського населення. До 12.9.1945 р. не було транспортних засобів.

У Перемиському повіті для охорони залишених евакуйованим українським населенням сіл виникає потреба утворення громадської охорони як допоміжного органу Народної міліції. Народна міліція, незважаючи на попереднє збільшення, не може впоратися з цим завданням. Постає необхідність озброєння громадської охорони. Командир 9 Дивізії ВП поставився прихильно до цієї справи, однак за умови отримання дозволу від Міністерства національної оборони.

Транспортування обов'язкових поставок від українського населення через відсутність транспортних засобів є неможливим. Виникає гостра необхідність виділення 14 вантажних машин, щоб транспортувати решту контингенту евакуйованих осіб до Перемишля. Разючим прикладом цього є місцевість Войткова, де зберігається на складі 50 вагонів зерна та немає можливостей перевезти його в безпечне місце.

Однак поставлена мета, незважаючи на матеріальні збитки, яких у таких кампаніях не можна уникнути, буде досягнута. Виселення з місць компактного проживання українського населення підірве базу для поповнення кадрів бандерівців та їх постачання і приведе до заспокоєння прикордонних повітів.

в.о. ВОЄВОДИ:
(—) Я. МІРЕК

А МВСiА РП, ф. МАР 304, арк. 74–75.

Оригінал, машинопис.

Під текстом кружла печатка з державним гербом всередині і написом довкола: „РЯШІВ-СЬКИЙ ВОЄВОДА”.

• -• Вписано від руки.

• -• Зліва на полях вертикальна риска від руки.

¹ Так в оригіналі.

dyczne wypadki rabunku mienia pozostawionego – przez miejscową ludność polską i żołnierzy W.P.^{-b}

Ogólnie stwierdzić należy, że jak dotąd akcja jest dość silna i skuteczna w kierunku usunięcia ludności ukraińskiej. Do dnia 12.9.1945 r. brak było środków transportowych.

W powiecie przemyskim, dla zabezpieczenia opróżnionych przez ewakuowaną ludność ukraińską wsi, zachodzi potrzeba utworzenia straży obywatelskiej, jako organu pomocniczego Milicji Obywatelskiej. Milicja Obywatelska, mimo dotychczasowego powiększenia, nie może podołać zadaniu. Zachodziłaby konieczność uzbrojenia straży obywatelskiej, do której to sprawy dowódca 9 Dywizji W.P. ustosunkował się przychylnie, pod warunkiem jednakże uzyskania zezwolenia Ministerstwa Obrony Narodowej.

Odtransportowanie ściągniętych kontyngentów od ludności ukraińskiej, z braku środków transportowych jest niemożliwe. Zachodzi nagle konieczność przydziału 14 samochodów ciężarowych dla przetransportowania reszty kontyngentu osób ewakuowanych do Przemyśla. Jaskrawym tego przykładem jest miejscowość Wojtkowa, gdzie zmagazynowano 50 wagonów zboża, a niema możliwości przewiezienia go w bezpieczne miejsce.

Zamierzony cel jednak mimo strat materialnych, jakie w tego rodzaju akcji są niedouniknięcia, osiągnięty będzie. Wysiedlenie skupień ukraińskich podetnie bazy rekrutacyjne i zaopatrzeniowe banderowców i doprowadzi do uspokojenia powiatów przygranicznych.

p.o. WOJEWODY:
(—) J. MIREK

A MSWiA, MAP 304, k. 74–75.

Oryginał, maszynopis.

Pod tekstem okrągła pieczęć z godłem państwowym w środku i napisem w otoku: WOJEWODA RZESZOWSKI.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

^{a- a} Wpisano odręcznie.

^{b- b} Fragment zaznaczony na lewym marginesie odręcznie pionową kreską.

¹ Tak w dokumencie.

25 вересня 1945, Ряшів. Шифрограма Я. Мірека до МАП про результати переселення українського населення у Ряшівському воєводстві

ШИФРОГРАМА № 2160

з Ряшева відправлена 25.9.45 р. прийнята 25.9.45 р.

Надійшла до шифрувального відділу 25.9.45 р. г[одина] 17 30

Міністерство громадської адміністрації
Політичний департамент
Директор Гр. Грабовський

З території повіту Перемишль евакуйовано з сорока двох громад 800 500¹ сімей, що складає 50 відсотків контингенту до переселення. Керівник повіту Сянок евакуював до 22 вересня 1875 сімей, 8093 особи. Військові частини евакуювали з ряду громад близько 700 осіб, більш точних даних немає. За-реєстровано на евакуацію з чотирьох громад 352 сім'ї, 1424 особи. Під час операції спалено громаду Шкляри. Сорок шість господарств у громаді Сві-тажовій, одне господарство заселено на 384 господарствах польських ре-патріантів².

Під час операції три особи вбито і три тяжко поранено.

Воєвода Мірек

№ 217

25.9.45 р.

Розшифровано 26.9.45 р. г[одина] 12,10

Розшифрував Щесняк

Вірно

Кер[івник] Канц[елярії]

Й. Бабіцька

Відбито в „1” прим.

прим. № 1 Грабовський

А МВСіА РП, ф. МАП 304, арк. 79.

Копія, машинопис.

Зліва вгорі вписаний від руки номер журналу кореспонденції: „ІІ П. 2088/45”; з правого боку при-писка від руки: „Українські справи”.

¹ Інформація незрозуміла.

² Ймовірно повинно бути: „Під час операції спалено громаду Шкляри – сорок шість госпо-дарств, у громаді Світажова – одне господарство. На 384 господарствах заселено польських репатріантів.”.

**25 września 1945, Rzeszów. Szyfrogram J. Mirka do MAP o rezultatach
przesiedleń ludności ukraińskiej w województwie rzeszowskim**

SZYFROGRAM Nr 2160

z Rzeszow[a] nadany 25.9.45 r. przyjęty 25.9.45 r.

Wpłynął do działu szyfrowego 25.9.45 r. g. 17 30

Ministerstwo Administracji Publicznej

Departament Polityczny

Dyrektor Ob. Grabowski

Z terenu powiatu Przemyśl ewakuowano z czterdziestu dwóch gromad 800 500¹ rodzin co wynosi 50 procent kontyngentu do przesiedlenia. Kierownik powiatu Sanok ewakuował do dnia 22 września 1875 rodzin 8093 osoby. Oddziały wojskowe wyewakuowały z szeregu gromad około 700 osób, bliższych danych brak. Zarejestrowano o ewakuowaniu z czterech gromad 352 rodziny 1424 osób. W czasie akcji spalono gromadę Szklary. Czterdzieści sześć gospodarstw w gromadzie Świtarzowej jedno gospodarstwo osadzono na 384 gospodarstwach repatriantów polskich².

W czasie akcji trzy osoby zabite i trzy ciężko ranne.

Wojewoda Mirek

Nr 217

25.9.45 r.

Rozszyfrowano 26.9.45 r. g. 12,10

Rozszyfrował Szczeńsiak

Za zgodność

Kier[ownik] Kanc[elarii]

J. Babicka

Odbito w „1” egz.

egz. N 1 Grabowski

A MSWiA, MAP 304, k. 79.

Kopia, maszynopis.

W lewym górnym rogu odręcznie wpisany nr dziennika podawczego: II P. 2088/45; w prawym rogu odręczny dopisek: Sprawy ukraińskie.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Informacja niejasna.

² Prawdopodobnie powinno być: W czasie akcji spalono gromadę Szklary – czterdzieści sześć gospodarstw, w gromadzie Świtarzowa – jedno gospodarstwo. Osadzono na 384 gospodarstwach repatriantów polskich.

**1 жовтня 1945, Ряшів. Шифрограма Я. Мірека до МАП про результати
переселення українського населення у Яслівському повіті**

Копія

Підлягає поверненню до шифрувального
відділу протягом 48 годин

ЦІЛКОМ ТАЄМНО
Забороняється копіювати
Прим. №

ШИФРОГРАМА № 2216

з Ряшева відправлена 1.10.45 р. прийнята 1.10.45 р.
Надійшла до шифрувального відділу 1.10. г[одина] 13,20

Міністерство громадської адміністрації
Дир[екторові] Політичного департаменту
гр. Грабовському

Повіт Ясло:

Записано на евакуацію 1911 сімей – 7859 осіб

Евакуйовано 1758 –“– – 7206 –“–

Воевода Мірек

№ 223

1.10.45 р.

Розшифровано 1.10.45 р. г[одина] 17,00

Розшифрував Соб'єсяк Ірена

Вірно

Кер[івник] Канц[елярії]

(—) Й. Бабицька

Відбито в 1 прим. [?]

прим. № 1

прим. № 2 Грабовський

А МВСіА РП, ф. МАР 304, арк. 99.

Копія, машинопис.

*Вгорі документа вписаний від руки номер журналу кореспонденції: „II П. 2122/45”; з правого
боку приписка від руки: „Українські спр[ави]”.*

**1 października 1945, Rzeszów. Szyfrogram J. Mirka do MAP o rezultatach
przesiedleń ludności ukraińskiej w powiecie jasielskim**

Odpis

Podlega zwrotowi do działu
szyfrowego w ciągu 48 godzin

ŚCIŚLE TAJNE
Czynienie odpisów wzbron[ione]
Egz. Nr

SZYFROGRAM Nr 2216
z Rzeszow[a] nadany 1.10.45 r. przyjęty 1.10.45 r.
Wpłynął do działu szyfrowego 1.10. g. 13,20

Ministerstwo Administracji Publicznej
Dyr[ektor] Departamentu Politycznego
ob. Grabowski

Powiat: Jasło
Spisano do ewakuacji 1911 rodzin – 7859 osób
Ewakuowano 1758 – – – 7206 – – –

Wojewoda Mirek

Nr 223
1.10.45 r.
Rozszyfrowano 1.10.45 r. g. 17,00
Rozszyfrował Sobiesiak Irena
Za zgodność
Kier[ownik] Kanc[elarii]
(—) J. Babicka

Odbito w 1 egz. [?]
egz. N 1
egz. N 2 Grabowski

A MSWiA, MAP 304, k. 99.

Odpis, maszynopis.

U góry dokumentu wpisany odręcznie nr dziennika podawczego: II P. 2122/45; w prawym rogu odręczny dopisek: Spr[awy] ukraińskie.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

1 жовтня 1945, Люблін. Рапорт Ю. Кобилицького МАП про хід переселення українського населення в окремих повітах Ряшівського воєводства і вбивство М. Катеринича – Уповноваженого Уряду УРСР у Ярославському повіті

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ
СПРАВ ГОЛОВНИЙ
ПРЕДСТАВНИК УРЯДУ РП
У СПРАВАХ ЕВАКУАЦІЇ
№ ж. 1644/45/Коб./К.

Люблін, 1.10.1945 р.
Таємно

До
Міністерства громадської адміністрації
особисто Громадянину Міністру Вольському
у Варшаві

На підставі звіту про ситуацію Воєводського спостерігача з питань евакуації гр. Дуліби¹ доповідаю про наступне:

Перемиський повіт

22.IX.1945 р. Внаслідок недостатньої кількості вагонів населення чекає на залізничних станціях. Незалежно від цього воно громадами повертається до своїх садиб, знищуючи залишене майно.

За даними уповноваженого УРСР і рай[онного] представника Перемишля – до цього часу записалося на виїзд 4836 родин, тобто 20 039 осіб. З цієї кількості, за період від 4.IX. до сьогоднішнього дня, виїхало вже приблизно 3000 сімей.

Уповноважений УРСР у Перемишлі просить негайно надіслати в найкоротший час 500 (п'ятсот) вагонів на станцію Журавиця. Військова операція продовжується.

Сяноцький повіт

24.IX.1945 р. Рай[онний] представник інформує, що від моменту початку кампанії (3.IX. ц.р.) до цього часу виїхало 2265 осіб. В останньому часі – 3 транспорти з Любіна [?] – 668 осіб, з м. Новосільці 350 осіб і з Коросна 150 осіб.

Уповноважений Уряду УРСР в Сяноку просить негайно виділити 450 залізничних вагонів, а 550 вагонів – протягом наступних 2–3 тижнів.

У цей час на залізничній станції у Сяноку очікує 400 сімей, у Риманові – 200 сімей і в Коросні – 300 сімей. Відсутність вагонів паралізує процес евакуації.

Надходять заяви на виїзд. Військова операція продовжується.

**1 października 1945, Lublin. Raport J. Kobyleckiego dla MAP o przebiegu
przesiedlania ludności ukraińskiej w poszczególnych powiatach
województwa rzeszowskiego i zabójstwie M. Katerynicza –
Pełnomocnika Rządu USRS na powiat jarosławski**

MINISTERSTWO SPRAW
ZAGRANICZNYCH
PRZEDSTAWICIEL GŁÓWNY
RZĄDU R.P.
DO SPRAW EWAKUACJI
L.dz. 1644/45/Kob./K.

Lublin, dn. 1.10.1945 r.
Tajne

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
na ręce Obywatela Ministra Wolskiego
w Warszawie

Na podstawie sprawozdania sytuacyjnego Wojewódzkiego Obserwatora do
Spraw Ewakuacji ob. Duliby¹, donoszę co następuje.

Powiat Przemyśl

22.IX.1945 r. Na skutek niedostatecznej ilości wagonów, ludność wyczekuje
na stacjach kolejowych. Niezależnie od tego, gromadami wracają do swych za-
gród – dewastując pozostawione mienie.

Według danych Pełnomocnika U.S.R.R. i Przedstawiciela Rej[onowego]
Przemyśl – dotychczas zapisało się na wyjazd 4836 rodzin t.j. 20 039 osób. Z tej
cyfry już wyjechało w okresie od 4.IX. do dzisiejszego dnia około 3000 rodzin.

Pełnomocnik U.S.R.R. w Przemyślu prosi o natychmiastową pomoc w na-
desłaniu w jak najszybszym terminie 500 (pięćset) wagonów do stacji Żurawica.
Akcja wojskowa w toku.

Powiat Sanok

24.IX.1945 r. Przedstawiciel Rej[onowy] informuje, że od chwili rozpoczęcia
akcji (3.IX.br.) do obecnej chwili wyjechało 2265 osób. Ostatnio – 3 transporty z
Lubina [?] – 668 osób, z Nowosielec 350 os[ób] i Krosna 150 osób.

Pełnomocnik Rządu U.S.R.R. w Sanoku prosi o interwencję, by natychmiast
spowodować nadesłanie 450 wagonów kolejowych, zaś 550 wagonów dostarczyć
w ciągu następnych 2–3 tygodni.

W tej chwili oczekuje na stacji kol[ejowej] w Sanoku 400 rodzin, Rymanowie
200 rodzin i Krośnie 300 rodzin. Brak wagonów paraliżuje tok ewakuacji.

Zgłoszenia na wyjazd postępują. Akcja wojskowa trwa.

Ліський повіт

25.IX.1945 р. Уповноважений Уряду УРСР у Ліску, як і рай[онний] представ[ник], занепокоєні тим, що лемківське населення у повіті поставилось цілком негативно до виїзду в УРСР.

Військо Поль[ське] у момент входу у будь-яке село зустрічає село без людей. Населення разом з кінями, коровами і ручним багажем йде у ліс. Після виходу війська населення повертається знов до своїх домівок.

За даними уповноваженого УРСР в Ліску, українські диверсійні банди уникають зіткнення з Військом Польським, яке активно прагне увійти в гористій та лісовій місцевості в бойовий контакт з бандами.

Результати евакуації незначні. Військова операція продовжується.

Горлицький повіт

26.IX.1945 р. До цього часу на виїзд записалося понад десять родин. Військова операція ще не почалася.

Ярославський повіт

28.IX.1945 р. У селі Сосниця² завантажено в Радимні 96 вагонів. В Млинах подали заяви на виїзд 260 сімей, в тому числі виїжджає приблизно 60 сімей.

Про ситуацію у районі гм[іни] Млини свідчить неприємний факт вбивства „бандерівцями” 24.IX. ц.р. заступника уповноваженого Уряду УРСР в Ярославі – Катеринича³.

Евакуація триває. Військ немає. В Ляшках задіяно у справах переселення приблизно 100 солдатів.

Загальні висновки: треба допомогти в постачанні (якомога швидше) залізничних вагонів для Перемишля, Сянока, і Ярослава. Незалежно від цього треба було б виділити військо для очищення від банд найбільш небезпечних територій в Ляшках і Млинах, Ярославського пов[іту].

До Любачева слід було б стягнути великі сили війська для охорони в селах і на залізничних станціях осіб, які евакуюються, [а також] для охорони мостів і залізничного сполучення Ярослав–Любачів–Рава-Руська.

Крім того підкреслюю, що загальноадміністративні влади Ярославського пов[іту] видають посвідчення з метою зупинити евакуацію деяких українців.

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСТАВНИК УРЯДУ РП
У СПРАВАХ ЕВАКУАЦІЇ

за представника
(—) Кобилицький⁴

Powiat Lesko

25.IX.1945 r. Pełnomocnik Rządu U.S.R.R. w Lesku jak i Przedstaw[iciel] Rej[onowy] są zaniepokojeni tym, że ludność łemkowska w powiecie ustosunkowała się całkowicie negatywnie do wyjazdu do U.S.R.R.

W chwili wkroczenia Wojska Pol[skiego] do jakiegokolwiek wioski – zastaje ją wyludnioną. Ludność wraz z końmi i krowami i podręcznym bagażem uchodzi w lasy. Po wyjściu wojska – ludność wraca z powrotem do swych domów.

Według danych Pełnomocnika U.S.R.R. w Lesku, bandy dywersyjne ukraińskie starannie unikają zetknięcia się w Wojskiem Polskim, które niemało zadaje sobie trudów, by w terenie lesistym i górzystym wejść w bojowy kontakt z bandami.

Wyniki ewakuacji nikłe. Akcja wojskowa w toku.

Powiat Gorlice

26.IX.1945 r. Do chwili obecnej zapisało się na wyjazd kilkanaście rodzin. Akcja wojskowa dotąd nie rozpoczęta.

Powiat Jarosław

28.IX.1945 r. We wsi Sośnicy² załadowano w Radyminie [Radymnie] 96 wagonów. W Młynach zgłosiło się na wyjazd 260 rodzin, w tym wyjeżdża około 60 rodzin.

O panujących stosunkach w rejonie gm. Młyny dowodzi przykry fakt zabicia w dniu 24.IX. rb. przez „banderowców” – Zastępcy Pełnomocnika Rządu U.S.R.R. w Jarosławiu, Katerynicza³.

Ewakuacja w toku. Wojska – brak. W Łązkach [Laszkach] około 100 żołnierzy w sprawach kontyngentowych.

Ogólne wnioski: Należy pośpieszyć z pomocą w dostarczeniu możliwie natchmiast – wagonów kolejowych dla Przemyśla, Sanoka i Jarosławia. Niezależnie od tego, należałoby spowodować skierowanie wojska dla oczyszczenia od band terenów najbardziej zagrożonych w Łązkach [Laszkach] i Młynach, pow. jarosławskiego.

Do Lubaczowa należałoby ściągnąć większe siły wojska dla ochrony ewak[u]jących się w wioskach, na stacjach kolejowych, dla ochrony mostów i trasy kolejowej Jarosław–Lubaczów–Rawa Ruska.

Ponadto zaznaczam, że władze administracji ogólnej pow. Jarosław wydają pewne zaświadczenia celem wstrzymania niektórych ukraińców od ewakuacji.

GLÓWNY PRZEDSTAWICIEL RZĄDU RP
DO SPRAW EWAKUACJI

w/z.

(—) Kobylecki⁴

А МВСіА РП, ф. МАР 304, арк. 2.

Оригінал, машинопис.

Бланк, зліва вгорі над надрукованим написом державний герб, нижче резолюція від руки: „Гр. Грабовський” і підпис Вольського; нижче резолюція: „до справи” та дата: „20.XI.45” і нерозбірливий підпис. Під текстом круга гербова печатка Польщі з написом довкола: „Головне представництво РП у справах евакуації”.

¹ Дуліба Томаш (нар. 1898), учитель, воєводський спостерігач з питань евакуації, у 1946 – інспектор управління головного представника Уряду РП у справах евакуації; поручник.

² Правдоподібно повинно бути: „З села Сосниця...” .

³ Катеринич Михайло, заступник уповноваженого Уряду УРСР у Ярославі, був застрілений членом УПА ввечері у будинку школи в Млинах.

⁴ Кобилецький Юзеф, у 1945–1946 – заступник Головного представника Уряду РП у справах евакуації.

A MSWiA, MAP 304, k. 2.

Oryginal, maszynopis.

Papier firmowy, nad nadrukiem godło państwowe. W lewym górnym rogu odręczna dekretycja: Ob. Grabowski i parafa min. Wolskiego; poniżej dekretycja: a.a. oraz data: 20.XI.45. i podpis nieczytelny. Pod tekstem pieczęć okrągła z godłem państwowym w środku i napisem w otoku: Przedstawicielstwo Główne R.P. do spraw ewakuacji.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Duliba Tomasz (ur. 1898), nauczyciel, wojewódzki obserwator ds. ewakuacji, w 1946 inspektor urzędu Głównego Przedstawiciela Rządu RP ds. ewakuacji; por.

² Prawdopodobnie powinno być: Ze wsi Sośnicy... .

³ Katerynicz Michaił, zca Pełnomocnika Rządu USRS w Jarosławiu; został zastrzelony z bliska przez członka UPA na korytarzu budynku szkolnego w Młynach, w godzinach wieczornych.

⁴ Kobylecki Józef, w l. 1945–1946 zca Głównego Przedstawiciela Rządu RP ds. ewakuacji.

5 жовтня 1945, Ряшів. Телефонограма В. Собчинського до МБП стосовно ситуації у Ряшівському воєводстві у зв'язку з кампанією з переселення українського населення

РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА
МІНІСТЕРСТВО БП
I Департамент
Відд[ілення] ВБ

Цілком таємно
прим. № 1

Телефонограма.
з ВУБП у Ряшеві
від 6.X.1945 р. 2 год[ина] вночі

Ситуація на території Ряшівського воєводства значно погіршилася. У пов[іті] Перемишль бандерівці спалили 28 сіл, зафіксовано у 60% повне знищення, у 15–20% часткове збереження. Щоб цьому запобігти, не маємо сил, Війська і нашої влади мало. У зв'язку з переселенням українців справа дуже неприємна, з огляду на те, що виселені на територію СРСР знаходяться близько кордону, вони переходять назад і грабують польське населення і вбивають. Великою проблемою є відсутність транспорту для решти українців і ті розпорошуються по місцевості також як банда.

У пов[іті] Любачів українське населення через відсутність транспорту до СРСР розходиться по селах і грабує польське населення. Польське населення, переселене з територій СРСР, сидить на згарищах, жаліється, притому поширюються хвороби. Цивільне населення так само скаржиться на польську владу, воно втратило довір'я до нашої влади. Попередній голова Селянської партії і колишній командир банди „Кісель”, який 13 липня частково віддав зброю, сьогодні підняв населення і формує банди під приводом боротьби з бандерівцями, але насправді його мета зовсім інша. Сьогодні приїхали до ВУБП делегації з пов[ітів] Ліско, Перемишль та інших і віддають звіти про ситуацію, яка склалася зараз на території Ряшівського воєводства в окремих повітах. Військо не в змозі оволодіти ситуацією. Делегати приїхали з проханням про негайне втручання у цій справі, обґрунтовуючи те, що в іншому випадку всі повіти перетворяться на пустелю. У зв'язку з тим ми провели засідання та їдемо з проханням до Міністерства, щоб збільшити сили, зібрати міліцію з інших теренів і воєводств. Хочу зазначити, що постав хаос і розгардіяш, так що не можемо упоратися, оскільки за мала сила.

Пояснюю справу, про яку сповістило військо, що спалено села і 250 поляків утоплено у пов[іті] Березів–Ліско, село Диків, а польське населення, яке йде

**5 października 1945, Rzeszów. Telefonogram W. Sobczyńskiego do MBP
o sytuacji w województwie rzeszowskim powstałej w związku z akcją
przesiedlania ludności ukraińskiej**

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO B.P.
Departament I
Wydz. W.B.

Ściśle tajne
egz. nr 1

Telefonogram.
z W.U.B.P. – Rzeszów
z dn. 6.X.1945 r. godz. 2 w nocy

Sytuacja na terenie woj. Rzeszowskiego zupełnie się pogorszyła. W pow. Przemyśl banderowcy spalili 28 wsi, notując w 60% zniszczenie całkowite, z 15–20% częściowo ocalałe. Ażeby temu zapobiec, nie mamy na to siły, Wojska i naszych Władz za mało. W związku z przesiedleniem Ukraińców sprawa jest bardzo przykra, ponieważ wysiedleni na tereny Z.S.R.R. są w pobliżu granic i przechodzą spowrotem, rabując ludność polską i mordują. Wielką bolączką jest brak transportu dla pozostałych Ukraińców i ci rozchodzą się po okolicy, też jako banda.

W pow. Lubaczów ludność ukraińska z braku transportu do Z.S.R.R. rozchodzą się po wsiach, rabując polską ludność. Ludność polska przesiedlona z terenów Z.S.R.R. siedzi na zgłiszczach, narzekając, a przy tym szerzy się choroba. Tak samo ludność cywilna narzeka na władze polskie, tracąc zaufanie do naszych władz. Dotychczasowy Prezes Stronnictwa Ludowego a były d-ca bandy „Kisiel”, który dnia 13 lipca częściowo minimalny procent zdał broń, dziś poderwał ludność i formuje bandy pod pozorem walki z banderowcami, lecz cel jego jest zupełnie inny. Dziś przyjechali do W.U.B.P. delegacje z pow. Lesko, Przemyśl i inni i zdają raporty o sytuacji jaka się wywiązała obecnie na terenie woj. Rzeszowskiego w poszczególnych powiatach. Wojsko nie jest w stanie opanować sytuacji. Delegaci udali się z prośbą o natychmiastową interwencję w tej sprawie, motywując, że inaczej całe powiaty obrócić się w pustynię. W związku z tym mieliśmy zebranie i udajemy się z prośbą do Ministerstwa, by zwiększyć siły, ściągnąć Milicję z drugih terenów czy też Województw i by na to dać zezwolenie dla tegoż celu. Nadmieniam, że stworzył się chaos i bałagan, tak, że rady nie możemy sobie dać, ponieważ stanowczo za mała siła.

Wyjaśniam sprawę poinformowaną przez Wojsko, że zostały spalone wsie i 250 Polaków utopiono w pow. Brzozów–Lesko, wieś Dyków, natomiast ludność pol-

з-за Сяну, переходило плавом на цей берег річки, причому втопилося близько 20 осіб, у тому числі 7 знайдено. У тих самих повітах українці вчинили 12 вбивств. Крім того неправда, що через ті повіти проходила банда 1500 осіб. Проходили лише поранені солдати поляки.

Прошу доповісти радянським органам у зв'язку з випадками, які вчиняють радянські солдати, прошу втрутитися.

Машина їхала з 12 радянськими солдатами, у Пшеворську вони викрали 2 дівчинок, з якими поїхали до Перемишля. Наші органи [безпеки] догнали машину, хотіли заарештувати, вони не здалися, але дівчинок не знайдено, пропали без вісті.

У Ланьцуті застрілили 1 господаря. На дорозі стояла машина, зовсім на боку з приводу аварії, сиділи в ній 4 особи, ззаду наїхала на неї навмисне вантажна машина, яка розбила автомобіль, було вбито 1 особу, а 3 важко поранено, після чого машина швидко від'їхала.

У зв'язку з лікарською комісією для осіб, які виїжджають до СРСР, заражених хворобою не пускають на радянську сторону, а ті ходять, грабують, гвалтують молодих дівчат і через те підривають авторитет Червоної Армії, також польське населення дуже погано ставиться до цих випадків, чим користуються реакціонери.

Передав Керівник ВУБП
майор Собчинський¹
Прийняв Реф[ерент] ВБ Стец²

Відбито у 3 прим.

1. Міністр
2. Секрет[аріат] І Деп[артаменту]
3. Секрет[аріат] Відд[ілення] ВБ

А МВСіА РП, ф. МВР 362, арк. 7.

Оригінал, машинопис.

Зліва вгорі приписка від руки: „У справах, про які йдеться у рапорті, проведено нараду предст[авників] Війська, Безп[еки] і ПУР 26/Х ц.р.“, підпис нерозбірливий.

¹ Собчинський Владислав (Спихай, Собоцінський), псевдо „Владек“. „Юранд“ (нар. 1904); член КПП, ППР і ПОРП, у 1940–1941 – учень шкіл НКВД, потім у радянській розвідці на Келецькому терені і Люблінщині; з середини 1944 – начальник Відділення безпеки III (Радомсько–Келецького) району АЛ, у жовтні 1944 переведений до Любліна і формально назначений начальником УБ у Кельцах, з червня 1945 до січня 1946 – начальник ВУБП у Ряшеві, згодом начальник ВУБП у Кельцах; у 1947–1950 у ВП, у 1950–1951 – керівник Паспортного бюро МБП; на початку 1952 звільнений; полковник.

² Стец Мечислав (нар. 1923), член ППР і ПОРП, з травня 1945 – молодший референт, згодом референт Відділення по боротьбі з бандитизмом МБП, з квітня 1946 у III Департаменті МБП, з листопада 1956 – старший радник Звітнього відділення Кабінету міністра внутрішніх справ, з квітня 1967 – заступник начальника (з 1971 начальник) VI Відділення Управління „Ц“ МВС; працював у МВС до серпня 1975 р.; полковник.

ska, uchodząca z za Sanu, przeprawiała się na ten brzeg rzeki, udając się w pław przyczym utopiło się około 20 osób, z czego 7 wydobyto. W tychże powiatach Ukraińcy dokonali 12 zabójstw. Pozatym nieprawdą jest, że w tychże powiatach przechodziła banda 1500 ludzi. Przechodzili tylko ranni żołnierze Polscy.

Proszę przedstawić sprawę władzom sowieckim w związku z wypadkami jakie dokonują żołnierze sowieccy, proszę o interwencję.

Jadący samochód z 12-oma żołnierzami sowieckimi w Przeworsku uprowadzili 2 dziewczynki, z którymi ujechali do Przemyśla. Dopędzono samochód przez nasze władze chcąc zaaresztować, niedali się, natomiast dziewczynek już nie zastali, znikły bez śladu.

W Łańcucie zastrzelili 1 gospodarza. Na szosie [na] stojący samochód zupełnie na boku, z powodu defektu, w którym siedziało 4 osoby, styłu najechał umyślnie ciężarowy samochód, który rozbił maszynę, zabijając 1 osobę i 3 ciężko rannych, poczym samochód szybko odjechał.

W związku z komisją lekarską dla wyjeżdżających do Z.S.R.R. zarażonych chorobą, nie puszczają na stronę sowiecką, ci natomiast chodzą, rabują, gwałcą młode dziewczynki i tym samym podrywają autorytet Armii Czerwonej, jak również ludność polska bardzo źle ustosunkowuje się do tych rzeczy, z czego reakcja korzysta.

Nadał Kierownik W.U.B.P.
mjr. Sobczyński¹
Przyjął Ref. W.B. Stec²

Odbito w 3 egz.

1. Ministra
2. Sekret. Dep. I
3. Sekret. Wydz. W.B.

A MSWiA, MBP 362, k. 7.

Oryginał, maszynopis.

W lewym górnym rogu odręczna adnotacja: W sprawach poruszonych w raporcie odbyto konferencję przedst[awicieli] Wojska, Bezp[ieczerństwa] i PUR w dniu 26/X br., podpis nieczytelny.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Sobczyński Władysław vel Spychaj, Sobociński, ps. „Władek”, „Jurand” (ur. 1904); członek KPP, PPR i PZPR, w l. 1940–1941 słuchacz szkół NKWD, następnie w wywiadzie sowieckim na Kielecczyźnie i Lubelszczyźnie; od połowy 1944 szef Wydziału Bezpieczeństwa Obwodu III (radomsko – kieleckiego) AL, w październiku 1944 przerzucony do Lublina i formalnie wyznaczony na szefa UB w Kielcach, od czerwca 1945 do stycznia 1946 szef WUBP w Rzeszowie, następnie szef WUBP w Kielcach; w l. 1947–1950 w WP, w l. 1950–1951 dyrektor Biura Paszportów MBP; na początku 1952 zwolniony; płk.

² Stec Mieczysław (ur. 1923), członek PPR i PZPR, od maja 1945 młodszy referent, następnie referent Wydz. do Walki z Bandytyzmem MBP, od kwietnia 1946 w III Dep. MBP, od listopada 1956 starszy radca Wydz. Sprawozdawczego Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych, od kwietnia 1967 zca naczelnika (od lipca 1971 naczelnik) Wydz. VI Biura „C” MSW; pracował w MSW do sierpnia 1975; płk.

**11 жовтня 1945, Ряшів. Шифрограма Я. Мірека до МАП про результати
переселення українського населення станом на 7 жовтня 1945 р.
і підпалювання сіл у Перемиському повіті**

Копія

Цілком таємно

ШИФРОГРАМА № 2335

з Ряшева відправлена 11.X.45 р. прийнята 11.X.45 р.
Надійшла до шифрувального відділу 11.X.45 р. г[одина] 10.00

Міністерство громадської адміністрації
Дир[екторові] Політичного деп[артаменту]
Грабовському

З повіту Перемишль до 7 жовтня евакуйовано з 56 громад 900 503¹ господарства, 38 485 осіб, у тому числі до 3.9. евакуйовано 3539 господарств, 12 547 осіб.

Спалено 12 громад повністю, 16 громад частково. З того числа у 9 громадах не було досі евакуації. З решти повітів звіт передам додатково.

№ 250

Воевода Мірек

11.X.45 р.

Розшифровано 11.X.45 р. г[одина] 13.00

Відбито в 1 прим.

Розшифрував Венцовська

прим. № 1 Грабовський

Вірно:

Кер[івник] Канц[елярії]

(—) Й. Бабіцька

А МВСіА РП, ф. МАР 304, арк. 106.

Копія, машинопис.

Зліва вгорі вписаний від руки номер журналу кореспонденції: „II П 2288/45”, з правого боку приписка від руки: „Укр[аїнські] спр[ави]”.

¹ Інформація незрозуміла.

**11 października 1945, Rzeszów. Szyfrogram J. Mirka do MAP o rezultatach
przesiedleń ludności ukraińskiej i spaleniu wsi w powiecie przemyskim.
Stan na 7 października 1945 r.**

Odpis

Ściśle tajne

SZYGFROGRAM Nr 2335
z Rzeszow[a] nadany 11.X.45 r. przyjęty 11.X.45 r.
Wpłynął do działu szyfrowego 11.X.45 r. g. 10.00

Ministerstwo Administracji Publicznej
Dyr[ektor] Dep[artamentu] Politycznego
Grabowski

Z powiatu Przemyśl do dnia 7 października ewakuowano z 56 gromad 900 503¹ gospodarstwa 38 485 ludzi w tym do dnia 3.9. ewakuowano 3 539 gospodarstw 12 547 ludzi.

Spalono 12 gromad zupełnie, 16 gromad częściowo. Z tej cyfry 9 gromad nie było dotychczas ewakuowane. Z pozostałych powiatów sprawozdanie przysłę dodatkowo.

Nr 250
11.X.45 r.
Rozszyfrowano 11.X.45 r. g. 13.00
Rozszyfrował Więckowska
Za zgodność:
Kier[ownik] Kanc[elarii]
(—) J. Babicka

Wojewoda Mirek

Odbito w 1 egz.
egz. N 1 Grabowski

A MSWiA, MAP 304, k. 106.

Odpis, maszynopis.

W lewym górnym rogu odręcznie wpisany nr dziennika podawczego: II P 2288/45; w prawym rogu odręczny dopisek: Spr[awy] ukr[aińskie].

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Informacja niejasna.

15 жовтня 1945, Ряшів. Рапорт В. Собчинського МБП зі звітом Слідчого відділення ВУБП у Ряшеві за період з 1 до 10 жовтня 1945 р.

Воев[одське] упр[авління] гром[адської] безп[еки]

у ^аРяшеві^{-а}

15.X.1945 р.

В. Сл. № ^б431/45^{-б}

До
МІНІСТЕРСТВА ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ
у Варшаві

Рапорт

Звіт Кер[івника] VIII Секції ВУБП у Ряшеві підпоручника Грісграбера¹ з 1.X. до 10.X.1945 р.

Загальна кількість заарештованих, які є у розпорядженні VIII Секції ВУБП у Ряшеві: 67.

I.

а) У тому числі на основі агентури	40
У тому числі на основі слідства	27
У тому числі	
АК 6	співпраця з німцями 10
НСЗ ² 7	вбивства і грабунки 19
УПА 21	інші злочини 4
Разом: 67	

II. Характеристики:

Юркевича Тадеуша, Пняка Юзефа і Враження Стефана

[...]

III.

- а) Послано до Військ[ового] прокурора 13 слідчих справ
б) Послано до Прок[урора] Спеціальн[ого] Суду -

IV.

- а) Завербовано агентів на терені 4 у розпорядження VIII Секції
б) Завербовано агентів у камері 6 [у розпорядження VIII Секції]

15 października 1945, Rzeszów. Raport W. Sobczyńskiego dla MBP zawierający sprawozdanie Wydziału Śledczego WUBP w Rzeszowie za okres od 1 do 10 października 1945 r.

Woj. Urz. Bezp. Publ.

w ^a-Rzeszowie^{-a}

dnia 15.X.1945 r.

W. Sl. Nr. ^b-431/45^{-b}

Do

MINISTERSTWA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

w Warszawie

Raport

Sprawozdanie Kier[ownika] VIII Sekcji W.U.B.P. w Rzeszowie ppor Griesgrabera¹ od 1.X. do 10.X.1945 r.

Ogólna ilość zatrzymanych, pozostających do dyspozycji Sekcji VIII W.U.B.P. w Rzeszowie: 67

I.

a)	Z tego na podstawie agentury	40	
	Z tego na podstawie śledztwa	27	
	Z nich		
	A.K.	6	współpraca z Niemcami 10
	N.S.Z. ²	7	morderstwa i rabunki 19
	U.P.A.	21	inne przestępstwa 4
	Razem:	67	

II. Charakterystyki:

Jurkiewicza Tadeusza, Pniaka Józefa i Wrażenia Stefana

[...]

III.

- a) Zostało przesłanych do Prokuratora Wojsk[owego] 13 spraw śledczych
- b) Zostało przesłanych do Prok[uratora] Sądu Specjaln[ego] -

IV.

- a) Zostało завербовanych agentów w terenie 4 do dyspozycji VIII Sekcji
- b) Zostało завербовanych agentów w celi 6 [do dyspozycji VIII Sekcji]

Зазначаємо, що агентів на терені ми завербували тільки останнім часом, тому поки що не маємо жодних характерних донесень.

V.

Незважаючи на листи, які тричі послано до повітів про надання декадно-го звіту, повіти, крім Ланьцута, Пшеворська і Дубиці досі не надіслали рапортів. Після їх отримання, надішлемо до Вас негайно рапорти про виконання амністії, а також декадні рапорти.

Кер[івник] Слідчого Відд[ілення]
ВУБП у Ряшеві
(—) Грісграбер, підпоручник

Керівник Воев[одського] Упр[авління]
Гром[адської] Безп[еки] у Ряшеві
(—) Собчинський, Майор

А МВСіА РП, ф. МВР 362, арк. 8.

Оригінал, машинопис.

Публікується у фрагментах.

Зліва вгорі вписано від руки: „47/В.І.”; нижче: „Ряшів” та дату: „29/Х”; поруч: „В.ІВ/9”; з правого боку вгорі: „04850/ДІ – 23/10”; нижче: „В – Інф – В – ІВ Сам, 26/Х 45, В.І.” і нерозбірливий підпис: „1269/ІВ. Сам.” і дата: „29.Х 45 р.”; під текстом документа кругла печатка з державним гербом всередині і написом довкола: „ВОЄВОДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ У РЯШЕВІ”.

• - • Підкреслено від руки.

• - • Вписано від руки.

¹ Грісграбер Мечислав, випускник курсів НКВД у Куйбишеві, з вересня 1944 – працівник ВУБП у Ряшеві, у 1945–1946 – начальник Слідчого відділення ВУБП у Ряшеві; у 1945 підпоручник.

² Національні Збройні Сили (НСЗ) – підпільна збройна організація, утворена у вересні 1942 на базі Ящурного Союзу і Національної Військової Організації; НСЗ сповідував теорію двох противників – Німеччини і СРСР. У 1944 частина НСЗ об’єдналася з АК, у 1945 з НЗВ. Останні партизанські загоди НСЗ на території Польщі були розбиті комуністичними органами безпеки наприкінці 1947, хоча невеликі групи діяли ще у 50-ті роки.

Zaznaczamy, że agenci w terenie zostali dopiero ostatnio przez nas zawerbowani, tak, że narazie nie mamy żadnych charakterystycznych doniesień.

V.

Pomimo trzykrotnie wystosowanych pism do powiatów w sprawie przystąpienia raportu dekadowego, do tego czasu powiaty oprócz Łańcuta, Przeworska i Dębicy nie dostarczyły raportów. Po nadesłaniu takowych, wyślemy natychmiast do Was raporty o wykonaniu amnestii jak również raporty dekadowe.

Kier[ownik] Wydz. Śledczego W.U.B.P.
w Rzeszowie
(—) Griesgraber, ppor

Kierownik Woj. Urz. Bezp. Publ.
w Rzeszowie
(—) Sobczyński, Mjr

A MSWiA, MBP 362, k. 8.

Oryginał, maszynopis.

Publikuje się fragmenty.

W lewym górnym rogu odręcznie wpisano: 47/W.I.; poniżej: Rzeszów oraz data: 29/X; obok: W.IV/9; w prawym górnym rogu: 04850/DI – 23/10; poniżej: W – Inf – W – IV Sam, 26/X 45, W.I. i nieczytelny podpis; 1269/IV. Sam i data: 29.X 45 r.; pod tekstem dokumentu okrągła pieczęć z godłem państwowym w środku i napisem w otoku: WOJEWÓDZKI URZĄD BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO W RZESZOWIE.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

a- -a Podkreślono odręcznie.

b- -b Wpisano odręcznie.

¹ Griesgraber Mieczysław, absolwent kursu NKWD w Kujbyszewie, od września 1944 pracownik WUBP w Rzeszowie, w l. 1945–1946 naczelnik Wydz. Śledczego WUBP Rzeszów; w 1945 ppor.

² Narodowe Siły Zbrojne (NSZ) – podziemna organizacja zbrojna utworzona we wrześniu 1942 na bazie Związku Jaszczurczego i Narodowej Organizacji Wojskowej (NOW); NSZ wysuwał teorię dwóch wrogów – Niemiec i ZSRS, w 1944 część NSZ scalała się z AK, a w 1945 z NZW. Ostatnie oddziały partyzanckie NSZ na terenie Polski zostały rozbite przez komunistyczne organa bezpieczeństwa pod koniec 1947, chociaż niewielkie grupy działały jeszcze w latach pięćdziesiątych.

Після 15 жовтня 1945, Київ. Довідка Б. Іванова про результати переселення українського населення з Польщі та польських громадян з УРСР станом на 15 жовтня 1945 р.

СЕКРЕТНО

^аН.К.Г.Б. УССР
Нач. 2-го Управления^а

ЭВАКУАЦИЯ УКРАИНСКОГО НАСЕЛЕНИЯ ИЗ ПОЛЬШИ
И ПОЛЬСКИХ ГРАЖДАН С ТЕРРИТОРИИ УССР
ПО СОСТОЯНИЮ НА 15 ОКТЯБРЯ 1945 года.

I. ЭВАКУАЦИЯ УКРАИНСКОГО НАСЕЛЕНИЯ ИЗ ПОЛЬШИ

	За весь период эвакуации ¹			В т.ч. Всего	
	В восточные обл. У.С.С.Р.	В западные обл. У.С.С.Р.	ИТОГО	За отчетную пятидневку с 10 по 15/X	За предыдущ. пятидневку с 5 по 10/X
А. Подали заявлений:					
хозяйств	45574	38021	83595	200	—
в них душ	173735	144195	317930	860	—
Подготовлено к эвакуации					
хозяйств	—	—	78828	2410	2737
в них душ	—	—	299783	9242	7315
Отправлено из Польши					
хозяйств	41843	31515	73358	905	665
в них душ	159807	120331	280138	3848	2833
Прибыло в УССР					
хоз-в	39514	20609	60123	848	142
в них душ	149515	75943	225458	2246	542

Po 15 października 1945, Kijów. Zbiorcza informacja B. Iwanowa o rezultatach przesiedleń ludności ukraińskiej z Polski oraz obywateli polskich z zachodnich obwodów USRS. Stan na 15 października 1945 r.

TAJNE

^aN.K.G.B. USRS
Do Nacz[elnika] 2-go Zarządu^a

EWAKUACJA LUDNOŚCI UKRAIŃSKIEJ Z POLSKI I OBYWATELI
POLSKICH Z TERYTORIUM USRS
WEDŁUG STANU NA 15 PAŹDZIERNIKA 1945 roku.

I. EWAKUACJA LUDNOŚCI UKRAIŃSKIEJ Z POLSKI

	Za cały okres ewakuacji ¹			W tym łącznie	
	Do wschodnich obw[odów] U.S.R.S.	Do zachodnich obw[odów] U.S.R.S.	RAZEM	Za pięćdniówkę sprawozdawczą od 10 do 15/X	Za poprzednią pięćdniówkę od 5 do 10/X
A. Podania złożyło:					
gospodarstw	45574	38021	83595	200	—
w nich dusz	173735	144195	317930	860	—
Przygotowano do ewakuacji					
gospodarstw	—	—	78828	2410	2737
w nich dusz	—	—	299783	9242	7315
Wysłano z Polski:					
gospodarstw	41843	31515	73358	905	665
w nich dusz	159807	120331	280138	3848	2833
Przybyło do USRS:					
gospodarstw	39514	20609	60123	848	142
w nich dusz	149515	75943	225458	2246	542

Б. ПРИНЯТО В ЧЛЕНЫ КОЛХОЗОВ СЕМЕЙСТВ:

ВСЕГО	В %% к числу прибывших в восточные обл. У.С.С.Р.	В том числе	
		за отчетную пятидневку с 10 по 15/X	за предыдущую пятидневку с 5 по 10/X
26880	68,0	215	20

II. ЭВАКУАЦИЯ ПОЛЬСКИХ ГРАЖДАН С ТЕРРИТОРИИ УССР В ПОЛЬШУ

	За весь период эвакуации		В том числе			
			за отчетную декаду с 10 по 20/X		за предыдущую декаду с 1 по 10/X	
	Число хоз-в	В них душ	Число хоз-в	В них душ	Число хоз-в	В них душ
Подали заявлений	241938	697914	—	—	8817	22818
Подготовлено к эвакуации	224716	658951	—	—	10785	30257
Отправлено в Польшу	165439	500469	—	—	6825	19986

III. ВЫВЕЗЕНО СКОТА УКРАИНСКИМ НАСЕЛЕНИЕМ ИЗ ПОЛЬШИ И ПОЛЬСКИМИ ГРАЖДДАНАМИ ИЗ У.С.С.Р.

	73358 хозяйствами украинского населения вывезено из Польши	165439 хозяйствами польских граждан вывезено из УССР
Лошадей	27672	25199
Крупного рогатого скота	65469	63681
Свиней	14712	6874
Овец и коз	21364	18302

а-№ 0098-а

а-За-а НАЧАЛЬНИК УПРАВЛЕНИЯ ПРИ СНК УССР
ПО ДЕЛАМ ЭВАКУАЦИИ
(—) Б. ИВАНОВ²

B. PRZYJĘTO NA CZŁONKÓW KOŁCHOZÓW – RODZIN:

RAZEM	W % w stosunku do liczby przybyłych do wschodnich obwodów U.S.R.S.	W tym	
		za pięciodniówkę sprawozdawczą od 10 do 15/X	za poprzednią pięciodniówkę od 5 do 10/X
26880	68,0	215	20

II. EWAKUACJA OBYWATELI POLSKICH Z TERYTORIUM USRS DO POLSKI

	Za cały okres ewakuacji		W tym			
			za dekadę sprawozdawczą od 10 do 20/X		za poprzednią dekadę od 1 do 10/X	
	Liczba gospodarstw	W nich dusz	Liczba gospodarstw	W nich dusz	Liczba gospodarstw	W nich dusz
Podania złożyło	241938	697914	–	–	8817	22818
Przygotowano do ewakuacji	224716	658951	–	–	10785	30257
Wysłano do Polski	165439	500469	–	–	6825	19986

III. ZWIERZĘTA HODOWLANE WYWIEZIONE PRZEZ LUDNOŚĆ UKRAIŃSKĄ Z POLSKI I OBYWATELI POLSKICH Z U.S.R.S.

	73358 gospodarstw ludności ukraińskiej wywiozło z Polski	165439 gospodarstw obywateli polskich wywiozło z USRS
Koni	27672	25199
Bydła rogatego	65469	63681
Świń	14712	6874
Owiec i kóz	21364	18302

^a-nr 0098^a

^a-w/z^a NACZELNIK ZARZĄDU DO SPRAW EWAKUACJI
PRZY RKL USRS
(—) B. IWANOW²

СПРАВКА
О ХОДЕ ЭВАКУАЦИИ УКРАИНСКОГО НАСЕЛЕНИЯ ИЗ ПОЛЬШИ
И ПОЛЬСКИХ ГРАЖДАН С ТЕРРИТОРИИ УССР
ПО СОСТОЯНИЮ НА 15 ОКТЯБРЯ 1945 г.

I. ПОДАНО ЗАЯВЛЕНИЙ ОБ ЭВАКУАЦИИ УКРАИНСКИМ
НАСЕЛЕНИЕМ В ПОЛЬШЕ

№№ пп	НАИМЕНОВАНИЕ ОБЛАСТИ	Число хозяйств, подавших заявления	В них душ населения
1.	Ворошиловградская	1706	7489
2.	Днепропетровская	6691	24498
3.	Запорожская	9850	35540
4.	Кировоградская	2547	11203
5.	Николаевская	4565	16278
6.	Одесская	7889	28478
7.	Полтавская	2120	8961
8.	Сталинская	3160	13681
9.	Сумская	887	3520
10.	Харьковская	1089	4741
11.	Херсонская	5028	19254
	ИТОГО:	45532	173643
12.	Волынская	4820	16217
13.	Дрогобычская	3067	11772
14.	Львовская	8327	31457
15.	Ровенская	1096	4027
16.	Станиславская	4241	15604
17.	Тернопольская	13989	55555
	ИТОГО:	35540	134632
	Прочие области	42	92
	Не распределено по областям	2481	9563
	ВСЕГО:	83595	317930
	Подготовлено к эвакуации	78828	299783

[Załącznik]

TAJNE

**INFORMACJA
O PRZEBIEGU EWAKUACJI LUDNOŚCI UKRAIŃSKIEJ Z POLSKI
I OBYWATELI POLSKICH Z TERYTORIUM USRS
WEDŁUG STANU NA 15 PAŹDZIERNIKA 1945 r.**

**I. PODANIA O EWAKUACJĘ ZŁOŻONE PRZEZ LUDNOŚĆ
UKRAIŃSKĄ W POLSCE**

Lp.	NAZWA OBWODU	Ilość gospodarstw, które złożyły podania	W nich dusz ludności
1.	Woroszyłowgradzki	1706	7489
2.	Dniepropietrowski	6691	24498
3.	Zaporoski	9850	35540
4.	Kirowogradzki	2547	11203
5.	Nikołajewski	4565	16278
6.	Odeski	7889	28478
7.	Połtawski	2120	8961
8.	Staliński	3160	13681
9.	Sumski	887	3520
10.	Charkowski	1089	4741
11.	Chersoński	5028	19254
	RAZEM:	45532	173643
12.	Wołyński	4820	16217
13.	Drohobycki	3067	11772
14.	Lwowski	8327	31457
15.	Rówieński	1096	4027
16.	Stanisławski	4241	15604
17.	Tarnopolski	13989	55555
	RAZEM:	35540	134632
	Inne obwody	42	92
	Nie podzielono na obwody	2481	9563
	ŁĄCZNIE:	83595	317930
	Przygotowano do ewakuacji	78828	299783

СЕКРЕТНО

II. ОТПРАВЛЕНО ИЗ ПОЛЬШИ УКРАИНСКОГО НАСЕЛЕНИЯ
В ОБЛАСТИ УССР ПО СОСТОЯНИЮ НА 15 ОКТЯБРЯ 1945 г.

№№ пп	НАИМЕНОВАНИЕ ОБЛАСТИ	Отправлено с 1/XI.44 г. по 15/X.45 г.			В т.ч. отправлено с 10 по 15/X.1945 г.		
		Вагонов	Хоз-в	В них душ	Вагонов	Хоз-в	В них душ
1.	Ворошиловградская	609	1534	6793	—	—	—
2.	Днепропетровская	2884	6214	22764	1	13	41
3.	Запорожская	4364	8807	32284	—	13	80
4.	Кировоградская	1048	2366	10180	—	—	—
5.	Николаевская	2260	4137	14854	—	1	13
6.	Одесская	3669	7200	26287	—	9	32
7.	Полтавская	928	1805	7740	1	5	13
8.	Сталинская	1197	3019	12917	—	2	10
9.	Сумская	204	724	2904	—	—	—
10.	Харьковская	425	1047	4555	1	4	9
11.	Херсонская	2721	4949	18439	2	10	32
	Итого:	20309	41802	159717	5	57	230
12.	Волынская	1206	4619	15833	62	133	616
13.	Дрогобычская	454	2686	10188	47	86	377
14.	Львовская	2707	8202	31321	89	183	761
15.	Ровенская	555	977	3484	1	7	28
16.	Станиславская	1339	3182	11855	4	12	61
17.	Тернопольская	4115	11849	47650	151	426	1769
	Итого:	10376	31515	120331	354	847	3612
	Прочие области	7	41	90	—	1	6
	ВСЕГО:	30692	73358	280138	359	905	3848

II. LUDNOŚĆ UKRAIŃSKA WYŚLANA Z POLSKI DO OBWODÓW USRS WEDŁUG STANU NA 15 PAŹDZIERNIKA 1945 r.

Lp.	NAZWA OBWODU	Wysłano od 1/XI.44 r. do 15/X.45 r.			W tym wysłano od 10 do 15/X.1945 r.		
		Wago- nów	Gospo- darstw	W nich dusz	Wago- nów	Gospo- darstw	W nich dusz
1.	Woroszyłowgradzki	609	1534	6793	–	–	–
2.	Dniepropietrowski	2884	6214	22764	1	13	41
3.	Zaporoski	4364	8807	32284	–	13	80
4.	Kirowogradzki	1048	2366	10180	–	–	–
5.	Nikołajewski	2260	4137	14854	–	1	13
6.	Odeski	3669	7200	26287	–	9	32
7.	Poławski	928	1805	7740	1	5	13
8.	Staliński	1197	3019	12917	–	2	10
9.	Sumski	204	724	2904	–	–	–
10.	Charkowski	425	1047	4555	1	4	9
11.	Chersoński	2721	4949	18439	2	10	32
	Razem:	20309	41802	159717	5	57	230
12.	Wołyński	1206	4619	15833	62	133	616
13.	Drohobycki	454	2686	10188	47	86	377
14.	Lwowski	2707	8202	31321	89	183	761
15.	Rówieński	555	977	3484	1	7	28
16.	Stanisławski	1339	3182	11855	4	12	61
17.	Tarnopolski	4115	11849	47650	151	426	1769
	Razem:	10376	31515	120331	354	847	3612
	Inne obwody	7	41	90	–	1	6
	ŁĄCZNIE:	30692	73358	280138	359	905	3848

СЕКРЕТНО

III. ПРИБЫЛО В УССР НА МЕСТА УКРАИНСКОГО НАСЕЛЕНИЯ
ПО СОСТОЯНИЮ НА 15 ОКТЯБРЯ 1945 г.

№№ пп	НАИМЕНОВАНИЕ ОБЛАСТИ	Прибыло с 1/XI.44 г. по 15/X.45 г.			В т.ч. прибыло с 10 по 15/X.		
		Вагонов	Хоз-в	В них душ	Вагонов	Хоз-в	В них душ
1.	Ворошиловградская	600	1213	5434	-	-	-
2.	Днепропетровская	2686	5509	21349	-	-	-
3.	Запорожская	4485	8568	31211	-	-	-
4.	Кировоградская	1119	2188	9882	-	-	-
5.	Николаевская	2208	4129	13074	-	-	-
6.	Одесская	3638	6820	24329	-	-	-
7.	Полтавская	1203	1886	8290	-	-	-
8.	Сталинская	1555	3053	13221	-	-	-
9.	Сумская	385	558	2208	-	-	-
10.	Харьковская	424	918	4122	25	45	201
11.	Херсонская	3003	4666	16377	-	-	-
	Итого:	21306	39508	149497	25	45	201
12.	Волынская	870	3175	10829	-	-	-
13.	Дрогобычская	389	2855	9877	85	760	1905
14.	Львовская	2195	6809	25111	6	39	129
15.	Ровенская	565	879	3242	3	4	11
16.	Станиславская	467	1420	5270	-	-	-
17.	Тернопольская	1999	5471	21614	-	-	-
	Итого:	6485	20609	75943	94	803	2045
	Прочие области	-	6	18			
	ВСЕГО:	27791	60123	225458	119	848	2246

Примечание: По Сумской области увеличение количества вагонов на 26, хозяйств на 35, в них душ населения на 263 произошло за счет уточнения сведений по Глуховскому району. -

III. LUDNOŚĆ UKRAIŃSKA PRZYBYŁA NA MIEJSCE DO USRS WEDŁUG STANU NA 15 PAŹDZIERNIKA 1945 r.

Lp.	NAZWA OBWODU	Przybyło od 1/XI.44 r. do 15/X.45 r.			W tym przybyło od 10 do 15/X.		
		Wago- nów	Gospo- darstw	W nich dusz	Wago- nów	Gospo- darstw	W nich dusz
1.	Woroszyłowgradzki	600	1213	5434	–	–	–
2.	Dniepropietrowski	2686	5509	21349	–	–	–
3.	Zaporoski	4485	8568	31211	–	–	–
4.	Kirowogradzki	1119	2188	9882	–	–	–
5.	Nikołajewski	2208	4129	13074	–	–	–
6.	Odeski	3638	6820	24329	–	–	–
7.	Połtawski	1203	1886	8290	–	–	–
8.	Staliński	1555	3053	13221	–	–	–
9.	Sumski	385	558	2208	–	–	–
10.	Charkowski	424	918	4122	25	45	201
11.	Chersoński	3003	4666	16377	–	–	–
	Razem:	21306	39508	149497	25	45	201
12.	Wołyński	870	3175	10829	–	–	–
13.	Drohobycki	389	2855	9877	85	760	1905
14.	Lwowski	2195	6809	25111	6	39	129
15.	Rówieński	565	879	3242	3	4	11
16.	Stanisławski	467	1420	5270	–	–	–
17.	Tarnopolski	1999	5471	21614	–	–	–
	Razem:	6485	20609	75943	94	803	2045
	Inne obwody	–	6	18			
	ŁĄCZNIE:	27791	60123	225458	119	848	2246

Uwaga: Zwiększenie w obwodzie sumskim ilości wagonów o 26, gospodarstw o 35, w nich dusz o 263, nastąpiło w rezultacie uściślenia informacji z rejonu głuchowskiego. –

**IV. ПРИВЕЗЕНО СКОТА УКРАИНСКИМ НАСЕЛЕНИЕМ
НА 15 ОКТЯБРЯ 1945 г.**

№№ пп	НАИМЕНОВАНИЕ ОБЛАСТИ	Привезено скота с 1/XI.44 г. по 15/X.45 г.				
		Кр. рог. скота	Лошадей	Свиней	Овец и коз	Домашней птицы
1.	Ворошиловградская	1172	182	75	851	468
2.	Днепропетровская	4519	1718	1258	1721	12892
3.	Запорожская	7707	3253	2070	1994	20826
4.	Кировоградская	2242	314	71	1368	1017
5.	Николаевская	3783	1572	964	643	19000
6.	Одесская	5631	2200	1477	1381	10406
7.	Полтавская	1819	493	347	783	2814
8.	Сталинская	2719	404	375	1069	1653
9.	Сумская	516	161	140	386	1069
10.	Харьковская	890	132	28	553	507
11.	Херсонская	3332	1573	927	1370	4928
	Итого:	34330	12002	7732	12119	75580
12.	Волынская	2095	1815	950	430	5941
13.	Дрогобычская	1489	509	43	240	1132
14.	Львовская	4301	2463	439	548	7012
15.	Ровенская	888	629	434	222	2182
16.	Станиславская	991	437	56	117	1368
17.	Тернопольская	3109	1357	72	594	2477
	Итого:	12873	7210	1994	2151	20112
	Прочие области	—	—	—	—	—
	ВСЕГО:	47203	19212	9726	14270	95692

Примечание: По Сумской области уменьшение количества привезенного крупного рогатого скота на 5 голов и лошадей на 1 голову произошло за счет уточнения сведений. —

IV. ZWIERZĘTA HODOWLANE PRZYWIEZIONE PRZEZ LUDNOŚĆ UKRAIŃSKĄ DO 15 PAŹDZIERNIKA 1945 r.

Lp.	NAZWA OBWODU	Przywieziono bydła od 1/XI.44 r. do 15/X.45 r.				
		Bydła rogatego	Koni	Świń	Owiec i kóz	Ptactwa domowego
1.	Woroszyłowgradzki	1172	182	75	851	468
2.	Dniepropietrowski	4519	1718	1258	1721	12892
3.	Zaporoski	7707	3253	2070	1994	20826
4.	Kirowogradzki	2242	314	71	1368	1017
5.	Nikołajewski	3783	1572	964	643	19000
6.	Odeski	5631	2200	1477	1381	10406
7.	Połtawski	1819	493	347	783	2814
8.	Staliński	2719	404	375	1069	1653
9.	Sumski	516	161	140	386	1069
10.	Charkowski	890	132	28	553	507
11.	Chersoński	3332	1573	927	1370	4928
	Razem:	34330	12002	7732	12119	75580
12.	Wołyński	2095	1815	950	430	5941
13.	Drohobycki	1489	509	43	240	1132
14.	Lwowski	4301	2463	439	548	7012
15.	Rówieński	888	629	434	222	2182
16.	Stanisławski	991	437	56	117	1368
17.	Tarnopolski	3109	1357	72	594	2477
	Razem:	12873	7210	1994	2151	20112
	Inne obwody	–	–	–	–	–
	ŁĄCZNIE:	47203	19212	9726	14270	95692

Uwaga: Zmniejszenie w obwodzie sumskim ilości przywiezionego bydła rogatego o 5 sztuk i koni o 1 sztukę nastąpiło w rezultacie uściślenia informacji. –

**V. ПРИНЯТО СЕМЕЙСТВ В ЧЛЕНЫ КОЛХОЗОВ ПО СОСТОЯНИЮ
НА 15 ОКТЯБРЯ 1945 г.**

№№ пп	НАИМЕНОВАНИЕ ОБЛАСТИ	Всего прибыло семейств	Принято семейств в члены колхоза	Наделено семейств приуса- дебными участками	Наделено семейств домами с хоз. по- стройками	% охвата коллекти- визацией
1.	Ворошиловградская	1213	380	560	156	31,3
2.	Днепропетровская	5509	4740	3420	782	86,0
3.	Запорожская	8568	6949	5208	1790	81,1
4.	Кировоградская	2188	364	300	153	16,6
5.	Николаевская	4129	3690	3690	3690	89,4
6.	Одесская	6820	5513	6624	4303	80,8
7.	Полтавская	1886	456	295	543	24,2
8.	Сталинская	3053	1608	1209	597	52,7
9.	Сумская	558	69	16	16	12,3
10.	Харьковская	918	129	197	59	14,1
11.	Херсонская	4666	2982	2867	120	63,9
	Итого:	39508	26880	24386	12209	68,0
	Прочие области	6	—	—	—	—
	ВСЕГО:	39514	26880	24386	12209	68,0

Примечание: Уменьшение данных по Запорожской области произошло на основании уточненного отчета.

1) Число семейств, принятых в члены колхозов, уменьшено на 150 вследствие выезда 100 семей самовольно за пределы области и 50 семейств вышли из колхозов, устроившись на работу в совхозы и подсобные хозяйства.

2) Число семейств, наделенных приусадебными участками, уменьшено на 2464. Эти семейства были наделены огородами в поле на колхозной земле и ошибочно учтены, как получившие приусадебные участки.

3) Уменьшение на 454 числа семейств, наделенных отдельными домами, объясняется тем, что из числа переданных домов эвакуированному населению из Польши, часть их является собственностью граждан, эвакуировавшихся в глубь страны, а также угнанных насильно в Германию. Кроме того, отдельные Райисполкомы увеличили количество переданных домов переселенцам. —

V. RODZINY PRZYJĘTE NA CZŁONKÓW KOŁCHOZÓW WEDŁUG STANU NA 15 PAŹDZIERNIKA 1945 r.

Lp.	NAZWA OBWODU	Łącznie przybyło rodzin	Przyjęto na członków kołchozów rodzin	Przydzie- lono rodzinom działki przyzagro- dowe	Przydzielo- no rodzi- nom domy z zabudo- waniami gospodar- czymi	% objęcia kolektywi- zacją
1.	Woroszyłowgradzki	1213	380	560	156	31,3
2.	Dniepropietrowski	5509	4740	3420	782	86,0
3.	Zaporoski	8568	6949	5208	1790	81,1
4.	Kirowogradzki	2188	364	300	153	16,6
5.	Nikołajewski	4129	3690	3690	3690	89,4
6.	Odeski	6820	5513	6624	4303	80,8
7.	Połtawski	1886	456	295	543	24,2
8.	Staliński	3053	1608	1209	597	52,7
9.	Sumski	558	69	16	16	12,3
10.	Charkowski	918	129	197	59	14,1
11.	Chersoński	4666	2982	2867	120	63,9
	Razem:	39508	26880	24386	12209	68,0
	Inne obwody	6	–	–	–	–
	ŁĄCZNIE:	39514	26880	24386	12209	68,0

Uwaga: Zmniejszenie danych z obwodu zaporoskiego nastąpiło na podstawie dokładniejszego sprawozdania.

1) Liczba rodzin przyjętych na członków kołchozów zmniejszyła się o 150 w rezultacie samowolnego wyjazdu 100 rodzin poza granice obwodu, 50 rodzin wystąpiło z kołchozów znajdując sobie pracę w sowchozach i gospodarstwach pomocniczych.

2) Liczba rodzin, którym przydzielono działki przyzagrodowe zmniejszyła się o 2464. Rodzinom tym przydzielono ogrody w polu na ziemi kołchozu, a zostały one błędnie zewidencjonowane jako te, które otrzymały działki przyzagrodowe.

3) Zmniejszenie o 454 liczby rodzin, którym przydzielono osobne domy należy tłumaczyć tym, że spośród domów przekazanych ludności ewakuowanej z Polski, część jest własnością obywateli, którzy ewakuowali się w głąb kraju, a także tych, którzy zostali pod przymusem wywiezieni do Niemiec. Prócz tego poszczególne *rajsipółkomy* zwiększyły ilość domów przekazanych przesiedleńcom. –

СЕКРЕТНО

**VI. ПОДАНО ЗАЯВЛЕНИЙ ОБ ЭВАКУАЦИИ ПОЛЬСКИМИ
ГРАЖДАНАМИ С ТЕРРИТОРИИ УССР В ПОЛЬШУ ПО СОСТОЯНИЮ
НА 15 ОКТЯБРЯ 1945 г.**

№№ пп	НАИМЕНОВАНИЕ ОБЛАСТИ	Число хозяйств, подавших заявления	В них душ
1.	Волынская	21389	65886
2.	Дрогобычская	36134	100127
3.	Львовская	66165	171361
4.	Ровенская	22639	71067
5.	Станиславская	27138	77806
6.	Тернопольская	65203	200277
7.	Черновицкая	3270	11390
	ВСЕГО:	241938	697914
	Подготовлено к эвакуации	224716	658951

**VII. ОТПРАВЛЕНО В ПОЛЬШУ ПО СОСТОЯНИЮ
НА 15 ОКТЯБРЯ 1945 г.**

№№ пп	НАИМЕНОВАНИЕ ОБЛАСТИ	Число вагонов	Число хозяйств	В них душ
1.	Волынская	3202	20407	63368
2.	Дрогобычская	4033	20400	57036
3.	Львовская	6100	38549	101025
4.	Ровенская	4679	20745	65498
5.	Станиславская	4001	18343	58049
6.	Тернопольская	10086	45323	149882
7.	Черновицкая	375	1672	5611
	ВСЕГО:	32476	165439	500469

**VI. PODANIA ZŁOŻONE PRZEZ OBYWATELI POLSKICH O
EWAKUACJĘ Z TERYTORIUM USRS DO POLSKI WEDŁUG STANU
NA 15 PAŹDZIERNIKA 1945 r.**

Lp.	NAZWA OBWODU	Ilość gospodarstw, które złożyły podania	W nich dusz
1.	Wołyński	21389	65886
2.	Drohobycki	36134	100127
3.	Lwowski	66165	171361
4.	Rówieński	22639	71067
5.	Stanisławski	27138	77806
6.	Tarnopolski	65203	200277
7.	Czerniowiecki	3270	11390
	RAZEM:	241938	697914
	Przygotowano do ewakuacji	224716	658951

**VII. WYŚLANO DO POLSKI WEDŁUG STANU
NA 15 PAŹDZIERNIKA 1945 r.**

Lp.	NAZWA OBWODU	Ilość wagonów	Ilość gospodarstw	W nich dusz
1.	Wołyński	3202	20407	63368
2.	Drohobycki	4033	20400	57036
3.	Lwowski	6100	38549	101025
4.	Rówieński	4679	20745	65498
5.	Stanisławski	4001	18343	58049
6.	Tarnopolski	10086	45323	149882
7.	Czerniowiecki	375	1672	5611
	RAZEM:	32476	165439	500469

**VIII. ВЫВЕЗЕНО СКОТА УКРАИНСКИМ НАСЕЛЕНИЕМ
ИЗ ПОЛЬШИ И ПОЛЬСКИМИ ГРАЖДАНАМИ ИЗ УССР
ПО СОСТОЯНИЮ НА 15 ОКТЯБРЯ 1945 г.**

№№ пп	Наименование поголовья скота	73358 хозяйствами украинского населения вывезено из Польши	165439 хозяйствами польских граждан вывезено из У.С.С.Р.
1.	Крупного рогатого скота	65469	63681
2.	Лошадей	27672	25199
3.	Свиней	14712	6874
4.	Овец и коз	21364	18302

**IX. СДАНО СКОТА И С.Х. ПРОДУКТОВ УКРАИНСКИМ
НАСЕЛЕНИЕМ В ПОЛЬШЕ КРАСНОЙ АРМИИ И ПОЛЬСКИМИ
ГРАЖДАНАМИ В УССР ОРГАНАМ УПОЛНАРКОМЗАГА
ПО СОСТОЯНИЮ НА 15 ОКТЯБРЯ 1945 г.**

№№ пп	Наименование поголовья скота и с.х. продуктов	Един. изм.	73358 хозяйствами украинского населе- ния сдано в Польше	165439 хозяйствами польских граждан сдано в УССР
1.	Крупного рогатого скота	голов	-	238
2.	Лошадей	-"-	-	323
3.	Овец и коз	-"-	-	23
4.	Свиней \	-"-	-	-
5.	Зерновых культур	тонн	4683,0	4,6
6.	Картофеля	-"-	37018,0	247,0
7.	Овощей	-"-	265,0	0,2
8.	Свеклы разной	-"-	946,0	0,3
9.	Сена	-"-	} 23658,0	35,7
10.	Соломы	-"-		176,5
11.	Семян трав	-"-	13,0	-
12.	Мяса	-"-	1,0	-
13.	Скота в живом весе	-"-	23,0	-

TAJNE

VIII. ZWIERZĘTA HODOWLANE WYWIEZIONE PRZEZ LUDNOŚĆ
UKRAIŃSKĄ Z POLSKI I OBYWATELI POLSKICH Z USRS
WEDŁUG STANU NA 15 PAŹDZIERNIKA 1945 r.

Lp.	Nazwa pogłowia trzody	73358 gospodarstw ludności ukraińskiej wywiozło z Polski	165439 gospodarstw obywateli polskich wywiozło z U.S.R.S.
1.	Bydła rogatego	65469	63681
2.	Koni	27672	25199
3.	Świń	14712	6874
4.	Owiec i kóz	21364	18302

TAJNE

IX. ZWIERZĘTA HODOWLANE I PRODUKTY ROLNE ZDANE
PRZEZ LUDNOŚĆ UKRAIŃSKĄ W POLSCE ARMII CZERWONEJ
I PRZEZ OBYWATELI POLSKICH W USRS ORGANOM
UPOŁNARKOMZAGU WEDŁUG STANU NA 15 PAŹDZIERNIKA 1945 r.

Lp.	Nazwa pogłowia trzody i produktów rolnych	jed- nostka miary	73358 gospodarstw ludności ukraińskiej zdało w Polsce	165439 gospodarstw obywateli polskich zdało w USRS
1.	Bydła rogatego	sztuk	—	238
2.	Koni	—	—	323
3.	Owiec i kóz	—	—	23
4.	Świń	—	—	—
5.	Kultur zbożowych	ton	4683,0	4,6
6.	Ziemniaków	—	37018,0	247,0
7.	Warzyw	—	265,0	0,2
8.	Buraków różnych	—	946,0	0,3
9.	Siana	—	} 23658,0	35,7
10.	Słomy	—		176,5
11.	Nasion traw	—	13,0	—
12.	Mięsa	—	1,0	—
13.	Żywca	—	23,0	—

**Х. ОСТАВЛЕНО ИМУЩЕСТВА ПО СОСТОЯНИЮ
НА 15 ОКТЯБРЯ 1945 г.**

	Украинским населением в Польше	Польскими гражданами в У.С.С.Р.
Число хозяйств	64753	62128
Всего на сумму (в тыс. руб.)	388522,0	150614,4
В т.ч. строений (в тыс. руб.)	330617,0	147919,7

**НАЧАЛЬНИК УПРАВЛЕНИЯ ПРИ СНК УССР ПО ДЕЛАМ ЭВАКУАЦИИ
(—) Б. ИВАНОВ²**

*ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 3, арк. 3–11.
Оригінал, машинопис.*

а- а Вписано від руки.

¹ Не зовсім зрозумілим є принципи підрахунків у цій таблиці окремих числових даних з таблиць I, II, III і IV у додатку, що стосуються східних областей, з даними, які виступають як „Прочие области”, а також даних з таблиці I у додатку, що стосуються, на відміну, західних областей з даними з рубрики „Не распределено по областям”.

² Замість Б. Іванова підписав Русецький.

**X. POZOSTAWIONE MIENIE WEDŁUG STANU
NA 15 PAŹDZIERNIKA 1945 r.**

	Przez ludność ukraińską w Polsce	Przez obywateli polskich w U.S.R.S.
Ilość gospodarstw	64753	62128
Łącznie na sumę (w tys. rub[li])	388522,0	150614,4
W tym zabudowań (w tys. rub[li])	330617,0	147919,7

**NACZELNIK ZARZĄDU DO SPRAW EWAKUACJI PRZY RKL USRS
(—) B. IWANOW²**

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 3, ark. 3–11.

Oryginał, maszynopis.

«-» Wpisano odręcznie.

¹ Jest niezrozumiałe zsumowanie w niniejszej tabeli poszczególnych danych liczbowych z tabel I, II, III i IV załącznika dotyczących obwodów wschodnich z danymi widniejącymi pod pozycją „inne”, jak również danych z tabeli I załącznika dotyczących dla odmiany obwodów zachodnich z danymi uwidocznionymi pod pozycją „nie podzielono na obwody”.

² W zastępstwie B. Iwanowa podpisał Rusieckij.

17 жовтня 1945, Люблін. Лист В. Рузги до МАП про протидію УПА кампанії з переселення у Люблінському воєводстві

Люблінський воєвода
С.П. ^аІІ/736/тйн/45-^а

Люблін, ^а17.^а 10.1945 р.

Гр. Міністру громадської адміністрації¹
у Варшаві

5.10. ц.р., приблизно о 23-й годині, українська банда силами 3000 осіб, озброєних станковою і ручною автоматичною зброєю, легкою артилерією і ракетами V2², оточила містечко Кристинополь³ та обстріляла з усіх боків. Бій тривав приблизно три години, протягом яких було вбито приблизно 30-х бандерівців, а з боку міліції загинуло два міліціонери⁴, 50 українців, які у той час були з метою виїзду до Росії завантажені у вагони, а також декілька осіб польської національності, прізвищ яких до цього часу не вдалося встановити. Бандерівці спалили дім коменданта поста МО в Кристинополі і 11 домів, в яких жили поляки. Відступаючи, бандерівці залишили на полі бою 6 ракет V2 і декілька стрічок з набоями до станкового кулемету. Бандерівці перед тим, як напасти, оточили усі прикордонні пости і обстрілювали їх, щоб прикордонна охорона не мала можливості допомогти міліції.

11.10. ц.р. о 20-й годині бандерівці силою, яку до цього часу не вдалось встановити, підпалили 5 сіл, розташованих на відстані від трьох до восьми км від Грубешева, а саме села Черничин, Черничинок, Терebin, Терebinець, Масломенч, Метелін з хуторами. Вночі було вислано відділення штурмового загону і кількох міліціонерів з Грубешівського ПУБП. Втрати поки що невідомі, бо загін, висланий на місце пожежі, ще не повернувся.

Розслідування триває.

Оскільки операція українських банд є широкомасштабною, а Народна міліція, Управління громадської безпеки і полк внутрішніх військ не можуть протистояти цим бандам з огляду на їх чисельність і добре озброєння, прошу Гр. Міністра залучити військо з метою ліквідації цих банд і повернення спокою на цій території. Тоді можна буде спокійно здійснювати переселення українського населення до УРСР.

Воєвода
(—) В. Рузга

**17 października 1945, Lublin. Pismo W. Rózgi do MAP o kontrakcji UPA
w związku z akcją przesiedleńczą w województwie lubelskim**

Wojewoda Lubelski
S.P. ^aII/736/tjn/45^a

Lublin, dnia ^a17.^a 10.1945 r.

Do
Ob. Ministra Administracji Publicznej¹
w Warszawie

Dnia 5.10. br. około godziny 23, banda ukraińska w sile około 3 000 ludzi uzbrojonych w ciężką i lekką broń maszynową, działa i torpedy V2² okrążyła miasteczko Krystynopol³, ostrz[e]liwując je ze wszystkich stron. Walka trwała około trzech godzin, w czasie której zostało zabitych 30-tu banderowców, zaś ze strony Milicji zginęło dwóch milicjantów⁴, 50 ukraińców, którzy w tym czasie byli załadowani do wagonów w celu wyjazdu do Rosji oraz kilkanaście osób narodowości polskiej, których nazwisk dotychczas nieustalono. Banderowcy spalili dom Komendanta Posterunku M.O. w Krystynopolu oraz 11 domów zamieszkałych przez ludność polską. Po wycofaniu się, banderowcy pozostawili na placu boju 6 torped V2 i kilkanaście taśm amunicji do C.K.M. Banderowcy po uprzednim dokonaniu napadu obstawili wszystkie przejścia graniczne i ostrzeliwali je, by pograniczna straż nie miała możliwości przyścia z pomocą Milicji.

Dnia 11.10. br. o godzinie 20-tej, banderowcy w sile narazie nieustalonej, podpalili 5 wiosek położonych od trzech do ośmiu km. od Hrubieszowa, a mianowicie wieś Czerniczyn, Czerniczynek, Terebin, Terebiniec, Masłomęcz, Metelin z koloniami. W nocy została wysłana drużyna z Oddziału Szturmowego wraz z kilkoma milicjantami z P.U.B.P. Hrubieszów. Straty narazie nieustalone, ponieważ oddział wysłany do pożaru jeszcze nie powrócił.

Dochodzenie w toku.

Ponieważ akcja band ukraińskich jest zakrojona na szeroką skalę, a Milicja Obywatelska, Urząd Bezpieczeństwa Publicznego oraz pułk Wojsk Wewnętrznych nie są w stanie przeciwstawić się tym bandom z uwagi na ich liczebność i dobre uzbrojenie – proszę Ob. Ministra o spowodowanie interwencji Wojska dla zlikwidowania tych band i przywrócenia spokoju na tych terenach. Wówczas będzie można bez przeszkód dokonać przesiedlenia ludności ukraińskiej do U.S.R.R.

Wojewoda
(—) W. Rózga

А МВСіА РП, ф. МАР 301, арк. 32.

Оригінал, машинопис.

Зліва вгорі приписка від руки: „II Деп[артамент]. Вже використано”; нерозбірливий підпис і дата: „26 X”.

а. а. Вписано від руки.

¹ У цей час ним був Кернік Владислав (1879–1971), діяч селянського руху, член ПСЛ, з червня 1945 до лютого 1947 – міністр громадської адміністрації; у міжвоєнний період – міністр внутрішніх справ (1923), міністр сільського господарства і державного майна; засуджений на Брестському процесі (1933), емігрував до Чехословаччини, де жив до березня 1939; під час окупації діяв у підпільним СЛ „Рох”, після 1947 був одним з організаторів інспірованого ППР розколу у ПСЛ; з 1949 у ЗСЛ.

² Ймовірно йдеться про реактивні снаряди до німецьких пускових установок Nebelwerfer.

³ У 1951 у зв'язку із зміною кордону Кристинополь приєднано до УРСР; нині Червоноград.

⁴ Було застрілено Владислава Гната (нар. 1905), члена „самооборони” (згодом ОРМО) і Казімежа Круля (нар. 1909), працівника МО.

A MSWiA, MAP 301, k. 32.

Oryginał, maszynopis.

W lewym górnym rogu odręczny dopisek: Dep. II. Już wykorzystane, data: 26 X i nieczytelny podpis. Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

^{a- -b} Wpisano odręcznie.

¹ Był nim wówczas Kiernik Władysław (1879–1971), działacz ludowy, członek PSL, od czerwca 1945 do lutego 1947 minister administracji publicznej; w okresie międzywojennym minister spraw wewnętrznych (1923), minister rolnictwa i dóbr państwowych; skazany w procesie brzeskim w 1933 udał się na emigrację do Czechosłowacji, gdzie przebywał do marca 1939; podczas okupacji działał w konspiracyjnym SL „Roch”; po 1947 był jednym ze współodpowiedzialnych za rozłam w PSL; od 1949 w ZSL.

² Prawdopodobnie były to pociski do niemieckich wyrzutni rakietowych Nebelwerfer, odpalane z prymitywnych prowadnic.

³ W 1951 w związku z korektą granicy Krystynopol został przyłączony do USRS; obecnie Czerwonohrad.

⁴ Zabito wówczas Władysława Hnata (ur. 1905), członka „samoobrony” (późniejsze OR-MO) i Kazimierza Króla (ur. 1909), funkcjonariusza MO.

26 жовтня 1945, Люблін. Лист М. Смоленського до В. Рузги стосовно появи українських листівок у Грубешівському повіті

Копія

ДЕРЖАВНЕ
ПІДПРИЄМСТВО ТРАКТОРІВ
І СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
МАШИН
ВІДДІЛ У ЛЮБЛІНІ
Адм[іністративно]-госп[одарське]
відділення/НІ/ЙК
№ ж. 1452/45

Люблін, 26 жовтня 1945 р.
вул. Шопена 6, кімната № 12.
Тел. № 11-13, 40-38
Рахунок: Державний сільсько-
господарський банк № 1174

Гр. Воеводі
у Любліні

Надсилаємо при цьому копію протоколу, складеного керівником Державної станції тракторів і сільськогосподарських машин у Грубешеві – до відома і використання.

Директор
відділу

М. Смоленський

^а-Вірно:
І. Словацька^а

Копія з копії

Неледев, 24 жовтня 1945 р.

Протокол

В цьому протоколі повідомляю, що в Грубешівському повіті розкидано листівки, щоб населення залишало села і виїжджало на Захід під загрозою спалення сіл. Про те, що загрози реальні, свідчить спалення наступних сіл: Вербковичі, Гоздів, Богородиче [?], Подковице [?], Модринець, Модринь та інші.

У вищезгаданих 4 селах розкидано листівки, а наша Тракторна станція знаходиться в центрі цієї території. Прошу вирішити, що має бути із станцією, тому що загроза спалення є визначена датою 27.X. ц.р.

Гавронський

Керівник Тракторної Станції
у Грубешівському пов[іті]

Вірно:
Ян Насутто

^а-Вірно:
І. Словацька^а

**26 października 1945, Lublin. Pismo M. Smoleńskiego do W. Róźgi o
pojawieniu się ukraińskich ulotek w powiecie hrubieszowskim**

Odpis

PAŃSTWOWE
PRZEDSIĘBIORSTWO
TRAKTORÓW
I MASZYN ROLNICZYCH
ODDZIAŁ W LUBLINIE
Wydział Adm[inistracyjno]
Gosp[odarczy] /NJ/JK
L. dz. 1452/45

Lublin, dnia 26 października 1945 r.
Ul. Szopena 6. Pokój 12.
Tel. Nr. 11-13, 40-38.
Konto: Państwowy Bank Rolny
Nr 1174

Do
Ob. Wojewody
w Lublinie

Przesyła się przy niniejszym odpis protokołu, złożonego przez Kierownika
Państwowej Stacji Traktorów i Maszyn Rolniczych w Hrubieszowie – do wiadomo-
ści i wykorzystania.

^aZa zgodność:
I. Słowacka^a

Dyrektor
Oddziału
M. Smoleński

Odpis z odpisu

Nieledew, 24 października 1945 r.

Protokół

Niniejszym donoszę, że w powiecie Hrubieszowskim zostały rozrzucone
ulotki, ażeby ludność opuszczała wsie i wyjeżdżała na Zachód pod zagrożą [!]
palenia wsi. Że pogrożki nie są płonne dowodzi fakt, że następujące wsie zostały
spalone: Werbkowice, Gozdów, Bohorodycze [?], Podkowice [?], Modrynec,
Modryn i inne.

Wyżej w[ymienione] 4 wsie dostały ulotki, a nasza Stacja Traktorów znajduje
się w ośrodku tego terenu. Proszę o powzięcie decyzji Dyrekcji, co ma się stać ze
Stacją, gdyż groza spalania jest określona datą 27.X.br.

Za zgodność:
Jan Nasutto

Gawroński
Kierownik Stacji Traktorów
na pow. Hrubieszów

^aZa zgodność:
I. Słowacka^a

***А МВСіА РП, ф. МАР 301, арк. 35–36.
Копії, машинописи.***

п. -я Дописано від руки.

A MSWiA, MAP 301, ark. 35–36.

Odpisy, maszynopis.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

u. -a Dopisano odręcznie.

**31 жовтня 1945, Ряшів. Шифрограма Я. Мірека до МАП про результати
переселення українського населення станом на 25 жовтня 1945 р.
і підпалювання господарств у Ряшівському воєводстві**

Копія
Цілком таємно

ШИФРОГРАМА № 2554

З Ряшева відправлена 31.X.45 р. прийнята 31.X.45 р.
Надійшла до шифрувального відділу 31.X.45 р. г[одина] 13.20

Міністерство громадської адміністрації
гр. Грабовському Дир[екторові] Політичного деп[артаменту]

Стан переселення українського населення з території Воєводства на 25.X.45 р.
Евакуйовано: 30 129 сімей, 21 330 осіб.¹
Поселено: 5 934 сім'ї, 22 689 осіб репатріантів.
Спалено: 5268 господарств.

Воєвода Мірек

№ 269

31.X.45 р.

Розшифровано 31.X.45 р. г[одина] 17 45 хв[илин] Відбито в „1” прим.
Розшифрував Цєсляк прим. № 1 Грабовський
Вірно:
(—) В. Гжеляк

А МВСiА РП, ф. МАР 304, арк. 124.

Копія, машинопис.

*Зліва вгорі вписаний від руки номер журналу кореспонденції: „II П 2702/45”; з правого боку
приписка від руки: „Укр[аїнські] спр[ави]”.*

¹ Інформація незрозуміла, правдоподібно повинно бути 121 330.

31 października 1945, Rzeszów. Szyfrogram J. Mirka do MAP o rezultatach przesiedleń ludności ukraińskiej i paleniu gospodarstw w województwie rzeszowskim. Stan na 25 października 1945 r.

Odpis
Ścisłe tajne

SZYGFROGRAM Nr 2554
z Rzeszow[a] nadany 31.X.45 r. przyjęty 31.X.45 r.
Wpłynął do działu szyfrowego 31.X.45 r. g. 13.20

Ministerstwo Administracji Publicznej
ob. Grabowski Dyr[ektor] Dep[artamentu] Politycznego

Stan przesiedlenia ludności ukraińskiej z terenu Województwa na 25.X.45 r.
Evakuowano: 30 129 rodzin, 21 330 osób¹
Osiedlono: 5 934 rodzin, 22 689 osób repatriantów.
Spalono 5 268 gospodarstw.

Wojewoda Mirek

Nr 269
31.X.45 r.
Rozszyfrowano 31.X.45 r. g. 17 45 m
Rozszyfrował Cieślak
Za zgodność:
(—) W. Grzelak

Odbito w „1” egz.
egz. N 1 Grabowski

A MSWiA, MAP 304, k. 124.

Odpis, maszynopis.

W lewym górnym rogu odręcznie wpisany nr dziennika podawczego: II P 2702/45; w prawym rogu odręczny dopisek: Spr[awy] ukr[aińskie].

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Informacja niejasna, prawdopodobnie powinno być: 121 330 osób.

1 листопада 1945, Київ. Довідка Власова про хід переселення польського населення із західних областей УРСР станом на 25 жовтня 1945 р.

Сов. секретно

**Справка
о ходе переселения польских граждан из западных обл. УССР
по Люблинскому соглашению**

по состоянию на 25.10.45 г.

№ № пп	Области	Количество поляков, зарегистрированных на выезд в Польшу		Разница	Количество поляков, выехавших в Польшу		Разница
		По данным УНКГБ	По данным ООУ СНК УССР		По данным УНКГБ	По данным ООУ СНК УССР	
1.	Львовская	208.988	176.321	+32.667	105.051	102.491	+2.560
2.	Тернопольская	205.624	200.558	+5.066	160.589	158.599	+1.990
3.	Дрогобычская	93.525	101.640	-8.115	57.070	62.205	-5.135
4.	Станиславская	81.592	77.806	+3.786	59.647	59.129	+518
5.	Ровенская	70.967	71.067	-100	65.537	65.680	-143
6.	Волынская	65.923	65.923	-	63.368	63.368	-
7.	Черновицкая	10.771	10.771	-	1.779**	6.291	-4.512
	Итого:	^a 737.390 ^a	^a 704.086 ^a	+33.304	^a 513.041 ^a	^a 517.763 ^a	-4.722

Примечание: +) Данные УНКГБ превышают сведения ООУ СНК УССР (в людях)
 -) Данные УНКГБ меньше сведений ООУ СНК УССР (в людях)
 **) Сведения на 1.10.45 (Черновицкая область).

Зам. Нач. отд-я 6 отд. 2 Упр. НКГБ УССР
Капитан

(—) Власов

1.11.45
гор. Киев

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 4, арк. 47.
Оригінал, рукопис.

^a - ^a Взято в коло від руки.

**1 listopada 1945, Kijów. Informacja Własowa o przebiegu przesiedlania
ludności polskiej z zachodnich obwodów USRS.
Stan na 25 października 1945 r.**

Śc[isłe] tajne

Informacja
o przebiegu przesiedlenia obywateli polskich z zachodnich obw[odów] USRS
zgodnie z układem lubelskim
stan na 25.10.45 r.

Lp.	Obwody	Liczba Polaków zarejestrowanych na wyjazd do Polski		Różnica	Liczba Polaków, którzy wyjechali do Polski		Różnica
		Według danych UNKGB	Według danych OOU RKL USRS		Według danych UNKGB	Według danych OOU RKL USRS	
1.	Lwowski	208.988	176.321	+32.667	105.051	102.491	+2.560
2.	Tarnopolski	205.624	200.558	+5.066	160.589	158.599	+1.990
3.	Drohobycki	93.525	101.640	-8.115	57.070	62.205	-5.135
4.	Stanisławski	81.592	77.806	+3.786	59.647	59.129	+518
5.	Rówieński	70.967	71.067	-100	65.537	65.680	-143
6.	Wołyński	65.923	65.923	-	63.368	63.368	-
7.	Czerniowiecki	10.771	10.771	-	1.779**	6.291	-4.512
	Razem:	^a 737.390 ^a	^a 704.086 ^a	+33.304	^a 513.041 ^a	^a 517.763 ^a	-4.722

Uwagi: +) Dane liczbowe UNKGB są wyższe od danych OOU. RKL USRS (w ludziach)
-) Dane liczbowe UNKGB są niższe od danych OOU. RKL USRS (w ludziach)
**) Informacje na 1.10.45 (obwód czerniowiecki)

Zast[ępcą] Nacz[elnika] Wydziału 6 Oddz[iału] 2 Zarz[ądu] NKGB USRS
Kapitan

(—) Własow

1.11.45
mias[to] Kijów

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 4, ark. 47.
Oryginał, rękopis.

^a - ^a Zakreślono odręcznie.

7 листопада 1945, Варшава. Лист Ф. Мантеля до Е. Осубки-Моравського
щодо надання фінансової й речової допомоги погорільцям
із Ряшівського воєводства

РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА
МІНІСТЕРСТВО
ПРАЦІ І СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
№ ^a0/5345/45^a

Варшава, 7 листопада 1945 р.

Голові Ради Міністрів
Громадянину Едвардові Осубці Моравському
за місцем перебування

Згідно з отриманою мною інформацією з Перемиського, Березівського і Ярославського повітів на 29 жовтня ц.р. ^бтам було спалено бандерівцями 42 села. ^бЦе переважно громади, з яких українське населення було виселено, але є також і польські села, спалені з помсти, населення яких у кількості 36.000 осіб живе у нужді без даху над головою. ^бПожежі охопили села, які розташовані відразу за межами м. Перемишля. ^б

Доводячи вищезгадане до відома Громадянина Прем'єр-міністра, ^бдозволю собі запропонувати організацію відповідної операції з метою поліпшення безпеки людей і державного майна (діючі в Ряшівському воєводстві три дивізії польського війська¹ – це сила, якої не вистачає), а також початок операції за допомогою виділення відповідних кредитів (в сумі щонайменше 15 мільйонів злотих у розпорядження Ряшівського воєводи) з метою допомоги погорільцям. ^бНезалежно від цього Міністерство праці і соціального забезпечення негайно підготує пересилку на вищезгадану територію запасів одягу, білизни та взуття з УНРРА, які є у розпорядженні Міністерства.

ЗАСТУПНИК МІНІСТРА:
(—) Ф. Мантель²

А МВСіА РП, ф. МАР 301, арк. 247.

Оригінал, машинопис.

Бланк, зліва вгорі над надрукованим надписом державний герб. Під документом зліва приписка від руки: „Мін[істерство] гром[адської] адм[іністрації]. Відповідно до компетенцій" і дата: „23 XI 45"; з правого боку штамп про надходження з датою: „20 XI 1945 р."

**7 listopada 1945, Warszawa. Pismo F. Mantla do E. Osóbki-Morawskiego
w sprawie udzielenia pomocy finansowej i rzeczowej pogorzelcom
z województwa rzeszowskiego**

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO
PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ
Nr ^a0/5345/45^{-a}**

Warszawa, dn. 7 listopada 1945 r.

Do
Prezesa Rady Ministrów
Obywatela Edwarda Osóbki Morawskiego
w miejsu

Według otrzymanych przezemnie informacji z powiatów przemyskiego, brzo-
zowskiego i jarosławskiego na dz[ień] 29 października b.r., ^buległy tam spaleni
przez banderowców 42 wsie. ^bSą to przeważnie gromady, z których ludność
ukraińska uległa wysiedleniu, ale są również i wsie polskie spalone z zemsty,
których ludność w ilości 36.000 osób pozostała w nędzy i bez dachu nad głową.
^bPożary obejmują wsie położone tuż za rogatkami m. Przemysła. ^b

Podając powyższe do wiadomości Obywatela Premjera, ^bpozwalam sobie
zapropionować wdrożenie odpowiedniej akcji celem wzmożenia bezpieczeń-
stwa ludzi i majątku narodowego (operujące w woj. rzeszowskim trzy dywizje
wojska polskiego¹ stanowią siłę niewystarczającą) oraz zainicjowanie akcji
przez udzielenie odpowiednich kredytów (w wysokości przynajmniej 15 mi-
lionów złotych do dyspozycji Wojewody rzeszowskiego) celem niesienia po-
mocy pogorzelcom. ^bNiezależnie od powyższego Ministerstwo Pracy i Opie-
ki Społecznej dysponuje natychmiast przerzuceni[e] na powyższy teren znaj-
dujących się w rozporządzeniu Ministerstwa zapasów odzieży, bielizny i obu-
wia z UNRRA.

PODSEKRETARZ STANU:
(—) F. Mantel²

A MSWiA, MAP 301, k. 247.

Oryginał, maszynopis.

*Papier firmowy, nad nadrukiem godło państwowe. Pod dokumentem, po lewej stronie odręczny dopisek: Min.
Adm. Publ. Wg kompetencji, data: 23 XI 45; po prawej stronie pieczętka wpływu z datą: 20 XI 1945 r.*

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

а- -а Вписано від руки.

б- -б Підкреслено від руки.

¹ Тобто 3, 8 і 9 ДП.

² Мантель Фелікс (1906–1990), юрист, член ППС, з вересня 1944 до березня 1946 – заступник міністра праці і соціального забезпечення; голова Юридичної і уставної комісії КРН, член ЦКВ ППС, секретар Головної ради ППС; у 1948 емігрував з Польщі.

^{a- -a} Wpisano odręcznie.

^{b- -b} Podkreślono odręcznie.

¹ 3, 8 i 9 DP.

² Mantel Feliks (1906–1990), prawnik, członek PPS, od września 1944 do marca 1946 podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej; przewodniczący Komisji Prawniczej i Regulaminowej KRN, członek CKW PPS, sekretarz Rady Naczelnej PPS; w 1948 wyemigrował.

**14 листопада 1945, Краків. Звіт З. Робеля МАП про переселення
українського населення з території Краківського воєводства та факти
відмови лемків від переселення**

КРАКІВСЬКИЙ ВОЄВОДА
№ СП.П.ВІ./3/45

Краків, 14.XI.1945 р.

До
Міністерства громадської адміністрації
Організаційний департамент
у Варшаві

Відповідно до циркуляра від 26.V.1945 № 15 надсилаю наступний звіт за місяць жовтень 1945 р.:

Частина

[...]

2. Українці.

Кампанія по евакуації українського населення з Новосанчівського повіту на територію УРСР, що відбувається на основі угоди, укладеної між ПКНВ і УРСР від 9.IX.1944 р., продовжується далі. Ця кампанія з метою проведення евакуації якомога більшої кількості українців (лемків) проводиться значними зусиллями з боку як повітового староства в Новому Санчі, так і Воєводського управління. З цією метою видано наказ про використання положень розпорядження Міністра внутрішніх справ від 22.I.1937 р. (ДзУ РП № 12, ст. 84) про кордони Держави у тому напрямку, щоб мешканці прикордонної смуги або прикордонної зони української та руської національностей, у визначений термін залишили цю територію з огляду на безпеку і охорону кордону. Такий наказ матиме наслідком, з одного боку, більш швидку і інтенсивну евакуацію українців, а з іншого – приведе до ліквідації банд.

Крім того розпочато підготовчу роботу до реалізації угоди від 6.VII.1945 р., укладеної між Тимчасовим Урядом Національної Єдності РП і Урядом СРСР, на основі якої польські громадяни російської, української, білоруської, русинської та литовської національностей мають право зміни польського громадянства на радянське і переселення до СРСР. З цією метою Воєводське управління започаткувало видання у повітах відповідних оголошень, в яких закликає громадян вищевказаних національностей звертатися із заявами до повітових староств або до Міського староства в Кракові.

**14 listopada 1945, Kraków. Sprawozdanie Z. Robla dla MAP dotyczące
przesiedlania ludności ukraińskiej z terenu województwa krakowskiego,
zwłaszcza faktów powrotu Łemków z USRS**

WOJEWODA KRAKOWSKI
L.SP.P.VI./3/45

Kraków, dnia 14.XI.1945 r.

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Organizacyjny
w Warszawie

Stosownie do okólnika z dnia 26.V.1945 Nr 15 przesyłam następujące sprawozdanie za miesiąc październik 1945 r.:

Część I

[...]

2. Ukraińcy.

Akcja ewakuacyjna ludności ukraińskiej z powiatu nowosądeckiego na tereny U.S.S.R. oparta na umowie zawartej między P.K.W.N. a U.S.S.R. w dn[ia] 9.IX.1944 r. – trwa w dalszym ciągu. Akcja ta prowadzona jest z dużym nakładem wysiłku, tak ze strony starostwa powiatowego w Nowym Sączu jak i Urzędu Wojewódzkiego, celem przeprowadzenia ewakuacji jaknajwiększej ilości ukraińców (łemków). W tym celu wydano zarządzenie wykorzystania przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn[ia] 22.I.1937 r. (Dz.U.R.P. Nr. 12 poz. 84) o granicach Państwa, w tym kierunku, aby mieszkańcy pasa granicznego względnie strefy nadgranicznej, narodowości ukraińskiej i ruskiej, opuścili w określonym terminie ten teren ze względu na bezpieczeństwo i ochronę granicy. Zarządzenie takie przyczyni się do szybszej i intensywniejszej ewakuacji ukraińców z jednej strony, z drugiej zaś do likwidacji band.

Nadto zostały wszczęte czynności przygotowawcze do realizacji umowy z dnia 6.VII.1945 r. zawartej między Tymczasowym Rządem Jedności Narodowej R.P. a Rządem Z.S.R.R., na podstawie której obywatele polscy narodowości rosyjskiej, ukraińskiej, białoruskiej, rusińskiej i litewskiej mają prawo zmiany obywatelstwa polskiego na radzieckie i przesiedlenia się do Z.S.R.R. W tym celu Urząd Wojewódzki spowodował wydanie w powiatach stosownych zgłoszeń, wzywających obywateli wspomnianych wyżej narodowości do składania podań do starostw powiatowych, względnie do Starostwa Grodzkiego w Krakowie.

На особливу увагу заслуговують випадки повернення українських (лемківських) родин, які свого часу були евакуйовані на територію УРСР. Ці родини повертаються із східних територій разом з транспортом евакуйованих польських переселенців, займають місця свого колишнього проживання і перешкоджають розвитку господарства польським осадникам, поселеним в українських господарствах. Вони забороняють їм орати і сіяти озимі, стверджують, що даний маєток є їхньою власністю і що від нього вони не відмовляться, хоча б їх мали розстріляти, додають також, що й інші евакуйовані українці повернуться з УРСР до своїх господарств. Подібного роду випадки трапляються все частіше, що відволікає українське населення Новосанчівського повіту і частково Новотарзького від прийняття рішення про добровільний виїзд до УРСР і це значною мірою ускладнює проведення кампанії по переселенню.

На територію згадуваних повітів повертаються також демобілізовані солдати Червоної Армії, більшість родин яких була евакуйована на територію УРСР. Ці солдати поширюють чутки, що при демобілізації отримали запевнення в наданні їм земельних ділянок на території тих повітів, де вони проживають, тому вони не виявляють бажання добровільно переселитися і такою своєю поведінкою ускладнюють евакуацію.

У цих справах звертаюся до Міністерства громадської адміністрації із спеціальним звітом.

[...]

Воєвода:

^a за воєводу^a

(—) Д-р Робель Зигмунт
Заступник воєводи

А МВСіА РП, ф. МАР 64, арк. 33, 44–45, 59.

Оригінал, машинопис.

Публікується у фрагментах.

Вгорі сторінки вписаний від руки вхідний номер: „І П. 2719/45”.

^a ^a Вписано від руки.

Na specjalne podkreślenie zasługują wypadki powrotu rodzin ukraińskich (łemkowskich), które swego czasu zostały ewakuowane na tereny U.S.S.R. Rodziny przedostają się z terenów wschodnich z transportami ewakuowanych przysiedleńców polskich, powracając do miejsc swego dawnego zamieszkania i przeskadzają w gospodarstwie osadnikom polskim, osiedlonym na gospodarstwach ukraińskich. Zabraniają im orać i siał oziminy twierdząc, że dany majątek stanowi ich własność i że z majątku tego nie rezygnują, choćby ich mieli rozstrzelać, dodając że i inni ewakuowani ukraińcy powrócą z U.S.S.R. do swych gospodarstw. Tego rodzaju wypadki zdarzają się obecnie coraz częściej, co odciąga ludność ukraińską z powiatu nowosądeckiego i częściowo nowotarskiego od dobrowolnego zgłaszania się na wyjazd do U.S.S.R. i w znacznej mierze utrudnia przeprowadzenie akcji ewakuacyjnej.

Na tereny wspomnianych powiatów powracają również zdemobilizowani żołnierze Armii Czerwonej, których rodziny po większej części zostały ewakuowane na tereny U.S.S.R. Żołnierze ci rozpowszechniają pogłoski, iż przy zdemobilizowaniu uzyskali zapewnienie przydziału ziemi na terenie powiatu, w którym mieszkają i nie zdradzają chęci dobrowolnego przesiedlenia się, lecz swoim postępowaniem ewakuację utrudniają.

W sprawach tych odnoszę się do Ministerstwa Administracji Publicznej w sprawozdaniu specjalnym.

[...]

Wojewoda:

^a-w z. ^a

(—) Dr Robel Zygmunt
Wicewojewoda

A MSWiA, MAP 64, k. 33, 44—45, 59.

Oryginał, maszynopis.

Publikuje się fragmenty.

W górnej części pierwszej strony wpisany odręcznie nr wpływu: I P. 2719/45.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

^a- ^a Wpisano odęcznie.

15 листопада 1945, Київ. Довідка В. Рясного про виділення Польським Урядом двох дивізій ВП для боротьби з УПА і забезпечення евакуації українського населення

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО

СПРАВКА

Данные, указанные в прилагаемой справке начальника Управления при СНК УССР по делам эвакуации, перепроверялись через УНКВД Львовской области и Управление пограничных войск Украинского округа и полностью подтвердились.

По ходатайству НКВД УССР через тов. Л.П. БЕРИЯ Временное Польское Правительство выделило две дивизии войска польского для борьбы с бандами УПА и обеспечения эвакуации украинского населения на территории Польши.

За задержку высылки в ЦК КП(б) настоящей справки на начальника отдела информации и учета тов. БАЙСБЕРГ¹ наложено строгое взыскание.

Приняты меры недопущения в дальнейшем задержек в высылке справок по документам, поступающим из ЦК КП(б)У.

**а-Зам. а НАРОДНЫЙ КОМИССАР ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УССР
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ
(—) РЯСНОЙ²**

„а-15-а” ноября 1945 г.

гор. Киев

№ а-8/156945-а

ЦДАГОУ, ф. 1, оп. 23, спр. 1471, арк. 65.

Оригінал, машинопис.

З правого боку вгорі вписано від руки: „15.XI.45”.

а- а Вписано від руки.

¹ Точніше Вайсберг Семен (нар. 1913), до 1945 – начальник Відділу інформації і обліку НКВД УРСР, з 1947 – заступник начальника УМВД УРСР Київської області.

² Підписав заступник наркома Т. Строкач.

**15 listopada 1945, Kijów. Notatka służbowa W. Riasnego dotycząca
m. in. skierowania przez Rząd Polski dwóch dywizji WP do walki z UPA
i ochrony ewakuacji ludności ukraińskiej**

ŚCIŚLE TAJNE

NOTATKA

Dane zawarte w załączonej informacji naczelnika Zarządu przy RKL USRS w sprawie ewakuacji zostały sprawdzone przez UNKWD obwodu lwowskiego i Zarząd Wojsk Pogranicznych Okręgu Ukraińskiego i w pełni potwierdzone.

Na prośbę NKWD USRS [przekazaną] poprzez tow. Ł.P. BERIE, Tymczasowy Rząd Polski wyznaczył do walki z bandami UPA i zabezpieczenia ewakuacji ludności ukraińskiej na terytorium Polski, dwie dywizje wojska polskiego.

Za opóźnienie wysłania do KC KP(b) niniejszej informacji, naczelnikowi oddziału informacji i ewidencji tow. BAJBERGOWI¹ wymierzono surową karę.

Podjęto kroki w celu niedopuszczenia do dalszych opóźnień w wysyłaniu informacji o dokumentach napływających z KC KP(b)U.

^a-Zast[ępcą]^a LUDOWY KOMISARZ SPRAW WEWNĘTRZNYCH
USRS
GENERAŁ-LEJTENANT
(—) RIASNOJ²

„^a-15-^a” listopada 1945 r.

mias[to] Kijów

^a-nr 8/156945-^a

CPAOSU, f. 1, op. 23, spr. 1471, ark. 65.

Oryginał, maszynopis.

W prawym górnym rogu odręcznie wpisana data: 15.XI.45.

^a-^a Wpisano odręcznie.

¹ Właśc.: Wajsberg Siemion (ur. 1913), do 1945 naczelnik Oddz. Informacji i Ewidencji NKWD USRS, od 1947 zca naczelnika UMWD USRS obwodu kijowskiego.

² Podpisał w zastępstwie T. Strokacz.

**Після 15 листопада 1945, Київ. Довідка М. Волкова про хід переселення
польських громадян із західних областей УРСР
станом на 15 листопада 1945 р.**

Сов. секретно

**Справка
о ходе переселения польских граждан из Западных обл. УССР
по Люблинскому соглашению
По состоянию на „15” XI-1945 г.**

Области	Количество поляков, зарегистриро- вавшихся на выезд в Польшу		Разница	Количество поляков, выехавших в Польшу		Разница
	По данным УНКГБ	По данным ООУ СНК УССР		[По данным УНКГБ]	[По данным ООУ СНК УССР]	
Львовская	213.801	184.891	+28.910	114.200	114.971	-771
Тернопольская	206.223	201.157	+5.066	170.638	168.103	+2.535
Дрогобычская	95.440	104.533	-9.093	63.641	68.774	-5.133
Станиславская	81.568	77.806	+3.762	63.312	62.875	+437
Ровенская	70.967	71.067	-100	66.000	66.318	-318
Волынская	67.087	66.087	+1.000	63.368	63.368	-
Черновицкая	10.771	10.771	-	7.701	7.701	-
Итого:	745.857	716.312	+29.545	548.860	552.110	-3.250

Примечание: +) Данные УНКГБ превышают сведения ООУ СНК УССР (в людях)

-) Данные УНКГБ меньше сведений ООУ СНК УССР (в людях)

**)

**Начальник 2 Отделения 6 Отдела 2 Управления НКГБ УССР
Капитан**

Волков

„ ” ноября 1945 года
гор. Киев

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 4, арк. 46.
Оригінал, рукопис.

**Po 15 listopada 1945, Kijów. Informacja N. Wołkowa o przebiegu przesied-
lania obywateli polskich z zachodnich obwodów USRS.
Stan na 15 listopada 1945 r.**

Śc[isłe] tajne

Informacja
o przebiegu przesiedlenia obywateli polskich z zachodnich obw[odów] USRS
zgodnie z układem lubelskim
Stan na „15” XI-1945 r.

Obwody	Liczba Polaków zarejestrowanych na wyjazd do Polski		Różnica	Liczba Polaków, którzy wyjechali do Polski		Różnica
	Według danych UNKGB	Według danych OOU RKL USRS		[Według danych UNKGB]	[Według danych OOU RKL USRS]	
Lwowski	213.801	184.891	+28.910	114.200	114.971	-771
Tarnopolski	206.223	201.157	+5.066	170.638	168.103	+2.535
Drohobycki	95.440	104.533	-9.093	63.641	68.774	-5.133
Stanisławski	81.568	77.806	+3.762	63.312	62.875	+437
Rówieński	70.967	71.067	-100	66.000	66.318	-318
Wołyński	67.087	66.087	+1.000	63.368	63.368	-
Czerniowiecki	10.771	10.771	-	7.701	7.701	-
Ogółem:	745.857	716.312	+29.545	548.860	552.110	-3.250

Uwagi: +) Dane liczbowe UNKGB są wyższe od danych OOU RKL USRS (w ludziach)

-) Dane liczbowe UNKGB są niższe od danych OOU RKL USRS (w ludziach)

**))

Naczelnik 2 Wydziału 6 Oddziału 2 Zarządu NKGB USRS
Kapitan –

Wołkow

„ ” listopada 1945 roku
mias[to] Kijów

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 4, ark. 46.
Oryginał, rękopis.

**16 листопада 1945, Станіслав. Записка по ВЧ О. Михайлова С. Савченку
про хід переселення польського населення зі Станіславської області
станом на 16 листопада 1945 р.**

Из Станислава по „ВЧ”
16.11.45 г.

НКГБ УССР тов. САВЧЕНКО

Всего по области подлежит переселению 82039, фактически записалось 28.148 семей, 81568 ^ач. ^а Выехало 20237 семей, 63312 человек.

МИХАЙЛОВ

Передал: Михайлов

Приняла: Гапеева

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 1, арк. 255.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа правдоподібно вхідний номер: „1878”; нижче приписка від руки: „2-е Упр[авление]”.

^ач. ^а В оригіналі помилково замість ч – я.

**16 listopada 1945, Stanisławów. Depesza WCz. A. Michajłowa do
S. Sawczenki o przebiegu przesiedlania ludności polskiej
z obwodu stanisławowskiego. Stan na 16 listopada 1945 r.**

Ze Stanisława przez „WCz”
16.11.45 r.

NKGB USRS tow. SAWCZENKO

Ogółem w obwodzie podlega przesiedleniu 82 039, faktycznie zapisało się
28 148 rodzin, 81 568 ^aos^a[ób]. Wyjechało 20 237 rodzin, 63 312 osób.

MICHAJŁOW

Nadał: Michajłow

Przyjęła: Gapiejewa

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 1, ark. 255.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu prawdopodobnie nr wch.: 1878; niżej dopisek odręczny: 2-gi Zarz[ąd].

^a - ^a W dokumencie pomyłkowo zamiast rosyjskiego: cz jest: ja.

**18 листопада 1945, Ряшів. Шифрограма Я. Мірека до МАП про хід
переселення українського населення з Любачівського повіту
станом на 15 листопада 1945 р.**

Копія
ЦІЛКОМ ТАЄМНО

ШИФРОГРАМА № 2711

з Ряшева відправлена 18.11.45 р. прийнята 18.11.45 р.
Надійшла до шифрувального відділу 18.11.45 р. г[одина] 10,00

Міністерство громадської адміністрації
Директорові Політичного департаменту
Гр. Грабовському

З Любачівського повіту передбачено:
до переселення

11 857 сімей

53 207 осіб

Переселено [до] 15-го листопада

3 903 сім'ї

17 052 особи

у тому числі 1-го вересня 2 138 сімей, 9 328 осіб.

Крім того відбувається завантаження конвойних транспортів на станціях
Любачів і Олешичі, де готові до евакуації: 3369 сімей, 11 593 особи.

Це разом складає близько 30 000 осіб евакуйованих.

07¹ – залізничні транспорти будуть доставлені в такій кількості, як тепер;
переселення українців з повіту Любачів буде повністю завершено до 25-го
листопада ц.р.

Воевода Мірек

№ 280

18.11.45 р.

Розшифровано 18.11.45 р. г[одина] 13,20

Розшифрував Савера

Вірно:

(—) В. Гжеляк

Відбито в „1” прим.

прим. № 1 МАП Грабовський

**18 listopada 1945, Rzeszów. Szyfrogram J. Mirka do MAP o przebiegu
przesiedlania ludności ukraińskiej z powiatu lubaczowskiego.
Stan na 15 listopada 1945 r.**

Odpis
ŚCIŚLE TAJNE

SZYGFROGRAM Nr 2711
z Rzeszow[a] nadany 18.11.45 r. przyjęty 18.11.45 r.
Wpłynął do działu szyfrowego 18.11.45 r. g. 10,00

Ministerstwo Administracji Publicznej
Dyrektor Departamentu Politycznego
Ob. Grabowski

Z powiatu lubaczowskiego przewidziano:
[d]o przesiedlenia

11 857 rodzin
53 207 osób

Przesiedlono [do] dnia 15-tego listopada
3 903 rodzin
17 052 osób

w tym dnia 1-go września 2 138 rodzin, 9 328 osób.

Ponadto odbywa się ładowanie transportów konwojowych na stacjach Lubaczów i Oleszyce, gdzie przygotowano do ewakuacji osób: 3369 rodzin, 11 593 osób.

To czyni razem około 30 000 osób ewakuowanych.

07¹ – transporty kolejowe będą dostarczone w takiej ilości jak w tej chwili, przesiedlenie ukraińców z powiatu Lubaczów zakończy się całkowicie do dnia 25-go listopada br.

Wojewoda Mirek

Nr 280
18.11.45 r.
Rozszyfrowano 18.11.45 r. g. 13,20
Rozszyfrował Sawera
Za zgodność:
(—) W. Grzelak

Odbito w „1” egz.
egz. N 1 M.A.P. Grabowski

А МВСіА РП, ф. МАР 304, арк. 3.

Копія, машинопис.

Зліва вгорі вписаний від руки номер журналу кореспонденції: „ІІ П 2740/45”.

¹ Інформація незрозуміла, можливо, кодове означення.

A MSWLA, MAP 304, k. 3.

Odpis, maszynopis.

***W lewym górnym rogu odręcznie wpisany nr dziennika podawczego: II P 2740/45.
Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.***

¹ Informacja niejasna, być może oznaczenie kodowe.

**28 listopada 1945, Lublin. Sprawozdanie sytuacyjne W. Róźgi dla MAP
dotyczące m. in. negatywnego stanowiska ludności ukraińskiej na
Lubelszczyźnie do akcji przesiedleńczej**

Wojewoda Lubelski
S.P. ^a-II/936/tjn/45^a

Lublin, dnia ^a-28ª listopada 1945 r.

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Polityczny
w Warszawie

Przedkładał w załączeniu sytuacyjne sprawozdanie miesięczne za miesiąc
październik b.r.

WOJEWODA
(—) W. RÓZGA

SPRAWOZDANIE
sytuacyjne Wojewody Lubelskiego
za m-c październik 1945 r.

Część I

1. Sytuacja ogólna i polityczna

[...]

f) Mniejszości narodowe.

Ludność ukraińska zajmuje nadal nieprzejednane stanowisko wobec akcji
przesiedleńczej do Z.S.R.R. Dobrowolnych zgłoszeń na wyjazd nie notowano.

Sytuacja jaka wytworzyła się w związku z uprzednią zapowiedzią przymuso-
wego przesiedlenia za Bug sprzyja działalności nacjonalistycznych band ukraiń-
skich, które wykazują coraz większą aktywność. Bandy te których część pochodzi
z za Buga szerzą propagandę przeciwko wyjazdowi, trafiają na podatny grunt
zasilając swoje szeregi elementem miejscowym.

W łonie ludności ukraińskiej jednak nurtują prądy ugodowe zmierzające do
stania się lojalnymi obywatelami Państwa.

Ewakuowani do Z.S.R.R. w dość dużej liczbie wracają z za Buga, co utrudnia

При цьому трапляються випадки вимог повернення землі від поселених на господарствах, залишених українцями, репатріантів з-за Буга.

Надходять заяви від українців про визнання їх громадянами польської національності.

[...]

2. Стан безпеки

[...]

в) Діяльність таємних організацій і політично ворожих елементів.

Проявів діяльності АК як масової організації не виявлено.

Скоординованої акції НСЗ протягом звітного місяця не зафіксовано.

Однак окремі вилазки невеликих збройних груп політично ворожих елементів час від часу дають про себе знати, проводячи серед суспільства диверсійні й заколотницькі операції.

Існує необхідність звернення більшої уваги на діяльність ксьондзів, які багаторазово відкрито проголошують гасла проти Уряду.

На деяких територіях Воеводства дії реакційних елементів виявляються в розповсюдженні нелегальних видань т. зв. „Підпільної Польщі” або у політичних вбивствах службовців та інших осіб, пов'язаних із здійсненням політики Уряду Національної Єдності.

На території східних повітів воєводства спостерігається активізація діяльності т. зв. Української Повстанської Армії (УПА), яка має в своїх лавах також осіб, що походять із Західної України.

Через вороже ставлення українського населення до кампанії по переселенню УПА посилюється за рахунок місцевих злочинних елементів, а також за рахунок осіб, що нелегально повертаються з СРСР, хоча попередньо були евакуйовані на Забужанську територію.

Беручи до уваги постійно зростаючий кількісний стан [Української] Повстанської Армії, місцеві власті БП і МО не в змозі успішно протидіяти диверсійній операції українців і неодноразово були проти неї безсилі.

г) Діяльність Народної міліції, а також органів Громадської безпеки і співпраця з ними.

Органи Народної міліції все ще виявляють невміння у виконанні поставлених завдань, проте спостерігається певний прогрес і поліпшення.

Кількісний стан постів Народної міліції, а також УБ, є відносно невеликим і тому вони не можуть успішно протидіяти диверсійним операціям злочинних і політично ворожих елементів.

Особливо зухвалі загони українських шовіністів майже без жодних перешкод проводять свою злочинну діяльність.

dalsze przesiedlanie, bowiem uciekający ukraińcy rozsiewają wrogą propagandę przeciwko Z.S.R.R.

Zdarzają się przytym żądania zwrotu ziemi od osadzonych na gospodarstwach poukraińskich repatriantów z za Buga.

Napływają podania ukraińców o uznanie ich za obywateli narodowości polskiej.

[...]

2. Stan bezpieczeństwa

[...]

c) Działalność organizacji tajnych i elementów politycznie wrogich.

Przejawów działalności A.K., jako masy ujętej w karby organizacyjne, nie ujawniono.

Skoordynowanej akcji N.S.Z. w miesiącu sprawozdawczym nie notowano.

Pojedyncze jednak wyczyny małych grup zbrojnych elementów politycznie wrogich, od czasu do czasu dają znać o sobie prowadząc w społeczeństwie akcję dywersyjną i rozkładową.

Zachodzi konieczność zwrócenia baczniejszej uwagi na działalność księży, którzy częstokroć głośno i otwarcie głoszą hasła przeciwrządowe.

Na niektórych terenach Województwa akcja czynników reakcyjnych ujawnia się pozatym w rozpowszechnianiu nielegalnych pism t.zw. „Polski podziemnej”, lub też w mordach politycznych osób urzędowych, bądź innych związanych z kierunkiem polityki Rządu Jedności Narodowej.

Na terenach wschodnich powiatów Województwa daje się zauważyć spotęgowana działalność t.zw. Ukraińskiej Powstańczej Armii (U.P.A.), która posiada w swym gronie również członków pochodzących z Ukrainy Zachodniej.

Wobec wrogiego stanowiska ludności ukraińskiej do akcji przesiedleńczej, U.P.A. zasilana jest przestępczym elementem miejscowym oraz powracającymi nielegalnie z Z.S.R.R. osobnikami, uprzednio ewakuowanymi na tereny zabużańskie.

Biorąc pod uwagę fakt stałego wzrostu stanu liczebnego [Ukraińskiej] Armii Powstańczej, miejscowe Władze B.P. i M.O. nie są w stanie skutecznie przeciwdziałać akcji dywersyjnej ukraińców i niejednokrotnie są wobec niej bezsilne.

d) Działalność Milicji Obywatelskiej oraz organów Bezpieczeństwa Publicznego i współpraca z nimi.

Organa Milicji Obywatelskiej wykazują w dalszym ciągu brak umiejętności w wykonywaniu zadań, widoczny jest jednak postęp i usprawnienie.

Stan liczbowy posterunków Milicji Obywatelskiej oraz U.B. jest stosunkowo niewielki i nie może skutecznie przeciwdziałać akcji dywersyjnej elementów przestępczych i politycznie wrogich.

Для відновлення миру і порядку, а також для створення умов спокійної і творчої праці, необхідно провести пацифікаційну акцію за допомогою більшої військової частини.

{...}

Люблін, листопада 1945 року

Воєвода
(—) В. Рузга

А МВСіА РП, ф. МАР 72, арк. 213–236.

Оригінали, машинопис.

Публікується у фрагментах.

Вгорі з лівого боку супровідного листа вписаний від руки номер журналу кореспонденції: „II П. 2938/45”.

• • Вписано від руки.

Rozzuchwalone szczególnie oddziały szowinistów ukraińskich prawie bez żadnych przeszkód uprawiają swoją zbrodniczą działalność.

Dla przywrócenia ładu i porządku oraz stworzenia warunków spokojnej i twórczej pracy, koniecznym jest przeprowadzenie akcji pacyfikacyjnej przy pomocy większej jednostki wojskowej.

[...]

Lublin, dnia listopada 1945 roku

Wojewoda
(—) W. Rózga

A MSWiA, MAP 72, k. 213–236.

Oryginały, maszynopis.

Publikuje się fragmenty.

*U góry z lewej strony pisma przewodniego odręcznie wpisany nr dziennika podawczego: II P. 2938/45.
Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.*

^{a-} ^{-a} Wpisano odręcznie.

7 грудня 1945, Київ. Спецповідомлення І. Пермякова П. Медведєву стосовно змісту та конфіскування листа Е. Герулевої з Дрогобича

Сов. секретно

НАЧАЛЬНИКУ 2 УПРАВЛЕНИЯ НКГБ УССР
ПОЛКОВНИКУ
Тов. МЕДВЕДЕВУ

СПЕЦИАЛЬНОЕ СООБЩЕНИЕ
о выявленном письме антисоветского содержания

Львовским пунктом Военной Цензуры, в процессе цензурирования почтовой корреспонденции, 19 ноября с.г. выявлено письмо, исходявшее из г. Дрогобыча, ул. Бориславская № 33, от ГЕРУЛЕВА Эльжбета, в адрес: г. Львов, ул. Ченстоховская № 38, ШМИК Анне Аделя, антисоветского содержания.

Текст письма приводится:

19.XI.45 г. „...Я прошу, чтобы вы ответили мне через этого пана. Если я с кем передаю письмо, то тому уже человеку можно верить. Через знакомых можно больше написать. Мне очень жаль и Радчини, что продает булочки, но ничего, у нас профессор гимназии сейчас торгует папиросами, а жена его – нитками. Но переживем мы, может это от поляков очищен город, только несколько ксендзов и людей, которые совсем не имеют за что жить. Я живу ужасно и не знаю, что будет дальше. Ведь Москаль мне руки не подаст. Нам угрожают, если не выедем в Польшу, то вывезут в Сибирь. И все стараются выехать. Немцы грабили жидов и ничего с этого не имеют. Сейчас разбойники грабят и тоже ничего не имеют и не будут иметь. Так целый свет перевернулся, но конец и этому придет. Здесь столько много этих проклятых извергов наехало, что каждую минуту выгоняют меня из квартиры. Они все сжирают, а я ем только хлеб. Здесь можно начислить каких-то 10 семей польских – и то старцы, к которым можно причислить меня. Получила письмо от тебя, жаль мне И. Вайноровского. Может быть, его бог сохранит. Я ежедневно молюсь за возвышение костела, за нашу прекрасную Польшу, за бедных заключенных, которые так переживают...

Как видно, тот красный изверг подписал свободу костелам, а этим временем парафию обложили налогами по 4000 рублей, а а „ка-

**7 grudnia 1945, Kijów. Meldunek specjalny I. Piermiakowa dla P. Miedwiediewa podający treść skonfiskowanego listu
Elżbiety Gierulewej z Drohobycza**

Śc[iśle] tajne

**DO NACZELNIKA 2 ZARZĄDU NKGB USRS
PUŁKOWNIKA
Tow. MIEDWIEDIEWA**

**MELDUNEK SPECJALNY
w sprawie ujawnionego listu o treści antysowieckiej**

Podczas cenzurowania korespondencji pocztowej, lwowski punkt Cenzury Wojskowej wykrył 19 listopada br. list wysłany w m. Drohobyczu, ul. Borysławska nr 33, przez GIERULEWĄ Elżbietę na adres: m. Lwów, ul. Częstochowska nr 38, do SZMIK Anny Adeli, o treści antysowieckiej.

Przytaczamy tekst listu:

19. XI. 45 r. „...Proszę, żebyście przekazali mi odpowiedź przez tego pana. Jeśli już wysyłam list przez kogoś, to temu człowiekowi można ufać. Przez znajomych można więcej napisać. Bardzo mi żal Radczyni, która sprzedaje bułki, ale to nic, u nas profesor gimnazjalny handluje teraz papierosami, a jego żona – nićmi. Ale przeżyjemy, może [przeżyje] to miasto oczyszczone z Polaków, tylko kilku księży i ludzie, którzy zupełnie nie mają za co żyć. Ja żyję okropnie i nie wiem co będzie dalej. Przecież Moskal nie poda mi ręki. Grożą nam, że jeśli nie wyjedziemy do Polski, to wywiozą nas na Sybir. Toteż wszyscy starają się wyjechać. Niemcy grabili Żydów i nic z tego nie mają. Teraz grabią rabusie i też nie mają nic i nie będą mieć. I tak cały świat się odmienił, ale przyjdzie na to koniec. Tutaj najechało tyle tych przeklętych potworów, które co minutę wyganiają mnie z mieszkania. Oni zżerają wszystko, a ja jem tylko chleb. Tutaj można doliczyć się może z 10 polskich rodzin – a i to starcy, do których można mnie zaliczyć. Dostałam list od ciebie, żal mi I. Wajnorowskiego. Może bóg go zachowa. Codziennie modłę się za wywyższenie kościoła, za naszą przepiękną Polskę, za biednych uwięzionych, którzy tak przeżywają...

Jak widać, ten czerwony potwór podpisał swobodę dla kościołów, a jednocześnie parafię obłożono podatkami po 4000 rubli, a „kapucynom” pozwolono zabrać święte przedmioty, bo będą tam zajmować

пуцинам” разрешили забрать святыя предметы, ибо они будут там заниматься гимнастикой^а. Капуцины уехали, один в Сибирь, другой – в Харьков, и еще есть два брата, а русские церкви¹ заменяют православными.

Андзя, война еще будет, Америка и Англия пойдут на этих красных извергов, так говорят сами офицеры, также и Япония. Пусть даст бог им того, что Гитлеру. Чтобы дожидаться свободы и вольной Польши.

Сестра Эльшбета ГЕРУЛЕВА”.

Отделом „В” УНКГБ Львовской области письмо конфисковано и вместе со спецсообщением направлено Начальнику УНКГБ Дрогобычской области для оперативного использования.

ЗАМ. НАЧАЛЬНИКА ОТДЕЛА „В” НКГБ УССР
МАЙОР

(—) ПЕРМЯКОВ²

„6-7-б” декабря 1945 г.

№ В/1/5554

г. Киев^в

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 2, арк. 59.

Оригінал, машинопис.

Зліва вгорі документа вписаний від руки номер: „Вх. 22243” і дата: „8.12.45”; зліва на полях резолюція: „т. Волкову. 10/XII”; посередині документа, косо приписка від руки: „т. Цихонская. Запросите Дрогобыч. УНКГБ о результатах проверки автора и при[ятых] мерах, а также Львов. УНКГБ о проверке Шмик”, дата: „10.XII.45” і нерозбірливий підпис.

а-а Ймовірно повинно бути: „...капуцинам не разрешили забрать святыя предметы...”.

б-б Вписано від руки.

в-в Перекреслено

¹ Ймовірно йдеться про греко-католицькі церкви.

² Пермяков Іван (нар. 1906), у 1943–1947 – заступник начальника відділу „В” НКГБ УРСР, у 1947–1950 – начальник відділу „В” Управління МГБ УРСР Львівської області; підполковник держбезпеки.

się gimnastyką^a. Kapucyni wyjechali, jeden na Sybir, drugi – do Charkowa, jest jeszcze dwóch braci, a ruskie cerkwie¹ zamieniają na prawosławne.

Andziu, wojna jeszcze będzie, Ameryka i Anglia ruszą na te czerwone potwory, tak mówią sami oficerowie, również Japonia. Niech bóg ześle im to, co Hitlerowi. Żebyśmy doczekali się wolności i niepodległej Polski.

Siostra Elżbieta GIERULEWA”.

Oddział „W” UNKGB obwodu lwowskiego list skonfiskował i razem z melunkiem specjalnym skierował do naczelnika UNKGB obwodu drohobyckiego w celu wykorzystania operacyjnego.

ZAST[ĘPCA] NACZELNIKA ODDZIAŁU „W” NKGB USRS
MAJOR

(—) PIERMIAKOW²

„b-7-b” grudnia 1945 r.

c-nr W/1/5554

m. Kijów^c

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 2, ark. 59.

Oryginał, maszynopis.

W lewym górnym rogu dokumentu wpisany odręcznie nr wch.: 22243 i data: 8.12.45; na lewym marginesie dekreteacja: do tow. Wołkowa, data: 10/XII; pośrodku dokumentu ukośsem odręczna notatka: do tow. Cichońskiej. Zwróćcie się z zapytaniem do drohobyc[kiego] UNKGB o rezultaty kontroli autora i podjęte kroki, a także do lwow[skiego] UNKGB w sprawie kontroli Szmik, data: 10.XII.45 i nieczytelny podpis.

a- a Zapewne powinno być: „...kapucynom nie pozwolono zabrać świętych przedmiotów...”.

b- b Wpisano odręcznie.

c- c Przekreślono.

¹ Prawdopodobnie cerkwie obrządku grecko-katolickiego.

² Piermiakow Iwan (ur. 1906), w l. 1943–1947 zca naczelnika Oddz. „W” NKGB USRS, w l. 1947–1950 naczelnik Oddz. „W” UMGB USRS obwodu lwowskiego; ppłk bezp. państw.

28 листопада 1945, Люблін. Звіт В. Рузги МАП про негативне ставлення українського населення на Люблінщині до кампанії з переселення

Люблінський воєвода
С.П. ^а II/936/тін/45^а

Люблін, ^а 28^а листопада 1945 р.

До Міністерства громадської адміністрації
Політичний департамент

у Варшаві

Як додаток надсилаю щомісячний звіт про ситуацію за місяць жовтень ц.р.

ВОЄВОДА
(—) В. РУЗГА

ЗВІТ
про ситуацію Люблінського воєводи
за місяць жовтень 1945 р.

Частина I

1. Загальна і політична ситуація

[...]

е) Національні меншості.

Українське населення займає надалі непримиренну позицію щодо кампанії по переселенню до СРСР. Заяв на добровільний виїзд не зафіксовано.

Ситуація, що утворилася в зв'язку з попереднім застереженням щодо примусового переселення за Буг, сприяє діяльності українських націоналістичних банд, які виявляють дедалі більшу активність. Ці банди, частина яких прийшла з-за Буга, поширюють агітацію проти виїзду, вона потрапляє на сприятливий ґрунт та їх лави за рахунок місцевого елементу посилюються.

В середовищі українського населення існують, однак, угодовські елементи, які прагнуть до того, щоб стати лояльними громадянами Держави.

Евакуйовані до СРСР особи в значній кількості повертаються з-за Буга, що ускладнює подальше переселення, оскільки українці-втікачі розповсюджують ворожу агітацію проти СРСР.

7 грудня 1945, Київ. Довідка за шифротелеграмою П. Пугача С. Савченку про хід переселення польського населення з Тернопільської області станом на 5 грудня 1945 р.

Сов. Секретно

МЕМОРАНДУМ

Из Тернополя на имя тов. САВЧЕНКО получена Ш/т о том, что:
„По состоянию на 5 декабря с.г. по области зарегистрировано на выезд в Польшу 70832 семей, что составляет 216306 человек. Выехало по состоянию на 5 декабря с.г. 56526 семей, что составляет 182010 человек”.

№ 201, 7/XII-45 г.

ПУГАЧ

Резолюция НАРКОМА:

Тов. Медведев – составит сообщение т. Меркулову.

8.12-45 г. – САВЧЕНКО

Тов. Мазину¹ – 8.XII-45 г. – МЕДВЕДЕВ

Тов. Волкову – срочно сообщите с цифрами и фактами.

8.XII-45 г. – МАЗИН

Тов. Деулин² – составьте по состоянию на 10-1”-³, доложите

8.12 – ВОЛКОВ

ВЕРНО: (—)

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 1, арк. 269.

Засвідчена копія машинопис.

Зліва вгорі сторінки вписано від руки: „Вх. № ш/т 10049”.

¹ Мазін Костянтин (нар. 1903), у 1943–1944 – заступник начальника 1-го відділу 2-го Управління НКГБ УРСР, у 1944–1947 – в.о. начальника, начальник 6-го відділу 2-го Управління НКГБ–МГБ УРСР, у 1947–1949 – начальник 3-го відділу 2-го Управління МГБ УРСР; підполковник держбезпеки.

² Деулін Олександр (нар. 1919), у 1945–1946 – оперуповноважений 2-го відділення 6-го відділу 2-го Управління НКГБ–МГБ УРСР, з січня до березня 1947 – оперуповноважений Секретаріату 4-го Управління МГБ УРСР, у 1947–1949 – старший оперуповноважений Секретаріату 2-го Управління МГБ УРСР; у 1944 старший лейтенант держбезпеки, з 1948 капітан держбезпеки.

³ Правдоподібно помилка, повинно бути: 12 (тобто грудень).

7 grudnia 1945, Kijów. Informacja na podstawie szyfrogramu P. Pugacza do S. Sawczenki o przebiegu przesiedlania ludności polskiej z obwodu tarnopolskiego. Stan na 5 grudnia 1945 r.

Śc[isłe] Tajne

MEMORANDUM¹

Z Tarnopola otrzymano na nazwisko tow. SAWCZENKI sz[yfrowy]/t[elegram] informujący, że:

„Według stanu na 5 grudnia br. w obwodzie zarejestrowano na wyjazd do Polski 70 832 rodziny, co daje – 216 306 osób. Wyjechało według stanu na 5 grudnia br. 56 526 rodzin, co daje 182 010 osób”.

Nr 201, 7/XII-45 r.

PUGACZ

Rezolucja *NARKOMA*:

Tow. Miedwiediew – sporządzić informację dla t. Mierkułowa.

8.12-45 r.

– SAWCZENKO

Tow. Mazin² – 8.XII-45 r.

– MIEDWIEDIEW

Tow. Wołkow – pilnie poinformujcie z [podaniem] liczb i faktów.

8.XII-45 r.

– MAZIN

Tow. Dieulin³ – zestawcie według stanu na 10-1”-⁴, zameldujcie

8. 12 – WOŁKOW

ZA ZGODNOŚĆ: (—)

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 1, ark. 269.

Odpis, maszynopis.

W lewym górnym rogu wpisano odręcznie: Wch. nr sz/t 10049.

¹ Tutaj – przytoczony tekst depeszy.

² Mazin Konstantin (ur. 1903), w l. 1943–1944 zca naczelnika 1 Oddz. 2 Zarządu NKGB USRS, w l. 1944–1947 p. o. naczelnika, naczelnik 6 Oddz. 2 Zarządu NKGB–MGB USRS, w l. 1947–1949 naczelnik 3 Oddz. 2 Zarządu MGB USRS; płk bezp. państw.

³ Dieulin Aleksander (ur. 1919), w l. 1945–1946 oficer operacyjny 2 Wydz. 6 Oddz. 2 Zarządu NKGB–MGB USRS, od stycznia do marca 1947 oficer operacyjny Sekretariatu 4 Zarządu MGB USRS, w l. 1947–1949 starszy oficer operacyjny Sekretariatu 2 Zarządu MGB USRS. W 1944 st. lej. bezp. państw., 1948 kpt. bezp. państw.

⁴ Zapewne błędy w maszynopisie, powinno być 12 (czyli grudzień).

**Після 15 грудня 1945, Київ. Довідка П. Медведєва про хід переселення
польського населення із західних областей УРСР
станом на 15 грудня 1945 р.**

Сов. Секретно

СПРАВКА

О ходе переселения поляков из Западных областей УССР в Польшу
По состоянию на 15.XII-45 г.

№№ п/п	Области	Количество, записавших. на выезд	Количество выехавш.
1.	Львовская	219 980	131 890
2.	Тернопольская	218 355	187 131
3.	Волынская	67 142	63 368
4.	Дрогобычская	97 651	72 510
5.	Ровенская	70 967	66 250
6.	Станиславская	81 568	63 312
7.	Черновицкая	10 771	6 291
		766 434	590 752

НАЧАЛЬНИК 2 УПРАВЛЕНИЯ НКГБ УССР

Полковник —

МЕДВЕДЕВ

„ ” декабря 1945 г.
г. Киев

**Po 15 grudnia 1945, Kijów. Informacja P. Miedwiediewa o przebiegu
przesiedlania ludności polskiej z zachodnich obwodów USRS.
Stan na 15 grudnia 1945 r.**

Śc[isłe] Tajne

INFORMACJA
o przebiegu przesiedlenia Polaków z zachodnich obwodów USRS do Polski
Stan na 15.XII-45 r.

Lp.	Obwody	Liczba zapisanych na wyjazd	Liczba tych, którzy wyjechali
1.	Lwowski	219 980	131 890
2.	Tarnopolski	218 355	187 131
3.	Wołyński	67 142	63 368
4.	Drohobycki	97 651	72 510
5.	Rówieński	70 967	66 250
6.	Stanisławski	81 568	63 312
7.	Czerniowiecki	10 771	6 291
		766 434	590 752

NACZELNIK 2 ZARZĄDU NKGB USRS
Pułkownik –
MIEDWIEDIEW

„ ” grudnia 1945 r.
m. Kijów

**Після 15 грудня 1945, Київ. Довідка М. Волкова про підготовку до
переселення польського населення зі східних областей УРСР
станом на 15 грудня 1945 р.**

Совершенно секретно

СПРАВКА

О ходе репатриации бывших польских граждан
из Восточных областей УССР согласно
Московскому Соглашению от 6.7.45 г.

по состоянию на 15.XII-45 г.

№№ п/п	Области	Подлежит репатриа[ции]	Оформлено дел на выезд	ПРИМЕЧАНИЕ	
1.	Киевская	2499	1244		
2.	Харьковская	3275	625		
3.	Сумская	681	282	^a -сообщ.	1350 ¹
4.	Полтавская	2075	682	— —	2525
5.	Херсонская	4614	1500	— —	4622
6.	Николаевская	2680	1044	— —	3300
7.	Одесская	1342	500	— —	2908
8.	Каменец-Подольская	222	202		
9.	Винницкая	752	—		
10.	Житомирская	310	—		
11.	Черниговская	1006	—		
12.	Сталинская	1641	570		
13.	Днепропетровская	2983	—		
14.	Кировоградская	2344	276		
15.	Запорожская	3036	1265	— —	3280 ^{-a}
16.	Ворошиловградская	1833	104		
		31293	6241 ²		

НАЧАЛЬНИК 2 ОТД-Я 6 ОТДЕЛА 2 УПР. НКГБ УССР
Капитан —

ВОЛКОВ

Po 15 grudnia 1945, Kijów. Informacja N. Wołkowa o przygotowaniach do przesiedlenia ludności polskiej ze wschodnich obwodów USRS.

Stan na 15 grudnia 1945 r.

Ścisłe tajne

INFORMACJA
o przebiegu repatriacji byłych obywateli polskich
ze wschodnich obwodów USRS
zgodnie z Porozumieniem Moskiewskim z 6.7.45 r.
stan na 15.XII-45 r.

Lp.	Obwody	Podlega repatriacji	Sporządzono dokumentów na wyjazd	UWAGI	
1.	Kijowski	2499	1244		
2.	Charkowski	3275	625		
3.	Sumski	681	282	^a -razem	1350 ¹
4.	Połtawski	2075	682	—	2525
5.	Chersoński	4614	1500	—	4622
6.	Nikołajewski	2680	1044	—	3300
7.	Odeski	1342	500	—	2908
8.	Kamieniecko-Podolski	222	202		
9.	Winnicki	752	—		
10.	Żytomierski	310	—		
11.	Czernihowski	1006	—		
12.	Staliński	1641	570		
13.	Dniepropietrowski	2983	—		
14.	Kirowogradzki	2344	276		
15.	Zaporoski	3036	1265	—	3280 ^{-a}
16.	Woroszyłowgradzki	1833	104		
		31293	6241 ²		

NACZELNIK 2 WYDZIAŁU 6 ODDZIAŁU 2 ZARZĄDU NKGB USRS
Kapitan —

WOŁKOW

635

„ ” декабря 1945 г.
г. Киев
2/Цс.

*ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 1.
Копія, машинопис.*

■ - ■ Дописано від руки.

¹ Зміст приписок незрозумілий.

² Підрахунок дає: 8294.

„ ” grudnia 1945 r.
m. Kijów
2/Cs.

*PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 1.
Kopia, maszynopis.*

» -» Dopisano odręcznie.

¹ Informacje niejasne.

² Sumowanie daje wynik: 8294.

**22 грудня 1945, Львів. Записка по ВЧ А. Козлова С. Савченку про хід
переселення польських громадян зі Львівської області
станом на 20 грудня 1945 р.**

По „ВЧ” из Львова
22.12.45 г.

НКГБ УССР тов. САВЧЕНКО

О ходе эвакуации польских граждан в соответствии с Люблинским соглашением с территории Львовской области в Польшу по состоянию на 20.12.45 г.

Всего польского населения по области 215633 (по неточным данным). Зарегистрировалось на выезд в Польшу – 86658 семей – 222741 человек. Выхало в Польшу 52421 семья – 135086 чел.

ПРИМЕЧАНИЕ: превышение в количестве зарегистрированных на выезд в сравнении с общим количеством поляков по области, за счет прибывших и зарегистрировавшихся поляков с востока.

КОЗЛОВ¹

ПЕРЕДАЛ: ГНИНЮК
ПРИНЯЛА: ЛУЦЕНКО

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 1, арк. 284.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписано від руки: „2-е Упр[авление]”; поруч правдоподібно вхідний номер: „2268”.

¹ Козлов Ана́толій (нар. 1908), у 1943–1945 – начальник 6-го відділу 2-го Управління НКГБ СРСР, у 1945–1947 – начальник відділу 2 „А” Управління НКГБ–МГБ УРСР Львівської області (одночасно – заступник начальника Управління), у 1947–1949 – заступник начальника Управління МГБ УРСР Львівської області, у 1949–1952 – начальник 2-го Управління МГБ УРСР; у 1945 полковник держбезпеки.

**22 grudnia 1945, Lwów. Depesza WCz. A. Kozłowa do S. Sawczenki
o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu lwowskiego.
Stan na 20 grudnia 1945 r.**

Przez „WCz” ze Lwowa
22.12.45 r.

NKGB USRS tow. SAWCZENKO

W sprawie przebiegu ewakuacji obywateli polskich z terenu obwodu lwowskiego zgodnie z Układem Lubelskim, według stanu na 20.12.45 r.

Ludności polskiej jest razem w obwodzie 215 633 (dane nieściśle). Zarejestrowało się na wyjazd do Polski – 86 658 rodzin – 222 741 osób. Wyjechało do Polski 52 421 rodzin – 135 086 os[ób].

UWAGA: większa liczba zarejestrowanych na wyjazd w porównaniu do ogólnej liczby Polaków w obwodzie, w rezultacie zarejestrowania Polaków przybyłych ze wschodu.

KOZŁOW¹

NADAŁ: GNINIUK
PRZYJĘŁA: ŁUCENKO

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 1, ark. 284.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisano odręcznie: 2-gi Zarz[qd], obok prawdopodobnie nr wch.: 2268.

¹ Kozłow Anatolij (ur. 1908), w l. 1943–1945 naczelnik 6 Oddz. 2 Zarządu NKGB ZSRS, 1945–1947 naczelnik Oddz. 2 „A” UNKGB–UMGB USRS obwodu lwowskiego (jednocześnie – zca naczelnika Zarządu), w l. 1947–1949 zca naczelnika UMGB USRS obwodu lwowskiego, w l. 1949–1952 naczelnik 2 Zarządu MGB USRS; w 1945 płk bezp. państw.

Після 31 грудня 1945, Ряшів. Рапорт від 31 грудня 1945 р. щодо стану безпеки у Ряшівському воєводстві

Копія

**Загальна думка
про стан безпеки на території Ряшівського воєводства**

Стан безпеки на території Ряшівського воєводства зовсім не поліпшився. Найбільшими є злочини проти майна, життя і здоров'я, їх кількість навіть збільшується, що спричинило загальне зубожіння і занепад моральності після війни.

^аУ повітах ^бЯрослав, Коросно, Сянок, Тарнобжег, Ясло і Ланьцут-^б ще продовжують діяти групи, ^вякі видають себе-^в за АК або НСЗ і вчиняють напади на склади обов'язкових поставок, замаху на членів МО та пограбування цивільного населення.^{-а}

Проте у східних, прикордонних повітах далі лютують сильні диверсійні українські банди, які знищують і палять навіть повністю села та грабують майно польського населення, а потім відходять безкарно, оскільки слабкі загони МО і Громадської безпеки не в змозі ставити їм ефективний опір. Найбільш поразені повіти ^бПеремиський, Сянок, Ліско і Любачів.^{-б}

На території східних повітів Воєводства, передусім, південно-східних проживає ще далі значна кількість української меншості, чисельний стан якої зменшився до 51% внаслідок кампанії по переселенню до УРСР.

У зв'язку з цією кампанією націоналістичний елемент увесь час перешкоджував переселенню шляхом нищення транспортних засобів та паління сіл, залишених українцями, а також тих, в яких проживає виключно польське населення.

Надалі існує проблема повернення українського населення, переселеного на територію СРСР, до своїх місць проживання на території Горлицького, Перемиського і Ярославського повітів. Це населення вимагає повернення їм колишньої власності і ніяким чином не хоче залишити терену. Такий стан робить кампанію по переселенню непродуктивною.

Кампанію по переселенню української меншості до УРСР характеризують нижченаведені зведення. Вони подані за станом на 31 грудня 1945 р.

Po 31 grudnia 1945, Rzeszów. Raport o stanie bezpieczeństwa w województwie rzeszowskim. Stan na 31 grudnia 1945 r.

Odpis

Ogólny pogląd
na stan bezpieczeństwa na terenie Województwa Rzeszowskiego

Stan bezpieczeństwa na terenie Województwa Rzeszowskiego nie uległ wcale poprawie. Najliczniejszą grupą są przestępstwa przeciw mieniu, życiu i zdrowiu, a nawet wykazują one większe nasilenie, co spowodowanem zostało ogólną pauperyzacją i upadkiem moralności po wojnie.

^a-W powiatach ^bJarosław, Krosno, Sanok, Tarnobrzeg, Jasło i Łańcut ^bdziałają jeszcze nadal grupy ^cpodszrywające się ^cpod miano AK, względnie NSZ i dokonują napadów na magazyny kontyngentowe, zamachów na członków M.O. oraz grabieży ludności cywilnej. ^a

Natomiast w powiatach wschodnich, przygranicznych w dalszym ciągu grasują silne bandy dywersyjne ukraińskie, które niszcząc i paląc nawet całe wsie oraz rabując dobytek ludności polskiej uchodzą następnie bezkarnie, ponieważ niedostatecznie silne oddziały M.O. i Bezpieczeństwa Publicznego nie są niejednokrotnie zdolne do stawienia im skutecznego oporu. Najbardziej dotknięte są powiaty ^bPrzemyśl, Sanok, Lesko i Lubaczów. ^b

Na terenie powiatów wschodnich Województwa a przede wszystkim południowo-wschodnich zamieszkuje w dalszym ciągu znaczna jeszcze ilość mniejszości ukraińskiej, której stan cyfrowy zmniejszył się o 51% wskutek akcji przesiedleńczej do USRR.

W związku z tą akcją elementy nacjonalistyczne w dalszym ciągu przeszkadzały przesiedlaniu się przez niszczenie środków komunikacyjnych oraz przez palenie wsi opuszczonych przez Ukraińców, jak również zamieszkałych wyłącznie przez ludność polską.

Istnieje nadal problem napływu ludności ukraińskiej przesiedlonej na teren ZSSR, z powrotem do swych miejsc dawnego zamieszkania na teren powiatów gorlickiego, przemyskiego i jarosławskiego. Ludność ta domaga się zwrócenia im dawnych własności i w żaden sposób nie chce terenu opuścić. Stan taki powoduje bezproduktywność pracy przesiedleńczej.

Akcja przesiedlenia mniejszości ukraińskiej do USRR przedstawia się jak dołączony wykaz. Powyższe dane podano według stanu na 31 grudnia 1945 r.

Статистика переселення

З початку переселенської кампанії української меншості до УРСР кампанія виглядає наступним чином:

Повіт	Передбачено до переселення		Евакуйовано до 31.12.45		Поселено на укр[аїнських] господ[арствах]		б-Спа-лено госпо-д[арств] ^б	Людські втрати
	сімей:	осіб:	сімей:	осіб:	сімей:	осіб:		
Горлиці	4006	18120	3070	б-13676 ^б	496	б-1784 ^б	г-1250	–
Ярослав	14495	58649	6020	б-23612 ^б	2316	б-9495 ^б	1250	8
Ясло	1997	8259	1774	7241	–	–	–	
Ліско	11407	45628	861	3431	–	–	1000	28
Любачів	11857	53207	5980	25370	501	1624	1000 ^г	2
Перемишль	17929	69595	16388	61853	957	3837	б-5600 ^б	415
Березів								
Коросно	5176	20703	3976	16589	1439	4966	43	–
Ряшів								
Сянок	18522	74064	6865	29626	431	1724	850	80
Разом	85389	348225	44934	181398	6140	23430	8830 ¹	533

Ці дані подані станом на 31.XII.1945 р. Дані у колонках „Спалено господарств” і „Людські втрати” є неточними з огляду на труднощі їх здобути.

д-Вірно^д

А МВСіА РП, ф. МВР 362, арк. 4–5.

Копія, машинопис.

Зліва вгорі вписано від руки: „а/а”; поруч: „боротьба з бандами”.

а-а Абзац зазначений від руки вертикальною рисою зліва на полях.

б-б Підкреслено від руки.

в-в Підкреслено від руки і поставлено знак питання.

г-г Частина колонки зазначена вертикальними рисками від руки.

д-д Перекреслено.

¹ Підрахунок дає: 10 993.

Statystyka przesiedlenia
Od chwili wszczęcia akcji przesiedlenia się mniejszości ukraińskiej do USSR
akcja ta przedstawia się następująco:

Powiat	Przewidziano do przesiedlenia:		Ewakuowano do 31.12.45		Osiedlono na gospod[arstwach] ukr.		^b Spalono gospodarstw ^b	Straty w ludziach
	rodzin:	osób:	rodzin:	osób:	rodzin:	osób:		
Gorlice	4006	18120	3070	^b 13676 ^b	496	^b 1784 ^b	^d 1250	–
Jarosław	14495	58649	6020	^b 23612 ^b	2316	^b 9495 ^b	1250	8
Jasło	1997	8259	1774	7241	–	–	–	
Lesko	11407	45628	861	3431	–	–	1000	28
Lubaczów	11857	53207	5980	25370	501	1624	1000 ^d	2
Przemyśl	17929	69595	16388	61853	957	3837	^b 5600 ^b	415
Brzozów								
Krosno	5176	20703	3976	16589	1439	4966	43	–
Rzeszów								
Sanok	18522	74064	6865	29626	431	1724	850	80
Razem	85389	348225	44934	181398	6140	23430	8830 ¹	533

Dane te są według stanu na 31.XII.1945 r. Dane w rubrykach „Spalono gospodarstw” i „Straty w ludziach” nie są ściśle, z powodu trudności w uzyskaniu danych.

^c Za zgodność^c

A MSWiA, MBP 362, k. 4–5.

Kopia, maszynopis.

W lewym górnym rogu odręcznie wpisano: a/a; obok: walka z bandami.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

^a – ^a Akapit zaznaczony na lewym marginesie odręcznie pionową kreską.

^b – ^b Podkreślono odręcznie.

^c – ^c Podkreślono odręcznie i postawiono znak zapytania.

^d – ^d Część kolumny zaznaczona odręcznie pionowymi kreskami.

^e – ^e Przekreślono.

¹ Sumowanie daje wynik: 10 993.

5 січня 1946, Луцьк. Записка по ВЧ М. Шестакова С. Савченку про хід переселення польського населення з Волинської області станом на 5 січня 1946 р.

По „ВЧ” из Луцка
5.1.46.

КИЕВ НКГБ УССР тов. САВЧЕНКО

По состоянию на 5.1.46 года.

Число лиц польской национальности, подлежащих эвакуации из Волынской области в Польшу – 67500 чел.

Зарегистрировалось на выезд 66736 чел.

Выехало 63695 чел.

ШЕСТАКОВ

2/2/97/11

Передал: Серветник

Приняла: Гапеева

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 4, арк. 130.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „487” з датою: „7.1.46”; нижче приписка від руки: „2-е Упр[авление], т. Мазину”; „т. Иовенко, исп[ользовать] в доклад[е]”, дата: „7/1” і нерозбірливий підпис.

**5 stycznia 1946, Łuck. Depesza WCz. M. Szestakowa do S. Sawczenki o przebiegu przesiedlania ludności polskiej z obwodu wołyńskiego.
Stan na 5 stycznia 1946 r.**

Przez „WCz” z Łucka
5.1.46.

KIJÓW NKGB USRS tow. SAWCZENKO

Według stanu na 5.1.46 roku.

Liczba osób narodowości polskiej podlegających ewakuacji z obwodu wołyńskiego do Polski – 67 500 os[ób].

Zarejestrowano na wyjazd 66 736 os[ób].

Wyjechało 63 695 os[ób].

SZESTAKOW

2/2/97/11

Nadał: Sierwietnik

Przyjęła: Gapiejewa

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 4, ark. 130.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 487 i data: 7.1.46; niżej odręczna adnotacja: 2-gi Zarz[qd]; dekretacje: t. Mazin; t. Iowienko, wyk[orzystać] w raporcie, data: 7/1 i nieczytelny podpis.

**5 січня 1946, Херсон. Записка по ВЧ О. Голубєва П. Медведєву про
підготовку до переселення осіб польської, єврейської та інших
національностей з Херсонської області
станом на 1 січня 1946 р.**

По „ВЧ” из Херсона
5.1.46 г.

НКГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

Всего по области по состоянию на 1.1.46 г. подлежит репатриации быв. польских граждан – ^а4583^а чел. Подали заявления на выход из советского гражданства – ^а4583^а чел., из них оформлены протоколом комиссии при Облисполкоме – ^а4583^а чел., в том числе взрослых – 3045 чел. и детей до 14 лет – 1538 чел. По национальности: поляков – 3557, евреев – 923, украинцев – 79, русских – 20, белорусов – 3, греков – 1.

До настоящего времени ^аотправка польских граждан не производилась. ^аПодготовительная работа ведется с расчетом отправки первого эшелона в первой половине января 1946 г. в количестве 20 вагонов, из расчета 25 человек на вагон. Докладную записку по этому вопросу высылаем 5.1.46 г.

**ПЕРЕДАЛ: ЗАМОВА
ПРИНЯЛА: ЛУЦЕНКО**

№ 23/2/48

ГОЛУБЕВ¹

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 97.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „590” з датою: „7.1.46”; зліва на полях приписка від руки: „б. отд.”; нижче резолюція: „т. Йовенко, к докладу”, дата: „8/1” і нерозбірливий підпис.

^а ^а Підкреслено від руки.

¹ Голубєв Олександр (нар. 1911), у 1944–1947 – заступник начальника Управління НКГБ–МГБ УРСР Херсонської області; у 1947–1950 – заступник начальника Управління МГБ УРСР Рівненської області; 1948 полковник держбезпеки.

**5 stycznia 1946, Chersoń. Depesza WCz. A. Gołubiewa do P. Miedwiediewa
o przygotowaniach do przesiedlenia z obwodu chersońskiego osób
narodowości polskiej, żydowskiej i innych.
Stan na 1 stycznia 1946 r.**

Przez „WCz” z Chersonia
5.1.46 r.

NKGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Razem w obwodzie według stanu na 1.1.46 r. podlega repatriacji – ^a-4583^{-a} był[ych] obywateli polskich. Podania o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego złożyły – ^a-4583^{-a} os[oby], z tego komisja przy *Obłispolkomie* załatwiła protokolarnie sprawy ^a-4583^{-a} os[ób], w tym – 3045 dorosłych oraz – 1538 dzieci do lat 14. Według narodowości: Polaków – 3557, Żydów – 928, Ukraińców – 79, Rosjan – 20, Białorusinów – 3, Greków – 1.

Do chwili obecnej ^anie wysyłano obywateli polskich.^{-a} Prowadzone są prace przygotowawcze zmierzające do odprawy pierwszego transportu w pierwszej połowie stycznia 1946 r. w ilości 20 wagonów, licząc 25 ludzi na wagon. Raport dotyczący tej sprawy wysyłamy 5.1.46 r.

NADAŁ: ZAMOWA
PRZYJĘŁA: ŁUCENKO

nr 23/2/48

GOŁUBIEW¹

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 97.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 590 i data: 7.1.46; na lewym marginesie odręczny dopisek: 6 oddz[iał]; niżej dekretycja: t. Iowienko do raportu, data: 8/1 i nieczytelny podpis.

^a-^{-a} Podkreślono odręcznie.

¹ Gołubiew Aleksander (ur. 1911), w l. 1944–1947 zca naczelnika UNKGB–UMGB USRS obwodu chersońskiego; w l. 1947–1950 zca naczelnika UMGB USRS obwodu rówieńskiego; w 1948 płk bezp. państw.

5 січня 1946, Сталіно. Записка по ВЧ Г. Івкіна П. Медведєву про підготовку до переселення польських громадян зі Сталінської області станом на 1 січня 1946 р.

По „ВЧ” из Сталино
5.1.46 г.

НКГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

На № 2/6/79 по состоянию на 1.1.46 г.

На территории Сталинской области проживает 1641 чел. быв. польских граждан, подлежащих репатриации. Из них оформили выход из советского гражданства 635 дел на 1023 чел.

Эшелон с польскими репатриантами из Сталинской области не отправлялся.

ИВКИН¹

**ПЕРЕДАЛ: ВОРОБЬЕВ
ПРИНЯЛА: ГАПЕЕВА**

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 91.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „497” з датою: „7.1.46”; поруч приписка від руки: „б. отд.”; зліва на полях резолюція: „т. Иовенко, к докладу”, дата: „7/1” і нерозбірливий підпис.

¹ Івкін Георгій (1904–1995), у 1943–1946 – заступник начальника Управління НКГБ УРСР Сталінської області, у 1946–1950 – заступник начальника Управління НКГБ–МГБ УРСР Львівської області; у 1944 полковник держбезпеки.

5 stycznia 1946, Stalino. Depesza WCz. G. Iwkina do P. Miedwiediewa o przygotowaniach do przesiedlenia obywateli polskich z obwodu stalińskiego. Stan na 1 stycznia 1946 r.

Przez „WCz” ze Stalino
5.1.46 r.

NKGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Na nr 2/6/79. Według stanu na 1.1.46 r.

Na terenie obwodu stalińskiego zamieszkuje 1641 był[ych] obywateli polskich podlegających repatriacji. Z tego formalności związane z rezygnacją z obywatelstwa sowieckiego załatwiono w 635 sprawach dla 1023 os[ób].

Transportu z repatriantami polskimi z obwodu stalińskiego nie odprawiano.

IWKIN¹

**NADAŁ: WOROBJOW
PRZYJĘŁA: GAPIEJEW**

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 91.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 497 i data: 7.1.46; obok odręczny dopisek: 6 oddz[iał]; na lewym marginesie dekretna: t. Iowienko do raportu, data: 7/I i nieczytelny podpis.

¹ Iwkin Giorgij (1904–1995), w l. 1943–1946 zca naczelnika UNKGB USRS obwodu stalińskiego, w l. 1946–1950 zca naczelnika UNKGB–UMGB USRS obwodu lwowskiego; w 1944 płk bezp. państw.

5 січня 1946, Миколаїв. Записка по ВЧ Б. Кондратенка П. Медведєву про підготовку до переселення громадян польської і єврейської національностей з Миколаївської області станом на 1 січня 1946 р.

По „ВЧ” из Николаева
5.1.46 г.

НКГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

На № 2/6/79

По городу Николаеву и районам области по состоянию на 1 января 46 года подлежит репатриации в соответствии с соглашением от 6 июля 45 г. – 2030 чел. бывших польских граждан – поляков и евреев. Кроме того, учтено 144 чел. советских граждан, членов семей военнослужащих в польских войсках и др. лиц, также подпадающих под действие соглашения.

Утверждено дел на выход из советского гражданства согласно решению смешанной комиссии при Облисполкоме – на 1923 чел.

До 1 января 1946 года отправка репатриантов в Польшу не производилась.

Докладная записка о ходе репатриации бывших польских граждан нами выслана 30 декабря 45 г. за № 533.

№ 13/4

КОНДРАТЕНКО¹

ПЕРЕДАЛ: БОРИСОВ

ПРИНЯЛА: ЛУЦЕНКО

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 69.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „445” з датою: „5.1.46”; зліва на полях резолюцій: „т. Ткаченко, 7.1-46”; „т. Иовенко, 7/1-46 з.”

¹ Кондратенко Борис (нар. 1911), у 1944–1947 – начальник 2-го відділу Управління НКГБ–МГБ УРСР Миколаївської області, у 1947–1953 – заступник начальника Управління МГБ УРСР цієї ж області; у 1948 полковник держбезпеки.

5 stycznia 1946, Nikołajew. Depesza WCz. B. Kondratenki do P. Miedwiediewa o przygotowaniach do przesiedlenia ludności polskiej i żydowskiej z obwodu nikołajewskiego. Stan na 1 stycznia 1946 r.

Przez „WCz” z Nikołajewa
5.1.46 r.

NKGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Na nr 2/6/79

W mieście Nikołajewie i w rejonach obwodu według stanu na 1 stycznia 46 roku, zgodnie z porozumieniem z 6 lipca 45 r., podlega repatriacji – 2030 byłych obywateli polskich – Polaków i Żydów. Ponadto zewidencjonowano 144 obywatele sowieckich, członków rodzin żołnierzy wojsk polskich i in[ne] osoby, spełniające również warunki porozumienia.

Komisja mieszana przy *Oblispolkome* zatwierdziła rezygnację z obywatelstwa sowieckiego 1923 os[ób].

Do 1 stycznia 1946 roku wysyłki repatriantów do Polski nie było.

Raport z przebiegu repatriacji byłych obywateli polskich wysłaliśmy 30 grudnia 45 r. za nr 533.

Nr 13/4

KONDRATENKO¹

NADAŁ: BORISOW

PRZYJĘŁA: ŁUCENKO

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 69.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu odręcznie wpisany nr: 445 i data: 5.1.46; na lewym marginesie dekretacje: t.

Tkaczenco i data: 7/I-46; t. Iowienko, data: 7/I-46 r.

¹ Kondratenko Borys (ur. 1911), w l. 1944–1947 naczelnik 2-go Oddz. UNKGB–UMGB USRS obwodu nikołajewskiego, w l. 1947–1953 zca naczelnika UMGB USRS w tymże obwodzie; w 1948 płk bezp. państw.

5 січня 1946, Запоріжжя. Записка по ВЧ І. Кузнецова П. Медведєву про підготовку до переселення польських громадян із Запорізької області станом на 1 січня 1946 р.

По „ВЧ” из Запорожья
5.1.46 г.

НКГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

На Ваш № 2/6/79 от 3 января 46 года сообщая, что по состоянию на 1.1.46 г. из числа бывших польских граждан, проживающих в Запорожской области, подлежит репатриации – 2950 чел., из них оформили выход из сов. гражданства – 2382 чел. Выехавших в Польшу нет.

**ПЕРЕДАЛ: КРИВОПАЛОВ № 5
ПРИНЯЛА: ЛУЦЕНКО**

КУЗНЕЦОВ¹

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 56.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „438” з датою: „5.1.46”; зліва вгорі резолюції: „т. Каченко, 7.1-46”; нижче: „т. Іовенко, исп[ользовать] в докл[аде]”, дата: „7/1” і нерозбірливий підпис.

¹ Кузнецов Іван (нар. 1903), у 1943–1946 – заступник начальника Управління НКГБ УРСР Запорізької області, у 1946–1948 – заступник начальника Управління НКГБ–МГБ УРСР Сталінської області; у 1944 підполковник держбезпеки, з 1948 полковник держбезпеки.

**5 stycznia 1946, Zaporże. Depesza WCz. I. Kuzniecowa do P. Miedwiediewa
o przygotowaniach do przesiedlenia obywateli polskich z obwodu
zaporoskiego. Stan na 1 stycznia 1946 r.**

Przez „WCz” z Zaporża
5.1.46 r.

NKGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Na Wasz nr 2/6/79 z 3 stycznia 46 roku donoszę, że według stanu na 1.1.46 r. spośród byłych obywateli polskich zamieszkałych w obwodzie zaporoskim repatriacji podlega – 2950 os[ób], w tym formalności związane z rezygnacją z obywatelstwa sowieckiego załatwiły 2382 os[oby]. Brak osób, które wyjechały do Polski.

NADAŁ: KRIWOPAŁOW
PRZYJĘŁA: ŁUCENKO

nr 5

KUZNIECOW¹

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 56.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 438 i data: 5.1.46; w lewym górnym rogu dekretacje: t. Tkaczenko, data: 7.1.46; niżej: t. Iowienko wyk[orzystał] w raporcie, data: 7/1 i nieczytelny podpis.

¹ Kuzniecowa Iwan (ur. 1903), w l. 1943–1946 zca naczelnika UNKGB USRS obwodu zaporoskiego, w l. 1946–1948 zca naczelnika UNKGB–UMGB USRS obwodu stałińskiego. W 1944 ppłk bezp. państw., 1948 płk bezp. państw.

5 січня 1946, Харків. Записка по ВЧ О. Чермниха П. Медведєву про підготовку до переселення громадян польської і єврейської національностей з Харківської області станом на 1 січня 1946 р.

По „ВЧ” из Харькова
5.1.46.

НКГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

На № 2/6/79 от 3.1.46 г.

Всего подлежит репатриации лиц польской и еврейской национальности по Харьковской области – ^а3275^а человек.

На 1.1.46 г. подано заявлений на выход из советского гражданства ^а1482^а.

Оформлено и утверждено дел специальной комиссией на ^а1182^а чел., подлежащих репатриации в первую очередь.

Отправки польских граждан не было. Заявка на необходимое количество железнодорожного транспорта для спецпереселенцев не дана.

ЧЕРМНЫХ

ПЕРЕДАЛ: КОЛБИН
ПРИНЯЛА: ГАПЕЕВА

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 25.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „507” з датою: „7.1.46”; нижче резолюції: „т. Мазину”; „т. Иовенко, исп[ользовать] в доклад[е]”, дата: „7/1” і нерозбірливий підпис.

• • Підкреслено від руки.

**5 stycznia 1946, Charków. Depesza WCz. A. Czermnicha do P. Miedwiediewa
o przygotowaniach do przesiedlenia ludności polskiej i żydowskiej
z obwodu charkowskiego. Stan na 1 stycznia 1946 r.**

Przez „WCz” z Charkowa
5.1.46.

NKGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Na nr 2/6/79 z 3.1.46 r.

Ogółem w obwodzie charkowskim podlega repatriacji – ^a3275^a osób narodowości polskiej i żydowskiej.

Na 1.1.46 r. złożono ^a1482^a podania o rezygnacji z obywatelstwa sowieckiego.

Specjalna komisja załatwiła formalnie i zatwierdziła sprawy ^a1182^a os[ób] podlegających repatriacji w pierwszej kolejności.

Wyjazd obywateli polskich nie nastąpił. Nie zamówiono niezbędnej ilości transportu kolejowego dla specjalnych przesiedleńców.

CZERMNYCH

**NADAŁ: KOŁBIN
PRZYJĘŁA: GAPIEJEWA**

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 25.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 507 i data 7.1.46; niżej dekretacje: t. Mazin; t. Iowienko, wyk[orzystać] w raporcie, data 7/1 i nieczytelny podpis.

^a - ^a Podkreślono odręcznie.

5 січня 1946, Київ. Довідка Б. Іванова про результати переселення українського населення з Польщі та польських громадян з УРСР станом на 1 січня 1946 р.

СЕКРЕТНО

^а-НКГБ УССР т. Медведєву^а

Евакуация украинского населения из Польши и польских граждан с территории УССР по состоянию на 1-е января 1946 г.

I. Эвакуация украинского населения из Польши

	За весь период эвакуации		В т.ч. Всего		
	В восточные обл. У.С.С.Р.	В западные обл. У.С.С.Р.	ИТОГО	За отчетную пятидневку с 25/XII.45 по 1.I.46 г.	За предыдущую пятидневку с 20 по 25/XII.45 г.
А. Подали заявлений:					
хозяйств	46003	43920	89923	312	392
в них душ	174967	169764	344731	853	1542
Подготовлено к эвакуации –					
хозяйств	–	–	84223	– ^{*)}	438
в них душ	–	–	325412	–	1681
Отправлено из Польши					
хозяйств	42344	41512	83856	176	509
в них душ	161792	162365	324157	500	2111
Прибыло в УССР					
хоз-в	39663	34409	74072	823	34
в них душ	150450	135110	285560	6559	117

^{*)} см. примечание к форме № I

5 stycznia 1946, Kijów. Zbiorcza informacja B. Iwanowa o rezultatach przesiedleń ludności ukraińskiej z Polski oraz obywateli polskich z zachodnich obwodów USRS. Stan na 1 stycznia 1946 r.

TAJNE

^a-NKGB USRS do t. Miedwiediewa^a

Ewakuacja ludności ukraińskiej z Polski i obywateli polskich z terytorium USRS według stanu na 1 stycznia 1946 r.

I. Ewakuacja ludności ukraińskiej z Polski

	Za cały okres ewakuacji		W tym łącznie		
	Do wschodnich obw[odów] U.S.R.S.	Do zachodnich obw[odów] U.S.R.S.	RAZEM	Za pięciodniówkę sprawozdawczą od 25/XII.45 r. do 1.I.46 r.	Za poprzednią pięciodniówkę od 20 do 25/XII.45 r.
A. Podania złożyło					
gospodarstw	46003	43920	89923	312	392
w nich dusz	174967	169764	344731	853	1542
Przygotowano do ewakuacji –					
gospodarstw	–	–	84223	– *)	438
w nich dusz	–	–	325412	–	1681
Wysłano z Polski					
gospodarstw	42344	41512	83856	176	509
w nich dusz	161792	162365	324157	500	2111
Przybyło do USRS					
gospodarstw	39663	34409	74072	823	34
w nich dusz	150450	135110	285560	6559	117

*) zob. uwagi do załącznika nr I

Б. Принято в члены колхозов:

ВСЕГО	В % к числу хозяйств прибывших в восточные области	В том числе	
		За отчетную пятидневку с 25/XII.45 по 1.I.1946 г.	За предыдущую пятидневку с 20 по 25/XII.45 г.
27668	69,8	76	—

II. Эвакуация польских граждан с территории УССР в Польшу

	За весь период эвакуации		В том числе			
			за отчетную декаду с 20/XII.45 г. по 1.I.46 г.		за предыдущую декаду с 10 по 20/XII.45 г.	
	Число хоз-в	В них душ	Число хоз-в	В них душ	Число хоз-в	В них душ
Подали заявлений	264038	753244	2830	6895	2917	6868
Подготовлено к эвакуации	259461	743596	248	3209	2893	6884
Отправлено в Польшу	207485	612530	1251	2917	2394	5993

III. Вывезено скота украинским населением из Польши и польскими гражданами из УССР

	83856 хозяйствами украинского населения вывезено из Польши	207486 хозяйствами польских граждан вывезено из УССР
Крупного рогатого скота	75140	72090 ¹
Лошадей	31457	32193
Свиней	15094	7882
Овец и коз	24274	22583

^а № 0002

5 I 46^а

НАЧАЛЬНИК УПРАВЛЕНИЯ ПРИ СНК УССР ПО ДЕЛАМ ЭВАКУАЦИИ
(—) Б. ИВАНОВ

B. Przyjęto na członków kołchozów

ŁĄCZNIE	W % w stosunku do liczby gospodarstw przybyłych do wschodnich obwodów	W tym	
		Za pięciodniówkę sprawozdawczą od 25/XII.45 do 1.I.1946 r.	Za poprzednią pięciodniówkę od 20 do 25/XII.45 r.
27668	69,8	76	—

II. Ewakuacja obywateli polskich z terytorium USRS do Polski

	Za cały okres ewakuacji		W tym			
			Za dekadę sprawozdawczą od 20/XII.45 r. do 1.I.1946 r.		Za poprzednią dekadę od 10 do 20/XII.45 r.	
	Liczba gospodarstw	W nich dusz	Liczba gospodarstw	W nich dusz	Liczba gospodarstw	W nich dusz
Podania złożyło	264038	753244	2830	6895	2917	6868
Przygotowano do ewakuacji	259461	743596	248	3209	2893	6884
Wysłano do Polski	207485	612530	1251	2917	2394	5993

III. Zwierzęta hodowlane wywiezione przez ludność ukraińską z Polski i przez obywateli polskich z USRS

	83856 gospodarstw ludności ukraińskiej wywiozło z Polski	207486 gospodarstw obywateli polskich wywiozło z USRS
Bydła rogatego	75140	72090 ¹
Koni	31457	32193
Świń	15094	7882
Owiec i kóz	24274	22583

^a-nr 0002

5 I 46^a

NACZELNIK ZARZĄDU DO SPRAW EWAKUACJI PRZY RKL USRS
(—) B. IWANOW

СПРАВКА

о ходе эвакуации украинского населения из Польши и польских граждан с территории западных областей УССР по состоянию на 1-е Января 1946 г.

I. Подано заявлений об эвакуации украинским населением в Польше

№№ пп	Наименование областей, куда изъявили желание эвакуироваться	Число хозяйств, подавших заявления	В них душ населения
1.	Ворошиловградская	1716	7508
2.	Днепропетровская	6717	24560
3.	Запорожская	9875	35679
4.	Кировоградская	2555	11240
5.	Николаевская	4601	16403
6.	Одесская	8071	29014
7.	Полтавская	2126	8976
8.	Сталинская	3187	13771
9.	Сумская	898	3551
10.	Харьковская	1094	4755
11.	Херсонская	5090	19355
	Итого:	45930	174812
12.	Волынская	5165	17030
13.	Дрогобычская	4116	16170
14.	Львовская	10810	41526
15.	Ровенская	1976	7647
16.	Станиславская	4925	18191
17.	Тернопольская	16928	69200
	Итого:	43920	169764
	Прочие области	73	155
	ВСЕГО:	89923	344731
	Подготовлено к эвакуации	84223	325412

ПРИМЕЧАНИЕ: 1) Увеличение данных о количестве хозяйств, подавших заявления об эвакуации и числе душ в них, произошло:

а) в восточных областях за счет уточнения сведений районными уполномоченными.

б) в западных областях за счет фактической подачи заявлений в течение отчетной пятидневки.

2) Уменьшение количества хозяйств, подготовленных к эвакуации и увеличение числа душ в них, произошло за счет уточнения данных, полученных от районных уполномоченных. -

INFORMACJA

o przebiegu ewakuacji ludności ukraińskiej z Polski i obywateli polskich z terytorium zachodnich obwodów USRS według stanu na 1 stycznia 1946 r.

I. Podania o ewakuację złożone przez ludność ukraińską w Polsce

Lp.	Nazwa obwodu, do którego chcieli zostać ewakuowani	Ilość gospodarstw, które złożyły podania	W nich dusz ludności
1.	Woroszyłowgradzki	1716	7508
2.	Dniepropietrowski	6717	24560
3.	Zaporoski	9875	35679
4.	Kirowogradzki	2555	11240
5.	Nikołajewski	4601	16403
6.	Odeski	8071	29014
7.	Połtawski	2126	8976
8.	Staliński	3187	13771
9.	Sumski	898	3551
10.	Charkowski	1094	4755
11.	Chersoński	5090	19355
	Razem:	45930	174812
12.	Wołyński	5165	17030
13.	Drohobycki	4116	16170
14.	Lwowski	10810	41526
15.	Rówieński	1976	7647
16.	Stanisławski	4925	18191
17.	Tarnopolski	16928	69200
	Razem:	43920	169764
	Inne obwody	73	155
	ŁĄCZNIE:	89923	344731
	Przygotowano do ewakuacji	84223	325412

UWAGA: 1) Zwiększenie danych o ilości gospodarstw, które złożyły podania o ewakuację i w nich liczbie dusz nastąpiło:

a) w obwodach wschodnich w rezultacie uściślenia danych przez pełnomocników rejonowych,

b) w obwodach zachodnich w rezultacie rzeczywistego napływu podań w ciągu pięciodniówki sprawozdawczej.

2) Zmniejszenie liczby gospodarstw przygotowanych do ewakuacji i zwiększenie w nich liczby dusz nastąpiło w rezultacie uściślenia danych otrzymanych od pełnomocników rejonowych. –

**II. Отправлено из Польши украинского населения в области УССР
по состоянию на 1-е Января 1946 г.**

№№ пп	Наименование области	Отправлено с 1/XI.44 г. по 1.I.1946 г.			В т.ч. отправлено с 25/XII.45 г. по 1.I.46 г.		
		Вагонов	Хоз-в	В них душ	Вагонов	Хоз-в	В них душ
1.	Ворошиловградская	609	1544	6816	—	—	—
2.	Днепропетровская	2885	6252	22968	—	—	—
3.	Запорожская	4367	8843	32642	—	—	—
4.	Кировоградская	1049	2376	10233	—	—	—
5.	Николаевская	2264	4175	14984	—	—	—
6.	Одесская	3673	7391	26914	—	—	—
7.	Полтавская	928	1815	7777	—	—	—
8.	Сталинская	1197	3048	13012	—	—	—
9.	Сумская	204	736	2939	—	—	—
10.	Харьковская	426	1052	4571	—	—	—
11.	Херсонская	2721	5052	18791	—	—	—
	Итого:	20323	42284	161647			
12.	Волынская	1353	4968	16884	—	29	82
13.	Дрогобычская	762	3747	14604	—	4	12
14.	Львовская	3463	10726	41506	14	91	283
15.	Ровенская	796	1910	7312	—	15	35
16.	Станиславская	1675	3862	14412	—	20	47
17.	Тернопольская	6073	16299	67647	62	17	41
	Итого:	14122	41512	162365	76	176	500
	Прочие области	9	60	145			
	ВСЕГО:	34454	83856	324157	76	176	500

ПРИМЕЧАНИЕ: 1) Увеличение данных о количестве хозяйств и душ населения, отправленных из Польши в восточные области УССР произошло за счет уточнения сведений районными уполномоченными; в западные области УССР – за счет фактической отправки в течение отчетной пятидневки.

2) По Тернопольской области в разделе „в том числе отправлено с 25/XII.45 г. по 1.I.46 г.” несоответствие данных о количестве отправленных вагонов и хозяйств объясняется уточнением сведений райуполномоченными. –

II. Ludność ukraińska wysłana z Polski do obwodów USRS według stanu na 1 stycznia 1946 r.

Lp.	Nazwa obwodu	Wysłano od 1/XI.44 r. do 1.I.1946 r.			W tym wysłano od 25/XII.45 r. do 1.I.46 r.		
		Wago- nów	Gospo- darstw	W nich dusz	Wago- nów	Gospo- darstw	W nich dusz
1.	Woroszyłowgradzki	609	1544	6816	–	–	–
2.	Dniepropietrowski	2885	6252	22968	–	–	–
3.	Zaporoski	4367	8843	32642	–	–	–
4.	Kirowogradzki	1049	2376	10233	–	–	–
5.	Nikołajewski	2264	4175	14984	–	–	–
6.	Odeski	3673	7391	26914	–	–	–
7.	Połtawski	928	1815	7777	–	–	–
8.	Staliński	1197	3048	13012	–	–	–
9.	Sumski	204	736	2939	–	–	–
10.	Charkowski	426	1052	4571	–	–	–
11.	Chersoński	2721	5052	18791	–	–	–
	Razem:	20323	42284	161647			
12.	Wołyński	1353	4968	16884	–	29	82
13.	Drohobycki	762	3747	14604	–	4	12
14.	Lwowski	3463	10726	41506	14	91	283
15.	Rówieński	796	1910	7312	–	15	35
16.	Stanisławski	1675	3862	14412	–	20	47
17.	Tarnopolski	6073	16299	67647	62	17	41
	Razem:	14122	41512	162365	76	176	500
	Inne obwody	9	60	145			
	ŁĄCZNIE:	34454	83856	324157	76	176	500

UWAGA: 1) Zwiększenie danych o ilości gospodarstw i dusz ludności wysłanych z Polski do wschodnich obwodów USRS nastąpiło w rezultacie uściślenia informacji otrzymywanych od pełnomocników rejonowych; do zachodnich obwodów USRS – w rezultacie rzeczywistego wysłania w ciągu pięciodniówki sprawozdawczej.

2) W obwodzie tarnopolskim w rubryce „w tym wysłano od 25/XII.45 r. do 1.I.46 r.” niezgodność danych o ilości wysyłanych wagonów i gospodarstw należy tłumaczyć uściśleniem informacji otrzymywanych od pełnomocników rejonowych. –

**III. Прибыло в УССР на места украинского населения
по состоянию на 1-е Января 1946 г.**

№№ пп	Наименование области	Прибыло с 1/XI.44 г. по 1.I.1946 г.			В т.ч. прибыло с 25/XII.45 г. по 1.I.46 г.		
		Вагонов	Хоз-в	В них душ	Вагонов	Хоз-в	В них душ
1.	Ворошиловградская	645	1348	6317	-	-	-
2.	Днепропетровская	2687	5510	21356	-	-	-
3.	Запорожская	4485	8568	31211	-	-	-
4.	Кировоградская	1119	2188	9882	-	-	-
5.	Николаевская	2220	4139	13112	-	-	-
6.	Одесская	3638	6820	24329	-	-	-
7.	Полтавская	1204	1894	8302	-	-	-
8.	Сталинская	1560	3044	13201	-	-	-
9.	Сумская	385	558	2208	-	-	-
10.	Харьковская	424	918	4122	-	-	-
11.	Херсонская	3004	4670	16392	-	-	-
	Итого:	21371	39657	150432			
12.	Волинская	902	3638	12272	-	-	-
13.	Дрогобычская	625	4156	15660	-	-	-
14.	Львовская	3010	9029	33772	5	44	82
15.	Ровенская	630	1038	3793	-	44	177
16.	Станиславская	775	2315	8707	23	79	273
17.	Тернопольская	6629	14233	60906	582	656	6027
	Итого:	12571	34409	135110	610	823	6559
	Прочие области	-	6	18			
	ВСЕГО:	33942	74072	285560	610	823	6559

ПРИМЕЧАНИЕ: По Ворошиловградской и Сталинской областям изменение данных произошло за счет уточнения сведений в районах области.

По Тернопольской области в разделе „в том числе прибыло с 25/XII.45 г. по 1.I.46 г.” несоответствие данных о количестве прибывших хозяйств и душ в них объясняется уточнением ранее представленных сведений. —

III. Ludność ukraińska przybyła na miejsce do USRS według stanu na 1 stycznia 1946 r.

Lp.	Nazwa obwodu	Przybyło od 1/XI.44 r. do 1.I.1946 r.			W tym przybyło od 25/XII.45 r. do 1.I.46 r.		
		Wago- nów	Gospo- darstw	W nich dusz	Wago- nów	Gospo- darstw	W nich dusz
1.	Woroszyłowgradzki	645	1348	6317	—	—	—
2.	Dniepropietrowski	2687	5510	21356	—	—	—
3.	Zaporoski	4485	8568	31211	—	—	—
4.	Kirowogradzki	1119	2188	9882	—	—	—
5.	Nikołajewski	2220	4139	13112	—	—	—
6.	Odeski	3638	6820	24329	—	—	—
7.	Połtawski	1204	1894	8302	—	—	—
8.	Staliński	1560	3044	13201	—	—	—
9.	Sumski	385	558	2208	—	—	—
10.	Charkowski	424	918	4122	—	—	—
11.	Chersoński	3004	4670	16392	—	—	—
	Razem:	21371	39657	150432			
12.	Wołyński	902	3638	12272	—	—	—
13.	Drohobycki	625	4156	15660	—	—	—
14.	Lwowski	3010	9029	33772	5	44	82
15.	Rówieński	630	1038	3793	—	44	177
16.	Stanisławski	775	2315	8707	23	79	273
17.	Tarnopolski	6629	14233	60906	582	656	6027
	Razem:	12571	34409	135110	610	823	6559
	Inne obwody	—	6	18			
	ŁĄCZNIE:	33942	74072	285560	610	823	6559

UWAGA: W obwodzie woroszyłowgradzkim i stalińskim zmiana danych nastąpiła w rezultacie uściślenia informacji z rejonów obwodu.

W obwodzie tarnopolskim w rubryce „w tym przybyło od 25/XII.45 r. do 1.I.46 r.” niezgodność danych o ilości przybyłych gospodarstw i w nich душ należy tłumaczyć uściśleniem wcześniej przedstawionych informacji. —

СЕКРЕТНО

IV. Привезено скота украинским населением на 1-е Января 1946 г.

№№ пп	Наименование области	Привезено скота с 1/XI.44 г. по 1.I.1946 г.				
		Кр. рог. скота	Лошадей	Свиней	Овец и коз	Домашней птицы
1.	Ворошиловградская	1268	194	75	879	450
2.	Днепропетровская	4519	1718	1258	1721	12892
3.	Запорожская	7707	3253	2070	1994	20826
4.	Кировоградская	2242	314	71	1368	1017
5.	Николаевская	3793	1577	980	658	19000
6.	Одесская	5631	2200	1477	1381	10406
7.	Полтавская	1819	493	347	783	2814
8.	Сталинская	2719	404	375	1164	1658
9.	Сумская	516	161	140	386	1069
10.	Харьковская	890	132	28	553	507
11.	Херсонская	3334	1573	927	1370	4928
	Итого:	34438	12019	7748	12257	75567
12.	Волынская	3305	2025	960	450	5941
13.	Дрогобычская	3350	1345	74	283	2201
14.	Львовская	5488	3215	488	667	7822
15.	Ровенская	968	1101	511	271	2265
16.	Станиславская	1524	633	77	162	2460
17.	Тернопольская	8304	3897	138	3332	5660
	Итого:	22939	12216	2248	5165	26349
	Прочие области	-	-	-	-	-
	ВСЕГО:	57377	24235	9996	17422	101916

IV. Zwierzęta hodowlane przywiezione przez ludność ukraińską
do 1 stycznia 1946 r.

Lp.	Nazwa obwodu	Przywieziono zwierząt hodowlanych od 1/XI.44 r. do 1.I.1946 r.				
		Bydła rogatego	Koni	Świń	Owiec i kóz	Ptactwa domowego
1.	Woroszyłowgradzki	1268	194	75	879	450
2.	Dniepropietrowski	4519	1718	1258	1721	12892
3.	Zaporoski	7707	3253	2070	1994	20826
4.	Kirowogradzki	2242	314	71	1368	1017
5.	Nikołajewski	3793	1577	980	658	19000
6.	Odeski	5631	2200	1477	1381	10406
7.	Połtawski	1819	493	347	783	2814
8.	Staliński	2719	404	375	1164	1658
9.	Sumski	516	161	140	386	1069
10.	Charkowski	890	132	28	553	507
11.	Chersoński	3334	1573	927	1370	4928
	Razem:	34438	12019	7748	12257	75567
12.	Wołyński	3305	2025	960	450	5941
13.	Drohobycki	3350	1345	74	283	2201
14.	Lwowski	5488	3215	488	667	7822
15.	Rówieński	968	1101	511	271	2265
16.	Stanisławski	1524	633	77	162	2460
17.	Tarnopolski	8304	3897	138	3332	5660
	Razem:	22939	12216	2248	5165	26349
	Inne obwody	—	—	—	—	—
	ŁĄCZNIE:	57377	24235	9996	17422	101916

СЕКРЕТНО

V. Принято семейств в члены колхозов по состоянию на 1-е Января 1946 г.

№№ пп	Наименование области	Всего прибыло семейств	Принято семейств в члены колхозов	Наделено семейств приусадеб- ными участками	Наделено семейств домами с хоз. по- стройками	% охвата коллекти- визацией
1.	Ворошиловградская	1348	191	783	187	14,1
2.	Днепропетровская	5810	4731	4157	1117	35,9
3.	Запорожская	8568	6949	3418	1790	81,1
4.	Кировоградская	2188	364	300	153	16,6
5.	Николаевская	4139	3690	3690	3690	89,2
6.	Одесская	6820	5513	6624	4352	80,8
7.	Полтавская	1894	456	295	543	24,1
8.	Сталинская	3044	2525	2080	931	82,9
9.	Сумская	558	138	28	51	24,7
10.	Харьковская	918	129	138	59	14,1
11.	Херсонская	4670	2982	2867	693	63,8
	Итого:	39657	27668	24380	13566	69,8
	Прочие области	6	—	—	—	—
	ВСЕГО:	39663	27668	24380	13566	69,8

ПРИМЕЧАНИЕ: 1) По Ворошиловградской области уменьшение данных о количестве семейств, наделенных жилыми домами произошло за счет уточнения сведений. В ранее представленные сведения (252)² были включены семейства, наделенные домами, временно свободными и не подлежащими передаче переселенцам. С 187 семействами Райфинотделами произведен расчет за полученные ими дома. —

2) По Сумской области уменьшение данных о количестве семейств, наделенных приусадебными участками, произошло за счет исключения 23 семейств, наделенных временными огородами. —

V. Rodziny przyjęte na członków kolchozów według stanu na 1 stycznia 1946 r.

Lp.	Nazwa obwodu	Łącznie przybyło rodzin	Przyjęto na członków kolchozów rodzin	Przydzielono rodzinom działki przyzagrodowe	Przydzielono rodzinom domy z zabudowaniami gospodarczymi	% objęcia kolektywizacją
1.	Woroszyłowgradzki	1348	191	783	187	14,1
2.	Dniepropietrowski	5810	4731	4157	1117	35,9
3.	Zaporoski	8568	6949	3418	1790	81,1
4.	Kirowogradzki	2188	364	300	153	16,6
5.	Nikołajewski	4139	3690	3690	3690	89,2
6.	Odeski	6820	5513	6624	4352	80,8
7.	Połtawski	1894	456	295	543	24,1
8.	Staliński	3044	2525	2080	931	82,9
9.	Sumski	558	138	28	51	24,7
10.	Charkowski	918	129	138	59	14,1
11.	Chersoński	4670	2982	2867	693	63,8
	Razem:	39657	27668	24380	13566	69,8
	Inne obwody	6	–	–	–	–
	ŁĄCZNIE:	39663	27668	24380	13566	69,8

UWAGA: 1) Zmniejszenie danych o liczbie rodzin z obwodu woroszyłowgradzkiego, którym przydzielono domy mieszkalne nastąpiło na podstawie uściślenia informacji. We wcześniej przedstawionej informacji (252)² włączono rodziny, którym przydzielono tymczasowo domy wolne i nie podlegające przekazaniu przesiedleńcom. Ze 187 rodzinami *Rajfinotdieły* dokonały rozliczenia za otrzymane przez nie domy. –

2) Zmniejszenie danych o liczbie rodzin z obwodu sumskiego, którym przydzielono działki przyzagrodowe nastąpiło w rezultacie wyłączenia 23 rodzin, którym przydzielono tymczasowo ogrody. –

**VI. Подано заявлений об эвакуации польскими гражданами с территории
УССР в Польшу по состоянию на 1-е Января 1946 г.**

№№ пп	Наименование области	Число хозяйств, подавших заявления	В них душ
1.	Волынская	21752	66736
2.	Дрогобычская	39205	108517
3.	Львовская	76230	193183
4.	Ровенская	22952	71824
5.	Станиславская	29199	83412
6.	Тернопольская	71531	218601
7.	Черновицкая	3169	10971
	Всего:	264038	753244
	Подготовлено к эвакуации	259461	743596

VII. Отправлено в Польшу по состоянию на 1 Января 1946 г.

№№ пп	Наименование области	Число вагонов	Число хозяйств	В них душ
1.	Волынская	3304	20405	63695
2.	Дрогобычская	5927	28662	81408
3.	Львовская	8280	53980	136537
4.	Ровенская	4802	21422	66923
5.	Станиславская	4636	21019	65275
6.	Тернопольская	13155	59486	190163
7.	Черновицкая	693	2511	8529
	Всего:	40797	207485	612530

**VI. Podania złożone przez obywateli polskich o ewakuację z terytorium
USRS do Polski według stanu na 1 stycznia 1946 r.**

Lp.	Nazwa obwodu	Ilość gospodarstw, które złożyły podania	W nich dusz
1.	Wołyński	21752	66736
2.	Drohobycki	39205	108517
3.	Lwowski	76230	193183
4.	Rówieński	22952	71824
5.	Stanisławski	29199	83412
6.	Tarnopolski	71531	218601
7.	Czerniowiecki	3169	10971
	Razem:	264038	753244
	Przygotowano do ewakuacji	259461	743596

VII. Wysłano do Polski według stanu na 1 stycznia 1946 r.

Lp.	Nazwa obwodu	Ilość wagonów	Ilość gospodarstw	W nich dusz
1.	Wołyński	3304	20405	63695
2.	Drohobycki	5927	28662	81408
3.	Lwowski	8280	53980	136537
4.	Rówieński	4802	21422	66923
5.	Stanisławski	4636	21019	65275
6.	Tarnopolski	13155	59486	190163
7.	Czerniowiecki	693	2511	8529
	Razem:	40797	207485	612530

VIII. Вывезено скота украинским населением из Польши и польскими гражданами из УССР по состоянию на 1-е Января 1946 г.

№№ пп	Наименование поголовья скота	83856 хозяйствами украинского населения вывезено из Польши	207485 хозяйствами польских граждан вывезено из У.С.С.Р.
1.	Крупного рогатого скота	75140	79090
2.	Лошадей	31457	32193
3.	Свиней	15094	7882
4.	Овец и коз	24274	22583

IX. Сдано скота и с.х. продуктов украинским населением в Польше Красной Армии и польскими гражданами в УССР органам Уполнаркомзага по состоянию на 1-е Января 1946 г.

№№ пп	Наименование поголовья скота и с.х. продуктов	Един. изм.	83859 хозяйствами украинского насе- ления сдано в Польше	207485 хозяйствами польских граждан сдано в УССР
1.	Крупного рогатого скота	голов	—	376
2.	Лошадей	— — —	—	356
3.	Овец и коз	— — —	—	23
4.	Свиней	— — —	—	1
5.	Зерновых культур	тонн	7392,0	4,6
6.	Картофеля	— — —	51506,0	255,8
7.	Овощей	— — —	417,0	0,2
8.	Свеклы разной	— — —	1713,0	0,3
9.	Сена	— — —	} 35250,0	36,3
10.	Соломы	— — —		177,4
11.	Семян трав	— — —	34,0	—
12.	Мяса	— — —	13,0	—
13.	Скота в живом весе	— — —	33,0	—
14.	Масличных культур	— — —	0,8	—

Примечание: уменьшение количества сданных семян масличных культур произошло за счет исправления ранее сообщенных сведений.

VIII. Zwierzęta hodowlane wywiezione przez ludność ukraińską z Polski i obywateli polskich z USRS według stanu na 1 stycznia 1946 r.

Lp.	Nazwa pogłowia trzody	83856 gospodarstw ludności ukraińskiej wywiozło z Polski	207485 gospodarstw obywateli polskich wywiozło z U.S.R.S.
1.	Bydła rogatego	75140	79090
2.	Koni	31457	32193
3.	Świń	15094	7882
4.	Owiec i kóz	24274	22583

IX. Zwierzęta hodowlane i produkty rolne zdane przez ludność ukraińską w Polsce Armii Czerwonej i przez obywateli polskich w USRS organom *Upoŭnarkomzagu* według stanu na 1 stycznia 1946 r.

Lp.	Nazwa pogłowia trzody i produktów rol[nych]	jednostka miary	83859 gospodarstw ludności ukraińskiej zdało w Polsce	207485 gospodarstw obywateli polskich zdało w USRS
1.	Bydła rogatego	sztuk	—	376
2.	Koni	—" —	—	356
3.	Owiec i kóz	—" —	—	23
4.	Świń	—" —	—	1
5.	Kultur zbożowych	ton	7392,0	4,6
6.	Ziemniaków	—" —	51506,0	255,8
7.	Warzyw	—" —	417,0	0,2
8.	Buraków różnych	—" —	1713,0	0,3
9.	Siana	—" —	} 35250,0	36,3
10.	Słomy	—" —		177,4
11.	Nasion traw	—" —	34,0	—
12.	Mięsa	—" —	13,0	—
13.	Żywca	—" —	33,0	—
14.	Roślin oleistych	—" —	0,8	—

Uwaga: zmniejszenie ilości zdanych nasion roślin oleistych nastąpiło w rezultacie poprawienia wcześniej przekazywanych informacji.

Х. Оставлено имущества по состоянию на 1-е Января 1946 г.

	Украинским населением в Польше	Польскими гражданами в УССР
Число хозяйств	68948	74606
Всего на сумму (в тыс. руб.)	469889,0	180311,8
В т.ч. строений (в тыс. руб.)	409085,0	177835,5

НАЧАЛЬНИК УПРАВЛЕНИЯ ПРИ СНК УССР ПО ДЕЛАМ ЭВАКУАЦИИ
(—) Б. ИВАНОВ

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 3, арк. 139–147.

Оригінал, машинопис.

Зліва вгорі першої сторінки вписаний від руки номер: „573” з датою: „7.1.46”; нижче приписка: „т. Иовенко. Используйте в доклад”, дата: „8/1” і нерозбірливий підпис.

“ ” Вписано від руки.

¹ У додатку (таблиця VIII) подано число 79 090.

² Тут не публікується.

X. Pozostawione mienie według stanu na 1 stycznia 1946 r.

	Przez ludność ukraińską w Polsce	Przez obywateli polskich w USRS
Liczba gospodarstw	68948	74606
Łącznie na sumę (w tys. rub[li])	469889,0	180311,8
W tym zabudowań (w tys. rub[li])	409085,0	177835,5

NACZELNIK ZARZĄDU DO SPRAW EWAKUACJI PRZY RKL USRS
(—) B. IWANOW

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 3, ark. 139–147.

Oryginał, maszynopis.

W lewym górnym rogu pierwszej strony wpisany odręcznie nr: 573 i data: 7.1.46; poniżej adnotacja: t. lowienko. Wykorzystajcie w raporcie, data: 8/1 i nieczytelny podpis.

^a - ^a Wpisano odręcznie.

¹ W załączniku (tab. VIII) podano liczbę 79 090.

² Nie publikuje się.

**6 січня 1946, Ворошиловград. Записка по ВЧ М. Ілясова П. Медведєву
про підготовку до переселення польського населення
з Ворошиловградської області станом на 1 січня 1946 р.**

По „ВЧ” из Ворошиловграда
6.1.46 г.

НКГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

На Ваш № 2/6179¹ сообщаю, что по состоянию на 1.1.46 г. по области учтено 1833 чел. польской национальности, подлежащих репатриации, из них подали заявления о выходе из гражданства СССР и об эвакуации в Польшу – 1200 чел. Оформлен выход из советского гражданства на 550 чел.

Эвакуация лиц этой категории пока не начата.

Докладная записка по этому вопросу отправлена Вам 4.1.46 г. за № 3/1-47.

№ 3/1-23

ИЛАСОВ²

**ПЕРЕДАЛ: КОПЫЛОВ
ПРИНЯЛА: ГАПЕЕВА**

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 100.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „585”; під текстом приписка: „6 отдел.”.

¹ Повинно бути: № 2/6/79.

² Ілясов Микола (нар. 1909), у 1943–1948 – начальник Управління НКГБ–МГБ УРСР Ворошиловградської області; у 1944 полковник держбезпеки.

6 stycznia 1946, Woroszyłowgrad. Depesza WCz. N. Iłasowa do P. Miedwiediewa o przygotowaniach do przesiedlenia ludności polskiej z obwodu woroszyłowgradzkiego. Stan na 1 stycznia 1946 r.

Przez „WCz” z Woroszyłowgradu
6.1.46 r.

NKGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Na Wasz nr 2/6179¹ donoszę, że według stanu na 1.1.46 r. zewidencjonowano w obwodzie 1833 os[oby] narodowości polskiej podlegające repatriacji, z tego podania o rezygnację z obywatelstwa ZSRS i ewakuację do Polski złożyło – 1200 os[ób]. Formalności związane z rezygnacją z obywatelstwa sowieckiego załatwiono dla 550 os[ób].

Ewakuacja osób tej kategorii na razie nie została rozpoczęta.

Raport w tej sprawie został do Was wysłany 4.1.46 r. za nr 3/1-47.

nr 3/1-23

ILASOW²

NADAŁ: KOPYŁOW

PRZYJĘŁA: GAPIEJEWA

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 100.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 585; pod tekstem adnotacja: 6 oddział.

¹ Powinno być: nr 2/6/79.

² Iłasow Nikołaj (ur. 1909), w l. 1943–1948 naczelnik UNKGB–UMGB USRS obwodu woroszyłowgradzkiego; w 1944 płk bezp. państw.

6 січня 1946, Полтава. Записка по ВЧ М. Орешкіна П. Медведєву про підготовку до переселення польських громадян з Полтавської області станом на 1 січня 1946 р.

По „ВЧ” из Полтавы
6.1.46 г.

НКГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

Из Полтавской области подлежит репатриации в Польшу польских граждан на 1.1.46 г. ^{а-а}2077-^а чел. Оформлено дел на выход из советского гражданства польских граждан на ^{а-а}1875-^а чел. Не прошли регистрацию и не рассмотрено дел на ^{а-а}169-^а. Отказавшихся выезжать в Польшу – ^{б-б}31-^б чел.

Для отправки 1 эшелона польских граждан в Польшу заказаны вагоны на 630 человек, которые будут отправлены 15.1.46.

Докладная записка по репатриации польских граждан в Польшу направлена Вам 28.12.45 г.

№ 3

ОРЕШКИН¹

**ПЕРЕДАЛ: СЕЛЕМЯКИН
ПРИНЯЛА: ГАПЕЕВА**

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 29.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „589” з датою: „7.1.46”; зліва вгорі косо приписка від руки: „б отд.”; нижче частково нерозбірлива приписка: „т. Иовенко. К докладу. [...] указано ли в докладной, кто и почему отказывается выехать, проверьте и доложите”, дата: „8/1” і нерозбірливий підпис.

^{а-а} Підкреслено від руки.

^{б-б} Взято в коло від руки, поруч дописано: „кто?”.

¹ Орешкін Михайло (нар. 1909), у 1944–1951 – заступник начальника Управління НКГБ–МГБ УРСР Полтавської області; у 1949 підполковник держбезпеки.

**6 stycznia 1946, Połtawa. Depesza WCz. M. Orieszkina do P. Miedwiediewa
o przygotowaniach do przesiedlenia obywateli polskich z obwodu
połtawskiego. Stan na 1 stycznia 1946 r.**

Przez „WCz” z Połtawy
6.1.46 r.

NKGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

W obwodzie połtawskim na 1.1.46 r. podlega repatriacji do Polski ^{a-2077}-a obywateli polskich. Formalności związane z rezygnacją obywateli polskich z obywatelstwa sowieckiego załatwiono dla ^{a-1875}-a os[ób]. Nie zostali zarejestrowani i nie rozpatrzono spraw ^{a-169}-a. Odmawiających wyjazdu do Polski – ^{b-31}-b os[ób].

W celu odprawienia pierwszego transportu obywateli polskich do Polski zamówiono wagony dla 630 osób, które wyjadą 15.1.46.

Raport dotyczący repatriacji obywateli polskich do Polski został do Was wysłany 28.12.45 r.

nr 3

ORIESZKIN¹

NADAŁ: SIELEMIAKIN
PRZYJĘŁA: GAPIEJEWA

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 29.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 589 i data: 7.1.46; w lewym górnym rogu ukosem odręczna adnotacja: 6 oddz[iał]; niżej częściowo nieczytelna adnotacja: t. Iowienko. Do raportu. [...] czy podano w raporcie kto i dlaczego odmawia wyjazdu, sprawdźcie i zameldujcie, data: 8/1 i nieczytelny podpis.

^{a- -a} Podkreślono odręcznie.

^{b- -b} Zakreślono odręcznie, obok dopisano: kto?

¹ Orieszkin Michaił (ur. 1909), w l. 1944–1951 zca naczelnika UNKGB–UMGB USRS obwodu połtawskiego; w 1949 ppłk bezp. państw.

6 січня 1946, Чернігів. Записка по ВЧ П. Трепаченка П. Медведєву про підготовку до переселення польських громадян з Чернігівської області станом на 1 січня 1946 р.

По „ВЧ” из Чернигова
6.1.46 г.

НКГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

На № 2/6/79 от 3.1.46 г.

Согласно Люблинскому соглашению из Черниговской области в Польшу подлежит переселению по состоянию на 1.1.46 г. – 1178 польских граждан.

Созданной специальной комиссией по переселению польских граждан рассмотрено дел о выходе из советского гражданства на 893 чел.

Выехавших польских граждан в Польшу на 1.1.46 г. не имеется.

Предполагаем срок отправки переселяемых на 20.2.46 г.

Докладную записку по данному вопросу высылаем почтой.

№ С/11

ТРЕПАЧЕНКО¹

ПЕРЕДАЛ: АЛЕКСЕЕВ

ПРИНЯЛА: (—) ГАПЕЕВА

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 77.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „502” з датою: „7.1.46”; зліва вгорі приписка від руки: „6 отд.”; внизу резолюція: „т. Иовенко. К докладу”, дата: „7/1” і нерозбірливий підпис.

¹ Трепаченко Петро (нар. 1914), у 1944–1945 – начальник 4-го відділення 2-го відділу Управління НКГБ УРСР Чернігівської області, у 1945–1951 – заступник начальника 2-го відділу Управління НКГБ–МГБ УРСР Чернігівської області.

116

**6 stycznia 1946, Czernihów. Depesza WCz. P. Triepaczarki do P. Miedwiediewa
o przygotowaniach do przesiedlenia obywateli polskich z obwodu
czernihowskiego. Stan na 1 stycznia 1946 r.**

Przez „WCz” z Czernihowa
6.1.46 r.

NKGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Na nr 2/6/79 z 3.1.46 r.

Zgodnie z Układem Lubelskim, według stanu na 1.1.46 r. podlega przesiedleniu z obwodu czernihowskiego do Polski – 1178 obywateli polskich.

Powołana specjalna komisja do spraw przesiedlenia obywateli polskich rozpatrzyła sprawy o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego 893 os[ób].

Do 1.1.46 r. brak obywateli polskich, którzy wyjechali do Polski.

Planujemy termin wyjazdu przesiedlanych na 20.2.46 r.

Raport w tej sprawie wysyłamy pocztą.

nr S/11

TRIEPACZENKO¹

NADAŁ: ALEKSIEJEW

PRZYJĘŁA: (—) GAPIJEWA

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 77.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 502 i data: 7.1.46; w lewym górnym rogu odręczna adnotacja: 6 oddz[iał]; u dołu dekretycja: t. Iowienko. Do raportu, data: 7/1 i nieczytelny podpis.

¹ Triepaczenko Piotr (ur. 1914), w l. 1944–1945 naczelnik 4 Wydz. 2 Oddz. UNKGB USRS obwodu czernihowskiego, w l. 1945–1951 zca naczelnika 2 Oddz. UNKGB–UMGB USRS obwodu czernihowskiego.

6 січня 1946, Одеса. Записка по ВЧ Д. Левіна П. Медведєву про підготовку до переселення громадян польської і єврейської національностей з Одеської області станом на 4 січня 1946 р.

По „ВЧ” из Одессы.
6.1.46 г.

НКГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

По состоянию на 4.1.46 г.

Созданная комиссия при Облисполкоме в основном закончила работу по рассмотрению дел на выход из советского гражданства быв. польских граждан польско-еврейской национальности.

Всего рассмотрено 1480 дел.

Утвержден выход из советского гражданства – 1440, при которых имеется 1110 малолетних детей.

Всего подлежит репатриации из Одесской области вместе с детьми – 2550.

Репатриация из Одесской области не начиналась, так как нет распоряжения о предоставлении вагонов для отправки данного контингента.

Более подробные данные высылаем почтой.

ЛЕВИН¹

ПЕРЕДАЛ: ТЕЛЬНОВ
ПРИНЯЛА: ГАПЕЕВА

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 95.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „574” з датою: „7.1.46”; зліва вгорі приписка від руки: „б отд.”; нижче: „тов. Иовенко. Исп. к докладу”, дата: „8/1” і нерозбірливий підпис.

¹ Левін Дмитро (нар. 1902), у 1943–1944 – в.о. начальника Управління НКГБ УРСР Кіровоградської області, з 1944 – начальник Управління НКГБ–МГБ УРСР Одеської області; полковник держбезпеки.

**6 stycznia 1946, Odessa. Depesza WCz. D. Lewina do P. Miedwiediewa
o przygotowaniach do przesiedlenia ludności narodowości polskiej
i żydowskiej z obwodu odeskiego. Stan na 4 stycznia 1946 r.**

Przez „WCz” z Odessy
6.1.46 r.

NKGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Według stanu na 4.1.46 r.

Komisja utworzona przy *Obłispolkomie* w zasadzie zakończyła prace związane z rozpatrywaniem spraw o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego był[ych] obywateli polskich narodowości polskiej i żydowskiej.

Ogółem rozpatrzono 1480 spraw.

Zatwierdzono rezygnację z obywatelstwa sowieckiego – 1440 [osób], przy których znajduje się 1110 nieletnich dzieci.

Ogółem z obwodu odeskiego, razem z dziećmi, repatriacji podlega – 2550.

Repatriacja z obwodu odeskiego nie rozpoczęła się, ponieważ brak rozporządzenia o dostarczeniu wagonów dla odprawy danego kontyngentu.

Bardziej szczegółowe dane wysyłamy pocztą.

LEWIN¹

NADAŁ: TIELNOW

PRZYJĘŁA: GAPIEJEW

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 95.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 574 i data: 7.1.46; w lewym górnym rogu odręczna adnotacja: 6 oddz[iał]; niżej: tow. Iowienko. Wyk[orzystać] w raporcie, data: 8/1 i nieczytelny podpis.

¹ Lewin Dmitrij (ur. 1902), w l. 1943–1944 p. o. naczelnika UNKGB USRS obwodu kirowogradzkiego, od 1944 naczelnik UNKGB–UMGB USRS obwodu odeskiego; płk bezp. państw.

6 січня 1946, Суми. Записка по ВЧ П. Тихонова П. Медведєву про підготовку до переселення польського населення із Сумської області станом на 1 січня 1946 р.

По „ВЧ” из Сум
6.1.46 г.

НКГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

По состоянию на 1.1.46 г. по Сумской области учтено 1045 ч., подлежащих переселению в Польшу и подавших заявления на выход из советского гражданства. Из них оформлен выход из советского гражданства на 662 чел. Переселение в Польшу еще не проводилось.

ТИХОНОВ

**ПЕРЕДАЛ: МИТРУШИН
ПРИНЯЛА: ГАПЕЕВА**

*ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 131.
Оригінал, машинопис.*

Над текстом документа вписаний від руки номер: „499” з датою: „7.1.46”; нижче приписка від руки: „т. Йовенко. К докладу”, дата: „7/1” і нерозбірливий підпис.

6 stycznia 1946, Sumy. Depesza WCz. P. Tichonowa do P. Miedwiediewa o przygotowaniach do przesiedlenia ludności polskiej z obwodu sumskiego. Stan na 1 stycznia 1946 r.

Przez „WCz” z Sum
6.1.46 r.

NKGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Według stanu na 1.1.46 r. w obwodzie sumskim zewidencjonowano 1045 os[ób] podlegających przesiedleniu do Polski, które złożyły podania o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego. Z tego załatwiono formalności o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego dla 662 os[ób]. Przesiedlenia do Polski jeszcze nie przeprowadzono.

TICHONOW

NADAŁ: MITRUSZYN
PRZYJĘŁA: GAPIJEWA

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 131.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 499 i data: 7.1.46; niżej adnotacja: t. Iowienko. Do raportu, data: 7/1 i nieczytelny podpis.

10 січня 1946, Ліско. Телефонограма Слупницького до Воєводського управління у Ряшеві про диверсію на залізничній станції Ліско–Лукавиця

Копія

Ліське повітове староство
№ 1/38/46/СП

Ліско, 10.I.46 р.

Телефонограма

До Воєводського управління
Громадсько-політичне відділення
у Ряшеві

9 січня ц.р. о 23,30 бандерівці напали на залізничну станцію Ліско–Лукавиця (5 км від Ліска), де обстріляли станцію і залізничну охорону, а потім, після знищення телефонних апаратів, залізничних документів та після підрізання телефонних стовпів, відступили.

Повітовий староста
за старосту Слупницький

10 stycznia 1946, Lesko. Telefonogram Słupnickiego do Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie dotyczący dywersji na stacji kolejowej Lesko–Łukawica

Odpis

Starostwo Powiatowe Leskie
L. 1/38/46/SP

Lesko dnia 10.I.46 r.

Telefonogram

Do
Urzędu Wojewódzkiego
Wydział Społeczno-Polityczny
w Rzeszowie

Dnia 9 stycznia br. o godz. 23,30 banderowcy napadli na stację kolejową Lesko–Łukawica (5 km od Leska), gdzie ostrzelali stację i ochronę kolejową, następnie po zniszczeniu aparatów telefonicznych, dokumentów kolejowych i po ucięciu słupów telefonicznych wycofali się.

Starosta Powiatowy
w.z. Słupnicki

A MSWiA, MAP 301, k. 67.

Odpis, maszynopis.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

14 січня 1946, Ліско. Лист повітового старости в Ліску до Р. Гесінга про нові збройні операції УПА

Ліське повітове староство
№ [...] /тй./46

Ліско, 14.1.1946 р.

Тасмно!

Гр. Воеводи¹
у Ряшеві

У додаток до мого звіту від 11.1. ц.р. № 1/тй/46 повідомляю, що 11.1.1946 бандерівці чисельністю приблизно 500 осіб напали на громаду Гочев (7 км від Ліска), знищили 2 км телеграфної лінії, спалили школу, повністю знищили будинок управління гміни та забрали всі книжки, документи і касу, замінували міст для гужового транспорту на дорозі Гочев–Середнє Село, тероризуючи населення, попередили про подальші акції.

Тієї ж ночі з 11.1. на 12.1 ц.р. бандерівці чисельністю близько 600 осіб атакували пост Нар[одної] Міл[іції] в Тісній (12 осіб у бункері), який зміг протистояти нападу протягом ночі, незважаючи на те, що противник був сильно озброєний (2 міномети і близько 26 ручних кулеметів). По закінченню набоїв, оскільки військо відмовилося надати допомогу, вони відійшли лісами до Балигороду без жодних втрат.² Після цього бандерівці спалили садибу в Тісній, будинок управління гміни з усім канцелярським інвентарем, склад держпоставок зерна (600 центнерів), а також два будинки польських родин. Людських втрат з польського боку не було, зате вбито чотирьох бандерівців, а 27 поранено.

13.1. особовий склад поста Нар[одної] Міл[іції] спільно з особовим складом поста Нар[одної] Міл[іції] в Балигороді та військовою частиною Війська Польського попрямували до Тісної з метою забрати решту польських родин, які залишилися на території Тісної. Вони були обстріляні між Яблінками та Тісною. Під час боротьби було вбито двох солдатів. Через відсутність набоїв команда постів і ВП, розквартированого в Балигороді, були змушені відступити.³

На цей час при такій чисельності Війська і Нар[одної] Міл[іції] існує загроза нападу на Ліско, а також на решту управлінь гмін (5 гмін), які поки що залишаються під контролем влади, проте і з тими гмінами контакт вже перерваний.

^а-Від^а завтрашнього дня буде продовжено кампанію по переселенню. У зв'язку з ^бвищенаведеним^б прийняттям бандерівцями протидій, я звер-

14 stycznia 1946, Lesko. Pismo starosty powiatowego w Lesku do R. Gesinga informujące o nowych akcjach zbrojnych UPA

Starostwo powiatowe leskie
L. [...]/tj./46

Lesko, dnia 14.1.1946.

Tajne!

Do
Ob. Wojewody¹
w Rzeszowie

W ślad mego sprawozdania z dnia 11.1. b.r. L.1/tj/46 donoszę, że w dniu 11.1.1946 banderowcy napadli w sile około 500 ludzi na gromadę Hoczew (7 km. od Leska), zniszczywszy linię telegraficzną na przestrzeni 2 km., spalili szkołę, doszczętnie zniszczyli biura urzędu gminnego zabrawszy wszystkie księgi, dokumenty i kasę, wyminowali most kołowy na drodze Hoczew-Srednia wieś [Średnia Wieś], terroryzując ludność zapowiedzieli dalszą akcję.

Tej samej nocy z dnia 11.1. na 12.1. b.r. banderowcy w sile około 600 ludzi zaatakowali posterunek Mil[icji] Ob[ywatelskiej] w Cisnie (12 ludzi w bunkrze), który potrafił się opierać silnemu atakowi przez całą noc pomimo silnego uzbrojenia przeciwnika (2 minomioty i około 26 R.K.M.), a po wystrzeleniu amunicji, gdy wojsko odmówiło pomocy, wycofał się lasami do Baligrodu bez żadnych strat². Banderowcy następnie spalili dwór w Cisnie, budynek zarządu Gminnego wraz z całym inwentarzem kancelaryjnym, skład zboża kontyngentowego (600 q) oraz dwa budynki rodzin polskich. Straty w ludziach po polskiej stronie nie było, natomiast zostało zabitych czterech i 27 rannych banderowców.

W dniu 13.1. załoga Posterunku Mil[icji] Ob[ywatelskiej] wspólnie z załogą Post[erunku] Mil[icji] Ob[ywatelskiej] w Baligrodzie i oddziałem Wojska Polskiego, udając się do Cisny w celu zabrania rodzin polskich pozostałych na terenie Cisnej, została ostrzelana między Jabłonkami i Cisną. W toku walki zostało zabitych dwóch żołnierzy. Wobec braku amunicji załogi posterunków i W.P. stacjonującego w Baligrodzie były zmuszone wycofać się³.

Obecnie przy tym stanie ilościowym Wojska i Mil[icji] Ob[ywatelskiej] jest już poważnie zagrożone miasto Lesko oraz reszta urzędów gminnych (5 gmin), które pozostają na razie jeszcze pod administracją władz, jednakże i z tymi gminami kontakt jest również już przerwany.

^aOd^a dnia jutrzejszego kontynuowaną będzie w dalszym ciągu akcja przesiedleńcza. W związku z ^bpowyższymi^b przeciwdziałaniami banderow-

нувся до військових влад з приводу забезпечення безпеки нафтової виробки в Ропенці, проте в.о. командира місцевого полку повідомив на сьогоднішніх зборах, що військових сил замало для здійснення цього. Польські осередки у повіті також залишаються без охорони, і поляки є зараз заручниками бандерівців, які не пропускають їх до міста.

Повітовий староста
(—)

А МВСіА РП, ф. МАР 301, арк. 63.

Оригінал, машинопис.

Внизу документа штамп про надходження з датою: „26 I 45“.

а - а Вписано від руки.

б - б Перекреслено і надписано від руки: „передбаченим“.

¹ Ним був Гесінг Роман (1903–1975), інженер лісництва, член Головної ради ПСЛ, у 1945–1947 (до березня) – Ряшівський воєвода; до 1939 входив до складу керівництва СЛ, під час Другої світової війни – в'язень концтаборів в Освенцімі, Оранієнбурзі і Заксенгаузені; у 1949 перейшов до ЗСЛ; у 1961–1970 – міністр лісництва і деревообробної промисловості.

² Пост МО у Тісній утворено в жовтні 1944. Багаторазово був атакований загонами УПА; 24 липня 1945 будинок був підірваний. Через декілька днів ще раз організовано пост МО. Залишки будинку були оточені колючим дротом і окопами, а підвали перетворено на бункер. У ніч з 11 на 12 січня 1946 загін УПА черговий раз напав на Тісну та знищив залишки будівель поста. Загальні втрати МО у Тісній – 9 вбитих (більшість 24 липня 1945).

³ До складу групи, яка вранці 13 січня вийшла з Балигороду, щоб відбити Тісну, увійшло близько 60 солдатів з 37 командування ВОП та декількох працівників МО. У районі Яблїнок група потрапила у засідку УПА. 19 січня УПА організувала наступну вдалу засідку на підрозділ ВОП у районі м. Середнє Велике під Балигородом.

ców, zwróciłem się do władz wojskowych o zabezpieczenie kopalni ropy w Ropiecku, jednakże p.o. dowódca tutaj [tego] pułku oświadczył na zebraniu w dniu dzisiejszym, że siły wojskowe posiadają za mało, aby mógł to uczynić. Ośrodki polskie w powiecie również pozostają bez zabezpieczenia i polacy są obecnie zakładnikami w ręku banderowców, którzy nie przepuszczają ich do miasta.

Starosta powiatowy
(—)

A MSWiA, MAP 301, k. 63.

Oryginał, maszynopis.

U dołu dokumentu pieczęć wpływu z datą: 26 I 46.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

a- a Wpisano odręcznie.

b- b Przekreślono i nadpisano odręcznie: przewidywanymi.

¹ Był nim Gesing Roman (1903–1975), inż. leśnik, członek Rady Naczelnej PSL, w l. 1945–1947 (do marca) wojewoda rzeszowski. Przed 1939 był we władzach SL; w czasie II wojny światowej więziony w obozach koncentracyjnych w Oświęcimiu, Oranienburgu i Sachsenhausen; w 1949 przeszedł do ZSL; w l. 1961–1970 minister leśnictwa i przemysłu drzewnego.

² Posterunek MO w Cisnej został zorganizowany w październiku 1944. Był wielokrotnie atakowany przez oddziały UPA, 24 lipca 1945 został wysadzony w powietrze. Po kilku dniach posterunek MO został ponownie zorganizowany. Resztki budynku otoczono zasiekami i okopami, a piwnicę przekształcono w bunkier. W nocy z 11 na 12 stycznia 1946 oddział UPA po raz kolejny zaatakował Cisną i zburzył szczątki zabudowań. Łączne straty MO w Cisnej wyniosły 9 zabitych (większość 24 lipca 1945).

³ W skład grupy, która rankiem 13 stycznia wyruszyła z Baligrodu aby odbić Cisną, weszło ok. 60 żołnierzy z 37 komendy WOP i kilkunastu funkcjonariuszy MO. W rejonie Jabłonek grupa wpadła w zasadzkę UPA. 19 stycznia UPA zorganizowała kolejną udaną zasadzkę na pododdział WOP w rejonie m. Serednie Wielkie k. Baligrodu.

21 січня 1946, Ряшів. Лист А. Мішталя до МАП стосовно масового повернення на територію Горлицького повіту лемків, переселених в Україну

**РЯШІВСЬКЕ ВОЄВОДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ
ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНЕ ВІДДІЛЕННЯ
№ II/292/46**

Ряшів, 21 січня 1946

**Повернення українського населення
(лемків) з СРСР**

**До
Міністерства громадської адміністрації
Політичний департамент
у Варшаві 12**

Воєводське управління надсилає копію листу Повітового старости в Горлицях від 14.I.1946 № С.П./III.38/3/46 про масове повернення лемків до колишніх своїх місць проживання з проханням видати розпорядження.

дод[аток] 1

**За Воєводу
(—)
МІШТАЛЬ
Начальник Відділення**

Копія

**Горлицький повітовий староста
№ СП./III/38/3/46
Звіт про повернення
лемківського населення з СРСР.**

Горлиці, 14.I.1946

**До Воєводського управління
Громадсько-політ[ичне] відділення
у Ряшеві**

Відповідно до розпорядження Гр. Начальника Громадсько-політичного відділення надсилаю звіт про повернення лемківського населення, яке добровільно залишило територію Польської Держави та відмовилося від польського громадянства і прийняло громадянство СРСР.

21 stycznia 1946, Rzeszów. Pismo A. Misztala do MAP o masowym powrocie na teren powiatu gorlickiego Łemków przesiedlonych na Ukrainę

URZĄD WOJEWÓDZKI RZESZOWSKI
WYDZIAŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNY Rzeszów, dnia 21 stycznia 1946
L.II/292/46
Powrót ludności ukraińskiej
(Łemków) z ZSSR.

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Polityczny
w Warszawie 12

Urząd Wojewódzki przedkłada odpis pisma Starosty Powiatowego w Gorlicach z dnia 14.I.1946 L.SP./III/38/3/46 w sprawie masowego powrotu Łemków do dawnych swych miejsc zamieszkania z prośbą o wydanie zarządzeń.

zał. 1.

Za Wojewodę
(—)
MISZTAŁ
Naczelnik Wydziału

Odpis

Starosta Powiatowy Gorlicki
L.SP./III/38/3/46

Gorlice dnia 14.I.1946

Sprawozdanie dotyczące powrotu
ludności łemkowskiej z ZSSR.

Do
Urzędu Wojewódzkiego Wydział Społeczno-Polit.
w Rzeszowie

Stosownie do polecenia Ob. Naczelnika Wydziału Społeczno-Politycznego przedkładam sprawozdanie dotyczące powrotu ludności Łemkowskiej, która dobrowolnie opuściła tereny Państwa Polskiego zrzekając się obywatelstwa polskiego, a przyjmując obywatelstwo ZSSR.

З листопада місяця цілком офіційно розпочалася операція повернення вищезгаданих.

Зараз у поточному місяці розпочалося просто масове прибуття населення з російської території, ці люди повернулися як польські репатріанти, засвідчуючи свою тотожність польськими документами, виданими польськими і російськими установами за кордоном. Населення, яке повертається, пояснює, що обставини примусили їх до того, щоб повертатися назад до колишніх своїх місць проживання. Ці люди йдуть на радянській території до Репатріаційних управлінь, обґрунтовують, що вони родом з Польщі і отримують документи польських громадян, які законно можуть повернутися на територію Польської Держави. Люди реєструються в Комітеті Польських Патріотів¹ у Львові, і отримують посвідчення від того Комітету. Всі, хто повернувся з території СРСР, у тут[ешньому] Репатріаційному управлінню зафіксовані як радянські громадяни, з огляду на те постає дуже серйозна проблема, оскільки зараз вони вже не мають права на громадянство Польської Держави. Це населення повертається у жалюгідному вигляді, привозить з собою дуже малу кількість худоби, зовсім немає харчів, воно дуже бідне і немає одягу, просто кажучи, голе і босе, а що найгірше – це стан здоров'я цього населення, який створює основи побоюватися пошесті тифу і всілякого роду шкірних хвороб, що зрештою підтвердив місцевий повітовий лікар.

Таким чином місцеве староство, так само як і гміни того повіту опинилися у дуже складному становищі, відносно прийняття рішення, що робити з тими, які повертаються, як вирішити проблему харчування і приміщень, оскільки будинки, залишені ними, у більшості розібрані Земельним управлінням, а на решті залишених будинків поселено справжніх польських репатріантів, які були переселені на основі міждержавного договору. Через те постає багато непорозумінь між населенням, що залишилося, і тим, що прибуло і вимагає повернення будинків, якими колись володіло, а також худоби, оскільки цієї не взяло з собою, вони пояснюють при тому, що ніяких грошей за це не отримали, не одержали також ніякої компенсації на території СРСР. Крім цивільного населення, яке повертається з тих територій, повертається дуже велика кількість осіб, демобілізованих з радянської армії, які на основі розпоряджень радянської влади повертаються до Польщі, незважаючи на те, що їхні родини переселено на радянську територію. Ці люди пояснюють це тим, що радянська влада дозволила їм повернутися туди, куди вони бажають. У багатьох випадках демобілізовані радянські солдати включаються до польських формацій і як польські солдати звільняються з армії, після звільнення вони звертаються до місцевих органів влади з проханням надати їм опіку і допомогу, належну демобілізованим польським солдатам. Крім того, повертаються лемки з таборів і робіт з німецької території, яких у період окупації

Od miesiąca listopada zupełnie w oficjalnej formie rozpoczęła się akcja powrotu wyżej wymienionych.

Obecnie miesiąc bieżący wykazał wprost gwałtowny przyływ ludności z terenów rosyjskich, którzy to ludzie powrócili jako repatrianci polscy, świadcząc się dokumentami polskimi wydanymi przez placówki polskie i rosyjskie za granicą. Ludność powracająca tłumaczy się, iż warunki zmusiły ich do tego, by powracać nazad do dawnych swych miejsc zamieszkania. Ludność ta udaje się na terenach sowieckich do Urzędów Repatriacyjnych i uzasadnia, że pochodzi z Polski i otrzymują dokumenty obywateli polskich, którzy prawnie mogą powrócić na teren Państwa Polskiego. Ludność ta rejestruje się w Komitecie Patriotów Polskich¹ we Lwowie, na co otrzymuje legitymacje z danego Komitetu. Wszyscy, którzy powrócili z terenów ZSSR są notowani w tut[ejszym] Urzędzie Repatriacyjnym jako obywatele sowieccy, wobec czego zachodzi bardzo poważny problem jak traktować daną ludność z chwilą ich powrotu, gdyż już obecnie nie służy im obywatelstwo Państwa Polskiego. Ludność ta powraca w stanie opłakanym, przywożąc ze sobą bardzo znikomą ilość inwentarza żywego, kompletnie wyzbyta środków żywnościowych, wyniszczona i wydarta z ubrania, wprost mówiąc naga i bosa, a co najgorsze stan zdrowotny danej ludności daje poważne zastrzeżenie co do epidemii tyfusu i wszelkiego rodzaju chorób skórnych, co zresztą zostało stwierdzone przez miejscowego lekarza powiatowego.

Tak Starostwo tutejsze jak i też gminy tut[ejszego] powiatu pozostają w bardzo ciężkiej sytuacji co do wydania decyzji co począć z powracającymi, jak rozwiązać ich problem wyżywienia i pomieszczenia, gdyż domostwa które oni pozostawili w większej części zostały przez Urząd Ziemski rozebrane, jak i też na dalszej pozostałej części budynków zostali osadzeni prawdziwi repatrianci polscy, którzy na podstawie międzypaństwowej umowy zostali przesiedleni. Z tego tytułu powstają ciągle nieporozumienia między ludnością pozostałą a ludnością przybyłą, która domaga się oddania im dawniej przez nich posiadanych budynków jak i inwentarza, o ile taki nie został przez nich zabrany, tłumacząc tym, że żadnych pieniędzy za to nie otrzymali ani też na terenach ZSSR nie dostali żadnej rekompensaty. Oprócz ludności powracającej z tamtych terenów cywilnej, powraca bardzo duża ilość osób zdemobilizowanych przez armię sowiecką, którzy to na podstawie zarządzeń władz sowieckich powracają do Polski, pomimo że rodziny ich zostały przesiedlone na teren sowiecki. Ludzie ci tłumaczą się tym, że władze sowieckie zleciły im powracać tam, gdzie sobie wyłącznie oni życzą. W niejednokrotnych wypadkach zdemobilizowani żołnierze sowieccy zostają wcieleni do formacji polskich i jako żołnierze polscy zwalniani z wojska, którzy po zwolnieniu zgłaszają się do tut[ejszych] władz o udzielenie im opieki i pomocy należytej zdemobilizowanym żołnierzom polskim. Oprócz tego powracają Łemkowie z obozów i z robót z terenów niemieckich, którzy za czasów

вивезено, вони вимагають повернення будинків і майна, залишеного їхніми родинами, які добровільно виїхали з Польщі до СРСР.

З огляду на вищезгадану ситуацію, місцеве староство ласкаво просить видати постанову, як ставитися до населення, що повертається, чи кампанія по переселенню є надалі актуальною і чи тих, які повернулися, слід ще раз переселити. Одночасно староство просить видати постанову, хто повинен зайнятися харчуванням та лікуванням цього населення, яке хворіє всілякими інфекційними хворобами. Врешті місцеве староство ще раз просить негайно прийняти рішення у вищезазначених справах, оскільки факти, які мають місце, є для місцевої влади дуже важкою проблемою і можуть спричинити неприємні наслідки щодо спокою і порядку.

У додатку місцеве староство надсилає до відома Воєводського управління оригінальні списки осіб, які повернулися, з тих гмін, до яких і далі масово повертаються люди та їхні свідчення, з яких випливає, що до весни також повинно повернутися ще дуже багато людей.

Повітовий староста
(—) Магістр Францішек Жесньовецький

А МВСіА РП, ф. МАР 304, арк. 140–141.

Супровідний лист – оригінал, додаток – копія; машинописи.

Зліва вгорі супровідного листа вписано від руки: „Націон[альне] Укр[аїнське] Відд[ілення]”; поруч: „а/а” і нерозбірливий підпис. Під текстом штамп про надходження до МАП, на якому вписано від руки вх. номер: „II ПН 317/46” і дату: „29 I 46”.

¹ Тобто Союзу польських патріотів.

okupanta zostali wywiezieni, dopominając się zwrotu domów oraz majątku po ich rodzinach, które dobrowolnie wyjechały z Polski do ZSSR.

Z uwagi na powyższą sytuację, Starostwo tut[ejsze] prosi uprzejmie o wydanie decyzji, jak ustosunkować się do powracającej ludności, czy akcja przesiedlania jest nadal aktualną i czy tych, którzy powrócili powtórnie należy przesiedlić. Równocześnie Starostwo prosi o wydanie decyzji, kto ma zająć się wyżywieniem ludności oraz leczeniem tejże ludności pozostającej wszelkiego rodzaju w zakaźnych chorobach. W końcu Starostwo tutejsze jeszcze raz prosi o rychłe decyzje w powyższych sprawach, gdyż zaistniałe fakty są dla miejscowych władz bardzo trudnym problemem do rozwiązania i mogą spowodować niemiłe w skutkach konsekwencje w terenie o ile chodzi o spokój i porządek.

W załączeniu Starostwo tut[ejsze] przedkłada do wglądu Urzędu Wojewódzkiego oryginalne wykazy osób, które powróciły z tych gmin, do [któ]rych masowo powrócili i stale systematycznie powracają i jak z zapowiedzi ludności, która powróciła wynika, że ma do okresu wiosny bardzo dużo powrócić.

Starosta Powiatowy
(—) Mgr. Franciszek Rześniowiecki

A MSWiA, MAP 304, k. 140–141.

Pismo przewodnie – oryginał, załącznik – odpis; maszynopisy.

W lewym górnym rogu pisma przewodniego odręcznie dopisano: Narod[owy] Ref[er]at] Ukr[aiński]; obok: a/a i nieczytelny podpis. Pod tekstem pieczętka wpływu MAP, na której odręcznie wpisany nr wch.:

II PN 317/46 i data: 29 I 46.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Tj. Związku Patriotów Polskich.

**27 січня 1946, Луцьк. Записка по ВЧ М. Шестакова С. Савченку про хід
переселення польського населення з Волинської області
станом на 25 січня 1946 р.**

Из Луцка 27.1.46. тов. САВЧЕНКО

**По состоянию на 25.1.46. число лиц польской национальности, под-
лежащих эвакуации из Волынской обл. в Польшу – 67500.**

Зарегистрировалось на выезд 66842.

Выехало 63695 чел.

№ 2/261/11

Шестаков

Передал: Кузнецов

Приняла: Луценко

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 4, арк. 134.

Оригінал, рукопис.

*Над текстом документа вписаний від руки номер: „2341” з датою: „28.1.46.”; зліва приписка:
„2-е Упр.”; нижче номер: „869” з датою: „28.1.46.”; внизу резолюції: „т. Йовенко. К докладу”,
дата: „29/1” і нерозбірливий підпис; „т. Ткаченко, 29.1.46”.*

**27 stycznia 1946, Łuck. Depesza WCz. M. Szestakowa do S. Sawczenki
o przebiegu przesiedlania ludności polskiej z obwodu wołyńskiego.
Stan na 25 stycznia 1946 r.**

Z Łucka 27.1.46 tow. Sawczenko

Według stanu na 25.1.46, liczba osób narodowości polskiej podlegających ewakuacji z obwodu wołyńskiego do Polski – 67 500.

Zarejestrowało się na wyjazd 66 842.

Wyjechało 63 695 os[ób].

nr 2/261/11

Szestakow

Nadał: Kuzniecowa

Przyjęła Łucenko

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 4, ark. 134.

Oryginał, rękopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 2341 i data: 28.1.46; w lewym rogu adnotacja: 2-gi Zarz[ąd]; niżej numer: 869 z datą: 28.1.46; u dołu dekrety: t. Iowienko. Do raportu, data: 29/I i nieczytelny podpis; t. Tkaczenko, data: 29.1.46.

**4 лютого 1946, Ряшів. Повідомлення А. Мішталя МАП про пограбування
вояками УПА старост 4 громад і мінування мостів**

**РЯШІВСЬКЕ ВОЄВОДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ
ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

Ряшів, 4 лютого 1946 р.

№: II/513/46

Щоденні повідомлення – пересилка

Для службового користування!

До Міністерства громадської адміністрації
Політичний департамент
у Варшаві 12.

Згідно з розпорядженням Міністерства від 2.8.1945 № ж. II.П.11502/45
Воєводське управління надсилає копію телефонограми, надісланої з Повіто-
вого староства в Ліску від 30.1.46 №: 1/38/46/П, щодо пограбування банде-
рівцями заступників сільських старост 4 громад, вилучення печаток та замі-
нування 2-х залізничних мостів і 1-го мосту для гужового транспорту на лінії
Ліско–Ольшаниця, до відома.–

1 дод[аток]

За Воєводу:
(—) А. МІШТАЛЬ
Начальник відділення

ЛІСЬКЕ ПОВІТОВЕ СТАРОСТВО
№: 1/38/46/П.

Ліско, 30.1.1946 р.
Копія.

Телефонограма

До Воєводського управління
Громадсько-політичне відділення
у Ряшеві.

24.1.46 р. бандерівці забрали у заступників сільських старост в громадах
Гочев, Березка, Бахлява і Середнє Село печатки та заборонили їм далі ви-
конувати обов'язки сільських старост.

**4 lutego 1946, Rzeszów. Meldunek A. Misztala do MAP o zrabowaniu przez
UPA pieczęci urzędowych sołtysom czterech gromad
i zaminowaniu mostów**

**URZĄD WOJEWÓDZKI RZESZOWSKI Rzeszów, dnia 4 lutego 1946 r.
WYDZIAŁ SPOŁECZNO POLITYCZNY**

L: II/513/46

Meldunki dzienne – przesłanie.

Poufne!

**Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Polityczny
w Warszawie 12.**

Na zarządzenie Ministerstwa z dnia 2.8.1945. L.dz. II.P.11502/45 Urząd Wojewódzki przedkłada odpis telefonogramu Starostwa Powiatowego w Lesku z dnia 30.1.1946 L: 1/38/46/P w sprawie zabrania podsołtysom 4 gromad pieczętek przez banderowców oraz wyminowania przez nich 2-ch mostów kolejowych i 1-go kołowego na linii Lesko–Olszanica, do wiadomości.–

zał.1.

**Za Wojewodę:
(—) A. MISZTAŁ
Naczelnik Wydziału**

**STAROSTWO POWIATOWE LESKIE
L: 1/38/46/P.**

**Lesko, dnia 30.1.1946 r.
Odpis.**

Telefonogram

**Do
Urzędu Wojewódzkiego
Wydział Społeczno Polityczny
w Rzeszowie.**

Dnia 24.1.46 r. banderowcy zabrali podsołtysom gromad: Waczew [Hoczew], Tereska [Bereska], Pachława [Bachłowa] i Średnia Wieś pieczętąki zabraniając im dalszego pełnienia funkcji sołtysów.

29.1.46 бандерівці замінували 2 залізничні мости і 1 міст для гужового транспорту на лінії Ліско–Ольшаниця.

Заступник старости:
Ступніцький¹.

А МВСіА РП, ф. МАР 301, арк. 81–82.

Супровідний лист – оригінал, додаток – копія; машинописи.

Зліва вгорі супровідного листа резолюція: „Націон[альне] Укр[аїнське] Від[ділення]” і нерозбірливий підпис; внизу штамп про надходження з датою: „11 II 46”.

¹ Повинно бути: Слупніцький.

Dnia 29.1.46 banderowcy wyminowali 2 mosty kolejowe i 1 kołowy na linii Lesko–Olszanica.

Wicestarosta:
Stupnicki¹.

A MSWiA, MAP 301, k. 81–82.

Pismo przewodnie – oryginał, załącznik – odpis; maszynopisy.

W lewym górnym rogu pisma przewodniego dekretnacja: Narod[owy] Ref[erat] Ukr[aiński] i nieczytelna parafa; u dołu pieczęć wpływu z datą: 11 II 46.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Właśc. Stupnicki.

5 лютого 1946, Ряшів. Повідомлення А. Мішталь МАП про збройну операцію вояків УПА у Тарнаві Гурній

РЯШІВСЬКЕ ВОЄВОДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНЕ ВІДДІЛЕННЯ

Ряшів, 5 лютого 1946 р.

№: II/609/46

Щоденні повідомлення – пересилка.

ДЛЯ СЛУЖБОВОГО КОРИСТУВАННЯ!

До Міністерства громадської адміністрації
Політичний департамент
у Варшаві 12

Згідно з розпорядженням Міністерства від 2.8.1945 р. № ж. II.П.11502/45 Воєводське управління надсилає копію телефонограми з Повітового староства в Ліску від 4.2.46 р. № 38/46/4/СП, яка стосується нападу бандерівців на пост МО у Тарнаві Гурній, спалення 3-х мостів для гужового транспорту і 7-ми будинків польських гр[омадян] у названій громаді, до відома.

1 дод[аток]

За Воєводу:
(—) А. МІШТАЛЬ
Начальник відділення

Копія

Ліське Повітове староство
№ 38/46/4/СП

Ліско, 4.2.46 р.

Телефонограма

До Воєводського управління
Громадсько-політичне відділення
у Ряшеві.

2 лютого ц.р. бандерівці вдерлися на пост Народної міліції в Тарнаві Гурній, звідки викрали трьох (3) міліціонерів¹. Забрали з собою провіант,

**5 lutego 1946, Rzeszów. Meldunek A. Misztala do MAP o akcji zbrojnej
UPA w Tarnawie Górnej**

URZĄD WOJEWÓDZKI RZESZOWSKI

WYDZIAŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNY

Rzeszów, dnia 5 lutego 1946 r.

L: II/609/46

Meldunki dzienne – przesłanie.

POUFNE!

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej.

Departament Polityczny

w Warszawie 12

Na zarządzenie Ministerstwa z dnia 2.8.1945 r. L.dz. II.P.11502/45 Urząd Wojewódzki przedkłada odpis telefonogramu ze Starostwa Powiatowego w Lesku z dnia 4.2.46 r. L. 38/46/4/SP w sprawie napadu banderowców na Posterunek M.O. w Tarnowej Górze [Tarnawie Górnej], spalenia 3-ch mostów kołowych i 7-miu domów obywateli polskich w wymienionej gromadzie, do wiadomości.

1 zał.

Za Wojewodę:

(—) A. MISZTAŁ

Naczelnik Wydziału

Odpis

Starostwo Powiatowe Leskie

L. 38/46/4/Sp

Lesko, dnia 4.2.46 r.

Telefonogram

Do Urzędu Wojewódzkiego

Wydział Społeczno-Polityczny

w Rzeszowie.

Dnia 2 lutego br. banderowcy wtargnęli na posterunek Milicji Obywatelskiej w Tarnowej Górze, skąd uprowadzili trzech (3) milicjantów¹. Zabrali ze sobą

зброю і канцелярські документи. Підпалили також три (3) мости для гужового транспорту, внаслідок чого згоріло 7 будинків польських громадян у Тарнаві Гурній.

Повітовий староста
Павлусевич

А МВСіА РП, ф. МАР 301, арк. 83–84.

Супровідний лист – оригінал, телефонограма – копія; машинописи.

Зліва вгорі супровідного листа резолюція: „Націон[альне] Укр[аїнське] Від[ділення]” і нерозбірливий автограф; внизу штамп про надходження з датою: „11 II 46”.

¹ Це були: застрілений 3 лютого Едвард Вуйцік (нар. 1923) та 2 лютого Казімеж Лєвко (нар. 1928) і Щепан Подсобінський (нар. 1926) з КПМО у Ліску.

prowiant, broń i akta kancelaryjne. Podpalili również trzy (3) mosty kołowe, od których spaliło się 7 domów obywateli polskich w Tarnowej Górze.

**Starosta Powiatowy
Pawłusiewicz**

A MSWiA, MAP 301, k. 83–84.

Pismo przewodnie – oryginał, telefonogram – odpis; maszynopisy.

W górnym lewym rogu pisma przewodniego dekretnacja: Narod[owy] Ref[erat] Ukr[aiński] i nieczytelna parafrasa; u dołu pieczęć wpływu z datą: 11 II 46.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Byli to: zastrzelony 3 lutego Edward Wójcik (ur. 1923) oraz zastrzeleni 2 lutego Kazimierz Lewko (ur. 1928) i Szczepan Podsobiński (ur. 1926) z KPMO Lesko.

5 лютого 1946, Луцьк. Записка по ВЧ О. Нечаєва П. Медведєву стосовно надання даних про переселення польського населення з Волинської області

по „ВЧ” из Луцка
5.II.46 г.

НКГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

На № 02/6/1880 от 2 февраля 1946 года.

Требуемые Вами данные о ходе переселения б. польских граждан в Польшу, в соответствии с Люблинским соглашением, полностью отражены в докладной записке [об] агентурно-оперативной работе по полякам за 1945 год, высланной Вам 30 января с.г. № 2/2/616/11.

Одновременно сообщаем, что по состоянию на 6 февраля данные о переселении остаются без изменений. В дальнейшем будем представлять доклады по этому вопросу в указанные Вами сроки.

НЕЧАЕВ¹

№ 2/2/694/11

передал: Соколов

приняла: Бугаевская

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 4, арк. 136.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „245” з датою: „5/II.46 г.”; поруч номер: „3240” з датою: „6.2.46”; з правого боку резолюція: „т. Ткаченко, 6.2.46”.

¹ Нечаев Олексій (нар. 1906), у 1944–1946 – начальник 2-го відділу Управління НКГБ–МГБ УРСР Волинської області, у 1947–1959 – заступник начальника Управління МГБ–МВД–КГБ УРСР Станіславської області; полковник держбезпеки.

**5 lutego 1946, Łuck. Depesza WCz. A. Nieczajewa do P. Miedwiediewa
dotycząca informacji o przesiedleniu ludności polskiej
z obwodu wołyńskiego**

przez „WCz” z Łucka
5.II.46 r.

NKGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Na nr 02/6/1880 z 2 lutego 1946 roku.

Żądane przez Was dane o przebiegu przesiedlenia b[yłych] obywateli polskich do Polski zgodnie z Układem Lubelskim zostały przedstawione wyczerpująco w raporcie o pracy agenturalno-operacyjnej dotyczącej Polaków za 1945 rok, wysłanym do Was 30 stycznia br., nr 2/2/616/11.

Jednocześnie donosimy, że według stanu na 6 lutego, dane o przesiedleniu pozostają bez zmian. Na przyszłość będziemy składać raporty w tej kwestii w wyznaczonych przez Was terminach.

NIECZAJEW¹

Nr 2/2/694/11
nadał: Sokołow
przyjęła: Bugajewskaja

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 4, ark. 136.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 245 i data: 5/II.46 r.; obok nr: 3240 z datą: 6.2.46; po prawej stronie dekretacja: t. Tkaczenko i data: 6.2.46.

¹ Nieczajew Aleksiej (ur. 1906), w l. 1944–1947 naczelnik 2 Oddz. UNKGB–UMGB USRS obwodu wołyńskiego, w l. 1947–1959 zca naczelnika UMGB–UMWD–UKGB USRS obwodu stanisławskiego; płk bezp. państw.

9 лютого 1946, Москва. Директива С. Огольцова народним комісарам державної безпеки республік, начальникам управлінь НКГБ країв і областей, начальникам транспортних і водних відділів НКГБ про посилення оперативної роботи у зв'язку з переселенням

СОВ. СЕКРЕТНО

а-2 экз. -а

**НАРОДНЫМ КОМИССАРАМ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
СОЮЗНЫХ И АВТОНОМНЫХ РЕСПУБЛИК,
НАЧАЛЬНИКАМ УПРАВЛЕНИЙ НКГБ КРАЕВ И ОБЛАСТЕЙ,
НАЧАЛЬНИКАМ ТРАНСПОРТНЫХ И ВОДНЫХ ОТДЕЛОВ НКГБ**

Созданные на основании постановления СНК СССР от 10 ноября 1945 года при областных, краевых исполкомах и СНК АССР и союзных республик (не имеющих областного деления) специальные комиссии по регистрации бывших польских граждан и других лиц, подлежащих переселению в Польшу, в соответствии с советско-польским соглашением от 6 июля 1945 г., в основном закончили свою работу.

О порядке организации переселения этих лиц в Польшу комиссией при СНК СССР даны на места подробные указания.

НКВД СССР даны местным органам необходимые инструкции об оформлении выездных документов и принятии мер пресечения попыток незаконного выхода из советского гражданства с целью выезда в Польшу лиц, на которых соглашение от 6 июля 1945 г. не распространяется.

В НКГБ-СССР поступают данные о том, что та часть польских граждан, которая по тем или другим причинам опасается отказа в выезде в Польшу, не дожидаясь организованного переселения, незаконными путями приобретает проездные документы и выезжает в западные области УССР, БССР и Литовскую ССР, откуда, пользуясь существующим там упрощенным порядком выезда в Польшу, переезжает границу.

Наряду с этим, зафиксированы факты, когда советские граждане, на которых соглашение о репатриации не распространяется, с целью выезда в Польшу, приобретают различного рода поддельные документы и заключают фиктивные браки с польскими гражданами.

Не исключено, что таким путем попытаются выехать в Польшу антисоветский элемент, ОУНовцы, участники „АК” и другие лица, не без основания опасющиеся репрессий со стороны советских органов власти.

Расследованием по делам задержанных лиц, пытавшихся незаконно

9 lutego 1946, Moskwa. Dyrektywa S. Ogołcowa dla ludowych komisarzy bezpieczeństwa państwowego republik, naczelników zarządów NKGB krajów i obwodów, naczelników oddziałów transportowych i wodnych NKGB o wzmożeniu pracy operacyjnej w związku z przesiedleniami

ŚC[ISŁE] TAJNE

^a2 egz. ^{-a}

DO LUDOWYCH KOMISARZY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWOWEGO
REPUBLIC ZWIĄZKOWYCH I AUTONOMICZNYCH,
NACZELNIKÓW ZARZĄDÓW NKGB KRAJÓW I OBWODÓW,
NACZELNIKÓW ODDZIAŁÓW TRANSPORTOWYCH I WODNYCH NKGB

Utworzone na mocy postanowienia RKL ZSRS z dnia 10 listopada 1945 roku przy obwodowych [i] krajowych *ispolkomach* oraz [przy] RKL ASRS i republik związkowych (nie podzielonych na obwody) – komisje specjalne do rejestracji byłych obywateli polskich i innych osób podlegających przesiedleniu do Polski na podstawie sowiecko-polskiego porozumienia z 6 lipca 1945 r., w zasadzie ukończyły swoją pracę.

O trybie organizacji przesiedlenia do Polski tych osób, komisja przy RKL ZSRS szczegółowe wskazówki przesłała w teren.

NKWD ZSRS wydało miejscowym organom niezbędne instrukcje dotyczące załatwiania formalności związanych z wydawaniem dokumentów na wyjazd i podjęciem środków mających zapobiec bezprawnemu zrzeczeniu się obywatelstwa sowieckiego w celu wyjazdu do Polski osób, których porozumienie z dnia 6 lipca 1945 r. nie dotyczy.

Do NKGB ZSRS napływają informacje, że część obywateli polskich, z tego czy innego powodu obawiających się odmowy prawa wyjazdu do Polski, nie czekając na zorganizowane przesiedlenie w bezprawny sposób zdobywa dokumenty na przejazd i wyjeżdża do zachodnich obwodów USRS, BSRS i Litewskiej SRS, skąd korzystając z panującego tam uproszczonego trybu wyjazdu do Polski, przejeżdża przez granicę.

Jednocześnie odnotowano fakty, że obywatele sowieccy, których porozumienie o repatriacji nie obejmuje, w celu wyjazdu do Polski zdobywają rozmaite podrobione dokumenty i zawierają fikcyjne śluby z obywatelami polskimi.

Niewykluczone, że w ten sposób stara się wyjechać do Polski element anty-sowiecki, OUN-owcy, członkowie „AK” i inne osoby, nie bez podstaw obawiające się represji ze strony sowieckich organów władzy.

Śledztwo w sprawach zatrzymanych osób, które starały się bezprawnie wy-

выехать в Польшу, установлено, что польские представители в советско-польских комиссиях по репатриации, работники Правлений Союза Польских Патриотов, а в некоторых случаях работники местных органов милиции, за взятки оказывают содействие в приобретении фиктивных документов бывшим польским гражданам и лицам, не имеющим права на выезд в Польшу, в переезде из восточных в западные области СССР.

Поступившие в НКГБ СССР от местных органов материалы свидетельствуют также о том, что некоторое количество бывших польских граждан, имеющих право на выход из советского гражданства и выезд в Польшу, не проходит регистрации с тем, чтобы остаться на жительство в Советском Союзе. Не исключено, что в числе этой категории людей имеются лица, которые остаются на территории СССР с враждебными целями.

Для обеспечения своевременного выполнения постановления СНК СССР о репатриации бывших польских граждан, а также пресечения попыток незаконного выезда из Советского Союза в Польшу лиц, не подпадающих под действие советско-польского соглашения от 6 июля 1945 года, в развитие и дополнение директивы НКГБ СССР № 82 от 25 июля 1945 г.,

ПРЕДЛАГАЮ:

1. Усилить агентурное наблюдение за польскими представителями в советско-польских смешанных комиссиях по репатриации на местах и работниками Правлений Союза Польских Патриотов.

Получаемые материалы в отношении лиц, содействующих в незаконном приобретении документов на выезд из СССР, тщательно проверять путем документации фактов злоупотреблений и срочно сообщать об этом во 2 Управление НКГБ СССР для решения вопроса о привлечении виновных к ответственности.

2. Лиц, пытающихся незаконным путем выехать из СССР, задерживать, производить по каждому такому случаю тщательное расследование и решать вопрос о привлечении задержанного к уголовной ответственности.

3. Выявить всех лиц, имеющих право на выход из советского гражданства и выезд в Польшу, но не прошедших регистрации, взять их на учет и через агентуру или, в целесообразных случаях, путем личного опроса, установить причины отказа их от репатриации.

В том случае, когда мотивы отказа от репатриации бывших польских граждан окажутся сомнительными, такого рода лиц взять в агентурную разработку.

О ходе репатриации и проводимых мероприятиях в соответствии с настоящей директивой и директивой № 82 представлять во 2 Управление НКГБ СССР спецсообщения еженедельно.

Зам. Наркома Госбезопасности Союза ССР
генерал-лейтенант С. ОГОЛЬЦОВ¹

jechać do Polski ustaliło, że polscy przedstawiciele w sowiecko-polskich komisjach do spraw repatriacji, pracownicy zarządów Związku Patriotów Polskich, a w niektórych przypadkach pracownicy lokalnych organów milicji, za łapówki udzielają pomocy w uzyskaniu fałszywych dokumentów przez byłych obywateli polskich i osoby nie mające prawa wyjazdu do Polski, w przejeździe ze wschodnich do zachodnich obwodów ZSRS.

Materiały, które napłynęły do NKGB ZSRS z organów lokalnych świadczą też o tym, że pewna liczba byłych obywateli polskich mających prawo zrzeczenia się obywatelstwa sowieckiego i wyjazdu do Polski, nie rejestruje się po to, by pozostać w Związku Sowieckim. Nie wykluczone, że wśród osób tej kategorii są jednostki, które pozostają na terytorium ZSRS z wrogimi zamiarami.

W celu zabezpieczenia wykonania w terminie postanowienia RKL ZSRS dotyczącego repatriacji byłych obywateli polskich, a także zapobieżenia próbom bezprawnego wyjazdu ze Związku Sowieckiego do Polski osób, których nie obejmuje sowiecko-polskie porozumienie z 6 lipca 1945 roku, w rozwinięciu i uzupełnieniu dyrektywy NKGB ZSRS nr 82 z 25 lipca 1945 r.,

NAKAZUJĘ:

1. Wzmóc agenturalny nadzór nad polskimi przedstawicielami w sowiecko-polskich komisjach mieszanych do spraw repatriacji w terenie oraz pracownikami zarządów Związku Patriotów Polskich.

Materiały uzyskane na temat osób udzielających pomocy w bezprawnym uzyskaniu dokumentów na wyjazd z ZSRS, dokładnie sprawdzać dokumentując fakty nadużyć i pilnie informować o tym 2 Zarząd NKGB ZSRS w celu podjęcia decyzji o pociągnięciu winnych do odpowiedzialności.

2. Osoby starające się bezprawnie wyjechać z ZSRS zatrzymywać, przeprowadzać w każdym takim przypadku dokładne śledztwo i podejmować decyzje o pociągnięciu zatrzymanego do odpowiedzialności karnej.

3. Ujawnić wszystkie osoby mające prawo zrzeczenia się obywatelstwa sowieckiego i wyjechania do Polski, które nie poddały się rejestracji, wciągnąć je na ewidencję i przez agenturę albo jeśli będzie to celowe, przez osobiste przesłuchanie ustalić przyczyny odmowy repatriowania się.

W przypadku, jeśli motywy odmowy repatriowania się byłych obywateli polskich okażą się wątpliwe, wobec tego rodzaju osób rozpocząć rozpracowanie agenturalne.

O przebiegu repatriacji i działaniach podjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą oraz dyrektywą nr 82 przedkładać dekadowo meldunki specjalne do 2 Zarządu NKGB ZSRS.

Zast[ępcą] *Narkoma* Bezpieczeństwa Państ[wowego] Związku SRS
generał-lejtenant S. OGOLCOW¹

№ 11

9 февраля 1946 года

г. Москва.

ДА СБУ (Київ), ф. 9, оп. 30, спр. 20, арк. 242–243.

Оригінал, машинопис.

На документі резолюція від руки: „К[онтроль] т. Ковриженко, т. Булдакову², т. Углеву. Для исполнения. Скорее дать допол[нительные] материалы НКГБ УССР.” з підписом Бондаренка.

« - » Вписано від руки.

¹ Огольцов Сергій (1900–1977), у 1944–1945 – народний комісар державної безпеки Казахської РСР, у 1945–1946 – перший заступник наркома (згодом міністра) державної безпеки СРСР, у 1946–1951 – заступник міністра державної безпеки СРСР з загальних питань. У 1943 комісар державної безпеки 3-го рангу, у 1945 генерал-лейтенант.

² Булдаков Іван (нар. 1916), у 1945–1949 – начальник 2-го відділу УНКГБ–УМГБ УРСР Київської області, підполковник держбезпеки.

Nr 11

9 lutego 1946 roku

m. Moskwa.

PA SBU (Kijów), f. 9, op. 30, spr. 20, ark. 242–243.

Oryginał, maszynopis.

Na pierwszej stronie dokumentu ukosem odręczna dekretacja: K[ontrola] t. Kowryżenko, t. Bułdakow², t. Uglew. Do wykonania. Jak najszybciej dać materiały uzupełniające NKGB USRS; podpis Bondarienki.

« » Wpisano odręcznie.

¹ Ogolcow Siergiej (1900–1977), w l. 1944–1945 ludowy komisarz bezp. państw. Kazaskiej SRS, w l. 1945–1946 I zca ludowego komisarza (potem ministra) bezp. państw. ZSRS, w l. 1946–1951 wiceminister bezp. państw. ZSRS. W 1943 komisarz bezp. państw. 3 rangi, 1945 gen. lejtn.

² Bułdakow Iwan (ur. 1916), w l. 1945–1949 naczelnik 2 Oddz. UNKGB–UMGB USRS obwodu kijowskiego; ppłk bezp. państw.

До Міністерства громадської адміністрації.
Політичний департамент
у Варшаві (12)

1 дод[аток]

За Воєводу:
(—) А. МІШТАЛЬ
Начальник відділення

Копія

Республіка Польща
Повітовий староста
в Сяноку
№: СП.38/14/46
Шоденне повідомлення.

Сянок, 6 лютого 1946 р.

Таємно!

До Воєводського управління
Громадсько-політичне відділення
у Ряшеві

Згідно з розпорядженням від 24.IV.1945 №: Е.-8196/1024/45 надсилаю наступне щоденне повідомлення:

127

**13 lutego 1946, Rzeszów. Meldunek dzienny A. Misztala do MAP o dywersji
UPA na szlaku kolejowym oraz zniszczeniu obiektów urzędowych
i spaleniu mostu**

**URZĄD WOJEWÓDZKI RZESZOWSKI
WYDZIAŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNY Rzeszów, dnia "13" lutego 1946 r.
L: II/702/46
Meldunek dzienny Starostwa Poufne!
Powiatowego Sanok
Ad. L.dz. M.A.P. II.P.11502/45.**

**Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Polityczny
w Warszawie (12)**

Urząd Wojewódzki przesyła odpis meldunku dziennego Starostwa Powiatowego w Sanoku z dnia 6.II.46 L: SP-38/14/36 w sprawie niszczenia mienia państwowego i samorządowego przez bandy ukraińskie, do wiadomości.

zał. 1.

**Za Wojewodę:
(—) A. MISZTAŁ
Naczelnik Wydziału**

Odpis

**Rzeczpospolita Polska
Starosta Powiatowy
w Sanoku
L:SP.38/14/46.
Meldunek dzienny.**

Sanok, dnia 6 lutego 1946 r.

Poufne!

**Do
Urzędu Wojewódzkiego
Wydział Społeczno-Polityczny
w Rzeszowie**

Na zarządzenie z dnia 24.IV.1945 L: E.-8196/1024/45 przedkładam następujący meldunek dzienny:

Вночі з 2 на 3 ц[ього] м[ісяця] біля залізничної лінії Загуж–Мокре невідомими особами було підрізано 3 телеграфні стовпи. Перерва у зв'язку продовжувалася до 10-ї год[ини].

Вночі з 3 на 4 ц[ього] м[ісяця] на цій самій лінії пошкоджено внаслідок вибуху міни залізничну колію довжиною в 3 м. Перерва руху продовжувалася до 8-ої год[ини].

4 дня ц[ього] м[ісяця] о 23.30 год[ині] українські банди висадили в повітря на залізничній станції в Щавному водонапірну вежу разом з водним насосом, роз'їзд № 6, залізничний міст [на відстані] 121 км, підрізали 3 телефонні стовпи, в канцелярії руху пошкодили телефонні апарати. Перерва руху триватиме приблизно 48 годин.

Крім того, спалено будинок поста МО, зруйновано Гмінне управління, з якого забрано друкарську машинку та спалено міст на річці Ослава.

Повітовий староста
(—) Щудлік Анджей

А МВСiА РП, ф. МАР 301, арк. 85–86.

Супровідний лист – оригінал, додаток – копія; машинописи.

Зліва вгорі супровідного листа резолюція: „Націон[альне] Укр[аїнське] Від[ділення]” і нерозбірливий підпис; внизу штамп про надходження з датою: „20 III 46”.

• • • Вписано від руки.

W nocy z dnia 2 na 3 bm. zostały na szlaku kolejowym Zagórz–Mokre podcięte przez nieznanych sprawców 3 słupy telegraficzne. Przerwa w łączności trwała do godz. 10-tej.

W nocy z 3 na 4 bm. na tym samym szlaku został wskutek wybuchu miny uszkodzony tor kolejowy na długości 3 m. Przerwa w ruchu trwała do godz. 8-mej.

Dnia 4 bm. o godz. 23.30 bandy ukraińskie wysadziły w powietrze na stacji kolejowej w Szczawnem wieżę ciśnień wraz z pompą wodną, rozjazd Nr 6, most kolejowy, w km. 121 podcięły 3 słupy teletechniczne, zerwały w biurze ruchu aparaty telefoniczne. Przerwa w ruchu potrwa około 48 godzin.

Ponadto został spalony budynek Posterunku M.O., zdemolowany Urząd gminny, z którego zabrano maszynę do pisania oraz spalony most na rzece Osława. –

Starosta Powiatowy
(—) Szczudlik Andrzej

A MSWiA, MAP 301, k. 85–86.

Pismo przewodnie – oryginał, załącznik – odpis; maszynopisy.

W górnym lewym rogu pisma przewodniego dekreteacja: Narod[owy] Ref[erat] Ukr[aiński] i nieczytelna parafrasa; u dołu pieczętka wpływu z datą: 20 III 46.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

••• Wpisano odręcznie.

15 лютого 1946, Дрогобич. Доповідна записка М. Мороза і С. Литвинова
П. Медведєву про хід переселення поляків з Дрогобицької області
станом на 10 лютого 1946 р.

Совершенно секретно

НАЧАЛЬНИКУ 2 УПРАВЛЕНИЯ НКГБ УССР
ПОЛКОВНИКУ
тов. МЕДВЕДЕВУ
гор. Киев

ДОКЛАДНАЯ ЗАПИСКА
о ходе переселения поляков из Дрогобычской области
на территорию Польши

На основании Люблинского соглашения от 9-го сентября 1944 года, заключенного между Правительством УССР и Польской республики по вопросу обмена польским и украинским населением, на территории Дрогобычской области было создано 4 райпредставительства по эвакуации польского населения –

В Дрогобыче, объединяющее		9 районов
в Самборе	—“—	11 районов
в Стрий	—“—	4 района
в Ходорове	—“—	4 района

До момента эвакуации поляков в Польшу на территории Дрогобычской области количество польского населения составляло около 136300 человек.

По состоянию на 10 февраля 1946 года ^азарегистрировалось на выезд в Польшу – 118439 человек, из них выехало – 82021. ^а

Следует отметить, что многие поляки, боясь репрессий советскими органами, за их антисоветскую деятельность, на выезд не регистрировались и выехали в Польшу нелегально.

Таким образом, основная масса польского населения выехала в Польшу. В данное время многие польские семьи готовятся к выезду в Польшу, ожидая для этого только теплой погоды.

Каких-либо отрицательных высказываний со стороны польского населения по вопросу эвакуации мы не встречаем.

ЗАМ. НАЧАЛЬНИКА УПРАВЛЕНИЯ НКГБ ДРОГОБ. ОБЛАСТИ
ПОДПОЛКОВНИК –

(—) Н. МОРОЗ

**15 lutego 1946 Drohobycz. Raport N. Moroza i S. Litwinowa dla P. Miedwiediewa o przebiegu przesiedlania Polaków z obwodu drohobyckiego.
Stan na 10 lutego 1946 r.**

Ścisłe tajne

DO NACZELNIKA 2 ZARZĄDU NKGB USRS
PUŁKOWNIKA
tow. MIEDWIEDIEWA
mias[to] Kijów

RAPORT
z przebiegu przesiedlania Polaków z obwodu drohobyckiego
na terytorium Polski

Na podstawie Układu Lubelskiego z dnia 9-go września 1944 roku, zawartego między Rządem USRS a [Rządem] Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie wymiany ludności polskiej i ukraińskiej, na terenie obwodu drohobyckiego utworzono 4 przedstawicielstwa rejonowe do spraw ewakuacji ludności polskiej –

W Drohobyczu	obejmujące	9 rejonów
w Samborze	–„–	11 rejonów
w Stryju	–„–	4 rejony
w Chodorowie	–„–	4 rejony

Przed rozpoczęciem ewakuacji Polaków do Polski, na terenie obwodu drohobyckiego liczba ludności polskiej wynosiła około 136 300 osób.

Według stanu na 10 lutego 1946 roku, ^ana wyjazd do Polski zarejestrowało się – 118 439 osób, z tego wyjechało – 82 021.^a

Należy odnotować, że wielu Polaków bojąc się represji ze strony organów sowieckich za swoją antysowiecką działalność, nie rejestrowało się na wyjazd i wyjechało do Polski nielegalnie.

W ten sposób zasadnicza część ludności polskiej wyjechała do Polski. W chwili obecnej wiele polskich rodzin przygotowuje się do wyjazdu do Polski, czekając tylko na cieplejszą pogodę.

Żadnych negatywnych wypowiedzi ze strony ludności polskiej w sprawie ewakuacji nie notuje się.

ZAST[ĘPCA] NACZELNIKA ZARZĄDU NKGB OBWODU
DROHOB[YCKIEGO] PODPUŁKOWNIK –

(—) N. MOROZ

ЗАМ. НАЧАЛЬНИКА 2 ОТДЕЛА УНКГБ ДРОГОБ. ОБЛАСТИ
ПОДПОЛКОВНИК –

(—) ЛИТВИНОВ¹

„б-15-б” февраля 1946 г.

№ б-5/2/532-11-б

гор. Дрогобыч

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 2, арк. 66–67.

Оригінал, машинопис.

Зліва вгорі вписаний від руки номер: „4565” і дата: „19.2.46”; нижче приписки від руки. Перша: „т. Ткаченко” з датою: „20.2.46”. Друга: „тов. Иовенко. Используйте для доклада по переселению” з нерозбірливим підписом і датою: „21/II”.

а- а Підкреслено від руки.

б- б Вписано від руки.

¹ Литвинов Сергій (нар. 1911), у 1944–1947 – заступник начальника 2-го відділу Управління НКГБ–МГБ УРСР Дрогобицької області; підполковник держбезпеки.

ZAST[ĘPCA] NACZELNIKA 2 ODDZIAŁU UNKGB OBWODU
DROHOB[YCKIEGO] PODPUŁKOWNIK –

(—) LITWINOW¹

„^{b-15-b}” lutego 1946 r.

Nr ^{b-5/2/532-11-b}

mias[to] Drohobycz

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 2, ark. 66–67.

Oryginał, maszynopis.

W lewym górnym rogu odręcznie wpisany nr: 4565 i data: 19.2.46; niżej odręczne adnotacje. Pierwsza: 1. Tkaczenko, data: 20.2.46. Druga: tow. Iowienko. Wykorzystajcie w raporcie o przesiedleniu, data: 21/III i nieczytelny podpis.

^{a- -a} Podkreślono odręcznie.

^{b- -b} Wpisano odręcznie.

¹ Litwinow Siergiej (ur. 1911), w l. 1944–1947 zca naczelnika 2 Oddz. UNKGB–UMGB USRS obwodu drohobyckiego; ppłk bezp. państw.

20 лютого 1946, Люблін. Повідомлення А. Жарук-Міхальського Е. Осубці-Моравському про хід переселення українського населення з Ряшівського воєводства станом на 31 січня 1946 р., збройний опір УПА і спалення 8362 сільських господарств

Для службового користування

Політичний департамент

II ПН. 609/46

Справа евакуації українців

і стану безпеки на

території Ряшівського воєв[одства].

Гр. Голові Ради Міністрів¹
за місцем перебування

На цей час результати кампанії по евакуації українського населення з території Ряшівського воєводства виглядають таким чином:

передбачено до переселення родин	– 80.213
–“– –“– –“– осіб	– 323.919
евакуйовано до 31.I.1946 р. родин	– 42.438
–“– –“– –“– осіб	– 171.117

Репатріаційна кампанія триває, однак її інтенсивність в січні і лютому зменшилась у зв'язку з морозами і диверсійною діяльністю українських банд. Українські націоналістичні елементи продовжують заважати переселенню українського населення нападами, нищенням державного майна, підривами мостів і залізничних колій та підпаленнями господарств приватних власників. На цей час українськими бандами спалено 8.362 господарства. Втрати цивільного населення – 525 осіб. Найбільшою зухвалістю і агресивністю відзначаються українські банди у Ліському повіті. На територію цього повіту прибули останнім часом банди із сусідніх повітів (насамперед з Перемиського), а також з Чехословаччини, і навіть УРСР. Щодня доповідають про розбійницькі напади і вбивства, напади на пости МО і військо, підриви мостів і телефонних ліній та викрадення польського населення. Сили розташованого на території повіту війська і міліції недостатні, внаслідок чого військові дії вести важко. Припинено контакти староства майже з усіма управліннями волостей.

Польське населення, яке живе не у місцях розташування повітових влад, знаходиться у стані постійного терору з боку банд і, не маючи охорони, залишає свої оселі і вирушає на захід, бо у самому Ліску не може знайти

20 lutego 1946, Lublin. Informacja A. Żaruk-Michalskiego dla E. Osóbki-Morawskiego o przebiegu przesiedlania ludności ukraińskiej w województwie rzeszowskim oraz kontrakcjach zbrojnych i spaleniu przez UPA 8362 gospodarstw wiejskich. Stan na 31 stycznia 1946 r.

Poufne

Departament Polityczny

II PN. 609/46

Sprawa ewakuacji Ukraińców

i stanu bezpieczeństwa na

terenie wojew[ództwa] rzeszowskiego.

Do Ob. Prezesa Rady Ministrów¹
w miejsku

Dotychczasowe wyniki akcji repatriacyjnej ludności ukraińskiej z terenu województwa rzeszowskiego przedstawiają się następująco:

przewidziano do przesiedlenia rodzin	–	80.213
–“– –“– –“– osób	–	323.919
ewakuowano do dnia 31.I.1946 r. rodzin	–	42.438
–“– –“– –“– osób	–	171.117

Akcja repatriacyjna trwa, jednak nasilenie jej w miesiącach styczniu i lutym uległo zmniejszeniu z powodu mrozów i działalności dywersyjnej band ukraińskich. Nacjonalistyczne elementy ukraińskie w dalszym ciągu przeszkadzają przesiedlaniu się ludności ukraińskiej przez napady, niszczenie mienia państwowego, wysadzanie mostów i torów kolejowych oraz palenie gospodarstw prywatnych. Dotychczas spalono przez bandy ukraińskie 8.362 gospodarstw. Straty ludności cywilnej wynoszą 525 osoby. Największą zuchwałość i agresywność wykazały bandy ukraińskie w powiecie leskim. Na teren tego powiatu przybyły ostatnio bandy z sąsiednich powiatów (przede wszystkim przemyskiego), a także z Czechosłowacji i nawet U.S.R.R. Codziennie notowane są napady rabunkowe i zabójstwa, napady na posterunki M.O. i wojsko, wysadzanie mostów i linii telekomunikacyjnych oraz uprowadzanie ludności polskiej. Siły stacjonowanego na terenie powiatu wojska i milicji są niewystarczające, wskutek czego cała akcja wojskowa jest utrudniona. Kontakt Starostwa prawie ze wszystkimi zarządami gmin zbiorowych został zerwany.

Ludność polska, mieszkająca poza siedzibą władz powiatowych żyje pod ciągłym terrorem band i nie mając zabezpieczenia opuszcza swe siedziby i udaje się na zachód, gdyż w samym Lesku pomieszczenia już dla siebie nie znajduje.

для себе приміщень. Приблизно така ситуація панує на території Ярославського, Перемиського і Сяноцького повітів.

Доводячи вищезгадане до відома, прошу Гр. Голову Ради міністрів прийняти відповідні рішення.

Реф[ерент]

МІНІСТР
за міністра (—) Д-р Зарук-Міхальський²
Заступник міністра

А МВСіА РП, ф. МАР 304, арк. 148–149.

Копія, машинопис.

З правого боку вгорі вписано від руки: „20 лютого 46”. Під текстом штамп експедиції: „Отримано 22.II.1946 р. Вислано 22.II.1946 р.” і нерозбірливий підпис; дати вписані від руки.

¹ Ним був Едвард Осубка-Моравський.

² Жарук-Міхальський Александер (1906–1992), економіст, секретар Головної ради ППС, депутат КРН; з 1943 у РППС, потім у ППС, з травня 1945 до січня 1949 – заступник міністра у МАП, потім голова Варшавської Ради Народової; з 1948 у ПОРП; після 1957 – представник ПНР у Міжнародній комісії нагляду і контролю у Камбоджі.

Mniej więcej podobna sytuacja panuje na terenie powiatów jarosławskiego, przemyskiego i sanockiego.

Podając powyższe do wiadomości, proszę Ob. Prezesa Rady Ministrów o ewent[ualne] zajęcie stanowiska.

Ref.

MINISTER
w/z (—) Dr Żaruk-Michalski²
Podsekretarz Stanu

A MSWiA, MAP 304, k. 148–149.

Kopia, maszynopis.

W prawym górnym rogu wpisano odręcznie: 20 lutego 46. Pod tekstem pieczętka ekspedytury: Otrzymano 22.II.1946 r. Wysłano 22.II.1946 r. i nieczytelna parafrasa; daty wpisane odręcznie.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Był nim Edward Osóbka-Morawski.

² Żaruk-Michalski Aleksander (1906–1992), ekonomista, sekretarz Rady Naczelnej PPS, poseł do KRŃ; od 1943 w RPPS, następnie PPS, od maja 1945 do stycznia 1949 podsekretarz stanu w MAP, później przewodniczący warszawskiej Rady Narodowej; od 1948 w PZPR; po 1957 przedstawiciel PRL w Międzynarodowej Komisji Nadzoru i Kontroli w Kambodży.

**27 лютого 1946, Луцьк. Записка по ВЧ М. Шестакова С. Савченку про хід
переселення громадян польської національності з Волинської області
станом на 26 лютого 1946 р.**

Из Луцка по ВЧ
27.2.46 г.

НКГБ УССР тов. САВЧЕНКО

По состоянию на 26.2.46 г. из числа граждан польской национальности, подлежащих эвакуации с Волынской области в Польшу – 67500. Зарегистрировано на выезд – 66933 человека. Выехало – 64152.

ШЕСТАКОВ

№ 2/2/1113/11

Передал: Щербатов

Приняла: Луценко

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 4, арк. 140.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „2070” з датою: „27 II 46”; поруч номер: „5272” з датою: „27.2.46”; зліва на полях нерозбірлива резолюція.

**27 lutego 1946, Łuck. Depesza WCz. M. Szestakowa do S. Sawczenki o przebiegu przesiedlania ludności polskiej z obwodu wołyńskiego.
Stan na 26 lutego 1946 r.**

Z Łucka przez „WCz”
27.2.46 r.

NKGB USRS tow. SAWCZENKO

Według stanu na 26.2.46 r., spośród obywateli narodowości polskiej [było] podlegających ewakuacji z obwodu wołyńskiego do Polski – 67 500. Zarejestrowano na wyjazd – 66 933 osoby. Wyjechało – 64 152.

SZESTAKOW

Nr 2/2/1113/11

Nadał: Szerbatow

Przyjęła: Łucenko

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 4, ark. 140.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 2070 i data: 27 II 46; obok nr: 5272 z datą: 27.2 46; na lewym marginesie nieczytelna dekretycja.

**5 березня 1946, Любачів. Повідомлення А. Беднажа Воєводському
управлінню у Ряшеві про диверсійні акти вояків УПА
у Любачівському повіті**

ПОВІТОВИЙ СТАРОСТА
В ЛЮБАЧЕВІ

Любачів, 5 березня 1946 р.

До Воєводського управління
Громадсько-політичне відділення
у Ряшеві

Повідомляю, що вночі з 4 на 5 ц[ього] м[ісяця] українські банди розпочали диверсійну операцію. Місцевості Любачева підпалили, тобто населені пункти: Соплі, Опака, Гурче, Гринків, Дахнів, Олешичі-Старі. В Олешичах пограбували держ[авний] фільварок і забрали 12 коней і 10 голів великої рогатої худоби. В місті Олешичі висадили в повітря кооператив „Ютшенка”. В Олешичах-Ст. спалили паровий млин та будинки, залишені українцями. В той самий час група бандитів, яка нараховувала приблизно 60 осіб, напала на лікарню в Любачеві. Заміновано вхідну браму. Частина бандитів увійшла всередину і забрала з собою одного хірурга лікарні Д-ра Зигмунта Лещинського¹, забрала також усі хірургічно-лікарські інструменти. Тяжко поранено Петришина Юзефа² з поста Народної міліції в Любачеві, який через 2-і години помер. [Бандити] забрали з собою Гр. Віснєвського Владислава³.

Повітовий староста
(—) Беднаж

*А МВСіА РП, ф. МАР 301, арк. 88.
Копія, машинопис.*

¹ Д-р Лещинський Зигмунт (нар. 1885), д-р медицини, хірург (диплом у 1911), у 1930–1946 – директор повітової лікарні в Любачеві. Подальша доля невідома.

² Петришин Юзеф (нар. 1927), працівник КПО у Любачеві.

³ Віснєвський Владислав був працівником СОК у Любачеві. Застрілений УПА.

**5 marca 1946, Lubaczów. Meldunek A. Bednarza dla Urzędu Wojewódzkiego
w Rzeszowie o aktach dywersji dokonanych przez UPA
w powiecie lubaczowskim**

STAROSTA POWIATOWY
W LUBACZOWIE.

Lubaczów, dnia 5 marca 1946 r.

Do
Urzędu Wojewódzkiego
Wydział Społeczno-Polityczny
w Rzeszowie

Donoszę, że w nocy z 4 na 5 bm. bandy ukraińskie przystąpiły do akcji dywersyjnej. Okolice Lubaczowa popaliły, t.j. miejscowości: Sople, Opaka, Hurcze, Hrynków, Dachnów, Oleszyce Stare. W Oleszycach zrabowali folwark własności państw[owej] i zabrali 12 koni i 10 sztuk bydła rogatego. W mieście Oleszyce wysadzili w powietrze spółdzielnię „Jutrzenka”. W Oleszycach St[arych] spalili młyn parowy oraz domy poukraińskie. W tym samym czasie grupa bandytów składająca się z około 60 ludzi napadła na szpital powszechny w Lubaczowie. Wyminowana została brama wejściowa. Jedna część bandytów weszła do środka i uprowadziła ze sobą jednego chirurga szpitala Dra Zygmunta Leszczyńskiego¹ zabierając ze sobą wszystkie narzędzia chirurgiczno-lekarskie. Ciężko ranny został Petryszyn Józef² z posterunku Milicji Obywatelskiej w Lubaczowie, który po 2-ch godzinach zmarł. Uprowadzili Ob. Wiśniewskiego Władysława³.

Starosta Powiatowy
(—) Bednarz

A MSWiA, MAP 301, k. 88.

Kopia, maszynopis.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Leszczyński Zygmunt (ur. 1885), dr med., chirurg (dyplom w 1911), w l. 1930–1946 dyrektor szpitala powiatowego w Lubaczowie. Dalszych informacji brak.

² Petryszyn Józef (ur. 1927), funkcjonariusz KPMO Lubaczów.

³ Wiśniewski Władysław był funkcjonariuszem SOK w Lubaczowie. Został zastrzelony przez UPA.

Після 20 березня 1946, Люблін. Витяг з рапорту ВУБП у Любліні щодо співпраці керівництва ВіН з НСЗ і УПА

Витяг з декадного рапорту ВУБП у Любліні
за період з 10.III. – 20.III.46 р.

Організація АК втрачає вплив у суспільстві і перетворюється у організацію „ВІН”¹. Ця організація не є впливовою силою у суспільстві, оскільки її члени – це елемент „гранатової” поліції і різних бандитів, які не вийшли з підпілля. Командування „Віну” у близькому зв’язку з НСЗ і УПА. НСЗ і УПА, у польському суспільстві має малі впливи, вони утримуються шляхом терору. Останнім часом верхівка цих організацій утворює актив завдяки взаємопорозумінню. Члени цих організацій намагаються увійти до Державної адміністрації і легальних організацій, таких як ПСЛ², а навіть ППС³, і ведуть підривну роботу.

Банд на території Люблінського воєводства у лютому місяці було 29. У звітній декаді встановити точної кількості банд не можна, оскільки банди були частково розбиті, частина боючися арештів ввійшла глибше у підпілля, частина виїхала на Захід. Резюмуючи, хвиля бандитизму у Люблінському воєводстві знижилася, беручи до уваги кількість нападів, вчинених бандами, і факт здійснених операцій.

Отримав III Деп[артамент].

Вірно:

А МВСІА РП, ф. МВР 329, арк. 133.

Копія, машинопис.

¹ Об’єднання „Воля і Незалежність” (ВіН) – підпільна організація, утворена 2.9.1945, метою якої була боротьба за незалежну і самостійну Польщу. У березні 1946 головою Головного управління (II Командування) був полковник Францішек Непокучицький.

² Польська селянська партія (ПСЛ) – політична партія, заснована в серпні 1945, яка була продовженням довоєнної СЛ; до лютого 1947 – одна з керівних партій, хоча практично, маючи велику підтримку у суспільстві, була основою легальної антикомуністичної опозиції. Почесним головою був у 1945 Вінценти Вітос, фактично партією керував Станіслав Міколайчик; програма ПСЛ передбачала захист державної незалежності, парламентсько-демократичний устрій, підтримку дрібної і середньої приватної власності; після фальсифікування комуністами результатів виборів у січні 1947 і виїзду з країни Міколайчика владу в ПСЛ перейняла група, що співпрацювала з ППР, яка засудила дотеперішню політичну лінію, провела верифікацію всіх членів і підтримала програму колективізації сільського господарства. У листопаді 1949 ПСЛ об’єдналася з СЛ і утворила підпорядковану ПОРП Об’єднану селянську партію (ЗСЛ).

³ Польська соціалістична партія (ППС) заснована у 1892 в Парижі. Її програма передбачала незалежність Польщі, як умову для створення демократичного устрою і, в майбутньому, соціалістичні суспільні зміни. Різниця поглядів угруповання, пов’язаного з Пілсудським, що прагнуло

**Po 20 marca 1946, Lublin. Wyciąg z raportu WUBP w Lublinie dotyczącego
m. in. współpracy kierownictwa WIN z NSZ i UPA**

Wyciąg z raportu dekadowego WUBP – Lublin
za okres od dnia 10.III. – 20.III.46 r.

Organizacja AK traci swój wpływ w społeczeństwie i przekształca się w organizację „WIN”¹. Organizacja ta nie przedstawia się w społeczeństwie jako siła wpływowa, gdyż członkowie jej są to elementy granatowej policji i różnych zbirów, którzy nie wyszli z konspiracji. Dowództwo „Winu” jest w ścisłym kontakcie z NSZ i UPA. NSZ i UPA w społeczeństwie Polskim ma małe wpływy, a utrzymują się drogą terroru. Ostatnio góry tych organizacji tworzą aktyw przez wejście ze sobą w porozumienie. Członkowie tych organizacji starają się wcisnąć do Administracji Państwowej, oraz organizacje legalne jak PSL², a nawet PPS³ i prowadzą rozkładową robotę.

Band na terenie woj. lubelskiego w m-cu lutym było 29. W dekadzie sprawozdawczej nie można ustalić dokładnej ilości band, ponieważ bandy częściowo zostały rozbite, część głębiej się zakonspirowała, w obawie przed aresztowaniem, część wyjechała na Zachód. Reasumując to fala bandytyzmu w woj. lubelskim obniżyła się, biorąc pod uwagę ilość napadów dokonanych przez bandy oraz sam fakt dokonanych operacji.

Otrzymał Dep. III.

Za zgodność:

A MSWiA, MBP 329, k. 133.

Kopia, maszynopis.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN) – organizacja podziemna utworzona 2.9.1945, której celem była walka o niepodległą i suwerenną Polskę. W marcu 1946 prezesem Zarządu Głównego (II Komenda) był płk Franciszek Niepokólczycki.

² Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL) – partia polityczna założona w sierpniu 1945, będąca kontynuacją przedwojennego SL; do lutego 1947 współrządziła krajem choć w praktyce, ciesząc się wielkim poparciem społecznym, stanowiła podstawę legalnej, antykomunistycznej opozycji. Honorowym prezesem w 1945 został Wincenty Witos, faktyczne kierownictwo sprawował Stanisław Mikołajczyk; program PSL zakładał obronę niezawisłości państwowej, ustrój parlamentarno-demokratyczny, poparcie dla drobnej i średniej własności prywatnej; po sfalszowaniu przez komunistów wyników wyborów w styczniu 1947 i opuszczeniu kraju przez Mikołajczyka, władzę w PSL przejęła grupa współpracująca z PPR, która potępiła dotychczasową linię polityczną, przeprowadziła weryfikację wszystkich członków i poparła program kolektywizacji rolnictwa. W listopadzie 1949 PSL połączyło się z SL tworząc podporządkowane PZPR Zjednoczone Stronnictwo Ludowe (ZSL).

³ Polska Partia Socjalistyczna (PPS), założona w 1892 w Paryżu. Jej program wysuwał

до відриву Польського Королівства від Росії шляхом збройного повстання та створення Бойової організації ППС і діячами, що проповідували гасла інтернаціоналізму і економічної боротьби, призвела у 1906 до розколу. Внаслідок постали дві організації: ППС-лівиця, яка в 1918 об'єдналася з СДКПіЛ, утворивши КПП, та ППС-Фракція Революційна. З початком I світової війни Пілсудський і його товариші, які ставили за єдину свою мету самостійність Польщі, залишили партійні ряди, маючи, однак, підтримку ППС. Члени ППС співпрацювали з парамілітарними організаціями, особливо з ПОВ. В 1919, після об'єднання фракцій і організацій усіх захоплених територій Польщі, утворено єдину ППС. У самостійній Польщі вона активно включилася в побудову фундаменту відродженої польської держави і стала однією з найважливіших політичних сил II Речі Посполитої. В 1929 ППС ініціювала порозуміння партій центру і парламентарної лівиці, т. зв. Центроліву. Групу передових діячів було ув'язнено і засуджено на брестському процесі. Після вересневої кампанії 1939 ППС розпочала підпільну діяльність під криптонімом ВРН. Багато соціалістів опинилося також в еміграції, де брали активну участь у заснуванні Уряду РП на чужині. У травні 1944 партія пробувала відновити офіційну діяльність в Польщі під назвою ППС. Після її заборони комуністичною владою частина членів партії залишилася в підпіллі. Одночасно з 1944 діяла утворена в Любліні т. зв. відроджена ППС, яка співпрацювала з комуністами. Після того, як з неї усунуто діячів, що були прихильниками незалежності партії, вона об'єдналася у 1948 з ППР і утворила Польську об'єднану робітничу партію (ПОРП).

niepodległość Polski jako warunek zbudowania demokratycznego ustroju i w przyszłości socjalistycznych przeobrażeń społecznych. Różnica stanowisk ugrupowania związanego z Piłsudskim, zmierzającego do oderwania Królestwa Polskiego od Rosji na drodze zbrojnego powstania m.in. poprzez utworzenie Organizacji Bojowej PPS, a działaczami głoszącymi hasła internacjonalizmu i walki ekonomicznej, doprowadziła w 1906 do rozłamu. W efekcie powstała PPS-Lewica, która w 1918 połączyła się z SDKPiL tworząc KPP oraz PPS-Frakcja Rewolucyjna. Po wybuchu I wojny światowej Piłsudski i jego współtowarzysze wysuwający jako jedyny cel niepodległość Polski, opuścili szeregi partyjne zachowując jednak poparcie PPS dla swych poczynań. Członkowie PPS tworząc trzon akcji niepodległościowej, współpracowali z organizacjami paramilitarnymi, zwłaszcza z POW. W 1919 z połączenia frakcji i organizacji wszystkich zaborów powstała jednolita PPS. W niepodległej Polsce aktywnie włączyła się ona w budowę zrębów odrodzonego państwa polskiego, stając się jedną z najważniejszych sił politycznych II Rzeczypospolitej. W 1929 PPS zainicjowała utworzenie porozumienia stronnictw centrum i lewicy sejmowej, tzw. Centrolewu. Grupa czołowych działaczy została uwięziona i osądzona w procesie brzeskim. Po kampanii wrześniowej 1939 PPS podjęła w okupowanej Polsce działalność konspiracyjną pod kryptonimem WRN. Wielu socjalistów znalazło się również na emigracji biorąc czynny udział w powołaniu Rządu RP na uchodźstwie. W maju 1944 przywrócono w kraju formalnie nazwę PPS i wkrótce podjęto próbę jawnej działalności. Po uniemożliwieniu jej przez władze komunistyczne część członków pozostała w konspiracji. Jednocześnie od 1944 działała utworzona w Lublinie i współpracująca z komunistami tzw. odrodzona PPS, która po usunięciu działaczy opowiadających się za niezależnością partii połączyła się w 1948 z PPR tworząc PZPR.

Березень, Київ. Довідка О. Павленка про результати агентурно-оперативної роботи НКГБ УРСР з ліквідації польського підпілля та хід переселення польського населення з території УРСР станом на 1 березня 1946 р.

Совершенно секретно

СПРАВКА

об итогах агентурно-оперативной работы НКГБ УССР по ликвидации белопольского подполья и о ходе репатриации и переселения бывших польских граждан в Польшу

по состоянию на 1.3.1946 года.

В 1945–1946 г. органами НКГБ УССР на территории западных областей Украины вскрыты польские националистические организации:

1. ПЗП-АК („Польски Звензек Повстанчи – Армия Краева”) – польская военная организация.

2. ПСЦ-ДР („Панствова Служба Цивильна – Делегатура Жонду”) – польская гражданская организация, действующая в контакте с ПЗП-АК.

3. НСЗ – („Народовы Силы Збройны”), КОН („Конвент Организации Неподлеглости”¹) и другие, входящие в „АК”.

На участников указанных организаций в 1945 г. было заведено и полностью или частично ликвидировано:

Агентурных дел	–	79
Дел-формуляров	–	465
Предварит. аг. разработок	–	132

Из числа ликвидированных дел в 1945 г. наибольший интерес представляют: Агентурное дело „ЯНУСЫ” (УНКГБ Львовской обл.)

Ликвидирован Львовский Округ „АК”, в том числе радио-разведывательный, диверсионно-террористический и легализационный отделы.

По делу арестовано и осуждено 18 человек.

Из’ято:

Минометов	–	2
Ручных пулеметов	–	6
Автоматов	–	35
Револьверов	–	26
Радиостанций	–	10
Патронов		30.000

Marzec 1946, Kijów. Informacja A. Pawlenki o wynikach działalności agenturalno-operacyjnej NKGB w polskim podziemiu oraz o rezultatach przesiedleń ludności polskiej z terenu USRS. Stan na 1 marca 1946 r.

Ściśle tajne

INFORMACJA

o wynikach pracy agenturalno-operacyjnej NKGB USRS w sprawie likwidacji podziemia *bielopolskiego* oraz o przebiegu repatriacji i przesiedleń byłych obywateli polskich do Polski

według stanu na dzień 1.3.1946 roku.

W latach 1945–1946 organy NKGB USRS na terenie zachodnich obwodów Ukrainy wykryły polskie organizacje nacjonalistyczne:

1. PZP-AK („Polski Związek Powstańczy” – „Armia Krajowa”) – polska organizacja wojskowa.

2. PSC-DR („Państwowa Służba Cywilna” – „Delegatura Rządu”) – polska organizacja cywilna działająca w kontakcie z PZP-AK.

3. NSZ – („Narodowe Siły Zbrojne”), KON („Konwent Organizacji Niepodległości”¹⁾) i inne wchodzące w skład „AK”.

Przeciwko członkom wymienionych organizacji wszczęto w 1945 r. i całkowicie lub częściowo zakończono:

Spraw agenturalnych – 79

Arkuszy ewidencyjnych – 465

Wstęp[ych] rozpracowań ag[enturalnych] – 132

Spośród spraw zakończonych w 1945 r. do najbardziej interesujących należą:
Sprawa agenturalna „JANUSY”
(UNKGB obw. lwowskiego)

Zlikwidowany został Lwowski Okręg „AK”, w tym wydziały: radiowo-wywiadowczy, dywersyjno-terrorystyczny i legalizacyjny.

W sprawie aresztowano i osądzono 18 osób.

Skonfiskowano:

moździerzy – 2

ręcznych karabinów maszynowych – 6

automatów – 35

rewolwerów – 26

radiostacji – 10

amunicji 30.000

Агентурное дело „МАРЬ”
(УНКГБ Станиславской обл.)

Дважды ликвидирован Станиславский инспекторат „АК”. Арестовано и осуждено по делу „МАРЬ” и „ВРАГИ” – 21 человек.

В 1945 и в январе–феврале 1946 г. арестовано – 3017 человек, в том числе:

Участников белопольских организаций	– 1324
Террористов	– 7
Агентов немецких разведорганов	– 145
Агентов румынской разведки	– 1
Агентов немецкой полиции	– 4
Предателей и немецких пособников	– 365
Антисоветский элемент	– 1171

ИТОГО: 3017

По централизованному агентурному делу НКГБ СССР „ПАУТИНА” разрабатывается Львовский округ АК-„ЮГ”, организующий антисоветскую деятельность подполья „АК” на территории Львовской, Ровенской, Каменец-Подольской, Житомирской и Киевской областей.

По делу выявлено 19 участников „АК”. Намечено к ликвидации в ближайшее время.

По состоянию на 1.3.46 г. по Московскому соглашению в восточных областях СССР учтено поляков 35.225 человек, оформлено на выезд 28.874 чел., выехало в Польшу 20.715 чел., остается – 14.620 человек.

Эти данные по областям распределяются:

№ № п.п.	Наименование областей	Учтено поляков	Оформлено на выезд в Польшу	Выехало	Осталось	
1.	Киевская	1537	1195	1137	400	Превыше- ние за счет выезда поляков из др. обл.
2.	Кировоградская	2201	1279	1152	1049	
3.	Запорожская	2890	2752	2838	52	
4.	Николаевская	2181	2123	1112	1069	
5.	Полтавская	1876	1868	1244	632	
6.	Харьковская	3200	1182	1168	2032	
7.	Херсонская	4583	4583	2749	1834	
8.	Винницкая	817	395	–	817	
9.	Ворошиловградск.	1855	1853	1935	–	
10.	Днепропетровск.	2639	2269	–	2639	
11.	Житомирская	1027	740	977	50	
12.	К-Подольская	634	385	–	634	
13.	Одесская	2590	2544	2449	141	
14.	Сталинская	1755	1149	1707	48	
15.	Сумская	1204	1068	1032	172	
16.	Черниговская	1271	1187	1215	56	
17.	Измайльская	2995	2302	–	2995	
	ИТОГО:	35255	28874	20715	14620	

Sprawa agenturalna „MAR”
(UNKGB obw. stanisławskiego)

Dwukrotnie likwidowano inspektorat stanisławski „AK”. Aresztowano i osądzono w sprawie „MAR” i „WROGOWIE” – 21 osób.

W 1945 i w styczniu – lutym 1946 r. aresztowano – 3017 osób, w tym:

członków organizacji <i>białopolskich</i>	– 1324
terrorystów	– 7
agentów niemieckich organów wywiadowczych	– 145
agentów wywiadu rumuńskiego	– 1
agentów policji niemieckiej	– 4
zdrajców i popleczników niemieckich	– 365
element antysowiecki	– 1171

RAZEM: 3017

W centralnie kierowanej sprawie agenturalnej NKGB USRS „PAJĘCZYNA” rozpracowywany jest Lwowski Okręg AK-„POŁUDNIE”, który organizuje antysowiecką działalność podziemia „AK” na terenie obwodów: lwowskiego, rówieńskiego, kamieniecko-podolskiego, żytomierskiego i kijowskiego.

W sprawie ujawniono 19 członków „AK” przeznaczonych do likwidacji w najbliższym czasie.

Według stanu na 1.3.46 r., zgodnie z porozumieniem moskiewskim, we wschodnich obwodach USRS objęto ewidencją Polaków 35.225 osób, załatwiono formalności związane z wyjazdem 28.874 os[obom], wyjechało do Polski 20.715 os[ób], pozostaje – 14.620 osób.

Dane te dzielą się następująco według obwodów:

Lp.	Nazwa obwodu	Zewidencjonowano Polaków	Załatwiono formalności związane z wyjazdem do Polski	Wyjechało	Pozostaje	
1.	Kijowski	1537	1195	1137	400	
2.	Kirowogradzki	2201	1279	1152	1049	
3.	Zaporoski	2890	2752	2838	52	
4.	Nikołajewski	2181	2123	1112	1069	
5.	Połtawski	1876	1868	1244	632	
6.	Charkowski	3200	1182	1168	2032	
7.	Chersoński	4583	4583	2749	1834	
8.	Winnicki	817	395	–	817	
9.	Woroszyłowgradzki	1855	1853	1935	–	Nadwyżka
10.	Dniepropietrowski	2639	2269	–	2639	z powodu
11.	Żytomierski	1027	740	977	50	wyjazdu
12.	K-Podolski	634	385	–	634	Polaków z
13.	Odeski	2590	2544	2449	141	in[nych]
14.	Staliński	1755	1149	1707	48	obw[odów].
15.	Sumski	1204	1068	1032	172	
16.	Czernihowski	1271	1187	1215	56	
17.	Izmailski	2995	2302	–	2995	
	RAZEM:	35255	28874	20715	14620	

По западным областям УССР по состоянию на 1.3.46 г.

№ № п.п.	Наименование областей	Подлежит переселению	Выехало	Остается
1.	Львовская	234.537	142.749	91.788
2.	Тернопольская	237.760	193.156	34.604
3.	Дрогобычская	120.742	81.925	38.817
4.	Станиславская	83.412	66.600	16.812
5.	Ровенская	71.824	67.393	4.431
6.	Волынская	66.933	64.111	2.822
7.	Черновицкая	11.602	8.529	3.073
	ВСЕГО:	816.810 ²	624.463	192.347

Работа по переселению польских граждан в Польшу продолжается.

В ходе репатриации польских граждан НКГБ УССР установлены факты следующих злоупотреблений: незаконное приобретение эвакодокументов лицами, не имеющими права на выезд в Польшу; взяточничество со стороны некоторых польских представителей в советско-польских комиссиях по репатриации, со стороны отдельных работников СПП и в некоторых случаях работников органов милиции, выдававших фиктивные документы на выезд в Польшу.

О ходе переселения и фактах злоупотреблений мы подробно информировали НКГБ СССР отдельными докладными записками.

(—) Павленко³

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 16–19.
Оригінал, машинопис.

¹ Точніше Конвент національно-визвольних організацій (КОН) – підлільна організація, утворена діями санації, які були противниками ОЗН. У грудні 1944 КОН об'єднався з Табором Польщі у Боротьбі, утворивши Об'єднання національно-визвольних організацій.

² Підрахунок дає: 826 810.

³ Павленко Олександр (нар. 1913), у 1944–1945 – заступник начальника 1-го відділення 6-го відділу 2-го Управління НКГБ УРСР, у 1945–1947 – заступник начальника, в.о. начальника, начальника 6-го відділу 2-го Управління НКГБ–МГБ УРСР; у 1947–1954 – заступник начальника Секретаріату МГБ–МВД УРСР; полковник держбезпеки.

W zachodnich obwodach USRS według stanu na dzień 1.3.46 r.

Lp.	Nazwa obwodu	Podlega przesiedleniu	Wyjechało	Pozostaje
1.	Lwowski	234.537	142.749	91.788
2.	Tarnopolski	237.760	193.156	34.604
3.	Drohobycki	120.742	81.925	38.817
4.	Stanisławski	83.412	66.600	16.812
5.	Rówieński	71.824	67.393	4.431
6.	Wołyński	66.933	64.111	2.822
7.	Czerniowiecki	11.602	8.529	3.073
	ŁĄCZNIE:	816.810²	624.463	192.347

Praca w sprawie przesiedlenia obywateli polskich do Polski jest kontynuowana.

W trakcie repatriacji obywateli polskich NKGB USRS ujawniło fakty następujących nadużyć: nieprawne nabycie dokumentów ewakuacyjnych przez osoby nie mające prawa wyjazdu do Polski; łapówkarstwo niektórych polskich przedstawicieli w sowiecko-polskich komisjach do spraw repatriacji, poszczególnych pracowników ZPP i w niektórych przypadkach pracowników organów milicji wydających fikcyjne dokumenty na wyjazd do Polski.

O przebiegu przesiedlenia i faktach nadużyć informowaliśmy szczegółowo NKGB ZSRS w odrębnych raportach.

(—) Pawlenko³

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 16–19.
Oryginał, maszynopis.

¹ Właśc. Konwent Organizacji Niepodległościowych (KON) – organizacja konspiracyjna utworzona przez działaczy sanacji przeciwnych OZN. W grudniu 1944 KON połączył się z Obozem Polski Walczącej tworząc Zjednoczenie Organizacji Niepodległościowych.

² Sumowanie daje wynik: 826 810.

³ Pawlenko Aleksander (ur. 1913), w l. 1944–1945 zca naczelnika 1 Wydz. 6 Oddz. 2 Zarządu NKGB USRS, w l. 1945–1947 zca naczelnika, p.o. naczelnika, wreszcie naczelnik 6 Oddziału 2 Zarządu NKGB–MGB USRS; w l. 1947–1954 zca naczelnika Sekretariatu MGB–MWD USRS; płk bezp. państw.

1 квітня 1946, Ярослав. Повідомлення Ю. Пілецького Воеводському управлінню МО у Ряшеві щодо спалення вояками УПА п'ятьох сіл у Ярославському повіті

Копія

Повітове управління Народної міліції
в Ярославі.
№ 1327/46

Ярослав, 1 квітня 1946 р.

Спалення бандерівцями чотирьох громад
у Ярославському повіті.

До Воеводського управління МО¹
у Ряшеві.

Повідомляю, що 31.3.46 р. о 20.30 год[ині] великий загін українських терористів з УПА спалив усі будинки в громадах: Сурохів, Конячів, Ветлін, Собецін і частину будинків в Маковиську, з цих громад за кілька днів перед тим українці були виселені до СРСР.

В усіх згаданих громадах будинки разом з сільськогосподарськими знаряддями згоріли дощенту.

Бандерівці за Сяном у цьому повіті великими загонами, озброєні різноманітною ^а«вогнепальною»^а зброєю, ходять і роблять все, що захочуть, безперешкодно.

Повітовий комендант МО
(—) Пілецький Юзеф, ст. серж[ант]²

Рознарядка:

Воев[одське] управління МО у Ряшеві
Відділ крим[інальних] слід[чих] сл[ужб] [у Ряшеві]
Повітове староство у Ярославі
Пов[ітове] управління гром[адської] безп[еки] [у Ярославі]
Резерв.

*А МВСіА РП, ф. МАР 301, арк. 101.
Копія, машинопис.*

^а - ^а Вписано від руки.

¹ Воеводським комендантом МО у Ряшеві був Орловський Роман (нар. 1915), у 1937–1938 –

**1 kwietnia 1946, Jarosław. Meldunek J. Pileckiego dla Komendy
Wojewódzkiej MO w Rzeszowie o spaleniu przez UPA pięciu wsi
w powiecie jarosławskim**

Odpis.

Komenda Powiatowa Milicji Obywatelskiej
w Jarosławiu.
No.1327/46

Jarosław, dnia 1 kwietnia 1946 r.

Spalenie czterech gromad w powiecie
Jarosławskim przez banderowców.

Do
Komendy Wojewódzkiej M.O.¹
w Rzeszowie.

Melduję, że dnia 31.3.46 r. o godz. 20,30 większy oddział terrorystów ukraińskich spod znaku U.P.A. spalił wszystkie zabudowania w gromadzie Surochów, Koniaczów, Wietlin, Sobiecin i część zabudowań w Makowisku, z których to gromad przed paru dniami ukraińcy zostali wysiedleni do ZSRR.

We wszystkich wspomnianych gromadach zabudowania wraz ze sprzętem rolniczym spaliły się doszczętnie.

Banderowcy za Sanem tut[ejszego] powiatu, w większych oddziałach uzbrojeni w różną broń ^a-palną^a, chodzą i robią co chcą, bez przeszkód.

Komendant Powiatowy M.O.
(—) Pilecki Józef st. sierż.²

Rozdzielnik:

Komenda Wojew[ódzka] M.O. Rzeszów
Wydział Krym[inalny] Sł[użba] Śled[cza] [Rzeszów]
Starostwo Powiatowe Jarosław
Pow[iatowy] Urząd Bezp[ieczeństwa] Publ[icznego] [Jarosław]
Zapas.

A MSWiA, MAP 301, k. 101.

Odpis, maszynopis.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

^a-^a Wpisano odręcznie.

¹ Komendantem wojewódzkim MO w Rzeszowie był Orłowski Roman (ur. 1915), w l.

член інтербригад в Іспанії; до 1944 – молодший командир Червоної Армії, потім у КВМО у Ряшеві на посаді начальника відділу кадрів, заступника коменданта в оперативних справах; з вересня 1945 до 1948 – воєводський комендант у Ряшеві; з 1948 – воєводський комендант у Вроцлаві; у 1952–1956 – начальник IV Відділу КГМО, потім у розпорядженні міністра внутрішніх справ. З 1957 до 1963 – комендант шкіл МО у Варшаві, Легіонові і Щитні; полковник.

² Старший сержант Пілецький Юзеф, у 1946–1947 – повітовий комендант МО в Ярославі, у 1947 підпоручник.

1937–1938 członek Brygad Międzynarodowych w Hiszpanii; do 1944 podoficer Armii Czerwonej, następnie w KWMO w Rzeszowie na stanowisku szefa kadr, zcy komendanta ds. operacyjnych; od września 1945 do 1948 komendant wojewódzki w Rzeszowie; od 1948 komendant wojewódzki we Wrocławiu; w l. 1952–1956 szef Oddz. IV KGMO, następnie w dyspozycji ministra spraw wewnętrznych. Od 1957 do 1963 komendant szkół MO kolejno w Warszawie, Legionowie i Szczytnie; płk.

² St. sierż. Pilecki Józef – w l. 1946–1947 komendant powiatowy MO w Jarosławiu; w 1947 ppor.

**12 квітня 1946, Київ. Спецповідомлення П. Ковриженка П. Медведеву про хід
переселення польських громадян з Київської області
станом на 12 квітня 1946 р.**

на ш/т № 11403/3078
от 11.IV.1946 г.

Литер „А”
Совершенно секретно
экз. № а-1-а

**НАЧАЛЬНИКУ 2 УПРАВЛЕНИЯ МИНИСТЕРСТВА
ГОСБЕЗОПАСНОСТИ УССР¹ – ПОЛКОВНИКУ
тов. МЕДВЕДЕВУ**

гор. Киев

СПЕЦ-СООБЩЕНИЕ

**„О результатах репатриации польских
граждан с территории Киевской обла-
сти в Польшу”**

К началу репатриации польских граждан на территории Киевской обла-
сти было учтено 2.200 человек, которые, согласно Люблинскому согла-
шению, подлежали выезду в Польшу.

Подали заявление о выходе из советского гражданства 1.058 на 1611
человек, из них детей – 367 человек.

Получено эваколистов 1.039 на 1592 человека, детей – 365.

Отказано в выезде в Польшу 18 человекам. Отказались в выезде в Польшу,
после оформления документов, 7 человек.

Имеют право на выезд в Польшу, но не подали заявлений 60 человек.

Из числа польских граждан, выехавших в Польшу, УМГБ имело 3-х
осведомителей и одного агента, из которых все три осведомителя выехали
в Польшу, но по своим качествам для закордонной работы не подходили,
поэтому никакой обусловленности с ними, на случай связи с ними в Польше,
не проводили. Агент „КАРЧЕВОЙ” от выезда в Польшу отказался.

**ЗАМ. НАЧ. УПРАВЛЕНИЯ МИНИСТЕРСТВА ГОСБЕЗОПАСНОСТИ
КИЕВСКОЙ ОБЛАСТИ – ПОЛКОВНИК**

(—) КОВРЫЖЕНКО²

**12 kwietnia 1946, Kijów. Meldunek specjalny P. Kowryżenki dla
P. Miedwiediewa o rezultatach przesiedleń obywateli polskich
z obwodu kijowskiego. Stan na 12 kwietnia 1946 r.**

na sz[yfrowy]/t[elegram] nr 11403/3078
z 11.IV.1946 r.

Liter „A”
Ścisłe tajne
egz. nr ^a1^a

DO NACZELNIKA 2 ZARZĄDU MINISTERSTWA BEZPIECZEŃSTWA
PAŃST[WOWEGO] USRS¹ – PUŁKOWNIKA
tow. MIEDWIEDIEWA

mias[to] Kijów

MELDUNEK SPECJALNY

„O rezultatach repatriacji obywateli pol-
skich z terenu obwodu kijowskiego do
Polski”.

Przed rozpoczęciem repatriacji obywateli polskich, na terenie obwodu ki-
jowskiego zarejestrowano 2.200 osób, które zgodnie z Układem Lubelskim pod-
legały wyjazdowi do Polski.

Podania o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego złożyło 1.058 z 1611 osób,
w tym dzieci – 367 osób.

Karty ewakuacyjne otrzymało 1.039 z 1592 osób, dzieci – 365.

Odmówiono wyjazdu do Polski 18 osobom. Zrezygnowało z wyjazdu do
Polski po załatwieniu formalności 7 osób.

Ma prawo do wyjazdu do Polski, ale nie złożyło podań 60 osób.

Wśród obywateli polskich wyjeżdżających do Polski, UMGB miało 3-ch
informatorów i jednego agenta, w tym wszyscy trzej informatorzy wyjechali do
Polski, ale ze względu na swój charakter do pracy zagranicznej nie nadawali się,
dlatego żadnych warunków na okoliczność nawiązania z nimi kontaktu w Polsce
nie omawialiśmy. Agent „KARCZEWOJ” zrezygnował z wyjazdu do Polski.

ZAST[ĘPCA] NACZ[ELNIKA] ZARZĄDU
MINISTERSTWA BEZPIECZEŃSTWA PAŃST[WOWEGO]
OBWODU KIJOWSKIEGO – PUŁKOWNIK

(—) KOWRYŻENKO²

„12^а” апреля 1946 года
№ 10/316/2879^а
г. Киев

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 15.

Оригінал, машинопис.

Вгорі сторінки дві приписки від руки: „Ткаченко” та „10690” і дата: „13.4.46”; нижче зліва приписка від руки: „т. Ткаченко” і дата: „13.4.46”.

« - » Вписано від руки.

¹ 15 березня 1946 ради народних комісарів (СРСР і окремих республік) перетворено на ради міністрів, у зв'язку з чим народні комісаріати стали міністерствами.

² Ковриженко Павло (нар. 1905), у 1943–1944 – заступник начальника Управління НКГБ УРСР Житомирської області, у 1944–1945 – заступник начальника 4-го Управління НКГБ УРСР, в 1945–1947 – заступник начальника Управління НКГБ–МГБ УРСР Київської області. З 1944 підполковник держбезпеки, потім полковник держбезпеки.

„^a-12-^a” kwietnia 1946 roku
nr ^a-10/316/2879-^a
m. Kijów

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 15.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu dwie odręczne adnotacje: Tkaczenko oraz nr: 10690 i data: 13.4.46; niżej z lewej strony odręczna dekretycja: t. Tkaczenko i data: 13.4.46.

^a-^a Wpisano odręcznie.

¹ 15 marca 1946 rady komisarzy ludowych (ZSRS i poszczególnych republik) przemianowano na rady ministrów, w ślad za tym ludowe komisariaty stały się ministerstwami (m. in. zamiast NKGB będzie odtąd MGB).

² Kowryżenko Paweł (ur. 1905), w l. 1943–1944 zca naczelnika UNKGB USRS obwodu żytomierskiego, w l. 1944–1945 zca naczelnika 4 Zarządu NKGB USRS, w l. 1945–1947 zca naczelnika UNKGB–UMGB USRS obwodu kijowskiego. W 1944 ppłk bezp. państw., następnie płk bezp. państw.

**12 квітня 1946, Ізмаїл. Довідка за шифротелеграмою А. Павлова С. Савченку
про хід переселення поляків з Ізмаїльської області
станом на 1 квітня 1946 р.**

Сов. Секретно

Справка

Получена ш/т № 4657 из Измаила на имя тов. Савченко

Ответ на № 11404

1. На 1 апреля с/г учтено поляков 3040 человек. Из них несовершеннолетних – 1400 ч.

2. Изъявило желание выехать в Польшу 3040 ч.

Получило документов на выезд – 2610 ч.

из них несовершеннолетних – 1340 ч.

Выехало в Польшу – 816 ч.

из них несовершеннолетних – 436 ч.

Отказано в выезде областной комиссией – 430 ч. за недоказанность польской национальности, в том числе взрослых – 170, заявления которых рассматриваются.

Отказалось выехать после оформления – 7 ч.

Лиц, имеющих право выезжать в Польшу, но не зарегистрировались – нет.

Выехало агентуры – 5 человек, в виду ее малоценности – паролей не дано.

В апреле месяце намечена отправка остальных – выделено 200 вагонов.

№ 250. 12.4.

Павлов¹

Верно: (—)

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 78.

Засвідчена копія, рукопис.

Зліва внизу резолюція: „т. Мазину“, дата: „13.4.46 г.“ і підпис Пильнова.

¹ Павлов Андріан (нар. 1903), у 1944–1946 – заступник начальника Управління НКГБ–МГБ УРСР Ізмаїльської області; у 1945 підполковник держбезпеки.

12 kwietnia 1946, Izmail. Informacja na podstawie szyfrogramu A. Pawłowa do S. Sawczenki o przebiegu przesiedlania Polaków z obwodu izmailskiego. Stan na 1 kwietnia 1946 r.

Śc[isłe] Tajne

Informacja

Otrzymano sz[yfrowy]/t[elegram] nr 4657 z Izmaila na nazwisko tow. Sawczenki
Odpowiedź na nr 11404.

1. Na 1 kwietnia br. zewidencjonowano 3040 Polaków, w tym niepełnoletnich – 1400 os[ób].

2. Chęć wyjazdu do Polski wyraziło 3040 os.

Dokumenty na wyjazd otrzymało – 2610 os.

z tego niepełnoletnich – 1340 os.

Wyjechało do Polski – 816 os.

z tego niepełnoletnich – 436 os.

Komisja obwodowa odmówiła wyjazdu – 430 wobec nieudowodnienia narodowości polskiej, w tym dorosłym – 170, których podania się rozpatruje.

Po załatwieniu formalności, odmówiło wyjazdu 7 os[ób].

Osób mających prawo wyjazdu do Polski, które nie zarejestrowały się – nie ma.

Wyjechało 5 osób agentury, wobec jej małej wartości hasel nie podano.

W miesiącu kwietniu planuje się wyjazd pozostałych – przydzielono 200 wagonów.

Nr 250. 12.4.

Pawłow¹

Za zgodność: (—)

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 78.

Odpis, rękopis.

Po lewej stronie u dołu dokumentu dekretnacja: t. Mazin, data: 13.4.46 r. i podpis Pilnowa.

¹ Pawłow Andrian (ur. 1903), w l. 1944–1946 zca naczelnika UNKGB–UMGB USRS obwodu izmailskiego; w 1945 ppłk bezp. państw.

**13 квітня 1946, Житомир. Записка по ВЧ К. Марковського С. Савченку про
хід переселення польських громадян з Житомирської області
станом на 1 квітня 1946 р.**

По „ВЧ” из Житомира
13.4.46 г.

МГБ УССР тов. САВЧЕНКО

На № 11403 от 11.4.46 г.

На 1.4.46 г. состояние репатриации польских граждан по Житомирской области характеризуется следующими данными:

1. Всего учтено по области бывших польских граждан (лиц, состоявших в польском гражданстве к 17 сентября 1939 года) – ^а70 человек^а.

2. Подали заявления о выходе из гражданства СССР – 1942 чел. быв. польских граждан и членов семей военнослужащих войска польского, из них: а) – получили эвакодокументы 1388 чел., б) отказано в выезде в Польшу – 514 ч., как не подпадающим под действие Указов Президиума Верховного Совета СССР от 17 мая¹ и 14 июля 1944 года², в – отказалось выехать в Польшу после оформления документов 11 человек.

3. Имеют право на выезд в Польшу, но не подали заявления 4 человека польских граждан.

4. Выехало в Польшу 981 чел., из них 51 – бывших польских граждан.

В числе выехавших в Польшу имеется 3 наших секретных осведомителя.

За малоценностью пароль для установления связи с нами за границей обусловлен не был.

№ 5/2/5/2797

ПЕРЕДАЛ: КОВАЛЕВ

ПРИНЯЛА: БУГАЕВСКАЯ

МАРКОВСКИЙ³

**13 kwietnia 1946, Żytomierz. Depesza WCz. K. Markowskiego do
S. Sawcenki o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu
żytomierskiego. Stan na 1 kwietnia 1946 r.**

Przez „WCz” z Żytomierza
13.4.46 r.

MGB USRS tow. SAWCZENKO

Na nr 11403 z 11.4.46 r.

Na 1.4.46 r. stan repatriacji obywateli polskich w obwodzie żytomierskim charakteryzuje się następującymi danymi:

1. Ogółem zewidencjonowano w obwodzie byłych obywateli polskich (osób posiadających obywatelstwo polskie do 17 września 1939 roku) – ^a70 osób.^a

2. Podania o rezygnację z obywatelstwa ZSRS złożyło – 1942 był[ych] obywateli polskich i członków rodzin żołnierzy wojska polskiego, z tego: a) otrzymało dokumenty ewakuacyjne 1388 os[ób], b) odmówiono wyjazdu do Polski – 514 os[obom], które nie spełniały kryteriów zawartych w Dekretach Prezydium Rady Najwyższej ZSRS z 17 maja¹ i 14 lipca 1944 roku², c) odmówiło wyjazdu do Polski po załatwieniu dokumentów 11 osób.

3. Posiada prawo wyjazdu do Polski, lecz nie złożyło podań, 4 obywateli polskich.

4. Wyjechało do Polski 981 os[ób], w tym 51 byłych polskich obywateli.

Wśród wyjeżdżających do Polski znajduje się 3 naszych sekretnych informatorów.

Wobec małej wartości, hasło dla nawiązania z nami łączności za granicą nie zostało ustalone.

Nr 5/2/5/2797

MARKOWSKIJ³

NADAŁ: KOWAŁOW

PRZYJĘŁA: BUGAJEWSKAJA

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 71.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „10723” з датою: „13.4.46”; зліва на полях приписка від руки: „т. Іовенко. Для сообиц. МГБ ССРСР”, дата: „15.4” і нерозбірливий підпис.

^{а- а} Підкреслено від руки.

¹ Документ невідомий. Ймовірно помилкова дата.

² Див. примітку 3 у документі 63.

³ Марковський Костянтин (нар. 1903), з 1943 – начальник Управління НКГБ–МГБ УРСР Житомирської області; полковник держбезпеки.

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 71.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 10723 i data: 13.4.46; na lewym marginesie odręczna adnotacja: t. Iowienko. Do meldunku dla MGB ZSRS, data: 15.4 i nieczytelny podpis.

^a - ^a Podkreślono odręcznie.

¹ Dokument nieznany, prawdopodobnie błędna data.

² Zob. przypis 3 w dokumencie nr 63.

³ Markowski Konstantin (ur. 1903), od 1943 naczelnik UNKGB-UMGB USRS obwodu żytomierskiego; płk bezp. państw.

**13 квітня 1946, Вінниця. Довідка за шифротелеграмою К. Касаткіна
С. Савченку про хід переселення польських громадян з Вінницької
області станом на 13 квітня 1946 р.**

Сов. Секретно

Справка

Из Винницы получена ш/т № 4611 на имя т. Савченко

Ответ на № ...

1. В Винницкой области учтено польских граждан	– 902 ч.
2. Подавших заявление о выходе [из] совгражд.	– 523 ч.
Из них: а) получило на выезд документы и выехало	– 155 "
б) отказано в выезде в Польшу	– нет
в) отказавшихся выехать после офор. документов	– нет
г) оформлено выход из совгражд.	– 368 ч.
3. Выехало в Польшу польских граждан	– 545 "
4. Оформлено выезд в Польшу польграждан.	– 357 "
- Среди выехавших в Польшу нашей агентуры нет.

13.IV-46 г. № 580

Касаткин¹

Верно: (—)

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 85.

Засвідчена копія, рукопис.

Зліва під документом резолюція: „т. Мазину”, дата: „13.4.46 з.” і підпис Пильнова.

¹ Касаткін Костянтин (нар. 1907), у 1944–1953 – начальник Управління НКГБ–МГБ УРСР Вінницької області; у 1944 підполковник, у 1946 полковник держбезпеки.

13 kwietnia 1946, Winnica. Informacja na podstawie szyfrogramu K. Kasatkina do S. Sawczenki o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu winnickiego. Stan na 13 kwietnia 1946 r.

Śc[isłe] Tajne

Informacja

Z Winnicy otrzymano sz[yfrowy]/t[elegram] nr 4611 na nazwisko t. Sawczenki
Odpowiedź na nr ...

1. W obwodzie winnickim zewidencjonowano obywateli polskich – 902 os[oby]
 2. Złożyło podania o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego – 523 os.
 - Z tego: a) otrzymało dokumenty na wyjazd i wyjechało – 155 "
 - b) odmów wyjazdu do Polski – nie było
 - c) odmawiających wyjazdu po sporządzeniu dokumentów – nie było
 - d) załatwiono formalności o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego – 368 os.
 3. Wyjechało obywateli polskich do Polski – 545 "
 4. Załatwiono formalności wyjazdowe obywateli polskich do Polski – 357 "
- Wśród wyjeżdżających do Polski nie ma naszej agentury.

13.IV-46 r. nr 580

Kasatkin¹

Za zgodność: (—)

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 85.

Odpis, rękopis.

Z lewej strony pod dokumentem dekretycja: t. Mazin, data: 13.4.46 r. i podpis Pilnowa.

¹ Kasatkin Konstantin (ur. 1907), w l. 1944–1953 naczelnik UNKGB–UMGB USRS obwodu winnickiego. W 1944 ppłk bezp. państw., w 1946 płk bezp. państw.

13 квітня 1946, Кіровоград. Записка по ВЧ Т. Михальчука С. Савченку про завершення переселення польських громадян з Кіровоградської області

По „ВЧ”
Из Кіровограда
13.4.46 г.

МГБ УССР тов. САВЧЕНКО

На №-11403 по області учтено польских граждан 2512, из них 292 человека в 1944–45 г. выехали в Польшу одиночным порядком.

Подали заявлений на выход из советского гражданства 2249 человек, из них:

- а) получили эвакуодокменты 2198 человек,
- б) отказано в выезде в Польшу, как не польским гражданам – 29 человек.
- в) отказались выехать в Польшу после оформления документов – 22 человека.

Лиц, имеющих право выехать в Польшу, но не подавших заявлений, нами не установлено.

Выехало в Польшу польских граждан нашей агентуры 6 человек.

Установлено паролей для связи – 3 человека.

Вся работа в Кіровоградской области по репатриации польских граждан закончена, уполномоченный смешанной комиссии выехал в Москву для отчета, а после выедет в Польшу к своей семье.

№ 2/11/2-1620

МИХАЛЬЧУК¹

ПЕРЕДАЛ: РЕПЕЦКИЙ

ПРИНЯЛ: СОКОЛОВ

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 126.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „10722” з датою: „13.4.46.”; зліва вгорі приписка: „2-е Упр.”; нижче: „т. Іовенко. Сообщить МГБ СССР”, дата: „15.4.” і нерозбірливий підпис.

¹ Михальчук Тимофій (нар. 1903), у 1943–1949 – заступник начальника Управління НКГБ–МГБ УРСР Кіровоградської області, у 1949–1950 – заступник начальника Управління МГБ УРСР Львівської області; у 1948 підполковник держбезпеки.

**13 kwietnia 1946, Kirowograd. Depesza WCz. T. Michalczuka do
S. Sawczenki o zakończeniu przesiedlania obywateli polskich
z obwodu kirowogradzkiego**

Przez „WCz”
Z Kirowogradu
13.4.46 r.

MGB USRS tow. SAWCZENKO

Na nr 11403: w obwodzie zewidencjonowano 2512 obywateli polskich, z tego w latach 1944–45 wyjechały samodzielnie do Polski 292 osoby.

Podania o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego złożyło 2249 osób, z tego:

- a) dokumenty ewakuacyjne otrzymało 2198 osób,
- b) odmówiono wyjazdu do Polski jako obywatelom niepolskim – 29 osobom,
- c) odmówiło wyjazdu do Polski po załatwieniu dokumentów – 22 osoby.

Osób, które mają prawo wyjechać do Polski, ale nie złożyły podań, nie stwierdziliśmy.

Wyjechało do Polski naszej agentury [spośród] obywateli polskich – 6 osób.

Ustalono hasła dla łączności – 3 osoby.

Cała praca w obwodzie kirowogradzkim związana z repatriacją obywateli polskich jest zakończona, pełnomocnik komisji mieszanej wyjechał do Moskwy złożyć sprawozdanie, a potem wyjedzie do Polski do swojej rodziny.

Nr 2/11/2-1620

MICHALCZUK¹

NADAŁ: RIEPIECKIJ

PRZYJAŁ: SOKOŁOW

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 126.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 10722 i data: 13.4.46; w lewym górnym rogu adnotacja: 2-gi Zarz[ąd]; niżej: t. Iowienko. Poinformować MGB ZSRS, data: 15.4. i nieczytelny podpis.

¹ Michalczuk Timofiej (ur. 1903), w l. 1943–1949 zca naczelnika UNKGB–UMGB USRS obwodu kirowogradzkiego, w l. 1949–1950 zca naczelnika UMGB USRS obwodu lwowskiego; w 1948 ppłk bezp. państw.

**13 квітня 1946, Ужгород. Довідка за шифротелеграмою Б. Чернецького
С. Савченку про відсутність осіб польської національності, бажаючих
виїхати до Польщі із Закарпатської області**

Сов. Секретно

Справка

**В адрес тов. Савченко получена ш/телеграмма № 4764 от 14 апреля 1946 г.
На № 11404**

Лиц польской национальности на территории Закарпатской области 515 человек, из них польско-подданных 12 человек.

С момента ратификации договора СССР с Чехословакией о воссоединении Закарпатской области с Украиной¹ никто из граждан польской национальности в Польшу не выехал, зарегистрировавшихся и желающих выехать в Польшу не установлено.

№ 339 13/IV-46 г.

Чернецкий

Верно: (—)

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 31.

Засвідчена копія, рукопис.

Під документом зліва резолюція від руки: „т. Мазину, 15.IV-46 г. – Пильнов”.

¹ Чехословацько-радянський договір про передання Закарпаття СРСР підписано в Москві 29 червня 1945.

13 kwietnia 1946, Użhorod. Informacja na podstawie szyfrogramu B. Czernieckiego do S. Sawczenki o braku zainteresowania wyjazdem do Polski osób narodowości polskiej zamieszkałych w obwodzie zakarpackim

Śc[iśle] Tajne

Informacja

Na adres tow. Sawczenki nadszedł sz[yfrowy]/telegram
nr 4764 z 14 kwietnia 1946 r.

Na nr 11404.

Osób narodowości polskiej na terytorium obwodu zakarpackiego 515, w tym polskich poddanych 12.

Od czasu ratyfikacji umowy ZSRS z Czechosłowacją o zjednoczeniu obwodu zakarpackiego z Ukrainą¹, nikt z obywateli narodowości polskiej nie wyjechał do Polski, zarejestrowanych i chcących wyjechać do Polski nie stwierdzono.

Nr 339 13/IV-46 r.

Czerniecki

Za zgodność: (—)

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 31.

Odpis, rękopis.

Pod dokumentem z lewej strony odręczna dekretacja: t. Mazin, data: 15.IV-46 r. i podpis Pilnowa.

¹ Układ czechosłowacko-sowiecki o przekazaniu ZSRS Rusi Zakarpackiej podpisano w Moskwie 29 czerwca 1945.

14 квітня 1946, Львів. Записка по ВЧ А. Козлова С. Савченку про хід переселення польських громадян зі Львівської області станом на 14 квітня 1946 р.

По „ВЧ”
Из Львова
14.4.46 г.

МГБ УССР тов. САВЧЕНКО

На № 11404 от 11.4.46 г.

Всего учтено польских граждан по области ^а215633^а человека, зарегистрировано на выезд в Польшу 103367 семей – ^а265538^а человек.

Превышение зарегистрировавшихся по отношению ко всем польским гражданам области идет за счет прибывающих из восточных областей. Выехало в Польшу 55403 семьи – ^а146701^а. Всего учтено польских граждан по городу Львову – 50863 семьи – 107036 человек, зарегистрированных на выезд в Польшу – 49197 семей – 104.036 человек, выехало из Львова 56.859 человек. Получили документы на выезд ^а62.589^а человек, отказов от выезда в Польшу ^анет^а, отказались после оформления документов ^а120 человек^а. Имеют право выезда, но не зарегистрировались в Львовском представительстве, примерно, 4.000 человек.

№ 12/3/946

КОЗЛОВ

ПЕРЕДАЛ: ПТИЦЫН
ПРИНЯЛА: ЛУЦЕНКО

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 116.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „10905” з датою: „15.4.46”; поруч приписка: „2-е Упр.”; нижче приписка від руки: „В. срочно, т. Иовенко, включить в сводку МГБ СССР”, дата: „17.4.46” і нерозбірливий підпис.

^а - ^а Підкреслено від руки.

14 kwietnia 1946, Lwów. Depesza WCz. A. Kozłowa do S. Sawczenki o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu lwowskiego.

Stan na 14 kwietnia 1946 r.

Przez „WCz”
Ze Lwowa
14.4.46 r.

MGB USRS tow. SAWCZENKO

Na nr 11404 z 11.4.46 r.

Ogółem zewidencjonowano w obwodzie ^a215 633ª obywateli polskich, zarejestrowano na wyjazd do Polski 103 367 rodzin – ^a265 538ª osób.

Nadwyżka zarejestrowanych w porównaniu do wszystkich obywateli polskich w obwodzie wynika z doliczenia przybyłych z obwodów wschodnich. Wyjechały do Polski 55 403 rodziny – ^a146 701^a [osób]. Łącznie zewidencjonowano w mieście Lwowie 50 863 rodziny obywateli polskich – 107 036 osób, zarejestrowano na wyjazd do Polski 49 197 rodzin – 104 036 osób, wyjechało ze Lwowa 56 859 osób. Dokumenty na wyjazd otrzymało ^a62 589ª osób, odmów wyjazdu do Polski ^anie było^a, odmówiło [wyjazdu] po załatwieniu dokumentów ^a120 osób^a. Prawo do wyjazdu posiada, ale nie zarejestrowało się w przedstawicielstwie lwowskim około 4.000 osób.

Nr 12/3/946

KOZŁOW

NADAŁ: PTICYN

PRZYJĘŁA: ŁUCENKO

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 116.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 10905 i data: 15.4.46; obok adnotacja: 2-gi Zarz[ąd]; niżej odręczna adnotacja: B. pilne, t. Iowienko, włączyć do zestawienia dla MGB ZSRS, data: 17.4.46 i nieczytelny podpis.

^a - ^a Podkreślono odręcznie.

**18 квітня 1946, Станіслав. Записка по ВЧ О. Михайлова С. Савченку про хід
переселення польських громадян зі Станіславської області
станом на 18 квітня 1946 р.**

По „ВЧ”
Из Станислава
18.4.46 г.

МГБ УССР тов. САВЧЕНКО
На №-11404 от 11.4.46 г.

Всего учтено польских граждан 90214 человек, зарегистрировались на выезд в Польшу – 87912 человек, из них получили документы 84072 чел., отказано в выезде 25 чел., отказались выехать в Польшу после оформления документов 50 чел., имеют право выехать в Польшу, но не зарегистрированы 2302 чел., выехало в Польшу польских граждан 72072, из них: нашей агентуры 450 чел., обусловлено паролей агентуре, в случае установления связи с ней, – 15 чел.

№ 18/187

МИХАЙЛОВ

ПЕРЕДАЛ: РАДЧЕНКО
ПРИНЯЛА: ЛУЦЕНКО

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 59.

Оригінал, машинопис.

Вгорі сторінки вписаний від руки номер: „11246” з датою: „18.4.46”; поруч приписка: „Иовенко”; зліва вгорі частково нерозбірливий номер: „[...]14” з датою: „18/IV 46”; нижче приписка: „2-е Упр.”.

**18 kwietnia 1946, Stanisławów. Depesza WCz. A. Michajłowa do
S. Sawczenki o przebiegu przesiedlania obywateli polskich
z obwodu stanisławowskiego. Stan na 18 kwietnia 1946 r.**

Przez „WCz”
Ze Stanisława
18.4.46 r.

MGB USRS tow. SAWCZENKO
Na nr 11404 z 11.4.46 r.

Ogółem zewidencjonowano 90 214 obywateli polskich, zarejestrowano na wyjazd do Polski – 87 912 osób, z tego dokumenty otrzymały 84 072 os[oby], odmówiono prawa wyjazdu 25 os[obom], po sporządzeniu dokumentów odmówiło wyjazdu do Polski 50 os[ób]. Mają prawo wyjazdu do Polski, ale nie zarejestrowały się 2302 os[oby], wyjechało do Polski 72 072 obywateli polskich, w tym: naszej agentury 450 os[ób], uzgodniono hasła z agenturą w przypadku nawiązania z nią łączności – 15 os[ób].

Nr 18/187

MICHAJŁOW

NADAŁ: RADCZENKO
PRZYJĘŁA: ŁUCENKO

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 59.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 11246 i data: 18.4.46; obok dopisek: Iowienko; w lewym górnym rogu częściowo nieczytelny nr: [...]14 z datą: 18/IV 46; niżej adnotacja: 2-gi Zarz[ąd].

**19 квітня 1946, Дрогобич. Повідомлення С. Литвинова П. Медведєву
про притягнення до кримінальної відповідальності В. Павлова
за хабарництво**

Совершенно секретно

**НАЧАЛЬНИКУ 2 УПРАВЛЕНИЯ МГБ УССР
ПОЛКОВНИКУ
тов. МЕДВЕДЕВУ
гор. Киев**

На № 2/6/1110 от 22.1.1946 г.

Сообщаю, что ПАВЛОВ Владимир Михайлович, согласно указания Прокуратуры УССР, в январе месяце с.г. арестован Облпрокурором и привлечен к уголовной ответственности по ст. ^а56-25 и 108 ч. 1-й ^а УК УССР.

Проведенным следствием установлено, что ПАВЛОВ 3-го ноября 1945 года за денежное вознаграждение ^а в сумме 20 тыс. ^а рублей, по фиктивными документам переправил через гос. границу на сторону Польши не подлежащих переселению ^а десять украинских семей, которые согласно советско-люблинского договора в 1945 г. переселились из Польши в СССР, как украинцы. ^а

Следствие по делу ПАВЛОВА окончено, направлено по подсудности. Решение суда сообщим дополнительно.

И.О. НАЧАЛЬНИКА 2 ОТДЕЛА УМГБ ДРОГОВ. ОБЛ.

Подполковник –

(—) ЛИТВИНОВ

„^б19-^б“ апреля 1946 года

№ ^б5/2/1579-с-^б

гор. Дрогобыч

19 kwietnia 1946, Drohobycz. Pismo S. Litwinowa do P. Miedwiediewa w sprawie pociągnięcia W. Pawłowa do odpowiedzialności karnej za łapownictwo

Ścisłe tajne

DO NACZELNIKA 2 ZARZĄDU MGB USRS
PUŁKOWNIKA
tow. MIEDWIEDIEWA
mias[to] Kijów

Na nr 2/6/1110 z 22.1.1946 r.

Informuję, że PAWŁOW Władimir Michajłowicz zgodnie z poleceniem prokuratury USRS został aresztowany w miesiącu styczniu br. przez prokuratora obwodowego i pociągnięty do odpowiedzialności karnej z art. ^a56-25 i 108 p. 1-szy^a KK USRS.

Podczas przeprowadzonego śledztwa ustalono, że PAWŁOW 3-go listopada 1945 roku za wynagrodzeniem pieniężnym ^aw wysokości 20 tys. rubli^a, na podstawie fałszywych dokumentów wysłał przez granicę państ[wową] na stronę Polski ^adziesięć nie podlegających przesiedleniu rodzin ukraińskich, które zgodnie z sowiecko-lubelskim porozumieniem przesiedliły się w 1945 r. z Polski do ZSRS jako Ukraińcy.^a

Śledztwo w sprawie PAWŁOWA zostało zakończone i skierowane według właściwości do sądu. O postanowieniu sądu poinformujemy dodatkowo.

P.O. NACZELNIKA 2 ODDZIAŁU UMGB OBW[ODU]
DROHOB[YCKIEGO]
Podpułkownik –

(—) LITWINOW

„^b19-^b” kwietnia 1946 roku
Nr ^b5/2/1579-s-^b
mias[to] Drohobycz

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 2, арк. 70.

Оригінал, машинопис.

Вгорі сторінки вписано від руки номер: „12197”, дату: „27.4.46” та резолюцію: „Деулин”; зліва на полях дві приписки від руки: „т. Власову, 29.4.46” і „т. Иовенко. Использовать в док. записке МГБ СССР по переселению поляков. УМГБ Дрогобычской области упустило это дело. Его надо было привлекать по другим статьям УК”, нижче підпис Власова і дата: „29.4.46”; зліва приписка від руки: „По этому вопросу МГБ СССР информировано” з нерозбірливим підписом.

а-а Підкреслено від руки.

б-б Вписано від руки.

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 2, ark. 70.

Oryginał, maszynopis.

U góry strony wpisano odręcznie nr: 12197, datę: 27.4.46 i dekreację: Dieulin; na lewym marginesie dwie odręczne adnotacje: t. Własow. 29.4.46 i t. Iowienko. Wykorzystać w raporcie dla MGB ZSRS o przesiedleniu Polaków. UMGB obwodu drohobyckiego nie dopilnowało tej sprawy. Trzeba było rozpatrywać ją z innego artykułu KK, niżej podpis Własowa i data: 29.4.46; również z lewej strony odręczna adnotacja: MGB ZSRS zostało poinformowane o tej sprawie, z nieczytelnym podpisem.

u- u Podkreślono odręcznie.

b- b Wpisano odręcznie.

**26 квітня 1946, Київ. Записка по ВЧ П. Медведєва В. Майструку з наказом
заарештувати Ф. Вишинського**

Совершенно секретно

**ЗАПИСКА по „ВЧ”
ДРОГОВЫЧ УМГБ тов. МАЙСТРУК**

По распоряжению Министра Государственной Безопасности СССР тов. САВЧЕНКО примите срочные меры к задержанию соучастника в незаконных оформлениях документов на выезд в Польшу ВЫШИНСКОГО Франца Станиславовича.

О результатах информируйте.

МЕДВЕДЕВ

**НАЧАЛЬНИК 2 УПРАВЛЕНИЯ МГБ УССР
Полковник**

(—) МЕДВЕДЕВ

№ ^а02/6/7925^а

„^а26^а” апреля 1946 г.

г. Киев

(исп. Марцишевский)

^аПередал: Боровик

Принял: Пчелинский. 27/IV 46 г.^а

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 2, арк. 71.

Оригінал, машинопис.

^а · ^а Вписано від руки.

**26 kwietnia 1946, Kijów. Depesza WCz. P. Miedwiediewa do W. Majstruka
z poleceniem aresztowania F. Wyszynskiego**

Ściśle tajne

**DEPESZA „WCz”
DROHOBYCZ UMGB tow. MAJSTRUK**

Z polecenia Ministra Bezpieczeństwa Państwowego USRS tow. SA-WCZENKI podejmijcie natychmiastowe kroki w celu zatrzymania współnika bezprawnych przypadków załatwiania formalności związanych z dokumentami na wyjazd do Polski, WYSZYNSKIEGO Franca Stanisławowicza.

Informujcie o rezultatach.

MIEDWIEDIEW

**NACZELNIK 2 ZARZĄDU MGB USRS
Pułkownik**

(—) MIEDWIEDIEW

Nr ^a02/6/7925^{-a}

„^a26^{-a}” kwietnia 1946 r.

m. Kijów

(wyk. Marciszewskij)

^aNadał: Borowik

Przyjął: Pczelinskij. 27/IV 46 r.^{-a}

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 2, ark. 71.

Orginał, maszynopis.

^a - ^a Wpisano odręcznie.

**27 квітня 1946, Житомир. Доповідна записка К. Марковського П. Медведєву
про хід переселення польських громадян з Житомирської області
станом на 27 квітня 1946 р.**

**СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО
СЕРИЯ „К”**

**НАЧАЛЬНИКУ 2 УПРАВЛЕНИЯ МГБ УССР
ПОЛКОВНИКУ
тов. МЕДВЕДЕВУ**

Гор. КИЕВ

ДОКЛАДНАЯ ЗАПИСКА

**„О ходе репатриации бывших польских
граждан по Житомирской области”.**

На 27.IV.46 года состояние репатриации польских граждан в Польшу по Житомирской области характеризуется следующими данными:

- 1) Всего рассмотрено заявлений 1284
- 2) Утверждено заявлений 948
- 3) По заявлениям прошло 1942 чел.

Из них:

- а) Взрослых 1284 чел.
- б) Детей 658 —
- 4) Утверждено к выезду в Польшу 1428 чел.

Из них:

- а) Взрослых 948 чел.
- б) Детей 480 —
- 5) Всего репатрировано в Польшу — 1357 человек
- 6) Всего отправлено эшелонов с поляками — 2

Последний эшелон отправлен со станции Житомир 19 апреля 1946 года.

Антисоветских проявлений со стороны поляков, уезжающих в Польшу, за отчетный период отмечено не было.

**НАЧАЛЬНИК УПРАВЛЕНИЯ МГБ
ПО ЖИТОМИРСКОЙ ОБЛАСТИ ПОЛКОВНИК
(—) МАРКОВСКИЙ**

**27 kwietnia 1946, Żytomierz. Raport K. Markowskiego dla P. Miedwiediewa
o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu żytomierskiego.
Stan na 27 kwietnia 1946 r.**

ŚCIŚLE TAJNE
SERIA „K”

DO NACZELNIKA 2 ZARZĄDU MGB USRS
PUŁKOWNIKA
tow. MIEDWIEDIEWA

Mias[to] KIJÓW

RAPORT

„O przebiegu repatriacji byłych obywateli
polskich w obwodzie żytomierskim”.

Na 27.IV.46 roku stan repatriacji obywateli polskich do Polski w obwodzie
żytomierskim charakteryzuje się następującymi danymi:

- 1) Ogółem rozpatrzono podań 1284
- 2) Zatwierdzono podań 948
- 3) Podania dotyczą 1942 os[ób]

Z tego:

- a) Dorosłych 1284 os.
- b) Dzieci 658 —
- 4) Zatwierdzono na wyjazd do Polski 1428 os.

Z tego:

- a) Dorosłych 948 os.
- b) Dzieci 480 —

5) Ogółem repatriowano do Polski – 1357 osób

6) Ogółem odprawiono transportów z Polakami – 2

Ostatni transport został odprawiony ze stacji Żytomierz 19 kwietnia 1946
roku.

Antysowieckich wystąpień ze strony Polaków wyjeżdżających do Polski w
okresie sprawozdawczym nie było.

NACZELNIK ZARZĄDU MGB
OBWODU ŻYTOMIERSKIEGO PUŁKOWNIK
(—) MARKOWSKIJ

„^а27^а” апреля 1946 года
№ ^а6/298^а
город Житомир

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 74.

Оригінал, машинопис.

Зліва вгорі вписаний від руки номер: „12338” з датою: „29.4.46”.

^а - ^а Вписано від руки.

„^a-27-^a” kwietnia 1946 roku

Nr ^a-6/298-^a

miasto Żytomierz

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 74.

Oryginał, maszynopis.

Po lewej stronie nad tekstem dokumentu odręcznie wpisany nr: 12338 i data: 29.4.46.

^a-^a Wpisano odręcznie.

**30 квітня 1946, Сянок. Скарга Управління гміни Команча на свавілля
оперативної групи поручника Цесельського**

До
Повітового староства
в Сяноку

Вже втретє повідомляємо про те, що оперативна група пор[учника] Цесельського¹, проводячи операцію на території гміни Команча, не рахується з виданими Повітовим староством в Сяноку документами про звільнення від переселень і виселяє навіть "поляків", а також руйнує жилі будинки і т.п., стався також випадок вбивства працівника залізниці поляка (Точек).

У громаді Команча всім полякам наказано залишити громаду і повідомлено, що вся громада буде спалена, вибито всі вікна в домах і знищено всі печі.

Документи про звільнення від виселень, надані Пов[ітовим] староством, які показують члени змішаних родин, нищаться або відбираються, а людей виганяють.

Командир групи, виступаючи перед населенням, висловився, що посвідчення про звільнення від виїзду до УРСР видаються за яйця і масло, а тому він з цими посвідченнями рахуватися не буде.

Просимо негайно втрутитися, оскільки, якщо вирішення справи буде відкладене хоча б на один день, громада Команча та інші будуть стерті з земної поверхні. –

Сянок, 30 квітня 1946

Управління гміни
Команча

ЦАВ РП, ф. IV. 510.5.418, арк. 11.

Оригінал, машинопис.

Зліва вгорі та на полях нерозбірливі приписки від руки; поруч вписано від руки: „над[ійшло] 01691/13”; під текстом кругла печатка з державним гербом всередині і написом довкола: „Республіка Польща. Управління гміни в КОМАНЧІ” та прямокутна печатка з написом: „Сяноцький повітовий староста”; нижче надрукована на машині резолюція: „Сянок, 30/4.1946 р. Генералу Дашкевичові у Ряшеві. Районний воєнкомат надсилаю до відом. – Повітовий староста” і нерозбірливий підпис.

* * У польському оригіналі було: поляків з малої букви; виправлено від руки на велику. Так само далі.

¹ Цесельський Любомир, у цей час, командир 1 батальйону 34 пп 8 ДП, під кінець квітня 1946, командував оперативною групою, яка нараховувала майже 300 осіб і діяла у районі сіл Команча, Должиця і Чистогорб.

30 kwietnia 1946, Sanok. Skarga Zarządu Gminy Komańcza na samowolę grupy operacyjnej por. Ciesielskiego

Do
Starostwa powiatowego
w Sanoku

Poraz trzeci zgłasza się, że grupa operacyjna por. Ciesielskiego¹ przeprowadzająca akcję na terenie gminy Komańcza nie honoruje zwolnień wydanych przez Starostwo powiatowe w Sanoku, wysiedla nawet ^a-Polaków^a, a nawet zaszedł wypadek zastrzelenia Polaka (Toczek), robotnika kolejowego, demoluje budynki mieszkalne i t.p.

W gromadzie Komańcza polecono wszystkim Polakom opuścić gromadę i oświadczono, że cała gromada będzie spalona, powybijano wszystkie okna w domach i poburzano wszystkie piece.

Zwolnienia Starostwa pow[iatowego], którymi wykazują się rodziny miesza-
ne, są niszczone lub zabierane a ludzie wypędzani.

Dowódca grupy wobec ludności wyraził się, że zaświadczenia zwalniające z wyjazdu do U.S.R.R. wydawane są za jajka i masło i zaświadczeń tych hono-
rować nie będzie.

Prosimy o natychmiastową interwencję, gdyż jeśli sprawa opóźni się chociaż-
by o jeden dzień, gromada Komańcza i inne zostaną zniesione z powierzchni
ziemi. –

Sanok, dnia 30 kwietnia 1946

Zarząd Gminy
Komańcza

CAW, IV. 510.5.418, k. 11.

Oryginał, maszynopis.

W lewym górnym rogu oraz na lewym marginesie odręczne, nieczytelne adnotacje; obok odręcznie wpisany nr: wpl. 01691/13; pod tekstem okrągła pieczęć z godłem państwowym w środku i napisem w otoku: Rzeczpospolita Polska. Zarząd Gminy w KOMANCZY oraz pieczęć prostokątna z napisem: Starosta Powiatowy Sanocki; poniżej dekretna wpisana na maszynie: Sanok, dnia 30/4.1946 r. Generalowi Daszkiewiczowi w Rzeszowie – Rejonowa Komenda Uzupelnień przesyłam do wiadomości. – Starosta powiatowy i nieczytelny podpis.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

^a - ^a Było: polaków, poprawiono odręcznie na: Polaków. Podobnie dalej.

¹ Ciesielski Lubomir, wówczas dca 1 batalionu 34 pp 8 DP, pod koniec kwietnia 1946 dowodził prawie 300-osobową grupą operacyjną w rejonie wsi Komańcza, Dołżyca i Czystohorb.

1 травня 1946, Дрогобич. Записка по ВЧ В. Майструка П. Медведєву
стосовно звільнення заарештованого Ф. Вишинського

По „ВЧ” [из] Дрогобыча
1.05.46 года

МГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ
На № 02/а-5-а/7925

ВИШИНСКИЙ Франц Станиславович на основании показаний арестованного ГАНА Людвига был 17 апреля 1946 года нами задержан.

Свое участие в незаконном оформлении документов на выезд в Польшу категорически отрицает.

На очной ставке с ГАНОМ – ВИШИНСКИЙ дал показание, что ГАН лично занимался незаконным оформлением эвакодокументов, взял за это крупные денежные взятки, а он, ВИШИНСКИЙ, никакого участия в этом не принимал.

ГАН показания ВИШИНСКОГО подтвердил и указал, что в отношении его он ранее дал неправильные показания.

Из-за отсутствия материалов для привлечения ^бВИШИНСКОГО к уголовной ответственности он нами освобожден. ^б

МАЙСТРУК

Передал – КАРПЕНКО

Приняла – ЛУЦЕНКО

печатаала Лифшиц

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 2, арк. 72.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа зліва вгорі вписано від руки номер „5239” з датою: „3/V”; поруч номер: „12533” і дату: „3.5.46” та резолюцію: „Марцишевский”; нижче на тексті дві приписки від руки: „т. Власову. К переписке” з нерозбірливим підписом і датою: „4.V.46” та: „т. Марцишевский. К переписке по делу «Г»”, з датою: „6.5.46” і підписом Власова.

а- а Виправлено від руки на 6.

б- б Підкреслено від руки.

**1 maja 1946, Drohobycz. Depesza WCz. W. Majstruka do P. Miedwiediewa
o zwolnieniu F. Wyszynskiego z aresztu**

„WCz” z Drohobycza
1.05.46 roku

MGB USRS do tow. MIEDWIEDIEWA
Na nr 02/^a-5-^a/7925

WYSZYNSKIJ Franc Stanisławowicz został przez nas zatrzymany 17 kwietnia 1946 roku na podstawie zeznań aresztowanego GANA Ludwika.

Swojemu udziałowi w nieprawym załatwianiu formalności związanych z dokumentami na wyjazd do Polski kategorycznie zaprzecza.

Podczas konfrontacji z GANEM – WYSZYNSKIJ zeznał, że GAN osobiście zajmował się nieprawym załatwianiem formalności związanych z dokumentami ewakuacyjnymi, brał za to duże łapówki pieniężne, a on, WYSZYNSKIJ żadnego udziału w tym nie brał.

GAN potwierdził zeznania WYSZYNSKIEGO i oznajmił, że wcześniej złożył na jego temat nieprawdziwe zeznania.

Z powodu braku materiałów do pociągnięcia ^bWYSZYNSKIEGO do odpowiedzialności karnej, został przez nas zwolniony ^b.

MAJSTRUK

Nadał – KARPIENKO
Przyjęła – ŁUCENKO
przepisała Lifszyc

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 2, ark. 72.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu w lewym górnym rogu odręcznie wpisano nr: 5239 i datę: 3/V; obok nr: 12533, datę: 3.5.46 oraz dekreację: Marciszewskij; poniżej częściowo na tekście dwie odręczne notatki. Pierwsza – t. Własow. Do korespondencji, z nieczytelnym podpisem i datą: 4.V.46. Druga – t. Marciszewskij. Do korespondencji w sprawie „G”, z datą: 6.5.46 i podpisem Własowa.

^a - ^a Poprawiono odręcznie na 6.

^b - ^b Podkreślono odręcznie.

**1 травня 1946, Дніпропетровськ. Записка по ВЧ М. Суркова С. Савченку про
хід переселення польських громадян з Дніпропетровської області
станом на 30 квітня 1946 р.**

По „ВЧ” Днепропетровск
1.V.46 г. 23.40

МГБ УССР тов. САВЧЕНКО

На № 12/6/8040. На 30 апреля с.г. на территории Днепропетровской области учтено 1554 польских граждан. Подало заявлений о выходе из советского гражданства 1551, из них:

- а) Получили эвакодокументы 1429.
- б) Отказано в выезде в Польшу 94.
- в) Отказалось выехать в Польшу после оформления документов 13.
- г) Выехало с территории области, не получив документов 15.
- д) Имеют право выезда в Польшу, но не подали заявлений 3 человека.
- е) Выехало в Польшу польских граждан 1417, из них наших агентов – 19. Обусловлено связь с границей одним агентом.

СУРКОВ¹

**Передал КАРЫЙ
Принял АЛЕКСАНДРОВ**

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 113.

Оригінал, машинопис.

Зліва вгорі вписаний від руки номер: „12558” з датою: „3.5.46.”; нижче резолюція: „т. Власову, 4.V-46”.

¹ Сурков Микола (нар. 1904), у 1943–1950 – начальник Управління НКГБ–МГБ УРСР Дніпропетровської області; полковник держбезпеки.

**1 maja 1946, Dniepropietrowsk. Depesza WCz. N. Surkowa do S. Sawczenki
o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu
dniepropietrowskiego. Stan na 30 kwietnia 1946 r.**

Przez „WCz” Dniepropietrowsk
1.V.46 r. 23.40

MGB USRS tow. SAWCZENKO

Na nr 12/6/8040. Na 30 kwietnia br. na terenie obwodu dniepropietrowskiego zewidencjonowano 1554 obywateli polskich. Podania dotyczące rezygnacji z obywatelstwa sowieckiego złożyło 1551 [osób], z tego:

- a) Dokumenty ewakuacyjne otrzymało 1429.
 - b) Odmówiono wyjazdu do Polski 94.
 - c) Po załatwieniu dokumentów odmówiło wyjazdu do Polski 13.
 - d) Wyjechało z terenu obwodu nie otrzymując dokumentów 15.
 - e) Posiadają prawo do wyjazdu do Polski, ale nie złożyły podań 3 osoby.
 - f) Wyjechało do Polski obywateli polskich 1417, w tym naszych agentów – 19.
- Uzgodniono łączność za granicą z jednym agentem.

SURKOW¹

Nadał: KARYJ

Przyjął: ALEKSANDROW

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 113.

Oryginał, maszynopis.

Po lewej stronie nad tekstem wpisany odręcznie nr: 12558 i data: 3.5.46; niżej dekretycja: t. Własow, 4.V-46.

¹ Surkow Nikołaj (ur. 1904), w l. 1943–1950 naczelnik UNKGB–UMGB USRS obwodu dniepropietrowskiego; płk bezp. państw.

**3 травня 1946, Чернігів. Записка по ВЧ Д. Павлюченка МГБ УРСР про хід
переселення польських громадян з Чернігівської області
станом на 30 квітня 1946 р.**

По „ВЧ” из Чернигова

По состоянию на 30.IV.46 года по Черниговской области учтено польских гр-н, подлежащих переселению – 1252 человека.

1. Подали заявление о выходе из Советского гражданства – 1230, из них:
 - а) получили эвакодокументы – 613
 - б) отказано в выезде в Польшу – 15
 - в) отказалось выехать после оформления документов – 2
2. Имеют право выехать в Польшу, но не подали заявлений – 2.
3. Выехало в Польшу польских граждан 1233 человека, из них. Нашей агентуры – 13
4. Паролей агентуре для связи за границей ввиду нецелесообразности нами не давалось.

ПАВЛЮЧЕНКО¹

Передал – ХАТКЕВИЧ

Принял – Эпштейн

печ. маш. Лифшиц

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 75.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „12540” з датою: „3.5.46.”; поруч номер: „[...]224” з датою: „3/V-46 г.”; нижче резолюція: „т. Власову, 4.V-46”.

¹ Павлюченко Данило (нар. 1904), у 1944–1947 – в.о. заступника начальника, заступник начальника Управління НКГБ–МГБ УРСР Чернігівської області; у 1944 підполковник держбезпеки.

**3 maja 1946, Czernihów. Depesza WCz. D. Pawluczenki do MGB USRS
o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu czernihowskiego.
Stan na 30 kwietnia 1946 r.**

Przez „WCz” z Czernihowa

Według stanu na 30.IV.46 roku, w obwodzie czernihowskim zewidencjonowano – 1252 polskich ob[ywate]li podlegających przesiedleniu.

1. Podania o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego złożyło – 1230, z tego:
 - a) dokumenty ewakuacyjne otrzymało – 613
 - b) odmówiono wyjazdu do Polski – 15
 - c) odmówiło wyjazdu po sporządzeniu dokumentów – 2
2. Ma prawo wyjechać do Polski, ale nie złożyło podań – 2
3. Do Polski wyjechało obywateli polskich 1233 osób.
Naszej agentury – 13.
4. Nie dawaliśmy agenturze hasel dla łączności za granicą wobec niecelowości.

PAWLUCZENKO¹

Nadał – CHATKIEWICZ

Przyjął – Epsztejn

wydr[ukowała] masz[ynistka] Lifszyc

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 75.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 12540 z datą: 3.5.46; obok nr: [...]224 z datą: 3/IV-46 r.; poniżej dekretycja: t. Własow, 4.V-46.

¹ Pawluczenko Daniil (ur. 1904), w l. 1944–1947 p. o. zcy naczelnika, zca naczelnika UNKGB–UMGB USRS obwodu czernihowskiego; w 1944 ppłk bezp. państw.

**3 травня 1946, Ворошиловград. Записка по ВЧ П. Шляпнікова П.Медведєву
стосовно стану польської колонії у Ворошиловградській області
на 1 травня 1946 р.**

Из Ворошиловграда по ВЧ
3.5.46 г.

МГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ
На № 02/6/8049 от 30.4.46 г.

Сообщаю цифровые данные о состоянии польской колонии на 1 мая с.г.

1. Всего учтено польских граждан 1897 человек, в том числе детей до 14 лет 880 человек.

2. Подали заявление о выходе из советского гражданства – 1013 чел., в том числе получили эвакодокументы – 109 человек, отказано в выезде в Польшу 37 человекам, отказались выехать в Польшу после оформления документов 16 человек, выехали в Польшу польских граждан 956 человек, из них нашей агентуры 11 человек.

3. Обусловлено пароли явиться в случае установления связи за границей 3 чел.

4. Имеют право выезда в Польшу, но не подали заявления 4 человека.

ШЛЯПНИКОВ¹

Передал: Шевченко

Приняла: (—) Гапеева

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 102.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „12729” з датою: „4.5.46.”; поруч номер: „[...]313” з датою: „3/V-46.”; нижче резолюція: „т. Власову, 6.V.46”.

¹ Шляпніков Петро (нар. 1905), у 1943–1944 – заступник начальника Управління НКГБ УРСР Кам'янець-Подільської області, у 1944–1946 – заступник начальника Управління НКГБ-МГБ УРСР Ворошиловградської області; у 1943 підполковник держбезпеки.

3 maja 1946, Woroszyłowgrad. Depesza WCz. P. Szlapnikowa do P. Miedwiediewa o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu woroszyłowgradzkiego. Stan na 1 maja 1946 r.

Z Woroszyłowgradu przez „WCz”
3.5.46 r.

MGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA
Na nr 02/6/8049 z 30.4.46 r.

Przedstawiam dane liczbowe o stanie kolonii polskiej na 1 maja br.

1. Razem zewidencjonowano 1897 obywateli polskich, w tym 880 dzieci do lat 14.

2. Podania o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego złożyło – 1013 os[ób], w tym 109 osób otrzymało dokumenty ewakuacyjne, odmówiono wyjazdu do Polski 37 osobom, po sporządzeniu dokumentów odmówiło wyjazdu do Polski 16 osób, do Polski wyjechało 956 obywateli polskich, w tym naszej agentury – 11 osób.

3. Uzgodniono hasła do wymiany w przypadku nawiązania łączności za granicą – 3 os[oby].

4. Posiadają prawo do wyjazdu do Polski, ale nie złożyły podań 4 osoby.

SZLAPNIKOW¹

Nadał: Szewczenko

Przyjęła: (—) Gapiejewa

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 102.

Oryginał, maszynopis.

*Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 12729 i data: 4.5.46; obok numer: [...]313 z datą: 3/IV-46.;
niżej dekretycja: 1. Własow, 6.V.46.*

¹ Szlapnikow Piotr (ur. 1905), w l. 1943–1944 zca naczelnika UNKGB USRS obwodu kamieniecko-podolskiego, w l. 1944–1946 zca naczelnika UNKGB-UMGB USRS obwodu woroszyłowgradzkiego; w 1943 ppłk bezp. państw.

**4 травня 1946, Херсон. Записка по ВЧ О. Дмитрієва П. Медведєву про
завершення 5 березня 1946 р. переселення польських громадян
з Херсонської області**

Из Херсона по ВЧ
4.5.46 г.

МГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

На Ваш № 11403 от 1.4.46 г.

Данные переданы запиской по ВЧ 12.4.46 г. № 20230.

Одновременно сообщаем, что репатриация польских граждан в Херсонской области закончена 5 марта с.г., другими данными не располагаем.

№ 23/2/1766

ДИМИТРИЕВ¹

Передал: Семенов

Приняла: Гапеева

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 99.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „12734” з датою: „4.5.46.”; поруч номер: „5329” з датою: „4/V-46.”; під текстом резолюції: „т. Павленко, 6.V-46”; „т. Власову, в отчет МГБ СССР”, дата: „8.5” і нерозбірливий підпис.

¹ Правильно Дмитрієв Олександр (нар. 1901), у 1944–1947 – начальник 2-го відділу Управління НКГБ–МГБ УРСР Херсонської області, у 1947–1949 – заступник начальника 5-го відділу Управління МГБ УРСР Одеської області; у 1943 полковник держбезпеки.

**4 maja 1946, Chersoń. Depesza WCz. A. Dmitrijewa do P. Miedwiediewa
o zakończeniu w dniu 5 marca 1946 r. przesiedlania obywateli polskich
z obwodu chersońskiego**

Z Chersonia przez „WCz”
4.5.46 r.

MGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Na Wasz nr 11403 z 1.4.46 r.

Dane przekazano depeszą WCz 12.4.46 r. nr 20230.

Jednocześnie informujemy, że repatriacja obywateli polskich w obwodzie
chersońskim została zakończona 5 marca br., innymi danymi nie dysponujemy.

Nr 23/2/1766

DIMITRIJEW¹

Nadał: Siemionow

Przyjęła: Gapiejewa

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 99.

Oryginał, maszynopis.

*Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 12734 i data: 4.5.46.; obok nr: 5329 z datą: 4/IV-46; pod
tekstem dekrety: t. Pawlenko, 6.V-46; t. Własow. Do sprawozdania dla MGB ZSRS, data: 8.5 i
nieczytelny podpis.*

¹ Właśc. Dmitrijew Aleksander (ur. 1901), w l. 1944–1947 naczelnik 2 Oddz. UNKGB–
UMGB USRS obwodu chersońskiego, w l. 1947–1949 zca naczelnika 5 Oddz. UMGB USRS
obwodu odeskiego; w 1943 płk bezp. państw.

**4 травня 1946, Суми. Записка по ВЧ П. Тихонова П. Медведєву про хід
переселення польських громадян із Сумської області
станом на 30 квітня 1946 р.**

Из Сум по ВЧ
4.5.46 г.

МГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

На № 02/6/8049 от 30.4.46 г. по состоянию на 30 апреля 1946 г.

1. Всего учтено польских граждан 1267.
2. Подано заявлений о выходе из советского гражданства ^{а-1260-а}, из них получили эвако-документы ^{а-1185-а}, отказано в выезде в Польшу – ^{а-64-а}, отказались выехать после оформления документов ^{а-11-а}.
3. Отказались от выезда в Польшу, не подали согласия – 0.
4. Выехали в Польшу польских граждан – ^{а-1185-а}, из них нашей агентуры 3 чел.
5. Явки на случай установления связи за границей не обуславливали.

№ 19/2/5/2443

ТИХОНОВ

Передал: Денисенко

Приняла: (—) Гапеева

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 133.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „12735” з датою: „4.5.46.”; поруч номер: „5330” з датою: „4/V 46”; зліва на полях резолюція: „т. Павленко, 6.V-46”; з правого боку вгорі: „т. Власову. В отчет МГБ СССР”, дата: „8.5” і нерозбірливий підпис.

^{а-а} Підкреслено від руки.

**4 maja 1946, Sumy. Depesza WCz. P. Tichonowa do P. Miedwiediewa
o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu sumskiego.
Stan na 30 kwietnia 1946 r.**

Z Sum przez „WCz”
4.5.46 r.

MGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Na nr 02/6/8049 z 30.4.46 r. według stanu na 30 kwietnia 1946 r.

1. Ogółem zewidencjonowano 1267 obywateli polskich.
2. Złożyło podania o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego ^{a-1260^a}, z tego dokumenty ewakuacyjne otrzymało ^{a-1185^a}, odmówiono wyjazdu do Polski – ^{a-64^a}, zrezygnowało z wyjazdu po sporządzeniu dokumentów ^{a-11^a}.
3. Odmówiło wyjazdu do Polski, nie wyraziło zgody – 0.
4. Wyjechało do Polski obywateli polskich ^{a-1185^a}, w tym naszej agentury – 3 os[oby].
5. Adresów konspiracyjnych na okoliczność nawiązania łączności za granicą nie uzgadnialiśmy.

Nr 19/2/5/2443

TICHONOW

Nadał: Dienisienko

Przyjęła: (—) Gapiejewa

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 133.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 12735 i data: 4.5.46.; obok nr: 5330 z datą: 4/V 46; na lewym marginesie dekretnacja: t. Pawlenko, 6.V-46; po prawej stronie u góry adnotacja: t. Własow. Do sprawozdania dla MGB ZSRS, data: 8.5. i nieczytelny podpis.

^{a- -a} Podkreślono odręcznie.

**7 травня 1946, [б.м.в.]. Донесення Домба про результати переселення
польських громадян зі східних областей УРСР**

Совершенно секретно

ДОНЕСЕНИЕ

Количество репатриированных польских граждан в разрезе областей

№№ п/п	Наименование областей	Количество выехавших	Количест. эшелон.	Колич. вагон.
1.	Херсон	4521	5	216
2.	Чернигов	1284	1	46
3.	Днепропетровск	2484	2	121
4.	Киев	1450	2	77
5.	Кировоград	2155	2	80
6.	Николаев	2181	2	90
7.	Одесса	2449	2	122
8.	Полтава	1922	2	83
9.	Сталино	1882	2	77
10.	Сумы	1188	1	53
11.	Винница	1476	2	90
12.	Ворошиловград	1818	2	77
13.	Запорожье	2854	2	129
14.	Житомир	1367	2	94
15.	Каменец-Подольск	532	1	25
16.	Харьков	2748	2	118
		32311 ч.	32 эш.	1498 ваг.

ПРИМЕЧАНИЕ: В Винницкую область включены 774 репатрианта, которые должны выехать 10 мая.

В Харьковскую область включены 1600 репатрианта, которые должны выехать 12 мая.

Не включены мелкие группы по 20–30 чел., которые должны выехать из каждой области, так что общее количество репатриантов-поляков из УССР достигает до 33 тысяч.

7 maja 1946, [b.m.w.]. Raport Domba o rezultatach przesiedleń obywateli polskich ze wschodnich obwodów USRS

Ściśle tajne

RAPORT

Liczba obywateli polskich repatriowanych z poszczególnych obwodów

Lp.	Nazwy obwodów	Liczba osób, które wyjechały	Ilość transportów	Ilość wagonów
1.	Chersoń	4521	5	216
2.	Czernihów	1284	1	46
3.	Dniepropietrowsk	2484	2	121
4.	Kijów	1450	2	77
5.	Kirowograd	2155	2	80
6.	Nikołajew	2181	2	90
7.	Odessa	2449	2	122
8.	Połtawa	1922	2	83
9.	Stalino	1882	2	77
10.	Sumy	1188	1	53
11.	Winnica	1476	2	90
12.	Woroszyłowgrad	1818	2	77
13.	Zaporoże	2854	2	129
14.	Żytomierz	1367	2	94
15.	Kamieniec Podolski	532	1	25
16.	Charków	2748	2	118
		32311 os.	32 transp.	1498 wag.

UWAGA: Do obwodu winnickiego włączono 774 repatriantów, którzy powinni wyjechać 10 maja.

Do obwodu charkowskiego włączono 1600 repatriantów, którzy powinni wyjechać 12 maja.

Nie włączono małych grup po 20–30 os[ób], które powinny wyjechać z każdego z obwodów, tak więc ogólna liczba repatriantów-Polaków z USRS sięga 33 tysięcy.

Репатриация польских граждан из УССР в основном закончена, кроме Харьковской и Винницкой областей, которые должны выехать до 15-го мая; все польские граждане выехали из территории УССР. Представительство¹ заканчивает свою работу к 15 мая и выезжает в Москву в распоряжение Глав-Правления СПП, а оттуда в Польшу.

7.5.1946 г.

(—) ДОМБ

*ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 13.
Копія, машинопис.*

¹ Йдеться про апарат Управління Головного уповноваженого Уряду РП у справах евакуації польського населення з УРСР в Луцьку; управління очолював капітан Станіслав Пізло, а з червня 1945 – Мар'ян Бік.

Repatriacja obywateli polskich z USRS została w zasadzie zakończona z wyjątkiem obwodów charkowskiego i winnickiego, z których powinni wyjechać do 15-go maja wszyscy obywatele polscy wyjeżdżający z terytorium USRS. Przedstawicielstwo¹ zakończy swoją pracę do 15 maja i wyjedzie do Moskwy do dyspozycji Zarządu Głównego ZPP, a stamtąd do Polski.

7.5.1946 r.

(—) DOMB

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 13.

Kopia, maszynopis.

¹ Tj. aparat Głównego Pełnomocnika Rządu RP ds. ewakuacji ludności polskiej z USRS w Łucku, którym początkowo zawiadywał kpt. Stanisław Pizło, a od czerwca 1945 Marian Bik.

7 травня 1946, [б.м.в]. Донесення Домба про дітей до 16 років, переселених до Польщі зі східних областей УРСР

Совершенно секретно

ДОНЕСЕНИЕ

Количество детей до 16 лет, репатриированных в Польшу на основании договора от 6.VI-1945 года

1. Херсон	1538
2. Чернигов	300
3. Днепропетровск	797
4. Киев	295
5. Кировоград	679
6. Николаев	557
7. Одесса	805
8. Полтава	530
9. Сталино	505
10. Сумы	400
11. Винница	539
12. Ворошиловград	673
13. Запорожье	850
14. Житомир	523
15. Каменец-Подольск	229
16. Харьков	<u>311 (первый эшелон)</u>
Итого:	9431 ¹

ПРИМЕЧАНИЕ: В количество детей Винницкой обл. включены дети, которые должны выехать 10.5.

По Сумской области количество детей неточное, дано ориентировочно, ввиду отсутствия данных.

7.V-46 г.

(—) ДОМБ

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 14.
Копія, машинопис.

¹ Підрахунок дає: 9531.

**7 maja 1946, [b.m.w.]. Raport Domba o dzieciach do lat 16 przesiedlonych
do Polski ze wschodnich obwodów USRS**

Ścisłe tajne

RAPORT

Liczba dzieci do lat 16 repatriowanych do Polski na podstawie porozumienia
z 6.VI-1945 roku

1. Chersoń	1538
2. Czernihów	300
3. Dniepropietrowsk	797
4. Kijów	295
5. Kirowograd	679
6. Nikołajew	557
7. Odessa	805
8. Połtawa	530
9. Stalino	505
10. Sumy	400
11. Winnica	539
12. Woroszyłowgrad	673
13. Zaporże	850
14. Żytomierz	523
15. Kamieniec Podolski	229
16. Charków	311 (pierwszy transport)
Razem:	<u>9431¹</u>

UWAGA: Do liczby dzieci z obwodu winnickiego włączono dzieci, które mają
wyjechać 10.5.

Liczba dzieci z obwodu sumskiego jest niedokładna, podano ją
orientacyjnie z powodu braku danych.

7.V-46 r.

(—) DOMB

*PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 14.
Kopia, maszynopis.*

¹ Sumowanie daje wynik: 9531.

8 травня 1946, Люблін. Звіт Ю. Беднажа про хід переселення українського населення з Краківського, Ряшівського і Люблінського воєводств у квітні 1946 р.

Копія

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ
Головний представник Уряду РП
у справах евакуації

Люблін, 8.5.1946 р.

Для службового користування

Звіт
за місяць квітень 1946 р.

Район Новий Санч

Настрій українського населення і стан безпеки.

Українське (лемківське) населення все ще неприязно ставиться до кампанії по евакуації. Особливо зараз, у весняний період, хоче залишитися на місці, забезпечити собі матеріальне становище на майбутнє. З боку українського населення не можна зауважити зараз неприязного ставлення до Польської Держави, свої обов'язки по відношенню до держави виконує повністю і тимчасово виявляє лояльність. Банди у лісах тероризують деякі українські родини, забираючи їхню худобу, наражаючи на небезпеку їхнє життя і майно. Це переважно стосується осіб, які у час німецької окупації були нелояльні до поляків. Є щось характерне, що треба б було взяти до уваги: процент концентрації (зосередження) ^a решти українського населення ^a в деяких гмінах пов[іту] Новий Санч, на основі урядового перепису від 14.II. ц.р.

Гміна	Тилич	поляків	43,66%	українців	–	56,34%
–“–	Лабова	–“–	31,50%	–“–	–	68,50%
–“–	Мушина	–“–	38,00%	–“–	–	62,00%

Розв'язання у цих гмінах української проблеми може мати у перспективі велике значення як для загального стану безпеки, [так і] для гарячих точок і оперативних баз фашистського руху українських банд.

Ставлення адміністративної влади.

Адміністративна влада загалом не змінила ставлення до справ евакуації, вона і далі співпрацює пасивно.

Район Ліско

Стан безпеки і діяльність банд УПА без змін. Залишилось евакуювати

**8 maja 1946, Lublin. Sprawozdanie J. Bednarza o przebiegu przesiedlania
ludności ukraińskiej z województw krakowskiego, rzeszowskiego
i lubelskiego w kwietniu 1946 r.**

Odpis

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Przedstawiciel Główny Rządu R.P.
do Spraw Ewakuacji

Lublin, dn. 8.5.1946 r.

Poufne

Sprawozdanie
za miesiąc kwiecień 1946 r.

Rejon Nowy Sącz

Nastroj ludności ukraińskiej i stan bezpieczeństwa.

Ludność ukraińska (łemkowska) w dalszym ciągu odnosi się nieprzychylnie do akcji ewakuacyjnej. Szczególnie obecnie w okresie wiosennym pragnie przez pozostanie zabezpieczyć swój stan materialny na przyszłość. Ze strony ludności ukraińskiej nie daje się zauważyć obecnie nastroju nieprzychylnego do Państwa Polskiego, ze swych obowiązków względem Państwa wywiązuje się całkowicie i chwilowo okazuje swą lojalność. Bandy po lasach terroryzują niektóre rodziny ukraińskie, zabierając im bydło, zagrażają ich życiu i mieniu. Przeważnie ma to zastosowanie do osób, które w czasie okupacji niemieckiej wykazywały nielojalność w stosunku do Polaków. Charakterystycznym jest, co należałoby wziąć pod uwagę, %% nasilenia (skupienia) ^apozostałej ludności ukraińskiej^a w niektórych gminach pow. Nowy Sącz, na podstawie urzędowego spisu z dn. 14.II. b.r.

Gmina	Tylicz	Polaków	43,66%	Ukraińców	–	56,34%
–“–	Łabowa	–“–	31,50%	–“–	–	68,50%
–“–	Muszyna	–“–	38,00%	–“–	–	62,00%

Rozwiązanie w tych gminach problemu ukraińskiego może mieć w przyszłości duże znaczenie, tak dla ogólnego stanu bezpieczeństwa, [jak i] punktów zapalnych i baz operacyjnych faszystowskiego ruchu band ukraińskich.

Stosunek Władz Administracyjnych.

Władze administracyjne naogół nie zmieniły poglądu na sprawy ewakuacji, współdziałanie ich jest nadal bierne.

Rejon Lesko

Stan bezpieczeństwa i działalność band UPA bez zmian. Do ewakuacji po-

приблизно 36.800 осіб. Темп евакуації низький, причина – подальша відсутність транспортних засобів і мала кількість військ, які б розширили свою діяльність на більшу територію, що підтверджує 18 пп¹ у листі від 25.4. ц.р. (№ 0433), тобто в плані операції по евакуації.

I. Операцію в гміні Вовковия можна провести у випадку, якщо не проводити у той самий час операції в гміні Воля-Михова.

II. З метою дотримання терміну виселення необхідно зміцнити штат полку мінімум на 200 осіб.

III. На час проведення операції в тій гміні треба зміцнити пост МО в Балигороді, присилаючи з [Повітового] управління у Ліску команди постів у цих гмінах.

Відсутність співпраці адміністративної влади, яка, як засвідчує Районний представник, крім [організації] нарад, перевірки і звільнення українців від виїзду, не співпрацює. Це виявляється в тому, що [влада] не виділяє возів і не приймає від від'їжджаючих урожаю. Централізація у самому Ліску усіх війтів, відсутність сільських старост, непризначення на місця тих [сільських старост], які виїжджають, нових ускладнює роботу комісій, особливо в оцінці майна, визначенні права на власність і забезпеченні залишеного майна. Обіцяне виділення 40 автомобілів вирішило б проблему і прискорило операцію по евакуації.

Поки що намагаємося отримати деяку кількість автомобілів від розквартированого у Ліску війська. З огляду на потребу передислокації війська з місця на місце не можна отримати більше, ніж 5 автомобілів.

Рай[он] Сянок

Від того моменту, як відремонтовано залізничні мости і поновлено рух на трасі Сянок–Хирів, і внаслідок дій війська, евакуаційний потік значно посилюється. Операції війська в місцевостях йдуть повільно з огляду на малі сили. Зараз, після заміни командирів², очікуємо кращих, ніж до цього часу, результатів. Активність українських банд не зменшується ані на хвилину. Змінився тільки спосіб. Не нищать мостів і залізничних колій, а палять польські села і тероризують українське населення, яке евакуюється, знищують і підпалюють перед початком евакуації вози.

Рай[он] Горлиці

Операція закінчується. Зміна ставлення до справи евакуації українського населення дозволила б протягом короткого часу евакуювати решту українського населення у кількості 3680 осіб. Про те, як негативно місцевий староста ставиться до операції по евакуації, свідчить факт, що він відмовив надати інформацію Районному представникові про кількість українського населення за проведеним останнім часом староством переписом населення.

Стан безпеки відносно задовільний.

zostaje około 36.800 ludności. Tempo ewakuacji słabe, powodem – brak środków przewozowych w dalszym ciągu oraz mała ilość wojska, któreby rozszerzyło swą działalność na szerszy teren, co potwierdza 18 p.p.¹ w piśmie z dn. 25.4. br. (L. 0433) t.j. w planie akcji ewakuacyjnej.

I. Akcja w gminie Wołkowyje [Wołkowyja] możliwa do przeprowadzenia w wypadku nie przeprowadzania w tym samym czasie akcji w gminie Wola Michowa [Wola Michowa].

II. Celem dokładnego utrzymania terminu wysiedlenia koniecznym jest wzmocnienie stanu pułku conajmniej o 200 ludzi.

III. Na czas akcji w tej gminie należy posterunek M.O. w Baligrodzie wzmocnić, przysyłając z Komendy [Powiatowej] Lesko obsady posterunków tych gmin.

Brak współdziałania władz administracyjnych, które, jak zeznaje Przedstawiciel Rejonowy, poza konferencjami, weryfikowaniem i zwalnianiem Ukraińców od wyjazdu, nie współdziałają. Wyraża się to w nieudzielaniu podwód, nieprzyjmowaniu od wyjeżdżających pługów rolnych. Zcentralizowanie w samym Lesku siedziby wszystkich wójtów, brak sołtysów i niewprowadzenie nowych na miejsce wyjeżdżających utrudnia pracę komisjom, szczególnie przy szacunku mienia i ustalaniu tytułów własności, zabezpieczeniu pozostawionego mienia. Przrzeczony przydział 40 samochodów rozwiązałby i przyspieszył akcję ewakuacyjną.

Narazie czynione są starania uzyskania pewnej ilości samochodów od stacjonującego w Lesku wojska. Ze względu na potrzeby przerzucania wojska z jednego terenu na drugi tą drogą, nie da się uzyskać więcej jak 5 samochodów.

Rej[on] Sanok

Od chwili naprawienia mostów kolejowych i wznowienia ruchu na trasie Sanok–Chyrow i na skutek akcji wojska, ruch ewakuacyjny wzmógł się znacznie. Akcja wojskowa w terenie idzie powoli ze względu na szczupłe siły. Obecnie, po zmianie dowódców², spodziewane są lepsze od dotychczasowych wyniki. Aktywność band ukraińskich nie ustaje na chwilę. Zmieniony został tylko sposób. Nie niszczą mostów i linii kolejowych, palą natomiast wsie polskie oraz ter[ry]toryzują ewakuującą się ludność ukraińską, niszczą i palą wozy przed rozpoczęciem ewakuacji.

Rej[on] Gorlice

Akcja na ukończeniu. Zajęcie odmiennego stanowiska do zagadnienia ewakuacji ludności ukraińskiej pozwoliłoby w krótkim czasie pozostałą liczbę około 3680 osób ukraińskiej ludności ewakuować. Jak dalece niechętnie odnosi się miejscowy Starosta do akcji ewakuacyjnej jest fakt odmowy udzielania informacji Przedstawicielowi Rejonowemu, o ilości ludności ukraińskiej w/g ostatnio przeprowadzonego spisu ludności przez Starostwo.

Stan bezpieczeństwa jest względnie możliwy.

Рай[они] Ярослав, Перемишль

Найближчими днями евакуацію буде повністю закінчено. Залишиться тільки чисто канцелярська робота. Останнім часом з'явилися ^а блукаючі банди ^а, які почали злочинну діяльність, підпалюючи польські села.

Аналогічна ситуація склалася в рай[оні] Томашів, де невеликі банди до 100 осіб палять села, що залишилися після українців, заважаючи таким чином поселенню і господарюванню на цих землях.

Рай[он] Грубешів

Згідно з планом за сприятливих умов маю намір до кінця червня ц.р. евакуювати решту українського населення у кількості приблизно 40.000 осіб. Реалізація вищезгаданого великою мірою залежить від напруженої діяльності війська.

Рай[он] Володава

У цьому районі діяльність можна буде знов почати після закінчення операції в рай[оні] Грубешів, а це тому, що на операцію в рай[оні] Володава треба перекинути військо, яке діє у районі Грубешева.

Направлення зараз нових частин до Володави дозволило б закінчити операцію по евакуації більш-менш у тому самому часі, що було б дуже бажано.

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСТАВНИК УРЯДУ РП
У СПРАВАХ ЕВАКУАЦІЇ
Ю. Беднаж

з оригіналом вірно:

(—) Лубенський

^б заступник директора ^б

А МВСіА РП, ф. МАР 304, арк. 186.

Копія, машинопис.

Під документом зліва кругла печатка з державним гербом Польщі всередині і написом: „Управління у справах репатріації польського населення з СРСР”.

^а - ^а Підкреслено на друкарській машинці.

^б - ^б Вписано від руки.

¹ 18 пп входив до складу 6 ДП і до березня 1946 був розквартирований у Сяноку; командир підполковник Ян Гранковський.

² Ймовірно йдеться про зміни на посадах командирів полків, які входили до складу 8 ДП. 21 лютого 1946 командування 36 пп взяв на себе підполковник Фелікс Комар, 17 квітня командування 37 пп взяв на себе підполковник Францішек Юхневич, а 1 травня командування 34 пп взяв на себе підполковник Еміль Цімура.

Rej[on] Jarosław, Przemyśl

W najbliższych dniach ewakuacja zostanie zakończona całkowicie. Pozostałą pracę czysto biurową. Ostatnio pokazały się ^abandy przechodnie^a, które rozpoczęły swą zbrodniczą działalność paląc polskie wsie.

Analogiczna sytuacja zapanowała w rej. Tomaszów, gdzie nieliczne bandy do 100 osób palą wsie poukraińskie, nie dopuszczając w ten sposób do osadnictwa i zagospodarowania tych ziem.

Rej[on] Hrubieszów

W/g planu, przy sprzyjających warunkach zamierzam do końca czerwca rb. ewakuować pozostałą ludność ukraińską w liczbie około 40.000 osób. Realizacja powyższego w dużej mierze zależy od sprężystej działalności wojska.

Rej[on] Włodawa

W tym rejonie działalność można będzie wznowić po ukończeniu akcji w rejonie Hrubieszów, a to z tego względu, iż do akcji w rej[onie] Włodawa przetrzucić trzeba wojsko działające w rej[onie] Hrubieszów.

Skierowanie nowych jednostek obecnie do Włodawy pozwoliłoby na ukończenie akcji ewakuacyjnej mniej więcej w jednym czasie, co byłoby bardzo pożądane.

GLÓWNY PRZEDSTAWICIEL RZĄDU R.P. DO SPRAW EWAKUACJI

J. Bednarz

za zgodność z oryginałem:

(—) Łubieński

^bv-dyrektor^b

A MSWiA, MAP 304, k. 186.

Odpis, maszynopis.

Pod dokumentem w lewym rogu okrągła pieczęć z godłem państwowym w środku i napisem w otoku:

Urząd do Spraw Repatriacji Ludności Polskiej z ZSRR.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

^a- ^a Podkreślono maszynowo.

^b- ^b Wpisano odręcznie.

¹ 18 pp wchodził w skład 6 DP i stacjonował od marca 1946 w Sanoku; dca ppłk Jan Grankowski.

² Zapewne chodzi o zmiany na stanowiskach dowódców pułków wchodzących w skład 8 DP. 21 lutego 1946 dowództwo 36 pp objął ppłk Feliks Komar, 17 kwietnia dowództwo 37 pp – ppłk Franciszek Juchniewicz, a 1 maja dowództwo 34 pp – ppłk Emil Cimura.

8 травня 1946, Чернівці. Доповідна записка В. Волкова П. Медведєву про хід переселення громадян польської і єврейської національностей з Чернівецької області станом на 7 травня 1946 р.

Совершенно секретно
Серия „ОК”
Экз. № 1^а

НАЧАЛЬНИКУ 2 УПРАВЛЕНИЯ МГБ УССР
Полковнику
тов. МЕДВЕДЕВУ
г. Киев

ДОКЛАДНАЯ ЗАПИСКА

Об эвакуации польских граждан в
Польшу с территории Черновицкой
области.

В соответствии договора, заключенного в августе¹ месяце 1944 года в г. Люблине, между правительством УССР и Польским комитетом национального освобождения и советско-польским соглашением от 6 июля 1945 года, специально назначенное представительство УССР и представители польской республики с 18 мая 1945 г. по настоящее время осуществляли эвакуацию польских граждан, польской и еврейской национальности с территории Черновицкой области в Польшу.

За указанный период времени по состоянию на 7 мая 1946 года по Черновицкой области выявлено лиц польской и еврейской национальности, имеющих право на эвакуацию в Польшу, ^б13121^б человек.

^вИз числа выявленных зарегистрировалось на эвакуацию ^б11994 человека, из них получили документы на выезд в Польшу – 11027 человек. Отказано советско-польской комиссией в регистрации на выезд в Польшу 463^б заявителям, как не подпадающим под категорию лиц, предусмотренных Люблинским договором и соглашением от 6 июля 1945 года. ^бОтказалось выехать после оформления документов на эвакуацию 560 человек. ^бИмеют право на эвакуацию, но ^бне зарегистрировались на выезд в Польшу 1127 человек. ^б. ^в

^гВывезено в Польшу польских граждан, польской и еврейской национальности – ^б3120 семей или 10776 человек. ^б. ^г

8 maja 1946, Czerniowce. Raport W. Wołkowa dla P. Miedwiediewa o przebiegu przesiedlania ludności polskiej i żydowskiej z obwodu czerniowieckiego. Stan na 7 maja 1946 r.

Ściśle tajne
Seria „OK”
Egz. nr ^a1^{-a}

DO NACZELNIKA 2 ZARZĄDU MGB USRS
Pułkownika
tow. MIEDWIEDIEWA
m. Kijów

RAPORT

W sprawie ewakuacji obywateli polskich do Polski z terenu obwodu czerniowieckiego.

Zgodnie z zawartym w miesiącu sierpniu¹ 1944 roku w m. Lublinie układem pomiędzy rządem USRS a Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego i porozumieniem sowiecko-polskim z 6 lipca 1945 roku, specjalnie wyznaczone przedstawicielstwo USRS oraz przedstawiciele Rzeczypospolitej Polskiej prowadzą od 18 maja 1945 r. do chwili obecnej ewakuację z terenu obwodu czerniowieckiego do Polski obywateli polskich narodowości polskiej i żydowskiej.

W powyższym okresie czasu, według stanu na 7 maja 1946 roku, ustalono w obwodzie czerniowieckim ^b13 121^b osób narodowości polskiej i żydowskiej, mających prawo ewakuować się do Polski.

^cSpośród ustalonych zarejestrowało się do ewakuacji ^b11 994 osoby, w tym dokumenty na wyjazd do Polski otrzymało – 11 027 osób. Komisja sowiecko-polska odmówiła rejestracji na wyjazd do Polski 463 petentom,^b którzy o nią wystąpili, jako nie podpadającym pod kategorię osób przewidzianych przez układ lubelski i porozumienie z 6 lipca 1945 roku. ^bZrezygnowało z wyjazdu po załatwieniu formalności związanych z wydaniem dokumentów na ewakuację, 560 osób. ^bMa prawo do ewakuacji, ale ^bnie zarejestrowało się na wyjazd do Polski, 1127 osób. ^{-b}, ^{-c}

^dWywieziono do Polski obywateli polskich narodowości polskiej i żydowskiej – ^b3120 rodzin lub 10 776 osób. ^{-b}, ^{-d}

Регистрация польских граждан, желающих выехать в Польшу, а также организованная отправка в Польшу в настоящее время прекращена.

В процессе работы по эвакуации были вскрыты попытки отдельных советских граждан зарегистрироваться и получить документы на выезд в Польшу, которые нами своевременно были предотвращены через заместителя представителя правительства УССР.

^б20 мая 1945 года в районное представительство по эвакуации польских граждан обратился ПАВЛОВСКИЙ Я.И., 1885 г. рождения, уроженец Виленской области, по национальности поляк, с 1916 г. проживал в Днепропетровской области, гр-н СССР, член ВКП(б), по образованию инженер, работает в деревообделочном комбинате гор. Черновцы.^б

^вСвое желание выехать в Польшу ПАВЛОВСКИЙ мотивировал тем, что в скором времени, как он полагает, Польша должна быть советской и поэтому он как коммунист, намерен проводить там коммунистические идеи.^в

О ПАВЛОВСКОМ нами информирован Черновицкий Обком КП(б)У.

23 января 1946 года пыталась зарегистрироваться и незаконно получить документы на выезд в Польшу в порядке эвакуации польских граждан –

^в. ^бСКВАЛОВСКАЯ Елена Игнатьевна, 1910 г. рождения, уроженка села Черч, Смотрицкого района, Каменец-Подольской области^б, поляка, гр-ка СССР. беспартийная, в гор. Черновцы прибыла в 1945 г., работала машинисткой в финансовом техникуме.

Ее родной брат ЛИПКОВСКИЙ Ян Игнатьевич в 1917–18 г. эмигрировал в Польшу, где проживает до настоящего времени в гор. Жешув.^в

6 марта 1946 года через представителей польского правительства по эвакуации польских граждан пытался зарегистрироваться и получить документы на выезд в Польшу –

[...]

^вТАРАСЕВИЧ Леонид Витальевич, 1918 года рождения, уроженец г. Каменец-Подольска, гр-н СССР, беспартийный, всю жизнь проживает на территории СССР, в гор. Черновцы прибыл в октябре м-це 1945 года после демобилизации из Красной Армии, работает шофером облпотребсоюза.

Как нами установлено, отец ТАРАСЕВИЧ в 1918 г. эмигрировал с территории СССР в Польшу.^в

Все эти лица нами проверены по прежнему местожительству и взяты в агентурную разработку, однако материалов, свидетельствующих об их враждебной работе в настоящее время пока не установлено.

^дНа ряду с этим нами были вскрыты ряд фактов нелегального получения эвакуационных листов по подложным документам, через содей-

Rejestracja obywateli polskich chcących wyjechać do Polski, a także wysyłanie zorganizowanych transportów do Polski, zostały obecnie przerwane.

W trakcie prac ewakuacyjnych wykryto podejmowane przez pojedynczych obywateli sowieckich próby zarejestrowania się i uzyskania dokumentów na wyjazd do Polski, którym zapobiegliśmy na czas dzięki zastępcy przedstawiciela rządu USRS.

^b20 maja 1945 roku do rejonowego przedstawicielstwa do spraw ewakuacji obywateli polskich zwrócił się PAWŁOWSKI J. I., urodzony w 1885 r. w obwodzie wileńskim, narodowości polskiej, od 1916 r. mieszkał w obwodzie dniepropietrowskim, ob[ywatel] ZSRS, członek WKP(b), z wykształcenia inżynier, pracuje w kombinacie obróbki drewna w mieś[cie] Czerniowcach.^{-b}

^cChęć wyjazdu do Polski PAWŁOWSKI motywował tym iż niedługo, jak sądzi, Polska powinna być sowiecka i dlatego on jako komunista zamierza propagować tam idee komunistyczne.^{-c}

O PAWŁOWSKIM poinformowaliśmy Czerniowiecki *Obkom* KP(b)U.

23 stycznia 1946 roku próbowała zarejestrować się i bezprawnie otrzymać dokumenty na wyjazd do Polski w ramach ewakuacji obywateli polskich –

^c-, ^bSKWAŁOWSKA Helena c. Ignacego, urodzona w 1910 r. we wsi Czercz [Czercze] w rejonie smotryckim, w obwodzie kamieniecko-podolskim,^{-b} Polka, ob[ywatel]ka ZSRS, bezpartyjna, do mias[ta] Czerniowce przyjechała w 1945 r., pracowała jako maszynistka w technikum finansowym.

Jej rodzony brat LIPKOWSKI Jan s. Ignacego w 1917–18 r. wyemigrował do Polski, gdzie mieszka do chwili obecnej w mieś[cie] Rzeszowie.^{-c}

6 marca 1946 roku za pośrednictwem przedstawicieli rządu polskiego do spraw ewakuacji obywateli polskich starał się zarejestrować i otrzymać dokumenty na wyjazd do Polski –

[...]

^cTARASIEWICZ Leonid s. Witalija, urodzony w 1918 roku w m. Kamieniec Podolski, ob[ywatel] ZSRS, bezpartyjny, całe życie mieszkał na terenie ZSRS, do mias[ta] Czerniowce przyjechał w m-cu października 1945 roku po demobilizacji z Armii Czerwonej, pracuje jako szofer w *Obłpotriebsojuzie*.

Jak ustaliliśmy, ojciec TARASIEWICZA w 1918 r. wyemigrował z terytorium ZSRS do Polski.^{-c}

Wszystkie te osoby sprawdziliśmy w miejscu poprzedniego zamieszkania i objęliśmy rozpracowaniem agenturalnym, jednakże materiałów, które świadczyłyby o ich wrogiej działalności nie znaleziono do chwili obecnej.

^cOprócz tego ujawniliśmy szereg faktów nielegalnego uzyskania kart ewakuacyjnych na podstawie fałszywych dokumentów dzięki współpracy

ствии представителей польского правительства и другими путями, лицами из числа антисоветского элемента и других преступников.^{-д}

[...]

^{в-.} ^{б-.} По ориентировке МГБ УССР разыскивался как германский агент МАЗУРИК Валерьян Разалович. Он же проходил по показаниям^б арестованного нами германского агента КРУХОЛЬСКОГО И.Н. и ГОНЧАРУКА В.И.^{-в}

При проверке списков польских граждан, зарегистрировавшихся на выезд в Польшу нами было установлено, что по Сторожинецкому району, Черновицкой области зарегистрировался на выезд в Польшу –

^{с-} МАЗУРИК Валерий Разалович, 1925 года рождения, уроженец и житель г. Сторожинец, поляк, гр-н СССР, беспартийный, по профессии шофер.^{-с}

Учитывая, что установочные данные зарегистрировавшегося МАЗУРИК идентичны с розыскиваемым, он нами 30 октября 1945 г. был арестован.

^{в-} В процессе следствия МАЗУРИК показал, что в период временной оккупации румынскими войсками² Черновицкой области проживал в г. Сторожинце. Будучи враждебно настроенным к советской власти, ^{б-} он в январе 1944 г. добровольно вступил в немецкие^б войска „СС“, в составе команды выехал в г. Бухарест. В том же месяце, как доброволец, был зачислен немецким командованием в диверсионно-разведывательную школу находившуюся в с. Парканы, а затем в районе гор. Браила – Румыния, обучался там с февраля по август 1944 г. и одновременно там же в школе работал шофером.

После капитуляции Румынии, МАЗУРИК возвратился в Черновицкую область где и скрывался, а узнав об эвакуации польских граждан решил бежать в Польшу, дабы не быть привлеченным к ответственности органами советской власти за измену Родине.

Дело по обвинению МАЗУРИК В.Р. по ст. 54-1 „а“ УК УССР следствием закончено и в данное время находится в военном трибунале войск МВД Черновицкой области.^{-в}

В феврале 1946 г. в Черновицком районном представительстве по эвакуации польских граждан зарегистрировалась на выезд в Польшу и получила эвакулист № 3315 –

ЦИЛЕВИЧ Эмилия Ивановна, 1897 г. рождения, уроженка с. Чудей, Сторожинецкого района, Черновицкой области, поляка, беспартийная одинокая, проживает в г. Черновцы, без определенных занятий.

12 апреля 1946 г. ЦИЛЕВИЧ заявила в районное представительство по эвакуации о том, что, якобы, 11 апреля с.г. у нее из кармана похитили эвакулист и просила выдать ей дубликат.

przedstawicieli rządu polskiego oraz innymi sposobami, przez osoby wywołujące się spośród antysowieckiego elementu i innych przestępców.^c

[...]

c-, b- Według danych posiadanych przez MGB USRS, był poszukiwany jako niemiecki agent MAZUREK Walerian s. Rafała. Występował on w zeznaniach^b aresztowanego przez nas niemieckiego agenta KRUCHOLSKIEGO I. N. i GONCZARUKA W. I.^c

Podczas sprawdzania list obywateli polskich, którzy zarejestrowali się na wyjazd do Polski ustaliliśmy, że w rejonie storożynieckim w obwodzie czerniowieckim zarejestrował się na wyjazd do Polski –

^fMAZUREK Walery s. Rafała, urodzony w 1925 roku w m. Storożyniec i tam zamieszkały, Polak, ob[ywatel] ZSRS, bezpartyjny, z zawodu kierowca.^f

Biorąc pod uwagę, że podstawowe dane zarejestrowanego MAZURKA są identyczne jak u poszukiwanego, został on 30 października 1945 r. przez nas aresztowany.

^cW śledztwie MAZUREK zeznał, że podczas tymczasowej okupacji obwodu czerniowieckiego przez wojska rumuńskie² mieszkał w m. Storożyniec. Mając wrogi stosunek do władzy sowieckiej, ^bw styczniu 1944 r. wstąpił on dobrowolnie do niemieckich^b wojsk „SS”, razem z oddziałem wyjechał do m. Bukaresztu. W tym samym miesiącu jako ochotnik został przydzielony przez niemieckie dowództwo do szkoły dywersyjno-wywiadowczej znajdującej się we w[si] Parkany a potem w okolicach mias[ta] Braiła [Brăila] – Rumunia, uczył się tam od lutego do sierpnia 1944 r. i jednocześnie pracował w szkole jako kierowca.

Po kapitulacji Rumunii MAZUREK wrócił do obwodu czerniowieckiego, gdzie się ukrywał, a dowiedziawszy się o ewakuacji obywateli polskich postanowił uciec do Polski, żeby nie zostać pociągniętym do odpowiedzialności przez organy władzy sowieckiej za zdradę Ojczyzny.

W sprawie z oskarżenia MAZURKA W. R. z art. 54-1 „a” KK USRS, śledztwo zakończono i w chwili obecnej znajduje się ona w wojskowym trybunale wojsk MWD obwodu czerniowieckiego.^c

W lutym 1946 r. w czerniowieckim rejonowym przedstawicielstwie do spraw ewakuacji obywateli polskich zarejestrowała się na wyjazd do Polski i otrzymała kartę ewakuacyjną nr 3315 –

CILEWICZ Emilia c. Jana, urodzona w 1897 r. we w[si] Czudiej w rejonie storożynieckim, w obwodzie czerniowieckim, Polka, bezpartyjna, samotna, mieszka w m. Czerniowce, bez stałego zajęcia.

12 kwietnia 1946 r. CILEWICZ oświadczyła w rejonowym przedstawicielstwie do spraw ewakuacji, że rzekomo 11 kwietnia br. ktoś jej ukradł z kieszeni kartę ewakuacyjną i prosiła, żeby wydać duplikat.

Заявление ЦИЛЕВИЧ вызвало подозрение, что эвакуалист ею продан другому лицу, которое и выехало вместо нее в Польшу.

Предпринятой нами проверкой было установлено, что ЦИЛЕВИЧ по спискам значится выехавшей 4 апреля с.г. с транспортом, отправленным из г. Черновцы и 9 апреля с.г. проследовала через контрольно-пропускную комендатуру ст. Медыка, о чем имеется специальная отметка КПК.

Будучи вызванной на допрос в Управление МГБ ЦИЛЕВИЧ после которого запирательства призналась, что эвакуалист ею продан за 1000 рублей неизвестному ей еврею, а легенду об утере эвакуалиста она придумала сама, чтобы получить другой.

ЦИЛЕВИЧ Э.И. нами подготавливается к аресту.

По Черновицкой области значительное количество польских граждан, имеющих право на переезд в Польшу, не явилось на регистрацию, а часть лиц после уже оформления документов отказались от эвакуации (цифры нами указаны выше).

“Изучением *-[...]-* лиц, отказавшихся от эвакуации в Польшу, фактов антисоветской работы с их стороны пока не отмечено. Наряду с этим зафиксированы положительные реагирования.”^е

Так например, в беседе

“ШУБАРТОВИЧ Альберт, поляк, два его брата ^бАнтон и Иван^б эвакуировались в Польшу. На вопрос, почему он не регистрируется на эвакуацию? Заявил: „А что, разве мне здесь плохо. А что меня в Польше ожидает, я знаю.”^в

Поляк ФОРСТ на вопрос, почему не регистрируется на выезд в Польшу, когда брат его зарегистрировался? Ответил: „Мой брат там в Польше раньше жил, имеет там свой дом, а я куда поеду и к кому. Мне здесь неплохо. Работать там и тут надо”.

^бНЕМЕЦКИЙ Я.М.^б по национальности поляк, после оформления документов отказался от выезда в Польшу.

“Об’ясняя причину отказа от выезда в Польшу ^бНЕМЕЦКИЙ Я.М.^б заявил: „Зарегистрировался я на выезд в Польшу под влиянием уговоров и запугивания, что тех поляков кто не выедет добровольно, будут выселять принудительно применяя репрессии, а теперь, когда узнал, что насильно поляков выселять из СССР не будут, от выезда отказываюсь и прошу оставить меня на месте.”^в

[...]

НАЧ. 2 ОТДЕЛА УМГБ ЧЕРНОВ. ОБЛАСТИ

гвардии подполковник

(—) ВОЛКОВ³

Oświadczenie CILEWICZ wywołało podejrzenie, że sprzedała kartę ewakuacyjną innej osobie, która wyjechała zamiast niej do Polski.

W rezultacie przeprowadzonej przez nas kontroli ustalono, że CILEWICZ – znaczy się ta z wykazu – 4 kwietnia br. wyjechała w transporcie wysłanym z m. Czerniowce i 9 kwietnia br. przejechała przez kontrolno-przejściową komendanturę st[acji] Medyka, o czym świadczy specjalna adnotacja KPK.

Wezwana na przesłuchanie do Zarządu MGB CILEWICZ najpierw zaprzeczała, ale po krótkim czasie przyznała się, że swoją kartę ewakuacyjną sprzedała za 1000 rubli nie znanemu jej Żydowi, a legendę o zagubieniu karty ewakuacyjnej wymyśliła sama, żeby otrzymać drugą.

Przygotowujemy aresztowanie CILEWICZ E. I.

W obwodzie czerniowieckim duża liczba obywateli polskich uprawnionych do wyjazdu do Polski nie stawiała się do rejestracji, a część osób już po sporządzeniu dokumentów odmówiła ewakuowania się (liczby podaliśmy wyżej).

^g Badaliśmy ^h [...] ^h osoby, które odmówiły ewakuowania się do Polski, ale faktów antysowieckiej działalności z ich strony na razie nie odnotowaliśmy. Odnotowaliśmy natomiast pozytywne reakcje.^g

I tak na przykład, podczas rozmowy

^c SZUBARTOWICZ Albert, Polak – dwaj jego bracia ^b Antoni i Jan ^b ewakuowali się do Polski. Na pytanie, dlaczego on nie zarejestruje się na ewakuację? – odpowiedział: „A czy mi tu źle. A co mnie czeka w Polsce, wiem.”^c

Polak FORST na pytanie, dlaczego nie rejestruje się na wyjazd do Polski, podczas gdy jego brat się zarejestrował? – odpowiedział: „Mój brat mieszkał tam w Polsce wcześniej, ma tam swój dom, a dokąd ja pojadę i do kogo. Tu mi nie jest źle. Pracować czy tam, czy tu, trzeba”.

^b NIEMIECKI J. M., ^b narodowości polskiej, po załatwieniu formalności odmówił wyjazdu do Polski.

^c Wyjaśniając przyczyny odmowy wyjazdu do Polski, ^b NIEMIECKI J. M. ^b powiedział: „Zarejestrowałem się na wyjazd do Polski pod wpływem namawiania i zastraszenia, że tych Polaków, którzy nie wyjadą dobrowolnie będą wysiedlać przymusowo stosując represje, a teraz, kiedy dowiedziałem się, że na siłę Polaków z ZSRS wysiedlać nie będą, nie chcę wyjeżdżać i proszę o pozostawienie mnie na miejscu.”^c

[...]

NACZ[ELNIK] 2 ODDZIAŁU UMGB OBWODU
CZERNIOW[IECKIEGO]
podpułkownik gwardii
(—) WOŁKOW³

„^а-8-^а” мая 1946 г.

№ ^а25/3-2298-^а

гор. Черновцы

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 2, арк. 227–231.

Оригінал, машинопис.

Публікується у фрагментах.

Вгорі першої сторінки на тексті чотири приписки від руки. Перша: „т. Мазину. Составьте сообщение в МГБ СССР” з підписом Медведєва і датою: „14.5.46”. Друга: „т. Иовенко! Подбирайте материалы и готовьте спецсообщение в МГБ СССР. Докладная заслуживает внимания, УМГБ провело большую работу. 16.5.46” з підписом Власова. Третя: „т. Власову” і дата: „16.V-.” Четверта: „Использовать в Спецсообщении в МГБ СССР по состоянию на 15/IV-1946 г.” з нерозбірливим підписом і датою: „24/IV-46”.

^а- ^а Вписано від руки.

^б- ^б Підкреслено від руки.

^в- ^в Абзац позначений вертикальною рисою на полях зліва.

^г- ^г Зліва на полях частково нерозбірлива приписка від руки: „[...] 195 чел. [...]”.

^д- ^д Зліва на полях вертикальна риска та приписка від руки: „Незаконное получение эвакодокументов”.

^е- ^е Зліва на полях вертикальна риска та приписка від руки: „арестован”.

^є- ^є Зліва на полях приписка від руки: „положительные реагирования”.

^ж- ^ж Закреслене нерозбірливе слово.

¹ Повинно бути: у вересні

² Ці землі належали Румунії у 1918–1940.

³ Волков Віктор (нар. 1906), у 1945–1946 – начальник 2-го відділення 2-го відділу Головного управління по боротьбі з бандитизмом НКВД СРСР, у 1946–1947 – начальник 2-го відділу Управління НКГБ–МГБ УРСР Чернівецької області. З 1943 підполковник держбезпеки.

„a-8-a” maja 1946 r.

nr a-25/3-2298-a

mias[to] Czerniowce

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 2, ark. 227–231.

Oryginał, maszynopis.

Publikuje się fragmenty.

W górnej części pierwszej strony zachodzące na tekst cztery odręczne adnotacje. Pierwsza: t. Mazin. Sporządzić informację dla MGB ZSRS, z podpisem P. Miedwiediewa i datą: 14.5.46. Druga: t. Iowienko! Wybierajcie materiały i przygotowujcie meldunek specjalny dla MGB ZSRS. Raport zasługuje na uwagę, UMGB wykonało kawał dobrej roboty, data: 16.5.46 i podpis Własowa. Trzecia: t. Własow, data 16.V-. Czwarta: Wykorzystać w meldunku specjalnym dla MGB ZSRS według stanu na 15/V-1946 r., z nieczytelnym podpisem i datą: 24/V-46.

a- -a Wpisano odręcznie.

b- -b Podkreślono odręcznie.

c- -c Akapit zaznaczony na lewym marginesie odręczną pionową kreską.

d- -d Wzdłuż akapitu na lewym marginesie odręczna częściowo nieczytelna adnotacja: [...]

195 os. [...].

e- -e Wzdłuż akapitu na lewym marginesie odręczna pionowa kreska i adnotacja: Nieprawne otrzymywanie dokumentów ewakuacyjnych.

f- -f Wzdłuż akapitu na lewym marginesie odręczna pionowa kreska i adnotacja: aresztowany.

g- -g Wzdłuż akapitu odręczna adnotacja: pozytywne reakcje.

h- -h Wyraz zamazany, nieczytelny.

¹ Powinno być: wrześniu.

² Ziemi te należały do Rumunii w l. 1918–1940.

³ Wołkow Wiktor (ur. 1906), w l. 1945–1946 naczelnik 2 Wydz. 2 Oddz. Zarządu Głównego do Spraw Walki z Bandytyzmem NKWD ZSRS; w l. 1946–1947 naczelnik 2 Oddz. UNKGB-UMGB USRS obwodu czerniowieckiego. Od 1943 ppłk bezp. państw.

**11 травня 1946, Люблін. Довідка С. Вуйтовича про хід переселення
українського населення з Люблінського воєводства
станом на 1 травня 1946 р.**

Люблінський воєвода
С.П. № 11/713/46^а

Люблін, 11 травня 1946 р.

Міністерство громадської адміністрації
Політичний департамент
у Варшаві

Нижче представляю дані про хід евакуації українського та іншого населення до УРСР.

Стан на 1 травня 1946 р.

№	Назва районного представництва	Кількість українського та іншого населення, охопленого договором про евакуацію на 1.10.44		Кількість зголошених до евакуації		Евакуйовано		% евакуйованих
		сімей	осіб	Сімей	осіб	сімей	осіб	
1.	Білгорай	4818	18005	4687	17889	4277	16523	91,8
2.	Холм	9414	34840	8965	33195	8965	33195	95,3
3.	Грубешів	21140	78217	11562	40035	11098	38523	49,2
4.	Красностав	1072	3315	953	2932	877	2715	81,9
5.	Томашів Люблінський	11407	41441	10793	39242	10602	38669	93,3
6.	Володава	5418	19581	4296	14826	3193	11086	56,6
7.	Замостя	1648	5845	1648	5845	1543	5480	93,7
	Разом:	54917	201244	42904	153964	40555	146191	72,6

Воєвода
Начальник Громадсько-політичного відділення
(—) Ст. Вуйтович

**11 maja 1946, Lublin. Informacja S. Wójtowicza o przebiegu przesiedlania
ludności ukraińskiej z województwa lubelskiego.**

Stan na 1 maja 1946 r.

Wojewoda Lubelski
S.P.^a-II/713/46^{-a}

Lublin, dnia 11 maja 1946 r.

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Polityczny
w Warszawie

Poniżej przedstawiam wykaz z przebiegu ewakuacji ludności ukraińskiej i
innej do U.S.R.R.

Stan na dzień 1 maja 1946 r.

Lp.	Nazwa Rejonowych Przedstawicielstw	Stan ludności ukraińskiej i innej objętej umową o ewakuacji na dz[ień] 1.10.44		Ilość zgłoszonych do ewakuacji		Ewakuowano		% ewa- kuo- wa- nych
		rodzin	osób	rodzin	osób	rodzin	osób	
1.	Biłgoraj	4818	18005	4687	17889	4277	16523	91,8
2.	Chełm	9414	34840	8965	33195	8965	33195	95,3
3.	Hrubieszów	21140	78217	11562	40035	11098	38523	49,2
4.	Krasnystaw	1072	3315	953	2932	877	2715	81,9
5.	Tomaszów Lubelski	11407	41441	10793	39242	10602	38669	93,3
6.	Włodawa	5418	19581	4296	14826	3193	11086	56,6
7.	Zamość	1648	5845	1648	5845	1543	5480	93,7
	Razem:	54917	201244	42904	153964	40555	146191	72,6

Wojewoda:
Naczelnik Wydziału
Społeczno-Politycznego
(—) St. Wójtowicz

А МВСіА РП, ф. МАР 304, арк. 182.

Оригінал, машинопис.

Під текстом штамп про надходження до МАП з датою: „14.V.46” з вписаним від руки вх. номером: „ІІ ПД/1599.46”.

■ - ■ Вписано від руки.

A MSWiA, MAP 304, k. 182.

Oryginał, maszynopis.

Pod tekstem pieczętka wpływu MAP z datą: 14.V.46 i wpisanym odręcznie nr. wch.: II PD/1599/46.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

- - Wpisano odręcznie.

14 травня 1946, Ізмаїл. Записка по ВЧ П. Крилова П. Медведєву про завершення 9 травня 1946 р. переселення поляків з Ізмаїльської області

Из Измаила по ВЧ
14.5.46 г.

МГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

На № 02/8048 от 4.4.46 г.

Сообщаем, что отправка поляков в Польшу, начавшаяся 6.5.46 г. ^а-за-
кончена 9 мая с.г. ^{-а}

Всего поляков, имеющих право на выезд в Польшу выехало ^а-2600^{-а} человек, из них несовершеннолетних ^а-1338^{-а}. Отказано в выезде областной комиссией ^а-420^{-а} чел., из них взрослых ^а-159^{-а}, документы которых пересматриваются.

Результаты пересмотра документов и отправки поляков в Польшу сообщим докладной запиской.

№ 8/2/1481

КРЫЛОВ¹

Передал: Голяк

Приняла: (—) Гапеева

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 80.

Оригінал, машинопис.

Вгорі сторінки вписані від руки номери: „13627” з датою: „15.V.46.” та: „5786” з датою: „14/V 46”; під текстом записки резолюції: „т. Власову, 16.V”; „т. Марцишевский. К учету”, дата: „16.5.46” і підпис Власова.

^а - ^а Підкреслено від руки.

¹ Крилов Павло (нар. 1905), у 1944–1948 – начальник Управління НКГБ–МГБ УРСР Ізмаїльської області; у 1944 полковник держбезпеки.

**14 maja 1946, Izmańl. Depesza WCz. P. Kryłowa do P. Miedwiediewa o
zakończeniu w dniu 9 maja 1946 r. przesiedlania Polaków z obwodu
izmańskiego**

Z Izmańla przez „WCz”
14.5.46 r.

MGB USRS tow. MIEDWIEDIEW

Na nr 02/8048 z 4.4.46 r.

Informujemy, że odprawa Polaków do Polski rozpoczęta 6.5.46 r. ^a[została]
zakończona 9 maja br. ^a

Ogółem Polaków mających prawo do wyjazdu do Polski wyjechało ^a2600^a
osób, w tym ^a1338^a niepełnoletnich. Komisja obwodowa odmówiła prawa
wyjazdu ^a420^a os[obom], z tego ^a159^a dorosłym, których dokumenty są
przeglądane.

O rezultatach przeglądu dokumentów i odprawy Polaków do Polski zara-
portujemy.

Nr 8/2/1481

KRYŁOW¹

Nadał: Golak

Przyjęła: (—) Gapiejewa

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 80.

Oryginał, maszynopis.

*Nad tekstem dokumentu wpisane odręcznie numery: 13627 z datą: 15.V.46 oraz: 5786 z datą:
14/IV 46; pod tekstem depeszy dekrety: t. Własow, 16.V; t. Marciszewskij. Do uwzględnienia, data:
16.5.46 i podpis Własowa.*

^a ^a Podkreślono odręcznie.

¹ Kryłow Paweł (ur. 1905), w l. 1944–1948 naczelnik UNKGB–UMGB USRS obwodu
izmańskiego; w 1944 płk bezp. państw.

17 травня 1946, Варшава. Рапорт III Департаменту МБП стосовно стану безпеки у Люблінському воєводстві у період з 1 січня до 15 травня 1946 р.

РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА
МІНІСТЕРСТВО БП
I Відд[ілення] III Деп[артамент]

цілком таємно
прим. №
Варшава, 17.V.1946 р.

РАПОРТ ПРО СИТУАЦІЮ
про стан безпеки на території Люблінського воєводства
за період з 1.I.46 р. до 15.V.1946 р.
(на основі доступних матеріалів)

На території Люблінського воєводства лютують 16 банд, а в них 2965 осіб.

[...]

Загалом на території Люблінського воєводства з 1.I.46 р. до 15.V.1946 р. банди вчинили 271 напад, у тому числі терористичних 190, грабункових 81.

Загалом бандити вбили 209 осіб, у тому числі БП 20, МО 25, ВП 68, А[рмії] Ч[ервоної] 9, чл[енів] ППР 23, чл[енів] ППС 1, чл[енів] СД¹ 1, державних службовців 5, цивільних осіб 57.

Загалом бандити викрали 68 осіб, поранили 65 осіб.

Пограбували 66 одиниць зброї, грошей 876.571 зл[отих].

На території Люблінського воєводства особливу активність виявляють банди УПА, які у вищезазначеному періоді вчинили 52 напади, під час яких вбито 105 осіб. Бандити УПА викрали 35 осіб, поранили 47 осіб, спалили 7 сіл, знищили 21 міст, спалили 1149 будинків, у тому числі 2 школи. Пограбували 31 одиницю зброї та спалили 22 машини.

У період з 1.I.46 р. до 15.V.1946 р. на території Люблінського воєводства ліквідовано наступні банди:

1) Банду УПА „Мороженко”, яка нараховувала 50 осіб, з них вбито 42, 1 поранено. Здобуто зброї: ручних кулеметів 9, автоматів 15, гвинтівок 22, пістолетів 17, гранат 30, набоїв 2500, дисків 20, ручних кулеметів 12 та архів банди.

2) Банду УПА „Зрив”, з якої спіймано 43 бандитів. Здобуто 9 ручних кулеметів, 15 автоматів, 22 гвинтівки, 30 гранат, іншої зброї 17, набоїв 2500.

3) Грабункову банду псевдо „Генек”, з якої спіймано 3, вбито 3. Здобуто: пістолетів 5, гранату 1, ракетницю 1, ракет 5.

**17 maja 1946, Warszawa. Raport sytuacyjny Departamentu III MBP
o stanie bezpieczeństwa w województwie lubelskim w okresie od 1 stycznia
do 15 maja 1946 r.**

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO B.P.
Wydz. I Dep. III

ściśle tajne
egz. Nr
Warszawa, dnia 17.V.1946 r.

RAPORT SYTUACYJNY
o stanie bezpieczeństwa na terenie woj. Lubelskiego
za okres od 1.I.46 r. do 15.V.1946 r.
(na podstawie posiadanych materiałów)

Na terenie woj. Lubelskiego grasuje band 16, w tym ludzi 2965.

[...]

Ogółem na terenie woj. Lubelskiego od 1.I.46 r. do 15.V.46 r. bandy dokonały 271 napadów, w tym terrorystycznych 190, rabunkowych 81.

Ogółem bandyci zamordowali 209 osób, w tym B.P. 20, M.O. 25, W.P. 68, A[rmii] Cz[erwonej] 9, czł. P.P.R. 23, czł. P.P.S. 1, czł. S.D.¹ 1, urzędników państwowych 5, osób cywilnych 57.

Ogółem bandyci uprowadzili 68 osób, ranili 65 osób.

Zrabowali jednostek broni 66, pieniędzy 876.571 zł.

Na terenie woj. Lubelskiego szczególną aktywnością przejawia się działalność band U.P.A., które w w/w okresie dokonały 52 napadów, w czasie których zamordowanych zostało 105 osób. Bandyci U.P.A. uprowadzili 35 osób, ranili 47 osób, spalili 7 wsi, zniszczyli 21 mostów, spalili domów 1149, w tym 2 szkoły. Zrabowali 31 jednostek broni, oraz spalili 22 samochody.

W okresie od 1.I.46 r. do 15.V.46 r. na terenie woj. Lubelskiego zlikwidowano następujące bandy:

1) Bandę U.P.A. „Morożenko”, liczącą 50 ludzi, z tych zabito 42, 1 raniono. Zdobyto broni: R.K.M. 9, automatów 15, karabinów 22, pistoletów 17, granatów 30, amunicji 2500 szt., dysków 20, R.K.M. 12, oraz archiwum bandy.

2) Bandę U.P.A. „Zryw”, z której ujęto 43 bandytów. Zdobyto 9 R.K.M., 15 automatów, 22 karabinów, 30 granatów, innej broni 17 szt., amunicji 2500 szt.

3) Bandę rabunkową ps. „Heniek”, z której ujęto 3, zabito 3. Zdobyto: pistoletów 5, granatów 1, rakietnic 1, rakiet 5.

4) Bandę „Tura” A.K.² z której zabito 17, ujęto 2. Zdobyto większą ilość broni.

4) Банду „Тура” АК², з якої вбито 17, сіпймано 2. Здобуто значну кількість зброї.

[...]

У зв'язку з кампанією по переселенню українців з території Люблінського воєводства у період з 1.I.46 р. до 15.V.1946 р. виселено з пов[іту] Біла-Підляська 118 родин, у тому числі українців 266 осіб, білорусів 25, литовців 9. Залишилося до переселення 10.106 осіб. З пов[іту] Білгорай виселено 15.512 осіб. З пов[іту] Володава виселено 10 родин, а в них 43 особи, залишилося до виселення 2.600 родин, а в них 10.000 українців. З пов[іту] Грубешів виселено 347 родин, а в них 1.152 особи. Залишилося до виселення родин 7.336, осіб 32.596.

Загальна кількість виселених родин складає 475³, а в них 16.973 особи. Залишилося до переселення 9.936 родин, осіб 52.702 особи. (З решти повітів даних немає).

З матеріалів, якими володіє I Відд[ілення] III Деп[артаменту] МБП, випливає, що у 1946 році посилилися бандитські напади, особливо терористичного характеру. Особливої уваги заслуговує стан безпеки на шляхах, шосе і залізниці. Дуже багато нападів з засідок на машини УБ, МО, ВП і інші, доказом є нижченаведені випадки.

1) Напад на машину КБВ біля Білої-Підляської, під час якого вбито 5 осіб.

2) Напад на машину МО біля Межиріччя, під час якого вбито водія і працівника МО і викрадено 2 з МО. Машину спалено.

3) Напад на машину командувача КОП⁴ близько Грубешева, під час якого викрадено майора командувача КОП і спалено машину.

4) Напад на машину „Сполем” неподалік від Володави, де пограбувано машину.

5) Напад на машину ВП біля Белжця, під час якого вбито 1 пор[учника], а пасажирів викрадено.

6) Напад банди УПА на військову колону машин у районі Грубешева, під час якого на 19 машин 14 спалено, вбито 12 водіїв і 30 солдатів ВП.

7) Напад у районі Холма, вчинений бандою „Сокола”, під час якого спалено 2 машини і 1 панцерку.

8) Напад на машину Кампанії по сівбі біля Межиріччя, під час якого вбито водія, а машину спалено.

Вищенаведені випадки мали місце у квітні місяці 46 р.

Найбільш небезпечними районами на території Люблінського воєводства є повіти: Біла-Підляська, Холм, Грубешів, Луків, Томашів Люблінський і Володава.

[...]

W związku z akcją wysiedlania Ukraińców z terenu woj. Lubelskiego w okresie od dnia 1.I.46 r. do 15.V.46 r. zostało wysiedlonych z pow.: Biała-Podlaska 118 rodzin, w tym Ukraińców 266 osób, Białorusinów 25, Litwinów 9. Zostało do przesiedlenia 10.106 osób. Z pow. Biłgoraj wysiedlono 15.512 osób. Z pow. Włodawa wysiedlono 10 rodzin, w tym 43 osoby, pozostało do wysiedlenia 2.600 rodzin, w tym 10.000 Ukraińców. Z pow. Hrubieszów wysiedlono 347 rodzin, w tym osób 1.152. Pozostało do wysiedlenia rodzin 7.336, osób 32.596.

Ogólna ilość wysiedlonych rodzin wynosi 475³, w tym osób 16.973. Pozostało do przesiedlenia 9.936 rodzin, osób 52.702. (Z pozostałych powiatów brak danych).

Z posiadanych przez Wydz. I Dep. III M.B.P. materiałów wynika, iż w roku 1946 wzmogły się napady bandyckie, szczególnie o charakterze terrorystycznym. Na specjalną uwagę zasługuje stan bezpieczeństwa na drogach, szosach i liniach kolejowych. Mnożą się wypadki napadów z zasadzek na samochody U.B., M.O., W.P. i inne, dowodem czego są podane niżej wypadki.

1) Napad na samochód K.B.W. pod Białą-Podlaską, podczas którego zabito 5 osób.

2) Napad na samochód M.O. koło Międzyrzeca, gdzie zabici zostali: szofer i funkcjonariusz M.O. i uprowadzonych 2 z M.O. Samochód został spalony.

W tym samym czasie w odległości 5 km. od miejsca w/w wypadku dokonano napadu na samochód U.B. z Białej-Podlaski.

3) Napad na samochód D-cy K.O.P.-u⁴ koło Hrubieszowa, podczas którego uprowadzono majora d-cę K.O.P.-u i samochód spalono.

4) Napad na samochód „Społem” w pobliżu Włodawy, gdzie obrabowano samochód.

5) Napad na samochód W.P. koło Bełżca, podczas którego zabity został 1 por., a pasażerowie uprowadzeni.

6) Napad bandy U.P.A. na wojskową kolumnę samochodową w okolicy Hrubieszowa, podczas którego z 19-tu samochodów 14 spalono, zabito 12 szoferów i 30 żołnierzy W.P.

7) Napad na odcinku Chełm dokonany przez bandę „Sokoła”, podczas którego spalono 2 samochody i 1 pancerkę.

8) Napad na samochód Akcji Siewnej koło Międzyrzeca, podczas którego zabito szofera, a samochód spalono.

W/w wypadki miały miejsce w miesiącu kwietniu 46 r.

Najbardziej zagrożonymi odcinkami na terenie woj. Lubelskiego są powiaty: Biała-Podlaska, Chełm, Hrubieszów, Łuków, Tomaszów-Lubelski i Włodawa.

Такого роду випадки паралізують господарське життя, перешкоджують виселенню українців на територію СРСР, роблять неможливим роботу органів уряду у передвиборчий період.

КЕРІВНИК СЕКЦІЇ І ВІДДІЛЕННЯ] ІІІ ДЕП[АРТАМЕНТУ]
(—) ШПАН КАПІТАН⁵

Відбито у 4 прим.: РП

1 прим. – Полковник Корчинський⁶

2 прим. – Директор ІІІ Деп[артаменту]

3 прим. – Начальник І Відд[ілення] ІІІ Д[епартаменту]

4 прим. – Справа

А МВСіА РП, ф. МВР 329, арк. 208–212.

Копія, машинопис.

Публікується у фрагментах.

Зліва вгорі під заголовком приписка від руки: „До акт справи” і нерозбірливий підпис; з правого боку вгорі вписано від руки: „№ 0233/В І/Д ІІІ”; нижче: „а/а”.

¹ Демократична партія (СД) – утворена у квітні 1939, у період війни діяла у підпіллі, відроджена у липні 1944 на визволеній території частиною діячів, які хотіли співпрацювати з ППР, і направленими з цією ж метою комуністами. До 1990 діяла разом з ППР (згодом ПОРП) у ремісницькому та інтелігентському середовищах.

² Можливо, йдеться про підпільну організацію, утворену на базі АК, що діяла у 1946 на території Холмського повіту, згодом перейшла до Гданського воєводства. Командиром був Станіслав Кулік, він-же Ян Вірський, псевдо „Тур”, „Тарзан”, „Пілат”.

³ Помилка.

⁴ Повинно бути: ВОП. Так само далі.

⁵ Шпан Фелікс (нар. 1924), член ППР, згодом ПОРП; з серпня 1944 – офіцер спеціальних доручень Відділення кадрів Відомства БП, з жовтня 1945 – в.о. керівника Секції 2 Відділення з питань боротьби з бандитизмом МБП, з січня 1946 – керівник Секції ІІІ Відділення VII Департаменту (по боротьбі з бандитизмом), у 1946–1949 – керівник І Секції І Відділення ІІІ Департаменту; у 1949–1973 – на різних посадах у Відомстві БП і МВС; полковник.

⁶ Корчинський Гжегож, справжнє ім'я Кіліанович Стефан, псевдо „Гжегож” (1915–1971), учасник громадянської війни в Іспанії, член КПІ і КПФ; з липня 1942 в окупованій Польщі: командир загону ГЛ ім. Т. Костюшка на Люблінщині, з жовтня 1943 – начальник І Оперативного відділу Головного штабу ГЛ, потім АЛ, з червня 1944 – командир Люблінського округу АЛ; після війни – організатор МО в кількох воєводствах; з 1945 член Урядової комісії боротьби з бандитизмом; у 1946–1948 – заступник міністра громадської безпеки (у 1947 – заступник командира ГО „Вісла” з питань безпеки), потім у МОН; у 1950 обвинувачений і ув'язнений, після 1956 реабілітований; у 1965–1971 – заступник міністра національної оборони; генерал броні.

Tego rodzaju wypadki paraliżują życie gospodarcze, utrudniają wysiedlanie Ukraińców na teren Z.S.R.R., uniemożliwiają pracę organów Rządowych w okresie przedwyborczym.

KIEROWNIK SEKCJI
WYDZ. I DEP. III
(—) SZPAN KPT.⁵

Odbito w 4 egz.: R.P

1 egz. – Płk. Korczyński⁶

2 egz. – Dyrektor Dep. III

3 egz. – Naczelnik Wydz. I D. III

4 egz. – Akta

A MSWiA, MBP 329, k. 208–212.

Kopia, maszynopis.

Publikuje się fragmenty.

W lewym górnym rogu pod nagłówkiem odręczna adnotacja: Ad acta i nieczytelny podpis; w prawym górnym rogu odręcznie wpisano: Nr 0233/W I/D III; poniżej: a/a.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Stronnictwo Demokratyczne (SD) – utworzone zostało w kwietniu 1939, w czasie wojny działało w konspiracji, reaktywowane w lipcu 1944 na terenach wyzwolonych przez część działaczy nastawionych na współpracę z PPR oraz skierowanych w tym celu komunistów. Do 1990, jako stronnictwo satelickie PPR (następnie PZPR), funkcjonowało w środowiskach rzemieślniczych i inteligenckich.

² Zapewne mowa o podziemnym oddziale poakowskim działającym w 1946 na terenie powiatu chełmskiego, który przeniósł się potem do woj. gdańskiego. Dowódcą był Stanisław Kulik vel Jan Wirski ps. „Tur”, „Tarzan”, „Piłat”.

³ Oczywisty błąd.

⁴ Powinno być: WOP-u Podobnie dalej.

⁵ Szpan Feliks (ur.1924), członek PPR, potem PZPR; od sierpnia 1944 oficer do zleceń specjalnych Wydz. Personalnego Resortu BP, od października 1945 p.o. kierownika Sekcji 2 Wydz. do Walki z Bandytyzmem MBP, od stycznia 1946 kierownik Sekcji Wydz. III Dep. VII (do Walki z Bandytyzmem), w l. 1946 – 1949 kierownik Sekcji 1 Wydz. I Dep. III; w l. 1949–1973 na różnych stanowiskach w Resorcie BP i MSW; ostatnio płk.

⁶ Korczyński Grzegorz, właśc. Kilianowicz Stefan, ps. „Grzegorz” (1915–1971), uczestnik wojny domowej w Hiszpanii, członek KPH i KPF; od lipca 1942 w okupowanej Polsce: dca oddziału GL im. T. Kościuszki na Lubelszczyźnie, od października 1943 szef I Oddz. Operacyjnego Szt. Gł. GL, potem AL, od czerwca 1944 dca Lubelskiego Obwodu AL; po wojnie organizator MO w kilku województwach; od 1945 członek Rządowej Komisji Walki z Bandytyzmem; w l. 1946–1948 wiceminister bezp. publ. (w 1947 zca dcy GO „Wisła” ds. bezp.), następnie w MON; w 1950 postawiony w stan oskarżenia i więziony, po 1956 zrehabilitowany; w l. 1965–1971 wiceminister obrony narodowej; gen. broni.

17 травня 1946, Москва. Нота МЗС СРСР до Польського Уряду з вимогою зміцнити охорону залізничної колії у районі Угнів–Белз у зв'язку з частими актами диверсій

МИНИСТЕРСТВО ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ СССР

№ а-210-а

Министерство Иностранных Дел СССР свидетельствует Посольству Польской Республики свое почтение и имеет честь сообщить нижеследующее:

По полученным Министерством Иностранных Дел СССР сведениям, несмотря на неоднократные обращения Начальника Львовской железной дороги к местным польским властям об усилении охраны участка Ухнов–Бельз, по которому ^бпроизводится вывоз ^букраинского населения с территории Польши, ^буказанные власти никаких мер в этом отношении не принимают. ^б

Ввиду того, что движение поездов на упомянутом участке агентами польских железных дорог не обслуживается, подача и уборка подвижного состава ^впроизводится паровозами и агентами Львовской железной дороги. ^в

Отсутствие охраны участка со стороны администрации польских железных дорог привело к тому, что он систематически подвергается налетам банд, которые уничтожают подвижной состав и производят повреждения пути.

В качестве примеров Министерство Иностранных Дел СССР может привести следующие факты:

1. В ночь с 21 на 22 апреля сего года налету банды подвергся поданный на ст. Ухнов подвижной состав в количестве 52 крытых вагонов, в результате чего 26 вагонов были сожжены и 5 вагонов – повреждены ^бартиллерийским и минометным обстрелом. ^б

2. 24 апреля сего года на этом участке был подорван железнодорожный мост, восстановленный Львовской железной дорогой.

3. 28 апреля сего года было разобрано 10 звеньев пути, что повлекло за собой сход с рельс поездного паровоза (подъемка паровоза и исправление пути произведены Львовской железной дорогой).

Ввиду вышеизложенного есть основания опасаться, что в случае, если со стороны польской железнодорожной администрации не будет принято немедленно мер к охране участка Ухнов–Бельз, на этом участке создастся положение, которое поставит под угрозу вывоз эвакуируемого из Польши в СССР, на основе взаимного соглашения, украинского населения.

17 maja 1946, Moskwa. Nota MSZ ZSRS skierowana do Rządu Polskiego z żądaniem wzmocnienia ochrony linii kolejowej na odcinku Uhnów–Bełż w związku z powtarzającymi się aktami dywersji

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH ZSRS

nr ^a210-^a

Ministerstwo Spraw Zagranicznych ZSRS przesyła Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej wyrazy szacunku i ma zaszczyt zakomunikować co następuje:

Według informacji uzyskanych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych ZSRS, pomimo wielokrotnych prośb Naczelnika Kolei Lwowskiej kierowanych do lokalnych władz polskich o wzmocnienie ochrony odcinka Uhnów–Bełż, którym ^bodbywa się wywóz-^b ludności ukraińskiej z terytorium Polski, ^bwspomniane władze żadnych kroków w tej sprawie nie podejmują.^{-b}

Z uwagi na to, że przedstawiciele polskich kolei nie obsługują ruchu pociągów na wspomnianym odcinku, podstawianie i zabieranie taboru kolejowego ^cwłasnymi parowozami dokonują przedstawiciele Kolei Lwowskiej.^{-c}

Brak ochrony odcinka ze strony administracji polskich kolei doprowadził do tego, że narażony jest on na systematyczne ataki band, które niszczą tabor kolejowy i powodują uszkodzenia toru.

Jako przykład Ministerstwo Spraw Zagranicznych ZSRS może przedstawić następujące fakty:

1. Nocą z 21 na 22 kwietnia bieżącego roku banda napadła na podstawiony na st. Uhnów pociąg składający się z 52 krytych wagonów, w rezultacie 26 wagonów zostało spalonych, a 5 wagonów – uszkodzonych ^bprzez ostrzał artyleryjski i moździerzowy.^{-b}

2. 24 kwietnia bieżącego roku na tym odcinku został wysadzony most kolejowy odbudowany przez Kolej Lwowską.

3. 28 kwietnia bieżącego roku rozebrano 10 odcinków toru, co spowodowało wykojenie się parowozu (podniesienia parowozu i naprawy toru dokonała Kolej Lwowska).

Z uwagi na powyższe są podstawy do obaw, że w przypadku jeśli polska administracja kolejowa nie podejmie natychmiast kroków mających zapewnić ochronę odcinka Uhnów–Bełż, na odcinku tym zaistnieje sytuacja stwarzająca zagrożenie dla wywozu ludności ukraińskiej ewakuowanej z Polski do ZSRS na podstawie wzajemnego porozumienia.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych ZSRS prosi Ambasadę Rzeczypospolitej Polskiej o niezwłoczne poinformowanie o tych faktach Rządu Polskiego po to,

Министерство Иностранных Дел СССР просит Посольство Польской Республики незамедлительно довести об этих фактах до сведения Польского Правительства с тем, чтобы были приняты надлежащие меры по предотвращению подобного рода диверсий в будущем.

Москва, „17-а“ мая 1946 г.

**В ПОСОЛЬСТВО
ПОЛЬСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
г. Москва**

А МВСіА РП, ф. MSW III.1/1544, арк. 6-7.

Копія, машинопис.

Бланк, зліва вгорі державний герб СРСР. Зліва на полях першої сторінки вписаний від руки номер: „782/72“ та нерозбірливий підпис. Під текстом круга гербова печатка з написом довкола: „Министерство Иностранных Дел СССР“.

а- а Вписано від руки.

б- б Підкреслено від руки.

в- в Зліва на полях вертикальна риска від руки.

by zostały podjęte należyte kroki w celu zapobieżenia tego rodzaju dywersjom w przyszłości.

Moskwa, „a-17-a” maja 1946 r.

**DO AMBASADY
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
m. Moskwa**

A MSWiA, MSW III.1/1544, k. 6-7.

Kopia, maszynopis.

Papier firmowy, w lewym górnym rogu nad nagłówkiem godło państwowe ZSRS. Na lewym marginesie pierwszej strony wpisany odręcznie nr: 787/72 oraz nieczytelna paraafa. Pod tekstem okrągła pieczęć z godłem państwowym ZSRS w środku i napisem w otoku: Ministerstwo Spraw Zagranicznych ZSRS.

a- a Wpisano odręcznie.

b- b Podkreślono odręcznie.

c- c Wzdłuż akapitu na lewym marginesie odręczna pionowa kreska.

26 травня 1946, Вінниця. Записка по ВЧ К. Касаткіна П. Медведєву про хід
переселення польських громадян з Вінницької області
станом на 15 травня 1946 р.

Из Винницы по ВЧ
26.5.46 г.

МГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

О ходе репатриации польских граждан

15.5.46 г. из Винницкой области направлен второй эшелон в Польшу с польскими гражданами в количестве ^а777^а человек, в том числе: взрослых ^а479^а, детей ^а297^а, из них: бывших польских граждан ^а315^а, вышедших из советского гражданства – ^а462^а. Не выехали по различным причинам (смерть, болезнь и проч.) ^а68^а человек, взрослых ^а66^а, детей ^а2^а. Из них бывш. польских граждан – ^а39^а, подавших заявление о выходе из советского гражданства – ^а29^а.

Отрицательных фактов при отправке репатриантов в Польшу не отмечено. Окончательный результат о репатриированных в Польшу сообщим ^аспециальной докладной запиской^а.

№ 1/2/3740

КАСАТКИН

Передал: Серегин

Приняла: (—) Гапеева

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 87.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „14836” з датою: „28.5.46.”; зліва вгорі: „[...]/27.V 46”; нижче резолюції: „т. Власову”; „т. Иовенко. К итоговой докладной записке в МГБ СССР по репатриации”, дата: „29.5.46” і підпис Власова.

^а - ^а Підкреслено від руки.

**26 maja 1946, Winnica. Depesza WCz. K. Kasatkina do P. Miedwiediewa
o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu winnickiego.
Stan na 15 maja 1946 r.**

Z Winnicy przez „WCz”
26.5.46 r.

MGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

O przebiegu repatriacji obywateli polskich

15.5.46 r. z obwodu winnickiego został odprawiony do Polski drugi transport z obywatelami polskimi liczący 777 osób, w tym: dorosłych ^{a-479-a}, dzieci ^{a-297-a}, z tego byłych obywateli polskich ^{a-315-a} i ^{a-462-a} rezygnujących z obywatelstwa sowieckiego. Nie wyjechało z różnych przyczyn (śmierć, choroba i in.) ^{a-68-a} osób: dorosłych ^{a-66-a} i ^{a-2-a} dzieci, w tym byłych obywateli polskich ^{a-39-a} i ^{a-29-a}, którzy złożyli podania o rezygnacji z obywatelstwa sowieckiego.

Incydentów podczas odprawy repatriantów do Polski nie odnotowano. O końcowym rezultacie repatriacji do Polski ^{a-}powiadomimy specjalnym raportem^a.

Nr 1/2/3740

KASATKIN

Nadał: Sieriegin

Przyjęła: (—) Gapiejewa

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 87.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 14836 z datą: 28.5.46; po lewej stronie: [...] / 27.V 46; poniżej dekrety: t. Własow; t. Iowienko. Do końcowego raportu o repatriacji dla MGB ZSRS, data: 29.5.46 i podpis Własowa.

^{a- -a} Podkreślono odręcznie.

**5 червня 1946, Дрогобич. Доповідна записка М. Мороза П. Медведєву про хід
переселення польського населення із Дрогобицької області
станом на 27 травня 1946 р. та про хабарництво
і нелегальні виїзди до Польщі**

Совершенно секретно
Литер „А” экз. ...

НАЧАЛЬНИКУ 2 УПРАВЛЕНИЯ МГБ УССР
ПОЛКОВНИКУ
тов. МЕДВЕДЕВУ
гор. Киев

ДОКЛАДНАЯ ЗАПИСКА
о ходе переселения поляков из Дрогобычской области
на территорию Польши

По состоянию на 27 мая 1946 г.

Начиная с марта месяца сего года и по настоящее время переселение польского населения, подлежащего репатриации на территорию Польши, согласно Люблинского соглашения от 9.IX-1944 года, проходит ^аболее организованно.^а

До момента эвакуации поляков в Польшу, на территории Дрогобычской области польского населения насчитывалось около ^а136740^а человек.

Из этого числа по состоянию на 27 мая 1946 года зарегистрировалось на выезд в Польшу ^б119824^б.

Из числа зарегистрированных:

Получило эвакодокументов	^б 106978 ^б
Отказано в выезде	^б 65 ^б
Отказалось выехать	^б 2662 ^б
Не зарегистрировалось	^б 16916 ^б
Выехало в Польшу	^б 98525 ^б

Таким образом основная масса польского населения уже выехала в Польшу, в результате чего два Райпредставительства из четырех – Стрийский и Ходоровский, обслуживавшие вместе 8 районов, закончили свою работу, а списки на оставшееся незначительное количество невыехавших поляков из числа зарегистрированных, переданы Дрогобычскому райпредставительству, которое и должно обеспечить эвакуацию этих лиц.

**5 czerwca 1946 Drohobycz. Raport N. Moroza dla P. Miedwiediewa o przebiegu przesiedlania ludności polskiej z obwodu drohobyckiego oraz szerzącym się łapówkarstwie i nielegalnych wyjazdach do Polski.
Stan na 27 maja 1946 r.**

Ścisłe tajne
Liter „A” egz. ...

DO NACZELNIKA 2 ZARZĄDU MGB USRS
PUŁKOWNIKA
tow. MIEDWIEDIEWA
mias[to] Kijów

RAPORT
o przebiegu przesiedlenia Polaków z obwodu drohobyckiego
na terytorium Polski

Według stanu na 27 maja 1946 r.

Począwszy od miesiąca marca bieżącego roku do chwili obecnej, przesiedlanie ludności polskiej podlegającej repatriacji na terytorium Polski zgodnie z układem lubelskim z 9.IX-1944 roku, odbywa się w sposób ^a„lepiej zorganizowany.”^a

Przed rozpoczęciem ewakuacji Polaków do Polski ludność polska na terenie obwodu drohobyckiego liczyła około ^a136 740^a osób.

Z liczby tej, według stanu na 27 maja 1946 roku, na wyjazd do Polski zarejestrowało się ^b119 824^b.

Spośród zarejestrowanych:

dokumenty ewakuacyjne otrzymało	^b 106978 ^b
odmówiono wyjazdu	^b 65 ^b
odmówiło wyjazdu	^b 2662 ^b
nie zarejestrowało się	^b 16916 ^b
wyjechało do Polski	^b 98525 ^b

A zatem zdecydowana większość ludności polskiej wyjechała już do Polski, w rezultacie czego dwa przedstawicielstwa rejonowe z czterech – stryjskie i chodorowskie obsługujące razem 8 rejonów zakończyły swoją pracę, a listy pozostałej niewielkiej liczby Polaków spośród zarejestrowanych na wyjazd, którzy nie wyjechali, zostały przekazane drohobyckiemu przedstawicielstwu rejonowemu, które powinno zapewnić ewakuację tych osób.

По 13-ти районам области из 28, эвакуация зарегистрированного польского населения закончена полностью, причем в семи из этих районов все польское население выехало в Польшу.

Наряду с этим часть поляков, особенно ^а“националистически” настроенных, все-же выезжать не желают, рассчитывая на то, что Польша будет в границах 1939 года и что реакционные польские элементы за границей во что бы то не стало этого добьются с помощью Англии и Америки.

Так, работница нефтеперегонного завода № 1 ПРОНИВ Элеонора Николаевна, полька, среди других рабочих завода заявила, что:

^а“...Я в Польшу выезжать не буду потому, что здесь будет Польша, те, кто выехал, будут возвращаться обратно.

Советская власть сейчас гонит поляков на Запад. Придет такое время, что поляки их будут гнать на Восток.

На конференции в Париже решили Западную Украину вернуть Польше¹, об этом только Советская власть не пишет в газетах. Уже два вагона с поляками прибыли обратно из Польши, это уже может быть доказательством того, что здесь будет Польша”.^а

Кустарь гор. Дрогобыч БАДАК Мечеслав Иосифович 1909 года рождения, поляк, бывший член организации „СТРЕЛЕЦ”² среди окружающих его лиц сказал:

^г“...Я лично выезжать в Польшу не буду, как и другие поляки, которые записались на выезд и сидят ожидают, когда польская армия совместно с английской армией нападет на Советский союз, чтобы их поддержать здесь в тылу.

Польской армии на западе много и она ^д“вот-вот” выступит, совместно с английской армией против большевиков”.^г

Житель гор. Дрогобыч НЕМЕРОВСКИЙ, поляк, без определенных занятий в присутствии других поляков заявил:

“...Я хотя и зарегистрировался в Польшу, но в последнюю не поеду, так как в настоящее время между Польшей и СССР никакой разницы нет, потому что в Польше сейчас много русских и решающую роль в Управлении Польши играет НКГБ, созданный там Советской властью.

Советскому Союзу недолго осталось влиять на Польшу, недалек тот час, когда Польша будет самостоятельным государством и по территории будет больше, чем до 1939 года, так что сейчас не следует выезжать в Польшу”.

Демобилизованный из войска польского ВИННИЦКИЙ Людвиг среди крестьян ^асела Дубляны^а распространяет провокационные слухи о якобы неизбежной войне между СССР и Польшей.

W 13-tu spośród 28 rejonów obwodu ewakuacja zarejestrowanej ludności polskiej została całkowicie zakończona, przy czym w siedmiu rejonach cała ludność polska wyjechała do Polski.

Jednocześnie część Polaków o nastawieniu szczególnie „nacjonalistycznym”, mimo wszystko nie chce wyjeżdżać licząc na to, że Polska pozostanie w granicach z 1939 roku i że reakcyjne polskie elementy za granicą osiągną to za wszelką cenę przy pomocy Anglii i Ameryki.

I tak, pracownica Rafinerii Ropy Naftowej nr 1, PRONIW Eleonora c. Mikołaja, Polka, w obecności innych pracowników zakładu oświadczyła, że:

„...Do Polski nie wyjadę ponieważ tutaj będzie Polska, ci którzy wyjechali będą wracać z powrotem.

Teraz władza sowiecka wypędza Polaków na Zachód. Przyjdą takie czasy, że Polacy będą ich wypędzać na Wschód.

Na konferencji w Paryżu postanowiono oddać Polsce Ukrainę Zachodnią¹, tylko Władza Sowiecka nie pisze o tym w gazetach. Już dwa wagony z Polakami przyjechały z powrotem z Polski, może to świadczyć, że tutaj będzie Polska”.^c

Chałupnik z mias[ta] Drohobycza BADAŁ Mieczysław s. Józefa, urodzony w 1909 roku, Polak, były członek organizacji „STRZELEC”², w obecności innych osób powiedział:

„...Ja osobiście nie wyjadę do Polski, tak samo jak inni Polacy, którzy zapisali się na wyjazd i czekają aż armia polska wspólnie z armią angielską zaatakują Związek Sowiecki, ażeby wesprzeć je tutaj, na tyłach.

Na Zachodzie armia polska jest liczna i lada „chwila”^c wystąpi wspólnie z armią angielską przeciwko bolszewikom”.^d

Mieszkaniec mias[ta] Drohobycza NIEMIEROWSKI, Polak, bez stałego zajęcia, w obecności innych Polaków oświadczył:

„...Chociaż zarejestrowałem się na wyjazd do Polski, nie pojadę tam, bo obecnie nie ma żadnej różnicy między Polską i ZSRS, dlatego że w Polsce jest teraz dużo Rosjan i główną rolę w rządzeniu Polską odgrywa NKGB utworzone tam przez Władzę Sowiecką.

Związek Sowiecki niedługo będzie miał wpływy w Polsce ponieważ zbliża się godzina, kiedy Polska stanie się samodzielnym państwem i terytorium jej będzie większe niż przed 1939 rokiem, a zatem nie należy wyjeżdżać teraz do Polski”.

Zdemobilizowany z wojska polskiego WINNICKI Ludwik rozpowszechnia wśród chłopów „wsi Dublany”^a prowokacyjne pogłoski o rzekomo nieuniknionej wojnie między ZSRS a Polską.

„...Na wiosnę będzie wojna Polski ze Związkiem Sowieckim, terytorium

„...Этой весной будет война Польши с Советским Союзом, территория Западной Украины отойдет Польше, а поэтому поляки не должны выезжать отсюда.”

Крестьянин ^аДублянского района ^аЩЕПАЛЬСКИЙ рассказал, что он получил из Польши от своих родственников письмо, в котором они пишут:

„...В Польшу не выезжай, мы скоро вернемся обратно в Дубляны. Больше сей хлеба и на нашу долю”.

Кроме того, за последнее время среди польского населения антисоветско-националистическим элементом используются экономические затруднения в Польше – для антисоветской националистической агитации, направленной на срыв ^срепатриации ^спольского населения из области на территорию Польши.

Так, например, кочегар горполиклиники поляк ЛЕМБЕРГЕР среди знакомых ему лиц говорит:

^с„...Английское правительство и папа Римский выступают против переселения поляков на западные земли, отошедшие Польше от Германии, на эти земли придут немцы”. ^с

Работница нефтезавода № 1 в гор. Дрогобыч ПИЛЯШЕК Юзефа Юлиановна среди рабочих польской национальности того-же завода заявляет:

^г„...Хорошо делают поляки, что не едут в Польшу, там сейчас народ голодает, нет работы. Всех эвакуированных поляков направляют в Силезию, где приходится им самим доставать для себя жилища, выгоняя при этом немцев из их квартир, а последние нападают целыми бандами на поляков и убивают их”.

Домохозяйка СОБОЛЬ Бронислава среди окружающих ее лиц сказала:

^г„...В Польше очень тяжелая жизнь, все дорого, поэтому многие поляки не хотят теперь в Польшу ехать”. ^г

Изложенные выше факты несомненно отрицательно сказались на эвакуации польского населения.

Во 2-й половине мая с.г. в райпредставительства стали поступать заявления многих поляков об их отказе в выезде в Польшу. Массовой подаче заявлений способствовало также и то обстоятельство, что органы милиции у всех зарегистрировавшихся, но не выехавших поляков, изъяли эвакуодокUMENTы или документы, подтверждающие их личность и все эти документы передали в райпредставительство, куда эти лица приходили и в большинстве своем подавали заявления об отказе в выезде в Польшу.

Так например за 15 дней мая по гор. Дрогобыч таких заявлений поступило ^б315^б, по гор. Бориславу ^б506^б заявлений.

^гНеобходимо указать, что многие поляки воздерживаются выезжать в Польшу в связи с тем, что ^ане выезжают ксендзы. ^а. ^г

Zachodniej Ukrainy dostanie się Polsce i dlatego Polacy nie powinni stąd wyjeżdżać.

Chłop ^a-rejonu dublańskiego^a SZCZEPALSKI powiedział, że dostał od swoich krewnych z Polski list, w którym oni piszą:

„...Do Polski nie wyjeżdżaj, wkrótce wrócimy z powrotem do Dublan. Zasiej więcej zboża i na naszym polu”.

Ponadto ostatnimi czasy [działający] wśród ludności polskiej antysowiecki element nacjonalistyczny wykorzystuje trudności gospodarcze w Polsce dla uprawiania antysowieckiej, nacjonalistycznej agitacji mającej na celu spowodowanie załamania się ^frepatriacji^f ludności polskiej z obwodu na terytorium Polski.

I tak na przykład, palacz przychodni miejskiej, Polak LEMBERGER, w obecności znajomych mu osób mówi:

^g„...Rząd angielski i papież występują przeciwko przesiedleniu Polaków na ziemie zachodnie, które przeszły na własność Polski od Niemiec, [gdyż] na te ziemie przyjdą Niemcy”.^g

Pracownica Rafinerii Ropy Naftowej nr 1 w mieście Drohobyczu, PILASZEK Józefa c. Juliana, w obecności pracowników narodowości polskiej tego zakładu oświadcza:

^d„...Dobrze robią Polacy, że nie jadą do Polski, tam ludzie teraz głodują, nie ma pracy. Wszystkich ewakuowanych Polaków kierują na Śląsk, gdzie sami muszą starać się o mieszkanie wyrzucając przy tym Niemców z ich mieszkań, a ci napadają całymi bandami na Polaków i ich zabijają”.^d

Gospodyni domowa SOBOL Bronisława w obecności [innych] osób powiedziała:

^d„...W Polsce życie jest bardzo ciężkie, wszystko jest drogie, dlatego wielu Polaków nie chce teraz jechać do Polski”.^d

Przytoczone wyżej fakty niewątpliwie ujemnie odbiły się na ewakuacji ludności polskiej.

W drugiej połowie maja br. do przedstawicielstw rejonowych zaczęły napływać oświadczenia wielu Polaków o ich rezygnacji z wyjazdu do Polski. Masowemu napływowi oświadczeń sprzyjała również i ta okoliczność, że organy milicji wszystkim zarejestrowanym Polakom, którzy nie wyjechali, odebrały dokumenty ewakuacyjne lub dokumenty potwierdzające ich tożsamość i przekazały je przedstawicielstwom rejonowym, do których ludzie ci przychodzili i w większości składali podania dotyczące rezygnacji z wyjazdu do Polski.

Na przykład, w ciągu 15 dni maja, z mias[ta] Drohobycza wpłynęło takich podań ^b315^b, z mias[ta] Borysławia ^b506^b.

^dNależy podkreślić, że wielu Polaków powstrzymuje się od wyjazdu do Polski w związku z tym, że ^anie wyjeżdżają księża.^{a, -d}

Так например в апреле месяце 1946 года стали выезжать в Польшу 2-е ксендзов Кохавинского костела ^аЖидачевского района^а, вместе с ними выехали почти все поляки из польского ^асела Руда^а, а до этого никто не выезжал.

В мае месяце с.г. из гор. Дрогобыч выехал последний ксендз БАНАС и вместе с этим-же эшелоном выехало ^б195^б поляков, тогда как в предыдущие транспорты выезжало не более ^б90^б человек.

^жУстановлено определенное количество польских семей, которые выезжают в Польшу не полностью, а частично, в большинстве из таких семей остаются на постоянно местожительство какие-либо родственники, мотивируя это тем, что эти родственники якобы остаются для сохранения остающегося имущества или они не могут выехать по состоянию своего здоровья.^ж

По предварительным данным родственников, оставшихся на постоянное местожительство по гор. Дрогобыч выявлено ^б27^б человек, по гор. Бориславу ^б23^б человек.

В действительности оставляя этих родственников, выезжающие в Польшу лица питают надежду на ^аобратное возвращение в Дрогобычскую область.^а

Ниже приводим несколько примеров:

^гЖитель ^асела³ Крукеничи^а, поляк КОСТЕЛЬКО Иван с целью возвращения в скором времени из Польши обратно в СССР, сам поехал в Польшу, а дома оставил свою тещу – ЦИКАЛО Омелю, и сейчас нелегальным путем передает ей письма, в которых пишет, что скоро начнется война Англии с СССР и ^азападная Украина^а отойдет Польше.^г

Поляк ³ГРОБАНЬ³ Михаил рассказал своим знакомым, что он, выезжая в Польшу, питает надежду на обратное возвращение, а поэтому в целях сохранения всего имущества, он оставляет тут свою дочь ³ГРАБАНЬ³ Ирину 1923 года рождения, которая с этой же целью вышла замуж ^аза украинца^а НЕМИЛОВИЧ.

^иЖитель гор. Дрогобыч – КОШМАН Казимир, поляк был зарегистрирован на выезд в Польшу в одном документе со своей семьей, а в Польшу выехал один, оставив в гор. Дрогобыче жену и двух дочерей.^и

^гЖитель гор. Дрогобыч – ПАЕНК Иосиф Андреевич с целью сохранения своего имущества, в Польшу не поехал, а отправил своего сына ПАЕНК Андрея.^г

За последнее время нами вскрыты факты, когда лица, на которых приглашение о репатриации не распространяется, с целью выезда в Польшу, незаконным путем, за крупные денежные взятки, приобретают фиктивные завакодокументы.

^гУстановлено, что эти лица пытаются нелегально выехать в Польшу

Na przykład, w miesiącu kwietniu 1946 roku wyjechało do Polski 2 księży kościoła kochawińskiego ^a „w rejonie żydaczowskim” ^a, razem z nimi wyjechali prawie wszyscy Polacy z polskiej ^a „wsi Ruda” ^a, choć do tego momentu nikt nie wyjeżdżał.

W miesiącu maju br. z mias[ta] Drohobycza wyjechał ostatni ksiądz, BANAŚ, a razem z nim wyjechało transportem ^b 195 ^b Polaków, podczas gdy w poprzednich transportach wyjeżdżało nie więcej niż ^b 90 ^b osób.

^h Wyjawiono pewną liczbę polskich rodzin, które wyjeżdżają do Polski nie w całości lecz w części, w większości [przypadków] z rodzin tych pozostają na pobyt stały jacyś krewni motywując to tym, że niby krewni ci pozostają w celu ochrony pozostawionego majątku, albo że nie mogą wyjechać ze względu na swój stan zdrowia. ^h

Według wstępnych danych, w mieś[cie] Drohobyczu ujawniono krewnych pozostałych na pobyt stały – ^b 27 ^b osób, w mieś[cie] Borysławiu ^b 23 ^b osoby.

W rzeczywistości, osoby wyjeżdżające do Polski pozostawiając [tu] swoich krewnych mają nadzieję na ^a „powrót do obwodu drohobyckiego.” ^a

Niżej przytaczamy kilka przykładów:

^d Mieszkaniec ^a „wsi” ³ Krukienice ^a, Polak KOSTIELKO Jan, po to by jak najszybciej wrócić z Polski do ZSRS sam pojechał do Polski, a w domu zostawił swoją teściową CYKAŁO Amelię i teraz nielegalnie wysyła do niej listy, w których pisze, że wkrótce zacznie się wojna Anglii z ZSRS i ^a „Ukraina Zachodnia” ^a dostanie się Polsce. ^d

Polak ⁱ GROBAŃ ⁱ Michał powiedział swoim znajomym, że wyjeżdżając do Polski ma nadzieję na powrót i dlatego w celu zachowania całego majątku zostawia tutaj swoją córkę ⁱ GRABAŃ ⁱ Irenę, urodzoną w 1923 roku, która w tymże celu wyszła za mąż ^a „za Ukrainca” ^a NIEMIŁOWICZA.

^j Mieszkaniec mias[ta] Drohobycza – KOSZMAN Kazimierz, Polak, był zarejestrowany na wyjazd do Polski w jednym dokumencie ze swoją rodziną, a do Polski wyjechał sam zostawiając w mieś[cie] Drohobyczu żonę i dwie córki. ^j

^d Mieszkaniec mias[ta] Drohobycza – PAJĄK Józef s. Andrzeja, w celu zachowania majątku nie pojechał do Polski, tylko wysłał swojego syna PAJĄKA Andrzeja. ^d

W ostatnim czasie ujawniliśmy przypadki, że osoby których nie obejmuje porozumienie o repatriacji, chcąc wyjechać do Polski zdobywają nielegalnie fikcyjne dokumenty ewakuacyjne za wysokie łapówki pieniężne.

^d Ustalono, że osoby te próbują nielegalnie wyjechać w obawie przed represjami za prowadzoną przez nie antysowiecką, nacjonalistyczną i zdraziecką działalność. ^d

Z reguły pomocy w zdobyciu fikcyjnych dokumentów ewakuacyjnych wymie-

из-за боязни репрессий за проводимую ими антисоветскую, националистическую и предательскую деятельность.^Г

Как правило, содействие в приобретении фиктивных эвакодокументов указанному выше антисоветскому элементу оказывают за взятки сотрудники советско-^а-польских^а комиссий и ^а-правления Союза Польских Патриотов^а.

В апреле месяце 1946 года на основании поступивших материалов нами арестован бухгалтер Дрогобычского райуполномоченного польского правительства ГАН Людвиг Альфредович, 1915 года рождения, по национальности еврей, активный сионист.

Следствием установлено, что по заданию ЦК сионистов из Варшавы, где он лично дважды встречался с видными сионистами, ГАН незаконным путем занимался организацией массовой эвакуации еврейского населения, в том числе и гр-н СССР в Польшу, с последующей эмиграцией в Палестину с целью создания там самостоятельного еврейского государства.

Кроме того за крупные денежные взятки ГАН оказывал содействие в приобретении фиктивных эвакодокументов гр-нам СССР – украинцам.

Всего ГАНОМ, как установлено следствием, было получено денежных взяток на сумму свыше 15.000 рублей, за что он оказал содействие в выдаче фиктивных эвакодокументов ^а-семи советским гражданам, шесть из которых уже выехали в Польшу.^а

(По данному вопросу см. наше спецсообщение в МГБ УССР №-5/375 от 29 апреля 1946 года).

От источника „ВИШНЕВСКОЙ” 10 мая 1946 года поступило агентурное донесение, в котором она сообщила, что сотрудник ^а-польского^а райпредставительства в Дрогобыче – ^аКУТЕРЕБА^а 8-го апреля с.г. со ^а-ст. Самбор^а с эшелонам с эвакуировавшимися поляками в Польшу переправил ^а-одного неизвестного.^а

Проведенными агентурными и следственными действиями установлено, что 8-го апреля с.г. КУТЕРЕБА, действительно за взятку в сумме ^а4000^а рублей со ст. Самбор на территорию Польши переправил одного неизвестного украинца, который при проверке эшелона сотрудниками таможни на ст. Хиров был снят и допрошен, после чего освобожден.

На основании проведенных данных 13-го мая с.г. секретно нами был снят КУТЕРЕБА Иван Феликсович 1912 года рождения, поляк, из рабочих, беспартийный, бывший член ППС^б, грамотный, женат. Работал в польском райпредставительстве в качестве швейцара. Проживал в гор. Дрогобыче.

Который на допросе показал, что примерно в последних числах марта к нему как к работнику польского райпредставительства в квартиру пришел один неизвестный молодой человек по имени Петр, украинец, родом из села

nionemu wyżej elementowi antysowieckiemu udzielają za łapówki pracownicy komisji sowiecko-^a polskich^a i ^azarządów Związku Patriotów Polskich^a.

W miesiącu kwietniu 1946 roku, na podstawie materiałów, które wpłynęły do nas aresztowaliśmy księgowego drohobyckiego pełnomocnika rejonowego rządu polskiego GANA Ludwika s. Alfreda, urodzonego w 1915 roku, narodowości żydowskiej, aktywnego syjonistę.

W toku śledztwa ustalono, że na polecenie, które otrzymał od KC syjonistów z Warszawy, gdzie osobiście dwa razy spotkał się z wybitnymi syjonistami, GAN zajmował się nielegalnie organizacją masowej ewakuacji ludności żydowskiej do Polski, w tym również obywateli ZSRS i następnie emigracją do Palestyny w celu utworzenia tam niepodległego państwa żydowskiego.

Ponadto, za wysokie łapówki pieniężne GAN udzielał pomocy w zdobyciu fikcyjnych dokumentów ewakuacyjnych obywatelom ZSRS – Ukraińcom.

Jak ustalono podczas śledztwa, GAN otrzymał łapówki pieniężne na łączną sumę ponad 15.000 rubli, za które pomógł w uzyskaniu dokumentów ewakuacyjnych ^asiedmiu obywatelom sowieckim, spośród których sześciu już wyjechało do Polski.^a

(W tej sprawie zob. nasz meldunek specjalny do MGB USRS Nr 5/375 z 29 kwietnia 1946 roku).

Od informatora „WISZNIEWSKIEJ” 10 maja 1946 roku wpłynęło agenturalne doniesienie, w którym informowała ona, że pracownik ^apolskiego^a przedstawicielstwa rejonowego w Drohobyczu – ^aKUTEREBE^a, 8 kwietnia br. odprawił transportem ze ^ast. Sambor^a razem z ewakuowanymi do Polski Polakami pewnego nieznanego.

W wyniku przeprowadzonych czynności agenturalnych i śledczych ustalono, że 8-go kwietnia br. KUTEREBE rzeczywiście za łapówkę w wysokości ^a4000^a rubli odprawił ze st. Sambor na terytorium Polski pewnego nieznanego Ukraińca, który podczas kontroli transportu przez pracowników urzędu celnego na st. Chyrów został zabrany i przesłuchany, a następnie zwolniony.

Na podstawie sprawdzonych danych, 13-go maja br. został przez nas sekretnie zdjęty:

KUTEREBE Jan s. Feliksa, urodzony w 1912 roku, Polak, pochodzenia robotniczego, bezpartyjny, były członek PPS, piśmienny, żonaty. Pracował w polskim przedstawicielstwie rejonowym jako portier. Mieszkał w mieście Drohobyczu.

Podczas przesłuchania zeznał on, że mniej więcej pod koniec marca przyszedł do niego do mieszkania, jako do pracownika polskiego przedstawicielstwa rejonowego, jakiś nieznanomy młody człowiek o imieniu Piotr, Ukrainiec, pochodzący ze wsi ^aStupnica [Polska lub Ruska] rejonu dublańskiego^a i poprosił wyżej wymienionego o zorganizowanie mu nielegalnego przejazdu do Polski, za co obiecał dać łapówkę.

“Ступница Дублянського району”^а і попросив останнього організувати йому нелегальний переїзд в Польщу, за що пообіщав дати взятку.

В цей-же раз КУТЕРЕБА дав своє згоду і призначив за це взятку в сумі 4000 рублів, а через кілька днів в день відходу ешелона с поляками КУТЕРЕБА через представителів райуповноважених по репатріації со ст. Самбор посадив українця Петра в ешелон і відправив в Польщу.

Прийнятими агентурно-оперативними заходами невідомий українець нами був розшуканий і підвладний ретельному допиту, в процесі якого встановлено, що він є

“ПУШ Петро Федорович 1927 року народження, українець, уроженець села Ступниці, Дублянського району Дрогобичської області, із селян, безпартійний, малограмотний гр-н СРСР.”^г

На первинних допитах ПУШ показав, що причинами нелегального виїзду в Польщу є те, що він в початку грудня 1945 року разом з іншими жителями села Ступниця здійснив озброєний грабів, обравив жителя того-же села поляка САМОЕД, а тому з метою ухилення від відповідальності за скоєне ним злочинство він вирішив сховатися в Польщі.

“Однак ми маємо матеріали, що ПУШ є членом організації українських націоналістів, по заданню якої виробляв збір грошей для банд ОУН-УПА. Всього їм було зібрано близько 15000 рублів.”^г

Слідство по вказаних справах продовжується.

[...]

И.О. НАЧАЛЬНИКА УПРАВЛЕНИЯ МГБ ДРОГОБЫЧСК. ОБЛ.
ПОДПОЛКОВНИК

(—) МОРОЗ

„6-5-6” 6-июня-6 1946 года

№ 6-5/547-6

гор. Дрогобыч

3-ви

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 2, арк. 73-84.

Оригінал, машинопис.

Публікується у фрагментах.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „16175” і дата: „10.6.46”; зліва на полях дві приписки від руки. Перша: „т. Власову. Готовьте спецсообщение МГБ СССР, 11.VI” з нерозбірливим підписом. Друга: „Использовано в спецсообщении МГБ СССР” з підписом Власова і датою: „15.6.46”.

а-а Підкреслено від руки.

б-б Вписано від руки.

Wówczas KUTEREBBA wyraził swoją zgodę i wyznaczył za to łapówkę w wysokości 4000 rubli, a po upływie kilku dni, w dniu odjazdu transportu z Polakami, KUTEREBBA przy pomocy przedstawicieli pełnomocników rejonowych do spraw deportacji ze st. Sambor, wsadził do pociągu Ukraińca Piotra i wysłał do Polski.

W wyniku przedsięwziętych działań agenturalno-operacyjnych, nieznany Ukrainiec został przez nas odszukany i poddany dokładnemu przesłuchaniu, w toku którego ustalono, że jest to:

^dPUSZ Piotr Fiodorowicz, urodzony w 1927 roku, Ukrainiec, urodzony we wsi Stupnica w rejonie dublańskim, w obwodzie drohobyckim, z chłopów, bezpartyjny, półanalfabeta, ob[ywatel] ZSRS.^d

Na pierwszych przesłuchaniach PUSZ zeznał, że przyczyną jego nielegalnego wyjazdu do Polski jest, iż na początku grudnia 1945 roku wspólnie z innymi mieszkańcami wsi Stupnica dokonał zbrojnego napadu i obrabował mieszkańca tej właśnie wsi, Polaka SAMOJEDA i aby uniknąć odpowiedzialności za popełnione przestępstwo postanowił ukryć się w Polsce.

^dDysponujemy jednak materiałami, że PUSZ jest członkiem organizacji ukraińskich nacjonalistów, od której otrzymał zadanie zbierania pieniędzy dla band OUN–UPA. Łącznie zebrał około 15 000 rubli.^d

Śledztwo w opisanych sprawach kontynuujemy.

[...]

P.O. NACZELNIKA ZARZĄDU MGB OBW[ODU] DROHOBYC[KIEGO]
PODPULKOWNIK

(—) MOROZ

„^{b-5-b}” ^{b-}czerwca^{-b} 1946 roku

Nr ^{b-5}/547^{-b}

mias[to] Drohobycz

3-wi

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 2, ark. 73–84.

Oryginał, maszynopis.

Publikuje się fragmenty.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 16175 i data: 10.6.46.; na lewym marginesie dwie odręczne adnotacje. Pierwsza: t. Własow. Przygotujcie meldunek specjalny dla MGB ZSRS, 11.VI z nieczytelnym podpisem. Druga: Wykorzystano w meldunku specjalnym MGB ZSRS, z podpisem Własowa i datą: 15.6.46.

^{a- -a} Podkreślono odręcznie.

^{b- -b} Wpisano odręcznie.

■ - ■ Зліва на полях вертикальна риска та приписка від руки: „провокационные слухи”.

Г - Г Зліва на полях вертикальна риска від руки.

Д - Д Написано від руки: „скоро”.

Є - Є Слово підкреслене від руки зі знаком питання, вище дописано: „переселения”.

Є - Є Зліва на полях вертикальна риска від руки і приписка від руки: „агитация ксен-
дзов”.

Ж - Ж На полях зліва вертикальна риска від руки і приписка: „надо выяснять причины и
разработать”.

З - З В оригіналі різні написання прізвища.

И - И Зліва на полях вертикальна риска від руки і приписка: „Кто допускает такие
проделки??”.

¹ Можливо йдеться про конференцію Ради міністрів закордонних справ, що відбулася в
Парижі 25.4–12.7.1946 і обговорила питання мирних договорів.

² Правильно: Стрілецький Союз – державна, парамілітарна суспільно-виховна організація,
утворена в грудні 1919, яка спиралася на традиції стрілецького руху періоду розподілу Польщі.
Вона зосереджувала передусім ремісницьку і сільську молодь допризовного віку, мала дитячі
структури („Орлята”, „Стрільчики”); у 1939 нараховувала понад 500 тисяч членів. Проводила
заняття з військової підготовки та спорту. Організаційно була підпорядкована Міністерству
військових справ.

³ Повинно бути: містечко.

c- c Wzdłuż fragmentu na lewym marginesie odręczna pionowa kreska i dopisek: prowokacyjne pogłoski.

d- d Wzdłuż fragmentu na lewym marginesie odręczna pionowa kreska.

e- e Nadpisano odręcznie: wkrótce.

f- f Wyraz odręcznie podkreślony ze znakiem zapytania, powyżej nadpisano: przesiedlenia.

g- g Wzdłuż fragmentu na lewym marginesie odręczna pionowa kreska i dopisek: agitacja księży.

h- h Wzdłuż fragmentu na lewym marginesie odręczna pionowa kreska i dopisek: należy wyjaśnić przyczyny i rozpracować.

i- i W oryginale różne wersje nazwiska.

j- j Wzdłuż fragmentu na marginesie odręczna pionowa kreska i dopisek: kto dopuszcza do takich sytuacji??

¹ Prawdopodobnie mowa o odbywającej się w Paryżu 25.4–12.7.1946 konferencji Rady Ministrów Spraw Zagranicznych, na której omawiano m. in. kwestie traktatów pokojowych.

² Właśc. Związek Strzelecki – państwowa, paramilitarna organizacja społeczno-wychowawcza utworzona w grudniu 1919, nawiązująca nazwą i tradycją do ruchu strzeleckiego z okresu zaborów. Gromadziła głównie przedpoborową młodzież rzemieślniczą i wiejską, posiadała także pion dziecięcy („Orlęta”, „Strzelczyki”); w 1939 liczyła ponad 500 tysięcy członków. Prowadziła zajęcia z zakresu przysposobienia wojskowego oraz sportowe. Podlegała organizacyjnie MSWojsk. poprzez PUWFIPW.

³ Powinno być: miasteczko.

6 червня 1946, Сталіно. Записка по ВЧ М. Глазкова П. Медведєву про переселення зі Сталінської області до Польщі 367 осіб з будбатальйонів

По „ВЧ” из Сталино
6.6.46 г.

МГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

На № 02/6/8049.

Из числа поляков-репатриантов, прибывших в составе рабочих батальонов¹, поступило заявлений на выезд в Польшу от ^а372^а человек. Утверждено спецкомиссией ^а371 ч.^а, отказано 1 чел.

3 июня направлено эшелоном на родину ^а241^а чел. Выехали индивидуальным порядком 126 чел. Отказались выехать по семейным обстоятельствам – ^а4 чел.^а

Подробности почтой.

№ 17/2/4345

ГЛАЗКОВ²

ПЕРЕДАЛА: РЕШЕТОВА

ПРИНЯЛА: (—) ГАПЕЕВА

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 94.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „15797” з датою: „5.6.46.”; зліва вгорі: „[...]/6/VI 46”; внизу резолюція: „т. Власову, 7.6.46”; зліва на полях приписка від руки: „т. Марцишевский. К итогам по репатриации.”, дата: „7.6.46” і підпис Власова.

“ ” Підкреслено від руки.

¹ Робочі батальйони – військові будівельні батальйони (рос. военные строительные батальоны, стройбатальоны). Після нападу німецької армії на СРСР до них направлено поляків, які проходили службу в Червоній Армії, мало хто з них міг скористатися амністією від 12 серпня 1941. Див. Krystyna Laskowicz, *Strojbataliony*. „Karta” 1991, № 2, с. 106–121.

² Глазков Михайло (нар. 1906), у 1943–1946 – в.о. начальника, начальник 2-го відділу Управління НКГБ–МГБ УРСР Сталінської області, у 1946–1947 – заступник начальника Управління МГБ УРСР цієї ж області; у 1944 підполковник держбезпеки.

**6 czerwca 1946, Stalino. Depesza WCz. M. Głazkowa do P. Miedwiediewa
o przesiedleniu z obwodu stalińskiego do Polski
367 ludzi ze *strojbatalionów***

Przez „WCz” ze Stalino
6.6.46 r.

MGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Na nr 02/6/8049

Spośród Polaków-repatriantów, którzy przybyli w składzie batalionów pracy¹, złożyło podania na wyjazd do Polski ^a372-^a ludzi. Specjalna komisja zatwierdziła ^a371 lu[dzi]-^a, odrzuciła 1 czło[wieka].

3 czerwca odprawiono transportem kolejowym do ojczyzny ^a241-^a lu[dzi]. Wyjechało indywidualnie 126 lu[dzi]. Odmówiło wyjazdu z przyczyn rodzinnych ^a4 lu[dzi]-^a.

Szczegóły pocztą.

Nr 17/2/4345

GŁAZKOW²

NADAŁA: RIESZETOWA

PRZYJĘŁA: (—) GAPIEJEWA

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 94.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 15797 i data: 5.6.46; po lewej stronie: [...]6/VI 46; u dołu dekretycja: t. Własow 7.6.46; na lewym marginesie odręczna adnotacja: t. Marciszewskij. Do podsumowania repatriacji, data: 7.6.46 i podpis Własowa.

¹ Bataliony pracy – wojskowe bataliony budowlane (ros. *wojennyje stroitielnyje bataliony, strojbataliony*). Po napaści niemieckiej na ZSRS kierowano do nich Polaków wycofanych ze służby czynnej w Armii Czerwonej, tylko nielicznym umożliwiono skorzystanie z amnestii z 12 sierpnia 1941. Zob. Krystyna Laskowicz, *Strojbataliony*, „Karta” 1991, nr 2, s. 106–121.

² Głazkow Michaił (ur. 1906), w l. 1943–1946 p. o. naczelnika, naczelnik 2 Oddz. UNKGB–UMGB USRS obwodu stalińskiego, w l. 1946–1947 zca naczelnika UMGB USRS tegoż obwodu; w 1944 ppłk bezp. państw.

**8 червня 1946, Станіслав. Записка по ВЧ О. Князева С. Савченку про хід
переселення польського населення зі Станіславської області
станом на 7 червня 1946 р.**

По „ВЧ”
Из Станислава
8.6.46 г.

МГБ УССР тов. САВЧЕНКО
На Ваш №-11404 от 11.4.46 г.
по состоянию на 7.6.

Первое – всего учтено польских граждан – ^а90.566.^а

Второе – зарегистрировалось на выезд в Польшу – ^а88.245^а, в том числе
детей до 13 лет – ^а25.209^а: а) получили документы – ^а84.172^а, б) отка-
зано в выезде в Польшу – ^а191^а, в) отказалось выехать в Польшу после
оформления документов – ^а320^а.

Третье – имеют право выехать в Польшу, но не зарегистрировалось –
^а2.321^а.

Четвертое – выехало в Польшу польских граждан – ^а79.419^а, в том числе
детей до 13 лет – 21.065.

№ 18/288

КНЯЗЕВ¹

ПЕРЕДАЛ: ШЕПЕЛЕВ

ПРИНЯЛА: БУГАЕВСКАЯ

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 63.

Оригінал, машинопис.

*Над текстом документа вписаний від руки номер: „16225” з датою: „10.6.46.”; поруч номер:
„6782” з датою: „10/VI 46”; зліва на полях приписка від руки: „2-е Упр.”; нижче резолюція: „т.
Власову, 11.VI”; під текстом приписка від руки: „т. Марцишевский. В отчет”, дата: „12.6.”
і підпис Власова.*

^а - ^а Підкреслено від руки.

¹ Князев Олександр (нар. 1906), у 1944–1946 – заступник начальника Управління НКГБ–
МГБ УРСР Станіславської області по кадрам; у 1944 підполковник держбезпеки.

**8 czerwca 1946, Stanisławów. Depesza WCz. A. Kniaziewa do S. Sawczenki
o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu
stanisławowskiego. Stan na 7 czerwca 1946 r.**

Przez „WCz”
Ze Stanisława
8.6.46 r.

MGB USRS tow. SAWCZENKO
Na Wasz nr 11404 z 11.4.46 r.
według stanu na dzień 7.6.

Po pierwsze – zewidencjonowano obywateli polskich razem – ^a90.566^a.
Po drugie – zarejestrowało się na wyjazd do Polski – ^a88.245^a, w tym dzieci do
lat 13 – ^a25.209^a: a) otrzymało dokumenty – ^a84.172^a, b) odmówiono wy-
jazdu do Polski – ^a191^a, c) odmówiło wyjazdu do Polski po sporządzeniu
dokumentów – ^a320^a.
Po trzecie – ma prawo wyjechać do Polski, ale nie zarejestrowało się – ^a2.321^a.
Po czwarte – wyjechało do Polski polskich obywateli ^a79.419^a, w tym dzieci do
lat 13 – 21.065.

Nr – 18/288
NADAŁ: SZEPIELEW
PRZYJĘŁA: BUGAJEWSKAJA

KNIAZIEW¹

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 63.

Oryginał, maszynopis.

*Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 16225 i data: 10.6.46.; obok nr: 6782 i data: 10/VI 46; na
lewym marginesie odręczna adnotacja: 2-gi Zarz[ąd]; niżej dekretycja: t. Własow, 11.VI; pod tekstem
odręczna adnotacja: t. Marciszewskij. Do sprawozdania, data: 12.6. i podpis Własowa.*

^a - ^a Podkreślono odręcznie.

¹ Kniaziew Aleksander (ur. 1906), w l. 1944–1946 zca ds. kadr naczelnika UNKGB–UMGB
USRS obwodu stanisławowskiego; w 1944 ppłk bezp. państw.

5 липня 1946, Проскурів. Інформація С. Фришка П. Медведєву про хід переселення громадян польської, єврейської та інших національностей з Кам'янець-Подільської області станом на 7 червня 1946 р.

У.С.С.Р

Сов. секретно

Народный Комиссариат

Литер „А”

Гос. Безопасности

УПРАВЛЕНИЕ НКГБ

по Каменец-Подольск. обл.

Отдел ...

НАЧАЛЬНИКУ 2 УПРАВЛЕНИЯ

„а-5-а” июля 1946 г.

МГБ УССР ПОЛКОВНИКУ

№ а-9/2-4079/4-а

тов. МЕДВЕДЕВУ

г. Проскуров¹

г. Киев

На № 113/Д от 7/IX-1945 г.

По состоянию на 7 июня 1946 года количество бывших польских граждан, проживающих на территории Каменец-Подольской области, ^бне учтено^б.

Подано заявлений польскими гражданами о выходе из Советского гражданства – 718 от 247 семей, общей численностью 1061 человек, из которых взрослых – 718, несовершеннолетних – 383².

^вОтказавшихся от выезда в Польшу после оформления эвакодокументов – нет.

По разным причинам комиссией отказано в просьбе на эвакуацию в Польшу – 96 человек, из них взрослых – 74 ч., детей – 22.^в

Выехало в порядке репатриации – 965 человек, из них взрослых – 634 чел., несовершеннолетних – 331 чел. по национальности: поляков – 940, евреев – 15, украинцев – 8, русских – 2.

Из числа выехавших в Польшу в порядке репатриации подавших заявления нашей агентуры и подучетного элемента нет.

НАЧАЛЬНИК 2 ОТДЕЛА УМГБ КАМ. ПОД. ОБЛАСТИ
МАЙОР

(—) ФРИШКО³

Отп. 2 экз.

экз. № 1 адр.

— — № 2 в дело

исп. Андреев.

5 lipca 1946, Płoskirów. Meldunek S. Friszki dla P. Miedwiediewa o przebiegu przesiedlania ludności polskiej, żydowskiej oraz innych narodowości z obwodu kamieniecko-podolskiego. Stan na 7 czerwca 1946 r.

U.S.R.S.

Śc[iśle] tajne

Ludowy Komisariat

Liter „A”

Bezpieczeństwa Państwowego

Zarząd NKGB

obw[odu] kamieniecko-podolskiego

Oddział ...

DO NACZELNIKA 2 ZARZĄDU MGB

„a-5-a” lipca 1946 r.

USRS PUŁKOWNIKA

Nr a-9/2-4079/4-a

tow. MIEDWIEDIEWA

m. Proskurow¹

m. Kijów

Na nr 113/D z 7/IX-1945 r.

Według stanu na 7 czerwca 1946 roku, byłych obywateli polskich zamieszkałych na terytorium obwodu kamieniecko-podolskiego ^bnie zewidencjonowano^b.

Podai, w których obywatele polscy rezygnują z obywatelstwa sowieckiego złożono – 718 od 247 rodzin, łącznie 1061 osób, w tym dorosłych – 718, niepełnoletnich – 383².

^cOdmawiających wyjazdu po sporządzeniu dokumentów ewakuacyjnych – brak.

Z różnych przyczyn komisja odmówiła prośbie o ewakuację do Polski 96 osobom, w tym 74 dorosłym i 22 dzieciom.^c

Wyjechało w ramach repatriacji – 965 osób, z tego 634 dorosłych i 331 niepełnoletnich, [w tym] według narodowości: Polaków – 940, Żydów – 15, Ukraińców – 8, Rosjan – 2.

Wśród osób, które wyjechały do Polski w ramach repatriacji [i] tych, które złożyły podania, naszej agentury i elementu, na który założono arkusze ewidencyjne, brak.

NACZELNIK 2 ODDZIAŁU UMGB OBWODU

KAM[IENIECKO]-POD[OLSKIEGO]

MAJOR

(—) FRISZKO³

Odb[ito] 2 egz.

egz. nr 1 adr[esat]

— nr 2 do akt

wyk[onał] Andriejew.

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 68.

Оригінал, машинопис.

Бланк, зліва вгорі заголовок українською і російською мовами, над ним державний герб УРСР; над текстом документа вписаний від руки номер: „18781” з датою: „8.7.”; на тексті резолюції: „т. Мазину”, дата: „8.VII.46” і нерозбірливий підпис; „т. Власову, 9.VII.”; зліва внизу приписка від руки: „т. Марцишевский. К итоговому отчету”, дата: „11.7.” і підпис Власова.

а- а Вписано від руки.

б- б Підкреслено двічі від руки, поруч на полях примітка: „доработались?”

а- а Зліва на полях частково нерозбірлива примітка: „сколько было [...]?”

¹ Проскурів (Глоскірув, з 1954 Хмельницький) з 1941 був центром Кам'янець-Подільської області (з 1954 Хмельницької).

² Десять є помилка, підрахунок має: 1101.

³ Фришко Сергій (нар. 1908), у 1944–1948 – начальник 2-го відділу Управління НКГБ–МГБ УРСР Кам'янець-Подільської області, у 1948–1953 – заступник начальника Управління МГБ–МВД УРСР Кам'янець-Подільської області; у 1943 майор, з 1952 полковник держбезпеки.

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 68.

Oryginał, maszynopis.

Papier z nadrukiem firmowym, w lewym górnym rogu nagłówek w języku ukraińskim i rosyjskim, nad nim godło państwowe USRS; nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 18781 i data: 8.7.; na tekście dekretacje: t. Mazin, data: 8.VII.46 i nieczytelny podpis; t. Własow, 9.VII-; po lewej stronie u dołu odręczna adnotacja: t. Marciszewskij. Do podsumowującego sprawozdania, data: 11.7. i podpis Własowa.

^{a- -a} Wpisano odręcznie.

^{b- -b} Podkreślono dwukrotnie odręcznie, obok na marginesie uwaga: dopracowano?

^{c- -c} Na lewym marginesie częściowo nieczytelna uwaga: ilu było [...]?

¹ Płoskirów (ros. Proskurow, od 1954 Chmielnicki), był stolicą obwodu kamieniecko-podolskiego, od 1954 chmielnickiego.

² Gdzieś tkwi błąd, suma wynosi: 1101.

³ Friszko Siergiej (ur. 1908), w l. 1944–1948 naczelnik 2 Oddz. UNKGB–UMGB USRS obwodu kamieniecko-podolskiego, w l. 1948–1953 zca naczelnika UMGB–UMWD USRS obwodu kamieniecko-podolskiego. W 1943 mjr, 1952 płk bezp. państw.

7 липня 1946, Дрогобич. Записка по ВЧ М. Мороза П. Медведєву про хід
переселення польських громадян із Дрогобицької області
станом на 7 липня 1946 р.

По „ВЧ”
Из Дрогобыча
7.7.46 г.

МГБ УССР тов. МЕДВЕДЕВУ

Передаю цифровые данные о состоянии польской колонии на ^а7 июля с.г. ^а

1. Всего было учтено польских граждан – ^а140513^а, в том числе детей – ^б48555^б.

2. Зарегистрировалось на выезд ^а124079^а, в том числе детей – ^б39624^б.

Из числа зарегистрированных: а) получило эвакуодокументов – ^а115698^а,
б) отказано в выезде – ^а65^а, отказались выехать ^а3.404^а.

3. Не зарегистрировались на выезд – ^а16.434^а.

4. Выехали в Польшу – ^а110430^а, в том числе детей ^б37498^б.

№ 5/784

МОРОЗ

ПЕРЕДАЛ: БОЛДЫРЬКОВ

ПРИНЯЛА: (—) ГАПЕЕВА

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 54.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „18896” з датою: „8 VII.”; зліва вгорі:
„[...]/ 8/VII 46”; нижче резолюції: „т. Власову, 9.VII-”; „т. Марцишевский. В доклад”, дата:
„11.7.” і підпис Власова; під текстом приписка від руки: „ост[алось] 30.083 ч.”.

^а - ^а Підкреслено від руки.

^б - ^б Взято в коло від руки.

**7 lipca 1946, Drohobycz. Depesza WCz. N. Moroza do P. Miedwiediewa
o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu drohobyckiego.
Stan na 7 lipca 1946 r.**

Przez „WCz”
Z Drohobycza
7.7.46 r.

MGB USRS dla tow. MIEDWIEDIEWA

Przekazuję dane liczbowe o stanie kolonii polskiej na dzień ^a7 lipca br. ^a

1. Ogółem zewidencjonowano obywateli polskich – ^a140 513^a, w tym dzieci – ^b48 555^b.

2. Zarejestrowano na wyjazd ^a124 079^a, w tym dzieci – ^b39 624^b.

Z zarejestrowanych: a) otrzymało dokumenty ewakuacyjne – ^a115 698^a,
b) odmówiono wyjazdu – ^a65^a, zrezygnowało z wyjazdu – ^a3.404^a.

3. Nie zarejestrowało się na wyjazd – ^a16 434^a.

4. Wyjechało do Polski – ^a110 430^a, w tym dzieci – ^b37 498^b.

Nr 5/784

MOROZ

NADAŁ: BOŁDYRKOW

PRZYJĘŁA: (—) GAPIJEWA

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 54.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 18896 i data: 8.VII.; w lewym górnym rogu: [...] 8/VII 46; poniżej dekrety: t. Własow, 9.VII.; t. Marciszewskij. Do raportu, data: 11.7. i podpis Własowa; pod tekstem odręczna adnotacja: pozost[ało] 30.083 os.

^a - ^a Podkreślono odręcznie.

^b - ^b Zakreślono odręcznie.

10 липня 1946, Ряшів. Повідомлення А. Мішталя МАП про збройний напад вояків УПА в с. Крампна Яслівського повіту

РЯШІВСЬКЕ ВОЄВОДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНЕ ВІДДІЛЕННЯ

№ СПП 9/282/46

Ряшів, 10 липня 1946 р.

Для службового користування

Диверсія бандерівських банд
у повіті Ясло.

До Міністерства громадської адміністрації
Політичний департамент
у Варшаві

Воєводське управління доповідає, що 8.7.1946 р. банда бандерівців чисельністю близько 300 осіб, озброєних карабінами, автоматами, кулеметами і протитанковими гарматами, забезпечених засобами пересування, мотоциклами і велосипедами, напала на місцевість Крампна повіту Ясло, роззброїла місцевий пост Народної міліції, забираючи зброю і мундири, підпалила будинки поста Народної міліції, медичного пункту, школи та декілька приватних будинків, після чого відійшла в напрямку Дуклі.

Переслідування бандерівців здійснюють частини Війська Польського, розквартировані в Яслі та Негловіцах, разом з Народною міліцією та Управлінням громадської безпеки.

Про вищевикладене повідомлено командуванню Оперативної групи у Ряшеві¹.

За воєводу:
(—) А. МІШТАЛЬ
Начальник відділення

А МВСіА РП, ф. МАР 301, арк. 124.

Оригінал, машинопис.

Зліва внизу штамп про надходження до МАП з вписаною від руки датою: „13 VII 1946 р.” і вх. номером: „II ПН 2363/46”.

¹ Йдеться про ГО „Жешув”, якою командував генерал бригади Іван Роткевич.

**10 lipca 1946, Rzeszów. Meldunek A. Misztala dla MAP o akcji zbrojnej
UPA w Krępnej w powiecie jasielskim**

URZĄD WOJEWÓDZKI RZESZOWSKI

WYDZIAŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNY

L. SPP 9/282/46

**Dywersja band banderowskich
w powiecie Jasło.**

Rzeszów, dnia 10 lipca 1946 r.

Poufne

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej

Departament Polityczny

w Warszawie

Urząd Wojewódzki donosi, że dnia 8.7.1946 r. banda banderowców w sile około 300 ludzi uzbrojonych w karabiny ręczne, automaty, karabiny maszynowe i działka przeciwpancerne, zaopatrzona w tabor, motocykle i rowery, napadła na miejscowość Krępna powiat Jasło, rozbroiła miejscowy posterunek Milicji Obywatelskiej zabierając broń i mundury, podpaliła budynki posterunku Milicji Obywatelskiej, Ośrodka Zdrowia, szkolny i kilka budynków prywatnych, a następnie wycofała się w kierunku Dukli.

Pościg za banderowcami prowadzą oddziały Wojska Polskiego stacjonowane w Jasle i Niegłowicach wspólnie z Milicją Obywatelską i Urzędem Bezpieczeństwa Publicznego.

O powyższym powiadomiono Dowództwo Grupy Operacyjnej w Rzeszowie¹.

Za Wojewodę:

(—) A. MISZTAŁ

Naczelnik Wydziału

A MSWiA, MAP 301, k. 124.

Oryginał, maszynopis.

W lewym dolnym rogu pieczętka wpływu MAP z odręcznie wpisaną datą: 13 VII 1946 r. i nr. wch.: II PN 2363/46.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Chodzi o GO „Rzeszów” dowodzoną przez gen. bryg. Iwana Rotkiewicza.

16 липня 1946, Ряшів. Повідомлення Р. Білінського МАП про напад вояків
УПА на с. Вовковия Ліського повіту

РЯШІВСЬКЕ ВОЄВОДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ
ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНЕ ВІДДІЛЕННЯ
№ СП.П.П.9/303/46

Ряшів, 16 липня 1946

Напад банди УПА на село
Вовковия пов[іту] Ліско

ДЛЯ СЛУЖБОВОГО КОРИСТУВАННЯ

До Міністерства громадської адміністрації
Політичний департамент
у Варшаві

Воєводське управління, відповідно до звіту Повітового староства в Ліску від 15 липня 1946 р. № ж. СП.38/15/46, доповідає, що вночі з 14 на 15 липня 1946 р. банда УПА чисельністю понад 1000 осіб напала на чисто польське село Вовковия повіту Ліско, зайняте Військом Польським¹, яке більшою частиною спалила, вбила 30 осіб, 15 осіб забрала з собою².

За воєводу
(—) Магістр Р. БІЛІНСЬКИЙ
Керівник Відділу
і заст[упник] начальника Відділення

А МВСіА РП, ф. МАР 301, арк. 132.

Оригінал, машинопис.

Зліва внизу штамп про надходження до МАП з вписаною від руки датою: „20 VII 1946” і вх. номером: „ІНПН 2442/46”.

¹ Напад на Вовковию провели сотні „Стаха”, „Хріна”, „Біра” і „Ластівки”, яким допомагали загони СКВ. На терені було розквартироване 36 Командування ВОП, що нараховувало близько 200 солдатів. Угрупування УПА зайняло містечко, але не змогло захопити укріплені будинки ВОП. Після 4.30 години ранку вояки УПА відступили до прилеглих лісів. Це був другий серйозний напад на Вовковию. Під час попереднього, у грудні 1945, був знищений пост МО і Управління гміни.

² Мечислав Редзінський, посилаючись на повідомлення штабу 8 ДП, подає наступні втрати: 32 цивільних осіб і 2 солдатів вбито, 15 осіб викрадено. Див. M. Redziński, *8 dywizja piechoty w walce z OUN-UPA (lipiec 1945 – lipiec 1947)*, [в:] *W walce ze zbrojnym podziemiem 1945–1947*, Warszawa 1972, с. 66.

**16 lipca 1946, Rzeszów. Meldunek R. Bilińskiego dla MAP o napadzie
UPA na Wołkowyję w powiecie leskim**

URZĄD WOJEWÓDZKI RZESZOWSKI
WYDZIAŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNY
L. SP.P.P.9/303/46

Rzeszów, dnia 16 lipca 1946

Napad bandy UPA na wieś
Wołkowyja pow. Lesko

POUFNE

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Polityczny
w Warszawie

Urząd Wojewódzki zgodnie ze sprawozdaniem Starostwa Powiatowego w Lesku z dnia 15. lipca 1946 r. L.dz. SP.38/15/46 donosi, że w nocy z dnia 14 na 15 lipca 1946 r. banda UPA w sile ponad 1000 ludzi napadła na wieś czysto polską Wołkowyja pow[iat] Lesko, obsadzoną przez Wojska Polskie¹, którą w większej części spaliła, 30-ci osób wymordowała, 15-cie osób uprowadziła ze sobą².

Za Wojewodę
(—) Mgr R. BILIŃSKI
Kierownik Oddziału
i Zast[ępcą] Naczelnika Wydziału

A MSWiA, MAP 301, k. 132.

Oryginał, maszynopis.

W lewym dolnym rogu pieczętka wpływu MAP z datą: 20 VII 1946 i odręcznie wpisanym nr. wch.: II PN 2442/46.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

¹ Napad na Wołkowyję przeprowadziły sotnie „Stacha”, „Chrina”, „Bira” i „Łastiwki” wsparte oddziałami SKW. W miejscowości stacjonowała 36 Komenda WOP licząca ok. 200 żołnierzy. UPA opanowała miasteczko, ale nie zdołała zdobyć umocnionych budynków WOP. Po godzinie 4.30 nad ranem zgrupowanie UPA wycofało się w okoliczne lasy. Był to drugi tak poważny napad na Wołkowyję. W czasie wcześniejszej akcji w grudniu 1945, został zniszczony posterunek MO i Urząd Gminny.

² Mieczysław Redziński, opierając się na meldunkach sztabu 8 DP podaje następujące straty: 32 osoby cywilne i 2 żołnierzy – zabitych, 15 osób – uprowadzonych; zob. M. Redziński, *8 dywizja piechoty w walce z OUN-UPA (lipiec 1945 – lipiec 1947)* [w:] *W walce ze zbrojnym podziemiem 1945–1947*, Warszawa 1972, s. 66.

**Після 20 липня 1946, Київ. Зведення ВВІР УМ МВД УРСР про результати
переселення громадян польської і єврейської національностей
у період з грудня 1945 р. до липня 1946 р.**

СВЕДЕНИЯ

**О проделанной работе по эвакуации в Польшу польских и еврейских семей
в соответствии Советско-Польского соглашения от 6/VI¹-1945 г.
(за период с декабря месяца 1945 года по 20/VII-46 года)**

№ № пп	Наименова- ние областей	Пода- но зая- влений	Рассмотрено				Утверждено				Отправлено организованно эшелонами				ПРИ- МЕ- ЧА- НИЕ
			Се- мейств	Всего чел.	Из них		Се- мейств	Всего чело- век	Из них		Се- мейств	Всего чел.	Из них		
					Взрос- лых	Дети до 14 лет			Взрос- лых	Детей до 14 лет			Взрос- лых	Детей до 14 [лет]	
1	Винницкая	1020	490	1667	1123	544	488	1667	1123	544	488	1607	1040	567	
2	Ворошилов- градская	1036	663	1929	1325	604	657	1903	1307	596	657	1903	1037	596	
3	Днепропе- тровская	1563	944	2767	1994	773	922	2611	1842	739	922	2537	1828	729	
4	Житомирская	3794	1026	5766	3794	1972	533	2988	1595	793	533	2388	1595	793	
5	Запорожская	1818	1210	2948	2341	607	1197	2948	2341	607	1132	2809	2221	588	
6	Измайльская	1677	786	2921	1677	1244	712	2582	1550	1032	704	2553	1537	1016	
7	Кам.- -Подольская	923	264	1461	923	538	201	1190	773	417	201	1054	711	343	
8	Киевская	1189	595	1821	1330	491	590	1799	1313	586	508	1780	1299	481	
9	Кировоград- ская	1476	678	2201	1476	725	676	2201	1476	725	638	2145	1432	713	
10	Николаевская	1374	741	2240	1558	682	734	2215	1537	678	638	1875	1291	584	
11	Одесская	1779	967	2985	1779	1206	943	2985	1779	1206	943	2880	1706	1174	
12	Полтавская	1252	747	2074	1550	524	745	1948	727	521	642	1924	1430	494	
13	Сумская	1057	438	1290	1057	233	402	1213	999	214	402	1213	999	214	
14	Херсонская	2560	1810	4602	3060	1542	1810	4602	3060	1542	1810	4590	3052	1538	
15	Харьковская	1613	1613	2737	1951	785	1556	2643	1664	759	1494	2506	1762	744	
16	Черниговская	927	590	1279	927	352	572	1241	889	352	568	1238	886	351	
17	Сталинская	1784	923	2248	1784	464	923	2224	1765	459	929	2189	1735	454	
	ИТОГО:	26762 ²	14493 ³	42936	28949 ⁴	14017 ⁵	13631 ⁶	38350 ⁷	25751 ⁸	11409 ⁹ *13890 ^а	13209	37191	24491 ¹⁰ *11389 ^а	12669 ¹¹ *11389 ^а	

**НАЧАЛЬНИК ОВИР УМ МВД УССР
ПОДПОЛКОВНИК МИЛИЦИИ**

ТИЩЕНКО¹²

*ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 24.
Копія, машинопис.*

^а - ^а Дописано від руки.

**Po 20 lipca 1946, Kijów. Zbiorcza informacja OWIR Zarządu Milicji
MWD USRS o rezultatach przesiedleń ludności polskiej i żydowskiej
w okresie od grudnia 1945 r. do lipca 1946 r.**

INFORMACJE

O wykonanej pracy w związku z ewakuacją do Polski rodzin polskich
i żydowskich zgodnie z porozumieniem sowiecko-polskim z 6/VI¹-1945 r.
(za okres od miesiąca grudnia 1945 roku do 20/VII-46 roku)

Lp	Nazwy obwodów	Złożono podarł	Rozpatrzone				Zatwierdzono				Wysłano w organizowanych transportach				U- WA- GI
			Rodziny	Łącz- nie os[ób]	W tym		Rodziny	Łącz- nie os[ób]	W tym		Rodziny	Łącz- nie os[ób]	W tym		
					Do- rośli	Dzieci do 14 lat			Do- rośli	Dzieci do 14 lat			Do- rośli	Dzieci do 14 lat	
1	Winnicki	1020	490	1667	1123	544	488	1667	1123	544	488	1607	1040	567	
2	Woroszyłow- gradzki	1036	663	1929	1325	604	657	1903	1307	596	657	1903	1037	596	
3	Dniepro- pietrowski	1563	944	2767	1994	773	922	2611	1842	739	922	2537	1828	729	
4	Żytomierski	3794	1026	5766	3794	1972	533	2988	1595	793	533	2388	1595	793	
5	Zaporoski	1818	1210	2948	2341	607	1197	2948	2341	607	1132	2809	2221	588	
6	Izmailski	1677	786	2921	1677	1244	712	2582	1550	1032	704	2553	1537	1016	
7	Kam[eniec- ko]-Podolski	923	264	1461	923	538	201	1190	773	417	201	1054	711	343	
8	Kijowski	1189	595	1821	1330	491	590	1799	1313	586	508	1780	1299	481	
9	Kirowogradzki	1476	678	2201	1476	725	676	2201	1476	725	638	2145	1432	713	
10	Nikolajewski	1374	741	2240	1558	682	734	2215	1537	678	638	1875	1291	584	
11	Odeski	1779	967	2985	1779	1206	943	2985	1779	1206	943	2880	1706	1174	
12	Połtawski	1252	747	2074	1550	524	745	1948	727	521	642	1924	1430	494	
13	Sumski	1057	438	1290	1057	233	402	1213	999	214	402	1213	999	214	
14	Chernosiński	2560	1810	4602	3060	1542	1810	4602	3060	1542	1810	4590	3052	1538	
15	Charkowski	1613	1613	2737	1951	785	1556	2643	1664	759	1494	2506	1762	744	
16	Czernihowski	927	590	1279	927	352	572	1241	889	352	568	1238	886	351	
17	Staliński	1784	923	2248	1784	464	923	2224	1765	459	929	2189	1735	454	
RAZEM:		26762 ²	14493 ³	42936	28949 ⁴	14017 ⁵	13631 ⁶	38350 ⁷	25751 ⁸	11409 ⁹ *13890*	13209	37191	24491 ¹⁰	12669 ¹¹ *11389*	

**NACZELNIK OWIR UM MWD USRS
PODPULKOWNIK MILICJI**

TISZCZENKO¹²

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 24.
Kopia, maszynopis.

* * * Dopisano odręcznie.

¹ Помилка, повинно бути „6/VII”. Див. документ 63.

¹ Підрахунок дає: 26 842.

¹ Підрахунок дає: 14 485.

¹ Підрахунок дає: 29 649.

¹ Підрахунок дає: 13 286.

¹ Підрахунок дає: 13 661.

¹ Підрахунок дає: 38 960.

¹ Підрахунок дає: 25 740.

¹ Підрахунок дає: 11 770.

¹⁰ Підрахунок дає: 25 561.

¹¹ Підрахунок дає: 11 379.

¹² Тищенко Сила (нар. 1892), у 1946–1948 – начальник Відділу віз і реєстрацій Управління міліції МВД УРСР; у 1944 підполковник міліції.

¹ Błąd, powinno być 6/VII. Por. dokument nr 63.

² Sumowanie daje wynik: 26 842.

³ Sumowanie daje wynik: 14 485.

⁴ Sumowanie daje wynik: 29 649.

⁵ Sumowanie daje wynik: 13 286.

⁶ Sumowanie daje wynik: 13 661.

⁷ Sumowanie daje wynik: 38 960.

⁸ Sumowanie daje wynik: 25 740.

⁹ Sumowanie daje wynik: 11 770.

¹⁰ Sumowanie daje wynik: 25 561.

¹¹ Sumowanie daje wynik: 11 379.

¹² Tiszchenko Siła (ur. 1892), w l. 1946–1948 naczelnik OWIR Zarządu Milicji MWD USRS; w 1944 ppłk milicji.

**25 липня 1946, Ряшів. Додаткове повідомлення Р. Білінського МАП про
напад на с. Вовковия**

**РЯШІВСЬКЕ ВОЄВОДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ
ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

Ряшів, 25 липня 1946 р.

№: СП.П.9/303/46

Для службового користування

Напад банди УПА на село Вовковия
пов[іт] Ліско

До Міністерства громадської адміністрації
Політичний департамент
у Варшаві

На додаток до звіту від 16 липня ц.р. № СПП.9/303/46 Воєводське управління повідомляє, що в селі Вовковия спалено 70 хат разом з господарськими будівлями, а населення цього села в кількості понад 30 осіб вбито у винятково жорстокий спосіб.

Людей палили живцем, дітей кидали у вогонь і криниці. Банди прийшли з-за радянського і чехословацького кордонів, що через неналежну охорону кордонів трапляється часто. Польське населення в паніці залишає свої маєтки з наміром сховатися в глибині країни. Поширення паніки було спричинено також залякуванням польського населення бандами щодо їхнього наміру нищити поляків, мало значення і те, що незважаючи на наявність в селі війська, воно не забезпечило охорону людей.

На терені гміни Воля-Михова дуже багато випадків безкарного переходу кордону чехословацькими громадянами, викошування луків, а також розбирання будинків, залишених евакуйованими, а все це внаслідок поганої охорони кордону.

За воєводу
(—) Магістр Р. БЛІНСЬКИЙ
Керівник Відділу
і заст[упник] начальника Відділення

А МВСіА РП, ф. МАП 301, арк. 134.

Оригінал, машинопис.

Зліва внизу штамп про надходження до МАП з датою: „31 VII 46” і вписаним від руки вх. номером: „II ПН 2550/46”.

25 lipca 1946, Rzeszów. Meldunek R. Bilińskiego dla MAP podający dalsze szczegóły napadu na Wołkowyję

URZĄD WOJEWÓDZKI RZESZOWSKI

WYDZIAŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNY

L: SP.P.9/303/46

Napad bandy UPA na wieś Wołkowyja
pow. Lesko.

Rzeszów, dnia 25 lipca 1946 r.

Poufne

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej

Departament Polityczny

w Warszawie

W ślad sprawozdania z dnia 16 lipca br. L.SPP.9/303/46 Urząd Wojewódzki donosi dodatkowo, że we wsi Wołkowyja spłonęło 70 domów wraz z zabudowaniami gospodarczymi, a ludność tej wsi w ilości ponad 30 osób została wymordowana w wyjątkowo okrutny sposób.

Palono ludzi żywcem, wrzucano dzieci do ognia i studzien. Bandy nadeszły z zagranicy sowieckiej i czechosłowackiej, co powtarza się często wskutek nie-należytego obsadzenia granic. Ludność polska w panice opuszcza swe siedziby w zamiarze schronienia się w głębi kraju. Do wzniecenia paniki przyczyniła się również zapowiedź band o zamierzonym bezwzględny mępieniu Polaków oraz fakt, że mimo obsadzenia wsi przez wojsko, nie zdołano zabezpieczyć ludności.

W obrębie gminy Wola Michowa mnożą się wypadki bezkarnego przekraczania granicy przez obywateli czechosłowackich, wykaszanie łąk oraz rozbieranie opuszczonych domów po ewakuowanych, a to wobec niezabezpieczenia granicy.

Za Wojewodę

(—) Mgr R. Biliński

Kierownik Oddziału i

Zast[ępc]a Naczelnika Wydziału

A MSWiA, MAP 301, k. 134.

Oryginał, maszynopis.

W lewym dolnym rogu pieczętka wpływu MAP z datą: 31 VII 46 i odręcznie wpisanym nr. wch.: II PN 2550/46.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

**4 серпня 1946, Чернівці. Записка по ВЧ М. Решетова Д. Єсипенку про хід
переселення польських громадян з Чернівецької області
станом на 1 серпня 1946 р.**

По „ВЧ”
Из Черновиц
4.8.46 г.

**МГБ УСССР тов. ЕСИПЕНКО¹
На № 02/6/13933**

В Черновицкой области было учтено польских граждан 13121 чел., по состоянию на 1.8.46 г. зарегистрировалось на выезд в Польшу 8357 человек взрослых и 3637 детей до 14-летнего возраста. Из них получили документы на выезд 11027, отказались выехать после оформления документов 560 человек, отказано 463, имеют право на выезд, но не зарегистрировались 1127 чел., выехало в Польшу 7514 человек взрослых и с ними 3062 детей до 14-летнего возраста.

РЕШЕТОВ²

**ПЕРЕДАЛ: ВОРОБЬЕВ
ПРИНЯЛ: БОРОВИК**

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 4, арк. 170.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „21127” з датою: „5.8.46.”; зліва вгорі номер: „9151” з датою: „5.8.46”; під текстом резолюції: „т. Медведєву”, дата: „5/VIII 46” і нерозбірливий підпис; „т. Власову, 6.VIII-”; „т. Мазину”, дата: „6.8.46” і нерозбірливий підпис; „т. Марцишевский. В доклад МГБ СССР”, дата: „6.8.” і підпис Власова.

¹ Єсипенко Данило (нар. 1901), у 1943–1953 – заступник наркома (з 1946 – міністра) держбезпеки УРСР; генерал-майор.

² Решетов Микола (нар. 1903), у 1943–1951 – начальник Управління НКГБ–МГБ УРСР Чернівецької області; у 1944 полковник держбезпеки.

**4 sierpnia 1946, Czerniowce. Depesza WCz. M. Rieszetowa do D. Jesipienki
o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu czerniowieckiego.
Stan na 1 sierpnia 1946 r.**

Przez „WCz”
Z Czerniowiec
4.8.46 r.

MGB USRS dla tow. JESAPIENKI¹
Na nr 02/6/13933

W obwodzie czerniowieckim zewidencjonowano 13 121 obywateli polskich według stanu na 1.8.46 r. Na wyjazd do Polski zarejestrowało się 8357 osób dorosłych i 3637 dzieci w wieku do lat 14. Z tego dokumenty na wyjazd otrzymało 11 027, zrezygnowało z wyjazdu po sporządzeniu dokumentów 560 osób, odmówiono [prawa do wyjazdu] 463, ma prawo wyjazdu, ale nie zarejestrowało się 1127 os[ób], wyjechało do Polski 7514 osób dorosłych, a z nimi 3062 dzieci w wieku do lat 14.

RIESZETOW²

NADAŁ: WOROBJOW
PRZYJĄŁ: BOROWIK

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 4, ark. 170.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 21127 i data: 5.8.46.; w lewym górnym rogu numer: 9151 z datą: 5.8.46; pod tekstem dekrety: t. Miedwiediew, data: 5/VIII 46 i nieczytelny podpis; t. Własow, 6.VIII-; t. Mazin, data: 6.8.46 i nieczytelny podpis; t. Marciszewskij. Do raportu dla MGB ZSRS, data: 6.8. i podpis Własowa.

¹ Jesipienko Danił (ur. 1901), w l. 1943–1953 zca ludowego komisarza (od 1946 wiceminister) bezp. państw. USRS; gen. mjr.

² Rieszetow Nikołaj (ur. 1903), w l. 1943–1951 naczelnik UNKGB–UMGB USRS obwodu czerniowieckiego; w 1944 płk bezp. państw.

**5 серпня 1946, Рівне. Записка по ВЧ Ф. Цвстухіна Д. Єсипенку про хід
переселення польських громадян з Рівненської області
станом на 1 серпня 1946 р.**

По „ВЧ”
Из Ровно
5.8.46 г.

МГБ УССР тов. ЕСИПЕНКО

На № 02/6/8571

Данные по состоянию на 1.8.46 г.

- Первое** – всего учтено польских граждан ^а74.000^а человек, из них до 16-летнего возраста 28.750 человек.
- Второе** – зарегистрировались на выезд в Польшу ^а73.955^а чел., в том числе детей до 16 лет – 28.731 чел., из них: а) получили документы 70.060 чел., в том числе детей до 16 лет 27.480 чел.; б) отказано в выезде в Польшу 430 чел., в том числе детей до 16 лет – 180 чел.; в) отказались выехать с оформленными документами – ^а810^а человек, в том числе детей до 16 лет – 340 чел.
- Третье** – имеющих право выехать, но не зарегистрировались ^а45^а человек, в том числе детей до 16 лет – 19 чел.
- Четвертое** – Выехало в Польшу польских граждан 70.060 чел., в том числе \ детей до 16 лет – 27.840 чел., нашей агентуры 89 человек.
- Пятое** – Обусловлены пароли нашей агентуре на случай установления связи и явки 5 чел.

№ 16/1047

ЦВЕТУХИН

ПЕРЕДАЛ: ЛУПАНДИН

ПРИНЯЛА: (—) ПАРФЕНТЬЕВА

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 4, арк. 166.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „21232” з датою: „6.8.46.”; зліва вгорі номер: „9175” з датою: „6.8.46”; зліва на полях приписки від руки: „т. Медведеву, 5.8.46” з нерозбірливим підписом; „т. Марцишевский. Внесите ясность в данные по переселению”, дата: „6.8.46” і підпис Власова.

^а · · ^а Підкреслено від руки.

**5 sierpnia 1946, Równe. Depesza WCz. F. Cwietuchina do D. Jesipienki
o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu rówieńskiego.
Stan na 1 sierpnia 1946 r.**

Przez „WCz”
Z Równego
5.8.46 r.

MGB USRS tow. JESAPIENKO

Na nr 02/6/8571

Dane według stanu na 1.8.46 r.

- Po pierwsze – ogółem zewidencjonowano ^a74.000^a obywateli polskich, z tego do 16 roku życia 28.750 osób.
- Po drugie – na wyjazd do Polski zarejestrowało się ^a73.955^a os[ób], w tym dzieci do lat 16 – 28.731 os[ób], z tego: a) dokumenty otrzymało 70.060 os[ób], w tym dzieci do lat 16 – 27.480 os[ób]; b) odmówiono wyjazdu do Polski 430 os[obom], w tym dzieciom do lat 16 – 180 os[obom]; c) odmówiło wyjazdu po załatwieniu formalności ^a810^a osób, w tym dzieci do 16 lat – 340 os[ób].
- Po trzecie – mających prawo do wyjazdu, ale nie zarejestrowanych ^a45^a osób, w tym dzieci do lat 16 – 19 os[ób].
- Po czwarte – do Polski wyjechało 70.060 obywateli polskich, w tym dzieci do lat 16 – 27.840 os[ób], naszej agentury – 89 osób.
- Po piąte – Uzgodniono hasła naszej agentury na okoliczność nawiązania łączności oraz kontaktów konspiracyjnych – 5 os[ób].

Nr 16/1047

CWIETUCHIN

NADAŁ: ŁUPANDIN

PRZYJĘŁA: (—) PARFIENTJEW

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 4, ark. 166.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 21232 i data: 6.8.46.; w lewym górnym rogu numer: 9175 z datą: 6.8.46; na lewym marginesie odręczne adnotacje: t. Miedwiediew, 5.8.46, z nieczytelnym podpisem i t. Marciszewskij. Przedstawcie jasno dane dotyczące przesiedlenia, data: 6.8.46 i podpis Własowa.

^a - ^a Podkreślono odręcznie.

6 серпня 1946, Москва. Лист В. Абакумова до Л. Берії щодо незадовільних матеріально-побутових умов українських сімей, переселених з Польщі до УРСР

СССР
МИНИСТЕРСТВО
ГОСУДАРСТВЕННОЙ
БЕЗОПАСНОСТИ

„а-б-а” августа 1946 г.

№ а-1378/А-а
гор. МОСКВА

СОВ. СЕКРЕТНО
экз. № 2

СОВЕТ МИНИСТРОВ СССР
товарищу Л.П. БЕРИЯ

По сообщению Министерства Государственной Безопасности УССР, ^бпо состоянию на 15 июля с.г., в порядке репатриации из Польши на территорию Украинской ССР прибыло 112.865 семей украинцев-переселенцев, общей численностью 442.420 человек, значительная часть которых находится в тяжелых материальных и жилищно-бытовых условиях.^б

^вВ Кировоградской области из прибывших 2210 семей получили квартиры 111 семей, остальные переселенцы размещены в квартирах колхозников по 2–3 семьи; из прибывших в Полтавскую область 1749 семей переселенцев, квартирами удовлетворено лишь 648 семей, остальные размещены в неблагоустроенных помещениях; в Одесскую область прибыло 4942 семьи, из них квартирами обеспечено 3337 семей, остальные живут в помещениях, не приспособленных для жилья.^в

Районные партийные и советские организации вопросу строительства новых домов для переселенцев должного внимания не уделяют.

В Новгородском районе, Кировоградской области, к 15-му июля с.г. должно было быть построено 275 домов для переселенцев, фактически приступили к строительству лишь 14 домов.

В Больше-Токмакском районе, Запорожской области, переселенцы к строительству домов не приступают, так как районные организации должной помощи им в приобретении строительных материалов не оказывают.

^бУ переселенцев ощущается острая нужда в одежде и обуви, из-за отсутствия которой дети не посещают школ, а взрослые не выходят на работу.^б

В районах Ворошиловградской области не охвачено школьным обучением свыше 360 детей переселенцев, в Балтском и Беляевском районах Одесской области – 87 детей.

Произведенной проверкой по 5 сельсоветам Устиновского района Киро-

6 sierpnia 1946, Moskwa. Pismo W. Abakumowa do Ł. Berii dotyczące niezadowolających warunków materialno-bytowych rodzin ukraińskich przesiedlonych z Polski do USRS

ZSRS
MINISTERSTWO
BEZPIECZEŃSTWA
PAŃSTWOWEGO
„^a-6-^a” sierpnia 1946 r.
nr ^a-1378/A-^a
mias[to] MOSKWA

ŚC[IŚLE] TAJNE
egz. nr 2

DO RADY MINISTRÓW ZSRS
dla towarzysza Ł.P. BERII

Zgodnie z informacjami Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego USRS, ^bwedług stanu na dzień 15 lipca br., na terytorium Ukraińskiej SRS przybyło w trybie repatriacji z Polski 112.865 rodzin Ukraińców-przesiedleńców liczących łącznie 442.420 osób, spośród których znaczna część znajduje się w ciężkich warunkach materialnych i mieszkalno-bytowych. ^b

^cW obwodzie kirowogradzkim spośród przybyłych 2210 rodzin otrzymało mieszkania 111 rodzin, pozostali przesiedleńcy umieszczeni zostali w mieszkaniach kołchoźników po 2–3 rodziny; spośród przybyłych do obwodu połtawskiego 1749 rodzin przesiedleńców zaspokojono potrzeby mieszkaniowe tylko 648 rodzin, pozostałe mieszkają w pomieszczeniach nieprzystosowanych do mieszkania. ^c

Rejonowe organizacje partyjne i rady nie zwracają należytej uwagi na sprawę budowy nowych domów dla przesiedleńców.

W rejonie nowgorodzkim w obwodzie kirowogradzkim do 15-go lipca br. miało zostać zbudowanych 275 domów dla przesiedleńców, w rzeczywistości rozpoczęto budowę 14 domów.

W rejonie bolsze-tokmackim w obwodzie zaporoskim przesiedleńcy nie przystępują do budowy domów, ponieważ organizacje rejonowe nie okazują im należytej pomocy w zdobyciu materiałów budowlanych.

^bPrzesiedleńcy odczuwają palący brak odzieży oraz obuwia i z tego powodu dzieci nie uczęszczają do szkół, a dorośli nie chodzą do pracy. ^b

W rejonach obwodu woroszyłowgradzkiego nie objęto nauczaniem szkolnym ponad 360 dzieci przesiedleńców, w rejonach bałckim i bielajewskim w obwodzie odeskim – 87 dzieci.

Podczas kontroli przeprowadzonej w 5 radach gminnych w rejonie ustinowskim w obwodzie kirowogradzkim ustalono, że spośród 630 przesiedleńców zdolnych do pracy, pracuje w kołchozie tylko 37 osób.

воградской области установлено, что из 630 трудоспособных переселенцев работает в колхозе только 37 человек.

⁶В ряде писем, направляемых за границу, переселенцы высказывают недовольство своим положением⁻⁶ (письма задержаны МГБ УССР).

Так, переселенец СУХОНЬКОК С., проживающий в с. Ямбург, Днепропетровской области, писал своим родным, проживающим в Польше:

^в „...Жизнь наша очень плохая. Дорогие папа и мама, если Вы думаете оттуда выезжать, то не двигайтесь с места, а живите там, где Вы живете.

Если бы мы остались около Вас, быть может не так бы бедствовали...”^{-в}

Переселенец СТЕЧНЫЙ, проживающий в с. Старо-Бешево, Сталинской области, сообщал своим знакомым ⁶в Польшу:⁻⁶

^в „...Если услышишь, что Вас должны переселять, Вы никого не слушайте, имейте свою голову на плечах...”^{-в}

Переселенка ФИЛЯК М.Г., проживающая в Антоновском сельсовете, Устиновского района, Кировоградской области, ⁶в письме в США указывала:⁻⁶

„...Ходим на работу в поле, ибо нас гонят и не верят, что я больная. Идем работать даром, дома своего нет, так что жить нет охоты. Нам говорят, чтобы мы себе дома купили, но никто из наших людей этого делать не хочет, ибо такая жизнь никому не нравится, чтобы человек работал, не кушал, ничего не зарабатывал и ходил голый и босой...”

Переселенец ТРАХАНОВСКИЙ А.В., проживающий в колхозе им. Чапаева, Новгородского района, Кировоградской области, ⁶в письме в Канаду писал:⁻⁶

„...Наша жизнь здесь плохая. Такой жизни, как раньше, уже не будет. Там мы работали и знали за что, а здесь работаем и ничего не видим на этих колхозных работах. Люди ездят, ищут себе лучшего места, много выехало на Волынь...”

Переселенец КОНЬ М., проживающий в колхозе „Красная Звезда” Аджамского района, Кировоградской области, ⁶в письме в Америку⁻⁶ сообщал:

„...Из наших людей осталось только две семьи, все остальные бежали на Западную Украину, ибо там нет этих колхозов. Я остался и не могу выехать из-за малых детей. Все босые, раздетые, а здесь на еду и на одежду не заработаешь, обуви тоже нет... Не знаю, наладится когда-либо наша жизнь или нет...”

^вНа почве тяжелых материально-бытовых условий многие переселенцы покидают районы восточных областей Украины и переезжают в западные области с целью пробраться в Польшу.^{-в}

^bW wielu listach wysyłanych za granicę, przesiedleńcy wyrażają niezadowolone ze swojej sytuacji^b (listy zostały zatrzymane przez MGB USSR).

I tak, przesiedleńca SUCHONKOK S., mieszkający we w[si] Jamburg w obwodzie dniepropietrowskim, pisał do swoich krewnych mieszkających w Polsce:

^c„...Żyjemy tu bardzo źle. Kochani tato i mamó, jeśli myślicie o wyjeździe stamtąd, to nie ruszajcie się z miejsca tylko mieszkać tam, gdzie mieszkać.

Jeśli zostalibyśmy przy Was, być może nie cierpielibyśmy takiej nędzy...”^c

Przesiedleńca STIECZNYJ, mieszkający we w[si] Staro-Bieszewo w obwodzie stalińskim, komunikował swoim znajomym ^bw Polsce: ^b

^c„...Jeśli usłyszysz, że mają Was przesiedlać, nikogo nie słuchajcie, miejcie głowę na karku...”^c

Przesiedleńca FILAK M. G., mieszkająca w antonowskiej radzie gminnej w rejonie ustinowskim w obwodzie kirowogradzkim, ^bw liście do USA wyjaśniała:^b

„...Chodzimy do pracy w pole bo gonią nas i nie wierzą, że jestem chora. Idziemy pracować za darmo, swojego domu nie mamy, tak że i żyć ochoty nie ma. Mówią nam, żebyśmy sobie kupili domy, ale nikt z naszych nie chce tego robić bo takie życie nikomu się nie podoba, żeby człowiek pracował, nie jadł, nic nie zarabiał i chodził goły i bosi...”

Przesiedleńca TRACHANOWSKIJ A. W., mieszkający w kołchozie im. Czapaiewa w rejonie nowgorodzkiem w obwodzie kirowogradzkim, ^bw liście do Kanady pisał:^b

„...Żyje się tu bardzo kiepsko. Takiego życia, jakie było wcześniej, już nie będzie. Tam pracowaliśmy i wiedzieliśmy za co, a tutaj pracujemy i nie widzimy rezultatów tych kołchozowych prac. Ludzie wyjeżdżają, szukają sobie lepszego miejsca, wielu wyjechało na Wołyń...”

Przesiedleńca KOŃ M., mieszkający w kołchozie „Czerwona Gwiazda” w rejonie adżamskim w obwodzie kirowogradzkim, ^bw liście do Ameryki^b informował:

„...Z naszych ludzi zostały tylko dwie rodziny, wszyscy pozostali uciekli na Zachodnią Ukrainę, bo tam nie ma tych kołchozów. Ja zostałem i nie mogę wyjechać przez małe dzieci. Wszyscy bosi, obdarci, a tutaj na jedzenie i ubranie nie zarobisz, butów też nie ma... Nie wiem, czy kiedykolwiek poprawi się nasze życie, czy nie...”

^cZ powodu ciężkich warunków materialno-bytowych przesiedleńcy porzucają rejony wschodnich obwodów Ukrainy i przeprowadzają się do zachodnich obwodów po to, by potem przedostać się do Polski.^c

Z rejonów obwodu zaporoskiego od końca 1945 roku wyjechało według

Из районов Запорожской области с конца 1945 года по состоянию на 15 июля с.г. выехало в западные области Украины 1700 семей переселенцев, из Николаевской – 1500 и Кировоградской – 1160.

В результате, в некоторых западных областях Украины скопилось большое число переселенцев. Например, в Ровенской области с осени 1945 года самовольно осело 1735 семей переселенцев.

“Неудовлетворительные материально-бытовые условия семей переселенцев используются вражескими элементами для склонения переселенцев к возвращению в Польшу путем нелегального перехода государственной границы.”^в

Прибывшие в мае 1945 года в Ровеньковский район, Ворошиловградской области, из Польши переселенцы ДЗЯДОШ И.В., ГЛАВАЧ И.П. и КОНЫК П.И., в прошлом участники ОУН, пытались создать из числа переселенцев антисоветскую группу в целях организации нелегального возвращения переселенцев в Польшу.

ДЗЯДОШ, ГЛАВАЧ и КОНЫК арестованы органами МГБ.

Переселенец ГРОМЧЕВСКИЙ М.П., проживая в Польше, являлся активным участником „ОУН” и принимал участие в операциях по борьбе с советскими партизанами. Прибыв в числе переселенцев на территорию Запорожской области, ГРОМЧЕВСКИЙ пытался организовать ОУН’овское подполье и склонял переселенцев к возвращению в Польшу для организации борьбы против СССР.

ГРОМЧЕВСКИЙ арестован и осужден к 20 годам каторжных работ.

Министерство Государственной Безопасности УССР продолжает работу по выявлению вражеских элементов среди переселенцев из Польши.

(—) АБАКУМОВ¹

Разослано:

т. Сталину

т. Берия

ЦДАГОУ, ф. 1, оп. 23, спр. 2606, арк. 96–99.

Оригінал, машинопис.

Бланк, над заголовком державний герб; вгорі сторінки частково на тексті приписки від руки: „ЦК КП(б)України, тов. Хрущеву Н.С. Прошу зацікавитися” з датою „9/VIII” і підписом Л. Берія; внизу першої сторінки 4 штамп: овальний з написом російською мовою: „ПОЛУЧЕНО, СЕКРЕТАРИАТ тов. Л.П. БЕРИЯ”, на якому вписано від руки: „[...]/VIII 1946 г., 809”; прямокутний з написом українською мовою: „Особий Сектор ЦК КП(б)У, Таємна Частина”, на якому вписано від руки вх. номер і дату: „07/69, 19/VIII 1946”; прямокутний з написом українською мовою: „Підлягає поверненню до таємної частини Особого сектора ЦК КП(б)У”; прямокутна з написом українською мовою: „Сільгоспвідділ ЦК КП(б)У”, на якому вписано від руки номер: „5-2239” і дату: „16/IX 46 р.”.

stanu na dzień 15 lipca br. do zachodnich obwodów Ukrainy 1700 rodzin przesiedleńców, z nikołajewskiego – 1500 i kirowogradzkiego – 1160.

Wskutek tego, w niektórych zachodnich obwodach Ukrainy powstały większe skupiska przesiedleńców. Na przykład, w obwodzie rówieńskim od jesieni 1945 roku samowolnie osiedliło się 1735 rodzin przesiedleńców.

„Niezadowalające warunki materialno-bytowe rodzin przesiedleńców wykorzystywane są przez wrogi element w celu skłonienia przesiedleńców do powrotu do Polski drogą nielegalnego przekroczenia granicy państwowej.”^c

Przesiedleńcy, którzy w maju 1945 roku przybyli z Polski do rejonu rowieńkowskiego w obwodzie woroszyłowgradzkim, DZIADOSZ I. W., GŁAWACZ I. P. i KONYK P. I., uprzednio członkowie OUN, starali się stworzyć wśród przesiedleńców antysowiecką grupę po to, by zorganizować nielegalny powrót przesiedleńców do Polski.

DZIADOSZ, GŁAWACZ i KONYK zostali aresztowani przez organa MGB.

Przesiedleńca GROMCZEWSKIJ M. P., mieszkając w Polsce był aktywnym członkiem OUN i brał udział w operacjach organizowanych dla walki z partyzantami sowieckimi. Po przybyciu jako przesiedleńca na teren obwodu zaporoskiego, GROMCZEWSKIJ starał się zorganizować OUN-owskie podziemie i nakłaniał przesiedleńców do powrotu do Polski w celu zorganizowania walki przeciw ZSRS.

GROMCZEWSKIJ został aresztowany i skazany na 20 lat katorżniczych robót.

Ministerstwo Bezpieczeństwa Państwowego USRS kontynuuje pracę nad ujawnieniem wrogiego elementu wśród przesiedleńców z Polski.

(—) ABAKUMOW¹

Rozesłano:
do t. Stalina
do t. Berii

CPAOSU, f. 1, op. 23, spr. 2606, ark. 96–99.

Oryginał, maszynopis.

Papier firmowy, nad nagłówkiem godło państwowe; w górnej części strony zachodząca na tekst odręczna notatka: KC KP(b) Ukrainy, tow. Chruszczow N.S. Proszę zainteresować się, data: 9/VIII i podpis Ł. Berii; u dołu pierwszej strony 4 pieczętki: owalna z napisem w j. rosyjskim: OTRZYMANO. SEKRETARIAT tow. Ł.P. BERII, na której odręcznie wpisano: [...]VIII 1946 r. i nr: 809; prostokątna z napisem po ukraińsku: Sektor Specjalny KC KP(b)U. Tajna Komórka, na której odręcznie wpisano nr wch.: 07/69 i datę: 19/VIII 1946; prostokątna z napisem po ukraińsku: Podlega zwrotowi do tajnej komórki Sektora Specjalnego KC KP(b)U; prostokątna z napisem w języku ukraińskim: Wydział Gospodarki Rolnej KC KP(b)U, z odręcznie wpisanym nr. wch.: 5-2239 i datą: 16/IX 46 r.

- а- а** Вписано від руки.
- б- б** Підкреслено від руки.
- в- в** Зліва на полях вертикальна риска від руки.

¹ Абакумов Віктор (1908–1954), у 1943–1946 – начальник Головного управління контррозвідки „Смерш”, одночасно (серпень–листопад 1944) – заступник представника РНК СРСР при ПКНВ; у 1946–1951 – міністр державної безпеки СРСР. З 1943 комісар держбезпеки 2-го рангу, з 1945 генерал-полковник.

u- -u Wpisano odręcznie.

h- -h Podkreślono odręcznie.

c- -c Wzdłuż fragmentu na lewym marginesie pionowa odręczna kreska.

¹ Abakumow Wiktor (1908–1954), w l. 1943–1946 naczelnik „Smiersz”, jednocześnie (sierpień–listopad 1944) zca przedstawiciela RKL ZSRS przy PKWN; w l. 1946–1951 minister bezp. państw. ZSRS. W 1943 komisarz bezp. państw. 2 rangi, 1945 gen. płk.

7 серпня 1946, Луцьк. Записка по ВЧ М. Матвеева Д. Єсипенку про хід
переселення польських громадян з Волинської області
станом на 1 серпня 1946 р.

По „ВЧ”
Из Луцка
7.8.46 г.

МГБ УССР тов. ЕСИПЕНКО
На № 02/6/13933

Данные о ходе эвакуации бывших польских граждан в Польшу по состоянию на 1 августа с.г.

1. Всего учтено в области бывших польских граждан, подлежащих эвакуации – ^а68.236^а человек.
2. Зарегистрировались на выезд в Польшу – ^а68.011^а чел.
Из них:
 - а) получили документы – ^а65.649^а чел.
 - б) отказано в выезде в Польшу – ^а50^а чел.
 - в) отказались выехать в Польшу после оформления документов – ^а897^а человек, в том числе детей до 13-летнего возраста – 306 человек.
 - г) выехало в Польшу польских граждан – ^а64.798^а чел.
3. Имеют право на выезд в Польшу, но не зарегистрировались – ^а225^а человек, в том числе детей до 13-летнего возраста – 88 чел.
4. В числе выехавших польских граждан в Польшу выехало нашей агентуры 176 человек.
5. Обусловлено паролей агентуре на случай установления связи с заграницей 22 человека.

Указанные данные нами сообщались в докладной записке за №-2/2/5990/11 от 27.7.46 г.

№ 2/2/6264/11

МАТВЕЕВ¹

ПЕРЕДАЛ: ЕГОРОВ

ПРИНЯЛА: (—) ПАРФЕНТЬЕВА

7 sierpnia 1946, Łuck. Depesza WCz. M. Matwiewewa do D. Jesipienki o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu wołyńskiego.

Stan na 1 sierpnia 1946 r.

Przez „WCz”
Z Łucka
7.8.46 r.

MGB USRS tow. JESAPIENKO

Na nr 02/6/13933

Dane o przebiegu ewakuacji byłych obywateli polskich do Polski według stanu na 1 sierpnia br.

1. Ogółem zewidencjonowano w obwodzie – ^a68.236^a byłych obywateli polskich podlegających ewakuacji.
2. Zarejestrowało się na wyjazd do Polski – ^a68.011^a os[ób].
Z tego:
 - a) otrzymało dokumenty – ^a65.649^a os[ób].
 - b) odmówiono wyjazdu do Polski – ^a50^a os[obom].
 - c) odmówiło wyjazdu do Polski po sporządzeniu dokumentów – ^a897^a osób, w tym dzieci do lat 13 – 306 osób.
 - d) wyjechało do Polski polskich obywateli ^a64.798^a os[ób].
3. Posiada prawo wyjazdu do Polski, ale nie zarejestrowało się – ^a225^a osób, w tym dzieci do lat 13 – 88 os[ób].
4. Wśród obywateli polskich, którzy odjechali do Polski wyjechało naszej agencji – 176 osób.
5. Uzgodniono hasła agencji na okoliczność nawiązania łączności za granicą – 22 osoby.

Powyższe dane przekazaliśmy już w raporcie nr 2/2/5990/11 z 27.7.46 r.

Nr 2/2/6264/11

MATWIEJEW¹

NADAŁ: JEGOROW

PRZYJĘŁA: (—) PARFIENTJEW

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 4, арк. 149.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „21426” з датою: „8.8.46.”; зліва вгорі номер: „9255” з датою: „8.8.46”; нижче резолюція: „т. Марцишевский” і підпис Власова; поруч нерозбірлива приписка.

а-а Підкреслено від руки.

¹ Матвеєв Микола (нар. 1902), у 1943–1951 – заступник начальника Управління НКГБ–МГБ УРСР Волинської області; у 1944 полковник держбезпеки.

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 4, ark. 149.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 21426 i data: 8.8.46.; w lewym górnym rogu nr: 9255 z datą: 8.8.46; poniżej dekretacja: t. Marciszewskij i podpis Własowa; obok nieczytelna adnotacja.

„-” Podkreślono odręcznie.

¹ Matwiejew Nikołaj (ur. 1902), w l. 1943–1951 zca naczelnika UNKGB–UMGB USRS obwodu wołyńskiego; w 1944 płk bezp. państw.

**8 серпня 1946, Станіслав. Записка по ВЧ В. Колганова С. Савченку про хід
переселення польських громадян зі Станіславської області
станом на 7 серпня 1946 р.**

По „ВЧ” из Станислава
8.8.46 г.

МГБ УССР тов. САВЧЕНКО

На Ваш № 11404 от 11.4.46 г.

По состоянию на ^а7.8.46 г.^а

1. Всего учтено польских граждан ^а89.997^а чел.
2. Зарегистрировались на выезд в Польшу ^а87.845^а чел., в том числе детей до 13 летнего возраста – 23.396 чел., из них: а) получили документы – ^а82.923^а чел., б) отказано в выезде в Польшу – ^а191^а чел., в) отказались выехать в Польшу после оформления документов – ^а560^а чел., г) ^аподано заявлений о желании остаться в СССР после регистрации – 22.524 чел.^а
3. Имеют право выехать в Польшу, но не зарегистрировались – ^а2.546^а человек.
4. Выехало в Польшу польских граждан – ^а81.261^а чел., в том числе детей до 13 лет – 21.101 чел.

№ 18/411

КОЛГАНОВ¹

ПЕРЕДАЛ: КУКСУН

ПРИНЯЛ: (—) ПАРФЕНТЬЕВА

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 4, арк. 168.

Оригінал, машинопис.

Над текстом документа вписаний від руки номер: „21487” з датою: „8.8.46.”; зліва вгорі номер: „9269” з датою: „8.8.46”; нижче приписка від руки: „2 Упр.” та резолюції: „т. Власову, 9.VIII.46”; „т. Марцишевский. Ускорьте составление сводки на 1.8.46”, дата: „9.8.46” і підпис Власова.

^а ^а Підкреслено від руки.

¹ Колганов Василь (нар. 1905), начальник 2-го відділу Управління НКГБ УРСР Станіславської області, у 1945–1951 – заступник начальника Управління МГБ УРСР Станіславської області; полковник держбезпеки.

8 sierpnia 1946, Stanisławów. Depesza W. Kołganowa do S. Sawczenki o przebiegu przesiedlania obywateli polskich z obwodu stanisławowskiego. Stan na 7 sierpnia 1946 r.

Przez „WCz” ze Stanisława
8.8.46 r.

MGB USRS tow. SAWCZENKO

Na Wasz nr 11404 z 11.4.46 r.

Według stanu na ^a7.8.46 r.^a

1. Ogółem zewidencjonowano ^a89.997^a obywateli polskich.
2. Zarejestrowało się na wyjazd do Polski ^a87.845^a os[ób], w tym dzieci do lat 13 – 23.396 os[ób], z tego: a) otrzymało dokumenty – ^a82.923^a os[ób], b) odmówiono wyjazdu do Polski – ^a191^a os[obom], c) odmówiło wyjazdu do Polski po sporządzeniu dokumentów – ^a560^a os[ób], d) ^apo rejestracji złożyło podania z życzeniem pozostania w ZSRS – 22.524 os[ób].^a
3. Ma prawo wyjechać do Polski, ale nie zarejestrowało się – 2.546 osób.
4. Wyjechało do Polski obywateli polskich – ^a81.261^a os[ób], w tym dzieci do lat 13 – 21.101 os[ób].

Nr 18/411

KOŁGANOW¹

NADAŁ: KUKSUN

PRZYJĘŁA: (—) PARFIENTJEWA

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 4, ark. 168.

Oryginał, maszynopis.

Nad tekstem dokumentu wpisany odręcznie nr: 21487 i data: 8.8.46.; w lewym górnym rogu nr: 9269 z datą: 8.8.46; poniżej odręczna adnotacja: 2 Zarz[ąd] oraz dekrety: t. Własow, 9.VIII.46; t. Marciszewskij. Przyspieszenie przygotowanie zestawienia na 1.8.46, data: 9.8.46 i podpis Własowa.

^a - ^a Podkreślono odręcznie.

¹ Kołganow Wasilij (ur. 1905), naczelnik 2 Oddz. UNKGB USRS obwodu stanisławskiego, zca naczelnika UMGB USRS obwodu stanisławskiego; płk bezp. państw.

**14 серпня 1946, Ряшів. Повідомлення А. Мішталя МАП про напад вояків
УПА на громаду Глоговець Пшеворського повіту**

**РЯШІВСЬКЕ ВОЄВОДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ
ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

Ряшів, 14 серпня 1946 р.

№: С.П.П.9/417/46.

Для службового користування!

Диверсія українських бандерівських банд
у Пшеворському повіті.

До Міністерства громадської адміністрації
Політичний департамент
у Варшаві

Згідно з донесенням Пшеворського повітового староства від 7.8.1946 р.
№: Сп.Б.38/51/46, Воєводське управління доводить до відома, що вночі
2.8.1946 українська диверсійна банда кількістю 27 осіб, озброєних і одягнених
у польські військові мундири, після переправи через р. Сян напала на громаду
Глоговець, яка знаходиться у гміні Тринча. Банда пограбувала там двох
господарів, забрала 2 коней, одяг, білизну та взуття і, стривожена пострілами
Добровільного резерву народної міліції, після півторагодинного перебування
у селі, відступила за р. Сян. Підтверджено, що бандою командував українець
Диновець з Дибкова Сенявської гміни Ярославського повіту, а серед банди-
тів впізнано також українця Левочка родом з Лежахова Ярославського по-
віту, які, ухиляючись від виселення до УРСР, ховаються зараз у лісах.

За воєводу
(—) А. МІШТАЛЬ
Начальник відділення

А МВСіА РП, ф. МАП 301, арк. 166.

Оригінал, машинопис.

*Зліва внизу штамп про надходження до МАП з вписаною від руки датою: „17 VIII 46” і вх.
номером: „II ПН 2784/46”.*

**14 sierpnia 1946, Rzeszów. Meldunek A. Misztala dla MAP o napadzie
UPA na gromadę Głogowiec w powiecie przeworskim**

URZĄD WOJEWÓDZKI RZESZOWSKI

WYDZIAŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNY Rzeszów, dnia 14 sierpnia 1946 r.

L: S.P.P.9/417/46.

Poufne!

Dywersja band banderowskich
ukraińskich w powiecie Przeworskim

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Polityczny
w Warszawie

Zgodnie z meldunkiem Starostwa powiatowego w Przeworsku z dnia 7.8.1946 r. L: Sp.B.38/51/46, Urząd Wojewódzki donosi, że w nocy dnia 2.8.1946 ukraińska banda dywersyjna w liczbie 27 ludzi, uzbrojona i umundurowana w mundurach wojskowych polskich, po przeprawieniu się przez rzekę San napadła na gromadę Głogowiec należącą do gminy Tryńcza. Banda ta obrabowała tam dwóch gospodarzy zabierając 2 konie, odzież, bieliznę i obuwie, a spłoszona strzałami Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej, po 1.5 godzinnym pobycie wycofała się za rzekę San. Stwierdzono, że banda ta dowodzona była przez ukraińca Dynowca z Dybkowa gmina Sieniawa, powiat Jarosław, a w bandzie rozpoznano też ukraińca Lewoczka pochodzącego z Leżachowa powiat Jarosław, którzy uchylając się od wysiedlenia do U.S.R.R. ukrywają się obecnie w lasach.

Za Wojewodę:
(—) A. MISZTAŁ
Naczelnik Wydziału

A MSWiA, MAP 301, k. 166.

Oryginał, maszynopis.

W lewym dolnym rogu pieczętka wpływu MAP z datą: 17 VIII 46 i odręcznie wpisanym nr. wch.: II PN 2784/46.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

23 серпня 1946, Київ. Спецповідомлення С. Савченка Г. Утехіну про
завершення переселення польських громадян зі східних областей УРСР

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО

экз. №

ЗАМ. НАЧАЛЬНИКА 2 ГЛАВНОГО УПРАВЛЕНИЯ МГБ СССР

Генерал – Майору
тов. УТЕХИНУ¹

СПЕЦИАЛЬНОЕ СООБЩЕНИЕ

об окончании репатриации бывших польских граждан в Польшу.

Согласно Московского соглашения между правительствами СССР и Польши от 6 июля 1945 г. репатриация бывших польских граждан с территории восточных областей Украины в Польшу закончена.

Выезд в Польшу репатрируемых бывших польских граждан начался 20 декабря 1945 года и продолжался вплоть до 15 июня с.г.

За это время подавляющее большинство бывших польских граждан и лиц польской и еврейской национальностей из числа советских граждан, подпадающих под соглашение, организованным порядком выехало в Польшу.

Проведенная репатриация быв. польских граждан в Польшу характеризуется следующими цифровыми данными:

Всего было учтено бывших польских граждан	35.295	чел.
Подали заявления о выходе из советского гражданства	34.621	—
Получили эвакуодокменты (в том числе и подпадающие под соглашение граждане СССР)	37.549	—
Отказано в выезде в Польшу	1.394	—
Отказались от выезда в Польшу после оформления документов	322	—
Имели право на выезд в Польшу, но не подали заявлений ...	674	—
Обусловлено паролей с агентурой на случай установления связи с ней за границей	15	—
Всего выехало в Польшу	37.227	—
в том числе детей до 14 лет	11.389	—

После завершения репатриации в ряде восточных областей УССР остались отдельные лица или мелкие группы бывших польских граждан, не успевшие выехать к установленному сроку по различным причинам (бо-

**23 sierpnia 1946, Kijów. Meldunek specjalny S. Sawczenki dla
G. Utiechina o zakończeniu akcji przesiedlania obywateli polskich ze
wschodnich obwodów ZSRS**

ŚCIŚLE Tajne

egz. Nr

DO ZAST[ĘPCY] NACZELNIKA 2 GŁÓWNEGO ZARZĄDU MGB ZSRS

Generała – Majora

tow. UTIECHINA¹

MELDUNEK SPECJALNY

o zakończeniu repatriacji byłych obywateli polskich do Polski

Zgodnie z porozumieniem Moskiewskim pomiędzy rządami ZSRS i Polski z 6 lipca 1945 r., repatriacja byłych obywateli polskich z terytorium wschodnich obwodów Ukrainy do Polski została zakończona.

Wyjazd do Polski repatriowanych byłych obywateli polskich rozpoczął się 20 grudnia 1945 roku i trwał do 15 czerwca br.

W okresie tym przeważająca większość byłych obywateli polskich oraz osób narodowości polskiej i żydowskiej spośród obywateli sowieckich objętych porozumieniem wyjechała do Polski w sposób zorganizowany.

Przeprowadzoną repatriację był[ych] obywateli polskich do Polski można scharakteryzować następującymi danymi liczbowymi:

ogółem zarejestrowano byłych polskich obywateli	35.295 os[ób]	
podania dotyczące rezygnacji z obywatelstwa sowieckiego złożyło	34.621	—
dokumenty ewakuacyjne otrzymało (w tym również objęci porozumieniem obywatele ZSRS)	37.549	—
odmówiono wyjazdu do Polski	1.394	—
zrezygnowało z wyjazdu do Polski po załatwieniu formalności .	322	—
prawo wyjazdu do Polski miało, ale nie złożyło podań	674	—
uzgodniono hasła z agenturą na okoliczność nawiązania z nią łączności za granicą	15	—
ogółem wyjechało do Polski	37.227	—
w tym dzieci do lat 14	11.389	—

Po zakończeniu repatriacji, w szeregu wschodnich obwodów ZSRS pozostały pojedyncze osoby lub niewielkie grupy byłych obywateli polskich, które nie zdążyły wyjechać w ustalonym terminie z różnych przyczyn (choroba, poszuki-

лезнь, розыск родственников и т.д.), которые продолжают выезжать в Польшу самостоятельно на основании ранее полученных эвакодокументов.

В результате изучения причин отказа бывших польских граждан от выезда в Польшу установлено, что большинство из них осталось в Советском Союзе по семейным обстоятельствам (муж или жена местные) или в связи с учебой в высших учебных заведениях.

Подавляющее большинство репатриантов, уезжая в Польшу, выражали чувства благодарности Советскому правительству и Красной Армии за оказанную им помощь в тяжелые годы войны и за освобождение их родины от немецко-фашистских оккупантов.

Однако, в процессе репатриации было вскрыто целый ряд фактов, когда польские националистические элементы, используя имевшиеся недочеты при проведении репатриации – несвоевременная подача вагонов, затяжка с оформлением эвакодокументов и т.д. пытались сорвать мероприятия по репатриации, распространяя различные провокационные измышления.

Наряду с этим, польские антисоветские элементы в ряде восточных областей УССР проводили подрывную работу за выход из советского гражданства и нелегальный выезд в Польшу лиц, не подлежащих репатриации.

Установлено, что этим каналом в большинстве случаев пытался воспользоваться подучетный элемент из числа местных поляков, намереваясь незаконным путем выехать в Польшу.

Антисоветская деятельность польских националистических элементов во время проведения репатриации решительно пресекалась МГБ УССР и УМГБ областей.

МГБ УССР и УМГБ ряда восточных областей (Николаевской, Полтавской, Одесской и др.) были вскрыты и ликвидированы антисоветские группы поляков, занимавшиеся изготовлением разных фиктивных справок – документов, которыми за денежные взятки снабжались бывшие польские граждане, а также отдельные местные антисоветски настроенные поляки для нелегального выезда в Польшу.

Так, УМГБ Николаевской области была задержана группа бывших польских граждан в количестве 7 человек, пытавшихся по фиктивным документам нелегально выехать в Польшу.

Следствием было установлено, что изготовлением фиктивных документов в Николаевской области занималась бывшая польская гражданка ВОТРУБА Галина Михайловна, являвшаяся членом СПП и уполномоченным СПП по Варваровскому р-ну Николаевской области.

ВОТРУБА оформляла фиктивные документы на выезд в Польшу, по которым заинтересованные лица получали пропуска в органах милиции.

За изготовление фиктивных документов и оформление пропусков ВОТРУБА брала денежные взятки от 500 до 5000 рублей.

wanie krewnych itd.). Ludzie ci wyjeżdżają w dalszym ciągu samodzielnie na podstawie wcześniej otrzymanych dokumentów ewakuacyjnych.

Po zapoznaniu się z przyczynami rezygnacji z wyjazdu do Polski byłych obywateli polskich ustalono, że większość z nich pozostała w Związku Sowieckim z powodów rodzinnych (mąż lub żona miejscowi), albo w związku z nauką na wyższej uczelni.

Przytłaczająca większość repatriantów wyjeżdżając do Polski wyrażała wdzięczność rządowi Sowieckiemu i Armii Czerwonej za okazaną im pomoc w ciężkich latach wojny i za wyzwolenie ich ojczyzny od niemiecko-faszystowskich okupantów.

Jednakże podczas repatriacji ujawniono szereg sytuacji, w których elementy nacjonalistyczne wykorzystując niedociągnięcia przy przeprowadzaniu repatriacji – podstawianie wagonów nie o czasie, zwłoka w załatwianiu formalności związanych z dokumentami ewakuacyjnymi itd. – próbowały przeszkodzić przedsięwzięciom związanym z repatriacją rozpowszechniając różne prowokacyjne kłamstwa.

Jednocześnie polski element antysowiecki w szeregu wschodnich obwodów USRS prowadził działalność wywrotową ukierunkowaną na zrzeczenie się obywatelstwa sowieckiego i nielegalny wyjazd do Polski osób nie podlegających repatriacji.

Ustalono, że kanał ten w większości przypadków starał się wykorzystać niezewidencjonowany element spośród miejscowych Polaków, zamierzając nielegalnie wyjechać do Polski.

Działalności antysowieckiej polskiego elementu nacjonalistycznego w czasie przeprowadzania repatriacji zdecydowanie przeciwstawiały się MGB USRS i UMGB obwodów.

MGB USRS i UMGB szeregu wschodnich obwodów (nikołajewskiego, połtawskiego, odeskigo i in.) ujawniły i zlikwidowały antysowieckie grupy Polaków zajmujące się przygotowywaniem różnych fałszywych zaświadczeń – dokumentów, w które za łapówki pieniężne zaopatrywali się byli obywatele polscy, a także poszczególni miejscowi Polacy o nastawieniu antysowieckim zamierzający nielegalnie wyjechać do Polski.

I tak, UMGB obwodu nikołajewskiego zatrzymał grupę byłych obywateli polskich liczącą 7 osób, próbujących na podstawie fałszywych dokumentów wyjechać nielegalnie do Polski.

W toku śledztwa ustalono, że przygotowywaniem fałszywych dokumentów w obwodzie nikołajewskim zajmowała się była obywatelka polska WOTRUBA Halina c. Michała, będąca członkiem ZPP i pełnomocnikiem ZPP w rejonie warwarskim w obwodzie nikołajewskim.

WOTRUBA przygotowywała fikcyjne dokumenty na wyjazd do Polski, na podstawie których osoby zainteresowane otrzymywały przepustki w organach milicji.

Za przygotowanie fałszywych dokumentów i załatwienie formalności związanych z wystawieniem przepustek, WOTRUBA brała łapówki pieniężne w wysokości od 500 do 5000 rubli.

В процессе репатриации, МГБ УССР вскрыт ряд фактов злоупотреблений со стороны отдельных работников СПП и в ряде других областей УССР, занимавшихся изготовлением и продажей фиктивных документов на выезд в Польшу.

Все эти злоупотребления работников СПП своевременно пресекались органами МГБ УССР, в результате чего предотвращались попытки незаконных выездов антисоветских элементов в Польшу.

Используя репатриацию бывших польских граждан, многие советские граждане польской национальности под влиянием антисоветских элементов подавали заявления о выходе из советского гражданства и выезде в Польшу.

Особенно массовый характер подачи таких заявлений зафиксирован в Житомирской и Каменец-Подольской области, о чем мы Вас информировали № 1412/с от 23 апреля с.г.

Изучая причины массовой подачи поляками заявлений о выходе из советского гражданства, установлено, что одной из основных причин является распространение провокационных измышлений антисоветских элементов о якобы предстоящих репрессиях со стороны органов Советской власти над поляками, вследствие чего часть поляков пыталась выехать в Польшу.

Осуществляя агентурно-оперативные мероприятия по розыску организаторов антисоветской деятельности среди польского населения, МГБ УССР и УМГБ Житомирской области при завершении репатриации бывших польских граждан были получены агентурные данные, свидетельствующие о том, что в г. Житомире действовала антисоветская группа поляков в количестве 7 человек во главе с ДРАГОМИРЕЦКИМ и ЖУРАВСКИМ, проводившая антисоветскую работу среди местного польского населения по организации массовой подачи заявлений о выходе из советского гражданства и снабжению антисоветских элементов фиктивными документами на выезд в Польшу.

Располагая достаточными и проверенными материалами о деятельности антисоветской группы поляков в гор. Житомире, на выявленных ее участников было заведено и вскоре реализовано агентурное дело „НЕЛЕГАЛЫ”

В результате активной разработки и реализации дела „НЕЛЕГАЛЫ” арестованы:

ДРАГОМИРЕЦКИЙ Анатолий Антонович, 1914 г. рождения, уроженец г. Житомира, поляк, гражданин СССР, беспартийный, без определенных занятий.

АДАШКЕВИЧ-ДРАГОМИРЕЦКАЯ Каролина Владиславовна, 1895 года рождения, уроженка гор. Константиновки, Сталинской области, поляка, гражданка СССР, в 1928 г. была раскулачена и осуждена за антисоветскую деятельность к 5 годам ИТЛ, без определенных занятий.

Podczas repatriacji MGB USRS wykryło szereg faktów nadużyć ze strony poszczególnych pracowników ZPP, zajmujących się sporządzaniem i sprzedażą fałszywych dokumentów na wyjazd do Polski również w wielu innych obwodach USRS.

Wszystkim tym nadużyciom pracowników ZPP w porę położyły kres organy MGB USRS, dzięki czemu zapobieżono próbom nielegalnych wyjazdów antysowieckiego elementu do Polski.

Wykorzystując repatriację byłych obywateli polskich, wielu obywateli sowieckich narodowości polskiej pod wpływem antysowieckiego elementu składało podania o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego i wyjazd do Polski.

Sz szczególnie masowy charakter składania takich podań został odnotowany w obwodach: żytomierskim i kamieniecko-podolskim, o czym Was już informowaliśmy w nr 1412/s z 23 kwietnia br.

Analizując przyczyny masowego składania podań dotyczących rezygnacji z obywatelstwa sowieckiego przez Polaków ustalono, że jedną z głównych przyczyn jest rozpowszechnianie przez element antysowiecki prowokacyjnych kłamstw o zbliżających się jakoby represjach wobec Polaków ze strony organów Władzy Sowieckiej, wskutek czego część Polaków próbowała wyjechać do Polski.

W wyniku realizacji przedsięwzięć agenturalno-operacyjnych związanych z poszukiwaniem organizatorów działalności antysowieckiej wśród ludności polskiej, MGB USRS i UMGB obwodu żytomierskiego otrzymały po zakończeniu repatriacji byłych obywateli polskich dane agenturalne świadczące o tym, że w m. Żytomierzu działała antysowiecka grupa Polaków licząca 7 osób z DRAGOMIRECKIM i ŻURAWSKIM na czele, prowadząca antysowiecką działalność wśród miejscowej ludności polskiej w celu zorganizowania masowego składania podań o rezygnację z obywatelstwa sowieckiego oraz zaopatrzenia elementu antysowieckiego w fałszywe dokumenty na wyjazd do Polski.

Dysponując wystarczającymi i sprawdzonymi materiałami o działalności antysowieckiej grupy Polaków w mieście Żytomierzu, wobec ujawnionych jej uczestników była wszczęta i wkrótce zrealizowana sprawa rozpracowania agenturalnego „NIELEGAŁY”.

W rezultacie aktywnego rozpracowania oraz realizacji sprawy „NIELEGAŁY” zostali aresztowani:

DRAGOMIRECKI Anatol s. Antoniego, urodzony w 1914 r. w m. Żytomierzu, Polak, obywatel ZSRS, bezpartyjny, bez stałego zajęcia.

ADASZKIEWICZ-DRAGOMIRECKA Karolina c. Władysława, urodzona w 1895 roku w mieście Konstantynówka w obwodzie stalińskim, Polka, obywatelka ZSRS, w 1928 r. wywłaszczona i skazana za antysowiecką działalność na 5 lat ITŁ, bez stałego zajęcia.

ŻURAWSKI Piotr s. Aleksandra, urodzony w 1910 r. we wsi Bud-

ЖУРАВСКИЙ Петр Александрович, 1910 г. рождения, уроженец с. Будкинцы, Житомирского района, той же области, поляк, гражданин СССР, без определенных занятий, и другие, всего 7 человек.

Агентурно-следственным путем установлено, что ДРАГОМИРЕЦКИЙ А.А. в мае 1945 года получил фиктивные документы от СВЯТОСЛАВСКО-ГО-СВИЖЕВСКОГО (арестован и осужден) и нелегально выехал в Польшу, откуда при неизвестных обстоятельствах возвратился в гор. Житомир.

Проживая в гор. Житомире, ДРАГОМИРЕЦКИЙ совместно с ЖУРАВСКИМ, своей матерью АДАШКЕВИЧ Каролиной и другими, будучи антисоветски настроены, склоняли к выезду в Польшу местных поляков, оказывая им за взятки помощь в приобретении фиктивных справок и оформлении документов на право выезда в Польшу.

ДРАГОМИРЕЦКИЙ кроме этого, начиная с февраля 1946 года систематически посещал Главпочтамт гор. Житомира, где под видом представителя польской стороны советско-польской смешанной комиссии по репатриации бывших польских граждан, писал заявления местным полякам, желающим выехать в Польшу, за что брал крупные суммы денег.

Все арестованные по этому делу сознались в проведении антисоветской деятельности по оформлению и продаже антисоветским элементам фиктивных документов на выезд в Польшу.

Следствие по их делу ведем в направлении полного вскрытия их преступной антисоветской работы и возможной связи с белопольским подпольем.

По этому вопросу мы информировали МГБ СССР № 2393/с от 6.6.46 г.

Необходимо отметить, что во время репатриации бывших польских граждан выехало на территорию Польши значительное количество подучетного антисоветского элемента.

О ходе репатриации быв. польских граждан в Польшу, вскрытых и ликвидированных в связи с репатриацией антисоветских групп, а также организаторов разных злоупотреблений мы регулярно информировали МГБ СССР отдельными сообщениями.

Дальнейшие агентурно-оперативные мероприятия по разработке оставшихся польских антисоветских элементов направлены на выявление и ликвидацию агентуры иноразведок, остатков организованного белопольского подполья и перехвата каналов связи его с зарубежными центрами.

О результатах будем информировать.

МИНИСТР ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УССР

Генерал – Лейтенант

САВЧЕНКО

kińce w rejonie żytomierskim w obwodzie żytomierskim, Polak, obywatel ZSRS, bez stałego zajęcia
i inni, łącznie 7 osób.

W wyniku działań agenturalno-śledczych ustalono, że DRAGOMIRECKI A.A. w maju 1945 roku otrzymał fałszywe dokumenty od SWIATOSŁAWSKIEGO-SWIŻEWSKIEGO (aresztowany i skazany) i nielegalnie wyjechał do Polski, skąd wrócił do mias[ta] Żytomierza w nieznanych okolicznościach.

Mieszkając w mieś[cie] Żytomierzu, DRAGOMIRECKI wspólnie z ŻURAWSKIM, ze swoją matką ADASZKIEWICZ Karoliną i innymi, będąc nastawieni antysowiecko nakłaniali do wyjazdu do Polski miejscowych Polaków, za łapówki okazując im pomoc w uzyskaniu fikcyjnych zaświadczeń i załatwieniu formalności związanych z prawem wyjazdu do Polski.

Ponadto DRAGOMIRECKI, począwszy od lutego 1946 roku systematycznie odwiedzał główny urząd pocztowy mias[ta] Żytomierza, gdzie udając przedstawiciela strony polskiej w mieszanej komisji sowiecko-polskiej do spraw repatriacji byłych obywateli polskich, pisał podania miejscowym Polakom, którzy chcieli wyjechać do Polski, za co brał grube pieniądze.

Wszyscy aresztowani w tej sprawie przyznali się do działalności antysowieckiej związanej z wystawianiem i sprzedażą fałszywych dokumentów na wyjazd do Polski elementom antysowieckim.

Prowadzimy śledztwo w tej sprawie, w celu całkowitego ujawnienia ich przestępczej, antysowieckiej działalności i ewentualnego kontaktu z *bielopolskim* podziemiem.

O sprawie tej informowaliśmy MGB ZSRS w nr 2393/s z 6.6.46 r.

Należy podkreślić, że podczas repatriacji byłych obywateli polskich wyjechała na terytorium Polski duża ilość elementu antysowieckiego nie objętego ewidencją.

O przebiegu repatriacji był[ych] obywateli polskich do Polski, o ujawnionych i likwidowanych w związku z repatriacją grupach antysowieckich, jak również o organizatorach różnych nadużyć, regularnie informowaliśmy MGB ZSRS odrębnymi doniesieniami.

Dalsze przedsięwzięcia agenturalno-operacyjne związane z rozpracowaniem pozostałych polskich elementów antysowieckich mają na celu wykrycie i likwidację agentury obcych wywiadów, pozostałości zorganizowanego *bielopolskiego* podziemia i przechwycenie jego kanałów kontaktowych z ośrodkami zagranicznymi.

O rezultatach będziemy informować.

MINISTER BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWOWEGO USRS
Generał – Lejtenant
SAWCZENKO

№ ^а-2911/с^а

„^а-23^а” августа 1946 года

г. Киев

отпеч. 3 экз.

1 – адресату

1 – в дело Секр. МГБ СССР

1 – 2 Упр. МГБ СССР

исп. Иовенко – 6 отд.

Основание: ^а-Отчеты УМГБ и наши спецсообщения в МГБ СССР за 1945–
1946 годы.^а

Печатала Гельман

^а-Верно: (—)^а

ДА СБУ (Київ), ф. 16, оп. 7 (1950), спр. 4, Т. 16, арк. 365–371.

Копія, машинопис.

Під текстом нерозбірливий прямокутний штамп, на якому вписано від руки дату: „23 XI 46”.

^а · ^а Вписано від руки.

¹ Утехін Г., у 1946 – заступник начальника 2-го Головного управління МГБ СРСР, у 1949–1951 – начальник 1-го Управління МГБ СРСР; генерал-майор.

Nr ^a-2911/s^{-a}

„^a-23^{-a}” sierpnia 1946 roku

m. Kijów

wyd[rukowano] w 3 egz.

1 – do adresata

1 – do akt Sekr[etariatu] MGB USRS

1 – do 2 Zarz[ądu] MGB USRS

wyk. Iowienko – 6 wyd.

Podstawa: ^a-Sprawozdania UMGB i nasze meldunki specjalne do MGB za
lata 1945–1946.^{-a}

Przepisała Gielman

^a-Za zgodność: (—)^{-a}

PA SBU (Kijów), f. 16, op. 7 (1950), spr. 4., T. 16, ark. 365–371.

Kopia, maszynopis.

Pod tekstem bardzo niewyraźnie odbita prostokątna pieczęć, na której odręcznie wpisano datę: 23 XI 46.

^a-^{-a} Wpisano odręcznie.

¹ Utiechin G. – w 1946 zca naczelnika 2 Zarządu Głównego MGB ZSRS, w l. 1949–1951 naczelnik 1 Zarządu MGB ZSRS; gen mjr.

Після 1 вересня 1946, Київ. Довідка І. Русецького про хід переселення українського населення з Польщі та польських громадян із західних областей УРСР станом на 1 вересня 1946 р.

СЕКРЕТНО

СПРАВКА¹

**о ходе эвакуации украинского населения из Польши
и польских граждан с территории западных областей УССР
по состоянию на 1-е сентября 1946 года**

**[I.] ПОДАНО ЗАЯВЛЕНИЙ ОБ ЭВАКУАЦИИ УКРАИНСКИМ
НАСЕЛЕНИЕМ В ПОЛЬШЕ**

№№ пп	Наименование областей, куда из'явили желание эвакуироваться	Число хозяйств, подавших заявления	В них душ
1.	Ворошиловградская	1567 [?]	6800
2.	Днепропетровская	6339	23651
3.	Запорожская	9577	34589 [?]
4.	Кировоградская	2447	10520
5.	Николаевская	4261	15515
6.	Одесская	7725	27853
7.	Полтавская	1873 [?]	5061
8.	Сталинская	3113	12901
9.	Сумская	793	3142
10.	Харьковская	1072	4765
11.	Херсонская	5107	18756
12.	Прочие области	98	232
	ИТОГО:	43972	167095
13.	Волынская	6545	22549
14.	Дрогобычская	8182	34073
15.	Львовская	14689	56405
16.	Ровенская	4677	17082
17.	Станиславская	5206	19967
18.	Тернопольская	41183	173722
	ИТОГО:	80482	323798
	ВСЕГО:	124454	490893
	Подготовлено к эвакуации	123920 [?]	483000 [?]

Po 1 września 1946, Kijów. Zbiorcza informacja I. Rusieckiego o rezultatach przesiedleń ludności ukraińskiej z Polski oraz obywateli polskich z zachodnich obwodów USRS. Stan na 1 września 1946 r.

TAJNE

INFORMACJA¹

o przebiegu ewakuacji ludności ukraińskiej z Polski i obywateli polskich z terytorium zachodnich obwodów USRS
według stanu na 1 września 1946 roku

**[I.] PODANIA O EWAKUACJĘ ZŁOŻONE PRZEZ LUDNOŚĆ
UKRAIŃSKĄ W POLSCE**

Lp.	Nazwa obwodu, do którego chcieli zostać ewakuowani	Ilość gospodarstw, które złożyły podania	W nich dusz
1.	Woroszyłowgradzki	1567 [?]	6800
2.	Dniepropietrowski	6339	23651
3.	Zaporoski	9577	34589 [?]
4.	Kirowogradzki	2447	10520
5.	Nikołajewski	4261	15515
6.	Odeski	7725	27853
7.	Połtawski	1873 [?]	5061
8.	Staliński	3113	12901
9.	Sumski	793	3142
10.	Charkowski	1072	4765
11.	Chersoński	5107	18756
12.	Inne obwody	98	232
	RAZEM:	43972	167095
13.	Wołyński	6545	22549
14.	Drohobycki	8182	34073
15.	Lwowski	14689	56405
16.	Rówieński	4677	17082
17.	Stanisławski	5206	19967
18.	Tarnopolski	41183	173722
	RAZEM:	80482	323798
	ŁĄCZNIE:	124454	490893
	Przygotowano do ewakuacji	123920 [?]	483000 [?]

II. Отправлено из Польши украинского населения в области УССР
по состоянию на 1-е сентября 1946 года

№№ пп	Наименование области	Отправлено с 1.XI.44 г. по 1 сентября 46 года			в т.ч. отправлено с 25.VIII.46 г. по 1.IX.46 г.		
		Вагонов	хозяйств	в них душ	ваго- нов	хоз-в	в них душ
1.	Ворошиловградская	611	1555	6782	-	-	-
2.	Днепропетровская	2927	6524	23593	-	-	-
3.	Запорожская	4339 [?]	9409	34270	-	-	-
4.	Кировоградская	1048	2428 [?]	10250	-	-	-
5.	Николаевская	2265	4208	15348 [?]	-	-	-
6.	Одесская	3587	7627	27534	-	-	-
7.	Полтавская	928	1372 [?]	7963	-	-	-
8.	Сталинская	1183	3110	12490	-	-	-
9.	Сумская	204	774	3061	-	-	-
10.	Харьковская	424	1072	4573	-	-	-
11.	Херсонская	2699	5021	18531 [?]	-	-	-
12.	Прочие области	9	97	228	-	-	-
	ИТОГО:	20224	43497	164623	-	-	-
13.	Волынская	2660	6525	22461	-	-	-
14.	Дрогобычская	1918	8180	34063	-	-	-
15.	Львовская	4837	14682 [?]	56254 [?]	-	-	-
16.	Ровенская	2511	4657	16995	-	-	-
17.	Станиславская	2091	5202	19925	-	-	-
18.	Тернопольская	16612	41177	173578 [?]	-	-	-
	ИТОГО:	30629	80423	323286	-	-	-
	ВСЕГО:	50853	123920	488009 [?]	-	-	-

ПРИМЕЧАНИЕ к формам № 1 и № 2: в число поданных заявлений об эвакуации и фактически эвакуированных, кроме отправок, произведенных Главным Уполномоченным Правительства УССР, включены предварительные данные об отправках украинского населения, произведенных Главным Уполномоченным Правительства УССР из зоны его деятельности в Польше в УССР в количестве 1468 семейств, 5902 человека, 1211 вагонов.

II. Ludność ukraińska wysłana z Polski do obwodów USRS
według stanu na 1 września 1946 roku

Lp.	Nazwa obwodu	Wysłano od 1.XI.44 r. do 1 września 46 roku			W tym wysłano od 25.VIII.46 r. do 1.IX.46 r.		
		Wagonów	Gospo- darstw	W nich dusz	Wago- nów	Gospo- darstw	W nich dusz
1.	Woroszyłowgradzki	611	1555	6782	-	-	-
2.	Dniepropietrowski	2927	6524	23593	-	-	-
3.	Zaporoski	4339 [?]	9409	34270	-	-	-
4.	Kirowogradzki	1048	2428 [?]	10250	-	-	-
5.	Nikołajewski	2265	4208	15348 [?]	-	-	-
6.	Odeski	3587	7627	27534	-	-	-
7.	Połtawski	928	1372 [?]	7963	-	-	-
8.	Staliński	1183	3110	12490	-	-	-
9.	Sumski	204	774	3061	-	-	-
10.	Charkowski	424	1072	4573	-	-	-
11.	Chersoński	2699	5021	18531 [?]	-	-	-
12.	Inne obwody	9	97	228	-	-	-
RAZEM:		20224	43497	164623	-	-	-
13.	Wołyński	2660	6525	22461	-	-	-
14.	Drohobycki	1918	8180	34063	-	-	-
15.	Lwowski	4837	14682 [?]	56264 [?]	-	-	-
16.	Rówieński	2511	4657	16995	-	-	-
17.	Stanisławski	2091	5202	19925	-	-	-
18.	Tarnopolski	16612	41177	173578 [?]	-	-	-
RAZEM:		30629	80423	323286	-	-	-
ŁĄCZNIE:		50853	123920	488009 [?]	-	-	-

UWAGA do formularzy nr 1 i 2. Do liczby tych, którzy złożyli podania o ewakuację i rzeczywiście ewakuowanych, prócz wysyłek prowadzonych przez Głównego Przedstawiciela Rządu USRS, włączono wcześniejsze dane o wysyłkach ludności ukraińskiej przeprowadzonych przez Głównego Pełnomocnika Rządu USRS z obszaru jego działalności w Polsce do USRS w ilości: 1468 rodzin, 5902 osób, 1211 wagonów.

III. Прибыло в УССР на места украинского населения

по состоянию на 1-е сентября 1946 года

№№ пп	Наименование области	Прибыло с 1.XI.44 г. по 1.IX.46 г.			В т.ч. прибыло с 25.8.46 по 1.IX.1946 года		
		Вагонов	Хозяйств	В них душ	Ваго- нов	Хоз-в	В них душ
1.	Ворошиловградская	645	1348	6317	-	-	-
2.	Днепропетровская	2686 [?]	5637	21349	-	-	-
3.	Запорожская	4485	3574	31211	-	-	-
4.	Кировоградская	1119	2239	10240	-	-	-
5.	Николаевская	2220	3865	12811	-	-	-
6.	Одесская	3657	4875	24474	-	-	-
7.	Полтавская	1205	1910	8171	-	-	-
8.	Сталинская	1560	3044	13201	-	-	-
9.	Сумская	385 [?]	563	2208	-	-	-
10.	Харьковская	424	929	4241	-	-	-
11.	Херсонская	3004	4660	16392	-	-	-
12.	Прочие области	-	6	18	-	-	-
	ИТОГО:	21390	40700 [?]	150633	-	-	-
13.	Волынская	1819	7146	25416	7	29	65
14.	Дрогобычская	2456	9064	35020	-	-	-
15.	Львовская	5259	13974	53624	19	30	124
16.	Ровенская	1810	2355	10505	-	-	-
17.	Станиславская	3439	7149	28321	-	-	-
18.	Тернопольская	18533	37697	156981	-	-	-
	ИТОГО:	33316	77885	309867	26	59	189
	ВСЕГО:	54706	117585 [?]	460500	26	59	189

III. Ludność ukraińska przybyła na miejsce do USRS

według stanu na 1 września 1946 roku

Lp.	Nazwa obwodu	Przybyło od 1.XI.44 r. do 1.IX.46 r.			W tym przybyło od 25.8.46 do 1.IX.1946 roku		
		Wagonów	Gospo- darstw	W nich dusz	Wago- nów	Gospo- darstw	W nich dusz
1.	Woroszyłowgradzki	645	1348	6317	–	–	–
2.	Dniepropietrowski	2686 [?]	5637	21349	–	–	–
3.	Zaporoski	4485	3574	31211	–	–	–
4.	Kirowogradzki	1119	2239	10240	–	–	–
5.	Nikołajewski	2220	3865	12811	–	–	–
6.	Odeski	3657	4875	24474	–	–	–
7.	Połtawski	1205	1910	8171	–	–	–
8.	Staliński	1560	3044	13201	–	–	–
9.	Sumski	385 [?]	563	2208	–	–	–
10.	Charkowski	424	929	4241	–	–	–
11.	Chersoński	3004	4660	16392	–	–	–
12.	Inne obwody	–	6	18	–	–	–
	RAZEM:	21390	40700 [?]	150633	–	–	–
13.	Wołyński	1819	7146	25416	7	29	65
14.	Drohobycki	2456	9064	35020	–	–	–
15.	Lwowski	5259	13974	53624	19	30	124
16.	Rówieński	1810	2355	10505	–	–	–
17.	Stanisławski	3439	7149	28321	–	–	–
18.	Tarnopolski	18533	37697	156981	–	–	–
	RAZEM:	33316	77385	309867	26	59	189
	ŁĄCZNIE:	54706	117585 [?]	460500	26	59	189

СЕКРЕТНО

IV. Привезено скота украинским населением

по состоянию на 1-е сентября 1946 года

№№ пп	Наименование области	Привезено скота с 1.XI.44 г. по 1.IX.1946 года				
		Крупного рогатого скота	Лошадей	Свиней	Овец и коз	Домашней птицы
1.	Ворошиловградская	1268	194	75	879	450
2.	Днепропетровская	4519	1718	1258	1721	12892
3.	Запорожская	7707	3253	2070	1994	20826
4.	Кировоградская	2242	314	71	1368 [?]	1017
5.	Николаевская	3656	1499	895	657	16373
6.	Одесская	5631	2200	1477	1381	10406
7.	Полтавская	1819	493	347	783	2314
8.	Сталинская	2719	404	375	1205 [?]	1658
9.	Сумская	516	161	140	386	1069
10.	Харьковская	890	132	28	556 [?]	507
11.	Херсонская	3334	1573	927	1370	4928
12.	Прочие области	—	—	—	—	—
	ИТОГО:	34301	11941	7663	12300	73440
13.	Волынская	3305	2025	960	450	5941
14.	Дрогобычская	5025	2605	399	336	8187
15.	Львовская	9283	5840	1297	1662	7740
16.	Ровенская	2926	2682	2012	3686	2265
17.	Станиславская	5487	2573	1020	877	2516
18.	Тернопольская	22721	13689	1256	6963	9398
	ИТОГО:	48747 [?]	29414	6944	13974	36047
	ВСЕГО:	83045 [?]	41355	14607	26274	109487

IV. Zwierzęta hodowlane przywiezione przez ludność ukraińską według stanu na 1 września 1946 roku

Lp.	Nazwa obwodu	Przywieziono bydła od 1.XI.44 r. do 1.IX.1946 roku				
		Bydła rogatego	Koni	Świń	Owiec i kóz	Ptactwa domowego
1.	Woroszyłowgradzki	1268	194	75	879	450
2.	Dniepropietrowski	4519	1718	1258	1721	12892
3.	Zaporoski	7707	3253	2070	1994	20826
4.	Kirowogradzki	2242	314	71	1368 [?]	1017
5.	Nikołajewski	3656	1499	895	657	16373
6.	Odeski	5631	2200	1477	1381	10406
7.	Połtawski	1819	493	347	783	2314
8.	Staliński	2719	404	375	1205 [?]	1658
9.	Sumski	516	161	140	386	1069
10.	Charkowski	890	132	28	556 [?]	507
11.	Chersoński	3334	1573	927	1370	4928
12.	Inne obwody	—	—	—	—	—
	RAZEM:	34301	11941	7663	12300	73440
13.	Wołyński	3305	2025	960	450	5941
14.	Drohobycki	5025	2605	399	336	8187
15.	Lwowski	9283	5840	1297	1662	7740
16.	Rówieński	2926	2682	2012	3686	2265
17.	Stanisławski	5487	2573	1020	877	2516
18.	Tarnopolski	22721	13689	1256	6963	9398
	RAZEM:	48747 [?]	29414	6944	13974	36047
	ŁĄCZNIE:	83045 [?]	41355	14607	26274	109487

V. Принято семейств в члены колхозов

по состоянию на 1-е сентября 1946 года

№№ пп	Наименование области	Всего прибыло семейств	Принято семейств в члены колхозов	Наделено семейств приусад. участками	Наделено семейств домами с хоз. постр.	% охвата коллекти- визацией
1.	Ворошиловградская	1345	437	1302	531	32,4
2.	Днепропетровская	5637	4731	4419	1311	83,9 [?]
3.	Запорожская	8574	6949 [?]	6266	4071	81,0
4.	Кировоградская	2299	364	1336	280	15,9
5.	Николаевская	3865	3690	3690	3690	95,5
6.	Одесская	6875	5513	6624	4352	80,2
7.	Полтавская	1910	488	972	557	25,5
8.	Сталинская	3044 [?]	2525	2962	931	32,9 [?]
9.	Сумская	553	106	529	111	18,8
10.	Харьковская	929	267	719	189	28,7 [?]
11.	Херсонская	4660	2982	2867	1051	64,0
12.	Прочие области	6	—	—	—	—
	ВСЕГО:	39700 [?]	28052	31686	17074	70,6

VI. Подано заявлений об эвакуации польскими гражданами с территории
УССР в Польшу

по состоянию на 1-е сентября 1946 года

№№ пп	Наименование области	Число хозяйств, подавших заявления	В них душ
1.	Волынская	22024	67849
2.	Дрогобычская	46159	130526
3.	Львовская	98585 [?]	249387
4.	Ровенская	24028	74171
5.	Станиславская	29474	84094
6.	Тернопольская	78018	241859
7.	Черновицкая	3467	12019
	ВСЕГО:	301755	859905
	Подготовлено к эвакуации	289685 [?]	829546 [?]

V. Rodziny przyjęte na członków kolchozów

według stanu na 1 września 1946 roku

Lp.	Nazwa obwodu	Łącznie przybyło rodzin	Przyjęto na członków kolchozów rodzin	Przydzie- lono rodzinom działki przyzagro- dowe	Przydzielo- no rodzi- nom domy z zabudo- waniami gospodar- czymi	% objęcia kolektywi- zacją
1.	Woroszyłowgradzki	1345	437	1302	531	32,4
2.	Dniepropietrowski	5637	4731	4419	1311	83,9 [?]
3.	Zaporoski	8574	6949 [?]	6266	4071	81,0
4.	Kirowogradzki	2299	364	1336	280	15,9
5.	Nikołajewski	3865	3690	3690	3690	95,5
6.	Odeski	6875	5513	6624	4352	80,2
7.	Połtawski	1910	488	972	557	25,5
8.	Staliński	3044 [?]	2525	2962	931	32,9 [?]
9.	Sumski	553	106	529	111	18,8
10.	Charkowski	929	267	719	189	28,7 [?]
11.	Chersoński	4660	2982	2867	1051	64,0
12.	Inne obwody	6	—	—	—	—
	RAZEM:	39700 [?]	28052	31686	17074	70,6

TAJNE

VI. Podania złożone przez obywateli polskich o ewakuację z terytorium
USRS do Polski

według stanu na 1 września 1946 roku

Lp.	Nazwa obwodu	Ilość gospodarstw, które złożyły podania	W nich dusz
1.	Wołyński	22024	67849
2.	Drohobycki	46159	130526
3.	Lwowski	98585 [?]	249387
4.	Rówieński	24028	74171
5.	Stanisławski	29474	84094
6.	Tarnopolski	78018	241859
7.	Czernowiecki	3467	12019
	RAZEM:	301755	859905
	Przygotowano do ewakuacji	289685 [?]	829546 [?]

VII. Отправлено в Польшу по состоянию на 1-е сентября 1946 года

№№ пп	Наименование области	Число вагонов	Число хоз-в	В них душ
1.	Волынская	3358	20867	64798
2.	Дрогобычская	3672	40286	115273 [?]
3.	Львовская	13618 [?]	85235	218711
4.	Ровенская	5019	22128	69075
5.	Станиславская	5889	26568	77930
6.	Тернопольская	17088	74467	233617
7.	Черновицкая	771	2993	10578 [?]
	ВСЕГО:	54360 [?]	272544	789982

СЕКРЕТНО

VIII. Вывезено скота украинским населением из Польши и польскими гражданами из УССР

по состоянию на 1-е сентября 1946 г.

№№ пп	Наименование поголовья скота	122452 хозяйствами украинского населения вывезено из Польши	272544 хозяйствами польских граждан вывезено из УССР
1.	Крупного рогатого скота	113457	103741
2.	Лошадей	54919	44939
3.	Свиней	23440	11312
4.	Овец и коз	46390	29333

VII. Wyślano do Polski według stanu na 1 września 1946 roku

Lp.	Nazwa obwodu	Ilość wagonów	Ilość gospodarstw	W nich dusz
1.	Wołyński	3358	20867	64798
2.	Drohobycki	3672	40286	115273 [?]
3.	Lwowski	13618 [?]	85235	218711
4.	Rówieński	5019	22128	69075
5.	Stanisławski	5889	26568	77930
6.	Tarnopolski	17088	74467	233617
7.	Czerniowiecki	771	2993	10578 [?]
	RAZEM:	54360 [?]	272544	789982

TAJNE

VIII. Zwierzęta hodowlane wywiezione przez ludność ukraińską z Polski i przez obywateli polskich z USRS

według stanu na 1 września 1946 r.

Lp.	Nazwa pogłowia trzody	122 452 gospodarstwa ludności ukraińskiej wywiozły z Polski	272 544 gospodarstwa obywateli polskich wywiozły z USRS
1.	Bydła rогatego	113457	103741
2.	Koni	54919	44939
3.	Świń	23440	11312
4.	Owiec i kóz	46390	29333

IX. Сдано скота и с-х продуктов украинским населением в Польше Красной Армии и польскими гражданами в УССР органам Уполнаркомзага

по состоянию на 1-е сентября 1946 года

№№ пп	Наименование поголовья скота и с/х продуктов	Единица измерен.	122452 хозяйствами украинского населе- ния сдано в Польше	272544 хозяйствами польских граждан сдано в УССР
1.	Крупного рогатого скота	голов	—	401
2.	Лошадей	— " —	—	380
3.	Овец и коз	— " —	—	23
4.	Свиней	— " —	—	1
5.	Зерновых культур	тонн	13453,0	7,8
6.	Картофеля	— " —	76511,0	353,6
7.	Овощей	— " —	2380,0	0,2
8.	Свеклы разной	— " —	4855,0	2,1
9.	Сена	— " —	} 53947,0	50,5
10.	Соломы	— " —		190,2
11.	Семян трав	— " —	151,0	—
12.	Мяса	— " —	15,0	—
13.	Скота в живом весе	— " —	29,0	—
14.	Масличных культур	— " —	23,0	0,9

ПРИМЕЧАНИЕ: — Уменьшение данных о сдаче украинским населением в Польше зерновых культур на 2052 тонн и скота в живом весе на 92 тонны объясняется тем, что по Красноставскому району принимались сводки о количестве сданной с/х продукции в тоннах, а в действительности же эти данные по Красноставскому району подавались в центнерах, что было обнаружено лишь при сдаче заключительного отчета райуполномоченного.

IX. Zwierzęta hodowlane i produkty rolne zdane przez ludność ukraińską w Polsce Armii Czerwonej i przez obywateli polskich w USRS organom *Upoŋnarkomzagu*

według stanu na 1 września 1946 roku

Lp.	Nazwa pogłowia trzody i produktów rolnych	jednostka miary	122 452 gospodarstwa ludności ukraińskiej zdały w Polsce	272 544 gospodarstwa obywateli polskich zdały w USRS
1.	Bydła rogatego	sztuk	—	401
2.	Koni	— —	—	380
3.	Owiec i kóz	— —	—	23
4.	Świń	— —	—	1
5.	Kultur zbożowych	ton	13453,0	7,8
6.	Ziemniaków	— —	76511,0	353,6
7.	Warzyw	— —	2380,0	0,2
8.	Buraków różnych	— —	4855,0	2,1
9.	Siana	— —	} 53947,0	50,5
10.	Słomy	— —		190,2
11.	Nasion traw	— —	151,0	—
12.	Mięsa	— —	15,0	—
13.	Żywca	— —	29,0	—
14.	Roślin oleistych	— —	23,0	0,9

UWAGA: – Zmniejszenie danych o ilości zdanych przez ludność ukraińską w Polsce kultur zbożowych o 2052 tony i żywca o 92 tony należy tłumaczyć tym, że w rejonie krasnostawskim dane zbiorcze o produktach rolnych podawano w tonach, w rzeczywistości dane z rejonu krasnostawskiego sporządzane były w cetnarach, co wyszło na jaw dopiero po oddaniu przez pełnomocnika rejonowego końcowego sprawozdania.

Х. ОСТАВЛЕНО ИМУЩЕСТВА

по состоянию на 1-е сентября 1946 года

	Украинским населением в Польше	Польскими гражданами в УССР
Число хозяйств	101588	98121
Всего на сумму (в тыс. руб.)	665652,1	233719,7
В т.ч. строений (в тыс. руб.)	615718,5	220193,7

ПРИМЕЧАНИЕ: Уменьшение общей стоимости имущества, оставленного украинским населением в Польше на 22355,9 тыс. руб., по раз'яснению Главного Уполномоченного Правительства УССР т. РОМАЩЕНКО, произошло вследствие исключения из общей оценки имущества стоимости лесов и садов, находившихся в собственности эвакуированных из Польши, оценка которых частично была включена в оперативные данные.

^а-Зам. ^в НАЧАЛЬНИК УПРАВЛЕНИЯ ПРИ СОВЕТЕ МИНИСТРОВ
УССР ПО ДЕЛАМ ЭВАКУАЦИИ
(—) И. РУСЕЦКИЙ²

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 6, арк. 192-200.
Копія, машинопис.

^а-^в Дописано від руки.

¹ Правдоподібно це додаток – пор. документи 89 і 113. Немає супровідного листа. Збережений примірник важко розібрати, особливо цифри. Не вдалося однозначно розібрати всі цифри, у зв'язку з тим біля сумнівних цифр поставлено в тексті знак [?]. Крім того, встановлено, що додатки в колонках таблиць не завжди підраховані вірно.

² За Івана Русецького підписав його заступник, правдоподібно К. Піріг.

TAJNE

X. POZOSTAWIONE MIENIE

według stanu na 1 września 1946 roku

	Przez ludność ukraińską w Polsce	Przez obywateli polskich w USRS
Ilość gospodarstw	101588	98121
Łącznie na sumę (w tys. rub[li])	665652,1	233719,7
W tym zabudowań (w tys. rub[li])	615718,5	220193,7

UWAGA: Zmniejszenie wartości ogólnej mienia, pozostawionego przez ludność ukraińską w Polsce o 22355,9 tys. rub[li], według wyjaśnień Głównego Pełnomocnika Rządu USRS t. ROMASZCZENKI nastąpiło wskutek wyłączenia z łącznego szacunku mienia wartości lasów i sadów, będących własnością ewakuowanych z Polski, których szacunkowa wartość była częściowo włączona do danych operacyjnych.

^a-Zast[ępcą]^aNACZELNIK ZARZĄDU DO SPRAW EWAKUACJI
PRZY RADZIE MINISTRÓW USRS

(—) I. RUSIECKIJ²

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 6, ark. 192-200.
Kopia, maszynopis.

^a-^a Dopisano odręcznie.

¹ Prawdopodobnie jest to załącznik – por. dokumenty nr 89 i 113. Brak pisma przewodniego. Zachowany egzemplarz jest źle czytelny, zwłaszcza jeżeli chodzi o liczby. Mimo starań nie udało się jednoznacznie odczytać wszystkich cyfr, toteż wątpliwe wartości liczbowe opatrzone w tekście znakiem [?]. Ponadto stwierdzono, że składniki w kolumnach tabel nie zawsze zsumowano prawidłowo.

² Za Iwana Rusieckiego podpisał jego zastępcą, prawdopodobnie K. Pyrih.

27 вересня 1946, Люблін. Звіт В. Рузги МАП про українців, які відмовляються від виїзду до УРСР та нелегально повертаються

Люблінський воєвода
С.П. II/620/тін/46

Люблін, 27 вересня 1946 р.

До
Міністерства громадської адміністрації
(Гр. Міністр Вольський)
у Варшаві

У зв'язку з Угодою, укладеною між Урядом РП і УРСР про репатріацію українського населення з Польщі до УРСР та польського населення з УРСР на територію Польщі, констатуємо, що значна частина громадян української національності, які проживають на території повітів, охоплених евакуацією, не виявила бажання виїхати на схід і залишилася на території Люблінського воєводства.

Ця клопітка ситуація створює важку для вирішення проблему, оскільки в загальній масі українців, які залишилися після евакуації, є індивіди або групи індивідів з виразною антипольською, шовіністичною і фашистською настроєністю, що для органів безпеки і для загальної державної та господарчої політики є важкою перешкодою у виконанні їхніх завдань з огляду на те, що банди УПА, які лютують на терені і скоюють злочини, у цих окремих осіб або у груп людей знаходять підтримку у своїй терористичній та диверсійній діяльності.

Це тим більш небезпечно, що крім банд УПА, на території східних повітів воєводства вештаються і скоюють злочини також польські банди ВІН і НСЗ, які діють у згоді з упівцями.

Другою важливою і гострою справою, яка також вимагає негайного вирішення, є справа законного та незаконного повернення на територію РП значної кількості евакуйованих українців. У більшості випадків евакуйовані повернулися за польськими репатріаційними документами, або за документами, підписаними Начальником у справах репатріації у Бресті над Бугом. Характерним є факт, що траплялися випадки, коли українці, які повертаються, вимагали повернення їм господарств, зайнятих польським населенням, або ж просили відновити їм польське громадянство, що не має законного обґрунтування у чинному польському законодавстві про громадянство (закон від 1920 р.). А з другого боку, факт перебування на території УРСР та видання під час повернення громадянина – українцеві за

**27 września 1946, Lublin. Pismo W. Róźgi do MAP dotyczące Ukraińców
odmawiających wyjazdu do USRS oraz powracających stamtąd
nielegalnie**

Wojewoda Lubelski
S.P. II/620/tjn/46

Lublin, dnia 27 września 1946 r.

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
(Ob. Minister Wolski)
w Warszawie

W związku z umową zawartą między Rządem R.P. a U.S.R.R. o repatriacji ludności ukraińskiej z Polski do U.S.R.R. i ludności polskiej z U.S.R.R. na terytorium Polski stwierdzono, że znaczny odsetek obywateli narodowości ukraińskiej z powiatów objętych ewakuacją nie wyraził chęci wyjazdu na wschód i pozostał w granicach Województwa Lubelskiego.

Kłopotliwa ta sytuacja stwarza obecnie o tyle trudny problem do rozwiązania, że w ogólnej masie pozostałych po ewakuacji ukraińców znajdują się jednostki, czy grupy jednostek, o wyraźnym nastawieniu antypolskim, szowinistycznym i faszystowskim, co dla władz bezpieczeństwa i dla ogólnej polityki państwowej oraz gospodarczej stanowi ciężką zaporę w wykonywaniu swych zadań z uwagi, iż grasujące bandy UPA w jednostkach tych, czy grupach, znajdują punkty oparcia dla realizacji swojej dywersyjnej i terrorystycznej działalności.

Tymbardziej jest to niebezpieczne, że obok band „U.P.A.” grasują na terenach wschodnich powiatów województwa i bandy polskie WIN i NSZ, które pozostają w porozumieniu z upowcami.

Drugim ważnym i palącym zagadnieniem, wymagającym również bezzwłocznego załatwienia, jest sprawa legalnego, czy nielegalnego, powrotu znacznej liczby ewakuowanych ukraińców na teren R.P. W dużej większości wypadków ewakuowani powrócili za dokumentami repatrianckimi polskimi, względnie za dokumentami podpisanymi przez Naczelnika do spraw repatriacji w Brześciu n. Bugiem. Znamienne są fakty, że zdarzyły się wypadki żądania przez powracających ukraińców zwrotu gospodarstw objętych w posiadanie przez ludność polską, lub też prośby o przywrócenie obywatelstwa polskiego, co nie znajduje prawnego uzasadnienia w dotychczasowym prawodawstwie polskim o obywatelstwie (ustawa z r. 1920). Z drugiej zaś strony fakt przebywania w granicach U.S.R.R. i przy powrocie wystawienia obywatelowi narodowości ukraińskiej

національністю – польських репатріаційних документів, не є достатнім аргументом, який доводить, що цей громадянин втратив громадянство УРСР.

Особливі труднощі постали у зв'язку з реалізацією циркуляру Міністерства громадської адміністрації від 31.VIII.1945 р. № ж. II П. 11798/1405/45/488/тйн, в якому йдеться про справу нелегального повернення евакуйованих до УРСР українців. Через те траплялося, що відповідні старости згідно з розпорядженням передавали українців, які поверталися, компетентним радянським органам, а останні взагалі не хотіли їх прийняти. Зафіксовано також випадок, коли радянська військова прикордонна охорона прийняла втікачів, але інші компетентні органи в Бресті над Бугом увесь транспорт повернули назад на територію РП. Це викликало до певної міри почуття безпорадності адміністративних органів.

Третьою дещо вужчою, але також важливою проблемою, є справа виключення з території Польщі та обведення дротом солдатами Червоної Армії 2 сіл Томашівського повіту – Седлиськ і Гребенного. Як відомо, у Люблінському воєводстві працює III змішана польсько-радянська розмежувальна підкомісія, завданням якої є остаточне визначення лінії кордону. Поведінка солдатів Червоної Армії у цьому випадку може справляти враження свавілля, особливо через те, що діяльність цих солдатів вже викликала паніку та дала антиурядовим елементам можливість розповсюджувати наклепи і брехливі відомості.

Доводячи вищенаведене до відома Гр. Міністра, прошу надати справі належний хід і прийняти відповідні розпорядження.

Воєвода:
(—) В. Рузга

А МВСіА РП, ф. МАР 301, арк. 260–261.

Оригінал, машинопис.

Зліва вгорі під заголовком резолюція від руки: „II Деп[артамент] гр. Шнек” з підписом правдоподібно В. Вольського і датою: „1.X”; поруч прямокутний штамп про надходження з написом: „Генер[альний] Уповнов[ажений] Уряду РП у справах репатріації СЕКРЕТАРІАТ” з вписаним від руки номером журналу кореспонденції: „2055/46”.

karty repatriacyjnej polskiej, nie jest dostatecznym argumentem przekonyującym, że obywatel ten stracił obywatelstwo U.S.R.R.

Szczególne trudności przytym wyłoniły się na tle realizacji okólnika Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 31.VIII.1945 r. L.dz. II P.11798/1405/45/488/tjn, traktującego sprawę nielegalnego powrotu ewakuowanych do U.S.R.R. ukraińców. Zaszły bowiem fakty, że właściwi starostowie zgodnie z zarządzeniem przekazywali powracających ukraińców kompetentnym władzom radzieckim, lecz ci wogóle nie chcieli ich przyjąć. Zanotowano też wypadek, że wojskowa straż pograniczna radziecka zbiegłych przejęła, lecz inne władze kompetentne w Brześciu n/Bugiem transport cały cofnęły z powrotem na terytorium R.P. Wywołało to do pewnego stopnia poczucie bezradności władz administracyjnych.

Trzecim nieco węższym, lecz nie mniej ważnym problemem jest kwestia wyłączenia z granic polski i odrutowania przez żołnierzy Armii Czerwonej 2 wsi powiatu Tomaszowskiego – Siedlisk i Hrebennego. Jak wiadomo, na odcinku województwa lubelskiego pracuje III mieszana podkomisja deliminacyjna polsko-radziecka, której zadaniem jest ostateczne ustalenie linii granicznej. Postępowanie żołnierzy Armii Czerwonej w tym wypadku wywoływać może pozory samowoli, zwłaszcza że czynności tych żołnierzy spowodowały już panikę i dały elementom przeciwrządowym pole do rozsiewania niezgodnych z prawdą i kłamliwych wiadomości.

Przedkładając powyższe Ob. Ministrowi do wiadomości, proszę o nadanie omawianym sprawom właściwego biegu i o spowodowanie odpowiednich zarządzeń.

Wojewoda:
(—) W. Rózga

A MSWiA, MAP 301, k. 260–261.

Oryginał, maszynopis.

W lewym górnym rogu pod nagłówkiem odręczna dekretycja: Dep. II ob. Sznek, z podpisem prawdopodobnie W. Wolskiego i datą: 1.X; obok prostokątna pieczęć wpływu z napisem: Gener[alny] Pełn[omocnik] Rządu R.P. do spraw repatriacji SEKRETARIAT, z odręcznie wpisaną l. dz.: 2055/46.

Zachowano styl i pisownię epoki łącznie z ortografią oryginału.

**10 листопада 1946, Київ. Загальна довідка 2 Управління МГБ УРСР щодо
стану польської колонії в Україні на жовтень 1946 р.**

Совершенно секретно

ОБЩАЯ СПРАВКА

о состоянии польской колонии, наличии агентурно-осведомительного
аппарата и оперативных учетов по областям УССР (по данным УМГБ)
на октябрь 1946 года

№ № пп	Наименование областей	Колич. поль- ского на- селения	Агентура				Подучетный элем.			ПРИ- МЕЧА- НИЕ
			аг.	рез.	осв.	ВСЕГО	аг. дел ¹	дел- форм.	предв. аг. раз. ¹	
1.	Львовская	27111	20	1	23	44	5/19	26	5/45	
2.	Станиславская	8736	6	-	15	21	1/6	9	30/35	
3.	Дрогобычская	27485	15	3	105	123	2/10	31	21	
4.	Тернопольская	9927	7	-	46	53	-	22	7	
5.	Черновицкая	2345	-	-	7	7	1/2	-	-	
6.	Ровенская	2986	7	3	19	29	-	17	18/21	
7.	Волынская	883	4	-	25	29	2/в-р	5	5/6	
8.	Закарпатская	478	-	-	-	-	-	-	-	
	ИТОГО по Зап. обл.	79951	59	7	240	306	11/	110	86/	
9.	Киевская	33000	14	-	26	40	1/4	10	1	
10.	Житомирская	43000	40	6	277	323	8/	97	5	
11.	К-Подольская	50000	12	-	257	269	8/45	120	2/10	
12.	Винницкая	4223	4	-	47	51	3/13	11	20	
13.	Харьковская	81	3	-	8	11	1/3	3	3	
14.	Одесская	5620	5	-	6	11	-	17	12	
15.	Измайльская									свед. нет
16.	Николаевская	200	2	-	9	11	-	10	3	
17.	Херсонская									св. нет
18.	Д/Петровская	3905	7	-	17	24	-	16	19	
19.	Кировоградская	205	2	-	12	14	-	2	-	
20.	Сумская	15	-	-	-	-	-	1	-	
21.	Полтавская	26	-	-	-	-	-	-	-	
22.	Черниговская	-	-	-	-	-	-	-	-	
23.	Запорожская	15	-	-	1	1	-	-	-	
24.	Сталинская	30	1	-	1	2	-	1	-	
25.	Ворошиловградск.	963	2	-	14	16	1/3	8	-	
	ИТОГО по Вост. обл.	141280	92	6	675	773	22/	296	65/	
	ВСЕГО по УССР:	221231	151	13	915	1079	33/	406	151/	

10 listopada 1946, Kijów. Informacja ogólna 2 Zarządu MGB USRS dotycząca kolonii polskiej na Ukrainie. Stan na październik 1946 r.

Ścisłe tajne

INFORMACJA OGÓLNA

o stanie kolonii polskiej, istniejącym aparacie agenturalno-informacyjnym i ewidencji operacyjnej w obwodach USRS (według danych UMGB)

na październik 1946 roku

Lp.	Nazwy obwodów	Liczba ludności polskiej	Agentura				Elem(ent) zaewidencjonowany			UWA- GI
			ag[en- ci]	rez[y- dencji]	inf[or- mato- rzy]	RA- ZEM	sprawy obiekto- we ¹	arkusze ewidencyj- ne	wstępne opracowa- nia opera- cyjne ¹	
1.	Lwowski	27111	20	1	23	44	5/19	26	5/45	
2.	Stanisławski	8736	6	-	15	21	1/6	9	30/35	
3.	Drohobycki	27485	15	3	105	123	2/10	31	21	
4.	Tarnopolski	9927	7	-	46	53	-	22	7	
5.	Czerniowiecki	2345	-	-	7	7	1/2	-	-	
6.	Rówieński	2986	7	3	19	29	-	17	18/21	
7.	Wołyński	883	4	-	25	29	2/a-r	5	5/6	
8.	Zakarpcki	478	-	-	-	-	-	-	-	
	ŁĄCZNIE w obw. zach.	79951	59	7	240	306	11/	110	86/	
9.	Kijowski	33000	14	-	26	40	1/4	10	1	
10.	Żytomierski	43000	40	6	277	323	8/	97	5	
11.	K[amieniecko]-Podolski	50000	12	-	257	269	8/45	120	2/10	
12.	Winnicki	4223	4	-	47	51	3/13	11	20	
13.	Charkowski	81	3	-	8	11	1/3	3	3	
14.	Odeski	5620	5	-	6	11	-	17	12	
15.	Izmailski									inf. brak
16.	Nikołajewski	200	2	-	9	11	-	10	3	
17.	Chersoński									inf. brak
18.	D[niepro]pietrowski	3905	7	-	17	24	-	16	19	
19.	Kirowogradzki	205	2	-	12	14	-	2	-	
20.	Sumski	15	-	-	-	-	-	1	-	
21.	Połtawski	26	-	-	-	-	-	-	-	
22.	Czernihowski	-	-	-	-	-	-	-	-	
23.	Zaporoski	15	-	-	1	1	-	-	-	
24.	Staliński	30	1	-	1	2	-	1	-	
25.	Woroszyłowgradzki	963	2	-	14	16	1/3	8	-	
	ŁĄCZNIE w obw. wsch.	141280	92	6	675	773	22/	296	65/	
	RAZEM w USRS:	221231	151	13	915	1079	33/	406	151/	

а) Переселено в Польшу из западных областей УССР – 775.441

б) Репатрииров. в Польшу из восточных обл. УССР – 37.227

ВСЕГО 812.668

ПРИМЕЧАНИЕ: До переселения и репатриации польская колония по нашим данным исчислялась:

а) запад. обл. УССР – 855.392

б) вост. обл. УССР – 178.507

ВСЕГО 1.033.899 чел.

ЗАМ. НАЧАЛЬНИКА ОТД-НИЯ 6 ОТДЕЛА 2 УПР. МГБ УССР

Капитан

(—) ВЛАСОВ

„^а10^а” ноября 1946 г.

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 12.

Оригінал, машинопис.

На тексті документа дві резолюції від руки: „т. Мазину” і „тов. Власову. 11.VI.47 г.”.

“ - “ Вписано від руки.

¹ Кількість справ / кількість осіб, які проходять по справах.

- a) Przesiedlono do Polski z zachodnich obwodów USRS – 775.441
b) Repatriowano do Polski ze wschodnich obw[odów] USRS – 37.227

RAZEM 812.668

UWAGA: Przed przesiedleniem i repatriacją kolonia polska liczyła według naszych danych:

a) zach. obw. USRS	–	855.392
b) wsch. obw. USRS	–	178.507
RAZEM		1.033.899 os[ób]

ZAST[ĘPCA] NACZELNIKA WYD[ZIA]ŁU 6 ODDZIAŁU 2 ZARZ[ĄDU]
MGB USRS
Kapitan
(—) WŁASOW

„10” listopada 1946 r.

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 12.

Oryginał, maszynopis.

Na tekście dokumentu dwie odręczne dekretacje: t. Mazin i tow. Własow. 11.VI.47 r.

Wpisano odręcznie.

¹ Ilość spraw / liczba osób występujących w sprawach.

Березень 1947, Київ. Довідка МГБ УРСР про важке становище українців, переселених з Польщі до східних областей УРСР та про діяльність ОУН серед переселенців

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО

Экз. № ____

СПРАВКА

**о положении украинцев-переселенцев, прибывших
из Польши по Люблинскому соглашению**

В соответствии с Люблинским соглашением 1944 года на Украину было переселено из Польши 118.724 семейства украинцев, общей численностью – 472.635 человек.

Значительная часть украинцев-переселенцев была направлена в Одесскую, Николаевскую, Херсонскую, Запорожскую, Днепропетровскую и др. восточные области УССР, остальные были расселены в районах Западной Украины.

Расселение переселенцев в Западной Украине прошло успешно, так как им почти всем были предоставлены дома и усадьбы, ранее принадлежавшие выехавшему из СССР польскому населению.

Совершенно иначе обстояло дело в восточных областях, где лишь часть переселенцев получила дома и усадьбы, ранее принадлежавшие немцам-колонистам, большинство же было расселено, главным образом, за счет уплотнения жилплощади колхозников.

Вследствие недостаточной подготовленности местных органов в размещении и трудоустройстве переселенцев, последним во многих случаях предоставлялось жилье – одна комната на две–три семьи, что вызывало нездоровые реагирования не только переселяемых, но и колхозников.

Оказавшись в тяжелых жилищных условиях, многие переселенцы вынуждены были размещаться в сараях, телятниках, свинарниках, конюшнях, амбарах и других совершенно непригодных для жилья помещениях.

Наряду с неблагоприятными жилищными условиями, многие переселенцы оказались также в затруднительных материальных условиях. Это обстоятельство усугубилось тем, что вследствие неурожая, в особенности в южных районах Украины, они не могли получить в ряде мест зерно и картофель, сданные ими частям Красной Армии с условием компенсации по прибытии к местам расселения.

Среди прибывших переселенцев оказалась значительная часть анти-

**Marzec 1947, Kijów. Informacja MGB USRS o ciężkiej sytuacji Ukraińców
przesiedlonych z Polski do wschodnich obwodów USRS
i działalności OUN wśród przesiedleńców**

ŚCIŚLE TAJNE

Egz. nr ____

INFORMACJA

**o sytuacji Ukraińców-przesiedleńców, którzy przyjechali z Polski na mocy
Układu Lubelskiego**

Zgodnie z Układem Lubelskim z 1944 roku, na Ukrainę przesiedlono z Polski 118.724 rodziny Ukraińców liczące łącznie – 472.635 osób.

Znaczną część Ukraińców-przesiedleńców skierowano do odeskiego, nikołajewskiego, chersońskiego, zaporoskiego, dniepropietrowskiego i in[nych] wschodnich obwodów USRS, pozostałych rozsiedlono w rejonach Zachodniej Ukrainy.

Rozlokowanie przesiedleńców na Ukrainie Zachodniej odbyło się pomyślnie, ponieważ prawie wszystkim oddano do dyspozycji domy i zagrody należące wcześniej do ludności polskiej, która wyjechała z ZSRS.

Zupełnie inaczej sprawa przedstawia się w obwodach wschodnich, gdzie tylko część przesiedleńców otrzymała domy i zagrody należące wcześniej do Niemców-kolonistów, a większość została rozlokowana przede wszystkim kosztem zagęszczenia powierzchni mieszkaniowej kołchoźników.

Wskutek niedostatecznego przygotowania lokalnych organów do rozlokowania i zatrudnienia przesiedleńców, tym ostatnim w wielu przypadkach oddawano do dyspozycji na mieszkanie – jeden pokój na dwie–trzy rodziny, co wywoływało niezdrowe reakcje nie tylko przesiedleńców, ale i kołchoźników.

Znalazłszy się w trudnych warunkach mieszkaniowych, wielu przesiedleńców musiało zamieszkać w szopach, oborach, chlewach, stajniach, spichrzach i innych zupełnie nie przystosowanych do zamieszkania pomieszczeniach.

Obok niekorzystnych warunków mieszkaniowych, wielu przesiedleńców znalazło się również w ciężkiej sytuacji materialnej. Sytuację tę pogorszył fakt, że wskutek nieurodzaju, w szczególności w południowych rejonach Ukrainy, nie mogli oni otrzymać w szeregu miejscach zboża i ziemniaków za to, co zdali oddziałom Armii Czerwonej pod warunkiem zrekompensowania po przyjeździe do miejsc osiedlenia.

Wśród przybyłych przesiedleńców znaczna część to element antysowiecki,

советских элементов, кулаков, бандитов, участников националистических организаций, которые после прибытия к местам расселения развернули вражескую деятельность.

Так, например:

На территории Днепропетровской, Николаевской и Одесской областей в январе 1946 года была вскрыта и подвергнута аресту группа молодежи, участников ОУН из числа украинцев-переселенцев – ОМЕЛЯНЮК, МАШКЕВСКИЙ, МИСИЮК и др. в количестве 27 человек.

Показаниями арестованных установлено, что в связи с переселением на Украину, они получили директиву от уездного руководителя ОУН развернуть националистическую деятельность по месту расселения.

Выполняя это указание, они провели большую работу по вовлечению в ОУН новых членов, принимали меры к приобретению оружия, обсуждали на своих собраниях вопросы повстанческого и террористического характера и издавали рукописный журнал.

При обыске у арестованных были изъяты приказы и директивы ОУН, печати и штампы, шифр для пользования при переписке участников группы, а также отчеты руководителей групп о проделанной работе.

В Лисичанском районе Ворошиловградской области была вскрыта антисоветская националистическая группа украинцев-переселенцев – БОДАН, ЦЮПКО и другие в количестве 4-х человек.

Являясь украинскими националистами, они долгое время подвизались в Польше в так называемой украинской кооперации – „ЕДНІСТЬ” и проводили организованную пропагандистскую националистическую деятельность.

После переселения на Украину указанные лица устраивали нелегальные собрания, где клеветнически высказывались о Советском правительстве, порочили колхозную систему, призывали переселенцев отказываться от вступления в колхозы и склоняли их к возвращению в Польшу.

В селе Петропавловка, Амвросиевского района, Сталинской области, была вскрыта группа антисоветски настроенных переселенцев, участники которой отказывались получать помещения для жилья и хлеб взамен сданного ими на территории Польши, вели среди переселенцев антисоветскую агитацию, склоняя их к выезду в Польшу.

В период подготовки и выборов в Верховный Совет СССР они открыто высказывали свое нежелание принимать участие в голосовании, объясняя это тем, что весной они намерены выехать в Польшу.

kułacy, bandyci, członkowie organizacji nacjonalistycznych, którzy po przyjeździe do miejsc osiedlenia rozpoczęli wrogą działalność.

I tak na przykład:

Na terenie obwodu dnipropietrowskiego, nikołajewskiego i odeskiego, w styczniu 1946 roku wykryto i aresztowano grupę młodzieży, członków OUN składającą się z Ukraińców-przesiedleńców – OMIELANIUK, MASZKIEWSKIJ, MISIJUK i in[ni], razem 27 osób.

Na podstawie zeznań aresztowanych ustalono, że w związku z przesiedleniem na Ukrainę otrzymali oni polecenie od przywódcy powiatowego OUN, by rozwinąć działalność nacjonalistyczną w miejscu osiedlenia.

Wykonując to polecenie, włożyli dużo pracy we wciągnięcie do OUN nowych członków, podejmowali kroki mające zapewnić zdobycie broni, roztrząsali na swoich zebraniach problemy o charakterze powstańczym i terrorystycznym oraz wydawali pisaną ręcznie gazetę.

Podczas rewizji u aresztowanych skonfiskowano rozkazy i dyrektywy OUN, pieczętki i stemple, szyfr wykorzystywany w korespondencji między członkami grupy, a także sprawozdania kierowników grup z przeprowadzonej pracy.

W rejonie lisczańskim w obwodzie woroszyłowgradzkim ujawniono antysowiecką nacjonalistyczną grupę Ukraińców-przesiedleńców – BODAN, CIUPKO i inni, liczącą 4 osoby.

Będąc ukraińskimi nacjonalistami, przez długi czas działali oni w Polsce w tak zwanej ukraińskiej spółdzielni – „JEDNIST’ ” i prowadzili zorganizowaną nacjonalistyczną działalność propagandową.

Po przesiedleniu się na Ukrainę wymienione osoby zwoływały nielegalne zebrania, na których w oszczerczy sposób wyrażały się o Rządzie Sowieckim, szkalowały system kołchozowy, wzywały przesiedleńców do odmowy wstępowania do kołchozów i nakłaniały ich do powrotu do Polski.

We wsi Pietropawłówka w rejonie amwrosijewskim w obwodzie stałińskim wykryto grupę przesiedleńców o nastawieniu antysowieckim, której członkowie odmawiali przyjmowania pomieszczeń mieszkalnych i zboża w zamian za zdane przez nich na terenie Polski, prowadzili wśród przesiedleńców agitację antysowiecką nakłaniając ich do wyjazdu do Polski.

W okresie przygotowań do wyborów do Rady Najwyższej ZSRS otwarcie wyrażali oni swoją niechęć do wzięcia udziału w głosowaniu tłumacząc to tym, że wiosną zamierzają wyjechać do Polski.

Wykorzystując niedociągnięcia w zagospodarowaniu i zapewnieniu warunków bytowych przesiedleńcom i brak wśród nich masowej pracy uświadamiają-

Используя недочеты в хозяйственно-бытовом устройстве переселенцев и отсутствие массово-раз'яснительной работы среди них, враждебные элементы повели среди переселенцев разложенческую работу, склоняя их не вступать в колхозы.

Проявленная медлительность со стороны местных органов в ряде мест по оказанию помощи переселенцам и тяжелое положение колхозов в связи с неурожаем усилили тенденции к от'езду в районы Западной Украины, где преобладает индивидуальная форма ведения сельского хозяйства.

Еще в 1945 году эти тенденции приняли массовый характер, переселенцы начали прекращать работы в колхозах, захватывали сданный ими скот, распродавали имущество и группами, пользуясь различными видами транспорта, уезжали из мест расселения.

В настоящее время в районах восточной Украины осталось около 9 тысяч семейств.

Бежавшие переселенцы в районы Западной Украины (Тернопольская, Львовская, Дрогобычская и др. области) испытывают серьезные затруднения, так как местные органы не в состоянии предоставить им необходимые жилищные условия.

Отдельным переселенцам удалось нелегально возвратиться в Польшу, где они распространяют о СССР различные клеветнические измышления.

МИНИСТР ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
УКРАИНСКОЙ ССР –

САВЧЕНКО

„ ” марта 1947 г.
г. Киев,

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 153–156.

Копія, машинопис.

Зліва вгорі резолюція: „т. Медведєву, 20.06.”, підпис нерозбірливий, на полях приписка від руки: „тов. Власову. К матеріалам” та нерозбірливий підпис і дата: „23.VI-47 г.”; поруч підпис Власова з датою: „23.6.47”.

cej, wrogi element prowadził wśród przesiedleńców destrukcyjną działalność, nakłaniając ich do nie wstępowania do kołchozów.

Powolność, jaką przejawiały lokalne organy władzy w okazywaniu pomocy przesiedleńcom i ciężka sytuacja kołchozów w związku z nieurodzajem wzmogły tendencje wyjazdowe do rejonów Zachodniej Ukrainy, gdzie przeważa indywidualna forma prowadzenia gospodarstw rolnych.

Już w 1945 roku tendencje te przyjęły charakter masowy, przesiedleńcy zaczęli przerywać pracę w kołchozie, zabierali zdane przez siebie bydło, rozprzedawali dobytek i grupami, korzystając z różnych rodzajów transportu, wyjeżdżali z miejsc osiedlenia.

Do chwili obecnej w rejonach wschodniej Ukrainy pozostało około 9 tysięcy rodzin.

Przesiedleńcy, którzy uciekli do rejonów Zachodniej Ukrainy (obwód tarnopolski, lwowski, drohobycki i in[ne]) odczuwają poważne utrudnienia, ponieważ organy lokalne nie są w stanie zapewnić im niezbędnych warunków do życia.

Niektórym przesiedleńcom udało się wrócić do Polski, gdzie rozpowszechniają oni o ZSRS rozliczne oszczercze plotki.

MINISTER BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWOWEGO
UKRAIŃSKIEJ SRS –
SAWCZENKO

„ ” marca 1947 r.
m. Kijów

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 153–156.

Kopia, maszynopis.

Na lewym marginesie u góry odręczna adnotacja: t. Miedwiediew, 20.06 i podpis nieczytelny; na marginesie odręczny zapis: tow. Własow. Do materiałów i nieczytelny podpis oraz data: 23.VI-47 r.; obok podpis Własowa z datą: 23.6.47.

14 квітня 1947, Дрогобич. Доповідна записка В. Майструка П.Медведєву про результати кампанії з переселення поляків із Дрогобицької області за період з листопада 1944 р. до грудня 1946 р.

Совершенно секретно
Литер „А” экз. № ____

НАЧАЛЬНИКУ 2 УПРАВЛЕНИЯ МГБ УССР
Полковнику
тов. МЕДВЕДЕВУ
гор. КИЕВ

ДОКЛАДНАЯ ЗАПИСКА

(об итогах переселения поляков из
Дрогобычской области на террито-
рию Польши).

На основании Люблинского соглашения от 9 сентября 1944 года между правительствами УССР и Польской Республики по вопросу обмена польским и украинским населением, на территории Дрогобычской области было создано 4 пункта, где с ноября м-ца 1944 г. по декабрь месяц 1946 г. происходила работа советско-польских комиссий по переселению поляков в Польшу.

К началу работы комиссий на территории области было выявлено и учтено 140513 чел. поляков.

За время работы указанных комиссий из общего числа проживающих в области поляков:

- а) зарегистрировалось на выезд в Польшу – 124 079 чел.
- б) из числа зарегистрировавшихся выехало в Польшу – 113 605 чел.
- в) осталось проживать на территории обл. – 26 908 чел.
из них не проходило регистрации на выезд
в Польшу – 16 434 чел.
- г) зарегистрировались, но впоследствии отказались от
выезда в Польшу и приняли советское гражданство – 4417 чел.
- д) зарегистрировались, частично получили эваколисты,
но не выехали в Польшу по различным причинам – 6057 чел.

Комиссия по переселению поляков свою работу закончила и выехала из гор. Дрогобыча в декабре месяце 1946 года.

**14 kwietnia 1947, Drohobycz. Raport W. Majstruką dla P. Miedwiediewa
o wynikach akcji przesiedlania Polaków z obwodu drohobyckiego
w okresie od listopada 1944 r. do grudnia 1946 r.**

Ścisłe tajne
Liter „A” egz. nr ____

DO NACZELNIKA 2 ZARZĄDU MGB USRS
Pułkownika
tow. MIEDWIEDIEWA
m[iasto] Kijów

RAPORT

(o wynikach przesiedlenia Polaków z
obwodu drohobyckiego na terytorium
Polski).

Na podstawie układu lubelskiego z 9 września 1944 roku pomiędzy rządami USRS i Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie wymiany ludności polskiej i ukraińskiej, na terenie obwodu drohobyckiego utworzono 4 punkty, w których od m[iesiąca] listopada 1944 r. do miesiąca grudnia 1946 r. była prowadzona praca sowiecko-polskich komisji do spraw przesiedlenia Polaków do Polski.

Na początku pracy komisji, na terenie obwodu ujawniono i zewidencjonowano 140 513 os[ób] Polaków.

Podczas pracy wspomnianych komisji z ogólnej liczby Polaków zamieszkających w obwodzie:

a) zarejestrowało się na wyjazd do Polski	– 124 079 os[ób]
b) z liczby zarejestrowanych wyjechało do Polski	– 113 605 os[ób]
c) pozostało, by mieszkać na terenie obw[odu]	– 26 908 os[ób]
w tym nie dokonało rejestracji na wyjazd do Polski	– 16 434 os[ób]
d) zarejestrowało się, ale później zrezygnowało z wyjazdu do Polski i przyjęło obywatelstwo sowieckie	– 4417 os[ób]
e) zarejestrowało się, częściowo otrzymało dokumenty ewakuacyjne, ale nie wyjechało do Polski z różnych przyczyn	– 6057 os[ób]

Komisja do spraw przesiedlenia Polaków zakończyła swoją pracę i wyjechała z mias[ta] Drohobycza w miesiącu grudniu 1946 roku.

Необходимо отметить, что с начала переселения, а затем и в процессе переселения поляков в Польшу, антисоветским националистическим польским подпольем, в частности участниками организации „Армия Крайова” и другим антисоветским элементом, среди польской части населения проводилась активная работа, направленная на срыв выезда поляков из СССР в Польшу.

Основными аргументами, которыми оперировали польские националисты в своей подрывной работе по срыву Люблинского соглашения, являлись их утверждения о том, что Западные области УССР, якобы принадлежат польскому государству и что, лишившись этих областей, Польша национально, политически и военно-экономически не сможет существовать как самостоятельное государство.

В связи с этим они призывали поляков ни в коем случае не выезжать в Польшу, не покидать территории Западных областей Украины, так как, по их утверждениям; „Это наша земля, здесь была, есть и будет Польша”.

В своей печатной и устной пропаганде польские националисты проповедывали будущее существование Польши в границах до 1939 года, выражая надежды на поражение Красной Армии, а после окончания войны начали распространять слухи о неизбежности гибели Советского государства в результате возникновения новой войны СССР с Англией и США и на политическую и военную поддержку последних в восстановлении „Великой Польши”.

Одновременно с этим польские националисты пытались запугать поляков „ужасным голодом” и плохими условиями жизни в районах Польши, куда производилось переселение поляков.

⁶В ноябре и декабре м-цах 1944 г. на территории области были отмечены случаи распространения антисоветских националистических польских листовок,⁶ а также нелегальной газеты „Подхалянин”, издававшейся руководством „АК”, призывающих поляков не выезжать в Польшу. Такие листовки и газеты распространялись в г.г. Дрогобыч, Самбор и Борислав. В то же время ^вв гор. Стрий на об’явлениях^в, оповещавших население о правилах переселения поляков, участниками польского подполья учинялись надписи:

^г„... Мы отсюда никуда не поедem. Мы здесь Польшу иметь будем...”^г

^д„Принятыми нами мерами были выявлены и арестованы изготовители и распространители антисоветских листовок и подпольной газеты „АК” – „ПОДХАЛЯНИН”.^д

Так, в конце ноября м-ца 1944 года нами была арестована машинистка и связная Дрогобычского инспектората „АК” ДЮК Янина-Ванда Францишковна, 1913 года рождения, которая печатала и распространяла подпольную антисоветскую газету „Подхалянин”. При аресте у ДЮК были из’яты пишущая машинка, копировальная бумага и экземпляры „Подхалянина”. ДЮК на следствии созналась и была осуждена.

Należy odnotować, że od początku przesiedlenia i potem w trakcie przesiedlania Polaków do Polski, antysowieckie nacjonalistyczne podziemie polskie, w szczególności członkowie organizacji „Armia Krajowa” i inny antysowiecki element, prowadziły wśród polskiej części ludności aktywną działalność mającą na celu udaremnienie wyjazdu Polaków z ZSRS do Polski.

Podstawowymi argumentami, jakimi posługiwali się polscy nacjonaści w swej podziemnej działalności mającej na celu zerwanie porozumienia lubelskiego, były zapewnienia o tym, że zachodnie obwody USRS należą rzekomo do państwa polskiego i że po utracie tych obwodów Polska narodowo, politycznie i wojskowo-ekonomicznie nie będzie mogła istnieć jako niepodległe państwo.

W związku z tym wzywali oni Polaków, by w żadnym wypadku nie wyjeżdżali do Polski i nie porzucali terytorium zachodnich obwodów Ukrainy, ponieważ jak twierdzą: „To nasza ziemia, tutaj była, jest i będzie Polska”.

W swej drukowanej i ustnej propagandzie nacjonaści polscy głosili istnienie w przyszłości Polski w granicach sprzed 1939 roku wyrażając nadzieję na klęskę Armii Czerwonej, a po zakończeniu wojny rozpoczęli rozpowszechniać pogłoski o niechybnej zagładzie Państwa Sowieckiego w rezultacie wszczęcia nowej wojny ZSRS z Anglią i USA oraz politycznym i wojskowym wsparciu tych ostatnich przy przywracaniu „Wielkiej Polski”.

Jednocześnie nacjonaści polscy starali się zastraszyć Polaków „strasznym głodem” i złymi warunkami życia w tych rejonach Polski, do których prowadzono przesiedlanie Polaków.

^bW miesiącach listopadzie i grudniu 1944 r. odnotowano na terenie obwodu przypadki rozpowszechniania antysowieckich polskich ulotek nacjonalistycznych,^b a także nielegalnej gazety „Podhalanin” wydawanej przez kierownictwo „AK” wzywające Polaków, by nie wyjeżdżali do Polski. Takie ulotki i gazety rozpowszechniane były w m. m. Drohobycz, Samborze i Borysławiu. W tym samym czasie ^cw mieś[cie] Stryju, na obwieszczeniach^c informujących ludność o zasadach przesiedlenia Polaków, członkowie podziemia polskiego poczynili napisy:

^d„...Nigdzie stąd nie wyjedziemy. Tutaj będziemy mieć Polskę...”^d

^e„Dzięki podjętym przez nas działaniom wykryto i aresztowano autorów i osoby rozpowszechniające antysowieckie ulotki i gazetę podziemną „AK” – „PODHALANIN”.^e

I tak, pod koniec miesiąca listopada 1944 roku została aresztowana maszynistka i łączniczka Inspektoratu Drohobyskiego „AK” DIUK Janina-Wanda c. Franciszka, urodzona w 1913 roku, która przepisywała i rozpowszechniała antysowiecką gazetę podziemną „Podhalanin”. Podczas aresztowania DIUK skonfiskowano maszynę do pisania, kalkę i egzemplarz „Podhalanina”. DIUK podczas śledztwa przyznała się i została skazana.

В декабре месяце 1944 года был арестован член подпольной молодежной организации „ОРЛЕНТА” ИОХМАН Януш Францишкович, ученик 8 класса польской школы, у которого также была изъята пишущая машинка и ^вантисоветские листовки^в, содержащие призыв к полякам не выезжать в Польшу. ИОХМАН осужден.

28 декабря 1944 года при ликвидации Самборского обвода „АК” нами были арестованы руководящий состав „АК” во главе с комендантом обвода БАРЩ Зигмундом Феликсовичем, изъятый множительный аппарат, пишущие машинки и документы редакции издававшейся в Самборе антисоветской подпольной газеты „Подхалинин”.

Кроме проведения устной и печатной антисоветской пропаганды участники белопольского подполья „Армии Крайовой” стали на путь проведения террористической и диверсионной деятельности, пытаясь этими методами вести борьбу с Советской властью, а также сорвать переселение поляков.

Так, в ночь на 22 января 1945 года участниками польского подполья при содействии сотрудника польской комиссии по эвакуации поляков, активного члена АК КРАСУЦКОГО Яна, было совершено ограбление помещения польской комиссии, в результате чего были похищены и частично сожжены в печах документы комиссии.

В ночь на 28 января 1945 года участниками „АК” в г. Самборе был совершен террористический акт над членом польской комиссии по переселению поляков в Польшу ЖЕГАДЛОВСКИМ Брониславом Ивановичем. В результате теракта ЖЕГАДЛОВСКИЙ был тяжело ранен.

Участники указанных преступлений после совершения таковых сразу же ушли на нелегальное положение и ^сскрылись^с в Польшу.

Вечером 5 марта 1945 года участниками польского подполья в г. Самборе был совершен диверсионный акт на железнодорожной станции. В результате диверсии был взорван один вагон, приготовленный для переселенцев в Польшу, и легко ранен один человек, эвакуировавшийся в Польшу.

Принятыми агентурно-оперативными мерами участники диверсионного акта ^сбыли выявлены^с, арестованы и осуждены.

После освобождения Дрогобычской области от немецких оккупантов и особенно, начиная с конца 1944 года, нами были приняты ^врешительные меры^в по ликвидации белопольского националистического антисоветского подполья и прочего антисоветского элемента.

В результате нанесения оперативного удара по польскому подполью нами после освобождения области на отчетный период арестовано 998 человек, из них:

а) участников польского подполья	– 618 чел.
б) разного антисоветского элемента из числа польского населения	– 380 чел.

W miesiącu grudniu 1944 roku został aresztowany członek podziemnej organizacji młodzieżowej „ORLETA” JOCHMAN Janusz s. Franciszka, uczeń 8 klasy polskiej szkoły, któremu również skonfiskowano maszynę do pisania i „antysowieckie ulotki” zawierające apel do Polaków, by nie wyjeżdżali do Polski. JOCHMAN został skazany.

28 grudnia 1944 roku, podczas likwidacji Obwodu Samborskiego „AK” aresztowaliśmy kierownictwo „AK” z komendantem obwodu BARSZCZ Zygmuntem s. Feliksa na czele. Skonfiskowano powielacz, maszyny do pisania i dokumenty redakcji antysowieckiej gazety podziemnej „Podhalanin” wydawanej w Samborze.

Oprócz prowadzenia ustnej i drukowanej antysowieckiej propagandy, członkowie *bielopolskiego* podziemia „Armia Krajowa” rozpoczęli prowadzenie działalności terrorystycznej i dywersyjnej, starając się w ten sposób prowadzić walkę z Władzą Sowiecką, a także przerwać przesiedlenia Polaków.

I tak, w nocy na 22 stycznia 1945 roku, członkowie podziemia polskiego przy współpracy pracownika polskiej komisji do spraw ewakuacji Polaków, aktywnego członka AK KRASUCKIEGO Jana, dokonali grabieży lokalu komisji polskiej, w rezultacie czego skradziono i częściowo spalono w piecach dokumenty komisji.

W nocy na 28 stycznia 1945 roku członkowie „AK” w m. Samborze dokonali aktu terrorystycznego na członku polskiej komisji do spraw przesiedlenia Polaków do Polski, ŻEGADŁOWSKIM Bronisławie s. Jana. W rezultacie *teraktu* [aktu terrorystycznego] ŻEGADŁOWSKI został ciężko ranny.

Sprawcy powyższych przestępstw, po ich dokonaniu, od razu przeszli do podziemia i „ukryli się” w Polsce.

Wieczorem 5 marca 1945 roku, członkowie polskiego podziemia w m. Samborze dokonali aktu dywersji na stacji kolejowej. W rezultacie dywersji wysadzono jeden wagon przygotowany dla przesiedleńców do Polski i lekko raniono jedną osobę ewakuującą się do Polski.

Dzięki podjętym krokom agenturalno-operacyjnym sprawcy aktu dywersji „zostali wykryci”, aresztowani i osądzeni.

Po wyzwoleniu obwodu drohobyckiego spod okupacji niemieckiej, a szczególnie poczynając od końca 1944 roku, podjęliśmy „zdecydowane działania” zmierzające do likwidacji *bielopolskiego* antysowieckiego podziemia nacjonalistycznego i pozostałego elementu antysowieckiego.

Po oswobodzeniu obwodu, w rezultacie naszego uderzenia operacyjnego w polskie podziemie, w okresie sprawozdawczym aresztowano 998 osób, w tym:

a) członków polskiego podziemia	– 618 os[ób]
b) różnego antysowieckiego elementu spośród ludności polskiej	– 380 os[ób]

Проведение указанных мероприятий резко повлияло на ход переселения поляков, ускорило таковой и к концу работы комиссий из области на территорию Польши выехало – 113605 человек.

В настоящее время, из числа оставшихся проживать на территории области поляков, зарегистрированы случаи подачи заявлений в органы милиции „ОВИР” с ходатайством о выходе из Советского гражданства с последующим разрешением выезда на жительство в Польшу.

Таких заявлений подано – 43, в основном от лиц, возвращающихся из спецлагерей и армий.

Наряду с этим необходимо отметить, что по данным агентуры за последнее время среди значительной части польского населения проявляются стремления выехать на постоянное местожительство в Польшу.

В связи с этим среди населения распространяются слухи о скором возобновлении работы советско-польских комиссий и продолжения эвакуации поляков в Польшу.

Одновременно часть антисоветски настроенных поляков продолжают проводить антисоветскую деятельность, распространяя провокационные слухи о неизбежности войны Англии и Америки против Советского Союза и восстановлении буржуазной Польши в границах до 1939 г.

„Нами указанные лица разрабатываются”^ж в направлении вскрытия возможной их принадлежности к польскому подполью, а ^втакже частично репрессируются^в.

НАЧАЛЬНИК УПРАВЛЕНИЯ МГБ ДРОГОБ. ОБЛ.
ПОЛКОВНИК –
(—) МАЙСТРУК

„^в14^{-а}” апреля 1947 года

№ ^в336^{-а}

гор. Дрогобыч

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 2, арк. 99–102.

Оригінал, машинопис.

На першій сторінці документу приписки від руки: „т. Мазин”, дата: „21/IV-47” і нерозбірливий підпис: „т. Власов! Поторопите остальные УМГБ выслать материалы. Готовьте доклад МГБ СССР”, дата: „23.4.47 г.”; „мне, 24.4.” з підписом Власова.

^в - ^в Вписано від руки.

^б - ^б Підкреслено від руки, а зліва на полях дописано: „Если нет у нас, срочно потребовать листовки для приобщения к докладу в МГБ СССР”, дата: „23.4.47 г.” і нерозбірливий підпис.

^в - ^в Підкреслено від руки.

^г - ^г Підкреслено від руки і дописано зліва на полях: „тоже самое”.

Dokonanie wspomnianych działań wyraźnie wpłynęło na przebieg przesiedlenia Polaków, przyspieszyło takowy i do końca pracy komisji wyjechało z obwodu na tereny Polski – 113 605 osób.

W chwili obecnej wśród Polaków, którzy pozostali, by mieszkać na terenie obwodu, odnotowano przypadki składania podań do organów milicji „OWIR”, w których wyrażają oni chęć zrzeczenia się obywatelstwa sowieckiego i następnie proszą o pozwolenie na wyjazd do Polski.

Podai takich wpłynęło – 43, przede wszystkim od osób, które wróciły z obozów specjalnych i wojska.

Ponadto trzeba nadmienić, że według danych agentury z ostatniego okresu, znaczna część ludności polskiej przejawia chęć wyjazdu i osiedlenia się w Polsce na pobyt stały.

W związku z tym rozchodzą się pogłoski wśród ludności, że wkrótce wznowią pracę komisje sowiecko-polskie i będzie kontynuowana ewakuacja Polaków do Polski.

Jednocześnie część antysowiecko nastawionych Polaków kontynuuje działalność antysowiecką rozpowszechniając prowokacyjne pogłoski o niechybnej wojnie Anglii i Ameryki przeciwko Związkowi Sowieckiemu i przywróceniu burzowej Polski w granicach sprzed 1939 r.

^hWymienione przez nas osoby są rozpracowywane^h pod kątem wykrycia ich ewentualnej przynależności do podziemia polskiego, a także ^cczęściowo represjonowane^c.

NACZELNIK ZARZĄDU MGB OBW[ODU] DROHOB[YCKIEGO]
PUŁKOWNIK –
(—) MAJSTRUK

„^a14^a” kwietnia 1947 roku
nr ^a336^a
mias[to] Drohobycz

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 2, ark. 99–102.

Oryginał, maszynopis.

Na pierwszej stronie dokumentu odręczne notatki: t. Mazin, data: 21/IV-47 i nieczytelny podpis; t. Własow! Przyspieszcie wysłanie materiałów przez pozostałe UMGB. Przygotujcie raport dla MGB ZSRS, data: 23.4.47 r.; Dla mnie, 24.4. i podpis Własowa.

^a - ^a Wpisano odręcznie.

^b - ^b Podkreślono odręcznie i na lewym marginesie dopisano: Jeśli nie mamy, to pilnie zażądać ulotek w celu załączenia do raportu dla MGB ZSRS, data: 23.4.47 r. i nieczytelny podpis.

^c - ^c Podkreślono odręcznie.

^d - ^d Podkreślono odręcznie i dopisano na lewym marginesie: tak samo.

д-д Текст зазначений від руки подвійною вертикальною рисою зліва на полях.

с-с Підкреслено і дописано зліва на полях: „т.е. их не нашли! И поэтому написали «скрылись»!”.

с-с Підкреслено від руки і дописано на полях: „Кто, что, сколько, кто выявил и арестовал?”.

ж-ж Підкреслено і дописано зліва на полях: „Почему не указали сущности разработок? Дать указания по ВЧ”, дата: „23.4.47 г.” і нерозбірливий підпис.

e- ·e Tekst zaznaczony na lewym marginesie odręcznie pionową podwójną kreską.

f- ·f Podkreślono i dopisano na lewym marginesie: tzn. nie znaleziono ich! i dlatego napisano „ukryli się!”.

g- ·g Podkreślono odręcznie i dopisano na lewym marginesie: Kto, co, ilu, kto wykrył i aresztował?

h- ·h Podkreślono i dopisano na lewym marginesie: Dlaczego nie podano istoty rozpracowań. Przekazać wytyczne przez WCz, data: 23.4.47 r. i nieczytelny podpis.

11 липня 1947, Київ. Лист М. Попереки до Є. Пітовранова про недоліки
і зловживання під час кампанії з переселення

^а-Копія^{-а}

^а-11^{-а} июля 1947 г.

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО

^а-№ 3000/П^{-а}

Экз. № ^а-3^{-а}

^а-Лит. „А”^{-а}

НАЧАЛЬНИКУ 2 ГЛАВНОГО УПРАВЛЕНИЯ МГБ СССР

Генерал-майору

тов. ПИТОВРАНОВУ Е.П.¹

г. Москва

В соответствии с Люблинским Соглашением между Польским Комитетом Национального Освобождения и Правительством УССР от 9 сентября 1944 года, на Украину было переселено из Польши 118.724 ^б-семейства украинцев, общей численностью 472.635 человек.^{-б}

Согласно этому соглашению, Правительство УССР обязалось возвращать натурой или компенсировать деньгами имущество, оставляемое украинским населением в Польше при переезде в УССР, а также возместить сельхозпродукты, сданные ими в Польше польским властям или заготовительным организациям Советской армии.

Правительство УССР также обязалось возвратить натурой оставленные посевы или компенсировать их зерном из расчета 400 кг на га.

По поступившим в МГБ УССР агентурным и другим данным устанавливается, что в процессе расчетов с переселенцами, из-за серьезных нарушений условий по осуществлению Люблинского Соглашения, допущенных Управлением по делам репатриации при Совете Министров УССР, имеют место факты злоупотреблений со стороны переселенцев в расчетах за оставленные ими в Польше имущество и сельхозпродукты, что в конечном итоге привело к преступному растранижированию значительных государственных денежных средств и сельхозпродуктов.

Особой инструкцией по проведению соглашения предусматривалась запись данных об имуществе, посевах и сельхозпродуктах в специальных бланках только после тщательной проверки их количества и качества, оценка недвижимого имущества должна была вноситься по страховым документам, либо по определению его стоимости авторитетной комиссией; количество и качество сданных сельхозпродуктов – на основе справок поль-

11 lipca 1947, Kijów. Pismo M. Popierieki do J. Pitowranowa w sprawie nieporządków i nadużyć podczas akcji przesiedleńczej

^a11^a lipca 1947 r.

^anr 3000/p^a

^aKopia^a

ŚCIŚLE TAJNE

Egz. nr ^a3^a

^aLit[er] „A”^a

DO NACZELNIKA 2 ZARZĄDU GŁÓWNEGO MGB ZSRS

Generała-majora

tow. PITOWRANOWA J. P.¹

m. Moskwa

Zgodnie z Układem Lubelskim zawartym pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządem USRS z 9 września 1944 roku, na Ukrainę przesiedlono z Polski 118.724 ^brodziny Ukraińców liczące łącznie 472.635 osób.^b

Zgodnie z tym układem, Rząd USRS zobowiązał się do zwrotu w naturze albo zrekompensowania pieniędzmi majątku, jaki ludność ukraińska pozostawiła w Polsce podczas przeprowadzania się do USRS, a także do wynagrodzenia za produkty rolne zdane przez nią w Polsce władzom polskim albo organom zaopatrzeniowym Armii Sowieckiej.

Rząd USRS zobowiązał się też do zwrotu w naturze pozostawionych zasiewów albo do zrekompensowania ich zbożem według rozliczenia 400 kg na ha.

Według napływających do MGB USRS danych agenturalnych i innych ustalono, że podczas rozliczeń z przesiedleńcami, z powodu poważnych naruszeń warunków wykonania Układu Lubelskiego, do jakich dopuścił Zarząd do spraw repatriacji przy Radzie Ministrów USRS, mają miejsce fakty nadużyć ze strony przesiedleńców w rozliczeniach za pozostawiony przez nich w Polsce dobytek i produkty rolne. W bilansie końcowym doprowadziło to do karygodnego trwonienia znacznych państwowych środków pieniężnych i produktów rolnych.

W specjalnej instrukcji w sprawie realizacji układu przewidziano zapisywanie informacji o majątku, zasiewach i produktach rolnych w specjalnych formularzach dopiero po dokładnym sprawdzeniu ich liczby i jakości, oszacowanie majątku nieruchomego miało być zapisywane na podstawie dokumentów ubezpieczeniowych albo po oszacowaniu jego wartości przez autorytatywną komisję, ilość i jakość zdanych produktów rolnych – na podstawie informacji władz pol-

ских властей или чек-требований, количество оставляемых посевов только на основе справок о приеме их польскими властями.

Каждая такая опись должна была удостоверяться подписями польского представителя и уполномоченного УССР и гербовыми печатями обеих сторон.

Кроме того, в бланках описей имущества количество его и оценочная стоимость должны были писаться прописью, во избежание подделок, а сами бланки описи имущества должны быть строго учтены.

Однако, мы располагаем агентурными и другими данными, что Главным уполномоченным Правительства УССР по переселению РОМАЩЕНКО, начальником управления по эвакуации при Совете Министров УССР РУСЕЦКИМ и его заместителем ПИРОГ, допущены серьезные нарушения в учете, расходовании и хранении документации по переселенцам из Польши.

Так, бланки описей были заказаны во Львовской типографии, причем их приемка и отправка в Польшу не были должным образом организованы, в результате чего большое количество бланков оказалось на базе утильсырья в г. Львове, а также были разбросаны на аэродроме в г. Люблине.

Выдача бланков районными уполномоченными производилась без учета, вследствие чего они расходовались как оберточная бумага, а уполномоченный по Любачевскому району ПИЛИПА раздавал их работникам польской комендатуры вместо курительной бумаги.

В результате, значительное количество бланков описей попало в руки преступных элементов, которые используют их в своих целях.

Ответственные за правильное использование государственных документов РОМАЩЕНКО, РУСЕЦКИЙ и ПИРОГ распространяют версию о том, что бланки попали бандитам при нападениях на их работников в Польше, но сказать, сколько бланков попало в руки преступников, они не могут, ибо никто из них не знает, когда и сколько их напечатано.

При оформлении выезда украинцев из Польши бланки заполнялись без соблюдения правил особой инструкции, оценки делались приблизительные и без требуемых документов, заполнялись карандашом, цифры прописью не списались, подписывались кем попало.

Таким образом, "благодаря" преступному отношению к делу были созданы благоприятные условия для уголовных элементов, воспользовавшихся этим обстоятельством. В настоящее время обнаруживается большое количество поддельных описей имущества, по которым выдано за счет государства сотни тонн хлеба, картофеля и выплачены большие суммы денег.

Так, по Брюховецкому району, Львовской области обнаружено 85 поддельных описей, по которым выплачено 753.211 рублей, причем это произошло потому, что переселенцы видя, что такой документ легко подделать,

skich albo kwitów zapotrzebowania, ilość pozostawionych zasiewów wyłącznie na podstawie informacji o przejęciu ich przez władze polskie.

Każdy taki spis miał być potwierdzony podpisem przedstawiciela polskiego i pełnomocnika USRS i pieczętami z godłem państwowym obu stron.

Prócz tego, na formularzach spisów majątku, jego ilość i wartość szacunkowa miały być wpisywane słownie, aby uniknąć fałszowania, a same formularze spisów majątku miały być ściśle ewidencjonowane.

Dysponujemy jednak danymi agenturalnymi i [informacjami] z innych źródeł, że Główny Pełnomocnik Rządu USRS do spraw przesiedlenia ROMASZCZENKO, naczelnik Zarządu do spraw ewakuacji przy Radzie Ministrów USRS RUSIECKIJ i jego zastępca PIROG dopuścili do zaistnienia poważnych naruszeń w prowadzeniu ewidencji, wydawaniu i przechowywaniu dokumentacji przesiedleńców z Polski.

I tak, formularze spisów zamówiono w drukarni lwowskiej, ale ich przyjęcie i wysłanie do Polski nie zostały w dostatecznym stopniu zorganizowane, wskutek czego znaczna ilość formularzy znalazła się w bazie surowców wtórnych w m. Lwowie, część rozrzucono też na lotnisku w m. Lublinie

Wydawanie formularzy przez pełnomocników rejonowych prowadzone było bez ewidencji, wskutek czego były one używane jako papier do pakowania, a pełnomocnik w rejonie lubaczowskim PILIPA rozdawał je pracownikom polskiej komendantury zamiast bibulek papierosowych.

W rezultacie, znaczna ilość formularzy spisów trafiła do rąk elementu przestępczego, który wykorzystuje je dla swoich celów.

Odpowiedzialni za prawidłowe wykorzystanie dokumentów państwowych ROMASZCZENKO, RUSIECKIJ i PIROG utrzymują, że formularze wpadły w ręce bandytów podczas napadów na ich pracowników w Polsce, ale powiedzieć ile formularzy trafiło do rąk przestępców nie mogą, bo żaden z nich nie wie, kiedy i ile zostało ich wydrukowanych.

Podczas załatwiania formalności związanych z wyjazdem Ukraińców z Polski, formularze wypełniane były bez przestrzegania zasad specjalnej instrukcji, szacunki przeprowadzano w przybliżeniu i bez wymaganych dokumentów, [formularze] wypełniane były ołówkiem, liczb słownie nie wpisywano, podpisywane były przez kogo popadło.

W ten sposób, "dzięki" karygodnemu podejściu do sprawy, stworzono idealne warunki dla elementu kryminalnego, który wykorzystał te okoliczności. W chwili obecnej wykrywa się dużą ilość sfałszowanych spisów majątku, na podstawie których wydano na koszt państwa setki ton zboża, kartofli i wypłacono znaczne sumy pieniędzy.

I tak, w rejonie brzuchowickim w obwodzie lwowskim wykryto 85 podrobionych spisów, na podstawie których wypłacono 753.211 rubli, przy czym stało się tak dlatego, że przesiedleńcy widząc jak proste jest podrobienie takiego doku-

вносили сами „исправления”, например переселенец КОЗИК переделал в описи сумму с 4.600 рублей на 14.700 руб.; ОГРИЗЛО – 3.900 руб. на 13.900 руб.; РЕПУСЬ с 1.200 руб. на 9.200 руб.; ЗУБАЧ – с 13.900 руб. на 38.900 руб. и т.д.

Кроме того, в этом же районе обнаружено 31 фиктивные описи, по которым выплачено 570.015 рублей.

Таким образом, только по одному Брюховецкому району обнаружено 116 поддельных документов, по которым украдено у государства 1.323.000 руб. и более 30 тонн зерна.

По Городецкому району, Львовской области выявлено 83 поддельных актов – описей, по которым выдано 355 тонн зернофуража и продуктов питания.

Кроме того, обнаружены 4 полностью фиктивных описи, по которым выплачено 216.000 рублей.

В Краковецком районе, Львовской области по поддельным описям выдано переселенцам 132 тонны продуктов и зерна.

По Яворскому району, Львовской области аналогичным путем выдано 286 тонн зернофуража, соломы и продуктов питания.

В Ярычевском районе, Львовской области по поддельным описям выдано 55,1 тонны зерна и 66,3 тонны картофеля.

В Тернопольской области обнаружено 29 поддельных описей, по которым выплачено 255.469 рублей.

Аналогичные факты обворовывания государства по поддельным документам переселенцами из Польши и уголовными элементами имеют место и в других областях УССР.

24 декабря 1946 года референт Главного уполномоченного по эвакуации украинского населения КОПИЦЯ П.И. без описи и подсчета сдал нач. админхозотдела Управления ВОЛЬСКОЙ П.Е. несколько сот тысяч неиспользованных бланков для уничтожения.

Однако, в течение полугода они не подвергались уничтожению и только 29 мая с.г., при проверке Управления, было обнаружено в кладовой в незакрытых ящиках 396.021 бланк.

По отчетным же данным Главного уполномоченного их было сдано 395.566 шт.

Таким образом, в наличии оказалось больше бланков, чем должно было их быть. По группам бланков выяснилась недостача 24.892 бланков одних видов и излишек 25.347 бланков других категорий.

Кроме того, было обнаружено 453 чистых бланка с печатями и подписями польских представителей и уполномоченных правительства УССР, в том числе 119 эваколистов с печатями обеих сторон, 37 бланков описи имущества с печатями и т.д.

[...]

mentu, sami nanosili „poprawki”, na przykład przesiedlenciec KOZIK przerobił w spisie sumę 4.600 rubli na 14.700 rub.; OGRIZŁO – 3.900 rub. na 13.900 rub.; RIEPUŚ z 1.200 rub. na 9.200 rub.; ZUBACZ – z 13.900 rub. na 38.900 rub. itd.

Ponadto w rejonie tym wykryto 31 fałszywych spisów, na podstawie których wypłacono 570.015 rubli.

Tak więc, w samym tylko rejonie brzuchowickim wykryto 116 podrobionych dokumentów, na podstawie których ukradziono państwu 1.323.000 rub. i ponad 30 ton zboża.

W rejonie gródeckim w obwodzie lwowskim ujawniono 83 podrobione akty – spisy, na podstawie których wydano 355 ton paszy i artykułów żywnościowych.

Prócz tego wykryto 4 całkowicie fałszywe spisy, na podstawie których wypłacono 216.000 rubli.

W rejonie krakowieckim w obwodzie lwowskim na podstawie podrobionych spisów wydano przesiedleńcom 132 tony produktów i ziarna.

W rejonie jaworowskim w obwodzie lwowskim w analogiczny sposób wydano 286 ton paszy, słomy i artykułów żywnościowych.

W rejonie jaryczowskim w obwodzie lwowskim na podstawie podrobionych spisów wydano 55,1 ton zboża i 66,3 tony ziemniaków.

W obwodzie tarnopolskim wykryto 29 podrobionych spisów, na podstawie których wypłacono 255.469 rubli.

Analogiczne przypadki okradania państwa, na podstawie podrobionych przez przesiedleńców z Polski dokumentów, mają miejsce również w innych obwodach USRS.

24 grudnia 1946 roku referent Głównego Pełnomocnika do spraw ewakuacji ludności ukraińskiej KOPICIA P. I. bez spisu i podliczenia zdał nacz[elnikowi] wydziału administracyjno-gospodarczego WOLSKIEJ P. J. kilkaset tysięcy niewykorzystanych formularzy w celu zniszczenia.

Jednak przez pół roku nie zostały one zniszczone i dopiero 29 maja br. podczas kontroli Zarządu ujawniono w komórce w nie pozamykanych skrzynkach 396.021 formularzy.

Natomiast według danych sprawozdawczych Głównego Pełnomocnika zda-no ich 395.566 szt.

Tak więc okazało się, że jest więcej formularzy niż ich powinno być. Według grup formularzy okazało się, że brakuje 24.892 formularzy jednego rodzaju i jest nadwyżka 25.347 formularzy innych kategorii.

Prócz tego, ujawniono 453 czyste formularze z pieczętkami i podpisami polskich przedstawicieli i pełnomocników rządu USRS, w tym 119 kart ewakacyjnych z pieczętkami obu stron, 37 formularzy spisów majątku z pieczętkami itd.

[...]

Установить, какое количество оформленных, но не заполненных бланков было использовано в период переселения украинского населения из Польши, сейчас не возможно.

От переселенцев из Польши продолжают поступать требования на оплату оставленного ими в Польше имущества и посевов. При сверке присланных описей имущества и актов-накладных с первыми экземплярами в архиве Главного уполномоченного по эвакуации часто выявляется, что предъявленные для оплаты документы являются фиктивными.

По данным Управления по эвакуации на 20 мая с.г. обнаружено 774 фиктивных документа с исправлениями в тексте и другими дефектами, по которым подлежало выплатить переселенцам 3.581.908 рублей и возвращению в натуре зерна – 7.529,1 центн., картофеля – 709 цент., сена и соломы – 4.437,1 цент.

Необходимо отметить, что Управление по делам эвакуации не располагает данными о том, какое количество фиктивных документов было оплачено и по каким расчеты еще не произведены.

[...]

Указанные выше данные не являются исчерпывающими, так как в ряде случаев местные органы – финотделы и уполномоченные Министерства заготовок при производстве расчетов не направляют представляемые переселенцами документы для сверки с подлинниками в Управление по эвакуации.

Кроме того выявлено, что в числе документов, присланных в Управление по эвакуации, имеются документы с поддельными печатями советских и польских представителей, а также бланк, отпечатанный в неизвестной типографии.

По существу изложенного, по указанию ЦК КП(б)У, Министерством госконтроля проводится расследование на предмет привлечения виновных к ответственности.

ЗАМ. МИНИСТРА ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УССР

**Генерал-майор
ПОПЕРЕКА²**

Ustalenie ilości podpisanych, ale nie wypełnionych formularzy wykorzystanych w okresie przesiedlania ludności ukraińskiej z Polski nie jest obecnie możliwe.

Przesiedleńcy z Polski w dalszym ciągu składają żądania spłacenia pozostawionego przez nich w Polsce dobytku i zasiewów. Podczas sprawdzania nadesłanych spisów majątku i aktów-specyfikacji z pierwszymi egzemplarzami w archiwum Głównego Pełnomocnika do spraw ewakuacji okazuje się często, że przedstawiane do spłaty dokumenty są sfałszowane.

Według danych Zarządu do spraw ewakuacji, do 20 maja br. wykryto 774 sfałszowane dokumenty z poprawkami w tekście i innymi defektami, na podstawie których należało wypłacić przesiedleńcom 3.581.908 rubli i zwrócić w naturze zboża – 7.529,1 cet[narów], ziemniaków – 709 cet[narów], siana i słomy – 4.437,1 cet[narów].

Należy odnotować, że Zarząd do spraw ewakuacji nie dysponuje danymi o tym, jaka ilość sfałszowanych dokumentów została spłacona i na jakiej podstawie nie dokonano jeszcze rozliczeń.

[...]

Podane wyżej dane nie wyczerpują tematu, ponieważ w szeregu przypadków lokalne organy – wydziały finansowe i pełnomocnicy Ministerstwa Zaopatrzenia przy dokonywaniu rozliczeń nie przysyłają przedstawianych przez przesiedleńców dokumentów do sprawdzenia z oryginałami w Zarządzie do spraw ewakuacji.

Prócz tego ujawniono, że wśród dokumentów przysłanych do Zarządu do spraw ewakuacji znajdują się dokumenty z podrobionymi pieczętkami sowieckich i polskich przedstawicieli, a także formularz wydrukowany w nieznanej drukarni.

Zgodnie z dyrektywą KC KP(b)U, Ministerstwo Kontroli Państwowej prowadzi śledztwo dotyczące istoty wyżej przedstawionej sprawy, mające na celu pociągnięcie winnych do odpowiedzialności.

ZAST[ĘPCA] MINISTRA BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWOWEGO USRS
Generał-major
POPIERIEKA²

отп. 3 экз.

1 – адресату

2 – в секрет. Министер.

3 – исполн. 3 отдел

Исп. Власов

печ. Шильмовер

Основание: ^аРаспоряжение Зам. Министра Госбезопасности УССР тов.

Поперека.^а

^аВерно: Ст. оп. уп. 2 Упр. МГБ УССР к-н (—) Рогов^а

^а4.7.47^а

ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 148–152.

Копія, машинопис.

Публікується у фрагментах.

^а - ^а Вписано від руки.

^б - ^б Підкреслено від руки.

^в - ^в Перекреслено і надписано: „вследствие”.

¹ Пітовранов Євген, до вересня 1946 – міністр державної безпеки Узбецької РСР, з 7.9.1946 – начальник 2-го Головного управління МГБ СРСР; генерал-майор.

² Поперека Михайло (нар. 1910), у 1946–1952 – заступник міністра державної безпеки УРСР; генерал-майор.

odb[ito] 3 egz.

1 – dla adresata

2 – dla sekret[ariatu] Minister[stwa]

3 – dla wykon[ującego], 3 oddział

Wyk. Własow

przep[isał] Szylmowier

Podstawa: ^a Rozporządzenie Zast[ępcy] Ministra Bezpieczeństwa
Państwowego tow. Popierieki.^{-a}

^a Za zgodność: St. oficer operacyjny 2-Zarz[ądu] MGB USRS k[apita]n
(—) Rogow^{-a}

^a 4.7.47^{-a}

PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 148–152.

Kopia, maszynopis.

Publikuje się fragmenty.

^a - ^a Wpisano odręcznie.

^b - ^b Podkreślono odręcznie.

^c - ^c Przekreślono i nadpisano: wskutek.

¹ Pitowranow Jewgienij, do września 1946 minister bezp. państw. Uzbeckiej SRS, od 7.9.1946 naczelnik 2 Zarządu Głównego MGB ZSRS; gen. mjr.

² Popierieka Michaił (ur. 1910), w l. 1946–1952 wiceminister bezp. państw. USRS; gen. mjr.

Вересень 1947, Київ. Лист С. Савченка до Є. Пітовранова стосовно розслідування фактів злочинної діяльності працівників Управління евакуації та розселення при РМ УРСР

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО

**НАЧАЛЬНИКУ 2 ГЛАВНОГО УПРАВЛЕНИЯ МГБ СССР
ГЕНЕРАЛ-МАЙОРУ
тов. ПИТОВРАНОВУ**

№ 3000/п от 11 июля с.г. мы информировали МГБ СССР о выявленных нами агентурно фактах преступной деятельности работников аппарата Управления по делам эвакуации и расселения при Совете Министров Украинской ССР и что в связи с этим по указанию ЦК КП(б)У Министерством Госконтроля УССР назначено было расследование на предмет привлечения виновных к ответственности.

Проверкой комиссии Министерства Госконтроля УССР были охвачены только вопросы переселения украинского населения из Польши на территорию Украины, их устройства в новых для них условиях, проведения расчетов с ними и т.д., т.е. вопросы предусмотренные Люблинским соглашением между правительством Украинской ССР и Польским Комитетом Национального Освобождения от 9 сентября 1944 года.

В результате расследования деятельности Управления по делам эвакуации и расселения при Совете Министров Украинской ССР вскрыты серьезные медочеты в работе этого Управления.

Так, по отчетным данным Главного уполномоченного по переселению украинского населения из Польши в УССР, всего из Польши переехало в УССР 122622 семьи.

По данным управления, на 1 мая 1947 г. по 17 областям УССР зарегистрировано 100307 семей. О том, где находятся 22315 семей переселенцев, Управление никакими данными не располагает и не знает, где эти переселенцы разместились.

Размещение переселенцев было намечено в 17 областях УССР, в том числе в ряде восточных областей – Днепропетровской, Запорожской, Сталинской и друг.

В течение 1945–1946 г.г. подавляющее большинство переселенцев из восточных областей переместилось самовольно в западные области, Управление не сумело вовремя проанализировать это явление, выяснить породившие его причины и принять надлежащие меры к тому, чтобы движение

Wrzesień 1947, Kijów. Pismo S. Sawczenki do J. Pitowranowa dotyczące dochodzenia w sprawie działalności przestępczej pracowników Zarządu ds. ewakuacji i rozsiadlenia przy Radzie Ministrów USRS

ŚCIŚLE TAJNE

**DO NACZELNIKA 2 ZARZĄDU GŁÓWNEGO MGB ZSRS
GENERAŁA-MAJORA
tow. PITOWRANOWA**

[W piśmie] nr 3000/p z 11 lipca br. informowaliśmy MGB ZSRS o ujawnionych przez nas agenturalnie faktach działalności przestępczej pracowników Zarządu do spraw ewakuacji i rozsiadlenia przy Radzie Ministrów Ukraińskiej SRS i że w związku z tym, zgodnie z dyrektywą KC KP(b)U, Ministerstwo Kontroli Państwowej USRS zarządziło dochodzenie mające na celu pociągnięcie winnych do odpowiedzialności.

Kontrola komisji Ministerstwa Kontroli Państwowej objęła tylko kwestie przesiedlenia ludności ukraińskiej z Polski na terytorium Ukrainy, jej urządzenie w nowych dla niej warunkach, przeprowadzenie z nią rozliczeń itd., tj. sprawy przewidziane w Układzie Lubelskim zawartym pomiędzy Rządem Ukraińskiej SRS a Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego z 9 września 1944 roku.

W rezultacie dochodzenia przeprowadzonego w sprawie działalności Zarządu do spraw ewakuacji i rozsiadlenia przy Radzie Ministrów Ukraińskiej SRS, ujawniono poważne niedociągnięcia w pracy tego Zarządu.

I tak, według danych sprawozdawczych Głównego Pełnomocnika do spraw przesiedlenia ludności ukraińskiej z Polski do USRS, przeprowadziło się z Polski do USRS łącznie 122 622 rodziny.

Według danych Zarządu, do dnia 1 maja 1947 r. w 17 obwodach USRS zarejestrowano 100 307 rodzin. Żadnymi informacjami o tym, gdzie znajduje się 22 315 rodzin przesiedleńców, Zarząd nie dysponuje i nie wie, gdzie ci przesiedleńcy zostali rozmieszczeni.

Planowano dokonać rozmieszczenia przesiedleńców w 17 obwodach USRS, w tym również w szeregu obwodów wschodnich – dniepropietrowskim, zaporoskim, stalińskim i in[nych].

W latach 1945–1946 przeważająca większość przesiedleńców ze wschodnich obwodów samowolnie przenieśli się do zachodnich obwodów. Zarząd nie zdołał na czas przeanalizować tego zjawiska, wyjaśnić przyczyn, które je spowodowały i podjąć należytych kroków po to, by ruch przesiedleńców ze wschodu na

переселенцев с востока на запад не приняло такие большие размеры и не носило массовый и стихийный характер.

В результате этого в западных областях УССР из 100307 семей, учтенных Управлением, поселилось 92797 семей.

В соответствии с соглашением между Правительствами СССР и Польши переселенцам, оставившим имущество и посевы в Польше, надлежало выплатить стоимость имущества и возместить натурой оставленные посевы и сданное зерно.

По данным главного уполномоченного Правительства СССР в Польше, переселенцы оставили в Польше 13781 т. зерна и 165702 га посевов, в том числе озимых 122734 га и яровых 39925 га.

Согласно постановлению СНК УССР и ЦК КП(б)У, за все оставленное в Польше зерно и посевы переселенцы должны были получить в УССР 64679 тонн зерна.

По данным Украинской республиканской конторы „Югозаготзерно“, с 1 января 1945 г. по 1 мая 1947 года уже выдано 78658 тонн, т.е. больше на 13979 тонн.

Расчеты с переселенцами еще не окончены, это подтверждается тем, что из 92.797 семей, поселившихся в Западных областях УССР, свыше 20 тысяч еще вовсе не пред'явили документы к расчету.

Сколько еще следует выдать зерна переселенцам, не знает ни Управление, ни Уполномоченный Министерства заготовок СССР по Украинской ССР.

Кроме этого многие переселенцы, начиная с 1946 г., представляют в райфинотделы и органы Министерства Заготовок значительное количество фиктивных описей, по которым местные органы беспрепятственно производят расчеты.

Вместо того, чтобы немедленно принять безотлагательные меры к прекращению выплаты денег и зернопродуктов, без предварительной сверки с оригиналами, находящимися в архиве Управления, оно очень ^авяло^а реагировало на эти факты и даже не пыталось пресечь существующую практику выплаты денег и зерна без сверки. Управление и в настоящее время не располагает данными о том, сколько денег и зерна выдано по фиктивным документам.

В результате проверки Министерством Госконтроля УССР установлено, что только по нескольким западным областям из 9 тысяч описей имущества оказались фиктивными 824 на 4682 тыс. руб. и 382 тонн зерна.

Из 1,243 актов – накладных оказалось поддельными 474, по которым из них начислено 929 тонн зерна, 408 тонн картофеля и т.д.

Эти данные только свидетельствуют о массовом появлении поддельных документов, но не говорят об их размере.

При проверке были вскрыты многочисленные факты массового представления фиктивных документов, о которых Управление ничего не знает.

zachód nie przyjął tak wielkich rozmiarów i nie miał masowego i żywiołowego charakteru.

W rezultacie, spośród 100 307 rodzin uwzględnionych w ewidencji Zarządu, w zachodnich obwodach USRS osiedliło się 92 797 rodzin.

Zgodnie z układem pomiędzy Rządami ZSRS i Polski, przesiedleńcom, którzy pozostawili dobytek i zasiewy w Polsce należało wypłacić równowartość majątku i zwrócić w naturze pozostawione zasiewy oraz zdane zboże.

Według danych głównego pełnomocnika Rządu ZSRS w Polsce, przesiedleńcy pozostawili w Polsce 13 781 t. zboża i 165 702 ha zasiewów, w tym ozimych 122 734 ha i jarych 39 925 ha.

Zgodnie z uchwałą RKL USRS i KC KP(b)U, za całe pozostawione w Polsce zboże i zasiewy przesiedleńcy mieli otrzymać w USRS 64 679 ton zboża.

Według danych biura *Jugozagotzierno* Republiki Ukraińskiej, od dnia 1 stycznia 1945 r. do 1 maja 1947 roku wydano już 78 658 ton, tj. o 13 979 ton więcej.

Rozliczenia z przesiedleńcami nie zostały jeszcze zakończone, znajduje to potwierdzenie w tym, że spośród 92 797 rodzin, które osiedliły się w zachodnich obwodach USRS, ponad 20 tysięcy jeszcze w ogóle nie przedstawiło dokumentów do rozliczeń.

Ile jeszcze zboża należy wydać przesiedleńcom, nie wie ani Zarząd, ani Pełnomocnik Ministerstwa Zaopatrzenia ZSRS na Ukrainą SRS.

Ponadto, począwszy od 1946 r. wielu przesiedleńców przedstawia rejonowym wydziałom finansowym i organom Ministerstwa Zaopatrzenia znaczną ilość sfalszowanych spisów, na podstawie których lokalne organy dokonują bez przeszkód rozliczeń.

Zamiast od razu podjąć bezzwłoczne kroki mające na celu przerwanie wypłacania pieniędzy i [wydawania] produktów zbożowych bez wcześniejszego sprawdzenia z oryginałami znajdującymi się w archiwum Zarządu, reagował on ^a-ospale^a na te fakty i nawet nie starał się przerwać istniejącej praktyki wypłaty pieniędzy i zboża bez sprawdzenia. Zarząd i obecnie nie dysponuje danymi o tym, ile pieniędzy i zboża wydano na podstawie fałszywych dokumentów.

W rezultacie kontroli Ministerstwa Kontroli Państwowej USRS ustalono, że tylko w kilku zachodnich obwodach, na 9 tysięcy spisów majątku było sfalszowanych 824 – na 4682 tys. rub. i 382 tony zboża.

Na 1243 dokumentów – specyfikacji, 474 okazały się podrobione i na ich podstawie naliczono 929 ton zboża, 408 ton ziemniaków itd.

Dane te świadczą tylko o masowym pojawieniu się podrobionych dokumentów, nie mówiąc o skali zjawiska.

Podczas kontroli wykryto inne fakty masowego przedkładania sfalszowanych dokumentów, o których Zarząd nic nie wie.

Так, в Управлении Уполминзага по Львовской области контролером было из'ято 72 акта накладных, по которым уже произведены расчеты с переселенцами. Из них только 7 документов соответствовало оригиналам.

Кроме этого в целом ряде случаев пред'являются документы к оплате, подлинников которых в архиве Управления не имеется.

Это обстоятельство приводит к выводу, что имеется большое количество документов, сфабрикованных в массовом количестве, которыми были снабжены переселенцы, помимо официальных представителей Советского Правительства.

Отсутствие уточненных директив со стороны Управления, как производить расчеты с переселенцами, приводило к тому, что на местах производили оплату за имущество, которое компенсации не подлежало.

Так, только по Львовской области незаконно выплачено 1.528 т. рублей, в том числе: за лес на корню – 231 т. р. за сожженные дома 765 т. р., за сады 532 т. р.

В восточных областях УССР переселенцам было выдано возвратной ссуды в размере свыше 17 мил. Получив эти деньги, переселенцы выехали и получить с них деньги не представилось возможным.

Управление по делам расселения практиковало выдачу копий актов – накладных и описей имущества только на основании заявлений переселенцев об утере этих документов.

Проверкой установлено, что во многих случаях переселенцы, уже получившие расчет по пред'явленным ими документам, благодаря беззаботности работников Управления получали дубликаты этих документов и, переезжая в другую область или район, вновь получали деньги и зернопродукты. Следует отметить, что до сих пор не приняты надлежащие меры к устройству переселенцев, их обеспечению и производству расчетов с ними.

Эти факты вызывают недовольство многих переселенцев и порождают поток жалоб, на которые Управление во многих случаях совершенно не реагирует и месяцами оставляет их без разрешения и ответа.

Обращает на себя внимание значительное количество заявлений о желании возвратиться в Польшу.

До сих пор значительное количество переселенцев не обеспечено жильем, вопреки неоднократным указаниям Правительства УССР.

Из 6 Западных областей УССР в Польшу выехало 283.499 семей, оставивших 91.032 жилых дома, в том числе в городах и городских поселках 8716 и в сельской местности 82.316 домов.

Прибыло в эти западные области 93 тыс. украинских семей, из которых 65.638 получили отдельные дома, и около 7 тыс. – квартиры или комнаты. 21470 семей переселенцев совершенно не обеспечены жильем при наличии неиспользованного переселенческого жилого фонда в количестве свыше 25 тыс. домов.

I tak, w Zarządzie *Upółminzagu* obwodu lwowskiego, kontroler wyłączył 72 specyfikacje, na podstawie których już przeprowadzono rozliczenia z przesiedleńcami. Wśród nich tylko 7 dokumentów było zgodnych z oryginałami.

Ponadto w szeregu przypadków przedstawiano do spłaty dokumenty, których oryginałów w archiwum Zarządu nie było.

Okoliczność ta prowadzi do wniosku, że istnieje wielka ilość dokumentów fabrykowanych na masową skalę, które dostarczano przesiedleńcom z pominięciem oficjalnych przedstawicieli Rządu Sowieckiego.

Brak ze strony Zarządu dokładnych wytycznych jak prowadzić rozliczenia z przesiedleńcami doprowadził do tego, że w terenie spłacano majątek, który nie podlegał rekompensacie.

I tak, tylko w obwodzie lwowskim wypłacono bezprawnie 1528 t[ysięcy] rubli, w tym: za las na pniu – 231 t. r., za spalone domy 765 t. r., za sady 532 t. r.

W obwodach wschodnich USRS udzielono przesiedleńcom zwrotnych pożyczek w wysokości 17 mln. Po otrzymaniu pożyczek przesiedleńcy wyjechali i stało się niemożliwe ściąganie od nich pieniędzy.

Zarząd do spraw rozsiedlenia praktykował wydawanie kopii specyfikacji i spisów majątku tylko na podstawie oświadczeń przesiedleńców o utracie tych dokumentów.

Podczas kontroli ustalono, że w wielu przypadkach przesiedleńcy, którzy już otrzymali rozliczenia na podstawie przedstawionych przez siebie dokumentów, dzięki niefrasobliwości pracowników Zarządu otrzymywali duplikaty tych dokumentów i przeprowadzając się do innego obwodu albo rejonu, otrzymywali po wtórnie pieniądze i produkty zbożowe. Należy zaznaczyć, że do tej pory nie zostały podjęte należyte kroki w celu urządzenia przesiedleńców, ich zabezpieczenia oraz przeprowadzenia z nimi rozliczeń.

Fakty te wywołują niezadowolenie wielu przesiedleńców i powodują napływ skarg, na które Zarząd w wielu przypadkach zupełnie nie reaguje i miesiącami pozostawia je bez rozwiązania i odpowiedzi.

Zwraca uwagę duża ilość podań, w których wyrażono chęć powrotu do Polski.

Do tej pory znacznej liczbie przesiedleńców nie zapewniono mieszkań wbrew niejednokrotnym wytycznym Rządu USRS.

Z 6 zachodnich obwodów USRS wyjechało do Polski 283 499 rodzin, które pozostawiły 91 032 domy mieszkalne, w tym w miastach i osadach miejskich 8716 oraz na terenach wiejskich 82 316 domów.

Do tychże zachodnich obwodów przybyło 93 tys. rodzin ukraińskich, spośród których 65 638 otrzymało osobne domy, a około 7 tys. mieszkania lub pokoje. 21 470 rodzinom przesiedleńców w ogóle nie zapewniono mieszkań, pomimo istnienia nie wykorzystanej przesiedleńczej puli mieszkaniowej wynoszącej ponad 25 tys. domów.

В восточных областях УССР из 7.490 семей переселенцев совершенно не обеспечены жители 2.432 семьи. Всего не обеспечены таким образом 23.602 переселенческих семьи.

Проверкой установлены вопиющие факты разрушения переселенческого фонда в западных областях, использования его не по назначению и злоупотребления отдельных должностных лиц при распределении домостроений, оставленных выезжавшими в Польшу поляками.

Только в 2 городах и 9 районах Дрогобычской области по состоянию на 1 июля 1947 г. уничтожено домостроений на 992 тыс. рублей.

Расчеты с переселенцами еще не закончены и управление не имеет данных о том, почему это произошло.

На 1 мая 1947 г. из учтенных переселенческих семей произведены расчеты с 59.803 семьями, которым выплачено (исключая зернопродукты) 365.713 тыс. рублей, с 42% семей переселенцев еще не произведены расчеты.

Вскрытые серьезные недочеты в работе Управления по делам эвакуации и расселения при Совете Министров УССР ложатся, в первую очередь, на начальника указанного Управления РУСЕЦКОГО, который не обеспечил выполнение постановления СНК УССР и ЦК КП(б)У № 1620-118 от 3 октября 1945 года. „О необходимых мерах по хозяйственному устройству украинского населения, прибывшего из Польши на территорию Украинской ССР и работе среди них”, и постановления Совета Министров УССР и ЦК КП(б)У № 1493/83 ОК 22 августа 1946 г. „О состоянии хозяйственного бытового устройства украинского населения, эвакуированного из Польши в Украинскую ССР”.

МИНИСТР ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УССР
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ

САВЧЕНКО

„ ” сент. 1947 г.

№ ____

исп. Пак

*ДА СБУ (Київ), ф. 1, оп. 87 (1954), спр. 5, арк. 185-191.
Копія, машинопис.*

• • Надписано від руки над перекресленням: „верно”.

We wschodnich obwodach USRS, na 7490 rodzin przesiedleńców nie zapewniono w ogóle mieszkań dla 2432 rodzin. A więc łącznie nie zapewniono mieszkań 23 602 rodzinom przesiedleńczym.

Podczas kontroli stwierdzono oburzające fakty niszczenia przesiedleńczej substancji mieszkaniowej w zachodnich obwodach, wykorzystywanie jej niezgodnie z przeznaczeniem i nadużycia ze strony poszczególnych urzędowych osób podczas rozdzielania zabudowań pozostawionych przez Polaków wyjeżdżających do Polski.

Tylko w 2 miastach i 9 rejonach w obwodzie drohobyckim, według stanu na 1 lipca 1947 r., zniszczono zabudowania o wartości 992 tys. rubli.

Rozliczenia z przesiedleńcami nie zostały jeszcze zakończone i Zarząd nie posiada informacji o tym, dlaczego tak się stało.

Do 1 maja 1947 r. spośród objętych ewidencją rodzin przesiedleńczych dokonano rozliczeń z 59 803 rodzinami, którym wypłacono (wyłączając produkty zbożowe) 365 713 tysięcy rubli, [natomiast] z 42% rodzin przesiedleńców rozliczeń jeszcze nie dokonano.

Wykryte poważne niedociągnięcia w pracy Zarządu do spraw ewakuacji i rozsielenia przy Radzie Ministrów USRS obciążają w pierwszej kolejności naczelnika wymienionego Zarządu RUSIECKIEGO, który nie zapewnił wykonania uchwały RKL USRS i KC KP(b)U nr 1620-118 z 3 października 1945 roku „O niezbędnych działaniach mających zapewnić zagospodarowanie ludności ukraińskiej, która przybyła z Polski na terytorium Ukraińskiej SRS i pracy wśród niej” i uchwały Rady Ministrów USRS i KC KP(b)U nr 1493/83 OK [z] 22 sierpnia 1946 r. „O stanie zagospodarowania ludności ukraińskiej ewakuowanej z Polski do Ukraińskiej SRS”.

MINISTER BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWOWEGO
GENERAŁ-LEJTENANT

SAWCZENKO

„ ” wrześ[nia] 1947 r.

Nr ____

wyk[onał] Pak

*PA SBU (Kijów), f. 1, op. 87 (1954), spr. 5, ark. 185–191.
Kopia, maszynopis.*

••• Nadpisano odręcznie nad przekreślonym: właściwie.

2

WYKAZ SKRÓTÓW

A MSWiA	– Archiwum Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji
AK	– Armia Krajowa
AL	– Armia Ludowa
ark.	– arkusz
art.	– artykuł
ASG	– Akademia Sztabu Generalnego
ASRS	– Autonomiczna Socjalistyczna Republika Sowiecka
b.m.w.	– brak miejsca wystawienia
BCh	– Bataliony Chłopskie
bezp. państw.	– bezpieczeństwo państwowe
BK	– Brygada Kawalerii
BP	– Bezpieczeństwo Publiczne
BSRR, BSRS	– Białoruska Socjalistyczna Republika Sowiecka
CAW	– Centralne Archiwum Wojskowe
CKKP	– Centralna Komisja Kontroli Partyjnej
CKM, ckm	– ciężki karabin maszynowy
CKR	– Centralna Komisja Rewizyjna
CKW PPS	– Centralny Komitet Wykonawczy PPS
CPAOSU	– Centralne Państwowe Archiwum Organizacji Społecznych Ukrainy
CPAOWAU	– Centralne Państwowe Archiwum Organów Władzy i Administracji Ukrainy
CWK	– Centrum Wyszkożenia Kawalerii
czł.	– członek
dca, d-ca	– dowódca
dep.	– departament
DO, D/O	– (ros.) Obwód Drohobycki
DP	– Dywizja Piechoty
DR	– Delegatura Rządu
DSZ	– Delegatura Sił Zbrojnych
Dz.U. RP.	– Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
f.	– (ros.) zespół
gen.	– generał
gen. bryg.	– generał brygady
gen. dyw.	– generał dywizji
gen. lejtn.	– generał lejtnant
gen. mjr	– generał major

gen. płk	– generał pułkownik
GG	– Generalne Gubernatorstwo
GKR	– Główna Komisja Rewizyjna
GL	– Gwardia Ludowa
gm.	– gmina
GO	– Grupa Operacyjna
GO NKGB	– (ros.) Miejski Oddział NKGB
GO NKWD	– (ros.) Miejski Oddział NKWD
<i>Gosbank</i>	– (ros.) Bank Państwowy
<i>Gossortfond</i>	– (ros.) Państwowy Fundusz Ziarna Kwalifikowanego
GRN	– Gminna Rada Narodowa
GZP	– Główny Zarząd Polityczny
<i>ispolkom</i>	– (ros.) komitet wykonawczy
ITŁ	– (ros.) Poprawczy Obóz Pracy
<i>Jugozagotzierno</i>	– (ros.) Południowy Punkt Skupu Zboża
k.	– karta
k.	– koło (obok)
KBW	– Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego
KC	– Komitet Centralny
KGMO	– Komenda Główna MO
kier.	– kierownik
KK	– Kodeks Karny
KM	– karabin maszynowy
KO	– (ros.) Obwód Kijowski
KON	– Konwent Organizacji Niepodległościowych
KOP	– Korpus Ochrony Pogranicza
KP(b)U	– Komunistyczna Partia (bolszewików) Ukrainy
KPF	– Komunistyczna Partia Francji
KPH	– Komunistyczna Partia Hiszpanii
KPK	– (ros.) Komendantura Kontrolno-Przejściowa
KPMO	– Komenda Powiatowa MO
KPP	– Komunistyczna Partia Polski
kpt.	– kapitan
KPZS	– Komunistyczna Partia Związku Sowieckiego
KPZU	– Komunistyczna Partia Zachodniej Ukrainy
k-r, k/r, k.r.	– (ros.) kontrrewolucyjny; kontrrewolucja
KRN	– Krajowa Rada Narodowa
KRO	– (ros.) Oddział Kontrwywiadu
ks.	– ksiądz
KWMO	– Komenda Wojewódzka MO
KW PPR	– Komitet Wojewódzki PPR

KZMP	– Komunistyczny Związek Młodzieży Polskiej
l.	– lata
lejt., lejtn.	– lejtenant
<i>Lespromchoz</i>	– (ros.) Gospodarstwo Przemysłu Leśnego
<i>Liter</i>	– (ros.) termin nieprzetłumaczalny, dot. stopnia poufności, np. <i>Liter „K”</i> – konfidencyjnie, wyłącznie do rąk własnych
LOK	– Liga Obrony Kraju
LPŻ	– Liga Przyjaciół Żołnierza
łac.	– łacina
m.	– miejscowość, miasto
MAP	– Ministerstwo Administracji Publicznej
MBP	– Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego
MGB	– (ros.) Ministerstwo Bezpieczeństwa Państwowego
MiD WIH	– Materiały i Dokumenty Wojskowego Instytutu Historycznego
min.	– minister
Min. Adm. Publ.	– Ministerstwo Administracji Publicznej
mjr	– major
mł.	– młodszy
mł. lejt.	– młodszy lejtenant
MO	– Milicja Obywatelska
MON	– Ministerstwo Obrony Narodowej
MP	– (niem.) pistolet maszynowy
MOPR	– Międzynarodowa Organizacja Pomocy Rewolucjonistom
MPWO	– (ros.) Lokalna Obrona Przeciwlotnicza
MSW	– Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
MSWojsk.	– Ministerstwo Spraw Wojskowych
MSZ	– Ministerstwo Spraw Zagranicznych
MWD	– (ros.) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
nacz.	– naczelnik
<i>Narkom</i>	– (ros.) ludowy komisarz
<i>Narkomat</i>	– (ros.) Ludowy Komisariat
<i>Narkommołmjasoprom, Narkommjasomołprom, NK Mjasomołprom</i>	– (ros.) Ludowy Komisariat Przemysłu Mięsnego i Mlecznego
<i>Narkompiszczeprom, NK Piszczeprom</i>	– (ros.) Ludowy Komisariat Przemysłu Spożywczego
<i>Narkomsowchozow, NK Sowchozow</i>	– (ros.) Ludowy Komisariat Sowchozów Zbożowych i Hodowlanych
<i>Narobraz</i>	– (ros.) Oddział Oświaty Ludowej
niem.	– niemiecki
NIK	– Najwyższa Izba Kontroli

NKGB	– (ros.) Ludowy Komisariat Bezpieczeństwa Państwowego
NKJ	– (ros.) Ludowy Komisariat Sprawiedliwości
NKPS	– (ros.) Ludowy Komisariat Komunikacji
NKWD	– (ros.) Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych
NN	– nazwisko nieznane
NOW	– Narodowa Organizacja Wojskowa
NRD	– Niemiecka Republika Demokratyczna
NSZ	– Narodowe Siły Zbrojne
NZW	– Narodowe Zjednoczenie Wojskowe
<i>Obkom</i>	– (ros.) Komitet Obwodowy
ObłFO	– (ros.) Obwodowy Wydział Finansowy
<i>Obłspołkom</i>	– (ros.) Obwodowy Komitet Wykonawczy
<i>Obłpotriebsojuz</i>	– (ros.) Obwodowy Związek Spółdzielni Spożywców
<i>Obłpromsowiet</i>	– (ros.) Obwodowa Rada Przemysłu
ObłZO	– (ros.) Obwodowy Wydział Rolny
obw.	– obwód
oddz.	– oddział
ONZ	– Organizacja Narodów Zjednoczonych
OOU	– (ros.) Wydział Sprawozdawczy Pełnomocnika (RKL USRS)
op.	– (ros.) inwentarz
ORMO	– Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej
OUN	– Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów
OW	– Okręg Wojskowy
OWIR	– (ros.) Oddział Wiz i Rejestracji
OZN	– Obóz Zjednoczenia Narodowego
PA SBU	– Państwowe Archiwum Służby Bezpieczeństwa Ukrainy
pal	– pułk artylerii lekkiej
PKO	– Polski Komitet Opiekuńczy
PKWN	– Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego
plut.	– plutonowy
płk	– pułkownik
p.o.	– pełniący obowiązki
polit.-wych.	– polityczno-wychowawczy
por.	– porównaj
por.	– porucznik
POW	– Polska Organizacja Wojskowa
pow.	– powiat
pp	– pułk piechoty
p/p	– poczta polowa
ppłk, P.Pułk	– podpułkownik
ppor.	– podporucznik

ppor. lot.	– podporucznik lotnictwa
ppor. rez.	– podporucznik rezerwy
PPR	– Polska Partia Robotnicza
PPS	– Polska Partia Socjalistyczna
PPS	– (ros.) pistolet maszynowy Sudajewa
PPS-WRN	– Polska Partia Socjalistyczna – Wolność Równość Niepodległość
PPSz	– (ros.) pistolet maszynowy Szpagina
PRL	– Polska Rzeczpospolita Ludowa
PRN	– Powiatowa Rada Narodowa
ps.	– pseudonim
PSC	– Państwowa Służba Cywilna
PSL	– Polskie Stronnictwo Ludowe
PSZ	– Polskie Siły Zbrojne
PT	– (łac.) z zachowaniem należnych tytułów
PTR	– (ros.) rusznica przeciwpancerna
PUBP	– Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
PUR	– Państwowy Urząd Repatriacyjny
PUWFiPW	– Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego
PW	– (ros.) Wojska Pograniczne
PZP	– Polski Związek Powstańcy
PZPR	– Polska Zjednoczona Partia Robotnicza
r., rub.	– rubel
<i>Rajfinotdiel</i>	– (ros.) Rejonowy Wydział Finansowy
<i>Rajsowiet</i>	– (ros.) Rada Rejonowa
<i>Rajispolkom</i>	– (ros.) Rejonowy Komitet Wykonawczy
RajZO	– (ros.) Rejonowy Wydział Rolny
RAP	– Resort Administracji Publicznej
RBP	– Resort Bezpieczeństwa Publicznego
Ref.	– Referent
repatr.	– repatriacyjny
RFN	– Republika Federalna Niemiec
RFSRS	– Rosyjska Federacyjna Socjalistyczna Republika Sowiecka
RGNiF	– Resort Gospodarki Narodowej i Finansów
RKL	– Rada Komisarzy Ludowych
RKM, rkm	– ręczny karabin maszynowy
RN	– Rada Narodowa
RN SL	– Rada Naczelna Stronnictwa Ludowego
RO NKGB	– (ros.) Rejonowy Oddział NKGB

ROAK	– Ruch Oporu Armii Krajowej
RP	– Rzeczpospolita Polska
RPPS	– Robotnicza Partia Polskich Socjalistów
RRiRR	– Resort Rolnictwa i Reform Rolnych
RSZ	– Resort Spraw Zagranicznych
RTRP	– Rząd Tymczasowy Rzeczypospolitej Polskiej
SBU	– (ukr.) Służba Bezpieczeństwa Ukrainy
SD	– Stronnictwo Demokratyczne
SDKPiL	– Socjaldemokracja Królestwa Polskiego i Litwy
Sekret.	– sekretariat
SKW	– (ukr.) <i>kuszczone</i> oddziały samoobrony
SL	– Stronnictwo Ludowe
SOK	– Służba Ochrony Kolei
sow.	– sowiecki
<i>Sownarkom</i>	– (ros.) Rada Komisarzy Ludowych
spr.	– sprawa
SRR, SRS	– Socjalistyczna Republika Sowiecka
SS	– (niem.) Sztafety Szturmowe
st.	– stacja
st.	– starszy
st. lejtn.	– starszy lejtnant
st. sierż.	– starszy sierżant
<i>strojbatalion, strojbat</i>	– (ros.) batalion budowlany
szer.	– szeregowy
Szt. Gł.	– Sztab Główny
t., T	– tom
t., tys.	– tysiąc
t., T., tow., Tow.	– towarzysz
t. t.	– towarzysze
TO NKGB	– (ros.) Oddział Transportu NKGB
transp.	– transporty
TRJN	– Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej
UB	– Urząd Bezpieczeństwa
UKGB	– (ros.) Zarząd Komitetu Bezpieczeństwa Państwowego
ukr.	– ukraiński
UM	– (ros.) Zarząd Milicji
UMGB	– (ros.) Zarząd Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego
UMWD	– (ros.) Zarząd Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
UNKGB	– (ros.) Zarząd Ludowego Komisariatu Bezpieczeństwa Państwowego

UNKWD	– (ros.) Zarząd Ludowego Komisariatu Spraw Wewnętrznych
UNRRA	– (ang.) Administracja Narodów Zjednoczonych ds. Pomocy i Odbudowy
UPA	– Ukraińska Powstańcza Armia
<i>Upołminzag</i>	– (ros.) pełnomocnik Ministerstwa Zaopatrzenia
<i>Upołnarkomzag</i>	– (ros.) pełnomocnik Ludowego Komisariatu Zaopatrzenia
UPW	– (ros.) Zarząd Wojsk Pogranicznych
USA	– (ang.) Stany Zjednoczone Ameryki Północnej
USRR, USRS, USSR	– Ukraińska Socjalistyczna Republika Sowiecka
USSD	– (ukr.) Zjednoczone Niepodległe Państwo Ukrainie
wag.	– wagony
WB	– (Wydział) Walki z Bandytyzmem
WC	– (ros.) Cenzura Wojskowa
wch.	– wchodzący
WCz	– łączność wysokiej częstotliwości
wg, w/g	– według
WiN	– Wolność i Niezawisłość
WKP(b)	– Wszechzwiązkowa Komunistyczna Partia (bolszewików)
właśc.	– właściwie
woj.	– województwo
WO NKGB	– (ros.) Oddział Wodny NKGB
WOP	– Wojska Ochrony Pogranicza
WP	– Wojsko Polskie
wpl.	– wpływu
WRN	– Wojewódzka Rada Narodowa
WUBP, Woj. Urz. Bezp. Państw.	– Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
wyd.	– wydawnictwo
Wydz., wydz.	– wydział
wyk.	– wykonał
wz., w/z.	– w zastępstwie
ZAGS	– (ros.) Urząd Stanu Cywilnego
<i>zagotzierno</i>	– (ros.) punkt skupu zboża
zał.	– załącznik
zast., zca, z-ca	– zastępca
<i>zawchoz</i>	– (ros.) kierownik gospodarczy
ZG	– Zarząd Główny
zob.	– zobacz
ZPP	– Związek Patriotów Polskich

ZSL	– Zjednoczone Stronnictwo Ludowe
ZSRR, ZSRS, ZSSR	– Związek Socjalistycznych Republik Sowietkich
ZWM	– Związek Walki Młodych
ZWZ	– Związek Walki Zbrojnej

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

№ ж.	– номер журналу реєстрації кореспонденції
A MBCiA RP	– Архів Міністерства внутрішніх справ і адміністрації Республіки Польщі
aa, a/a	– (поль. з латин.) до справи
аг.	– (рос. агент; агентурный) агент; агентурний
АК	– (поль.) Армія Крайова
АЛ	– (поль.) Армія Людова
арк.	– аркуш
АРСР	– Автономна Радянська Соціалістична Республіка
АССР	– (рос. Автономная Советская Социалистическая Республика) АРСР
б., був., бывш.	– (рос. бывший) колишній
б.м.в.	– без місця виготовлення
БК	– (поль.) бригада кавалерії
БП	– (поль.) громадська безпека
БРСР	– Білоруська Радянська Соціалістична Республіка
БССР	– (рос. Белорусская Советская Социалистическая Республика) БРСР
будбатальйони	– будівельні батальйони
бухг.	– бухгалтер
БХ	– (поль.) Селянські батальйони
в т.ч.	– (рос. в том числе) у тому числі
в.о.	– виконуючий обов'язки
ВБ	– (поль.) Відділення по боротьбі з бандитизмом
ВВ школа	– (рос. Высшая военная школа) Вища військова школа
ВВІР	– Відділ віз і реєстрації
ветврач	– (рос. ветеринарный врач) ветеринарний лікар
вид.	– видавництво
ВіН	– (поль.) Воля і Незалежність
ВКП(б)	– (рос. Всесоюзная Коммунистическая партия большевиков) Всесоюзна Комуністична партія (більшовиків)
ВО	– Військовий округ
ВО НКГБ	– (рос. водный отдел НКГБ) водний відділ НКГБ
ВОП	– (поль.) Війська прикордонної охорони
ВП	– (поль.) Військо Польське
врид	– (рос. временно исполняющий должность) тимчасово виконуючий посадові обов'язки
ВРН	– (поль.) Воєводська Рада Народова

ВРН	– (поль.) див. ППС-ВРН
ВУБП	– (поль.) Воєводське управління громадської безпеки
вул.	– вулиця
вх. №	– (рос. входящий номер) вхідний номер
ВЦ	– (рос. Военная цензура) Військова цензура
ВЧ	– високочастотний зв'язок
г., гор.; г.г.	– (рос. город; города) місто; міста
г.; г.г.	– (рос. год; годы) рік; роки
га	– гектар
ГГ	– (поль.) Генеральне губернаторство
генштаб	– генеральний штаб
ГКР	– (поль.) Головна ревізійна комісія
ГЛ	– (поль.) Гвардія Людова
главн.	– (рос. главный) головний
ГО	– (поль.) Оперативна група
ГО НКВД	– (рос. городской отдел НКВД) міський відділ НКВД
ГО НКГБ	– (рос. городской отдел НКГБ) міський відділ НКГБ
год.	– година
гор.	– (рос. город; городской) місто; міський
горбольница	– (рос. городская больница) міська лікарня
горком	– (рос. городской комитет) міський комітет
горкомхоз	– (рос. городской отдел коммунального хозяйства) міський відділ комунального господарства
горполиклиника	– (рос. городская поликлиника) міська поліклініка
горрайаппараты	– (рос. городские районные аппараты) міські районні апарати
Горфинотдел	– (рос. городской финансовый отдел) міський фінансовий відділ
† Госбанк	– (рос. Государственный банк) Державний банк
Госконтроль	– (рос. Комиссия государственного контроля) Комісія державного контролю
Госсортфонд	– (рос. Государственный фонд сортовых семян) Державний фонд сортового насіння
Госторг	– (рос. Государственная импортно-экспортная торговая контора) Державна імпортно-експортна торгова контора
гр., гр-н	– (рос. гражданин; граждан) громадянин; громадян
гр-ка	– (рос. гражданка) громадянка
ГУ	– (рос. Главное управление) Головне управління
ГРН	– (поль.) Гмінна Рада Народова
д.	– (рос. деревня) село
д.	– (рос. дом) дім
Д.О., Д/О	– (рос. Дрогобычская область) Дрогобицька область

ДА	– Державний архів
ДзУ РП	– (поль.) Вісник законів Республіки Польщі
див.	– дивись
докл.	– (рос. докладная записка) доповідна записка
ДП	– (поль.) піхотна дивізія
ДР	– (поль.) Делегатура Уряду в Країні
д-р, др.	– доктор
др.	– (рос. другой) інший
ДСЗ	– (поль.) Делегатура Збройних Сил
ж.д., жел. дор.	– (рос. железная дорога; железнодорожный) залізниця; залізничний
зав.	– (рос. заведующий) завідуючий
завхоз	– (рос. заведующий хозяйством) завідуючий господарством
+ заготзерно	– (рос. заготовка зерна) заготівля зерна
ЗАГС	– (рос. отдел записи актов гражданского состояния) відділ запису актів громадянського стану
зам.	– (рос. заместитель) заступник
заст.	– заступник
ЗВМ	– (поль.) Союз боротьби молоді
ЗГ	– (поль.) Головне управління
з-д	– завод
Зерносовхоз	– (рос. зерновой совхоз) зерновий радгосп
ЗСЛ	– (поль.) Об'єднана селянська партія
и.о.	– (рос. исполняющий обязанности) виконуючий обов'язки
и т.д.	– (рос. и так далее) і так далі
и т.п.	– (рос. и тому подобное) і тому подібне
им.	– (рос. имени) імені
исп.	– (рос. исполнил; исполнитель) виконав; виконавець
исполком	– (рос. исполнительный комитет) виконавчий комітет
ИТЛ	– (рос. исправительно-трудовой лагерь) виправно-трудовий табір
і т.п.	– і тому подібне
ім.	– імені
К.	– Київ
К.О., КО	– (рос. Киевская область) Київська область
к/р, к-р	– (рос. контрреволюционный) контрреволюційний
КБВ	– (поль.) Корпус внутрішньої безпеки
КВ	– (поль.) Воеводський комітет
КВМО	– (поль.) Воеводське управління Народної міліції
к-во	– (рос. количество) кількість
кг, кгр.	– (рос. килограмм) кілограм

КГБ	– (рос. Комитет Государственной Безопасности) Комітет Державної Безпеки
КГМО	– (поль.) Головне управління Народної міліції
к-з	– (рос. колхоз, коллективное хозяйство) колгосп, колективне господарство
КЗМП	– (поль.) Комуністичний союз польської молоді
кл.	– (рос. класс) клас
км	– кілометр
к-н	– (рос. капитан) капітан
ком.	– комендант
КОН	– (поль.) Конвент національно-визвольних організацій
КОП	– (поль.) Корпус прикордонної охорони
КП(б)У	– (рос. Коммунистическая партия (большевиков) Украины) Комуністична партія (більшовиків) України
+ КПЗУ	– Комуністична партія Західної України
КПІ	– Комуністична партія Іспанії
КПК	– (рос. контрольно-пропускная комендатура) контрольно-пропускна комендатура
КПМО	– (поль.) Повітове управління Народної міліції
КПП	– (поль.) Комуністична партія Польщі
КПРС	– Комуністична партія Радянського Союзу
КПФ	– Комуністична партія Франції
КРН	– (поль.) Крайова Рада Народова
КРО	– (рос. контрразведывательный отдел) контррозвідувальний відділ
л.	– (рос. лет) років
лейт.	– (рос. лейтенант) лейтенант
леспромхоз	– (рос. лесное промышленное хозяйство) лісове промислове господарство
ЛОК	– (поль.) Ліга оборони країни
ЛПЖ	– (поль.) Ліга приятелів солдата
м	– метр
м.	– місто; містечко; місцевість
м. ін.	– між іншим
м. п.	– (рос. место для печати) місце для печатки
МАП	– (поль.) Міністерство громадської адміністрації
МБП	– (поль.) Міністерство громадської безпеки
МВД	– (рос. Министерство внутренних дел) МВС
МВС	– Міністерство внутрішніх справ
МВСiA РП	– Міністерство внутрішніх справ і адміністрації РП

МГБ	– (рос. Министерство государственной безопасности) Міністерство державної безпеки
МЗС	– Міністерство закордонних справ
мил.	– (рос. миллион) мільйон
МіД ВІГ	– (поль.) Матеріали і документи Військового історичного інституту
мл.	– (рос. младший) молодший
МО	– (поль.) Народна міліція
МОН	– (поль.) Міністерство національної оборони
МОПР	– (рос. Международная организация помощи борцам революции) Міжнародна організація допомоги борцям революції
МП	– (нім.) машинний пістолет
МПВО	– (рос. Местная противовоздушная оборона) Місцева прототиповітряна оборона
МСЗ	– (поль.) Міністерство закордонних справ
м-ц	– (рос. месяц) місяць
нар.	– народився; народження
Наркомзем	– (рос. Народный комиссариат земледелия) Народний комісаріат землеробства
Наркоммясомолпром, Наркоммолмясопром, НК Мясомолпром	– (рос. Народный комиссариат мясомолочной промышленности) Народний комісаріат м'ясомолочної промисловості
Наркомпищепром, НК Пищепром	– (рос. Народный комиссариат пищевой промышленности) Народний комісаріат харчової промисловості
Наркомсовхозов, НК Совхозов	– (рос. Народный комиссариат зерновых и животноводческих совхозов) Народний комісаріат зернових і тваринницьких радгоспів
Наркомхоз	– (рос. Народный комиссариат коммунального хозяйства) Народний комісаріат комунального господарства
† Наробраз	– (рос. отдел народного образования) відділ народної освіти
нач.	– начальник
НДР	– Німецька Демократична Республіка
Нефтезавод	– (рос. нефтеперерабатывающий завод) нафтопереробний завод
Нефтепромысел	– (рос. нефтяной промысел) нафтовий промысел
НЗВ	– (поль.) Національне Військове Об'єднання
НІК	– (поль.) Вища контрольна палата
нім.	– німецький

НКВД	– (рос. Народный комиссариат внутренних дел) НКВС
НКВС	– Народний комісаріат внутрішніх справ
НКГБ	– (рос. Народный комиссариат государственной безопасности) Народний комісаріат державної безпеки
НКПС	– (рос. Народный комиссариат путей сообщения) Народний комісаріат шляхів сполучення
НКЮ	– (рос. Народный комиссариат юстиции) Народний комісаріат юстиції
НСЗ	– (поль.) Народові Сили Збройні
† обком	– (рос. областной комитет) обласний комітет
обл.	– (рос. область; областной) область; обласний
облздравотдел	– (рос. областной отдел здравоохранения) обласний відділ охорони здоров'я
ОблЗО	– (рос. Обласной земельный отдел) Обласний земельний відділ
облисполком	– (рос. областной исполнительный комитет) обласний виконавчий комітет
облпотребсоюз	– (рос. областной союз потребителей обществ) обласна споживча спілка
† облпрокурор	– (рос. областной прокурор) обласний прокурор
Облпромсовет	– (рос. областной промышленный совет) обласна промислова рада
Облсовет	– (рос. областной совет) обласна рада
Облторг	– (рос. областной отдел торговли) обласний відділ торгівлі
ОблФФ	– (рос. Обласной финансовый отдел) Обласний фінансовий відділ
ОВИР	– (рос. Отдел виз и регистраций) ВВІР
ОЗН	– (поль.) Табір національного об'єднання
ок.	– около, близько
окт.	– (рос. октябрь) жовтень
ООН	– Організація Об'єднаних Націй
ООУ	– (рос. Отчетный отдел Уполномоченного СНК УССР) Звітний відділ Уповноваженого РНК УРСР
оп.	– опис
оп. уп., о/уполномоченный	– (рос. оперативный уполномоченный) оперативний уповноважений
опергруппа	– (рос. оперативная группа) оперативна група
ОРМО	– (поль.) Добровольчий резерв Народної міліції
осв.	– (рос. осведомитель) інформатор
отд.	– (рос. отдел) відділ

отд., отд-е, отд-ние	– (рос. отделение) відділення
отп.	– (рос. отпечатано) надруковано
отправ.	– (рос. отправитель; отправил) відправник; відправив
ОУН	– Організація Українських Націоналістів
п.; пп.	– (рос. пункт; пункты) пункт; пункти
п.п., пп, п/п	– (рос. по порядку) за порядком
п/о	– (рос. почтовое отделение) поштове відділення
п/п	– (рос. полевая почта) польова пошта
пал	– (поль.) полк легкої артилерії
ПВ	– (рос. Пограничные войска) Прикордонні війська
ПЗП	– (поль.) Польський повстанський союз
печ. маш.	– печатала машинистка
ПКНВ	– Польський Комітет Національного Визволення
ПКНО	– (рос. Польский Комитет Национального Освобождения) ПКНВ
ПКО	– (поль.) Польський комітет опіки
ПНР	– Польська Народна Республіка
ПОВ	– (поль.) Польська військова організація
пов.	– повіт; повітовий
получ.	– (рос. получитель; получил) отримувач; отримав
пом.	– (рос. помощник) помічник
пор.	– порівняй
ПОРП	– Польська об'єднана робітничка партія
пп	– (поль.) піхотний полк
ППР	– (поль.) Польська робітничка партія
ППС	– (поль.) Польська соціалістична партія
ППС	– (рос. пистолет-пулемет Судаева) пістолет-кулемет Судаєва
ППС-ВРН	– (поль.) Польська соціалістична партія – Воля Рівність Незалежність
ППШ	– (рос. пистолет-пулемет Шпагина) пістолет-кулемет Шпагіна
пр.	– (рос. прочий) інший
пред-во; предст-во	– (рос. представительство) представництво
прим.	– примірник
ПРН	– (поль.) Повітова Рада Народова
ПСЗ	– (поль.) Польські Збройні Сили
ПСЛ	– (поль.) Польська селянська партія
ПСЦ	– (поль.) Державна служба цивільна
ПТ	– (поль. з латин.) зі збереженням всіх відповідних титулів
ПТР	– (рос. противотанковое ружье) протитанкова рушниця

ПУБП	- (поль.) Повітове управління громадської безпеки
ПУР	- (поль.) Державне репатріаційне управління
р.	- (рос. река) ріка, річка
р., руб.	- (рос. рубль) карбованець
р.; рр.	- рік; роки
радгосп	- радянське господарство
рай.	- (рос. районный) районний
Райздравотдел	- (рос. районный отдел здравоохранения) районний відділ охорони здоров'я
РайЗО	- (рос. Районный земельный отдел) Районний земельний відділ
райисполком	- (рос. районный исполнительный комитет) районний виконавчий комітет
райком	- (рос. районный комитет) районний комітет
райпредставительства	- (рос. районные представительства) районні представництва
райпромкомбинат	- (рос. районный промышленный комбинат) районний промисловий комбінат
райсовет	- (рос. районный совет) районна рада
райуповноважений	- районний уповноважений
райуполномоченный	- (рос. районный уполномоченный) районний уповноважений
райфинотдел	- (рос. районный финансовый отдел) районний фінансовий відділ
РАП	- (поль.) Відомство громадської адміністрації
РГД	- (рос. ручная граната дистанционная) ручна граната дистанційна
РГН і Ф	- (поль.) Відомство народного господарства і фінансів
ред.	- редакція
рез.	- резидент
рембаза	- (рос. ремонтная база) ремонтна база
РМ	- Рада Міністрів
РН	- (поль.) Рада Народова
РН СЛ	- (поль.) Головна рада Селянської партії
р-н	- район
РНК, Раднарком	- Рада Народних Комісарів
РО НКГБ	- (рос. районный отдел НКГБ) районний відділ НКГБ
РОАК	- (поль.) Рух опору Армії Крайової
рос.	- російський
рот.	- (рос.) ротапринт
РП	- Республіка Польща

РППС	- (поль.) Робітнича партія польських соціалістів
РРФСР	- Російська Радянська Федеративна Соціалістична Республіка
РСЗ	- (поль.) Відомство закордонних справ
РСР	- Радянська Соціалістична Республіка
РСФСР	- (Российская Советская Федеративная Социалистическая Республика) РРФСР
с.	- (рос. село) село
с., С.	- сторінка
с.г., с/г	- (рос. сего года) цього року
с.х., с/х, с-х	- (рос. сельскохозяйственный) сільськогосподарський
с/совет	- (рос. сельсовет) сільрада
с/сообш., с/сообщение	- (рос. спецсообщение) спецповідомлення
с/х	- (рос. совхоз) радгосп
санинспектор	- (рос. санитарный инспектор) санітарний інспектор
Сахаротрест	- (рос. сахарный трест) цукровий трест
СБУ	- Служба безпеки України
СД	- (поль.) Демократична партія
СДКПіЛ	- (поль.) Соціал-демократія Королівства Польського і Литви
сельсовет	- (рос. сельский совет) сільська рада
сельхозартель	- (рос. сельскохозяйственная артель) сільськогосподарський кооператив
сільгоспвідділ	- сільськогосподарський відділ
СЗБ	- Союз Збройної Боротьби
СКВ	- Самооборонні Кущові Відділи
СЛ	- (поль.) Селянська партія
см	- сантиметр
см.	- (рос. смотри) дивись
СНК, Совнарком	- (рос. Совет Народных Комиссаров) РНК
сов.	- (рос. советский) радянський
Сов. секретно	- (рос. совершенно секретно) цілком таємно
совхоз	- (рос. советское хозяйство) радгосп
СОК	- (поль.) Служба охорони залізниці
солизавод	- (рос. солеварный завод) солеварний завод
сооб., сообщ.	- (рос. сообщение) повідомлення
сп., спец.	- (рос. специальный) спеціальний
Спецотдел	- (рос. специальный отдел) спеціальний відділ
СПП	- (рос. Союз польских патриотов) Спілка польських патріотів
спр.	- справа

СРСР	– Союз Радянських Соціалістичних Республік
ССР	– (рос. Советская Социалистическая Республика) РСР
СССР	– (рос. Союз Советских Социалистических Республик) СРСР
ст.	– (рос. станция) станція
ст.	– (рос. старший) старший
ст.	– (рос. статья) стаття
стройбатальоны	– (рос. строительные батальоны) будівельні батальйони
СШ	– (рос. Средняя школа) Середня школа
США	– (рос. Соединенные Штаты Америки) Сполучені Штати Америки
т	– тонна
т., Т.	– том
т., тов.; т.т.	– (рос. товарищ; товарищи) товариш; товариші
т., тыс.	– (рос. тысяча) тисяча
т.г.	– (рос. текущего года) поточного року
т.е.	– (рос. то есть) тобто
т.к.	– (рос. так как), оскільки, тому що
т. зв.	– так званий
табаксовхоз	– (рос. табачный совхоз) тютюновий радгосп
тел.	– телефон
тир.	– (рос. тираж) тираж
тис.	– тисяча
ТО НКГБ	– (рос. транспортный отдел НКГБ) транспортний відділ НКГБ
ТУНЄ РП	– Тимчасовий Уряд Національної Єдності РП
УБ	– (поль.) Управління безпеки
УК	– (рос. Уголовный Кодекс) Кримінальний Кодекс
укр.	– (рос. украинский) український
ул.	– (рос. улица) вулиця
УМ	– (рос. Управление Милиции) Управління міліції
УМВД	– (рос. Управление МВД) Управління МВД
УМГБ	– (рос. Управление МГБ) Управління МГБ
УНКВД	– (рос. Управление НКВД) Управління НКВД
УНКГБ	– (рос. Управление НКГБ) Управління НКГБ
УПА	– Українська Повстанська Армія
УПВ	– (рос. Управления Пограничных войск) Управління прикордонних військ
уполминзаг	– (рос. уполномоченный Министерства заготовок) уповноважений Міністерства заготівлі
уполнаркомзаг	– (рос. уполномоченный Народного комиссариата

	заготовок) уповноважений Народного комісаріату заготівлі
уполнаркомсвязи	– (рос. уполномоченный Народного комиссариата связи) уповноважений Народного комісаріату зв'язку
Упр.	– (рос. управление) управління
УРСР	– Українська Радянська Соціалістична Республіка
УСКТ	– Українське суспільно-культурне товариство
УССД	– Українська Самостійна Соборна Держава
УССР	– (рос. Украинская Советская Социалистическая Республика) УРСР
Ушосдор	– (рос. Управление шоссейных дорог) Управління шосейних доріг
ф.	– фонд
финотдел	– (рос. финансовый отдел) фінансовий відділ
ФРН	– Федеративна Республіка Німеччини
хв.	– хвилина
х-во, хоз-во	– (рос. хозяйство) господарство
ц.р.	– цього року
ЦАВ РП	– (поль.) Центральний військовий архів РП
ЦДАВОВУ	– Центральний державний архів вищих органів влади і управління України
ЦДАГОУ	– Центральний державний архів громадських об'єднань України
цент., центн.	– центнер
ЦК	– (рос. Центральный комитет) центральний комітет
ЦКВ	– (поль.) Центральний виконавчий комітет
ЦККП	– (поль.) Центральна комісія партійного контролю
ЦКР	– (поль.) Центральна ревізійна комісія
ч.	– (рос. часть) частина
ч., чел.	– (рос. человек) осіб
чл.	– член
шт.	– штук
ш/т, ш/телеграмма	– (рос. шифротелеграмма) шифротелеграма
экз.	– (рос. экземпляр) примірник
Югозаготзерно	– (рос. Южная контора заготовки зерна) Південна контора заготівлі зерна

INDEKS NAZWISK I PSEUDONIMÓW

- Abakumow Wiktor 33, 869, 873, 875, fot. 6
 Achapkin 391
 Adamczyk Kazimierz 255
 Adamiuk Franciszek 277
 Adaszkievicz-Dragomirecka Karolina 889, 891
 Afanasienko Iwan 197
 Aleksandrow 781
 Aleksiejew 681
 Andriejew 849
 Antiukowicz 81
 Azbestbaun 133

 Babasiew Michaił 127
 Babicka J. 551, 553, 565
 Babisz Stanisław 233
 Badak Mieczysław 833
 Baderczyk Zygmunt 531, 533
 Baj Władysława 513
 Bajsberg zob. Wajsberg Siemion
 Bajukow 185
 Balecki Stanisław 163
 Balicki Zygmunt 511, 513
 Baliński lub Bieliński Wiktor 331, 351
 Banaś Stanisław 167, 837
 Bandura 139
 Baraban 75
 Baranowski 399
 Barszcz Zygmunt ps. „Stach” 345, 355, 929
 Batoż Marian 167
 Batruk Siergiej 207
 Bażan M. 47
 Bednarz Andrzej 19, 27, 541, 731
 Bednarz Józef 19, 29, 41, 531–537, 797, 801
 Berezowski 489
 Beria Ławrientij 7, 15, 33, 107, 111, 117, 415, 611, 869, 873, fot. 2
 Berman Jakub 47
 Biedniak Bronisław 511, 513
 Bielewnia 253
 Bieliński Wiktor zob. Baliński Wiktor
 Bielous Iwan 197
 Bierut Bolesław 517, 519

 Bik Marian 793
 Biliński R. 31, 857, 863
 Biliński Zygmunt 319
 Biłas Iwan 37
Biłas Iwan 57
 Biońska Helena 319
 „Bir” zob. Szyszkanyneć Wasyl
 Birenzweig Henryk 283, 285
 Blecharski Kazimierz zob. Blicharski Kazimierz
 Blicharski Kazimierz 257–261, 401
 Bober Franciszek 163
 Bodan 921
 Bogacki Marian 389
 Bojko Galina 207
 Böldyrkow 853
 Bondarienko Michaił 7, 87, 103, 127, 715, fot. 26
Bonusiak W. 59
 Borisow 651
 Borodacz Barbars (Borys) 203, 293
 Borodej Mieczysław vel Wajda Marian ps. „Lis” 109, 113
 Borodyński Franciszek 201
 Borowik 771, 865
 „Bór” zob. Komorowski Tadeusz
 Braśławskaja 135, 143
 Braude Zygmunt 283, 285, fot. 69
 Brawiński Leon 137
 Brikkier 357
Bucko O. 57
 Buczewski Jan 165
 Bugajewskaja 131, 163, 169, 709, 753, 847
 Buhaj Mykoła 37
Buhaj Mykoła 57
 Bujalski Bolesław 255, 261
 Bułdakow Iwan 715
 Bułganin Nikołaj 43, 183, 187, 269
 Burkowskaja Seweryna 339
 Burmak Piotr 9, 11, 15, 193, 195, 221, 223, 301, 381, 383
 Burski 283, 285
 Butienko G. 155, 159

- Caban Ireneusz* 513
 Cap Jan 387
 Chaina Izydor 319
 Chajet Michaił 13, 15, 83, 297, 325, 327, 361,
 365, 375, 379, 395, 405, 419, fot. 38
Chanas Wołodymyr 57
 Chatkiewicz 783
Chawariwskij Bohdan 57
 Chmielnicki Bohdan 457, 465
 Chmura Zygmunt 131
 Chomienko Lubow 207
 „Chrin” zob. Stebelski Stefan
 Chruszcz Stanisław 167
 Chruszczow Nikita 11, 15, 39, 43, 47, 141,
 145, 157, 263, 277, 317, 381, 383, 415,
 873, fot. 1, fot. 3
 Churchill Winston 205, 391, 499
 Cichocki 209
 Cichońska 629
 Cierska Józefa 137
 Ciesielski Lubomir 29, 777
 Ciesielski Stanisław 37
Ciesielski Stanisław 57, 403
 Cieślak 599
 Cilewicz Emilia 807, 809
 Cimura Emil 801
 „Cis” zob. Filipkowski Władysław
 Ciłowicz Borys 11, 15, 231, 235, 237, 245, 249,
 385
 Ciupko 921
 Cokol Andriej 41, 153, 155,
 Curzon George 277
 Cwietuchin Fiodor 15, 31, 387, 391, 867,
 fot. 29
 Cych 323, 343
 Cyganiuk 321
 Cykało Amelia 837
 Czajka Władysław 399
 Czajkiewicz Kazimierz 167
Czajkowski S. 57
 Czaponia 353
 Czerewin Petro 139
 Czermnych Aleksiej 23, 75, 77, 655
 Czerniakiewicz Jan 35
Czerniakiewicz Jan 57
 Czerniecki Borys 27, 75, 77, 761
 Czernyszow Wasilij 9, 147, 149, fot. 10
 Czumowiecki 415
 Czyngis chan 517
 Czyżewski Jerzy 129
 Dańko Wasilij 197
 Daszkiewicz Wacław 777
 Dąbrowski 291
 Dąbrowski Konstanty 283, 285, fot. 54
 Dąbrowski Tadeusz 319
 Demianiuk Stefan 257
 Deszczyszyn Bazyli 443–447
 Diemiochin Iwan 65, 67, fot. 42
 Diemura 111, 301
 Dienisienko 789
 Dieulin Aleksander 631, 769
 Dimitrijew zob. Dmitrijew Aleksander
 Diug Janina Wanda 295, 297, 401, 403, 927
 Diug Stanisław 299
 Diuk Janina zob. Diug Janina Wanda
 Dłużynskij 431, 435
 Dmitrijew Aleksander 29, 787
 Dołgowa 419, 509
 Domb 29, 791–795
 Dostiel Jadwiga 99
 Drabik Michał ps. „Liwusz” 347, 355, 397
 Dragomirecki Anatol 889, 891
 Drażek Wacław 141
Drozd Roman 57
 Drozdecki Władysław 233, 293,
 Drozdieckij Paweł 13–17, 315, 323, 339, 343,
 387, 391, 507, fot. 12
 Drozdowski Karol 129
 Drozdowski Tadeusz 129
 Dudnik Aleksander 301
 Duliba Tomasz 555, 559, fot. 59
 Duszyński Zygmunt 283, 285, fot. 60
 Dynowiec 883
 Dziaba Teodor 481
 Dziadosz I. 873
 Dzieplikiewicz 511, 513
 Dzierżek Grzegorz 99
 Dzierżek Henryk 99
 Dżingis Chan zob. Czyngis chan
 Dżumak Józef 497
 Emerlik Kazimierz 161
 Epsztejn 783

Falsberg 401
 Faniszyn Teofil 167
 Fiedotow Paweł 7, 13, 17, 79, 83, 85, 359, 417, 491, fot. 15
 Filak M. 871
 Filipkowski Władysław ps. „Cis”, „Janka”, „Ludwik” 107, 109, 113, fot. 73
 Filippowski Adam ps. „Ludwik” zob. Filipkowski Władysław
 Fiodorow Aleksander 75, 77, fot. 36
 Forst 401
 Forst 809
 Friszko Siergiej 31, 849, 851, fot. 45

 „G-V” zob. Kit Wołodymyr
 Gacek Józef 137
 Gajowniczek Zuzanna 55
 Gan Ludwik 779, 839
 Gankiewicz 211
 Gapijewa 615, 645, 649, 655, 677–685, 785–789, 817, 829, 845, 853
 Garlej 97
 Gaweł 291
 Gawroński 595
 Ger lub Gera zob. Gier Stanisław
 Gesing Roman 25, 521, 689, 691
 Gielman 893
 Gier Stanisław 19, 515
 Gierulewa Elżbieta 21, 627, 629
 Gieruś Grzegorz 511, 513
 Glinka Dmitrij 301
 Gliwa Piotr 321
 Gławacz I. 873
 Głazkow Michaił 31, 845
 Głowacki Albin 151
 Gmitrosiewicz Tadeusz 317
 Gnacik Jan 133, 201
 Gniniuk 639
 Gogol Iwan 199
 Golak 817
 Gołowko-Ułazowski Władimir 301
 Gołubiew Aleksander 23, 647, fot. 47
 Gołubiew Aleksiej 75, 77, fot. 23
 Gomułka Władysław 57
 Gonczaruk W. 807
 Gondar M. 333, 353
 Grabań Irena 837
 Grablis Jan 479, fot. 63
 Grabowski A. 537, 551, 553, 559, 565, 599, 617
 Grabski Stanisław 47, 205
 Gradil Aleksiej 197
 Grankowski Jan 801
 Greźnicka Władysław 253
 Gricaj Paweł 193
 Griebczenko Iwan 11, 15, 45, 153, 159, 303, 305, 377, 379, 393, 395, 399, 401
 Griebniew 157
 Griesgraber Mieczysław 567, 569
 Grobań Michał 837
 Gromczewskij M. 873
 Grudinin 83
 Gruszeckij Iwan 15, 381, 383
 „Grzegorz” zob. Kilianowicz Stefan
 Grzelak W. 599, 617
 Guńka Jan 209
 Guriejew Witalij 143
 Gutsz Jerzy 445

Hajdaj Ołeh 57
 „Hardy” zob. Sidor Kazimierz
 Hass 373
 „Heniek” 819
 Hitler Adolf 139, 629
 Hnat Władysław 593
 „Homin” zob. Kit Wołodymyr
Hryciuk Grzegorz 57

 „Ihor” zob. Kit Wołodymyr
 Iłasow Nikołaj 23, 677, fot. 19
 Iljuszyn Ihor 55
 Ilkow 449
 Ilnicka Je. 319
 Iowienko Andriej 7, 69, 71, 75, 83, 85, 103, 205, 217, 237, 261, 391, 417, 645–655, 675, 679–685, 699, 723, 753, 759, 763, 765, 769, 811, 829, 893
 Iskierski 319, 321
 Iwancew 331, 351
 Iwanow Borys 21, 23, 153, 571, 573, 589, 657, 659, 673
 „Iwanow” 199
 Iwanów Mikołaj 91
 Iwkin Georgij 23, 649, fot. 30

- Iwłak Stefania 89
 Iżnierie Wasilij 141
 Jacik Józef 253
 Jacyszyn Iwan 197, 277
 Jaczyk 163
 Jagier Józef 131
 Jakubowicz Teofila 169
 Jakubowski Grzegorz 55
Jakubowski Z. 513
 Janicko 387
 „Janka” zob. Filipkowski Władysław
 Jankowski Hryhorij ps. „Łastiwka” 857
 Januś Zofia 487, 489
 Jarosławski 323, 343
 Jarosławski Józef 255
 Jaworski Mikołaj 389
 Jegorow 877
 Jemielianow 357
 Jesipienko Daniil 31, 33, 865, 867, 877
 Jędrowski Borysław 233, 293
 Jochman Janusz 295, 297, 929
 Juchniewicz Franciszek 801
 „Jurand” zob. Sobczyński Władysław
 Jurczak Paweł 445
 Jurczenko 419
 Jurkiewicz Tadeusz 567
 Kadiejewa 83
 „Kaleranij” 199
 Kalnienko Timofiej 7, 9, 63, 67, 153, 179, 185,
 243, fot. 14
 Kałas Jadwiga 131
 Kałasz Paweł 129
 Kałasznikow W. 155
 Kanajew Aleksander 301
 Kandefer I. 397
 „Karczewoj” 747
 Karin-Danilenko Siergiej 15, 397, fot. 37
 Karpienko 779
 Karyj 781
 Kasatkin Konstantin 27, 31, 757, 829, fot. 18
 Kasiewicz Stanisław 527
 Katerynicz Michaił 19, 555–559
 Keller Anna 91
Kersten Krystyna 57
 Kęcik Henryk 399
 Kiernik Władysław 593
 Kilianowicz Stefan vel Korczyński Grzegorz
 ps. „Grzegorz” 823, fot. 65
 Kimler 317
 Kindikkiewicz Zygmunt 165
 Kiriczenko Aleksiej 153, 159
 „Kisiel” 561
 Kit Wołodymyr ps. „Ihor”, „Homin”, „G-V”
 19, 453, 471, 515, 521
 Kitajew Wasilij 301
 Klim Bazyli 445
 Klimowicz Waczesław 353
 Kmicikiewicz 481
 Kniaziew Aleksander 31, 847
 Knopka Stanisława 387
 Kobałow Bogdan 13, 19, 325, 327, 507, fot. 7
 Kobylecki Józef 19, 555–559
 Kochnij Nikołaj 341
 Kocierubo Michaił 11, 209, 217, 219
 Koczkarowski Jan 235
 Kośla Mieczysław 249
 Kogub 401
 Kokoruz Paweł 401, 403
 Kokoruz Piotr zob. Kokoruz Paweł
 Kol 489
 Kolbusz Maria 101
 Kolbusz Marian 101
 Kołbin 655
 Kołbus Wanda 247, 293
 Kołganow Wasilij 33, 881
 Komar Feliks 801
 Komorowski Tadeusz ps. „Bór” 245, 249
 Kondratenko Borys 23, 651, fot. 46
 Kononienko Aleksander 197
 Konyk P. 873
 Koń M. 871
 Kopicia Prokofij 939
 Kopyłow 677
 Korcz Władysław ps. „Tatar” 299, 347, 355
 Korczyński Andrzej 443–447
 Korczyński Grzegorz zob. Kilianowicz Stefan
 Kornijczuk Ołeksandr 261
 Kornijec Leonid 175, 177
 Kornijenko Trofim 75, 77, fot. 27
 Korolko Mykoła 443–447
 Korotczenko Diemjan 9, 11, 15, 45, 153, 157,
 159, 175, 179, 243, 399

- Korzycki Antoni 47
 Kosowski Władysław 255
 Kostielko Jan 837
 Kostienko Aleksander 313
 Koszewoj Wasilij 197
 Koszman Kazimierz 837
 Koszycki Mieczysław 511
 Kotek-Agroszewski Stanisław 9, 171, 173,
 fot. 55
 Kotowicz Zdzisław 401
 Kowalow 389
 Kowalow 753
 Kowalski Piotr 133
 Kowrygin 169
 Kowryżenko Paweł 27, 715, 747, 749
 Kozik 939
 Kozłow Anatolij 23, 27, 639, 763, fot. 28
 Kozłowski 489
 Kozłowski Franciszek 511
 Kozłowski Szczepan 291
 Kozubik Wiktor 497
 Krajcarek Michał 545
 Krakowska lub Krokowska Józefa 211, 317
 Krasnosnobcew 131
 Krasucki Jan 339–343, 401, 929
 Kraszeninnikow Michaił 75, 77, fot. 34
 Krawcowa Stanisława 95
 Krawczenko Iwan 301
 Krawczenko Józef 511, 513
 Krawczenko Józef zob. Krawczenko Józef
 Krembuszewska Katarzyna 89
 Kret 497
 Kriwopałow 653
 Krokowska Józefa zob. Krakowska Józefa
 Król Kazimierz 593
 Krucholski I. 807
 „Kruk” zob. Sidor Kazimierz
 Kruszelnicki Jan 231, 293
 Krużyński Emil 331, 351
 Kryłow Paweł 29, 817, fot. 25
 Kryska J. 521
 Kryształ P. 101
 Krywda Władysław 203
 Księżarczyk Franciszek 475, 505, fot. 64
 Kucak Danyło 165
 Kuczerienko Dmitrij 301
 Kuksun 881
 Kulczycki Włodzimierz 135
 Kulik Stanisław vel Wirski Jan ps. „Piłat”,
 „Tarzan”, „Tur” 819, 823
 Kułakowski Petro 55
 Kunusz Józef 235
 Kupczyk Mychajło 163
 Kurcman Henryk 511, 513
 Kurilenko 75
 Kusznir Eustachy 167
 Kutereba Jan 839, 841
 Kuzniecowa 699
 Kuzniecowa Iwan 23, 653, fot. 24
 Kuźmienko 75
 Kwaśnicka Stefania 213
 Kwaśnicki 463
 Kwaśnicki Franciszek 213
 Kwicień Juś 213

Lach S. 57
 Lachowski 333
Laskowicz Krystyna 845
 Laskowski Jan 401
 Łatuszek 129
 Lazurek 389
 Lebedź 387
 Legal Włodzimierz 355
 Lemberger 835
 Lengowska Katarzyna 89
 Leniewicz Zofia 391
 Leonienko Iwan 207
 Leszczyński Zygmunt 731, fot. 71
 Leśniak 247
 Lewin Dmitrij 25, 683
 Lewko Kazimierz 707
 Lewoczek 883
 Lewowicki Czesław 317
 Lewowicki Władysław 317
 Lichtańska 389
 „Lida” 495
 Lifszyc 779, 783
 Lipkowski Jan 805
 „Lis” zob. Borodej Mieczysław
 Lisiński J. 441
 Lisiuczenko Nikołaj 193
 Liszczyk Jerzy 317
 Litwinow Siergiej 25, 27, 721, 723, 767
 Liwiński Józef 233, 293

„Liwiusz” zob. Drabik Michał
 „Ludwik” zob. Filipkowski Władysław

„Łastiwka” zob. Jankowski Hryhorij
 Łoburienko Iwan 9, 11, 193, 195, 225, 243, 301
 Łogiński Tadeusz 347
 Łopatko Kazimierz 91
 Łubieński 801
 Łucenko 639, 647, 651, 653, 699, 729, 763, 765, 779
 Łukaczywski Zygmunt 201
 Łupandin 867
 Łuszipienko 75

Macedoński Hipolit 257
Machocki E. 513
 Majecha Mieczysław 247
 Majewski Kazimierz 161
 Majski Iwan 143, 191
 Majstruk Władimir 9–17, 29, 33, 137, 143, 145, 231, 235, 245, 249, 287, 297, 329, 333, 339, 343, 345, 355, 397, 419, 487, 491, 493, 497, 771, 779, 925, 931, fot. 21
 Maksimienko 305, 379, 395, 403
 Makuch 441
 Makuch Helena 533
 Malik Włodzimierz 347
 Małysz Andriej 197
 Manderika lub Mandryka Helena 201, 291, 495
 Mandryka Helena zob. Manderika Helena
 Mantel Feliks 21, 603, 605
 Manuilski Dmitrij 47
 Mar Władysław 167
 Marcijak 381
 Marciszewskij 771, 779, 817, 845, 847, 851, 853, 865, 867, 879, 881
 Markowicz 291
 Markowskij Konstantin 27, 29, 753, 755, 773
 Masnyk Dmytro 481, 483
 Maszkiewskij 921
 Matwiejew Nikołaj 33, 877, 879
 Mazin Konstantin 103, 163, 205, 217, 237, 261, 491, 499, 631, 645, 655, 751, 757, 761, 811, 851, 865, 917, 931, fot. 39
 Mazurek Walerian (Walery) 807
 Mądra Helena 245

Mechlis Lew 183, 187
 Michajlenko Aleksiej 197
 Michajłow 615
 Michajłow Aleksiej 11, 13, 21, 27, 251, 261, 357, 615, 765, fot. 31
 Michalczuk Timofiej 27, 759
 Micher Kazimierz 17, 485
 Miedwiediew Paweł 7–11, 15, 21–33, 69, 75, 87, 103, 199, 231, 245, 251, 313, 323, 325, 343, 391, 407, 627, 631, 633, 647–657, 677–685, 709, 721, 747, 767, 771, 773, 779, 785–789, 803, 811, 817, 829, 831, 845, 849, 853, 865, 867, 923, 925, fot. 17
 Mielnik Konstanty 245, 293, 495
 Mierkułow Wsiewołod 117, 127, 423, 491, 631, fot. 5
 Mikołajczyk Stanisław 111, 113, 143, 201, 205, 251, 253, 267, 437, 733
 Miłowanowa 83
 Mindelzun Leon 71
Mirczuk P. 513
 Mirek Jan 17–21, 501, 505, 543, 549, 551, 553, 565, 599, 617
 Misijuk 921
 Misioł Eugeniusz 37
Misioł Eugeniusz 57, 59, 85, 173, 185, 445
 Misztal Alfons 25, 31, 33, 693, 701, 705, 717, 855, 883
 Mitruszyn 685
 Mizerny Wasyl ps. „Ren” 479
 Modzelewski Zygmunt 429, 435, 437
 Mogiła Andriej 153
 Mongold Alfred 165
 Moroz Anton 213
 Moroz Nikołaj 7, 9, 25, 31, 129–135, 161–165, 169, 199, 203, 721, 831, 841, 853, fot. 22
 Moroz Stanisław 133
 „Morozenko” 819
 Mostowoj 491, 499
 Motyka Grzegorz 39
Motyka Grzegorz 59
 Mraczkowski Józef 321

Napoleon Bonaparte 459
 Nasutto Jan 595
 Naumowa 509
 Nejman Henryk 399

Nieczajew Aleksiej 25, 709, fot. 44
 Niemiecki J. 809
 Niemierowski 833
 Niemiłowicz 837
 Niepokólczycki Franciszek 733
 Niewinskaja Zinaida 487, 489
 Niezelskij Piotr 193
 Nikieszin 75
 Nikołajew W. 7, 69
 Nitka Józef 401
 Nojberg I. 97
 Nojtler Barbara 401
 Nowak Nina 97
 Nowakowski 319
 Nowinskij 223
 Nowosad Władysław 511, 513
 Nowosiak Rozalia 141

 Ochab Edward 13, 307, 309, fot. 50
 Ogołcow Siergiej 25, 711–715, fot. 8
 Ogrizło 939
 Ojak Stanisław 399
 Oktowiec Wodśłow 333
 Okulicki Leopold 113
 Olennik Władysław 161
 Omielaniuk 921
 Onufrowski 211
 Opsik Wiera 137
 Orieszkin Michaił 23, 679
 „Orlik” 255
 Orłowski Roman 743, fot. 68
 Osóbka-Morawski Edward 21, 25, 39, 47,
 143, 269, 277, 603, 725, 727, fot. 49
 Ostrowskaja Ludmiła 207
 Ostrowski Adam ps. „Tomasz”, „Tomasz
 Niedziela” 107–111, 173, 229, fot. 56
 Ostrowski Władysław 17, 469, 473, 475, fot. 70

 Pacholak Józef 445
 Pachuta 269
 Pająk Andrzej 837
 Pająk Józef 837
 Pak 951
 Parat Nadzieja 399
 Parfientjewa 867, 877, 881
 Pastuszek 449–453
 Paszulka Adam 169

 Patla Maria 141
 Paustowski Feliks 351
 Pawlenko 385
 Pawlenko Aleksander 27, 737, 741, 787, 789,
 fot. 40
 Pawliszyn 353, 495
 Pawluczenko Daniil 29, 783
 Pawłow Andrian 27, 751
 Pawłow Grigorij 193
 Pawłow Władimir 29, 767
 Pawłowski J. 805
 Pawłowski Józef 319
 Pawłusiewicz Tadeusz 521, 707
 Pawos Wanda 353
 Pczelinskij 771
 Petryszyn Józef 731
 Pichowicz Kazimierz 167
 Piendyk 291
 Piermiakow Iwan 21, 627, 629, fot. 41
 „Pietrow” 199
 „Pietrowicz” 497
 Pilarska 389
 Pilarski 389
 Pilaszek Józefa 835
 Pilecki Józef 27, 743, 745
 Pilipa 937
 Pilnow Fiodor 17, 417, 491, 751, 757, 761
 „Piłat” zob. Kulik Stanisław
 Piłsudski Józef 143, 735
 Pirog K. 909, 937
 Pistun Trofim 443, 445
 Pitowranow Jewgienij 33, 935, 943, 945
 Piwowarczyk Antoni vel Wolski Władysław
 47, 283, 285, 401, 531, 535, 555, 559,
 911, 913, fot. 51
 Pizło Stanisław 41, 399–403, 793, fot. 58
 Pluto Stanisław 479
 Pniak Józef 567
 Podgornyj Nikołaj 41, 153, 155, 159, 411
 Podrużen Aleksander 209
 Podsobiński Szczepan 707
 Pokus 353, 495
 Poleszczuk Nikołaj 207
 Politij 381
 Połonskaja 383
 Popierieka Michaił 33, 935, 941, 943
 Popko Witalij 501, 505, fot. 62

Posieczny 259
 Potyra Anna 321
 Poziecha Arnold 161
 Priesnaja Ludmiła 207
 Pronin Siergiej 193
 Proniw Eleonora 833
 Prystajko Wołodymyr 55
 Przybylska Adrianna 209
 Pszennikow Ołeksandr 55
 Ptasznik 247
 Pticyn 763
Pudło K. 57
 Pugacz Piotr 9, 13, 21, 209, 217, 219, 315, 321,
 631, fot. 32
 Pugaczewskij 193
 Pusz Piotr 841
 Pyrih K. zob. Pirog K.

Rachuba Czesław zob. Rybacha Czesław
 Raczkiewicz Władysław 185
 Radczenko 765
 Radczuk Sofon 141
 Radejko Mykoła ps. „Zorycz” 467, 471
 Rafael 127
 Rajca Janina 257
 Rajchman Leonid 17, 261, 423, 437, fot. 16
 Rajzler 401
 Ranieta 489
 Rassychin Iwan 301
Redziński Mieczysław 857
 „Ren” zob. Mizerny Wasyl
 Riasnoj Wasilij 7–11, 21, 107, 111, 113, 147,
 149, 155, 179, 221, 223, 611
 Riepieckij 759
 Riepuś 939
 Rieszetow Nikołaj 31, 865, fot. 35
 Rieszetowa 845
 Risa Kiwic 139
 Robel Zygmunt 21, 607, 609
 Rodłowski Adam 331, 351
 Rogalski Mieczysław 11, 41, 227, 229, 279
 Roger Alojzy 399
 Rogow 943
 Rokitko Paweł 9, 189, 191
 Rola-Żymierski Michał zob. Żymierski Mi-
 chał
 Romanowicz Julia 95

Romaszczenko Michaił 41, 153, 159, 197,
 207, 909, 937
 Romer Tadeusz 205
 Roosevelt Franklin Delano 391, 499
 Rotaj Mielizna 167
 Rotkiewicz Iwan 855, fot. 61
 Rózga Stefan lub Wacław ps. „Stefan” 15, 19,
 21, 33, 409, 411, 511, 513, 591, 595, 621,
 625, 911, 913, fot. 53
 Ruczyk Maciej 165
 Rudkiewicz Józef 353
 Rusieckij Iwan 33, 589, 895, 909, 937, 951
 Rybacha Czesław 511, 513
 Ryc Władysław 513
 Ryczkow N. 117
 Rykaczewski Jan 511
 Rzeźniowiecki Franciszek 697

Sachnowskij G. 155, 157
 Sadowniczy N. 157
 Safonow G. 117
 Sałkin 301
 Sało Franciszek 133, 203
 Samojed 841
 Saniaja 75
 Sawczenko Siergiej 7–17, 21–33, 63, 67, 79–
 83, 129, 133, 137, 161, 165, 209, 287, 325,
 329, 337, 345, 357, 359, 377, 385, 393, 397,
 419, 487, 493, 615, 631, 639, 645, 699, 729,
 751, 753, 757–765, 771, 781, 847, 881, 885,
 891, 923, 945, 951, fot. 11
 Sawera 617
 Sawicki 211
 Sazowskij Kirilo 235
 „Sebastian” zob. Wacheman Waczesław
 Serhijczuk Wołodymyr 37
Serhijczuk Wołodymyr 57, 185, 403
 Sidor Kazimierz ps. „Kruk”, „Hardy” 11, 239,
 241, fot. 57
 Sidorowa 111
 Sielemiakin 679
 Siemionow 787
 Siena Stefan 165
 Sienczyło 185
 Sieriegin 829
 Sierow Iwan 243, fot. 9
 Sierwietnik 645

„Sikit zob. „Sokił”
 Sikorski Władysław 143, 191
 Skalska Ludmiła 233
 Skowroński 497
 Skwałowska Helena 805
 Słowacka I. 595
 Słuka Jan 93
 Słupnicki 25, 449, 471, 521, 687, 703
 Sływka Jurij 41
Sływka Jurij 57, 59, 403
 Smartyńska Janna 139
 Smirnow 193
 Smoleński M. 21, 595
 Sobczuk Leon 511, 513
 Sobczyński Władysław vel Sobociński, Spychaj
 ps. „Władek”, „Jurand” 19, 561, 563, 567,
 569, fot. 66
 Sobiesiak Irena 553
 Sobko 163
 Sobociński zob. Sobczyński Władysław
 Sobol Bronisława 835
 Soczyński 389
 „Sokił” 17, 19, 449, 469, 515, 517, 521
 Sokołow 709
 Sokołow 759
 Sokołowski 161
 „Sokół” 821
 Sosnkowski Kazimierz 141, 143, 245,
 Sotnikow Michaił 9, 199, 203, 205
 Sowiński Julian 401
 Spychaj zob. Sobczyński Władysław
Srebrakowski A. 57
 „Stach” 857
 „Stach” zob. Barszcz Zygmunt
 Stachanow 223
 Stadnienko 131
 Stalin Józef 11, 43, 67, 131, 205, 253, 263, 269,
 391, 415, 873, fot. 1
 Stanek Mieczysław 399
 Starczenko Wasilij 47, 153, 155, 159
 Stasiuk Witold 511, 513
 Statska Franciszka 129
 Stawska Stanisława 399
 Stebelski Stefan ps. „Chrin” 857
 Stec Mieczysław 563, fot. 67
 Steć Władysław 511, 513
 „Stefan” zob. Różga Stefan
 Stiecznyj 871
 Stiepnia 91
 Stopnicki zob. Stupnicki
 Strielcowa Natalia 207
 Strokacz Timofiej 157, 159, 611, fot. 13
 Strzelecki 341
 Stupnicki zob. Stupnicki
 Suchawski Włodzimierz 137
 Suchońkok S. 871
 „Sulima” zob. Szredzki Witold
 Sulski Karol 251
 Surkow Nikołaj 29, 781, fot. 20
 Swiatosławski-Swiżewski 891
 Syrowatko Marian 133
 Szałdin 383
 Szapował Jurij 55
 Szatiliw 383
 Szczepalski 835
 Szczerbatow 729
 Szcześniak 551
 Szcześniak Antoni 35
Szcześniak Antoni 57
 Szczudlik Andrzej 17, 477–483, 719
 Szejkowski zob. Szykowski
 Szepielew 847
 Szestakow Michaił 11, 13, 23, 25, 27, 303, 305,
 337, 645, 699, 729
 Szewczenko 785
 Szkurka 81
 Szlapnikow Piotr 29, 785
 Szmik Anna Adela 627, 629
 Sznek Zygfryd 241, 281, 913, fot. 52
 Szorr 213
 Szota Wiesław 35
Szota Wiesław 57
 Szpan Feliks 823
 Szredzki Witold ps. „Sulima” 291, 297, fot. 74
 Szubartowicz Albert 809
 Szukowa Zuzanna 95
 Szulga Jewdokim 197
 Szykowski 401, 403
 Szykowski Leopold 403
 Szylmowier 943
 Szyszkanyneć Wasyl ps. „Bir” 857
 Świdziński B. 17, 439, 441
 Święcicki Jan 471

- Tamerlan 517
 Tarasiewicz Leonid 805
 Tarasow Danił 269, 277
 „Tarzan” zob. Kulik Stanisław
 „Tatar” zob. Korcz Władysław
 Temerlan zob. Tamerlan
 Tichonow Paweł 25, 29, 75, 77, 685, 789,
 fot. 33
 Tielnow 683
 Tier-Grigorjan Artaszes 11, 221–225
 Timaszewski Bronisław 253
 Tiszczenko 545
 Tiszczenko Siła 859, 861, fot. 43
 Tkaczenko 651, 653, 699, 709, 723, 749
Tkaczow Serhij 57
 Toczek 777
 Tokarskij Jewstafij 489
 „Tomasz” zob. Ostrowski Adam
 „Tomasz Niedziela” zob. Ostrowski Adam
Torzecki Ryszard 59
 Trachanowski A. 871
 Trembecki Jan 95
 Triepaczenco Piotr 23, 681
 Trofimow 75
Truchan M. 57
 Truman Harry 495, 499
 Tucholski Jędrzej 55
 „Tur” zob. Kulik Stanisław
- Uglew Dmitrij 127, 715
 Umiński 443
 Untenberg Arnold 211
 Urbujew W. 89
 Uszakow Iwan 15, 17, 413, 421, fot. 48
 Utiechin G. 33, 885, 893
- Wacheman Wiaczesław ps. „Sebastian” 109
 Wajda Marian zob. Borodej Mieczysław
 Wajda Mikołaj zob. Borodej Mieczysław
 Wajnorowski I. 627
 Wajsberg Siemion 611
 Wakulenko Iwan 193, 197
 Wałęsa Lech 187
 Warszawski 415
 Wasilczenko 489
 Wasilewska Wanda 141, 143, 233, 253,
 „Wasiljew” 199
- Wasiutik Maria 247, 295
 Wąbrzeźna 511
 Wesołowski 15, 373
 Wężyniak Józef 247, 295
 Więckowska 565
 Wiliński Karol 345, 355
 Wiliński W. 87
 Wiliński Wilhelm 87
 Wilk Franciszek 471
 Winnicki Ludwik 833
 Wirski Jan zob. Kulik Stanisław
 „Wiszniewska” 839
 Wiśniewski Władysław 731, fot. 72
 Witos Wincenty 733
 „Władek” zob. Sobczyński Władysław
 Własow 21, 601, 769, 779–789, 811, 817, 829,
 841, 845, 847, 851, 853, 865, 867, 879, 881,
 917, 923, 931, 943
 Wnuk Rafał 39
Wnuk Rafał 59, 513
 Wolska P. 939
 Wolski Władysław zob. Piwowarczyk Antoni
 Wolszeniak Józef 141
 „Wołk” 199
 Wołkow Mikołaj 19–23, 73, 83, 103, 163, 169,
 205, 217, 237, 261, 313, 325, 327, 333, 355,
 357, 379, 385, 395, 421, 491, 499, 509, 539,
 613, 629, 631, 635
 Wołkow Wiktor 29, 803, 809, 811
 Worobjow 649
 Worobjow 865
 Wotruba Halina 887
 Wowk Jan 97
 Woźny Mikołaj 483
 Wójcik Edward 707
 Wójcik Wacław 535
 Wójtowicz Edmund zob. Wójtowicz Edward
 Wójtowicz Edward 511, 513
 Wójtowicz St. 29, 813
 Wrażń Stefan 567
 Wysoczańska Janina 299
 Wyszynskij Andriej 429, 435, 437, fot. 4
 Wyszynskij Franc 29, 771, 779
 Wzorek Jan 247
- Zabrowarny S.* 57
 Zajac Wasyl 163

Zajszwa Jekatierina 341

Zalc 513

Zalecki Jan 213

Zamowa 647

Zapał Jan 511, 513

Zapał Władysław 259

Zapolski 341

Zaruk-Michalski zob. Żaruk-Michalski Aleksander

Zarzeczny Zygmunt 475

Zawadskij 157

Zawadzka Anna 129

Zawadzki Mieczysław 233

Zawadzki Waczesław 131

Zawarski Kazimierz 321

Zazula Michał 445

Zdorowiag Iosif 215

Zieblikiwicz zob. Dzieplikiewicz

Ziembikiwicz Stanisław 513

Zienowicz Władysław 401

„Zorycz” zob. Radejko Mykoła

„Zryw” 819

Zubacz 939

Zubakow 135

Żarski Władysław 511, 513

Żaruk-Michalski Aleksander 25, 725, 727

Żegadłowski Bronisław 929

Żurawski Piotr 889, 891

Żymierski Michał ps. „Rola” 113

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Абакумов Віктор (Абакумов Виктор) 32, 868, 872, 874, фото 6
Адамчик Казімеж (Адамчик Казимир) 254
Адамюк Францішек 276
Адашкевич-Драгомірецька Кароліна (Адашкевич-Драгомирецкая Каролина) 888, 890
Азбестбаун 132
Александров 780
Алексєєв (Алексеев) 680
Андрєєв (Андреев) 848
Антюкович 80
Афанасенко Іван 196
Ахапкін (Ахапкин) 390
- Бабасєв Михайло (Бабасев Михаил) 126
Бабіцька Й. 550, 552, 564
Бабіш Станіслав (Бабиш Станислав) 232
Бадак Мечислав (Бадак Мечеслав) 832
Баденьчик Зигмунт 530, 532
Бажан М. 46
Бай Владислава 510, 512
Байсберг див. Вайсберг Семен
Балєцький Станіслав (Балецкий Станислав) 162
Балінський або Белінський Віктор (Балинський, Белинский Виктор) 330, 350
Баліцький Зигмунт 510, 512
Банас див. Банась Станіслав
Банась Станіслав (Банась Станислав) 166, 836
Бандура 138
Барабан 74
Барановський (Барановский) 398
Барщ Зигмунт (Барщ Зигмунд) псевдо „Стах” 344, 354, 928
Батож Мар'ян (Батож Манько) 166
Батрук Сергій (Батрук Сергей) 206
Баюков 184
Беднаж Анджей 18, 26, 540, 730
Беднаж Юзеф 18, 28, 40, 530–536 796, 800
Белинский Виктор див. Балінський Віктор
Белоус Іван 196
- Березовський (Березовский) 488
Берія Лаврентій (Берия Лаврентий) 6, 14, 32, 106, 110, 116, 414, 610, 868, 872, фото 2
Берман Якуб 46
Бедняк Броніслав 510, 512
Белєвня (Белевня) 252
Берут Болеслав 516, 518
Бік Мар'ян 792
Білас Іван 36
Білас Іван 56
Білінський Зигмунт (Билинский Зигмунд) 318
Білінський Р. 30, 856, 862
Біонська Гелена (Бионская Елена) 318
„Бір” див. Шишканинець Василь
Біренцвейг Генрик 282, 284
Блехарский Казимир див. Бліхарський Казімеж
Бліхарський Казімеж (Блихарский Казимир) 256–260, 400
Бобер Францішек (Бобер Франк) 162
Богацький Мар'ян (Богацкий Мариан) 388
Бодан 920
Бойко Галина 206
Болдирьков (Болдырьков) 852
Бондаренко Михайло (Бондаренко Михаил) 6, 86, 102, 126, 714, фото 26
Бонусяк В. 58
Борисов 650
Боровик 770, 864
Бородач Барбарс (Бородач Борис) 202, 292
Бородей Мечислав або Вайда Мар'ян псевдо „Ліс” („Лис”) 108, 112
Бородинський Францішек (Бородинский Франек) 200
Бравінський Леон (Бравинский Лев) 136
Браславська (Браславская) 134, 142
Брауде Зигмунт 282, 284, фото 69
Бріккер (Бриккер) 356
Бугаєвська (Бугаевская) 130, 162, 168, 708, 752, 846
Бугай Микола 36
Бугай Микола 56

- Булганін Микола (Булганин Николай) 40, 182, 186 268
- Булдаков Іван (Булдаков Иван) 714
- „Бур” див. Коморовський Тадеуш
- Бурковська Северина (Бурковская Северина) 338
- Бурмак Петро (Бурмак Петр) 8, 10, 14, 192, 194, 220, 222, 300, 380, 382
- Бурський 282, 284
- Бутенко Г. 154, 158
- Буцко О. 56
- Бучевський Ян (Бучевский Ян) 164
- Буяльський Болеслав (Буяльский) 254, 260
- Вайда Мар'ян див. Бородей Мечислав
- Вайда Николай див. Бородей Мечислав
- Вайноровський І. (Вайноровский И.) 626
- Вайсберг Семен 610
- Вакуленко Іван (Вакуленко Иван) 192, 196
- Валенса Лех 186
- Варшавський (Варшавский) 414
- „Васильєв” („Васильев”) 198
- Васильченко 488
- Васілевська Ванда (Василевская Ванда) 140, 142, 232, 252
- Васютік Марія (Васютик Мария) 246, 294
- Вахеман В'ячеслав (Вахеман Вячеслав) псевдо „Себастьян” 108
- Венжиняк Юзеф 246, 294
- Весоловський 14, 372
- Венцовська 564
- Взорек Ян 246
- Виленський Карл див. Вілінський Кароль
- Височанська Яніна 298
- Вишинський Андрій (Вышинский Андрей) 428, 434, 436, фото 4
- Вишинський Франц (Вышинский Франц) 28, 770, 778
- „Вишневська” („Вишневская”) 838
- Вілінський В. (Вилинский В.) 86
- Вілінський Вільгельм (Вилинский Вильгельм) 86
- Вілінський Кароль (Виленский Карл) 344, 354
- Вільк Францішек 468
- Вініцький Людвік (Винницкий Людвиг) 832
- Вірський Ян див. Кулік Станіслав
- Віснєвський Владислав 730, фото 72
- Вітос Вінценти 732
- „Владек” див. Собчинський Владислав
- Власов 20, 600, 768, 778–788, 810, 816, 828, 840, 844, 846, 850, 852, 864, 866, 878, 880, 916, 922, 930, 942
- Внук Рафал 38
- Внук Рафал 58, 512
- Вовк Ян (Вовк Иван) 96
- Возьний Миколай 482
- „Волк” 198
- Волков Віктор (Волков Виктор) 28, 802, 808, 810
- Волков Микола 18–22, 72, 82, 102, 162, 168, 204, 216, 236, 260, 312, 324, 326, 334, 354, 356, 378, 384, 394, 420, 490, 498, 508, 538, 612, 628, 630, 634
- Вольська П. (Вольская П.) 938
- Вольський Владислав див. Півоварчик Антоні
- Вольшеняк Юзеф (Вольшеняк Иосиф) 140
- Вомбжезна 510
- Воробйов (Воробьев) 648
- Воробйов (Воробьев) 864
- Вотруба Галіна (Вотруба Галина) 886
- Вражень Стефан 566
- Вуйтович Едвард 510, 512
- Вуйтович Едмунд див. Вуйтович Едвард
- Вуйтович Ст. 28, 812
- Вуйцік Вацлав 534
- Вуйцік Едвард 706
- Гавел 290
- Гайдай Олег 56
- Гапєєва (Гапеева) 614, 644, 648, 654, 676–684, 784–788, 816, 828, 844, 852
- „Гарди” див. Сідор Казімеж
- Гарлей 96
- Гасс 372
- Гельман 892
- „Генек” 818
- Гітлер Адольф (Гитлер Адольф) 138, 628
- Главач І. (Главач И.) 872
- Глазков Михайло (Глазков Михаил) 30, 844
- Глинка Дмитро (Глинка Дмитрий) 300
- Гнат Владислав 592

- Гнінюк (Гнинюк) 638
 Гоголь Іван (Гоголь Иван) 198
 Головко-Улазовський Володимир (Головко-Улазовский Владимир) 300
 Голубев Олександр (Голубев Александр) 22, 646, фото 47
 Голубев Олексій (Голубев Алексей) 74, 76, фото 23
 Голяк 816
 „Гомін” див. Кіт Володимир
 Гончарук В. 806
 Градиль Олексій 196
 Гребнів (Гребнев) 156
 Гребченко Іван (Гребченко Иван) 10, 14, 44, 152, 158, 302, 304, 376, 378, 392, 394, 398, 400
 Грицай Павло (Грицай Павел) 192
Грицюк Гжегож 56
 Громчевський М. (Громчевский М.) 872
 Грудінін (Грудинин) 82
 Грушецький Іван (Грушецкий Иван) 14, 380, 382
 Гурєв Віталій (Гуреев Виталий) 142
 Гавронський 594
 Гайовнічек Зузанна 54
 Ган Людвік (Ган Людвиг) 778, 838
 Ганкевич (Ганкевич) 210
 Гацек Юзеф (Гацек Иосиф) 136
 Гер або Гера див. Гер Станіслав
 Гесінґ Роман 24, 520, 688, 690
 Гер Станіслав 18, 514
 Герулева Ельжбета (Герулева Эльжбета, Эльшбета) 20, 626, 628
 Герусь Гжегож 510, 512
 „Гжегож” див. Кіліанович Стефан
 Гжеляк В. 598, 616
 Гліва Піотр (Глива Петр) 320
Гловацький Альбін 150
 Гмітросевич Тадеуш (Гмитросевич Тадеуш) 316
 Гнацік Ян (Гнатик, Гнатык Ян) 132, 200
 Гомулка Владислав 56
 Гондарь М. (Гондарь М.) 332, 352
 Грабань Ірена (Грабань Ирина) 836
 Грабліс Ян 478, фото 63
 Грабовський А. 536, 550, 552, 558, 564, 598, 616
 Грабський Станіслав 46, 204
 Гранковський Ян 800
 Грежнека Владислав (Грежнека Владислав) 252
 Грісграбер Мечислав 566, 568
 Гробань Міхал (Гробань Михаил) 836
 Гунька Ян (Гунька Иван) 208
 Гутш Юрко 444
 Данько Василь 196
 Дашкевич Вацлав 776
 Демура 110, 300
 Демьохін Іван (Демехин Иван) 64, 66, фото 42
 Дем'янюк Стефан (Демьянюк Стефан) 256
 Денисенко 788
 Деулін Олександр (Деулин Александр) 630, 768
 Децишин Базилі 442–446
 Джумак Юзеф (Джумак Иосиф) 496
 Дзеплікевич 510, 512
 Дзержек Генрик (Дзержек Генрик) 98
 Дзержек Гжегож (Дзержек Григорий) 98
 Дзяба Теодор 480
 Дзядош І. (Дзядош И.) 872
 Димитриев див. Дмитрієв Олександр
 Диновець 882
 Длужинський (Длужинский) 430, 434
 Дмитрієв Олександр (Дмитриев Александр) 28, 786
 Долгова 418, 508
 Домб 28, 790–794
 Домбровський (Домбровский) 290
 Домбровський Конstantи 282, 284, фото 54
 Домбровський Тадеуш (Домбровский Тадей) 318
 Достель Ядвіґа (Достель Ядвига) 98
 Драбик Міхал (Драбик Михаил) псевдо „Лівюш” 346, 354, 396
 Драгомірецький Анатоль (Драгомирецкий Анатолий) 888, 890
Дрозд Роман 56
 Дроздецький Владислав (Дроздецкий Владек) 232, 292
 Дроздецький Павло (Дроздецкий Павел) 12–16, 314, 322, 338, 342, 386, 390, 506, фото 12

- Дроздовський Кароль (Дроздовский Карл) 128
Дроздовський Тадеуш (Дроздовский Тадеуш) 128
Дронжек Вацлав 140
Дудник Олександр (Дудник Александр) 300
Дуліба Томаш 554, 558, фото 59
Душинський Зигмунт 282, 284, фото 60
Дюг Станіслав 298
Дюг Яніна-Ванда (Дюг Янина-Ванда) 294, 296, 400, 402, 926
Дюк Янина див. Дюг Яніна-Ванда
Емерлік Казімеж (Эмерлик Казимир) 160
Епштейн (Эпштейн) 782
Егоров (Егоров) 876
Емельянов (Емельянов) 356
Ендровський Борислав (Ендровский Борислав) 232, 292
Есипенко Данило (Есипенко Даниил) 30, 32, 864, 866, 876
Жарський Владислав 510, 512
Жарук-Міхальський Александер 24, 724, 726
Жегадловський Броніслав (Жегадловский Бронислав) 928
Жесньовєвський Францішек 696
Жимерський Міхал псевдо „Роля” 112
Журавський Піотр (Журавский Петр) 888, 890
Заброварний С. 56
Завадзька Анна (Завадская Анна) 128
Завадзький В'ячеслав (Завадский Вячеслав) 130
Завадзький Мечислав (Завадский Мечеслав) 232
Завадський (Завадский) 156
Заварський Казімеж (Заварский Казимир) 320
Зажечни Зигмунт 474
Зазуля Міхал 444
Зайшва Катерина (Зайшва Екатерина) 340
Залецький Ян (Залецкий Иван) 212
Зальц 512
Замова 646
Запал Владислав 258
Запал Ян 510, 512
Запольський (Запольский) 340
Зарук-Міхальський див. Жарук-Міхальський Александер
Заяц Василь (Заяц Василий) 162
Здоров'яг Йосип (Здоровяг Иосиф) 214
Зенович Владислав 400
Зєблїкевич див. Дзєплїкевич
Зембікевич Станіслав 512
„Зорич” див. Радейко Микола
„Зрив” 818
Зубаков 134
Зубач 938
„Іванов” („Иванов”) 198
Іванов Борис (Иванов Борис) 20, 22, 152, 570, 572, 588, 656, 658, 672
Іванув Миколай (Иванув Николай) 90
Іванцев (Иванцев) 330, 350
Івкін Георгій (Ивкин Георгий) 22, 648, фото 30
Івляк Стефайїа (Ивляк Стефания) 88
„Ігор” див. Кіт Володимир
Іжнєре Василь (Ижнєре Василий) 140
Ільков 448
Ільницька Є. (Ильницкая Е.) 318
Ільюшин Ігор 54
Ілясов Микола (Илясов Николай) 22, 676, фото 19
Іовенко Андрій (Иовенко Андрей) 6, 68, 70, 74, 82, 84, 102, 204, 216, 236, 260, 390, 416, 644–654, 674, 678–684, 698, 722, 752, 758, 762, 764, 768, 810, 828, 892
Іскєрський (Искерский) 318, 320
Йохман Януш (Иохман Януш) 296, 928
Кадеєва (Кадеева) 82
Калас Ядвіга (Калас Ядвига) 130
Калаш Павел 128
Калашніков В. (Калашников В.) 154
„Калераній” („Калераний”) 198
Кальненко Тимофій (Кальненко Тимофей) 6, 8, 62, 66, 152, 178, 184, 242, фото 14
Канаєв Олександр (Канаев Александр) 300

- Кандефер І. (Кандефер І.) 396
 Карий (Карый) 780
 Карін-Даниленко Сергій (Карин-Даниленко Сергей) 14, 396, фото 37
 Карпенко 778
 „Карчевой” 746
 Касаткін Костянтин (Касаткин Константин) 26, 30, 756, 828, фото 18
 Касевич Станіслав 526
 Катеринич Михайло 18, 554–558
 Квасніцька Стефанія (Квасницкая Стефа) 214
 Квасніцький (Квасньніцкі) 462
 Квасніцький Францішек (Квасницкий Франко) 212
 Квицень Юсь (Квицень Юсь) 212
 Келлер Анна 90
 Кенцік Генрик (Кенчик) 398
 Керзон Джордж 276
Керстен Кристина 56
 Кернік Владислав 592
 Кириченко Олексій (Кириченко Алексей) 154, 158
 Китаєв Василь (Китаев Василий) 300
 Кіліанович Стефан або Корчинський Гжегож псевдо „Гжегож” 822, фото 65
 Кімлер (Кимлер) 316
 Кіндіккевич Зігмунт (Киндиккевич Сигизмунд) 164
 „Кісєць” 560
 Кіт Володимир псевдо „Ігор”, „Гомін”, „Г-V” 18, 452, 470, 514, 520
 Климів В'ячеслав (Климів Вячеслав) 352
 Клім Базилі 444
 Кміцікевич 480
 Кнопка Станіслава (Кнопка Станислава) 386
 Князев Олександр (Князев Александр) 30, 846
 Кобилецький Юзеф 18, 554–558
 Кобулов Богдан 12, 16, 324, 326, 506, фото 7
 Ковальов (Ковалев) 388
 Ковальов (Ковалев) 752
 Ковальський Піотр (Ковальский Петр) 132
 Ковригін (Коврыгин) 168
 Ковриженко Павло (Коврыженко Павел) 26, 714, 746, 748
 Когуб 400
 Кожицький Антоні 46
 Козик 938
 Козлов Анатолій (Козлов Анатолий) 22, 26, 638, 762, фото 28
 Козловський 488
 Козловський Францішек 510
 Козловський Щепан (Козловский Степан) 290
 Козубік Віктор (Козубик Виктор) 496
 Кокоруза Павел 400, 402
 Кокоруза Петр див. Кокоруза Павел
 Колбін (Колбин) 654
 Колбус Ванда (Колбус Ланда) 246, 294
 Колганов Василь (Колганов Василий) 32, 880
 Коль 488
 Кольбуш Марія (Кольбуш Мария) 100
 Кольбуш Мар'ян (Кольбуш Марьян) 100
 Комар Фелікс 800
 Комаровський див. Коморовський Тадеуш
 Коморовський Тадеуш псевдо „Бур” 244, 248
 Кондратенко Борис 22, 650, фото 46
 Коник П. (Коньк П.) 872
 Кононенко Олександр 196
 Конь М. 870
 Копилов (Копылов) 676
 Копиця Прокофій 938
 Корнієнко Трохим (Корниенко Трофим) 74, 76, фото 27
 Корнієць Леонід (Корниец Леонид) 174, 176
 Корнійчук Олександр 260
 Корольо Микола 442–446
 Коротченко Дем'ян (Коротченко Демьян) 8, 10, 14, 44, 154–158, 174, 178, 242, 398
 Корч Владислав псевдо „Татар” 298, 346, 354
 Корчинський Анджей 442–446
 Корчинський Гжегож див. Кіліанович Стефан
 Косовський Владислав (Косовский Владислав) 256
 Костенко Олександр (Костенко Александр) 312
 Костелько Ян (Костелько Иван) 836
 Котек-Агрошевський Станіслав 8, 170, 172, фото 55

- Котович Здіслав (Котович Здислав) 400
 Кофла Мечислав (Кофла Мячеслав) 248
 Кохній Микола (Кохний Николай) 340
 Коцерубо Михайло (Коцерубо Михаил) 8, 208, 216, 218
 Кочкаровський Ян (Кочкаровский Ян) 234
 Кошевой Василь 196
 Кошицький Мечислав 510
 Кошман Казімеж (Кошман Казимир) 836
 Кравцова Станіслава (Кравцова Станислава) 94
 Кравченко Іван (Кравченко Иван) 300
 Кравченко Юзеф 510, 512
 Крайцарек Міхал 544
 Краковська або Кроковська Юзефа (Краковская, Кроковская Юзефа) 210, 316
 Красноснобцев 130
 Красуцький Ян (Красуцкий Ян) 338–342, 400, 928
 Крашенінніков Михайло (Крашенинников Михаил) 74, 76, фото 34
 Крембушевська Катажина (Крембушевская Екатерина) 88
 Крет 496
 Кривда Владислав 202
 Криволапов 652
 Крилов Павло (Крылов Павел) 28, 816, фото 25
 Криска Й. 520
 Кришталь П. (Крышталь П.) 100
 Кроковская Юзефа див. Краковська Юзефа
 Кружинський Еміль (Кружинский Эмиль) 330, 350
 „Крук” див. Сідор Казімеж
 Круль Казімеж 592
 Крухольський І. (Крухольский И.) 806
 Крушельницький Ян (Крушельницкий Янек) 230, 292
 Ксєнжарчик Францішек 474, 504, фото 64
 Кузнецов 698
 Кузнецов Іван (Кузнецов Иван) 22, 652, фото 24
 Кузьменко 74
 Куксун 880
 Кулаковський Петро 54
 Кулік Станіслав або Вірський Ян псевдо „Пілат”, „Тур”, Тарзан” 820, 822
 Кульчицький Влодзімеж (Кульчицкий Владимир) 134
 Кунуш Юзеф 234
 Купчик Михайло (Купчик Михаил) 162
 Куриленко 74
 Курцман Генрик 510, 512
 Кутереба Ян (Кутереба Иван) 838, 840
 Куцак Данило (Куцак Даниил) 164
 Кучеренко Дмитро (Кучеренко Дмитрий) 300
 Кушнір Еустахи (Кушнир Евстафий) 166
 „Ластівка” див. Янковський Григорій
 Лебедз 386
 Левін Дмитро (Левин Дмитрий) 24, 682
 Левочок 882
 Леоненко Іван (Леоненко Иван) 206
 Левко Казімеж 706
 Левовіцький Владислав (Левовицкий Владислав) 316
 Левовіцький Чеслав (Левовицкий Чеслав) 316
 Легаль Влодзімеж (Легаль Владимир) 354
 Лембергер (Лембергер) 834
 Ленговська Катажина (Ленговская Екатерина) 88
 Ленєвич Зофія (Леневич Софья) 390
 Лєсняк (Лєсняк) 246
 Лещинський Зигмунт 730, фото 71
 Лисюченко Микола (Лисюченко Николай) 192
 Литвинов Сергій (Литвинов Сергей) 24, 26, 720, 722, 766
 Лифшиц 778, 782
 Лівінський Юзеф (Ливинский Йосиф) 232, 292
 „Лівюш” див. Драбік Міхал
 „Ліда” („Лида”) 494
 Ліпковський Ян (Липковский Ян) 804
 „Ліс” (Лис”) див. Бородей Мечислав
 Лісінський Й. 440
 Ліхтанська (Лихтанская) 388
 Ліщик Єжи (Лищик Георгий) 316
 Лобуренко Іван (Лобуренко Иван) 8, 10, 192, 194, 224, 242, 300
 Логінський Тадеуш (Логинский Тадей) 346
 Лопатко Казімеж (Лопатко Казимир) 90

- Лубенський 800
 Лукачивський Зигмунт (Лукачевский Зигмунд) 200
 Лупандін (Лупандин) 866
 Луценко 638, 646, 650, 652, 698, 728, 762, 764, 778
 Лушпенко 74
 „Людвік” („Людвиг”) див. Філіповський
 Владислав
 Лязурек 388
Ляскович Кристина 844
 Лясковський Ян (Лясковский Ян) 400
 Лятушек 128
Лях С. 56
 Ляховський (Ляховский) 332
 Маєвський Казімеж (Маевский Казимир) 160
 Маєха Мечислав (Маеха Мячеслав) 246
 Мазін Костянтин (Мазин Константин) 102, 162, 204, 216, 236, 260, 490, 498, 630, 644, 654, 750, 756, 760, 810, 850, 864, 916, 930, фото 39
 Мазурек Валер'ян або Валери (Мазурик Валерьян, Мазурик Валерий) 806
 Майструк Володимир (Майструк Владимир) 8–16, 28, 32, 136, 142, 144, 230, 234, 244, 248, 286, 296, 328, 332, 338, 342, 344, 354, 396, 418, 486, 490, 492, 496, 770, 778, 924, 930, фото 21
 Майський Іван (Майский Иван) 142, 190
 Максименко 304, 378, 394, 402
 Макух 440
 Макух Гелена 532
 Малиш Андрій 196
 Малік Влодзімеж (Малык Владимир) 346
 Мандрика Гелена (Мандерика, Мандрика, Мандрыка Елена) 200, 292, 494
 Мантель Фелікс 20, 602, 604
 Мануїльський Дмитро 46
 Мар Владислав 166
 Маркович 290
 Марковський Костянтин (Марковский Константин) 26, 28, 752, 754, 772
 Марціяк 380
 Марцішевський (Марцишевский) 770, 778, 816, 844, 846, 850, 852, 864, 866, 878, 880
 Масник Дмитро 480, 482
 Матвеев Микола (Матвеев Николай) 32, 876, 878
Махоцький Е. 512
 Мацедонський Гіполіт (Македонский Иполит) 256
 Машкевський (Машковский) 920
 Медведєв Павло (Медведев Павел) 6–10, 14, 20–32, 68, 74, 86, 102, 198, 230, 244, 250, 312, 322, 324, 342, 390, 406, 626, 630, 632, 646–656, 676–684, 708, 720, 746, 766, 770, 772, 778, 784–788, 802, 810, 816, 828, 830, 844, 848, 852, 864, 866, 922, 924, фото 17
 Меркулов Всеволод 116, 126, 422, 490, 630, фото 5
 Мехліс Лев (Мехлис Лев) 182, 186
 Мельнік Конstantи (Мельник Константин) 244, 292 494
 Мисиюк 920
 Митрушин 684
 Михайленко Олексій 196
 Михайлов 614
 Михайлов Олексій (Михайлов Алексей) 10, 12, 20, 26, 250, 260, 356, 614, 764, фото 31
 Михальчук Тимофій (Михальчук Тимофей) 26, 758
 Мізерний Василь псевдо „Рен” 478
 Миколайчик Станіслав (Миколайчик) 110, 112, 142, 200, 204, 250, 252, 254, 266, 436, 732
 Мілованова (Милованова) 82
 Міндельзун Леон (Миндельзун Леон) 70
 Мірек Ян 16–20, 500, 504, 542, 548, 550, 552, 564, 598, 616
Мірчук П. 512
 Місילו Євген 36
Місילו Євген 56, 58, 84, 172, 444
 Міхер Казімеж 16, 484
 Міштал Альфонс 24, 30, 32, 692, 700, 704, 716, 854, 882
 Могила Андрій (Могила Андрей) 152
 Модзелевський Зигмунт (Модзелевский) 428, 434, 436
 Монгольд Альфред 164
 Мондра Гелена (Мандрая Елена) 244
 „Мороженко” 818

- Мороз Антон 212
 Мороз Микола (Мороз Николай) 6, 8, 24, 30, 128–134, 160–164, 168, 198, 202, 720, 830, 840, 852, фото 22
 Мороз Станіслав (Мороз Станислав) 132
 Мостовой 490, 498
 Мотика Гжегож 38
Мотика Гжегож 58
 Мрачковський Юзеф (Мрачковский Иосиф) 320
 Наполеон 458
 Насутто Ян 594
 Наумова 508
 Невінська Зінаїда (Невинская Зинаида) 486, 488
 Нежелський Петро (Нежелский Петр) 192
 Нейман Генрик (Нейман Генрих) 398
 Немилович 836
 Нечаєв Олексій (Нечаев Алексей) 24, 708, фото 44
 Немеровський (Немеровский) 832
 Немецький Я. (Немецкий Я.) 808
 Непокульчицький Францішек 732
 Нікешин (Никешин) 74
 Ніколаєв В. (Николаев В.) 6, 68
 Нітка Юзеф (Нитка Иосиф) 400
 Новак Ніна (Новак Нина) 96
 Новаковський (Новаковский) 318
 Новинський (Новинский) 222
 Новосад Владислав 510, 512
 Новосяк Розалія (Новосяк Розалия) 140
 Нойберг І. (Нойберг И.) 96
 Нойтлер Барбара 400
 Огольцов Сергій (Огольцов Сергей) 24, 710–714, фото 8
 Огризло 938
 Октовець Водслов (Октовец Водслов) 332
 Окуліцький Леопольд 112
 Оленник Владислав (Оленник Владислав) 160
 Омелянюк 920
 Онуфровський (Онуфровский) 210
 Опсік Вера (Опсик Вера) 136
 Орешкін Михайло (Орешкин Михаил) 22, 678
 „Орлик” 254
 Орловський Роман 742, фото 68
 Островська Людмила (Островская Людмила) 206
 Островський Адам (Островский Адам) псевдо „Томаш”, „Томаш Недзеля” 106–110, 172, 228, фото 49
 Островський Владислав 16, 468, 472, 474, фото 70
 Осубка Моравський див. Осубка-Моравський Едвард
 Осубка-Моравський Едвард 20, 24, 38, 46, 142, 268, 276, 602, 724, 726, фото 49
 Охаб Едвард 12, 306, 308, фото 50
 Ояк Станіслав (Ояк Станислав) 398
 Павленко 384
 Павленко Олександр (Павленко Александр) 26, 736, 740, 786, 788, фото 40
 Павлішин (Павлишин) 352, 494
 Павлов Андріян (Павлов Андриан) 26, 750
 Павлов Володимир (Павлов Владимир) 28, 766
 Павлов Григорій (Павлов Григорий) 192
 Павловський Юзеф (Павловский Иосиф) 318
 Павловський Я. (Павловский Я.) 804
 Павлусевич Тадеуш 520, 706
 Павлюченко Данило (Павлюченко Даниил) 28, 782
 Павос Ванда 352
 Пайонк Анджей (Паенк Андрей) 836
 Пайонк Юзеф (Паенк Иосиф) 836
 Пак 950
 Парат Надзея (Парат Надежда) 398
 Парфентьева (Парфентьева) 866, 876, 880
 Пастушак 448–452
 Патля Марія (Патля Мария) 140
 Паустовський Фелікс (Паустовский Феликс) 350
 Пахоляк Юзеф 444
 Пахута 268
 Пашулька Адам 168
 Пермьков Іван (Пермяков Иван) 20, 626, 628, фото 41
 Петришин Юзеф 730
 „Петров” 198

- „Петрович” 496
Пендик (Пендык) 290
Пилипа 936
Пильнов Федір (Пильнов Федор) 16, 416, 490, 750, 756, 760
Пиріг К. (Пирог К.) 908, 936
Півоварчик Антоні або Вольський Владислав 46, 282, 284, 400, 530, 534, 554, 558, 910, 912, фото 51
Підгорний Микола (Подгорный Николай) 40, 152, 154, 158, 410
Пізло Станіслав (Пизло Станислав) 40, 398–402, 792, фото 58
„Пілат” див. Кулік Станіслав
Пілецький Юзеф 26, 742, 744
Пілсудський Юзеф 142, 732, 734
Пілярська (Пилярская) 388
Пілярський (Пилярский) 388
Піляшек Юзефа (Пиляшек Юзефа) 834
Пістун Трофім 442, 444
Пітовранов Євген (Питовранов Евгений) 32, 934, 942, 944
Піхович Казімеж (Пихович Казимир) 166
Плюто Станіслав 478
Пняк Юзеф 566
Подружен Александер (Подружен Александр) 208
Подсобінський Щепан 706
Позеха Арнольд (Позеха Арнольд) 160
Покус 352, 494
Політій (Политий) 380
Поліщук Микола (Полещук Николай) 206
Полонська (Полонская) 382
Поперека Михайло (Поперека Михаил) 32, 934, 940, 942
Попко Віталій 500, 504, фото 62
Посечний 258
Потира Анна 320
Пресна Людмила (Пресная Людмила) 206
Пристайко Володимир 54
Пронів Елеонора (Пронив Элеонора) 832
Пронін Сергій (Пронин Сергей) 192
Пташник (Пташник) 246
Птіцин (Птицын) 762
Пугач Петро (Пугач Петр) 8, 12, 20, 208, 216, 218, 314, 320, 630, фото 32
Пугачевський (Пугачевский) 192
Пудло К. 56
Пуш Петро (Пуш Петр) 840
Пчелинський (Пчелинский) 770
Пшенніков Олександр 54
Пшибильська Адріанна (Пшибильская Андрияна) 208
Радейко Микола псевдо „Зорич” 466, 470
Радченко 764
Радчук Софон 140
Райзлер 400
Райхман Леонід (Райхман Леонид) 16, 260, 422, 436, фото 16
Райца Яніна (Райца Янина) 256
Ранета 488
Рассихін Іван (Рассыхин Иван) 300
Рафаель (Рафаэль) 126
Рахуба Чеслав див. Рибача Чеслав
Рачкевич Владислав 184
Редзінський Мечислав 856
„Рен” див. Мізерний Василь
Репецький (Репецкий) 758
Репусь 938
Решетов Микола (Решетов Николай) 30, 864, фото 35
Решетова 844
Рибача Чеслав 510, 512
Рикачевський Ян 510
Риц Владислав 512
Ричков Н. (Рычков Н.) 116
Ріса Ківіц (Риса Кивиц) 138
Робель Зигмунт 20, 606, 608
Рогов 942
Рогальський Мечислав 10, 40, 226, 228, 278
Рогер Алойзи (Рогер Алоиз) 398
Родловський Адам (Родловский Адам) 332, 350
Рокитко Павло (Рокитко Павел) 8, 188, 190
Роля-Жимерський Міхал див. Жимерський Міхал
Романович Юлія (Романович Юля) 94
Ромашенко Михайло (Ромашенко Михаил) 40, 152, 158, 196, 206, 908, 936
Ромер Тадеуш 204
Ротай Мелізна 166
Роткевич Іван 854, фото 61
Рудкевич Юзеф (Рудкевич Иосиф) 352

- Рузвельт Франклін Делано 390, 498
 Рузга Стефан або Вацлав псевдо „Стефан”
 14, 18, 20, 32, 408, 410, 510, 512, 590, 594,
 620, 624, 910, 912, фото 53
 Русецкий Іван (Русецкий) 32, 588, 894, 908,
 936, 950
 Ручик Мацей (Ручик Матвей) 164
 Рясной Василь (Рясной Василий) 6–10, 20,
 106, 110, 112, 146, 148, 154, 178, 220, 222,
 610
 Савера 616
 Савинский Юрьян див. Совінський Юліян
 Савицкий (Савицкий) 210
 Савченко Сергій (Савченко Сергей) 6–16,
 20–32, 62, 66, 78–82, 128, 132, 136, 160,
 164, 208, 286, 324, 328, 336, 344, 356, 358,
 376, 384, 392, 396, 418, 486, 492, 614, 630,
 638, 644, 698, 728, 750, 752, 756–764, 770,
 780, 846, 880, 884, 890, 922, 944, 950, фо-
 то 11
 Садовничий Н. 156
 Сазовський Кирило (Сазовский Кирило)
 234
 Салкін (Салкин) 300
 Сало Францішек (Сало Франек, Салофранк)
 132, 202
 Самоед (Самоед) 840
 Саня 74
 Сафонов Г. 116
 Сахновский Г. 154, 156
 Свеніцький Ян 468
 Свізінський Б. 16, 438, 440
 Святославський-Свіжевський (Святослав-
 ский-Свижевский) 890
 „Себастьян” див. Вахеман Вячеслав
 Селемякін (Селемякин) 678
 Семенов 786
 Сенчило 184
 Серветник 644
 Сергійчук Володимир 36
Сергійчук Володимир 56, 184, 402
 Серегин 828
 Сєна Стефан (Сена Стефан) 164
 Серов Іван (Серов Иван) 242, фото 9
 Сидорова 110
 Сыроватко Мар'ян (Сыроватко Марьян) 132
 Сідор Казімеж псевдо „Крук”, Гарди” 10,
 238, 240, фото 57
 „Сікіт” див. „Соکیل”
 Сікорський Владислав 142, 190
 Скальська Людміла (Скальская Людмила)
 232
 Скваловська Гелена (Скваловская Елена)
 804
 Сковронський (Сковронский) 496
 Сливка Юрій 40
Сливка Юрій 56, 58, 402
 Словацька І. 594
 Слука Ян 92
 Слупницький 24, 448, 468, 520, 686, 702
 Смартинська Янна (Смартинская Янна) 138
 Смирнов 192
 Смоленський М. 20, 594
 Соб'єсяк Ірена 552
 Собко 162
 Соболь Броніслава (Соболь Бронислава) 834
 Собоцінський див. Собчинський Владислав
 Собчинський Владислав або Собоцінський,
 Спихай псевдо „Владек”, „Юранд” 18,
 560, 562, 566, 568, фото 66
 Собчук Леон 510, 512
 Совінський Юліян 400
 „Соکیل” 16, 18, 448, 468, 514, 516, 520
 „Сокол” 820
 Соколов 708
 Соколов 758
 Соколовський (Соколовский) 160
 Соснковський Казімеж (Соснковский) 140,
 142, 244
 Сотніков Михайло (Сотников Михаил) 8,
 198, 202, 204
 Сочинський (Сочинский) 388
 Спихай див. Собчинський Владислав
Сребраковський А. 56
 Ставська Станіслава (Ставская Станисла-
 ва) 398
 Стадненко (Стадненко) 130
 Сталін Йосиф (Сталин Иосиф) 10, 42, 66, 130,
 204, 252, 262, 268, 390, 414, 872, фото 1
 Станек Мечислав 398
 Старченко Василь (Старченко Василий)
 46, 154, 158
 Стасюк Вітольд 510, 512

Статська Францішка (Статская Франя) 128
 „Стах” 856
 „Стах” див. Барщ Зигмунт
 Стаханов 222
 Стебельський Стефан псевдо „Хрін” 856
 Степняк 90
 „Стефан” див. Рузга Стефан
 Стец Мечислав 562, фото 67
 Стець Владислав 510, 512
 Стечний (Стечный) 870
 Стопниці див. Слупницький
 Стрельцова Наталія (Стрельцова Наталия) 206
 Строкач Тимофій (Строкач Тимофей) 156, 158, 610, фото 13
 Ступницький див. Слупницький
 Стшелецький (Стрелецкий) 340
 „Суліма” („Сулима”) див. Шредзький Вітольд
 Сульський Кароль (Сульский Король) 250
 Сурков Микола (Сурков Николай) 28, 780, фото 20
 Сухавський Влодзімеж (Сухавский Владимир) 136
 Сухоньок С. 870
 Тамерлан (Тимур) 516
 Тарасевич Леонід (Тарасевич Леонид) 804
 Тарасов Данило (Тарасов Даниил) 268, 276
 „Тарзан” див. Кулік Станіслав
 „Татар” див. Корч Владислав
 Тельнов 682
 Тер-Григор'ян Арташес (Тер-Григорьян Арташес) 10, 220–224
 Тихонов Павло (Тихонов Павел) 24, 28, 74, 76, 684, 788, фото 33
 Тищенко 544
 Тищенко Сила 858, 860, фото 43
 Тімашевський Броніслав (Тимашевский Бронислав) 252
 Ткаченко 650, 652, 698, 708, 722, 748
 Ткачов Сергій 56
 Тожецький Ришард 58
 Токарський Євстафій (Токарский Евстафий) 488
 „Томаш” див. Островський Адам
 „Томаш Недзеля” див. Островський Адам

Точек 776
 Трахановський А. (Трахановский А.) 870
 Трембецький Ян (Трембецкий Иван) 94
 Трепаченко Петро (Трепаченко Петр) 22, 680
 Трофимов 74
 Трумен Гаррі 494, 498
 Трухан М. 56
 „Тур” див. Кулік Станіслав
 Тухольський Єнджей 54
 Углев Дмитро (Углев Димитрий) 126, 714
 Умінський 442
 Унтенберг Арнольд 210
 Урбуєв В. (Урбуев В.) 88
 Утехін Г. (Утехин Г.) 32, 884, 892
 Ушаков Іван (Ушаков Иван) 14, 16, 412, 420, фото 48
 Фальсберг 400
 Фанішин Теофіль (Фанишин Тауфиль) 166
 Федоров Олександр (Федоров Александр) 74, 76, фото 36
 Федотов Павло (Федотов Павел) 6, 12, 16, 78, 82, 84, 358, 416, 490, фото 15
 Филипповський Адам псевдо „Людвиг” див. Філіпковський Владислав
 Філіпковський Владислав псевдо „Ціс”, „Янка”, „Людвік” („Людвиг”) 106, 108, 112, фото 73
 Філяк М. (Фильак М.) 870
 Форст 400
 Форст 808
 Фришко Сергій (Фришко Сергей) 30, 848, 850, фото 45

Хаварівський Богдан 56
 Хаєт Михайло (Хаєт Михаил) 12, 14, 82, 296, 324, 326, 360, 364, 374, 378, 394, 404, 418, фото 38
 Хаїна Ізидор (Хаина Изидор) 318
Ханас Володимир 56
 Хаткевич 782
 Хмура Зигмунт (Хмура Зигмунд) 130
 Хоменко Любов (Хоменко Любовь) 206
 „Хрін” див. Стебельський Стефан
 Хрущ Станіслав (Хрущ Станислав) 166

- Хрущов Микита (Хрущев Никита) 10, 14, 38, 42, 46, 140, 156, 158, 262, 276, 316, 380, 382, 414, 872, фото 1, фото 3
- Цабан Іренеуш* 512
- Цап Ян 386
- Цветухін Федір (Цветухин Федор) 14, 30, 386, 390, 866, фото 29
- Церська Юзефа (Церская Осипа) 136
- Цесельський Любомір 28, 776
- Цесельський Станіслав 36
- Цесельський Станіслав* 56, 402
- Цесляк 598
- Циганюк (Цыганюк) 320
- Цикало Амелія (Цикало Омеля) 836
- Цитович Борис 10, 14, 230, 234, 236, 244, 248, 384
- Цих 322, 342
- Цілевич Емілія (Цилевич Эмилия) 806, 808
- Цімура Еміль 800
- „Ціс” див. Філіпковський Владислав
- Ціхонська (Цихонская) 628
- Ціхоцький (Цихоцкий) 208
- Цоколь Андрій (Цоколь Андрей) 40, 152, 154
- Цюпко 920
- Чайка Владислав 398
- Чайкевич Казімеж (Чайкевич Казимир) 166
- Чайковський С.* 56
- Чапоня 352
- Черевин Петро (Черевин Петр) 138
- Чермних Олексій (Чермных Алексей) 22, 74, 76, 654
- Чернецький Борис (Чернецкий Борис) 26, 74, 76, 760
- Чернишов Василь (Чернышов Василий) 8, 146, 148, фото 10
- Чернякевич Ян 34
- Чернякевич Ян* 56
- Черчілл Уінстон 204, 390, 498
- Чижевський Єжи (Чижевский Юрко) 128
- Чінгіс-хан 516
- Чумовецький (Чумовецкий) 414
- Шалдін (Шалдин) 382
- Шаповал Юрій 54
- Шатилов 382
- Шевченко 784
- Шейковский див. Шийковський
- Шепелєв (Шепелев) 846
- Шестаков Михайло (Шестаков Михаил) 10, 12, 22, 24, 26, 302, 304, 336, 644, 698, 728
- Шийковський 400, 402
- Шийковський Леопольд 402
- Шильмовер 942
- Шишканинець Василь псевдо „Бір” 856
- Шкурка 80
- Шляпніков Петро (Шляпников Петр) 28, 784
- Шмік Анна Аделя (Шмик Анна Аделя) 626, 628
- Шнек Зигфрід 240, 280, 912, фото 52
- Шорр 212
- Шота Веслав 34
- Шота Веслав* 56
- Шпан Фелікс 822
- Шредзький Вітольд псевдо „Суліма” 290, 298, фото 74
- Шубартович Альберт 808
- Шукова Зузанна 94
- Шульга Євдоким 196
- Щепальський (Щепальский) 834
- Щербатов 728
- Щесняк 550
- Щесняк Антоні 34
- Щесняк Антоні* 56
- Щудлік Анджей 16, 476–482, 718
- „Юранд” див. Собчинський Владислав
- Юркевич Тадеуш 566
- Юрчак Павел 444
- Юрченко 418
- Юхневич Францішек 800
- Яворський Міколай (Яворский Николай) 388
- Ягер Юзеф (Ягер Иосиф) 130
- Якубович Теофіля (Якубович Тауфиля) 168
- Якубовський Гжегож 54
- Якубовський З.* 512
- Яніцко (Яницко) 386
- „Янка” див. Філіпковський Владислав

Янковський Григорій псевдо „Ластівка” 856

Янусь Зофія (Янусь Софія) 486, 488

Ярославський Юзеф (Яраславський Иосиф)

254

Ярославський (Ярославський) 322, 342

Яцишин Іван 196, 276

Яцік Юзеф (Яцик Иосиф) 252

Ячик 162

SPIS MIEJSCOWOŚCI

- Andruszów 457
- Bachłowa 701
- Bachów 543, 545
- Baligród 461, 473, 475, 689, 691, 799
- Bar 95
- Bełwin 381
- Bełz 31, 511, 513, 825
- Bełzec 821
- Bereska 701
- Beresteczko 311
- Biała Podlaska 821
- Bielwin zob. Bełwin
- Bierездowce zob. Brzozdowce
- Bierieżany zob. Brzeżany
- Biłgoraj 263, 813, 821
- Bircza 503, 543–547
- Bircza Stara 543, 545
- Biskowice 201, 203, 293
- Bohorodycze 595
- Bolestraszyce 543
- Borownica 545
- Borszczów 319
- Borszczów pow. śniatyński 89
- Borysław 203, 331, 333, 351, 835, 837, 927
- Brăila zob. Brăila
- Brăila 807
- Brody 263
- Brylinka zob. Brylińce
- Brylińce 547
- Brześć zob. Brześć n. Bugiem
- Brześć n. Bugiem 113, 911, 913
- Brzezawa zob. Brzeżawa
- Brzeżany 319, 345
- Brzeżawa 547
- Brzozdowce 291
- Brzozów 369, 561, 643
- Brzóska zob. Brzuska
- Brzuska 543, 545
- Buczacz 321
- Budkińce 889
- Buk 473
- Bukareszt 807
- Bukowiec 473
- Burdiakowce 141
- Burdiakowcy zob. Burdiakowce
- Busk 91
- Buszkowice 543, 545
- Buszkowiczki 543, 545
- Bystre 473
- Charków 23, 75, 113, 629, 655, 791, 795
- Chełm 179–183, 263, 387, 813, 821
- Cherson 23, 29, 75, 81, 647, 787, 791, 795
- Chmielnicki zob. Płoskirów
- Chodorów 199, 249, 263, 287, 341, 721
- Chołowice 543, 545
- Chołowiec zob. Chołowice
- Chorobród 511
- Chyrów 799, 839
- Chyrzyna 543, 545
- Chyrzynka 545
- Chyżyna zob. Chyrzyna
- Cisna 519, 689, 691
- Cisowa 543–547
- Czercz zob. Czercze
- Czercze 805
- Czerniczyn 591
- Czerniczynek 591
- Czernihów 23, 29, 75, 681, 783, 791, 795
- Czerniowce 29, 31, 43, 803–811, 865
- Czerwonohrad zob. Krystynopol
- Częstochowa 353
- Czortków 9, 13, 137, 141, 209–217, 263, 315, 317, 321
- Czudiej 807
- Czystyhorb 777
- Dachnów 731
- Daliowa 481
- Darów 481, 485
- Deniska zob. Dyniska
- Dębica 569
- Dęblin 249
- Diagilewo 113
- Dniepropietrowsk 29, 345, 781, 791, 795

Dolina 503
Dołżyca 777
Drohobycz 7–17, 21, 25–33, 129–133, 161–169,
199–205, 231–235, 245–249, 263, 287, 291–
299, 329–333, 339, 343–355, 385, 397, 401,
419, 487, 491–499, 627, 721, 723, 767, 771,
779, 831–841, 853, 925, 927, 931

Dubiecko 543, 545
Dublany 349, 833, 835
Dubno 263, 387
Dudyńce 483
Dukla 855
Dusowce 543–547
Dybków 883
Dyków 561
Dyniska 445
Dziurdziów 473

Elk 229

Gai-Rastockije zob. Gaje Roztockie
Gaje Roztockie 213
Gdańsk 57, 379, 395, 499
Gdynia 379
Giemblie [?] 109
Glebkowszczyzna 91
Głogowiec 33, 883
Gorlice 557, 643, 693, 799
Goszcza zob. Hoszcza
Gozdów 595
Góra Kalwaria 249
Griazowiec 113

Hoczew 689, 701
Hołoby 311
Hołowice zob. Chołowice
Hołowno 311
Horochów 311
Horodło 381
Horyniec 503
Hoszcza 389
Hrebenne 913
Hrubieszów 19, 223, 263, 283, 439, 441, 511,
513, 591, 595, 801, 813, 821
Hrynków 731
Hurcze 731
Husynne 223

Hyżyna zob. Chyrzyna
Hyzynka zob. Chyrzynka

Iskań 543, 545
Iwanofrankowsk zob. Stanisławów
Izmail 27, 29, 751, 817
Jabłonki 473, 689, 691
Jagielnica 317
Jałta 277, 391
Jamburg 871
Jarczów 445
Jarosław 27, 263, 291, 369, 503, 533, 545, 547,
557, 559, 641, 643, 743, 745, 801, 883
Jasło 553, 641, 643, 855
Jaśliśka 485
Jawornik 525
Jaworzno 541

Kalników 223
Kamieniec Podolski 791, 795, 805
Kamienna ad Opaka 541
Kamień Koszyrski 311
Kamionka 481
Kamionka Bużańska zob. Kamionka Strumi-
łowa
Kamionka Strumiłowa 263, 277
Kielce 563
Kijów 7–13, 17–23, 27–33, 47, 55, 63, 67–79,
83–91, 95–103, 107, 111, 113, 127, 131, 135,
143, 147, 149, 153, 157, 161–165, 169, 175–
179, 183, 185, 189, 193, 197, 199, 205–209,
215, 217, 221, 225, 231, 237, 243, 245, 249,
251, 255, 261, 263, 297, 301, 305, 313, 315,
323–327, 333, 337, 339, 343, 355–365, 375,
379, 381, 385, 387, 391, 395–399, 405, 407,
413–421, 435, 487, 491, 493, 499, 507, 509,
539, 571, 589, 601, 611–615, 627–639, 645–
657, 675–685, 699, 709, 715, 721, 723, 729,
737, 741, 747–753, 757–775, 779–795, 803,
811, 817, 829, 831, 841, 845–853, 859, 865,
867, 879, 881, 885, 893, 895, 909, 915–919,
923, 925, 931, 935, 943, 945, 951
Kirowograd 27, 75, 759, 791, 795
Kiwerce 311
Koleszyce zob. Oleszyce
Kołobrzeg 379, 395

Kołomyja 257, 259
 Komańcza 19, 29, 523–527, 777
 Koniaków 743
 Konstantynówka 889
 Koropiec 213
 Korzeniec 543
 Kosienice 381
 Kostopol 391
 Koszalin 379
 Kotów 543, 545
 Kowel 45, 263, 267, 301, 311
 Krajna 547
 Krakowiec 533
 Kraków 21, 109, 139, 255, 339, 343, 353, 475, 607
 Krasieczyn 543, 545
 Krasne 269
 Krasnystaw 179, 181, 263, 813
 Krępna 31, 855
 Krosno 369, 481, 517, 521, 555, 641, 643
 Krukienice 837
 Krystynopol 591, 593
 Krzeczka 543, 545
 Krzemieniec 215, 263
 Krzywczyna 543, 545
 Kucówka 89
 Kujbyszew 569
 Kułakowice 381
 Kuńkowce 545
 Kupna 543, 545
 Kuty 253
 Kwidzyn 229

 Laszki 503, 557
 Łazki zob. Laszki
 Legionowo 745
 Lesko 17, 19, 25, 53, 263, 369, 449–453, 461, 469, 473, 515, 519, 535, 537, 547, 557, 561, 641, 643, 687, 689, 701–707, 725, 797, 799, 857, 863
 Leżachów 883
 Łęzki zob. Laszki
 Lipsko 503
 Liski zob. Lesko
 Liskowate 199, 287, 461
 Liskowiczy zob. Liskowate
 Londyn 43, 107, 111, 143, 163, 167, 185, 191, 201, 203, 233, 245, 253, 269, 289, 293, 297, 329, 331, 333, 349, 355, 391, 437, 495
 Lubaczów 19, 27, 263, 369, 531, 541, 547, 557, 561, 617, 641, 643, 731
 Lubieszów 311
 Lubin 555
 Lublin 9–21, 25–29, 33, 39–43, 51, 133, 149, 153, 157, 179, 183, 185, 193, 197, 207, 215, 227, 239–243, 251, 259, 263, 279, 301, 307, 317, 331, 333, 351, 367, 409, 439, 441, 447, 511, 531–535, 555, 563, 591, 595, 621, 625, 725, 733, 735, 797, 803, 813, 911, 937
 Luboml 311
 Lwów 7, 13–17, 23, 27, 37, 39, 43, 45, 97, 107, 109, 113, 141, 143, 193, 201, 215, 221, 233, 263, 267, 269, 287, 291, 293, 297, 301, 325, 329, 343, 345, 357, 361, 365, 375, 377, 381, 385, 389–393, 397, 399, 405, 407, 413, 421, 627, 639, 695, 763, 937

 Łabowa 797
 Łańcut 209, 563, 569, 641
 Łokacze 311
 Łomna 547
 Łopienka 473
 Łopnienka zob. Łopienka
 Łódź 451
 Łuck 11–15, 23–27, 33, 41–45, 149, 153, 157, 263, 267, 303, 305, 311, 337, 373, 377, 379, 393, 395, 399, 403, 645, 699, 709, 729, 793, 877
 Łukawica 25, 687
 Łuków 821
 Łuszków 381
 Łużków zob. Łuszków

 Maciejów 311
 Maćkowice 545, 547
 Majdan Górny 445
 Makowisko 743
 Manasterz 547
 Maniewiczze 311
 Martiuki zob. Miertuki
 Masłomęcz 591
 Mauthausen 447
 Medyka 199, 287, 809
 Metelin 591

Mielnów 543, 545
 Miertuki 331, 353, 495
 Międzyrzec 821
 Milno 213
 Młynów 387
 Młyny 557, 559
 Modrynec 595
 Modryń 595
 Mokre 719
 Monasterz zob. Manasterz
 Monasterzyska 319
 Monastyr k. Werchratej 381
 Moroczyn 223
 Morogin zob. Moroczyn
 Morszyn 233
 Morszyno zob. Morszyn
 Moskwa 7, 13–17, 25, 31, 33, 41, 45, 73, 79, 93,
 97, 99, 101, 107, 115, 131, 143, 201, 217,
 235, 251–255, 267, 325, 333, 359, 415–419,
 423, 427, 429, 435, 437, 451, 499, 505, 507,
 711, 715, 759, 761, 793, 825, 827, 869, 935
 Mościska 291
 Muszyna 797

 Nahujowice 341
 Nieglówice 855
 Niele dew 595
 Nikola jew 23, 651, 791, 795
 Niżankowice 287
 Nogujewiczi zob. Nahujowice
 Nowa Grobla 533
 Nowa Wieś 543
 Nowosielce 555
 Nowy Sącz 607, 797

 Odessa 25, 159, 683, 791, 795
 Odrzechowa 477, 483
 Oleszyce 533, 617, 731
 Oleszyce Stare 731
 Olszanica 701, 703
 Opaka 731
 Oranienburg 691
 Orzechowce 545
 Oslawica 525
 Ostrów 545
 Oświęcim 447, 691
 Oździutyczne 311

 Pachława zob. Bachłowa
 Parkany 807
 Paryż 143, 733, 833, 843
 Pasieki 445
 Pietropawłowska 921
 Płoskirów 31, 849, 851
 Poczdam 499
 Pod-bukowina 381
 Podbukowinka zob. Pod-bukowina
 Podkowice 595
 Polanki 473
 Polany Surowiczne 485
 Połogi 487
 Połtawa 23, 75, 189, 679, 791, 795
 Poryck 311
 Posada Jaślicka 481, 485
 Poznań 379, 395
 Prełuki 525
 Probużna 323
 Proskurow zob. Płoskirów
 Prozoroki 91
 Prozorowki zob. Prozoroki
 Przemyśl 223, 263, 369, 503, 535, 543–551, 555,
 557, 561–565, 603, 641, 643, 801
 Przeworsk 563, 569, 883

 Radoszyce 525
 Radymin zob. Radymno
 Radymno 557
 Rajłów 347
 Rawa Ruska 263, 401, 557
 Rekszyce zob. Rokszycy
 Rianzań 113, 317
 Rokszycy 547
 Ropemka zob. Ropienka
 Ropienka 17, 449, 451, 463, 469, 519, 521, 691
 Rozwadows 109
 Rożyszcze 311
 Równe 15, 31, 45, 189, 263, 267, 387–391,
 399, 867
 Ruda 837
 Rudawka 543, 545
 Rudoduby 211
 Rusin 511
 Ruska Wieś 381
 Russkoje zob. Ruska Wieś
 Rybno 253

Rybotycze 547
 Ryga 457
 Rymanów 529, 555
 Rymanów Zdrój 485
 Rzepedź 477, 479
 Rzeszów 17–25, 31, 33, 39, 411, 473–477, 481, 485, 501, 505, 517, 523, 541, 543, 551, 553, 561–569, 599, 617, 641, 643, 687, 689, 693, 701, 705, 717, 731, 743, 745, 805, 855, 857, 863, 883
 Rzym 113

 Sachsenhausen 691
 Sambor 15, 161, 199, 201, 233, 245–249, 263, 267, 287, 293, 295, 299, 345, 347, 355, 385, 721, 839, 841, 927, 929
 San Francisco 495, 499
 Sanok 17, 29, 461, 463, 477–485, 523, 527, 529, 551, 555, 557, 641, 643, 717, 777, 799, 801
 Serednie Wielkie 691
 Siedliska 381, 913
 Siedliszcze 311
 Sieniawa 503, 883
 Sobiecin 743
 Sołowinka 91
 Sople 731
 Sośnica 545, 557, 559
 Średnia-wieś zob. Średnia Wieś
 Stalino 23, 31, 649, 791, 795, 845
 Stanisław zob. Stanisławów
 Stanisławów 11, 13, 21, 27, 31, 33, 161, 163, 251–257, 261, 263, 357, 615, 765, 847, 881
 Stara Bircza zob. Bircza Stara
 Stare Sioło 547
 Staro-Bieszewo 871
 Stefkowa 503
 Stiepkowka 93
 Stokosiany zob. Stuposiany
 Storożyniec 807
 Stryj 17, 129, 199, 231, 235, 249, 263, 287, 293, 295, 353, 487, 489, 721, 927
 Strzyżów 223
 Stubienko 543
 Stubno 503, 543
 Stupnica 839, 841
 Stuposiany 503

 Styżów zob. Strzyżów
 Sucholisy 99
 Sufczyzna 543, 545
 Sumy 25, 29, 75, 685, 789, 791, 795
 Surochów 743
 Surowica 481, 485
 Szack 311
 Szczawne 477, 719
 Szczecin 379, 395
 Szczutkowo 541
 Szczytno 745
 Szklary 485, 551
 Sztokholm 113

 Średnia Wieś 689, 701
 Świtarzowa 551

 Talnoje 95
 Tarnawa Górna 25, 705, 707
 Tarnawatka 445
 Tarnobrzeg 641
 Tarnopol 9, 137, 215, 263, 317, 319, 631
 Tarnoszyn 443, 445
 Tarnowa Góra zob. Tarnawa Górna
 Tarowatka zob. Tarnawatka
 Tatarino zob. Tatarynów
 Tatarynów 331
 Teheran 277
 Terebin 591
 Terebiniec 591
 Tereska zob. Bereska
 Terka 473
 Tomaszów zob. Tomaszów Lubelski
 Tomaszów Lubelski 17, 263, 443, 445, 513, 801, 813, 821
 Trembowla 321
 Trijczycza zob. Trójczyce
 Trójczyce 381
 Tryńcza 883
 Turzysk 311
 Tylicz 797

 Uherce zob. Uherce Zapłatyńskie
 Uherce Zapłatyńskie 233, 293
 Uhery zob. Uherce Zapłatyńskie
 Uhnów 31, 443, 445, 825
 Ustianowo zob. Ustianowa

Ustianowa 199, 287

Uściług 311

Uścimów 277

Użhorod 27, 761

Wackowice 199

Waczew zob. Hoczew

Walacha zob. Walawa

Walawa 543–547

Warszawa 21, 31, 47, 55, 81, 83, 107, 133, 139,
253, 353, 475, 501, 511, 523, 531, 535, 543,
555, 567, 591, 603, 607, 621, 693, 701, 705,
717, 745, 813, 817, 839, 855, 857, 863, 883,
911

Werba 311

Werbkowice 595

Wernejówka 483

Wiackowicze zob. Wackowice

Wielkie Oczy 503

Wietlin 743

Wilno 125, 201, 293

Winnica 27, 31, 341, 757, 791, 795, 829

Wiskowicze zob. Biskowice

Włodawa 179, 181, 263, 801, 813, 821

Włodzimierz Wołyński 45, 193, 223, 263, 267,
311, 401

Wojtkowa 549

Wola Michowa 473, 799, 863

Wola Miechowa zob. Wola Michowa

Wola Mielowa zob. Wola Michowa

Wola Niżna 485

Wolica 483

Wołcze 333, 353

Wołkowyja 31, 799, 857, 863

Wołkowyje zob. Wołkowyja

Woroszyłowgrad 23, 29, 677, 785, 791, 795

Wowcze zob. Wołcze

Wrocław 379, 395, 745

Wyskowiczi zob. Biskowice

Wyszatyce 543

Wyżłów 511

Zabłocie 311

Zabołotowo zob. Zabłotów

Zabłotów 89, 255, 257

Zagórz 503, 719

Zagórzany zob. Zagórz

Założce 213, 215

Zamość 15, 263, 373, 813

Zaporozie 23, 75, 653, 791, 795

Zarszyn 477

Zawadka 449, 463, 469

Zawój 473

Zichatyn zob. Żohatyn

Zieliski zob. Siedliska

Zielona Góra 395

Złoczów 263, 267

Zochatyn zob. Żohatyn

Żernica 461

Żohatyn 543, 545

Żurawa zob. Żurawno

Żurawica 543, 545, 555

Żurawno 247

Żytomierz 27, 29, 113, 753, 773, 775, 791, 795,
889, 891

ПОКАЖЧИК НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ

- Андрусів 456
Балигород 460, 472, 474, 688, 690, 798
Бар 94
Бахів 542, 544
Бахлява 700
Белжець 820
Белз (Бельз) 30, 510, 512, 824
Бельвін (Бельвин) 380
Бережани (Бережаны) 318, 344
Берездівці (Берездовцы) 290
Березів 368, 560, 642
Березка (Береска) 700
Березка (Бжуска) 542, 544
Бистре 472
Біла-Підляська 820
Білгорай (Белгорай) 262, 812, 820
Бірча 502, 542–546
Бісковичі (Висковичи, Высковичи) 200, 202, 292
Богородиче 594
Болестрашичі 542
Борислав 202, 332, 350, 834, 836, 926
Боровниця 544
Борщів (Борщев) 318
Борщів (Борщив), Снятинський повіт 88
Браїль (Браила) 806
Брест (Брест над Бугом) 112, 910, 912
Брижава 546
Брилинці 546
Броди (Броды) 262
Будкінці (Будкинцы) 890
Бук 472
Буковець 472
Бурдяківці (Бурдяковцы) 140
Буськ (Буск) 90
Бухарест 806
Бучач 320
Бушковичі 542, 544
Бушковички 542, 544
Валява 542–546
Варшава 20, 30, 46, 54, 80, 82, 106, 132, 138, 142, 254, 352, 378, 474, 500, 510, 522, 530, 534, 542, 554, 566, 590, 602, 606, 620, 692, 700, 704, 716, 744, 812, 818, 838, 854, 856, 862, 882, 910
Великі Очі 502
Вербковичі 594
Вернеївка 482
Ветлін 742
Вижлів 510
Висковичи (Высковичи) див. Бісковичі
Вишатичі 542
Вільно (Вильно) 124, 200, 292
Вінниця (Винница) 26, 30, 340, 756, 790, 794, 828
Вінцковичі (Вяцковицне) 198
Вовковия 30, 798, 856, 862
Вовче 332, 352
Войткова 548
Волиця 482
Володава (Владава) 178, 180, 262, 800, 812, 820
Володимир-Волинський (Владимир-Волинський) 44, 192, 222, 262, 266
Воля-Михова 472, 798, 862
Воля Нижня 484
Ворошиловград 22, 28, 676, 784, 790, 794
Вроцлав 378, 394, 744
Гаї Розтоцькі (Гаи-Растоцкие) 212
Гембліє (Гемблие [?]) 108
Глебковщина 90
Глоговець 32, 882
Гоздів 594
Горинець 502
Горлиці 642, 692, 798
Городло 380
Гочев 688, 700
Гоща 388
Гребенне 912
Гринків 730
Грубешів (Грубешув) 18, 222, 262, 282, 438, 440, 510, 512, 590, 594, 800, 812, 820
Грязовець 112

Гурче 730
Гусинне (Гусынне) 222

Гданськ 56, 378, 394, 498
Гдиня 378
Гура Кальварія 248

Дальова 480
Дарів 480, 484
Дахнів 730
Демблін 248
Дзюрдзів 472
Дибків 882
Диків 560
Диниська 444
Дніпропетровськ (Днепропетровск) 28, 344,
780, 790, 794

Должиця 776
Долина 502
Дрогобич (Дрогобыч) 6–16, 20, 24–32, 128–132,
160–168, 198–204, 230–234, 244–248, 262,
286, 292–298, 328–334, 338, 342–354, 384,
396, 400, 418, 486, 490–498, 626, 720, 722,
766, 770, 778, 830–840, 852, 924, 926, 930

Дубецько 542, 544
Дубиця 568
Дубляни (Дубляны) 348, 832, 834
Дубно 262, 386
Дудинці 482
Дукля 854
Дусовці 542–546
Дягілево 112

Елк 228

Жерниця 458
Жешув див. Ряшів
Житомир 26, 28, 112, 752, 772, 774, 790, 794,
888, 890
Жогатин 542, 544
Журавиця 542, 544, 554
Журавно (Журава) 246

Заболотів (Заболотов, Заболотово) 88, 256
Завадка 448, 462, 468
Завій 472
Загуж 502, 718

Загужани див. Загуж
Заксенгаузен 690
Замостя (Замостье) 14, 262, 372, 812
Запоріжжя (Запорожье) 22, 74, 652, 790, 794
Заршин 476
Зелена Гора 394
Зелиски див. Седлиська
Золочів (Золочев) 262, 266

Івано-Франківськ див. Станіслав
Ізмаїл (Измаил) 26, 28, 750, 816
Ісканя 542, 544

Кальників (Кальников) 222
Кам'янець-Подільський (Каменец-Подольск)
790, 794, 804

Кам'янка 480
Кам'янка Бузька (Кам'янка Струмілова,
Каменка Бугская) 262, 276

Кам'янна ад Опака 540

Квідзин 228

Кельце 562

Київ (Киев) 6–12, 16–22, 26–32, 46, 54, 62,
66–78, 82–90, 94–102, 106, 110, 112, 126,
130, 134, 142, 146, 148, 152, 156, 160–164,
168, 174–178, 182, 184, 188, 192, 196, 198,
204–208, 214, 216, 220, 224, 230, 236, 242,
244, 248, 250, 254, 260, 262, 296, 300, 304,
312, 314, 322–326, 334–338, 342, 354–364,
374, 378, 380, 384, 386, 390, 394–398, 404,
406, 412–420, 434, 486, 490, 492, 498, 506,
508, 538, 570, 588, 600, 610–614, 626–638,
644–656, 674–684, 698, 708, 714, 720, 722,
728, 736, 740, 746–752, 756–774, 778–794,
802, 810, 816, 828, 830, 840, 844–852, 858,
864, 866, 878, 880, 884, 892, 894, 908, 914–
918, 922, 924, 930, 934, 942, 944, 950

Ківерці (Киверцы) 310

Кіровоград (Кировоград) 26, 74, 758, 790, 794

Ковель 44, 262, 266, 300

Колешиці див. Олешичі

Колобжег 378, 394

Коломия (Коломыя) 256, 258

Команча 18, 28, 522–526, 776

Константинівка (Константиновка) 888

Конячів 742

Корінець 542

- Коропець (Коропец) 212
 Коросно 368, 480, 516, 520, 554, 640, 642
 Косениці (Косенице) 380
 Костопіль (Костополь) 390
 Котів 542, 544
 Кошалін 378
 Крайна 546
 Краковець 532
 Краків (Краков) 20, 108, 138, 142, 254, 338, 342, 352, 474, 606
 Крамна 30, 854
 Красичин 542, 544
 Красне (Красное) 268
 Красностав 178, 180, 262, 812
 Кременець (Кременец) 214, 262
 Кречкова 542, 544
 Кривча 542, 544
 Кристинопіль (Кристинополь) 590, 592
 Крукеничі (Крукеничи) 836
 Куйбишев 568
 Кулаковичі (Кулаковице) 380
 Куньківці 544
 Купна 542, 544
 Кути (Куты) 252
 Куцовка 88

 Лабова 796
 Ланьцут 208, 562, 568, 640
 Лежахів 882
 Легіоново 744
 Липсько 502
 Лімна 546
 Ліско (Лісько, Лиски) 16, 18, 24, 52, 262, 368, 448–452, 460, 468, 472, 514, 518, 546, 556, 560, 640, 642, 686, 688, 700–706, 724, 796, 798, 856, 862
 Лісковате (Лішовате, Лисковичи) 198, 286, 458
 Лодзь 450
 Лондон 42, 106, 110, 142, 162, 166, 184, 190, 200, 202, 232, 244, 252, 268, 288, 292, 296, 328, 330, 332, 346, 354, 390, 436, 494
 Лопенка 472
 Лужків (Лужкув) 380
 Лукавиця 24, 686
 Луків 820
 Луцьк (Луцк) 10–14, 22–26, 32, 40–44, 50, 148, 152, 156, 262, 266, 302, 304, 310, 336, 372, 376, 378, 392, 394, 398, 402, 644, 698, 708, 728, 792, 876
 Львів (Львов) 6, 12–16, 22, 26, 36, 38, 42, 44, 96, 106, 108, 112, 140, 142, 192, 200, 214, 220, 232, 262, 266, 268, 286, 290, 292, 298, 300, 324, 328, 342, 344, 356, 360, 364, 374, 376, 380, 384, 388–392, 396, 398, 404, 406, 412, 420, 626, 638, 694, 762, 936
 Любачів (Любечув) 18, 26, 262, 368, 530, 540, 546, 556, 560, 616, 640, 642, 730
 Любін 554
 Люблін (Люблин) 8–20, 24–28, 32, 38–42, 50, 132, 148, 152, 156, 178, 182, 184, 192, 196, 206, 214, 226, 238–242, 250, 258, 262, 278, 300, 306, 316, 330, 332, 350, 366, 408, 438, 440, 446, 510, 530–534, 554, 562, 590, 594, 620, 624, 724, 732, 734, 796, 802, 812, 910, 936
 Ляшки 502, 556

 Майдан Горний 444
 Маковисько 742
 Мартюки (Мертюки) 330, 352, 494
 Масломенч 590
 Маутхаузен 446
 Мацьковичі 544, 546
 Медика (Медыка, Медики) 198, 286, 808
 Межиріччя 820
 Метелін 590
 Миколаїв (Николаев) 22, 650, 790, 794
 Мильне (Мильно) 212
 Мільнів 542, 544
 Млини 556, 558
 Млинів (Млынов) 386
 Модринець 594
 Модринь 594
 Мокре 718
 Монастир 546
 Монастир (Монастырь) 380
 Монастирська (Монастырский) 318
 Морочин (Морогин) 222
 Моршин (Моршино) 232
 Москва 6, 12–16, 24, 30, 32, 40, 44, 72, 78, 92, 96, 98, 100, 106, 114, 130, 142, 200, 216, 234, 250–254, 266, 324, 334, 358, 414–418, 422, 426, 428, 434, 436, 450, 498, 504, 506, 710, 714, 758, 760, 792, 824, 826, 868, 934

Мостиська (Мосстиска) 290
Мушина 796

Нагуєвичі (Ногуєвичи) 340
Неледев 594
Негловіце 854
Нижанковичі (Нижанковичи) 286
Николаєв див. Миколаїв
Нова Гребля 532
Нова Весь 542
Новий Санч 606, 796
Новосільці 554

Одеса (Одесса) 24, 682, 790, 794
Одрехова 476, 482
Олешичі 530, 532, 616, 730
Олешичі-Старі 730
Ольшаниця 700, 702
Опака 730
Оранієнбург 690
Оріхівці 544
Освенцім 446, 690
Ославиця 524
Острів 544

Париж 142, 732, 832, 842
Паркани (Парканы) 806
Пасіка 444
Перемишль (Перемышль) 222, 262, 368, 502,
534, 542, 544, 548, 550, 554, 556, 560–564,
602, 640, 642, 800
Петропавлівка (Петропавловка) 920
Подбуковинка 380
Подковіце 594
Познань 378, 394
Пологи 486
Полтава 22, 74, 188, 678, 790, 794
Поляни Суровичні 484
Полянки 472
Посада Яслиська 480, 484
Потсдам 498
Прелуки 524
Прозороки (Прозоровки) 90
Проскурів (Проскуров, Плоскірув, Хмель-
ницький) 30, 848, 850
Пшеворськ 562, 568

Рава-Руська (Рава-Русская) 262, 400, 556
Радимно 556
Радошиці 524
Разводув див. Розвадів
Райлів (Райлов) 346
Репедь 476, 478
Рибно (Рыбно) 252
Риботичі 546
Рига 456
Рим 110
Риманів 528, 554
Риманів Здрій 484
Рівне (Ровно) 14, 30, 44, 188, 262, 266, 386–
390, 398, 866
Рожище 310
Розвадів 108
Рокшиці 546
Ропенка 16, 448, 450, 462, 468, 518, 520, 690
Руда 836
Рудавка 542, 544
Рудодуби (Рудодубы) 210
Русин 510
Руське Село (Русское) 380
Рязань 112, 316
Ряшів (Жешув) 16–26, 30, 32, 38, 410, 472–
476, 480, 484, 500, 504, 516, 522, 540, 542,
550, 552, 560–568, 598, 616, 640, 642, 686,
688, 692, 700, 704, 716, 730, 742, 744, 776,
804, 854, 856, 862, 882
Самбір (Самбор) 14, 160, 198, 200, 232, 244–
248, 262, 266, 286, 292, 294, 298, 344, 346,
354, 384, 720, 838, 840, 926, 928
Сан-Франциско 494, 498
Світажова 550
Седлиська 380, 912
Сенява 502
Середнє Велике 690
Середнє Село 688, 700
Сировиця 480, 484
Сівчина 542, 544
Собєцін 742
Соловинка 90
Соплі 730
Сосниця 544, 556, 558
Сталіно (Сталино) 22, 30, 648, 790, 794, 844
Станіслав (Івано-Франківськ, Станислав)

- 10, 12, 20, 26, 30, 32, 160, 162, 250–256,
260, 262, 356, 614, 764, 846, 880
- Станіславів див. Станіслав
- Стара Бірча 542, 544
- Старе Село 546
- Старо-Бешево 870
- Степківка (Степковка) 92
- Стефкова 502
- Стібенко 542
- Стібно 502, 542
- Стокгольм 110
- Сторожинець (Сторожинец) 806
- Стрий (Стрый) 16, 128, 198, 230, 234, 248,
262, 286, 292, 294, 352, 486, 488, 720, 926
- Ступниця (Ступница) 840
- Ступосяни 502
- Стшижув 222
- Стыжув див. Стшижув
- Суми (Сумы) 24, 28, 74, 684, 788, 790, 794
- Сурохів 742
- Сухоліси (Сухолисы) 98
- Сянок (Сянік) 16, 28, 460, 462, 476–484, 522, 528,
550, 554, 556, 640, 642, 716, 776, 798, 800
- Тальне (Тальное) 94
- Тарнава Гурна 24, 704, 706
- Тарнобжег 640
- Тарношин 442, 444
- Татаринів (Татарино) 330
- Тегеран 276
- Теребин 590
- Теребинець 590
- Терка 472
- Тернаватка 444
- Тернопіль (Тарнополь, Тернополь) 8, 136,
214, 262, 316, 318, 630
- Тилич 796
- Тисова 542–546
- Тісна 518, 688, 690
- Томашів Люблінський (Томашів, Тома-
шув) 16, 262, 442, 444, 512, 800, 812, 820
- Трембовля 320
- Тринча 882
- Трійчиці (Трийчица) 380
- Угерці (Угерцы) 232, 234, 292
- Угнів (Ухнов) 30, 442, 444, 824
- Ужгород 26, 760
- Устимів 276
- Устянове (Устьзяново) 198, 286
- Харків (Харьков) 22, 74, 112, 628, 654, 790, 794
- Херсон 22, 28, 74, 80, 646, 786, 790, 794
- Хирина 542, 544
- Хиринка 544
- Хирів (Хиров) 798, 838
- Хмельницький див. Проскурів
- Ходорів (Ходоров) 198, 248, 262, 286, 340,
720
- Холм (Хелм) 178–182, 262, 386, 812, 820
- Холовиці 542, 544
- Хоробрів 510
- Ченстохова 352
- Червоноград див. Кристинопіль
- Черничин 590
- Черничинок 590
- Чернівці (Черновцы) 28, 30, 42, 802–810, 864
- Чернігів (Чернигов) 22, 28, 74, 680, 782, 790,
794
- Черче (Черч) 804
- Чистогорб 776
- Чортків (Чертков, Чертково, Чортков) 8,
12, 136, 140, 208–216, 262, 314, 316, 320
- Чудей 806
- Шкляри 484, 550
- Щавне 476, 718
- Щецін 378, 394
- Щитно 744
- Щутків 540
- Яблінки 472, 688, 690
- Явірник 524
- Явужно 540
- Ягільниця (Ягольница) 316
- Ялта 276, 390
- Ямбург 870
- Ярослав 26, 262, 290, 368, 502, 532, 544, 546,
556, 558, 640, 642, 742, 744, 800
- Ярчів 444
- Яслиська 484
- Ясло 552, 640, 642, 854

Ілюстрації взяті з колекцій Архіву актів нових, Архіву механічної документації, Архіву Міністерства внутрішніх справ і адміністрації, Головної бібліотеки Академії національної оборони (раніше МiД ВiГ), Бюро обліку і Архіву Відомства охорони держави, Центрального військового архіву Республіки Польщі і Державного архіву Служби безпеки України.

Ilustracje pochodzą ze zbiorów Archiwum Akt Nowych, Archiwum Dokumentacji Mechanicznej, Archiwum Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Biblioteki Głównej Akademii Obrony Narodowej (dawniej MiD WIH), Biura Ewidencji i Archiwum Urzędu Ochrony Państwa, Centralnego Archiwum Wojskowego i Państwowego Archiwum Służby Bezpieczeństwa Ukrainy.

OLÓWNY PEŁNOMOCNIK POLSKIEGO
KOMITETU WYZWOLENIA NARODOWEGO
DO SPRAW EWAKUACJI
REJONOWY PEŁNOMOCNIK
WE LWOWIE

ГОЛОВНИЙ УПОВНОВАЖЕНИЙ ПОЛЬСЬКОГО
КОМИТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИЗВОЛЕННЯ
ПО ЕВАКУАЦІЇ ПОЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ
РАЙОННИЙ УПОВНОВАЖЕНИЙ
ПО ЛЬВІВСЬКОМУ РАЙОНУ

№ _____

„19.” stycznia 1945 r.

Z A S W I A D C Z E N I E .

Д О В І Д К А

Obywatel p o l s k i

Dr R O G E R A l o j e y

ur. 2.10.1904. roku jest Rejonowym
Pełnomocnikiem Tymczasowego NARODOWEGO
RZĄDU RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ do spraw ewakuacji we Lwowie.

Видано польському громадянину

Д-р РОГЕРУ Альойве Ігнатовичу

1904 року народження в тім, що він
є Уповноваженим ТИМЧАСОВОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УРЯДУ ПОЛЬСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ у спра
ві евакуації польського населення по
Львівському району -

Pełnomocnik Tymczasowego
Narodowego Rządu Rzeczpos-
politej do spraw
ewakuacji we Lwowie.

Представник Уряду РРР
в справах евакуації по
Львівському району.

/Сивель/

fotograf

Wzór Nr. 1
(mężczyźni od 16 do 50 lat)

ANKIETA

1. Nazwisko, imię, imię ojca *Hos Edward S. Adama*
2. Miejsce i data urodzenia *15 XII 1924 m. Wrocław*
3. Narodowość *Polek*
4. Wykształcenie *4-letn. zkl. technicz.*
5. Zawód *bez zawodu*
6. Stan rodzinny *kawaler.*
- we Wrocławiu*
(miejsce obecnego przebywania rodziny)
7. Miejsce stałego pobytu do 1. IX. 1939 r. *we Wrocławiu*
(miejscowość, gmina, powiat, województwo)
8. Miejsce pobytu podczas okupacji (od 1. IX. 1939 r. do dnia wywiezienia)
Łódź
(miejscowość, gmina, powiat, województwo)
9. Miejsce pracy i zajmowane stanowisko w okresie okupacji Polski
we Wrocławiu na kolei robotnik
(wymień nazwę przedsiębiorstwa, firmy)
10. Data wyjazdu z Polski, przyczyny, okoliczności *1945 m. za organizację AK*
wyjeżdżając na 4 lata
(areszt, łapanka, zawerbowany na roboty)
11. Gdzie przebywał, czym się zajmował w okresie przebywania poza granicami Polski
Ż.S.T.R. Młota
(dokładne miejsca pracy, rodzaj zajęcia)
12. Jakim represjom ze strony Niemców podlegał, w Polsce i za jej granicami
13. Kiedy, gdzie i w jakim stopniu służył w wojsku
14. Do jakich organizacji niepodległościowych należał w czasie okupacji *As. Łódź*
pt. "Flebot" jako karykatury, pod pseud. "Pływak" w p.
15. Dokąd udaje się na stały pobyt *Wrocław. Tarnobrzeg*

Podpis repatrianta

Hos Edward

(Wyraźny podpis)

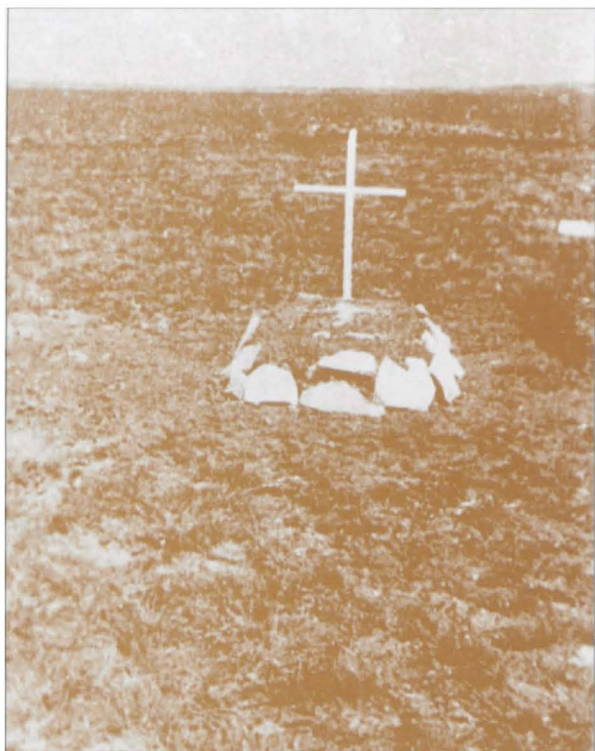
Ankiety wypełnił

*Łowczyńska*Data *9. II 46 m.*

II. Polscy zesłańcy w Kazachstanie

II. Польські засланці у Казахстані

II. Polscy zesłańcy w Kazachstanie

II. Польські засланці у Казахстані

III. Przesiedleńcy w drodze do Ojczyzny

III. Переселенці по дорозі до Батьківщини

III. Przesiedleńcy w drodze do Ojczyzny

III. Переселенці по дорозі до Батьківщини

III. Przesiedleńcy w drodze do Ojczyzny

III. Переселенці по дорозі до Батьківщини

IV. Na punktach repatriacyjnych w Polsce

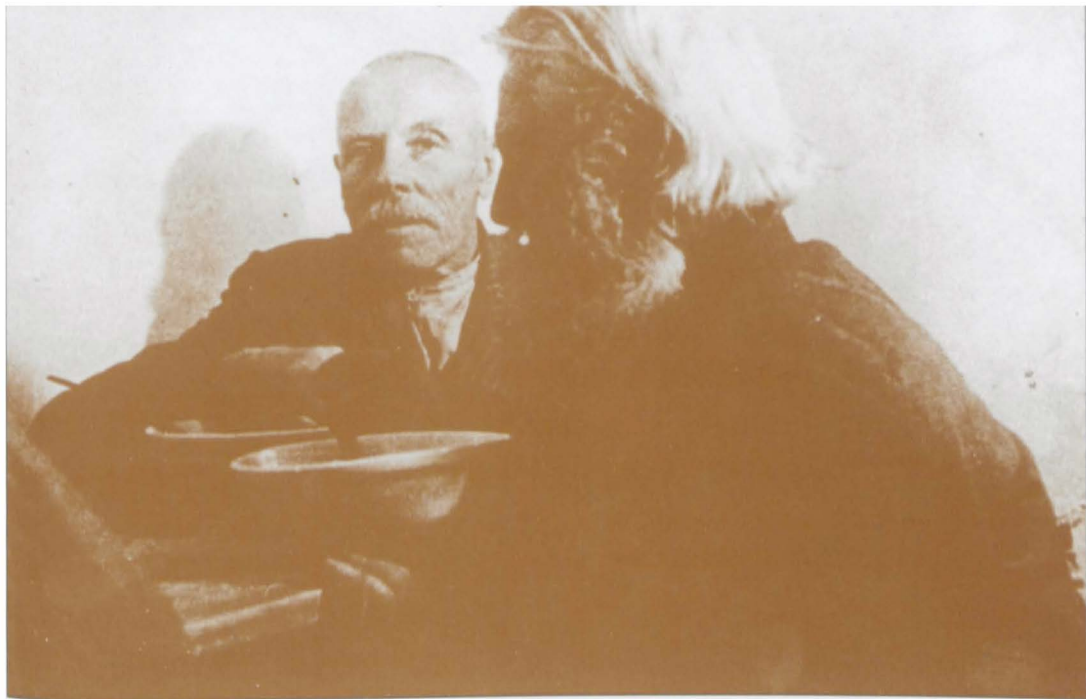
IV. На репатріаційних пунктах у Польщі

IV. Na punktach repatriacyjnych w Polsce

IV. На репатріаційних пунктах у Польщі

IV. Na punktach repatriacyjnych w Polsce

IV. На репатріаційних пунктах у Польщі

tycznej Rucpospolskiej.

8733

L 207/45

Gr. kat. Urząd parafij
Radoszyce 15/IV 1945.

Ks. Thalerink

~~Hamelka~~ Parusiewicz

Stefan Parusiewicz

Lach Stefan

Katunika Mpraka

~~Kawka~~ Kucmierzka

Dragan Andry

Kuczyk Stefan

Majkowiec Jan

Matrona Parusiewicz

Kuczyk Jan

Borowicz Tadeusz

Gura Stefan

Kuczyk Jan

Parusiewicz Jan

Kuczyk Jan

Majkowiec Jan

Kuczyk Stefan

URZĄD. GR. RADOŚCIE,
GMINA. KOMANCZA.

Kawka Grumady
Radoszyce dnia 15/IV 1945 r.

Dragan Andry
Ladoszy

Lach Stefan

Radoszyce dnia 15/IV 1945

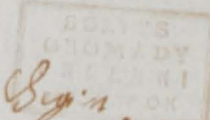
Włodzisław Gnegan

Kuczyk Jan

Majkowiec Stefan

Matrona Parusiewicz

Kuczyk Jan

Dragan

Kuczyk Stefan

Majkowiec Jan

Matrona Parusiewicz

Kuczyk Jan

Kuczyk Jan

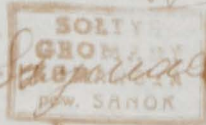
Kuczyk Jan

Kuczyk Jan

Kuczyk Jan

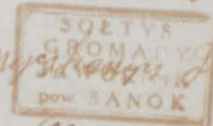
Gr. klat. Urząd paraf.
 Romanica, dnia 16/IX 1945
 Ks. Drost Węgrynowa

Stępa Jarosław
 Dobrycki Tymko

Gminna Rada Narodowa
 w Komanczy.

Amiechów, 16.10.1945
 Zarząd Gminy w Komanczy
 tut. Zarząd Gminy w 80% og
 osłonięciem. Zarząd Gminy w Komanczy.
 S. R. P. P. S.

Onyśko Jarosław
 Stefan Jarosław
 Stanisław Jarosław

Gminna Rada Narodowa w Komanczy prosi powyższą obywateli mieszkańców Gminy Zbiór. Komancza popiera w całej pełni i ze swej strony zauważa, że w razie wysiedlenia miejscowej ludności, cała okolica zamieszkiwana przez tę ludność opustoszeje co raptem nie leży w interesach Demokratycznej Polski, gdyż do pracy w tych gorzystych okolicach radają się jedynie ludność tu urodzona i wychowana, przyczem zauważa się, że ludność ta w większości była i jest apolityczna i lojalna wobec Państwa Polskiego i jego obywateli narodowości polskiej, czego dowodem był zupełny spokój tak przed wojną, w czasie okupacji jak i obecnie, jak również to, że pewna ilość mieszkańców jest członkami Stronnictwa Lud. PPR, P.P.S. oraz około 80 % należy do Związku Samopom. Chłopskiej. Nieważne zgłoszenie się tysięcy ich mężów, synów i braci do Armii Polskiej i Czerwonej do walki przeciw okupantowi w której b. dużo poległo, reszta wroca kalekami bez rąk i nóg, lub nadal pozostaje w Armii Polskiej i Czerwonej dowodzi, że tak jak ich ojcowie tak i oni pragną żyć nadal w granicach Państwa Polskiego i wspólnie pracować dla dobra Demokrat. Rzeczypospolitej Polskiej.

Komancza, dnia 17.IX. 1945. Przewodniczący G.R.N.

ZARZĄD GMINY ZBIÓR
 W KOMANCZY
 POW. SANOK

Zarząd Gminy Zbiorowej w Komanczy pow. Sanok powyższą prośbę mieszkańców tut. Gminy popiera w całej pełni, przyczem dodaje, że mieszkańcy tut. Gminy wykonują wszystkie polecenia tak Zarządu Gminy jak i Władz wyższych są lojalnymi obywatelami, we wszystkich wypadkach w zupełności wywiązują się ze wszystkich nakładanych na nich obowiązków, tak w płaceniu podatków, wykon. roznych świadczeń rzeczonych /szarańskich kontyngenty i t.p./ wobec czego ni razu nie garzka potrzeba stosowania wobec nich sankcji karnych, csem dowodzą, że pragną być dobrymi obywatelami Demokratycznej Polski.

Komancza, dnia 17.IX. 1945.

W. K. S.

(-) KASIEWICZ STANISŁAW

1. J. Stalin i N. Chruszczow na trybunie mauzoleum Lenina w Moskwie; 1951 r.

1. Й. Сталін і М. Хрущов на трибуні мавзолею В. Леніна у Москві; 1951 р.

2. Nikita Chruszczow, pierwszy sekretarz KC KP(b)U, przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych USRS; lata czterdzieste
Микита Хрущов – перший секретар ЦК КП(б)У, Голова Ради Народних Комісарів УРСР; 40-ві роки

3. Ławrentij Beria, ludowy komisarz spraw wewnętrznych ZSRS, generalny komisarz bezp. państw.; 1953 r.
Лаврентій Берія – нарком внутрішніх справ СРСР, генеральний комісар держбезпеки; 1953 р.

4. Andriej Wyszynskij, zastępca ludowego komisarza spraw zagranicznych ZSRS; lata czterdzieste
 Андрій Вишинський – заступник наркома закордонних справ СРСР; 40-ві роки

5. Wsiewołod Mierkułow, ludowy komisarz bezpieczeństwa państwowego ZSRS, komisarz bezp. państw. 1 rangi; lata czterdzieste
 Всеволод Меркулов – нарком державної безпеки СРСР, комісар держбезпеки 1-го рангу; 40-ві роки

6. Wiktor Abakumow, minister bezpieczeństwa państwowego ZSRS, gen. płk; koniec lat trzydziestych
 Віктор Абакумов – міністр державної безпеки СРСР, генерал-полковник; кінець 30-х років

7. Bogdan Kobułow, pierwszy zastępca ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS, komisarz bezp. państw. 2 rangi; lata czterdzieste
 Богдан Кобулов – перший заступник наркома державної безпеки СРСР, комісар держбезпеки 2-го рангу; 40-ві роки

8. Siergiej Ogolcow, pierwszy zastępca ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS, gen. lejtn.; lata czterdzieste
Сергій Огольцов – перший заступник наркома державної безпеки СРСР, генерал-лейтенант; 40-ві роки

9. Iwan Sierow, zastępca ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS, komisarz bezp. państw. 2 rangi; początek lat czterdziestych
Іван Серов – заступник наркома внутрішніх справ СРСР, комісар держбезпеки 2-го рангу; початок 40-х років

10. Wasilij Czernyszow, zastępca ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS, komisarz bezp. państw. 2 rangi; lata trzydzieste
Василь Чернишов – заступник наркома внутрішніх справ СРСР, комісар держбезпеки 2-го рангу; 30-ті роки

11. Siergiej Sawchenko, ludowy komisarz bezpieczeństwa państwowego ZSRS, komisarz bezp. państw. 3 rangi; koniec lat trzydziestych
Сергій Савченко – нарком державної безпеки УРСР, комісар держбезпеки 3-го рангу; кінець 30-х років

12. Paweł Drozdickij – zastępca ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego USRS, komisarz bezp. państw. 3 rangi; koniec lat trzydziestych
Павло Дроздецький – заступник наркома державної безпеки УРСР, комісар держбезпеки 3-го рангу; кінець 30-х років

13. Timofiej Strokacz, zastępca ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS, szef Ukraińskiego Sztabu Ruchu Partyzanckiego, gen. lejtn.; początek lat czterdziestych
Тимофій Строкач – заступник наркома внутрішніх справ УРСР, начальник Українського штабу партизанського руху, генерал-лейтенант; початок 40-х років

14. Timofiej Kalnienko, zastępca ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS, płk bezp. państw.; 1945 r.
Тимофій Кальненко – заступник наркома внутрішніх справ УРСР, полковник держбезпеки; 1945 р.

15. Paweł Fiedotow, naczelnik 2 Zarządu NKGB ZSRS, komisarz bezp. państw. 3 rangi; lata czterdzieste
Павло Федотов – начальник 2-го Управління НКГБ СРСР, комісар держбезпеки 3-го рангу; 40-ві роки

16. Leonid Rajchman, zastępca naczelnika 2 Zarządu NKGB ZSRS, gen. lejtn.; początek lat czterdziestych
 Леонід Райхман – заступник начальника
 2-го Управління НКГБ СРСР, генерал-лейтенант;
 початок 40-х років

17. Paweł Miedwiediew, naczelnik 2 Zarządu NKGB
 USRS, ppłk bezp. państw.; koniec lat trzydziestych
 Павло Медведєв – начальник 2-го Управління
 НКГБ УРСР, підполковник держбезпеки;
 кінець 30-х років

18. Konstantin Kasatkin, naczelnik Zarządu NKGB USRS
 obwodu winnickiego, ppłk bezp. państw.;
 lata czterdzieste
 Костянтин Касаткін – начальник Управління
 НКГБ УРСР Вінницької області,
 підполковник держбезпеки; 40-ві роки

19. Nikołaj Iłasow, naczelnik Zarządu NKGB USRS
 obwodu woroszyłowgradzkiego, płk bezp. państw.;
 koniec lat trzydziestych
 Микола Лясєв – начальник Управління НКГБ
 УРСР Ворошиловградської області,
 полковник держбезпеки; кінець 30-х років

20. Nikołaj Surkow, naczelnik Zarządu NKGB USRS obwodu dnipropietrowskiego, płk bezp. państw.; lata trzydzieste
Микола Сурков – начальник Управління НКГБ УРСР Дніпропетровської області, полковник держбезпеки; 30-ті роки

21. Władimir Majstruk, naczelnik Zarządu NKGB USRS obwodu drohobyckiego, płk bezp. państw.; lata czterdzieste
Володимир Майструк – начальник Управління НКГБ УРСР Дрогобицької області, полковник держбезпеки; 40-ві роки

22. Nikołaj Moroz, zastępca naczelnika Zarządu NKGB USRS obwodu drohobyckiego, ppłk bezp. państw.; lata czterdzieste
Микола Мороз – заступник начальника Управління НКГБ УРСР Дрогобицької області, підполковник держбезпеки; 40-ві роки

23. Aleksiej Gołubiew, naczelnik Zarządu NKGB USRS obwodu zaporoskiego, płk bezp. państw.; lata czterdzieste
Олексій Голубев – начальник Управління НКГБ УРСР Запорізької області, полковник держбезпеки; 40-ві роки

24. Iwan Kuzniecowa, zastępca naczelnika Zarządu NKGB
USRS obwodu zaporoskiego, pplk bezp. państw.;
koniec lat trzydziestych
Іван Кузнецов – заступник начальника Управління
НКГБ УРСР Запорізької області, підполковник
держбезпеки; кінець 30-х років

25. Paweł Kryłow, naczelnik Zarządu NKGB–MGB
obwodu izmailskiego, plk bezp. państw.;
koniec lat trzydziestych
Павло Крилов – начальник Управління НКГБ–
МГБ Ізмаїльської області,
полковник держбезпеки; кінець 30-х років

26. Michaił Bondarienko, naczelnik Zarządu NKGB
USRS obwodu kijowskiego, plk bezp. państw.;
początek lat czterdziestych
Михайло Бондаренко – начальник Управління
НКГБ УРСР Київської області,
полковник держбезпеки; початок 40-х років

27. Trofim Kornijenko, naczelnik Zarządu NKGB USRS
obwodu kirowogradzkiego, plk bezp. państw.;
koniec lat trzydziestych
Трохим Корнієнко – начальник Управління
НКГБ УРСР Кіровоградської області,
полковник держбезпеки; кінець 30-х років

28. Anatólij Kozłow, zastępca naczelnika Zarządu NKGB
 USRS obwodu lwowskiego, płk bezp. państw.;
 koniec lat trzydziestych
 Анатолій Козлов – заступник начальника
 Управління НКГБ УРСР Львівської області,
 полковник держбезпеки; кінець 30-х років

29. Fiodor Cwietuchin, naczelnik Zarządu NKGB USRS
 obwodu rówieńskiego, płk bezp. państw.;
 koniec lat trzydziestych
 Федір Цвєтухін – начальник Управління НКГБ
 УРСР Рівненської області, полковник держбезпеки;
 кінець 30-х років

30. Gieorgij Iwkin, zastępca naczelnika Zarządu NKGB
 USRS obwodu stałińskiego, płk bezp. państw.;
 lata czterdzieste
 Георгій Івкін – заступник начальника Управління
 НКГБ УРСР Сталінської області,
 полковник держбезпеки; 40-ві роки

31. Aleksiej Michajłow, naczelnik Zarządu NKGB–MGB
 obwodu stanisławowskiego, płk bezp. państw.;
 lata czterdzieste
 Олексій Михайлов – начальник Управління НКГБ–
 МГБ Станіславської області,
 полковник держбезпеки; 40-ві роки

32. Piotr Pugacz, naczelnik Zarządu NKGB USRS obwodu tarnopolskiego, pplk bezp. państw.; lata czterdzieste
Петро Пугач – начальник Управління НКГБ УРСР Тернопільської області, підполковник держбезпеки; початок 40-х років

33. Paweł Tichonow, naczelnik Zarządu NKGB USRS obwodu charkowskiego, plk bezp. państw.; lata czterdzieste
Павло Тихонов – начальник Управління НКГБ УРСР Харківської області, полковник держбезпеки; 40-ві роки

34. Michaił Kraszeninnikow, naczelnik Zarządu NKGB USRS obwodu chersońskiego, plk bezp. państw.; koniec lat trzydziestych
Михайло Крашенінніков – начальник Управління НКГБ УРСР Херсонської області, полковник держбезпеки; кінець 30-х років

35. Nikołaj Rieszetow, naczelnik Zarządu MGB USRS obwodu czerniowieckiego, plk bezp. państw.; lata czterdzieste
Микола Решетов – начальник Управління МГБ УРСР Чернівецької області, полковник держбезпеки; 40-ві роки

36. Aleksander Fiodorow, naczelnik Zarządu NKGB USRS obwodu czernihowskiego, płk bezp. państw.; lata czterdzieste
Олександр Федоров – начальник Управління НКГБ УРСР Чернігівської області, полковник держбезпеки; 40-ві роки

37. Siergiej Karin-Danilenko, naczelnik grupy operacyjnej NKGB-MGB USRS na Zachodniej Ukrainie, płk bezp. państw.; lata czterdzieste
Сергій Карін-Даниленко – начальник оперативної групи НКГБ-МГБ УРСР у Західній Україні, полковник держбезпеки; 40-ві роки

38. Michail Chajet, naczelnik 5 Oddziału 2 Zarządu NKGB USRS, mjr bezp. państw.; lata czterdzieste
Михайло Хаст – начальник 5-го відділу 2-го Управління НКГБ УРСР, майор держбезпеки; 40-ві роки

39. Konstantin Mazin, naczelnik 6 Oddziału 2 Zarządu NKGB USRS, ppłk bezp. państw.; koniec lat trzydziestych
Костянтин Мазін – начальник 6-го відділу 2-го Управління НКГБ УРСР, підполковник держбезпеки; кінець 30-х років

40. Aleksander Pawlenko, zastępca naczelnika
6 Oddziału 2 Zarządu NKGB USRS,
ppłk bezp. państw.; lata czterdzieste
Олександр Павленко – заступник начальника
6-го відділу 2-го Управління НКГБ УРСР,
підполковник держбезпеки; 40-ві роки

41. Iwan Piermiakow, zastępca naczelnika Oddziału
„W” NKGB USRS, mjr bezp. państw.;
lata czterdzieste
Іван Пермяков – заступник начальника відділу
„В” НКГБ УРСР, майор держбезпеки; 40-ві роки

42. Iwan Diemiochin, zastępca naczelnika Sekretariatu
NKWD USRS, mjr milicji; lata czterdzieste
Іван Дем'юхін – заступник начальника
Секретаріату НКВД УРСР, майор міліції;
40-ві роки

43. Siła Tiszczenko, naczelnik Oddziału Wiz i Rejestracji
MWD USRS, ppłk milicji; lata czterdzieste
Сила Тищенко – начальник відділу віз і реєстрації
МВД УРСР, підполковник міліції; 40-ві роки

44. Aleksiej Nieczajew, naczelnik 2 Oddziału Zarządu NKGB USRS obwodu wołyńskiego, mjr bezp. państw.; lata czterdzieste
Олексій Нечасєв – начальник 2-го відділу Управління НКГБ УРСР Волинської області, майор держбезпеки; 40-ві роки

45. Siergiej Friszko, naczelnik 2 Oddziału Zarządu NKGB USRS obwodu kamieniecko-podolskiego, ppłk bezp. państw.; lata trzydzieste
Сергій Фришко – начальник 2-го відділу Управління НКГБ УРСР Кам'янець-Подільської області, підполковник держбезпеки; 30-ті роки

46. Borys Kondratenko, naczelnik 2 Oddziału Zarządu NKGB USRS obwodu nikolajewskiego, ppłk bezp. państw.; lata czterdzieste
Борис Кондратенко – начальник 2-го відділу Управління НКГБ УРСР Миколаївської області, підполковник держбезпеки; 40-ві роки

47. Aleksander Golubiew, zastępca naczelnika Zarządu NKGB USRS obwodu chersońskiego, ppłk bezp. państw.; lata czterdzieste
Олександр Голубєв – заступник начальника Управління НКГБ УРСР Херсонської області, підполковник держбезпеки; 40-ві роки

48. Iwan Uszakow, zastępca naczelnika 1 Oddziału
2 Zarządu NKGB USRS, mjr bezp. państw.;
koniec lat trzydziestych
Іван Ушаков – заступник начальника 1-го відділу
2 Управління НКГБ УРСР, майор держбезпеки;
кінець 30-х років

49. Edward Osóbka-Morawski, przewodniczący
PKWN a potem premier RP
Едвард Осубка-Моравський – Голова ПКНВ,
згодом прем'єр-міністр РП

50. Edward Ochab, zastępca kierownika Resortu
Administracji Publicznej PKWN, ppłk; 1949 r.
Едвард Охаб – заступник керівника Відомства
громадської адміністрації ПКНВ, підполковник;
1949 р.

51. Władysław Wolski, dyrektor Państwowego Urzędu
Repatriacyjnego a potem wiceminister administracji
publicznej, Pełnomocnik Rządu RP ds. repatriacji
Владислав Вольський – директор Державного
репатріаційного управління, згодом заступник
міністра громадської адміністрації,
Уповноважений Уряду РП у справах репатріації

52. Zygfryd Sznek, dyrektor Departamentu Politycznego
MAP RP
Зигфрид Шнек – директор Політичного
департаменту МАП РП

53. Wacław Różga, wojewoda lubelski w latach 1945-1948;
początek lat czterdziestych
Вацлав Рузга – Люблінський воєвода у 1945-1948
роках; початок 40-х років

54. Konstanty Dąbrowski, kierownik Resortu
Gospodarki Narodowej i Finansów PKWN,
potem minister skarbu RP
Константи Домбровський – керівник Відомства
народного господарства і фінансів ПКНВ,
згодом міністр державного майна РП

55. Stanisław Kotek-Agroszewski, kierownik Resortu
Administracji Publicznej PKWN
Станіслав Котек-Агрошевський – керівник
Відомства громадської адміністрації ПКНВ

56. Adam Ostrowski, podczas okupacji niemieckiej delegat Rządu RP we Lwowie, następnie zastępca kierownika Resortu Administracji Publicznej PKWN
Адам Островський – у період німецької окупації представник Уряду РП (в еміграції) у Львові, згодом заступник керівника Відомства громадської адміністрації ПКНВ

57. Kazimierz Sidor, wojewoda lubelski w latach 1944-1945
Казімеж Сідор – Люблінський воєвода у 1944-1945 роках

58. Stanisław Pizło, p. o. Głównego Pełnomocnika Rządu RP ds. ewakuacji, kpt.
Станіслав Пізло – в.о. Головного уповноваженого Уряду РП у справах евакуації, капітан

59. Tomasz Duliba, wojewódzki obserwator ds. ewakuacji w Rzeszowie, por.
Томаш Дуліба – воєводський спостерігач з питань евакуації у Ряшеві, поручник

60. Zygmunt Duszyński, zastępca dowódcy 3 pp, oficer Resortu Obrony Narodowej PKWN, płk
Зигмунт Душинський – заступник командира 3 пп, офіцер Відомства національної оборони ПКНВ, полковник

61. Iwan Rotkiewicz, dowódca GO „Rzeszów”, gen. bryg; druga połowa lat czterdziestych
Іван Роткевич – командувач ГО „Жешув”, генерал бригади; друга половина 40-х років

62. Witalij Popko, dowódca 9 DP, płk; lata czterdzieste
Віталій Попко – командир 9 ДП, полковник; 40-ві роки

63. Jan Grablis, dowódca improwizowanej grupy 34 pp z 8 DP sformowanej do walki z UPA, mjr
Ян Грабліс – командир комбінованої групи 34 пп з 8 ДП, сформованої для боротьби з УПА, майор

64. Franciszek Książarczyk, pierwszy komendant wojewódzki MO w Rzeszowie, plk
Францішек Ксєнжарчик – перший воєводський комендант МО у Ряшеві, полковник

65. Grzegorz Korczyński, członek Rządowej Komisji Walki z Bandytyzmem, plk; ok. 1945 r.
Гжегож Корчинський – член Урядової комісії боротьби з бандитизмом, полковник; близько 1945 р.

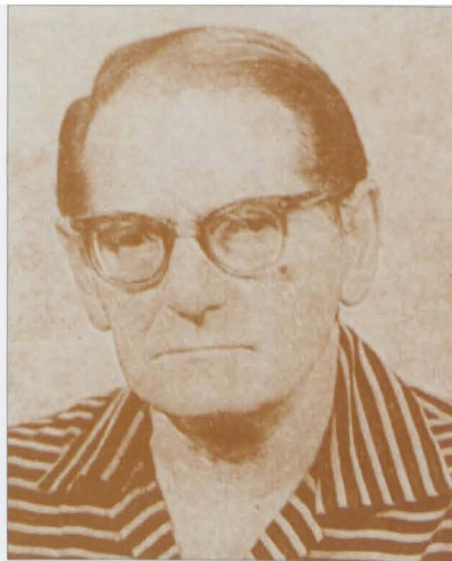
66. Władysław Sobczyński, kierownik WUBP w Rzeszowie, mjr
Владислав Собчинський – керівник ВУБП у Ряшеві, майор

67. Mieczysław Stec, referent Wydziału do Walki z Bandytyzmem MBP
Мечислав Стец – референт Відділення боротьби з бандитизмом МБП

68. Roman Orłowski, komendant wojewódzki MO w Rzeszowie w latach 1945–1948, mjr
Роман Орловський – воєводський комендант МО у Ряшеві у 1945–1948 роках, майор

69. Zygmunt Braude, wicedyrektor Gabinetu Ministra Bezpieczeństwa Publicznego, ppłk
Зигмунт Брауде – заступник директора Кабінету міністра громадської безпеки, підполковник

70. Władysław Ostrowski (z lewej), komendant powiatowy MO w Lesku, ppor.; 1945 r.
Владислав Островський (зліва) – повітовий комендант МО в Ліску, підпоручник; 1945 р.

71. Dr Zygmunt Leszczyński, dyrektor szpitala w Lubaczowie; połowa lat czterdziestych
Д-р Зигмунт Лещинський – директор лікарні в Любачеві; середина 40-х років

72. Władysław Wiśniewski, funkcjonariusz SOK z Lubaczowa
Владислав Вісневський – працівник СОК у Любачеві

73. Władysław Filipkowski, komendant Obszaru AK Lwów, płk
Владислав Філіпковський – комендант Регіону АК Львів, полковник

74. Witold Szredzki, „Sulima”, szef Oddziału I Sztabu Zgrupowania AK „Warta” na Rzeszowszczyźnie, kpt.
Вітольд Шредзький, „Суліма” – начальник I відділу Штабу Угрупування АК „Варта” на Ряшівщині. капітан

„Не викликає сумніву, що підготовка подібного збірника документів, які зберігаються в архівах спецслужб і досі були недоступні для широкого кола дослідників та громадськості, стала можливою лише завдяки існуванню великої потреби і взаємної зацікавленості з боку України і Польщі в їх публікації”.

*Журнал „3 archiwis WUCh-GPU-NKWD-KTB”,
1999, № 1/2, с. 505*

„Книжка, що нараховує понад тисячу сторінок, є не тільки результатом дворічної співпраці українсько-польського колективу упорядників. Це також початок двомовної видавничої серії, що має на меті зробити доступними дослідникам і громадськості архівні документи спецслужб Польщі та України”.

Журнал „Tygodnik AWS”, 1999, № 12 с. 46

„Особливого значення й вагомості виданню надає той факт, що передмови до нього написали Президенти України і Польщі. Вони високо оцінили цю працю, наголосивши на значенні таких спільних видань для взаєморозуміння між нашими народами”.

Газета „Молодь України”, 1999, 20 травня

* * *

Третій том спільної видавничої серії, що нині готується до друку, матиме назву „Польське підпілля у 1939–1941 роках. Від Волині до Покуття”. До нього увійдуть унікальні архівні документи НКВД про польське підпілля у Волинській, Рівненській, Дрогобицькій, Львівській, Тернопільській та Івано-Франківській областях.

„Nie ulega wątpliwości, że przygotowanie tego zbioru dokumentów przechowywanych w archiwach służb specjalnych, które do tej pory były niedostępne dla szerokiego kręgu badaczy i opinii publicznej, stało się możliwe tylko dzięki istnieniu ogromnego zapotrzebowania i wspólnego zainteresowania ich opublikowaniem ze strony Ukrainy i Polski”.

*„Z archiwum WUCzK-GPU-NKWD-KGB”,
nr 1/2 1999, s. 505*

„Licząca ponad tysiąc stron książka jest nie tylko efektem dwuletniej współpracy ukraińsko-polskiego zespołu redakcyjnego. To także początek dwujęzycznej serii wydawniczej, mającej udostępnić badaczom i opinii publicznej zasoby archiwalne służb specjalnych Polski i Ukrainy”.

„Tygodnik AWS”, nr 12 1999, s. 46

„Szczególnego znaczenia i wagi przydaje publikacji fakt, że przedmowy do niej napisali Prezydenci Ukrainy i Polski. Ocenili oni wysoko tę pracę, akcentując znaczenie takich wspólnych wydawnictw dla wzajemnego porozumienia między naszymi narodami”.

Gazeta „Młod’ Ukrainy”, 20 maja 1999

* * *

Trzeci tom wspólnej serii wydawniczej, przygotowywany obecnie do druku, będzie nosił tytuł „Podziemie polskie w latach 1939–1941. Od Wołynia do Pokucia”. Zostaną w nim opublikowane unikalne dokumenty archiwalne NKWD dotyczące polskiego podziemia w obwodach: wołyńskim, rówieńskim, drohobyckim, lwowskim, tarnopolskim i iwanofrankowskim.

ISBN 83-87893-82-X

9 788387 893828 >

